

॥ అథ ప్రథమదశకమ్ ॥

॥ అథ ప్రథమాధ్యాయః ॥

॥ దర్శపూర్ణమాసయాః హవిస్సంపాదనప్రయుక్తా మన్తాః ॥

॥ వత్సాపకరణమన్తాః ॥

ఇషీ త్వోర్జే త్వా వాయవ స్థ । దేవో వస్సవితా ప్రార్పయతు శ్రీష్ఠతమాయ కర్మణీ
 ॥౧॥౧॥ ఆ ప్యాయధ్వమఘ్నూ ఇన్త్రాయ భాగం ప్రజావతీరనమీవా అయక్షాః । మా వ
 స్తీన ఈశత మాఘశల్సః ॥౨॥౨॥ ధ్రువా అస్మిన్ గోవతో న్యాయ బహ్విః । యజమానస్య
 పశూన్నాహి వసోః పువిత్రమసి ॥౩॥౧॥౩॥

॥ దోహనమన్తాః ॥

ద్యౌరసి పృథివ్యసి మాతరిశ్వనో ఘర్మోఽసి । విశ్వధాః పురమేణ ధామ్నా ॥౧॥౪॥
 దృల్హస్వ మా హ్వర్మా తే యజ్ఞపతిర్ హ్వర్షీత్ । వసోః పువిత్రమసి శతధారఽవ్వసోః
 పువిత్రమసి సహస్రధారమ్ ॥౨॥౫॥ దేవస్త్వా సవితా పునాతు వసోః పువిత్రేణ శతధారేణ
 । సుప్వా కామధుక్షః ॥౩॥౬॥ సా విశ్వాయుస్సా విశ్వకర్మా సా విశ్వధాయాః । ఇన్త్రస్య త్వా
 భాగల్ సోమీనా తనక్మి విష్ణో హవ్యల్ రక్షస్య ॥౪॥౭॥౭॥

॥ హవిర్యాపనమన్తాః ॥

అగ్నీ వ్రతపతే వ్రతఞ్శరిష్యామి తచ్ఛకేయన్తస్మై రాధ్యతామ్ । ఇదమహమన్వతాత్
 సత్యమువైమి ॥౧॥౮॥ కస్త్వా యునక్తి స త్వా యునక్తి కస్మై త్వా యునక్తి తస్మై త్వా
 యునక్తి । కర్మణీ వాఽ వ్యేషాయ వామ్ ॥౨॥౯॥ ప్రత్యుష్టల్ రక్షః ప్రత్యుష్టా అరాతయో
 నిష్టష్టల్ రక్షో నిష్టష్టా అరాతయః । ఉర్వన్తరిక్షమస్వేమి ॥౩॥౧౦॥ ధూరసి ధూర్వ
 ధూర్వన్తన్ధూర్వ తఽ య్యోఽస్మాన్ ధూర్వతి । ధూర్వ తఽ య్యోఽవ్వయన్ధూర్వామః
 ॥౪॥౧౧॥దేవానామసి సస్మితమఽవ్వహ్నితమం పప్రీతమఞ్జష్టతమన్దేవహూతమం ।

అ॒హృ॒త॒మ॒సి హ॒వి॒ర్ధా॒న॒న్ప॒హ॒స్వ మా హ్వో॒ర్మా తే॒ య॒జ్ఞ ప॒తిర్హ్వో॒ర్షీత్ ॥౫॥౧౨॥ వి॒ష్ణుస్తా॒స్వ
 క్ర॒మ॒తా ము॒రు వా॒తాయా॑ ప॒హత॒ల్ రక్షో॑ య॒చ్ఛన్తాం॒ ప॒శ్చ । దే॒వస్య॑ త్వా స॒వి॒తుః
 ప్పు॒స పే॒శ్వీ నో॒ర్భా॒హు॒భ్యాం పూ॒షోణ్ణో హస్తా॑భ్యామ్ ॥౬॥౧౩॥ అ॒గ్నయే॑
 జు॒ష్ట॒జ్ఞోహ్వో॑మ్యగ్నీ॒షోమా॑భ్యా॒జ్ఞాష్ట॒జ్ఞోహ్వో॑మి । భూ॒తాయ॑ త్వా నారా॒తయే॑ స్వ॒రభి॑విఖ్యే॒షమ్
 ॥౭॥౧౪॥ దృ॒హన్తా॑న్ద॒ర్యాః పు॒థి॒వ్యాము॒ర్వన్త॒రిక్ష॒మస్వే॒మి । పు॒థి॒వ్యాస్తా॒స్వ నాభో॑
 సా॒దయా॑మ్యది॒త్యా ఉ॒పస్థే॑ । అ॒గ్నీ హ॒వ్యల్ రక్ష॑స్వ ॥౮॥౩॥౧౫॥

॥ హవిః ప్రోక్షణమన్తాః ॥

ప॒విత్రే॑ స్థో వైష్ణ॒వ్యో స॒వి॒తుర్వః పు॒సవ॑ ఉ॒త్ప॒నామి॑ । అ॒చ్ఛిద్రే॑ణ ప॒విత్రే॑ణ సూ॒ర్యస్య॑
 ర॒శ్మిభిః ॥౧॥౧౬॥ దే॒వీరా॑పో అగ్రీ॒గువో॑ అగ్రీ॒పువః॑ । అ॒గ్న ఇ॒మమ॒ద్య య॒జ్ఞన్న॑యత
 సు॒ధాతు॑ఁ య్య॒జ్ఞ ప॒తిస్థే॒వాయు॑వం ॥౨॥౧౭॥ యు॒ష్మా ఇ॒న్తోఽవృ॑ణీత వృ॒త్రతూ॑ర్యే
 యూ॒యమి॑న్త॒మవృ॑ణీ॒ధ్వఁ వృ॒త్రతూ॑ర్యే ప్రోక్షీ॒తా స్థ । అ॒గ్నయే॑ త్వా జు॒ష్టం
 ప్రోక్షా॑మ్యగ్నీ॒షోమా॑భ్యా॒న్తా జు॒ష్టం ప్రోక్షా॑మి ॥౩॥౧౮॥ దై॒వ్యాయ॑ క॒ర్మణే॑ శు॒న్ధధ్వ॑స్థే॒వయ॑జ్ఞాయై
 । యద్యోఽశు॒ద్ధః పు॒రాజ॒ఘా సైత॑ద్వస్త॒చ్ఛున్ధా॑మి ॥౪॥౧౯॥

॥ అపహతమన్తాః ॥

శ॒ర్మాస్య॑వధూ॒తల్ రక్షో॑ఽవధూ॒తా అ॒రాత॑యః । అది॒త్యాస్త॒వగ॑సి ప్రతి త్వాది॒తిర్వే॑త్తు
 ॥౧॥౨౦॥ అద్రి॒రసి॑ వాన॒స్పత్యో॑ గ్రా॒వాసి॑ పు॒ధుబు॑ధ్నః । ప్రతి త్వాది॒త్యాస్త॒వగ్యే॑త్తు ॥౨॥౨౧॥
 అ॒గ్నీస్త॒నూర॑సి వా॒చో వి॒నర్జ॑నమ్ । దే॒వవీ॑తయే త్వా గృ॒హ్ణామి ॥౩॥౨౨॥ బృ॒హన్ గ్రా॒వాసి॑
 వాన॒స్పత్య॑స్య ఇ॒దస్థే॒వేభ్యః॑ । హ॒వ్యల్ శ॒మీష్వ॑ సు॒శమి॑ శ॒మీష్వ॑ హ॒విష్పృ॑దే॒హి ॥౪॥౨౩॥
 కు॒క్కుటో॑ఽసి మధు॒జిహ్వా॑ ఇ॒షమూ॒ర్జమా॑ వద । వ॒యల్ స॒జ్ఞాతే॑స॒జ్ఞాతే॑ జే॒ష్మ ॥౫॥౨౪॥
 వ॒ర్షవృ॑ద్ధమ॒సి ప్రతి॑ త్వా వ॒ర్షవృ॑ద్ధఁ వే॒త్తు । ప॒రాపూ॒తల్ రక్షః॑ పృ॒తిపూ॒తా అ॒రాత॑యః
 ॥౬॥౨౫॥ అప॒హత॒ల్ రక్షో॑ వాయు॒ర్వో వి॒విన॑క్తు । దే॒వో వ॒స్సవి॒తా ప్రతి॑ గృ॒హ్ణాతు

హి॑రణ్య॑పా॒ణి॒ర॒చ్ఛి॒ద్రేణ॑ పా॒ణినా॑ ||౭||౫||౨౬||

|| కపాలోపధానమన్తాః ||

ధృ॑ష్టి॒ర॒స్య॑పా॒గ్నీ అ॒గ్ని॒మా॒మాద॑ఞ్జహి । ని॒ష్ప్ర॒వ్యాద॑ల్ సే॒ధా దే॑వ॒యజ్ఞో॑ వృహ
 ||౧||౨౬|| ధ॒ర్త॒వ॒మసి॑ పృ॒థి॒వీన్ద్రో॑ల్హ । బ్ర॒హ్మ॒వని॑ త్వా క్ష॒త్ర॒వని॑ స॒జాత॑వ॒న్యప॑ దధామి
 ద్వి॒షతో॑ వ॒ధాయ॑ ||౨||౨౮|| అ॒గ్నీ బ్ర॒హ్మ గృ॑భ్ణీ॒ష్వ ధ॒రుణ॑మ॒స్యన్త॑రిక్షన్ద్రో॒ల్హ । బ్ర॒హ్మ॒వని॑
 త్వా క్ష॒త్ర॒వని॑ స॒జాత॑వ॒న్యప॑ దధామి ద్వి॒షతో॑ వ॒ధాయ॑ । ధ॒ర్త॒మసి॑ ది॒వన్ద్రో॑ల్హ ।
 బ్ర॒హ్మ॒వని॑ త్వా క్ష॒త్ర॒వని॑ స॒జాత॑వ॒న్యప॑ దధామి ద్వి॒షతో॑ వ॒ధాయ॑ ||౩||౨౯||
 వి॒శ్వాభ్య॑స్త్వా శా॒భ్య ఉ॑పదధామి ద్వి॒షతో॑ వ॒ధాయ॑ । చి॒త స్తో॑ర్ధ॒వ్చి॒తో
 భృ॑గూ॒ణామ॑జ్గి॒రసా॑న్తపసా తప్యధ్వమ్ ||౪||౬||౩౦||

|| వేషణమన్తాః ||

శ॒ర్మా॒స్య॑వ॒ధూత॑ల్ రక్షే॒వధూ॑తా అ॒రాత॑యః । అది॒త్యా॒స్త్యగ॑సి ప్ర॒తి త్యాది॑తిర్వేత్తు
 ||౧||౩౧|| ధి॒షణా॑సి వ॒ర్వతీ॑ ప్ర॒తి త్యాది॑త్యా॒స్త్యగ్నీ॑త్తు । ది॒వ స్కం॑భ॒న్యసి॑ ధి॒షణా॑సి పార్వ॒తీయీ
 ప్ర॒తి త్యా॑ వ॒ర్వతీ॑ వేత్తు ||౨||౩౨|| ధా॒న్యమ॑సి ధి॒నుహి॑ దే॒వాన్ధి॒నుహి॑ య॒జ్ఞన్ధి॒నుహి॑ య॒జ్ఞప॑తిమ్
 । ధి॒నుహి॑ మాఁ య్య॒జ్ఞన్యమ్॑ ||౩||౩౩|| ప్రా॒ణాయ॑ త్వోదా॒నాయ॑ త్వా వ్యా॒నాయ॑ త్వా ।
 దీ॒ర్ఘామ॑ను ప్ర॒సీతి॑మా॒యుషే॑ ధాన్దే॒వో వ॑స్స॒వితా॑ ప్ర॒తి గృ॑హ్ణా॒తు హి॑రణ్య॑పా॒ణి॒ర॒చ్ఛి॒ద్రేణ॑
 పా॒ణినా॑ । చక్షు॑షే త్వా మ॒హీనాం॑ పయా॒సి ||౪||౩౪|| వేదో॑సి వేద॒ యేన॑ త్వస్దే॒వ వేద
 దే॒వేభ్యో॑ వేదో॒భవః॑ । తేన॑ మ॒హ్యఁ వేదో॑ భవ ||౫||౬||౩౫||

|| పురోడాశశ్రవణమన్తాః ||

దే॒వస్య॑ త్వా స॒విత॑యః పు॒సవే॒శ్వినో॑ర్బా॒హుభ్యాం॑ పూ॒ష్ణో హస్తా॑భ్యామ్ । సఁ వృ॒పామి
 సమా॑ప॒ ఓషధీ॑భి॒స్సమో॑షధ॒యో రసే॑న । సల్ రే॒వతీ॑ర్జగతీ॒భిస్సం॑ మధు॒మతీ॑ర్మధు॒మతీ॑భిః
 పృ॒చ్యన్తామ్ । జన॑యత్యై త్వా సఁ య్యోమి ||౧||౩౬|| ఇద॒మగ్నీ॑రి॒దమగ్నీ॑షోమ॒యోరి॑షే

త్వా । ఘర్మోఽసి విశ్వాయురురుప్రథా ఉరుప్రథస్వోరు తే యజ్ఞపతిః పృథతామ్ ॥౨॥౩౭॥
 అగ్నిష్టే త్వచం మా హిల్సీదన్తరితల్ రక్షోఽన్తరితా అరాతయః । దేవస్త్వా సవితా
 శ్రవయతు వర్షిష్టేఽధి నాకే ॥౩॥౩౮॥ మా భేర్మా సఽ వ్విక్తా అతమేరుర్యజ్ఞోఽతమేరు
 ర్యజమానస్య ప్రజా భూయాత్ । త్రితాయ త్వా ద్వితాయ త్త్వైకతాయ త్వా ॥౪॥౪౧॥౩౯॥

॥ వేది మన్తాః ॥

దేవస్య త్వా సవితః పృసవేఽశ్వినోర్బాహుభ్యాం పూషో హస్తాభ్యామ్ । ఆ
 దదేఽధ్వరకృతస్తేపేభ్యః । ఇన్తస్య బాహురసి దక్షిణస్సహస్రభృష్టిశ్శతతేజాః । వాయురసి
 తిగ్మతేజా ద్విషతో వధః ॥౧॥౪౦॥ పృథివ్యై వర్మాసి పృథివి దేవయజని । ఓషధ్యాస్తే
 మూలం మా హిల్సీషమ్ ॥౨॥౪౧॥ వ్రజఙ్గచ్ఛ గోష్మానఽవ్వర్షతు తే ద్యౌర్బధాన దేవ
 సవితః పురమస్యాం పృథివ్యాల్ శతేన పాశైః । యోఽస్మాన్ ద్వేష్టి యఙ్చ వయన్ద్విష్మ
 స్తమతో మా మోక్ ॥౩॥౪౨॥ అపారరుఽ వ్యధ్యాసం పృథివ్యై దేవయజనాత్ । వ్రజఙ్గచ్ఛ
 గోష్మానఽ వ్వర్షతు తే ద్యౌర్బధాన దేవ సవితః పురమస్యాం పృథివ్యాల్ శతేన పాశైః ।
 యోఽస్మాన్ ద్వేష్టి యఙ్చ వయన్ద్విష్మస్తమతో మా మోక్ । అరరో దివం మా పప్తో
 ద్రష్పస్తే ద్యాం మా స్కన్ । వ్రజఙ్గచ్ఛ గోష్మానఽవ్వర్షతు తే ద్యౌర్బధాన దేవ సవితః
 పురమస్యాం పృథివ్యాల్ శతేన పాశైః । యోఽస్మాన్ద్వేష్టి యఙ్చ వయన్ద్విష్మస్తమతో
 మా మోక్ ॥౪॥౪౩॥ గాయత్రేణ త్వా చ్చన్దసా పరిగృహ్ణామి త్త్రిష్టుభేన త్వా చ్చన్దసా
 పరిగృహ్ణామి జాగతేన త్వా చ్చన్దసా పరిగృహ్ణామి । సుక్ష్మా చాసి శివా చాసి స్యోనా చాసి
 సుషదా చాసి । ఊర్జస్వతీ చాసి పయస్వతీ చ ॥౫॥౪౪॥ పురా క్రూరస్య విసుపో
 విరప్పిన్నుదాదాయ పృథివీఞ్జీవదానుమ్ । యామైరయల్శ్చన్త్రమసి స్వధాభిస్తాన్ధీరాసో
 అనుదిశ్య యజస్తే । ద్విషతో వధోఽసి ॥౬॥౪౫॥

|| ఆజ్యగ్రహణార్థా మన్తాః ||

ప్ర॑త్యు॒ష్టల్ రక్షః॑ పృ॒త్యుష్టా॑ అ॒రాత॑యో ని॒ష్టల్ రక్షో॑ ని॒ష్టా అ॒రాత॑యః | అ॒నిశితో॑ఽసి
 స॒పత్న॑క్షీద్వాజినన్తా॒ వాజీ॑ధ్యాయై సం॒మార్జ్జి | ప్ర॑త్యు॒ష్టల్ రక్షః॑ పృ॒త్యుష్టా॑ అ॒రాత॑యో
 ని॒ష్టల్ రక్షో॑ ని॒ష్టా అ॒రాత॑యః | అ॒నిశితా॑సి స॒పత్న॑క్షీద్వాజినీన్తా॒ వాజీ॑ధ్యాయై సం॒మార్జ్జి
 ||౧||౪౬|| అది॒త్యై రా॒స్నాసీ॑న్తాణ్యై స॒న్నహ॑నమ్ | వి॒ష్ణోర్వే॒ష్ణోఽస్యూర్జ్జే॑ త్వాద॒భేన॑ త్వా
 చక్షు॒షావ॑ పశ్యామి ||౨||౪౭|| అగ్ని॒ర్జ్జిహ్వో॑సి సు॒భూర్దే॒వేభ్యః॑ | ధా॒మ్నీధా॑మ్నీ భ॒వ య॑జుషే॒యజుషే॑
 | స॒వితు॑స్త్వా ప్ర॒సవ॑ ఉ॒త్పనా॑మ్యుచ్ఛిద్రేణ ప॒విత్రే॑ణ సూ॒ర్యస్య॑ ర॒శ్మిభిః॑ | స॒వితు॑ర్వః
 పృ॒సవ॑ ఉ॒త్పనా॑మ్యుచ్ఛిద్రేణ ప॒విత్రే॑ణ సూ॒ర్యస్య॑ ర॒శ్మిభిః॑ ||౩||౪౮|| తే॒జోఽసి
 శు॒క్రమ॑స్యమృతమ॒సి ధా॒మ నా॑మాసి | ప్రి॒యస్తే॒వానా॑మనాధృష్టస్తే॒వయ॑జనమ్ ||౪||౪౯||
 యస్తే॒ ప్రాణః॑ పృశుషు ప్రవి॒ష్ణో దే॒వానాః॑ వి॒ష్ణామను॑ యో వి॒తస్థి॑ | ఆ॒త్మన్వాన్తో॑మ
 పు॒త్రవా॑న్తి భూ॒త్వాగ్ని॑ఙ్గచ్ఛ స్వ॒ర్యజ॑మానాయ వి॒న్ద ||౫||౧౦||౫౦||

|| ఇతి ప్రథమోఽధ్యాయః ||

ఇషే త్వా తిస్రః(౩) ద్యౌరసి చతస్రః(౪) అగ్ని వ్రతపతేఽష్ట(౮) పవిత్రే స్థశ్చతస్రః(౪) శర్మాసి సప్త(౭)
 ధృష్టిరసి చతస్రః(౪) శర్మాసి పునః పఞ్చ(౫) దేవస్య త్వా చతస్రః(౪) ద్వితీయో దేవస్య త్వా షట్(౬)
 ప్రత్యుష్టం పఞ్చ(౫) | ఇషే త్వా దశానువాకేషు పఞ్చాశత్ (౫౦) ఇషే-దేవస్య-సమాః పఞ్చాశత్ ||

॥ అథ ద్వితీయాఽధ్యాయః ॥

॥ దర్శపూర్ణమాసయాః యజనోపయుక్తా మన్తాః ॥

॥ ఇథ-ప్రోక్షణ-స్మగాసాదనమన్తాః ॥

కృష్ణోఽస్యాఖరేష్టోఽగ్నయే త్వా జష్టం ప్రోక్షామి వేదిరసి బర్హిషే త్వా జష్టాం ప్రోక్షామి
 బర్హిరసి సుగ్భ్యస్తా జష్టం ప్రోక్షామి ॥౧॥౧॥ అదిత్యై వ్యున్దనమసి విష్ణో స్తుపోఽసి ।
 ఊర్ణమృదసన్త్వా స్తుణామి స్వాసస్థాన్తీవేభ్యః ॥౨॥౨॥ భూపతయే స్వాహా భువనపతయే
 స్వాహా భూతానాం పతయే స్వాహా । గన్ధర్వస్తా విశ్వావసుః పురి దధాతు విశ్వస్యారిష్యై
 ॥౩॥౩॥ యజమానస్య పరిధిరస్యగ్నిరిశ ఈళితః । ఇన్ద్రస్య బాహురసి దక్షిణో విశ్వస్యారిష్యై
 యజమానస్య పరిధిరస్యగ్నిరిశ ఈళితః । మిత్రావరుణౌ త్వోత్తరతః పరిధత్తాన్ప్రవేణ
 ధర్మణా విశ్వస్యారిష్యై । యజమానస్య పరిధిరస్యగ్నిరిశ ఈళితః ॥౪॥౪॥ వీతిహోత్రన్త్వా
 కవే ద్యుమన్తల్ సమిధీమహి । అగ్నీ బృహన్తమధ్వరే ॥౫॥౫॥ సమిదసి సూర్యస్తా
 పురస్తాత్పాతు కస్యాశ్చిదభిశస్త్వై । సవితుర్బాహూ స్థః ॥౬॥౬॥ ఊర్ణమృదసన్త్వా స్తుణామి
 స్వాసస్థాన్తీవేభ్యః । ఆ త్వా వసవో రుద్రా ఆదిత్యాస్సదన్తు ॥౭॥౭॥ ఘృతాచ్యసి జుహూర్నామ
 సేదం ప్రియేణ ధామ్నా ప్రియే సదసి సేద । ఘృతాచ్యస్యపభృన్నామ సేదం ప్రియేణ
 ధామ్నా ప్రియే సదసి సేద । ఘృతాచ్యసి ధ్రువా నామ సేదం ప్రియేణ ధామ్నా ప్రియే
 సదసి సేద ప్రియేణ ధామ్నా ప్రియే సదసి సేద ॥౮॥౮॥ ధ్రువా అసదన్తస్య యానౌ తా
 విష్ణో పాహి । పాహి యజ్ఞం పాహి యజ్ఞవతిం పాహి మాఽయ్యజ్ఞస్యమ్ ॥౯॥౧౧॥౯॥

॥ స్మచ్యాఘోరమన్తాః ॥

అగ్నీ వాజజిద్వాజన్త్వా సరిష్యన్తఽ వ్వాజజితల్ సం మార్జ్మి । నమో దేవేభ్యస్సృధా
 పితృభ్యస్సృయమే మే భూయాస్తమ్ ॥౧॥౧౦॥ అస్కన్నమద్యాజ్యన్తీవేభ్యస్సంభ్రీయాసమ్
 । అఙ్ఘ్రీణా విష్ణో మా త్వావ క్రమిషమ్ ॥౨॥౧౦॥ వసుమతీమగ్నీ తే చ్చాయాముప

స్థేషఁ^౧వ్యిష్ణో^౨ స్థానమసి | ఇత ఇన్తో^౩ వీర్యమకృణో^౪దూర్ధ్వో^౫ధ్వర ఆస్థాత్^౬ ||౩||౧౨|| అగ్నీ
 వేర్వో^౭త్త్రఁ^౮ వేర్వూ^౯త్త్యమ్ | అవతా^{౧౦}న్త్వా^{౧౧} ద్యా^{౧౨}వా^{౧౩}పు^{౧౪}థి^{౧౫}వీ^{౧౬} అవ త్వన్ద్యా^{౧౭}వా^{౧౮}పు^{౧౯}థి^{౨౦}వీ ||౪||౧౩||
 స్వీష్టకృ^{౨౧}ద్దే^{౨౨}వే^{౨౩}భ్య ఇన్త్ర ఆజ్యే^{౨౪}న హ^{౨౫}వి^{౨౬}షా^{౨౭} భూ^{౨౮}త్వా^{౨౯}హా^{౩౦} | స^{౩౧}శ్శో^{౩౨}తి^{౩౩}షా^{౩౪} జ్యో^{౩౫}తిః ||౫||౧౪|| అత్త్ర
 పితరో^{౩౬} మా^{౩౭}ద^{౩౮}య^{౩౯}ధ్వఁ^{౪౦} య్యథా^{౪౧}భా^{౪౨}గ^{౪౩}మా^{౪౪} వృ^{౪౫}షాయ^{౪౬}ధ్వమ్ | అ^{౪౭}మీ^{౪౮}మ^{౪౯}ద^{౫౦}న్త పితరో^{౫౧}
 యథా^{౫౨}భా^{౫౩}గ^{౫౪}మా^{౫౫}వృ^{౫౬}షాయి^{౫౭}షత ||౬||౧౫|| ఉ^{౫౮}ప^{౫౯}హూ^{౬౦}తా^{౬౧} పు^{౬౨}థి^{౬౩}వీ^{౬౪} మా^{౬౫}తో^{౬౬}ప^{౬౭} మాం^{౬౮} పు^{౬౯}థి^{౭౦}వీ
 మా^{౭౧}తా^{౭౨} హ్య^{౭౩}య^{౭౪}తా^{౭౫}మ్ | అ^{౭౬}గ్ని^{౭౭}రా^{౭౮}గ్నీ^{౭౯}ధ్రా^{౮౦}త్వా^{౮౧}హా^{౮౨} ||౭||౧౬|| ఉ^{౮౩}ప^{౮౪}హూ^{౮౫}తో^{౮౬} ద్యౌ^{౮౭}ష్టి^{౮౮}తో^{౮౯}ప^{౯౦} మాం^{౯౧}
 ద్యౌ^{౯౨}ష్టి^{౯౩}తా^{౯౪} హ్య^{౯౫}య^{౯౬}తా^{౯౭}మ్ | అ^{౯౮}గ్ని^{౯౯}రా^{౧౦౦}గ్నీ^{౧౦౧}ధ్రా^{౧౦౨}త్వా^{౧౦౩}హా^{౧౦౪} ||౮||౧౭|| మ^{౧౦౫}యీ^{౧౦౬}ద^{౧౦౭}మి^{౧౦౮}న్త్ర
 ఇ^{౧౦౯}న్త్రీ^{౧౧౦}య^{౧౧౧}న్ద^{౧౧౨}ధా^{౧౧౩}త్వ^{౧౧౪}స్మా^{౧౧౫}న్త్రా^{౧౧౬}యా^{౧౧౭} మ^{౧౧౮}ఘ^{౧౧౯}వా^{౧౨౦}న^{౧౨౧}స్స^{౧౨౨}చ^{౧౨౩}న్తా^{౧౨౪}మ్ | అ^{౧౨౫}స్మా^{౧౨౬}క^{౧౨౭} స^{౧౨౮}న్త్వా^{౧౨౯}శి^{౧౩౦}ష^{౧౩౧}స్స^{౧౩౨}త్యా^{౧౩౩} న^{౧౩౪}స్స^{౧౩౫}న్త్వా^{౧౩౬}శి^{౧౩౭}షః
 | అ^{౧౩౮}గ్నీ^{౧౩౯} వా^{౧౪౦}జ^{౧౪౧}జి^{౧౪౨}ద్వా^{౧౪౩}జ^{౧౪౪}న్త్వా^{౧౪౫} స^{౧౪౬}స్స^{౧౪౭}వా^{౧౪౮} స^{౧౪౯} వ్యా^{౧౫౦}జ^{౧౫౧}జి^{౧౫౨}త^{౧౫౩} స^{౧౫౪}ం^{౧౫౫} మార్జ్మి^{౧౫౬} ||౯||౧౮||

|| బ్రహ్మసంబన్ధిప్రయోగేమంత్రా: ||

దే^౧వ^౨ స^౩వి^౪త^౫రే^౬త^౭న్త్వా^౮ వృ^౯ణ^{౧౦}తే^{౧౧} బృ^{౧౨}హ^{౧౩}స్ప^{౧౪}తి^{౧౫}ం^{౧౬} బ్ర^{౧౭}హ్మో^{౧౮}ణ^{౧౯}మ్ | త^{౨౦}ద^{౨౧}హం^{౨౨} మ^{౨౩}న^{౨౪}సే^{౨౫} ప్ర^{౨౬} బ్ర^{౨౭}వీ^{౨౮}మి
 ||౧||౧౯|| మ^{౨౯}నో^{౩౦} గా^{౩౧}య^{౩౨}త్త్రై^{౩౩} గా^{౩౪}య^{౩౫}త్రీ^{౩౬} త్రి^{౩౭}ష్టు^{౩౮}భే^{౩౯} త్రి^{౪౦}ష్టు^{౪౧}బ్జ^{౪౨}గ^{౪౩}త్త్రై^{౪౪} జ^{౪౫}గ^{౪౬}త్య^{౪౭}ను^{౪౮}ష్టు^{౪౯}భే^{౫౦} | అ^{౫౧}ను^{౫౨}ష్టు^{౫౩}ప్
 ప్ర^{౫౪}జా^{౫౫}ప^{౫౬}త^{౫౭}యే^{౫౮} ప్ర^{౫౯}జా^{౬౦}ప^{౬౧}తి^{౬౨}ర్వి^{౬౩}శ్వే^{౬౪}భ్యో^{౬౫} దే^{౬౬}వే^{౬౭}భ్యః ||౨||౨౦|| బృ^{౬౮}హ^{౬౯}స్ప^{౭౦}తి^{౭౧}ర్దే^{౭౨}వా^{౭౩}నాం^{౭౪} బ్ర^{౭౫}హ్మో^{౭౬}హం^{౭౭}
 మ^{౭౮}ను^{౭౯}ష్ట్యా^{౮౦}ణా^{౮౧}మ్ | భూ^{౮౨}ర్భు^{౮౩}వ^{౮౪}స్స^{౮౫}ర్వి^{౮౬}ర^{౮౭}స్తః^{౮౮} పా^{౮౯}మ్మే^{౯౦}ద^{౯౧}మ^{౯౨}హం^{౯౩} బృ^{౯౪}హ^{౯౫}స్ప^{౯౬}తే^{౯౭}స్స^{౯౮}ద^{౯౯}సి^{౧౦౦} సీ^{౧౦౧}దా^{౧౦౨}మి ||౩||౨౧||
 మి^{౧౦౩}త్ర^{౧౦౪}స్య^{౧౦౫} త్వా^{౧౦౬} చ^{౧౦౭}క్షు^{౧౦౮}షా^{౧౦౯} ప్ర^{౧౧౦}తీ^{౧౧౧}క్షీ^{౧౧౨} | దే^{౧౧౩}వ^{౧౧౪}స్య^{౧౧౫} త్వా^{౧౧౬} స^{౧౧౭}వి^{౧౧౮}తుః^{౧౧౯} పు^{౧౨౦}స^{౧౨౧}వే^{౧౨౨}శ్వే^{౧౨౩}నో^{౧౨౪}ర్భా^{౧౨౫}హు^{౧౨౬}భ్యాం^{౧౨౭} పూ^{౧౨౮}ష్ణో^{౧౨౯}
 హ^{౧౩౦}స్తా^{౧౩౧}భ్యా^{౧౩౨}మ్ | ప్ర^{౧౩౩}తి^{౧౩౪} గృ^{౧౩౫}హ్ణా^{౧౩౬}మి^{౧౩౭} పు^{౧౩౮}థి^{౧౩౯}వ్యా^{౧౪౦}స్త్వా^{౧౪౧} నా^{౧౪౨}భౌ^{౧౪౩} సా^{౧౪౪}ద^{౧౪౫}యా^{౧౪౬}మ్య^{౧౪౭}ది^{౧౪౮}త్వా^{౧౪౯} ఉ^{౧౫౦}ప^{౧౫౧}స్థే^{౧౫౨} | దే^{౧౫౩}వ^{౧౫౪}స్య^{౧౫౫}
 త్వా^{౧౫౬} స^{౧౫౭}వి^{౧౫౮}తుః^{౧౫౯} పు^{౧౬౦}స^{౧౬౧}వే^{౧౬౨}శ్వే^{౧౬౩}నో^{౧౬౪}ర్భా^{౧౬౫}హు^{౧౬౬}భ్యాం^{౧౬౭} పూ^{౧౬౮}ష్ణో^{౧౬౯} హ^{౧౭౦}స్తా^{౧౭౧}భ్యా^{౧౭౨}మ్ ||౪||౨౨|| ఆ^{౧౭౩} ద^{౧౭౪}దే^{౧౭౫}గ్నీ^{౧౭౬}ష్టా^{౧౭౭}వ్య^{౧౭౮}స్యే^{౧౭౯}న
 ప్రా^{౧౮౦}శ్నా^{౧౮౧}మి^{౧౮౨} బృ^{౧౮౩}హ^{౧౮౪}స్ప^{౧౮౫}తే^{౧౮౬}ర్ము^{౧౮౭}ఖే^{౧౮౮}న | యా^{౧౮౯} అ^{౧౯౦}ప్స^{౧౯౧}వ^{౧౯౨}న్త^{౧౯౩}ర్దే^{౧౯౪}వ^{౧౯౫}తా^{౧౯౬}స్తా^{౧౯౭} ఇ^{౧౯౮}ద^{౧౯౯} శ^{౨౦౦}మ^{౨౦౧}య^{౨౦౨}న్తు ||౫||౨౩||
 స్వా^{౨౦౩}హా^{౨౦౪}కృ^{౨౦౫}త^{౨౦౬}ఇ^{౨౦౭}జ్జ^{౨౦౮}త^{౨౦౯}ర^{౨౧౦}మి^{౨౧౧}న్త్ర^{౨౧౨}స్య^{౨౧౩} గ^{౨౧౪}చ్ఛ | ఘ^{౨౧౫}సీ^{౨౧౬}నా^{౨౧౭} మే^{౨౧౮} మా^{౨౧౯} స^{౨౨౦}ం^{౨౨౧} పు^{౨౨౨}క్థా^{౨౨౩} ఊ^{౨౨౪}ర్ధ^{౨౨౫}ం^{౨౨౬} మే^{౨౨౭} నా^{౨౨౮}భే^{౨౨౯}సీ^{౨౩౦}ద
 ||౬||౨౪|| ఇ^{౨౩౧}న్త్ర^{౨౩౨}స్య^{౨౩౩} త్వా^{౨౩౪} జ^{౨౩౫}త^{౨౩౬}రే^{౨౩౭} సా^{౨౩౮}ద^{౨౩౯}యా^{౨౪౦}మి | ప్ర^{౨౪౧}జా^{౨౪౨}ప^{౨౪౩}తే^{౨౪౪}ర్భా^{౨౪౫}గో^{౨౪౬}ఽ^{౨౪౭}స్యూ^{౨౪౮}ర్జ^{౨౪౯}స్వా^{౨౫౦}న్వ^{౨౫౧}య^{౨౫౨}స్వా^{౨౫౩}న్ ||౭||౨౫||
 ప్రా^{౨౫౪}ణా^{౨౫౫}పా^{౨౫౬}నౌ^{౨౫౭} మే^{౨౫౮} పా^{౨౫౯}హి^{౨౬౦} స^{౨౬౧}మా^{౨౬౨}న^{౨౬౩}వ్యా^{౨౬౪}నౌ^{౨౬౫} మే^{౨౬౬} పా^{౨౬౭}హ్యూ^{౨౬౮}దా^{౨౬౯}న^{౨౭౦}వ్యా^{౨౭౧}నౌ^{౨౭౨} మే^{౨౭౩} పా^{౨౭౪}హి^{౨౭౫} | ఊ^{౨౭౬}ర్ధ^{౨౭౭}స్యూ^{౨౭౮}ర్జ^{౨౭౯}ం
 మ^{౨౮౦}యి^{౨౮౧} ధే^{౨౮౨}హ్య^{౨౮౩}క్షీ^{౨౮౪}తి^{౨౮౫}ర^{౨౮౬}సి^{౨౮౭} మా^{౨౮౮} మే^{౨౮౯} క్షే^{౨౯౦}ష్టా^{౨౯౧} అ^{౨౯౨}ము^{౨౯౩}త్రా^{౨౯౪}ము^{౨౯౫}ష్ట్రో^{౨౯౬}క్ ఇ^{౨౯౭}హ^{౨౯౮} చ ||౮||౨౬|| ఏ^{౨౯౯}షా^{౩౦౦} తే

అగ్నీ సమిత్తయా వర్ధస్వ చా చ ప్యాయస్వ । వర్ధిషీమహి చ వయమా చ ప్యాసిషీమహి
 ॥౯॥౨౭॥ ఏతత్తే దేవ సవితర్యజ్ఞం ప్రాహుర్బ్రుహస్పతయే బ్రహ్మాణే । తేన యజ్ఞమవ
 తేన యజ్ఞపతిస్తేన మామవ ॥౧౦॥౨౮॥ మనో జ్యోతిర్జషతామాజ్యస్య
 బ్రహస్పతిర్యజ్ఞమిమన్తనోతు । అరిష్టం య్యజ్ఞం సమిమన్దధాతు విశ్వే దేవాస ఇహ
 మాదయన్తామోంక ప్ర తిష్ఠ ॥౧౦॥౩౧॥౨౯॥

॥ సుగ్వాయహనాది మంత్రాః ॥

అగ్నీషోమయోరుజ్జితిమనూజ్జేషం వ్యాజస్య మా ప్రసవేన ప్రోహామి । అగ్నీషోమ
 తమవ నుదతాం య్యోఽస్మాన్దేవ్వి యశ్చ వయన్ద్విషో వాజస్యైనం ప్రసవేనాప్రోహామి
 । ఇన్త్రాగ్నోరుజ్జితిమనూజ్జేషం వ్యాజస్య మా ప్రసవేన ప్రోహామి । ఇన్త్రాగ్ని తమవ
 నుదతాం య్యోఽస్మాన్దేవ్వి యశ్చ వయన్ద్విషో వాజస్యైనం ప్రసవేనాప్రోహామి ॥౧॥౩౦॥
 వసుభ్యస్తా రుద్రేభ్యస్తా దిత్యేభ్యస్తా । సశ్జానాథాన్ద్యావాపుథివీ మిత్రావరుణో త్వా
 వృష్ణ్యావతామ్ ॥౨॥౩౧॥ వ్యన్తు వయో రిప్తో రిహాణా మరుతాం పృషతీఙ్గచ్చ । వశా
 పృశ్నిర్భూత్వా దివఙ్గచ్చ తతో నో వృష్టిమా వహ ॥౩॥౩౨॥ చక్షుష్యా అసి చక్షుర్మే పాహి
 । యం పరిధిం పర్యధత్థా అగ్నీ దేవ పణిభిర్గుహ్యమానః ॥౪॥౩౩॥ తన్త ఏతమను జోషం
 భరామ్యేష నేత్త్వదపచేతయాతై । అగ్నేః ప్రియం పాథోఽపీతమ్ ॥౫॥౩౪॥ సల్లప్తవభాగా
 స్థేషా బ్రహన్తః పుస్తరేషాః పురిధయశ్చ దేవాః । ఇమాం వ్యాచమభి విశ్వే గృణన్త
 ఆసద్యాస్మిన్ బర్హిషీ మాదయధ్వం స్వాహా వాట్ । ఘృతాచీ స్థో ధుర్యో పాతం సుమ్నీ
 స్థస్సుమ్నీ మా ధత్తమ్ ॥౬॥౪॥౩౫॥

॥ సుక్కువప్రగ్రహాది మంత్రాః ॥

అగ్నేఽదబ్ధాయోఽశీతమ పాహి మా దిద్యోః ప్వాహి ప్రసిత్యై పాహి దురిష్ట్యై
 పాహి దురదృస్యై । అవిషన్నః ప్రితుఙ్కృణు సుషదా యానౌ స్వాహా వాట్ ॥౧॥౩౬॥

అ॒గ్నే॑ స॒వ్యే॑శపతయే॒ స్వా॒హా॑ స॒రస్వ॑త్యై యశో॒భగి॑న్వై స్వా॒హా॑ | ఊ॒లూ॑ఖలే॒ ముస॑లే
 య॒చ్ఛ శూ॑ర్ప ఆ॒శిశ్లే॑ష దృ॒షది॑ య॒త్కపా॑లే ||౨||౩౭|| ఉ॒త్ప్ర॒షో వి॒పుష॑స్స॒ఞ్జహో॑మి
 స॒త్యా॑స్స॒న్తు య॑జమా॒నస్య॑ కా॒మాస్సా॑హా | ఆ ప్యా॑యతా॒న్మృ॒వా హ॒విషా॑ ఘృ॒తేన॑
 య॒జ్ఞఽయ్య॑జ్ఞం ప్ర॒తి దే॒వయ॑ద్భ్యః | సూ॒ర్యా॒యా ఊ॒ధో అది॑త్యా ఉ॒వస్థ ఉ॒రుధా॑రా
 పృ॒థివీ॑ య॒జ్ఞే అ॒స్మిన్ ||౩||౩౮|| దే॒వా గా॑తువిదో గా॒తుమి॒త్త్వా గా॑తుమి॒త | మన॑సస్పత
 ఇ॒మస్తే॑వ య॒జ్ఞఽ స్వా॒హా వా॑తే ధాః ||౪||౩౯|| సం బ॒ర్హిర॑జ్కా॒ఽ హ॒విషా॑ ఘృ॒తేన॑
 స॒మాది॒త్యైర్వసు॑భి॒స్సం మ॒రుద్భిః॑ | సమి॒న్తో వి॒శ్వదే॑వీభి॒రజ్కా॒న్దివ్య॑న్నభో గచ్ఛ॒తు య॒త్స్వా॑హా
 ||౫||౪౦|| క॒స్త్వా వి॑ ము॒ఞ్చతి॒ స త్వా॑ వి ము॒ఞ్చతి॒ కస్మై॑ త్వా వి ము॒ఞ్చతి॒ తస్మై॑ త్వా వి
 ము॒ఞ్చతి॑ | పో॒షాయ॑ రక్ష॒సాం భా॒గోఽసి॑ ||౬||౪౧|| వే॒షోఽస్య॑పవే॒షో ద్వి॒షతో॑ గ్రి॒వా ఉ॒ప
 వే॒విడ్ధి॑ | వే॒షాఽ అ॒గ్నే సు॑భగ ధా॒రయే॑హ ||౭||౪౨|| బు॒ద్ధాః కృ॒ర్మణ్యా॑ అనపాయి॒నో
 యథా॑సన్ | జు॒హోమి॑ త్వా సు॒భగ సా॑భగా॒య పు॒రూత॑మం పు॒రుహా॑త శ్ర॒వస్యన్
 ||౮||౫||౪౩||

|| ఐషికయాజమాన మన్తా: ||

స॒వ్యే॑ర్పసా॒ వయ॑సా స॒న్తనూ॑భి॒రగ॑న్మహి మనసా స॒ఽ శివే॑న | త్వష్టా॑ సుదత్తో వి
 ద॒ధాతు॑ రా॒యోఽను॑ మా॒ర్ఘ్ణ త॒న్వో య॑ద్విలిష్టమ్ ||౧||౪౪|| య॒జ్ఞ శ॑ఞ్చ త ఉ॒ప చ॑ |
 శివే॑ మే స॒న్తిష్ఠ॑స్వారిష్టే॒ మే స॒న్తిష్ఠ॑స్వ స్విష్టే॒ మే స॒న్తిష్ఠ॑స్వ ||౨||౪౫|| ది॒వి వి॒ష్ణు॑ర్వ్యక్ర॒ఽస్త
 జా॒గతే॑న చ్చ॒న్దసా॑ తతో నిర్భ॒క్తః | యో॒ఽస్మాన్దే॒వ్విష్టి॑ య॒ఞ్చ వ॑యన్ద్విష్టః | అ॒న్తరి॑క్షే
 వి॒ష్ణు॑ర్వ్యక్ర॒ఽస్త త్రి॒ష్టభే॑న చ్చ॒న్దసా॑ తతో నిర్భ॒క్తః | యో॒ఽస్మాన్దే॒వ్విష్టి॑ య॒ఞ్చ వ॑యన్ద్విష్టః
 | పృ॒థివ్యాఽ॑ వి॒ష్ణు॑ర్వ్యక్ర॒ఽస్త గా॒యత్రే॑ణ చ్చ॒న్దసా॑ తతో నిర్భ॒క్తః | యో॒ఽస్మాన్దే॒వ్విష్టి॑
 య॒ఞ్చ వ॑యన్ద్విష్టః ||౩||౪౬|| అ॒స్మాద॑న్నాద॒స్యై ప్ర॒తిష్ఠా॑యా అగ॒న్మస్యః॑ | స॒ఞ్జోతి॑షాభూమ
 ||౪||౪౭|| స్వ॒యంభూ॑రసి శ్రీ॒షో ర॒శ్మిర్వర్షో॑దా అ॒సి వర్షో॑ మే దే॒హి | సూ॑ర్యస్యావృత
 మన్వా॑వర్తి ||౫||౪౮|| అ॒గ్నే గృ॑హపతే సుగృ॒హప॑తిరహ॒న్త్వయా॑ గృ॒హప॑త్యా భూయా॒సమ్

| సుగృహపతిస్త్వం మయా గృహపత్యా భూయాః ॥౬॥౪౯॥ అస్థూరి ణో గార్హపత్యాని
 సన్తు శతల్ హిమాః | తిగ్మీన నస్తీజసా సల్ శిశాధి సూర్యస్యావృతమన్వావర్తే ॥౭॥౫౦॥
 ఉరు విష్ణో వి క్రమస్వోరు క్షయాయ నస్సృధి | ఘృతజ్ఘృతయోసే పిబ ప్రప్ర యజ్ఞపతిన్తిర
 ॥౮॥౫౧॥ తతోఽసి తన్తురస్యను మా తనుహి | అస్మిన్యజ్ఞేఽస్యాల్ సాధుకృత్యాయా-
 మస్మిన్నన్నేఽస్మిలోకే ॥౯॥౫౨॥ ఇదం మే కర్మేదం వీర్యం పుత్రోఽనుసన్తనోతు | అగ్నీ
 వ్రతపతే వ్రతమచారిషన్తదశకన్తన్మేఽరాధి | ఇదమహా య్య ఏవాస్మి స ఏవాస్మి ॥౧౦॥౬॥౫౩॥

॥ పిణ్డపితృయజ్ఞమన్తాః ॥

అగ్నేయే కవ్యవాహనాయ స్వాహా సోమాయ పితృమతీ స్వాహా | అవహతా అసురా
 రక్షల్సి వేదిషదః ॥౧॥౫౪॥ యే రూపాణి ప్రతి ముచ్ఛమానా అసురాస్సన్తస్వధయా
 చరన్తి | పరాపురో నిపురో యే భరన్త్యగ్నిష్టాల్లోకాత్ ప్ర ణుదాత్యస్మాత్ ॥౨॥౫౫॥ అత్ర
 పితరో మాదయధ్వం య్యథాభాగమా వృషాయధ్వమ్ | అమీమదన్త పితరో యథాభాగమా
 వృషాయషత ॥౩॥౫౬॥ నమో వః ప్షితరశ్శుష్మాయ నమో వః ప్షితరస్తపసే | నమో వః
 ప్షితరో యజ్ఞీవన్తస్మై నమో వః ప్షితరో రసాయ | నమో వః ప్షితరో ఘోరాయ మన్యవే
 స్వధాయై వః ప్షితరో నమః | ఏతద్వః ప్షితరో వాసో గృహాన్వః ప్షితరో దత్త ॥౪॥౫౭॥
 ఉదాయుషా స్వాయుషోత్పర్జన్యస్య ధామభిః | ఉదస్థామమృతా అను ॥౫॥౫౮॥ ఆ ధత్త
 పితరో గర్భజ్కూమారం పుష్కరస్రజమ్ | యథేహ పురుషోఽసత్ ॥౬॥౫౯॥ ఊర్జం వ్యహన్తి-
 రమృతజ్ఘృతం పయః క్షీలాలం పరిస్రుతమ్ | స్వధా స్థ తర్పయత మే పితౄన్ ॥౭॥౬౦॥

॥ ఇతి ద్వితీయోఽధ్యాయః ॥

కృష్ణోఽసి నవ(౯) అగ్నీ వాజజిచ్ఛ(౯) దేవసవితరేకాదశ(౧౦) అగ్నీషోమయాః షట్(౬)
 అగ్నేఽదబ్ధాయోఽష్ట(౮) సం వర్షసా దశ(౧౦) అగ్నేయే కవ్యవాహనాయ నవ్త(౭) | కృష్ణోఽసి సప్తానువాకేషు
 షష్టిః(౬౦)కృష్ణ ఇమం మే షష్టిః ॥

॥ అథ త్రతీయోఽధ్యాయః ॥

॥ ఆధాన-అగ్నిహోత్ర-అగ్న్యపస్థాన-చాతరాస్యమన్తాః ॥

॥ అగ్నాధాన మన్తాః ॥

సమి॑ధా॒గ్ని॒న్దవ॑స్యత ఘృ॒తైర్బోధ॑యతాతిథిమ్ । ఆ॒స్మిన్ హ॒వ్యా జు॑హోతన ॥౧॥౧॥
 సు॑సమి॒ద్ధాయ॑ శోచిషే ఘృ॒తన్తీ॒వ్ర॒జ్ఞాహో॑తన । అ॒గ్నయే॑ జాతవేదసే ॥౨॥౨॥ తన్త్యా
 సమి॑ద్భి॒రజ్గీ॑రో ఘృ॒తేన॑ వర్ధయామసి । బృ॒హచ్ఛో॑చా యవిష్య ॥౩॥౩॥ ఉప త్వాగ్నీ
 హవి॑ష్మతీర్ఘృతాచీర్యన్తు హర్యత । జుష॑స్వ సమి॒ధో మమ॑ ॥౪॥౪॥ భూర్బువస్స్వర్వైరివ
 భూ॒మ్నా భూ॑మిరివ వరి॒మ్ణా । తస్యా॑స్తే పృథివి దేవయజని పృష్ఠేఽగ్నిమన్నాదమన్నాద్యాయా
 దధే ॥౫॥౫॥ ఆయజ్ఞోః పు॒శ్చిరక్ర॑మీదసదన్మాతరం పు॒రః । పిత॑రఞ్చ ప్రయన్తన్వః ॥౬॥౬॥
 అన్త॑శ్చరతి రోచనాస్య ప్రాణాదపానతీ । వ్యఖ్య॑న్మహిషో దివమ్ ॥౭॥౭॥ త్రి॒ల్ శ॒ద్ధామ॒ వి
 రా॑జతి వాక్పతజ్గాయ ధీయతే । ప్రతి॑ వస్తోరహ ద్యుభిః ॥౮॥౮॥

॥ అగ్నిహోత్రమన్తాః ॥

అ॒గ్నిజ్యోతి॑షన్త్యా వాయుమతీం ప్రాణవతీమ్ । స్వ॒ర్యాల్ స్వ॒ర్యాయో॑ప దధామి
 భా॑స్వతీమ్ । అ॒గ్నిర్జ్యోతి॑ర్జ్యోతి॒రగ్నిస్సా॑స్వహా ॥౧॥౧॥ సూ॒ర్యజ్యోతి॑షన్త్యా వాయుమతీం
 ప్రాణ॑వతీమ్ । స్వ॒ర్యాల్ స్వ॒ర్యాయో॑ప దధామి భా॑స్వతీమ్ । సూ॒ర్యో
 జ్యోతి॑ర్జ్యోతి॒స్సూ॒ర్యసా॑స్వహా ॥౨॥౨॥ స॒జూర్దే॑వేన స॒విత్రా స॒జూ రాత్ర్యే॑న్త్రవత్యా । జుషా॑ణో
 అ॒గ్నిర్వే॑తు స్వాహా ॥౩॥౩॥ స॒జూర్దే॑వేన స॒విత్రా స॒జూరు॑షసేన్త్రవత్యా । జుషా॑ణస్సూ॒ర్యో
 వేతు॑ స్వాహా ॥౪॥౪॥ ఇ॒హ పు॑ష్టిం పుష్టిపతిర్దధాత్సిహ ప్రజాల్ రమయతు ప్రజాపతిః ।
 అ॒గ్నయే॑ గృహపతయే రయిమతే పుష్టిపతయే స్వాహా । అ॒గ్నయే॑ఽన్నాదాయాన్నపతయే
 స్వాహా ॥౫॥౫॥ అన॒మిత్రం॑ మే అధరాగనమిత్రముదక్కుధి । ఇన్త్రా॑నమిత్రం పశ్చాన్మేనమిత్రం
 పు॒రస్కృ॑ధి ॥౬॥౬॥ ఇన్త్రః పు॒శ్చాది॑న్త్రః పు॒రస్తాది॑న్త్రో అస్మాఽ అభి పాతు విశ్వతః । ఇన్తో

జిఘాఽసతాం మనాఽసి విమాచీనా వ్యస్యతాత్ ॥౨॥౧౫॥ సమిదసి సమిద్ధో మే అగ్నీ
దీదిహి । సమేద్ధా తే అగ్నీ దీద్యాసమ్ ॥౧౦॥౨॥౧౬॥

॥ అగ్న్యపస్థాన మన్తాః ॥

ఉవప్రయన్తో అధ్వరం మన్తఁ వోచేమాగ్నయే । ఆరే అస్మే చ శృణ్వాతే ॥౧॥౧౭॥
అగ్నిర్మూర్ధా దివః కృకుత్పతిః పృథివ్యా అయమ్ । అపాఽ రేతాఽసి జిన్వతి ॥౨॥౧౮॥
ఉభా వామిన్త్రాగ్నీ ఆహువధ్యా ఉభా రాధసస్సహ మాదయధ్యై । ఉభా దాతారా ఇషాఽ
రయీణాముభా వాజస్య సాతయే హువే వామ్ ॥౩॥౧౯॥ అయస్తే యోనిర్ఋత్వియో
యతో జాతో అరోచథాః । తశ్శానన్నగ్న ఆ రోహాథా నో వర్ధయా రయిమ్ ॥౪॥౨౦॥
అయమిహ ప్రథమో ధాయి ధాతృభిర్వోతా యజిష్ఠో అధ్వరేష్విడ్యః । యమష్షవానో
భృగవో విరురుచుర్వసేషు చిత్రఁ వ్విభ్యఁ వ్విశేవిశే ॥౫॥౨౧॥ అస్య ప్రత్నామను ద్యుతఽ
శుక్రస్థదుప్రో అప్రాయః । పయస్సహస్రసామృషిమ్ ॥౬॥౨౨॥ తనూపా అగ్నేఽసి తస్యం
మే పాహ్యాయుర్ధా అగ్నేఽస్యాయుర్మే దేహి । వర్షోదా అగ్నేఽసి వర్షో మే దేహి ॥౭॥౨౩॥
అగ్నీ యస్మే తన్వా ఊనన్తన్మ ఆ పృణ । ఇన్ధానాస్త్వా శతఽ హిమా ద్యుమన్తఽ
సమిధీమహి ॥౮॥౨౪॥ వయస్వన్తో వయస్సృతఽ సహస్వన్తస్సహస్సృతమ్ । అగ్నీ
సపత్నదమ్భనమదబ్ధాసో అదాభ్యమ్ ॥౯॥౨౫॥ చిత్రావసో స్వస్తి తే పారమశీయ । సన్తవమగ్నీ
సూర్యస్య వర్చసాగథాస్సమృషిణాఽ స్తుతే న ॥౧౦॥౨౬॥ సం ప్రియేణ ధామ్నా
సమహమాయుషా సఁ వ్యర్చసా సం ప్రజయా సఽ రాయస్పోషేణ గ్మిషీయ । అన్త స్థానో
వో భక్షీయ మహ స్థ మహో వో భక్షీయ ॥౧౧॥౨౭॥ ఊర్జ స్థోర్జఁ వో భక్షీయ
రాయస్పోష స్థ రాయస్పోషఁ వో భక్షీయ । రేవతీ రమధ్వమస్మిన్యోనా అస్మిన్గ్మేఽస్మిన్
క్షయేఽస్మిఁ ల్లోకే ॥౧౨॥౨౮॥ ఇషావ స్తేతో మాప గాత । సఽహితాసి విశ్వరూప్యూర్జా మా
విశ గౌపత్యేన ॥౧౩॥౨౯॥ ఉప త్యాగ్నీ దివేదివే దోషావస్తర్ధియా వయమ్ । నమో భరన్త
ఏమసి ॥౧౪॥౩౦॥ రాజన్తమధ్వరాణాఙ్గోపామృతస్య దీదివిమ్ । వర్ధమానఽ స్వే దమే
॥౧౫॥౩౧॥ స నః ప్రితేవ సూనవేఽగ్నీ సూపాయనో భవ । సచస్యా నస్వస్తయే ॥౧౬॥౩౨॥

అగ్నీ త్వన్నో అస్తమ ఉత త్రాతా శివో భవా వరూఢ్యః । వసురగ్నిర్వసుశ్రవా అచ్ఛా నక్షీ
 ద్యుమత్తమల్ రయిన్దాః ॥౧౭॥౩౩॥ తన్వ్యా శోచిష్ఠ దీదివస్సుమ్నాయ నూనమీమహీ
 సఖిభ్యః । స నో బోధి శ్చుధీ హవమురుష్యాణో అఘాయతస్సమస్మాత్ ॥౧౮॥౩౪॥ ఇళ
 ఏహ్యదిత ఏహి కామ్య ఏహి । మయి వః క్కామధరణం భూయాత్ ॥౧౯॥౩౫॥ సోమానల్
 స్వరణం కృణుహి బ్రహ్మణస్పతీ । కక్షీవన్తః య్య ఔశిజః ॥౨౦॥౩౬॥ యో రేవాన్యో
 అమీవహా వసువిత్పుష్టివర్ధనః । స నస్సిషక్తు యస్తురః ॥౨౧॥౩౭॥ మా నశ్శల్సో ఆరరుషో
 ధూర్తిః పుణజ్మర్త్యస్య । రక్షాణో బ్రహ్మణస్పతీ ॥౨౨॥౩౮॥ మహి త్రీణామవోఽస్తు
 ద్యుక్షం మిత్రస్యార్యమ్ణః । దురాధర్షః వ్యరుణస్య ॥౨౩॥౩౯॥ నహి తేషామమా చన
 నాధ్యసు వారణేషు । ఈశే రిపురఘశల్సః ॥౨౪॥౪౦॥ తే హి పుత్రాసో అదితేః పు జీవసే
 మర్త్యాయ । జ్యోతిర్యచ్ఛన్త్యజస్రమ్ ॥౨౫॥౪౧॥ కదా చన స్తరీరసి నేన్త్ర సశ్చసి దాశుషే ।
 ఉపోపేన్ను మఘవన్భూయ ఇన్ను తే దానన్దేవస్య పృచ్ఛతే ॥౨౬॥౪౨॥ తత్సవితుర్వరేణ్యం
 భర్గో దేవస్య ధీమహి । ధియో యో నః పుచోదయాత్ ॥౨౭॥౪౩॥ పరి తే దూళభో
 రథోఽస్మాఽ అశ్నోతు విశ్వతః । యేన రక్షసి దాశుషః । సమిద్ధో మా సమర్థయ ప్రజయా
 చ ధనేన చ ॥౨౮॥౩౧॥౪౪॥

|| అగ్న్యూపసానమంత్రాః ||

భూర్భువస్వస్సుప్రజాః పుజయా భూయాసమ్ । సువీరో వీరైస్సుపోషః ప్షోషైః
 ॥౧॥౪౫॥ నర్య ప్రజాం మే పాహి శల్స్య పశూన్మే పాహి । ఆగన్మ విశ్వవేదసమస్మభ్యః
 వ్యసువిత్తమం ॥౨॥౪౬॥ అగ్నే సమ్రాళభి ద్యుమ్నమభి సహ ఆయచ్ఛస్వ ।
 అయమగ్నిర్గృహపతిర్గర్హపత్యః పుజావాన్ వసువిత్తమః ॥౩॥౪౭॥ అగ్నే గృహపతేఽభి
 ద్యుమ్నమభి సహ ఆ యచ్ఛస్వ । గృహో మా బిభీత మా వేపధ్వమూర్జం బిభృత ఏమసి
 ॥౪॥౪౮॥ ఊర్జం బిభృద్వస్సుమనాస్సుమేధా గృహోనైమి మనసా మోదమానః । యేషామధ్యేతి
 ప్రవసన్యేషు సామనసో బహుః ॥౫॥౪౯॥ గృహోనుప హ్వయామహే తే నో జానన్తు జానతః

1 ఉపహూతా ఇహ గావ ఉపహూతా అజువయః ॥౬॥౫౦॥ అథో అన్నస్య కీలాల ఉపహూతో
 గృహీషు నః । క్షేమాయ వశ్యాన్త్యై ప్రపద్యే । శివల్ శగ్మల్ శఽయ్యోశ్యఽయ్యోః
 ॥౭॥౪॥౫౦॥

॥ వరుణప్రఘాసమన్తాః ॥

ప్రఘాసినో హవామహి మరుతశ్చ రిశాదసః । కరమ్భేణ సజోషసః ॥౧॥౫౧॥ యద్దామే
 యదరణ్యే యత్సభాయాఽ య్యదిన్ద్రియే । యదేనశ్చక్రమా వయమిదన్తదవ యజామహి
 స్వాహా ॥౨॥౫౩॥మా ఘాణ ఇన్ద్రాత్ర పృతుస్ దేవైరస్తి హి ష్మా తే శుష్మిన్న వయాః ।
 మహశ్చిద్యస్య మీహ్నుషో యవ్యా హవిష్మతో మరుతో వన్తతే గీః ॥౩॥౫౪॥ అక్రన్మర్మ
 కర్మకృతస్సహ వాచా మయోభువా । దేవేభ్యః కృర్మ కృత్వాన్తం ప్రేత సచాభువః ॥౪॥౫౫॥
 అవభృథ నిచుమ్పుణ నిచేరురసి నిచుమ్పుణ । అవ దేవైర్దేవకృతమేనోఽయాసిషమవ
 మర్త్యైర్మర్త్యకృతం పురురావ్ణో దేవ రిషస్పాహి ॥౫॥౫౬॥

॥ సాకమేధగత-పూర్ణదర్శ్యాఖ్యకర్మ-మన్తాః ॥

పూర్ణా దర్శి పరా పత సుపూర్ణా పునరా పత । వన్నేవ వి క్రీణావహో ఇషమూర్జల్
 శతక్రతో॥౧॥౫౭॥ దేహి మే దదామి తే ని మే ధేహి ని తే దధౌ । నిహారన్ని హరామి తే
 నిహారన్ని హరాసి మే స్వాహా ॥౨॥౬౧॥౫౮॥

॥ సాకమేధగత-పితృయజ్ఞమన్తాః ॥

అక్షన్నమీమదన్త హ్యవ ప్రియా అధూషత । అస్తోషత స్వభానవో విప్రా నవిష్ఠయా
 మతీ యోజాన్విన్త తే హరి ॥౧॥౫౯॥ సుసన్ద్విశన్త్వా వయం మఘవన్యన్దిషీమహి । ప్ర
 నూనం పూర్ణబన్ధర స్తుతో యాసి వశాఽ అను యోజాన్విన్త తే హరి ॥౨॥౬౦॥ మనో
 న్వాహువామహి నారాశల్సేన స్తోమేన । పితృణాఞ్చ మన్మభిః ॥౩॥౬౧॥ ఆ న ఏతు మనః
 ప్పునః క్రత్యే దక్షాయ జీవసే । జ్యోక్ష్ సూర్యన్తృశే ॥౪॥౬౨॥ పునర్నః ప్పితరో మనో
 దదాతు దైవ్యో జనః । జీవఽ వ్రాతల్ సచేమహి ॥౫॥౬౩॥ వయల్ సోమ వ్రతే తవ
 మనస్తనూషు బిభృతః । ప్రజావన్తస్సచేమహి ॥౬॥౭౧॥౬౪॥

|| సాకమేధగత త్ర్యంబకహవిర్మంత్రాః ||

ఏష తే రుద్రభాగస్సహ స్వస్రామ్బికయా తజ్జష్ణషస్వ స్వాహా | ఏష తే రుద్ర భాగ
 ఆఖుస్తే పశుః||౧||౬౬|| అవ రుద్రమదీమహ్యవ దేవన్త్యమ్బకమ్ | యథా నో వస్యస్సరద్యథా
 నశ్చ్రీయస్సరద్యథా నో వ్యవసాయయాత్ ||౨||౬౬|| భేషజమసి భేషజమ్బేఽశ్వాయ
 పురుషాయ భేషజమ్ | సుగం మేషాయ మేష్యై ||౩||౬౬|| త్ర్యమ్బక య్యజామహే
 సుగన్ధిం పుష్టివర్ధనమ్ | ఉర్వారుకమివ బన్ధనాన్మృత్యోర్ముక్షీయ మామృతాత్ ||౪||౬౬||
 త్ర్యమ్బక య్యజామహే సుగన్ధిం పతివేదనమ్ | ఉర్వారుకమివ బన్ధనాదితో ముక్షీయ
 మాముతః ||౫||౬౬|| ఏతేన రుద్రావసేన పరో మూజవతోఽతీహి | అవతతధన్వా పినాకావసః
 కృత్తివాసా అహిఽసన్నశ్శివశ్శాన్తోఽతీహి ||౬||౬౬||

|| వాజినమంత్రాః,వపనమంత్రాః ||

వాజినాఽ వ్యాజోఽవతు భక్షో అస్మాన్ప్రేతస్సిక్తమమృతం బలాయ | విశ్వే దేవా అభి
 యత్సంబభూవుస్తన్మా ధినోతు ప్రజయా ధనేన ||౧||౭౦|| వాజ్యహాఽ వ్యాజినస్యోపహాత
 ఉపహాతస్య భక్షయామి | వాజీ వాజీ భూయాసమ్ ||౨||౭౦|| సవిత్తా ప్రసూతా దైవ్య
 ఆప ఉన్దన్తు తే తనూమ్ | దీర్ఘాయుత్వాయ వర్చసే ||౩||౭౦|| కశ్యపస్య త్రాయుషం
 జమదగ్నీస్త్వాయుషమ్ | యద్దేవానాన్త్రాయుషం తస్మై అస్తు త్రాయుషమ్ ||౪||౭౦||
 యేన ధాతా బృహస్పతీరిన్ద్రస్య చాయుషేఽవపత్ | తేన తే వపామి బ్రహ్మణా జీవాతపే
 జీవనాయ ||౫||౭౦|| దీర్ఘాయుత్వాయ బలాయ వర్చసే | సుప్రజాస్త్వాయ చాసా అథో
 జీవ శరదశ్శతమ్ ||౬||౭౦||

|| ఇతి తృతీయాఽధ్యాయః ||

సమిధాగ్నిమష్ట(౮) అగ్నిజ్యోతిషన్వాష్ట(౮) ఉపప్రయన్తోఽష్టావిఽశతిః(౨౮) భూర్భువః స్వః సప్త(౭)
 ప్రఘాసినః పశ్చా(౫) పూర్ణా దర్వి ద్వే(౨) అక్షన్నమీమదన్త షట్(౬) ఏష తే షట్(౬) వాజినాం వాజః
 షట్(౬) సమిధాగ్నిం నవానువాకేషు షట్సప్తతిః (౭౬) |

॥ అథ చతుర్థోఽధ్యాయః ॥

॥ సోమే వపనసంస్కారమారభ్య క్రీతస్య సోమస్య శాలాప్రవేశపర్యంతా మంత్రాః ॥

॥ యజమాన-వపనమంత్రాః, సోమక్రయమంత్రాః ॥

ఏదమగన్మ దేవయజనం పృథివ్యా యత్ర దేవాసో అజుషంత విశ్వే । ఋక్సామాభ్యాల్
సన్తరన్తో యజుర్భి రాయస్సోషేణ సమిషా మదేమ ॥౧॥౧॥ ఇమా ఆపశ్యము మే సన్తు
దేవీరోషధే త్రాయస్య స్వధితే మైనల్ హిల్సీః । ఆపో అస్మాన్ మాతరశ్శున్ధయన్తు
ఘృతేన నో ఘృతప్వః ప్పునన్తు ॥౨॥౨॥ విశ్వల్ హి రిప్రం ప్రవహన్తి దేవీరుదిదాభ్యశ్శుచిరా
పూత ఏమి । దీక్షాతపసోస్తనూరసి తాన్త్వా శివాల్ శగ్మాం పరి దధే భద్రల్ వ్వర్ణం
పుష్యన్ ॥౩॥౧॥౩॥

॥ అభ్యజ్ఞనాది సంస్కారమంత్రాః ॥

మహీనాం పయోఽసి వర్షోదా అసి వర్షో మే దేహి । వృత్రస్య కనీనకాసి చక్షుర్దా
అసి చక్షుర్మే దేహి ॥౧॥౪॥ చిత్పతిర్మా పునాతు వాక్పతిర్మా పునాతు దేవో మా సవితా
పునాత్వచ్చిద్రేణ పవిత్రేణ సూర్యస్య రశ్మిభిః । తస్య తే పవిత్రపతే పవిత్రపూతస్య యత్కామః
ప్పునే తచ్ఛకేయమ్ ॥౨॥౫॥ ఆ వో దేవాస ఈమహే వామం ప్రయత్యధ్వరే । ఆ వో
దేవాస ఆశిషో యజ్ఞియాసో హవామహే ॥౩॥౬॥ స్వాహా యజ్ఞం మనసస్వాహోరోరన్తరిక్షాత్
। స్వాహా ద్యావాపృథీవీభ్యాల్ స్వాహా వాతాదారభే ॥౪॥౭॥౭॥

॥ ఔద్భవభణహోమమంత్రాః ॥

ఆకూత్యై ప్రయుజేఽగ్నయే స్వాహా మేధాయై మనసేఽగ్నయే స్వాహా దీక్షాయై
తపసేఽగ్నయే స్వాహా సరస్వత్యై పూష్టేఽగ్నయే స్వాహా । ఆపో దేవీర్భుహతీర్విశ్వశమ్బువో
ద్యావాపృథివీ ఉర్వన్తరిక్ష । బృహస్పతయే హవిషా విధేమ స్వాహా ॥౧॥౮॥ విశ్వో దేవస్య
సేతుర్మర్తో వురీత సఖ్యమ్ । విశ్వో రాయ ఇషుధ్యతి ద్యుమ్నల్ వృణీత పుష్యసే స్వాహా
॥౨॥౩॥౯॥

|| కృషాజినాదిమన్తాః ||

ఋ॒క్సా॒మ॒యో॒శ్శి॒లే॒ స్థ॒స్తే॒ వా॒మార॑భే॒ తే॒ మా॒ పా॒తమ్ | ఆ॒స్య॒ య॒జ్ఞస్యో॒ద్ృచః॑
 ||౧||౧౦|| శ॒ర్మా॒సి శ॒ర్మ మే॑ య॒చ్ఛ న॑మ॒స్తే అ॒స్తు మా॒ మా హి॒ల్సీః | ఊ॒ర్గస్యా॑ఙ్గి॒రస్యూర్ణ॑మృ॒దా
 ఊ॒ర్జం మే॑ య॒చ్ఛ ||౨||౧౧|| సో॒మస్య॑ నీ॒విర॑సి॒ విష్ణో॑శ్శ॒ర్మాసి శ॒ర్మ య॑జ॒మానస్య॑ | ఇ॒న్త్రస్య॑
 యో॒నిర॑సి॒ సు॒సస్యాః॑ కృ॒షీస్సృ॑ధి ||౩||౧౨|| ఉ॒చ్ఛయ॑స్వ వ॒నస్ప॑త ఊ॒ర్ధ్వో మా॒ పా॒హ్యల్హ॑సః
 | ఆ॒స్య॒ య॒జ్ఞస్యో॒ద్ృచః॑ ||౪||౧౩||

|| వ్రతకరణాదిమన్తాః ||

వ్ర॒త॒జ్ఞా॒ణత॑ వ్ర॒త॒జ్ఞా॒ణత॑ వ్ర॒త॒జ్ఞా॒ణత॑ | అ॒గ్ని॒ర్బ్ర॒హ్మగ్ని॒ర్యజ్ఞో॑ వ॒నస్ప॑తి॒ర్యజ్ఞి॑యః
 ||౧||౧౪|| దై॒వీ॒న్ది॒యం మ॑నామహీ॒ సు॒మృ॒ళీకా॑మ॒భిష్ట॑యే | వ॒ర్చో॒దాం వి॒శ్వ॑ధా॒యసల్ సు॒తీర్థా
 నో॑ అ॒స॒ద్వశే॑ ||౨||౧౫|| యే దే॒వా మ॑నో॒జాతా॑ మ॒నోయు॒జో దక్ష॑క్ర॒తవః॑ | తే నో॒ఽవ॒న్తు తే నః
 ప్సా॒స్తు తే॑భ్య॒స్సా॒హా ||౩||౧౬|| శ్వా॒త్రాః ప్షీ॒తా భ॑వ॒త యూ॒యమా॑పో అ॒స్మాక॑మ॒న్తరు॒దరే
 సు॒శే॒వాః | తా అ॒స్మభ్య॑మ॒యక్షా॑ అ॒నమీ॒వా అ॒నాగ॑స॒స్వద॑న్తు దే॒వీర॑మృ॒తా ఋ॒తావృ॑ధః
 ||౪||౧౭|| ఇ॒యస్తే॑ య॒జ్ఞియా॑ త॒నూర॑పో ము॒ఞ్చామి॒ న ప్ర॑జామ్ | అ॒ల్ప॒హోము॑చ
 స్వా॒హాకృ॑తాః పృ॒థివీ॑మా వి॒శత॑ పృ॒థి॒వ్యా సం భ॑వ ||౫||౧౮|| అగ్నే॒ త్వల్ సు॑ జా॒గృ॒హి
 వ॒యల్ సు॑ మ॒న్దిషీ॑మహి | రక్షా॒ణో అ॑ప్ర॒యుచ్ఛ॑న్త॒బుధే॑ నః పు॒నస్సృ॑ధి ||౬||౧౯||
 పు॒న॒ర్మనః॑ పు॒న॒రాయు॑ ర్మ ఆ॒గాత్ పు॑న॒శ్శక్తుః॑ పు॒నశ్శ్రో॑త్రం మ ఆ॒గాత్ | పు॒నః ప్రా॑ణః
 పు॒న॒రాత్మా మ ఆ॒గాద్వై॒శ్వాన॑రో అ॒దభ॑న్త॒నూపా॑ అ॒గ్నిర్మా పా॑తు దు॒రితా॑ద॒వద్యాత్ ||౭||౨౦||
 త్వ॒మగ్నే॑ వ్ర॒తపా॑ అ॒సి దే॒వ ఆ మ॑ర్త్యే॒ష్వా | త్వం య్య॑జ్ఞే॒ష్విష్య॑డ్యః ||౮||౨౧|| రా॒స్వీయ॑తో॒మా
 భూ॑యా భ॒ర | దే॒వో న॑స్సవి॒తా వ॑సో॒ర్దాతా॑ వ॒స్వదాత్ ||౯||౨౨||

॥ సోమక్రయణ్యానయనమన్తాః ॥

ఏషా తే శుక్ర తనూరేతద్వర్చస్తయా సం భవ భ్రాజజ్గచ్ఛ । జూరసి ధృతా మనసా
 జుష్టా విష్ణవే ॥౧॥౨౩॥ తస్యాస్తే సత్యసవసః పుసవే తను యన్త్రమశీయ స్వాహా ।
 చన్త్రమసి శుక్రమస్యమృతమసి వైశ్వదేవమసి ॥౨॥౨౪॥ చిదసి మనాసి ధీరసి దక్షిణాసి
 క్షత్రియాసి యజ్ఞియాస్యదితిరస్యభయతశ్శీర్షి । సా నస్సుప్రాచీ సుప్రతీచీ భవ ॥౩॥౨౫॥
 మిత్రస్త్వా పది బధ్నీతాం పూషాధ్వనస్సాత్విన్త్రాయాధ్యక్షాయ । అను త్వా మాతా
 మన్యతామను పితాను భ్రాతా సగర్భ్యోఽను సఖా సయూధ్యః ॥౪॥౨౬॥ సా దేవి
 దేవమచ్ఛేహీన్త్రాయ సోమమ్ । రుద్రస్త్వా వర్తయతు స్వస్తి సోమసఖా పునరేహి ॥౫॥౨౭॥

॥ సోమక్రయణ్యానయనుగమనాదిమన్తాః ॥

వస్వస్యస్యదితిరస్యాదిత్యాసి రుద్రాసి చన్త్రాసి । బృహస్పతిష్ట్యా సుమ్నీ రమాణ్ణతు
 రుద్రో వసుభిరాచకే ॥౧॥౨౮॥ అదిత్యాస్త్వా మూర్ధన్నా జిఘర్మి దేవయజనే పుథివ్యాః ।
 ఇళాయాస్పదమసి ఘృతవత్ స్వాహా ॥౨॥౨౯॥ అస్మీ రమస్వాస్మీ తే బన్ధుః । త్వే రాయో
 అస్మీ రాయః ॥౩॥౩౦॥ మా వయల్ రాయస్పోషేణ వి యౌష్మ తోతో రాయః । సమఖ్యే
 దేవ్యా ధియా సన్ధక్ష్ణిణయారుచక్షసా । మా మ ఆయుః పృమాషీరో అహన్తవ వీరాన్విదేయ
 తవ దేవి సన్ధశి ॥౪॥౩౧॥

॥ యజమానవాచనాదిమన్తాః ॥

ఏష తే గాయత్రో భాగ ఇతి మే సోమాయ బ్రూతాదేష తే త్రైష్టుభో భాగ ఇతి మే
 సోమాయ బ్రూతాత్ । ఏష తే జాగతో భాగ ఇతి మే సోమాయ బ్రూతాచ్ఛందోమానానాల్
 సామ్రాజ్యజ్గచ్ఛతాదితి మే సోమాయ బ్రూతాత్ ॥౧॥౩౨॥ ఆస్మాకోఽసి శుక్రస్తే గ్రహ్యః ।
 విచితస్త్వా వి చిన్వన్తు ॥౨॥౩౩॥ అభి త్యన్తీవల్ సవితారమోణ్యోః కృవిక్రతుమర్పామి
 సత్యసవల్ రత్నధామభి ప్రియం మతిజ్కవిం । ఊర్ధ్వా యస్యామతిర్భా అదిద్యుతత్

సవీ॑మని॒ హి॒రణ్య॑పాణి॒రమి॑మీ॒త సు॑క్ర॒తుః కృ॒పా స్వః॑ ||౩||౩౪|| ప్ర॒జాభ్య॑స్త్వా ప్ర॒జాస్త్వా
ను॒ప్రాణ॑న్తు । ప్ర॒జాస్త్వ॑మను॒ ప్రాణి॑హి ||౪||౧||౩౫||

|| హిరణ్యస్పర్శనాది మంత్రాః ||

చ॒న్ద్రన్తా॑ చ॒న్ద్రేణ॑ క్రీ॒ణామి॑ శు॒క్రం శు॒క్రేణా॑మృత॒మమృ॑తే॒న । స॒గ్మే తే॒ గోర॑స్మీ॒ తే
చ॒న్ద్రాణి॑ ||౧||౩౬|| త॒వస॑స్త్వనూ॒రసి॑ ప్ర॒జాప॑తీ॒ర్వర్ణః॑ । వ॒రమే॑ణ॒ పశు॑నా క్రీ॒యసే॑ స॒హస్ర॑పో॒షం
పు॒షేయ॑మ్ ||౨||౩౭|| మి॒త్రో న ఏ॒హి సు॑మి॒త్రధ॑ ఇ॒న్ద్రస్యో॑రు॒మా వి॒శ దక్షి॑ణమ్ । ఉ॒శన్ము॑శన్త॒ం
స్యో॒నస్యో॒నమ్ ||౩||౩౮|| స్వా॒న భ్రా॑జా॒జ్ఞురే॒ బమా॑భరే॒ హస్త॑ సు॒హస్త॑ కృ॒శానో॑ । ఏ॒తే
వ॒స్సోమ॑క్ర॒యణా॑స్త్వన్త॒క్షధ్వం॑ మా వో ద॒భన్ ||౪||౩౯|| ప॒రి మా॑గ్నీ దు॒శ్చరి॑తాద్బాధ॒స్వా
మా సు॑చ॒రితే॑ భ॒జ । ఉ॒దాయు॑షా స్వా॒యుషో॑ద॒స్థామ॑మృతా॒ అను॑ ||౫||౪౦|| ప్ర॒తి
ప॒న్థామ॑పద్రు॒హి స్వ॑స్తి॒గామ॑నే॒హస॑మ్ । యే॒న వి॒శ్వాః పు॒రి ద్వి॒షో వృ॑ణక్తి॒ విన్ద॑తే॒ వసు॑
||౬||౯||౪౧||

|| కృష్ణాజినస్తరణాది మంత్రాః ||

అది॑త్యా॒స్త్వగ॒స్యది॑త్యై॒ సద॒ ఆసీ॑ద । అ॒స్త్వభ్రా॑ద్యా॒మృష॑భో అ॒న్తరి॑క్ష॒మమి॑మీ॒త
వ॒రిమా॑ణం పృ॒థివ్యాః॑ । ఆ॒సీద॒ద్విశ్వా॑ భు॒వనా॑ని స॒మ్రాడ్వి॑శ్వే॒త్తాని॑ వ॒రుణ॑స్య వృ॒తాని॑
||౧||౪౨|| వనే॑షు వ్య॒న్తరి॑క్షన్త॒తాన॑ వా॒జమ॑ర్వ॒త్సు ప॑య ఉ॒స్రియా॑సు । హృ॒త్సు కృ॒తుం
వ్య॑రు॒ణో వి॒క్ష్యగ్ని॑న్ది॒వి సూ॑ర్య॒మద॑ధా॒తోమ॑మద్రో॒ ||౨||౪౩|| సూ॑ర్య॒స్య చక్షు॑రా॒రోహో॑గ్ని॒రక్షః॑
క్ర॒నీన॑కామ్ । య॒త్తైత॑శే॒భిరీ॑య॒సే భ్రా॑జమా॒నో వి॒పశ్చి॑తా॒ ||౩||౪౪|| ఉ॒స్త్వా ఏ॒తన్మూ॑ర్ధ్వాహా
యు॒జ్యేథా॑మ॒నశ్చూ॑ అ॒వీర॑హణో బ్ర॒హ్మచో॑ద॒నో । స్వ॑స్తి॒ య॒జమా॑నస్య గృ॒హోన్గ॑చ్ఛ॒తమ్
||౪||౪౫|| భద్రో॑ మే॒సి ప్ర॑ చ్యవస్య భు॒వస్ప॑తే॒ విశ్వా॑న్య॒భి ధా॑మాని । మా త్వా ప॒రిప॑రి॒ణో
వి॒దన్మా త్వా ప॑రిప॒న్థినో॑ వి॒దన్మా త్వా వృ॑కా అ॒ఘాయ॑వో వి॒దన్ । శ్యే॒నో భూ॑త్వా ప॒రాప॑త
యు॒జమా॑నస్య గృ॒హోన్గ॑చ్ఛ తన్నో స॒ంస్కృ॑తమ్ ||౫||౪౬|| న॒మా మి॒త్రస్య॑ వ॒రుణ॑స్య చక్ష॒సే

మహో దేవాయ తదృతఽ సపర్యత । దూరేదృశే దేవజాతాయ కేతవే దివస్పుత్రాయ
 సూర్యాయ శఙ్కత ॥౬॥౪౭॥ వరుణస్యోత్తంభనమసి వరుణస్య స్కంభసర్జనీ స్థః । వరుణస్య
 ఋతసదన్యసి వరుణస్య ఋతసదనమసి వరుణస్య ఋతసదనీమా సీద ॥౭॥౪౮॥
 యా తే ధామాని హవిషా యజన్తి తా తే విశ్వా పరిభూరస్తు యజ్ఞమ్ । గయస్సానః
 పృతరణస్సవీరోఽవీరహా ప్ర చరా సోమ దుర్యాన్ ॥౮॥౧౦॥౪౯॥

॥ ఇతి చతుర్థోఽధ్యాయః ॥

ఏదమగన్మ తిస్రః(౩) మహీనాఞ్చతస్రః(౪) ఆకూత్యై ద్వే(౨) ఋక్సామయోశ్చతస్రః(౪) వ్రతబృణుత
 నవ(౯) ఏషా తే పఞ్చ(౫) వస్వ్యసి చతస్రః(౪) ఏష తే చ(౪) చన్తన్త్వా షట్(౬) అదిత్యాస్త్యగష్ట(౮)
 । ఏదమగన్మ దశానువాకేషు ఏకోనపఞ్చాశత్(౪౯) ।

॥ అథ పఞ్చమోఽధ్యాయః ॥

॥ సోమే ఆతిథ్య-తానూనప్త-ఉత్తరపేద్యాది-యూపనిర్మాణపర్యంతా మంత్రాః ॥

॥ ఆతిథ్యహవిరాదిమంత్రాః ॥

అగ్నేస్తనూరసి విష్ణవే త్వా సోమస్య తనూరసి విష్ణవే త్వా । అతిథేరాతిథ్యమసి
 విష్ణవే త్వా శ్యేనాయ త్వా సోమభృతే విష్ణవే త్వాగ్నయే త్వా రాయస్పౌషదే విష్ణవే త్వా
 ॥౧॥౧॥ అగ్నిర్జనిత్రమసి వృషణౌ స్థః । ఉర్వశ్యస్యాయురసి పురూరవా అసి । గాయత్రేణ
 త్వా చ్చన్దసా మన్థామి త్రైష్టుభేన త్వా చ్చన్దసా మన్థామి జాగతేన త్వా చ్చన్దసా మన్థామి
 ॥౨॥౨॥ భవతన్నస్సమనసౌ సచేతసా అరేపసౌ । మా యజ్ఞల్ హిల్ సిష్టం మా
 యజ్ఞపతిఞ్జాతావేదసౌ శివౌ భవతమద్య నః ॥౩॥౩॥ అగ్నా అగ్నిశ్చరతి ప్రవిష్ట ఋషీణాం
 పుత్రో అభిశస్తిపావా । స నస్సోన్యనస్సుయజా యజేహ దేవేభ్యో హవ్యల్
 సదమప్రయుచ్ఛన్తస్వాహా ॥౪॥౧॥౪॥

॥ తానూనప్తాది మంత్రాః ॥

ఆపతయే త్వా గృహ్ణామి పరిపతయే త్వా గృహ్ణామి । తనూనప్తే శాక్షరాయ
 శక్మన్నోజిష్ఠాయ ॥౧॥౫॥ అనాధృష్టమస్యనాధృష్టస్తేవానామోజః । అనభిశస్త్యభిశస్తిపా
 అనభిశస్త్యమ్ ॥౨॥౬॥ అఞ్జసా సత్యముప గేషల్ సువితే మా ధాః । అగ్నే వ్రతపాస్త్యే
 వ్రతపాః ॥౩॥౭॥ యా తవ తనూరియల్ సా మయి యా మమ తనూరేషా సా త్వయి
 । సహ నౌ వ్రతపతే వ్రతాన్యను మే దీక్షాన్దీక్షాపతిర్మన్యతామను తపస్తపస్పతిః ॥౪॥౮॥
 అల్ శురల్ శుష్టే దేవ సోమాప్యాయతామిన్త్రాయైకధనవిదే । ఆ తుభ్యమిన్త్రః ప్ష్యాయతామా
 త్వమిన్త్రాయ ప్ష్యాయస్వ ॥౫॥౯॥ ఆ ప్ష్యాయయాస్మాన్తనఖీన్తన్యా మేధయా । స్వస్తి తే
 దేవ సోమ సుత్యాముదృచమశీయ ॥౬॥౧౦॥ ఏష్టా రాయః ప్రేషే భగాయ ।
 ఋతమృతవాదిభ్యో నమా దివే నమః పృథివ్యై ॥౭॥౧౧॥ యా తే అగ్నేయశ్శయా

త॒నూ॒ర్వ॒ర్షి॒ష్టా గ॒హ్వ॒రే॒ష్టా । ఉ॒గ్ర॒ఁ వ్య॒చో అ॒పా॒వధీ॒త్వే॒షఁ వ్య॒చో అ॒పా॒వధీ॒త్వా॒హా ।
 యా తే॑ అ॒గ్నీ ర॒జ॒శ్శ॒యా త॒నూ॒ర్వ॒ర్షి॒ష్టా గ॒హ్వ॒రే॒ష్టా । ఉ॒గ్ర॒ఁ వ్య॒చో అ॒పా॒వధీ॒త్వే॒షఁ
 వ్య॒చో అ॒పా॒వధీ॒త్వా॒హా । యా తే॑ అ॒గ్నీ హ॒రీ॒శ॒యా త॒నూ॒ర్వ॒ర్షి॒ష్టా గ॒హ్వ॒రే॒ష్టా! ఉ॒గ్ర॒ఁ
 వ్య॒చో అ॒పా॒వధీ॒త్వే॒షఁ వ్య॒చో అ॒పా॒వధీ॒త్వా॒హా ॥౮॥౨॥౧౨॥

॥ ఉత్తరపేదినిర్మాణమంతాః ॥

త॒ప్తా॒యనీ॑ మే॒ఽసి వి॒తా॒యనీ॑ మే॒ఽసి । అ॒వతా॑న్మా వ్య॒థిత॑మ॒వతా॑న్మా నా॒థితమ్
 ॥౧॥౧౩॥ వి॒దే॒ర॒గ్నీ॒ర్నభో॑ నా॒మాగ్నీ॑ అ॒గ్గి॒ర ఆ॒యునా॑ నామ్నో॒హి । యో॒ఽస్యాం పృ॒థి॒వ్యామ॑సి
 య॒త్తే॒ఽనాధృ॑ష్ట॒న్నామ॑ య॒జ్ఞి॒యస్తే॑న త్వాదధే॑ । వి॒దే॒ర॒గ్నీ॒ర్నభో॑ నా॒మాగ్నీ॑ అ॒గ్గి॒ర ఆ॒యునా॑
 నామ్నో॒హి । యో ద్వి॒తీ॒యస్యాం పృ॒థి॒వ్యామ॑సి య॒త్తే॒ఽనాధృ॑ష్ట॒న్నామ॑ య॒జ్ఞి॒యస్తే॑న
 త్వాదధే॑ । వి॒దే॒ర॒గ్నీ॒ర్నభో॑ నా॒మాగ్నీ॑ అ॒గ్గి॒ర ఆ॒యునా॑ నామ్నో॒హి । య॒స్తృ॒తీ॒యస్యాం
 పృ॒థి॒వ్యామ॑సి య॒త్తే॒ఽనాధృ॑ష్ట॒న్నామ॑ య॒జ్ఞి॒యస్తే॑న త్వాదధే॑ । అ॒ను త్వా దే॒వవీ॑త॒యే
 సి॒ల్ప॒హ్యసి॑ స॒పత్న॑సాహీ దే॒వేభ్యః॑ కృ॒ల్ప॒స్వ సి॒ల్ప॒హ్యసి॑ స॒పత్న॑సాహీ దే॒వేభ్యః॑శ్శు॒న్ధస్వ సి॒ల్ప॒హ్యసి॑
 స॒పత్న॑సాహీ దే॒వేభ్యః॑శ్శు॒న్ధస్వ ॥౨॥౩॥౧౪॥

॥ ఉత్తరపేదేః ప్రోక్షణాదిసంస్కారమంతాః ॥

ఇ॒న్త్ర॒ఘో॒షస్తా॑ వ॒సుభిః॑ పు॒రస్తా॑త్పాతు ప్ర॒చే॒తాస్తా॑ రు॒ద్ధైః పు॒శ్చాత్పాతు॑ ।
 మ॒నో॒జ॒వాస్తా॑ పి॒తృభి॑ర్దక్షిణతః ప్పాతు వి॒శ్వక॑ర్మా త్వాది॒త్యైరుత్త॑రతః ప్పాతు ॥౧॥౧౫॥
 ఇ॒ద మ॒హా॒న్తప్త॑ఁ వ్వా॒ర్చహి॒ర్థా య॒జ్ఞాన్ని॑ సృ॒జామి॑ । సి॒ల్ప॒హ్యసి॑ స్వా॒హా
 సి॒ల్ప॒హ్యస్యాది॒త్యవ॑నిస్సా॒హా ॥౨॥౧౬॥ సి॒ల్ప॒హ్యసి॑ బ్ర॒హ్మవ॑నిః క్షత్ర॒వని॑స్సా॒హా సి॒ల్ప॒హ్యసి॑
 సు॒ప్ర॒జావ॑నీ రాయ॒స్పోష॑వనిస్సా॒హా । సి॒ల్ప॒హ్యస్యా వ॒హా దే॒వాన్య॑జ॒మానా॒య స్వా॒హా
 భూ॒తేభ్య॑స్తా ॥౩॥౧౭॥ ధృ॒వోఽసి॑ పృథి॒వీన్ద్వ)ల్ప॑హ ధృ॒వక్షి॑ద॒స్యన్త॑రిక్షన్ద్వ)ల్ప॑హ । అ॒చ్యుత॑క్షి॒దసి॑
 ది॒వన్ద్వ)ల్ప॑హగ్నీ॒ర్నస్మా॒స్యగ్నీః పు॒రీష॑మసి ॥౪॥౧౮॥

|| హవిర్దానాఖ్యమణ్డపనిర్మాణమంత్రాః ||

యు॒జ్జతే॑ మ॒న ఉ॒త యు॒జ్జతే॑ ధి॒యో వి॒ప్రా విప్ర॑స్య బృ॒హతో వి॒వశ్శితః॑ । వి హో॑త్రా
 దధే॑ వయు॒నావిదే॑క ఇ॒న్మహీ॑ దే॒వస్య॑ స॒వితః॑ పు॒రిష్ట॑తిః ॥౧॥౧౯॥ ఇద॑ వ్యిష్ట॒ర్వి చక్ర॑మే
 త్రీ॒ధా ని దధే॑ పద॒మ్ । స॒మూహ్మ॑మస్య పా॒ల్సురే॑ స్వా॒హా ॥౨॥౨౦॥ ఇరా॑వతీ ధే॒నుమ॑తీ
 హి భూ॒తల్ సూ॒యవ॑సినీ మ॒నవే॑ దశ॒స్యా । వ్యస్క॑భ్నా రోద॒సీ విష్ణ॑ ఏ॒తే దా॒ధర్ష
 పృథి॑వీమభి॒తో మ॒యూఖై॑స్సా॒స్వాహా ॥౩॥౨౧॥ దే॒వశ్శు॑తో దే॒వేష్వా॑ ఘోష॒తమ్ । ప్రాచీ॑
 ప్రే॒తమ॑ధ్వ॒రజ్జు॒లృయ॑న్తీ ఊ॒ర్ధ్వో॑య్య॒జ్జన్మ॑య॒తం మా జి॑హ్వ॒రత॑మ్ ॥౪॥౨౨॥
 స్వజ్గో॒ష్ఠమా॑వదత॒న్దేవీ॑ దు॒ర్యే ఆ॒యుర్మా ని॑ర్వాదిష్టం ప్ర॒జాం మా ని॑ర్వాదిష్టమ్ । అ॒త్ర
 రమే॒థా వృ॑ర్షన్ పృథి॒వ్యాః ॥౫॥౨౩॥ విష్ణో॑ర్ను క॑ వ్యీ॒ర్యాణి॑ ప్ర॒వోచ॑ వ్యుః పృ॒థివా॑ని
 వి॒మమే॑ రజా॒ల్సి । యో అ॒స్కభా॑యదు॒త్తర॑ల్ స॒ధస్థ॑ వ్యిచక్ర॒మాణస్తీ॑ధో॒రుగా॑యా
 విష్ణ॑వే త్వా ॥౬॥౨౪॥ ది॒వో వా విష్ణ॑ ఉ॒త వా పృథి॑వ్యా మ॒హో వా విష్ణ॑ ఉ॒రోర॑న్తరి॒క్షాత్ ।
 ఉ॒భా హి హ॑స్తా వసు॒నా పు॑ణస్వా ప్ర॒యచ్ఛ దక్షి॑ణాదో॒త స॒వ్యాద్విష్ణ॑వే త్వా ॥౭॥౨౫॥ ప్ర
 తద్వి॑ష్ణ స్తవతీ వీ॒ర్యే॑ణ మృ॒గో న భీ॑మః కు॒చరో గి॑రి॒ష్ఠాః । యస్యో॑రు॒షు త్రి॑షు
 వి॒క్రమ॑ణీష్టధిక్షి॒యన్తి భు॑వనాని వి॒శ్వా ॥౮॥౨౬॥ విష్ణో॑ ర॒రాట॑మసి విష్ణో॒శ్శస్త్రే॑ స్తో
 విష్ణో॑స్సూ॒రసి విష్ణో॑ర్ను॒వోఽసి । వైష్ణ॑వమసి విష్ణ॑వే త్వా ॥౯॥౨౭॥

|| ఉపరపనిర్మాణమంత్రాః ||

దే॒వస్య॑ త్వా స॒వితః॑ పు॒సవే॑ఽశ్వినో॒ర్బాహు॑భ్యాం పూ॒ష్ణో హ॑స్తాభ్యామ్ । ఆ ద॒దే
 నా॒ర్యసీ॑దమహా॒ల్రక్ష॑సో గ్రీ॒వా అపి॑ కృ॒న్తామి॑ । బృ॒హన్న॑సి బృ॒హద్ర॑వా బృ॒హతీ॑మిన్త్రాయ
 వా॒చ వృ॑ద । ర॒క్షోహా॑ణ వృ॒లగ॑హ॒న వైష్ణ॑ష్టవీమ్ ॥౧॥౨౮॥ ఇద॑ మహా॒న్త
 వృ॒లగ॑ముద్వపా॒మి య॒న్నో ని॒ష్ట్యో య॒మమా॑త్యో ని॒చఖా॑న । ఇద॑ మహా॒న్త
 వృ॒లగ॑ముద్వపా॒మి య॒న్నస్స॑మా॒నో య॒మ స॑మా॒నో ని॒చఖా॑న । ఇద॑ మహా॒న్త
 వృ॒లగ॑ముద్వపా॒మి య॒న్న స్స॑బ॒న్ధు॒ర్యమ॑స॒బన్ధు॒ర్నిచ॑ఖాన । ఇద॑ మహా॒న్త వృ॒లగ॑ముద్వపా॒మి

యన్మస్సజాతో యమసజాతో నిచఖానోత్కృత్యాఙ్గీరామి ॥౨॥౨౯॥ స్వరాళసి సపత్నహా
 సత్తరాళస్యభిమాతిహా | జనరాళసి రక్షోహా సర్వరాళస్యమిత్రహా ॥౩॥౩౦॥ రక్షోహాణో
 వలగహనః ప్సోక్షామి వైష్ణవాన్ రక్షోహాణో వలగహనోఽవ నయామి వైష్ణవాన్ | రక్షోహాణో
 వలగహనోఽవ స్పృణామి వైష్ణవాన్ ॥౪॥౩౧॥ రక్షోహాణో వలగహనా ఉప దధామి వైష్ణవీ
 రక్షోహాణో వలగహనా పర్యూహామి వైష్ణవీ | వైష్ణవమసి వైష్ణవా స్థ ॥౫॥౩౨॥

॥ సదోమణ్డపనిర్మాణమన్తాః ॥

దేవస్య త్వా సవితః పుసవేఽశ్వినోర్బాహుభ్యాం పూఙ్ణో హస్తాభ్యామ్ | ఆ దదే
 నార్యసీదమహల్ రక్షసో గ్రీవా అపి కృన్తామి | యవోఽసి యవయాస్మద్దేవో యవయారాతీః
 | దివే త్వాన్తరిక్షాయ త్వా పృథివ్యై త్వా ॥౧॥౩౩॥ శున్ధన్తాల్ లోకాః ప్పితృషదనాః
 ప్పితృషదనమసి | ఉద్దివల్ స్తభానాన్తరిక్షం పృణ దృల్హస్య పృథివ్యామ్ ॥౨॥౩౪॥
 ద్యుతానస్త్వా మారుతో మినోతు మిత్రావరుణో ధ్రువేణ ధర్మణా | బ్రహ్మవని త్వా
 క్షత్రవని రాయస్పోషవని పర్యూహామి ॥౩॥౩౫॥ బ్రహ్మ దృల్హా క్షత్రస్త్వల్హాయుర్ద్వల్హ
 ప్రజాస్త్వల్హ | ధ్రువాసి ధ్రువోఽస్మిన్యజమాన ఆయతనే భూయాత్ | ఘృతేన ద్యావాపృథివీ
 పూర్యేథామిన్తస్య చ్చదిరసి విశ్వజనస్య చ్చాయా ॥౪॥౩౬॥ పరి త్వా గిర్వణో గిర ఇమా
 భవన్తు విశ్వతః | వృద్ధాయుమనువృద్ధయో జుష్టా భవన్తు జుష్టయః ॥౫॥౩౭॥ ఇన్తస్య
 స్యూరసీన్తస్య ధ్రువోఽసి | ఐన్తమసి వైశ్వదేవమసి ॥౬॥౩౮॥

॥ ధిష్ణ్యనిర్మాణమన్తాః ॥

విభూరసి ప్రవాహాణో వహ్నిరసి హవ్యవాహనః | శ్వాత్రోఽసి ప్రచేతాస్తుథోఽసి విశ్వవేదాః
 ॥౧॥౩౯॥ ఉశిగసి కవిరఙ్ఘురిరసి బంభారిః | అవస్యూరసి దువస్వాఙ్ఘాన్ధ్యూరసి మారాజీయః
 ॥౨॥౪౦॥ ఋతధామాసి స్వర్ణోత్తిస్సముద్రోఽసి విశ్వవ్యచాః | అజోఽస్యేకపాదహిరసి
 బుద్ధ్యః ॥౩॥౪౧॥ సమ్రాళసి కృశానుః పురిషద్యోఽసి పవమానః | నభోఽసి ప్రతక్వా
 మృష్టోఽసి హవ్యసూదనః ॥౪॥౪౨॥ సమూహ్యోఽసి విశ్వవేదా ఊనాతిరిక్తస్య ప్రతిష్ఠా |

అ॒గ్నయ॑స్స॒గరా॑స్స॒గరా॑ స్థ స॒గరే॑ణ నా॒మ్నా రౌద్రే॑ణానీ॒కేన॑ । పా॒త మా॑గ్నయః పి॒పుత॑
మా॒గ్నయో॑ నమా వో॒స్తు మా మా హి॑ల్సీష్ట ॥౫॥౧౦॥౪౩॥

|| వైసర్జనహోమాది మంత్రాః ||

జ్యోతి॑రసి వి॒శ్వరూ॑పఁ వి॒శ్వేషా॑న్తే॒వానాల్ స॒మిత్ । త్వల్ సో॑మ తనూకృద్భ్యో
ద్వేషో॑భ్యోఽన్యకృతేభ్యః । ఉ॒రు య॒ంతాసి॑ వ॒రూథ॑ల్ స్వాహా । జుషా॑ణో అ॒పురా॑జ్యస్య
వేతు॑ స్వాహా ॥౧॥౪౪॥ అగ్నే॑ నయ సు॒పథా॑ రా॒యే అ॒స్మాన్విశ్వా॑ని దే॒వ వ॒యునా॑ని వి॒ద్వాన్
। యు॒యోధ్య॑స్మజ్జు॒హురా॑ణమే॒నో భూ॑యిష్టాన్తే నమఉక్తిఁ విధే॒మ ॥౨॥౪౫॥ అ॒యనో
అ॒గ్నిర్వ॑రి॒వస్కృ॑ణోత్వయం మృ॒ధః పు॒ర ఏతు॑ ప్రభి॒న్దన్ । అ॒యఁ వ్వా॑జా॒జ్జయ॑తు
వా॒జసా॑తా అ॒యల్ శత్రు॑జ్జయతు జర్ప॒షాణా॑స్సా॒హ ॥౩॥౪౬॥ ఉ॒రు వి॒ష్ణో వి॒క్రమ॑స్వోరు
క్షయా॑య నస్కృ॒ధి । ఘృ॑తజ్ఘృతయోసే పి॒బ ప్ర॒ప్ర య॒జ్ఞప॑తిన్తి॒ర స్వాహా ॥౪॥౪౭॥ దే॒వ
స॒విత॑రే॒ష తే సో॑మస్తల్ రక్ష॒స్వ మా త్వా ద॑భన్ । ఏ॒తత్త్వన్దే॒వ సో॑మ దే॒వో దే॒వాఁ
ఉ॒పాగాః ॥౫॥౪౮॥ ఇ॒దమ॑హం మ॒నుష్యా॑న్త॒నహ రా॑యసోషే॒ణ స్వాహా॑ నిర్వ॒రుణ॑స్య పా॒శాన్ముచ్యే
। అ॒గ్నే వ్ర॑తపా॒స్త్యే వ్ర॑తపాః ॥౬॥౪౯॥ యా త॒వ త॒నూర్మయ్య॑భూదే॒షా సా త్వయి॑ యా
మమ॑ త॒నూస్త్యయ్య॑భూదియల్ సా మయి । య॒థాయ॑థన్నో వ్రతపతే వ్రతాన్యను మే
దీక్షా॑న్దీక్షా॒పతి॑రమల్సాను తపస్తపస్పతిః ॥౭॥౫౦॥

|| యూపసంపాదన మంత్రాః ||

ఉ॒రు వి॒ష్ణో వి॒క్రమ॑స్వోరు క్షయా॑య నస్కృ॒ధి । ఘృ॑తజ్ఘృతయోసే పి॒బ ప్ర॒ప్ర
య॒జ్ఞప॑తిన్తి॒ర స్వాహా ॥౧॥౫౧॥ అ॒త్యన్యాఁ అ॒గాన్నాన్యాఁ ఉ॒పాగామ్ । అ॒ర్వాక్తా॑ పరేభ్యః
పు॒రోఽవ॑రేభ్యః ॥౨॥౫౨॥ త॒న్త్వా జుషా॑మహే దే॒వ వ॑నస్పతే దే॒వయ॑జ్యాయై । దే॒వాస్త్యా
దే॒వయ॑జ్యాయై జుష॒న్తాఁ వి॒ష్ణవే॑ త్వా ॥౩॥౫౩॥ ఓష॑ధే త్రా॒యస్వ స్వ॑ధితే మై॒నల్ హి॑ల్సీః
। ది॒వం మా లే॑ఖీ॒రన్త॑రిక్షం మా హి॑ల్సీః పృ॒థివ్యా॑ సం భ॒వ ॥౪॥౫౪॥ అ॒యల్ హి త్వా

స్వ॑ధి॒తి॒స్తి॒తి॒జా॒నః॑ పు॒ణీ॒నా॒య మ॑హా॒తే సౌ॒భ॒గా॒య । అ॒త॒స్త్వ॑స్థే॒వ వ॑న॒స్ప॒తే శ॒త॒వ॒ల్క్యో వి॑
 రో॒హ స॒హస్ర॑వ॒ల్క్యా వి॒ వ॒యల్ రు॒హే॒మ ॥౫॥౧౦॥౫౫॥

॥ ఇతి పంచమోఽధ్యాయః ॥

అగ్నేస్తనూరసి చతస్రః(౪) ఆపతయేఽష్ట(౮) తప్తాయనీ ద్వే(౨) ఇన్త్రఘోషశ్చతస్రః(౪) యుజ్జతే
 నవ(౯) దేవస్య త్వా పంచ(౫) ద్వితీయా దేవస్య త్వా షట్(౬) విభూరసి పంచ(౫) జ్యోతిరసి సప్త(౭)
 ఉరు విష్ణో పంచ(౫) అగ్నేస్తనూరసి దశానువాకేషు పంచపంచాశత్(౫౫) ॥ అగ్నేస్తనూరసి
 సహస్రశీదశానువాకేషు పంచపంచాశత్ ॥

॥ అథ షష్ఠోఽధ్యాయః ॥

॥ సోమే యూపసంస్కార-అగ్నిషోమియ-పశుసోమాభిషవార్థా మంత్రాః ॥

॥ యూపసంస్కారమంత్రాః ॥

దే॒వస్య॑ త్వా స॒విత॑తుః పు॒సవే॑ఽశ్వినో॒ర్బాహు॑భ్యాం పూ॒ష్ణో హ॑స్త్వాభ్యామ్ । ఆ ద॒దే
 నార్య॑సీ॒దమ॑హల్ రక్ష॑సో గ్రీ॒వా అపి॑ కృ॒న్తామి॑ । యవో॑ఽసి య॒వయా॑స్మద్దే॒వో య॒వయా॑రాతీః
 । ది॒వే త్వా॒న్తరి॑క్షాయ త్వా పృ॒థివ్యై॑ త్వా । శు॒న్ధన్తాఁ ల్లో॒కాః పృ॒త్రృష॑దనాః పృ॒త్రృష॑దనమసి
 ॥౧॥౧॥ అ॒గ్రీణీ॑రసి స్వా॒వేశ ఉ॑న్నే॒త్రౌణా॑మే॒తస్య॑ వి॒త్తాద॑ధి త్వా స్థా॒స్యతి॑ । దే॒వస్త్వా స॒వితా
 మ॒ధ్యాన॑క్తు సుపి॒పులా॑భ్యస్తా॒ష్టాష॑ధీభ్యః । ది॒వమ॑గ్రీ॒ణాస్పృ॑క్ష ఆ॒న్తరి॑క్షం మ॒ధ్యేనా॑ప్రాః
 పృ॒థివీ॑ముప॒రేణా॑దృల్పః ॥౨॥౨॥ యా తే ధా॒మాన్య॑శ్మసి గ॒మధ్యై॑ య॒త్ర గా॒వో
 భూరి॑శృ॒జ్గా అ॒యాసః॑ । అ॒త్రాహై॒తదు॑రుగా॒యస్య॑ వి॒ష్ణోః పు॒రమం॑ ప॒దమ॑వ భారి భూరి
 ॥౩॥౩॥ బ్ర॒హ్మవ॑ని త్వా క్ష॒త్రవ॑ని రాయ॒స్పోష॑వని ప॒ర్యాహా॑మి । బ్ర॒హ్మ దృ॒ల్పహ
 క్ష॒త్రస్థౌ॒ల్పహో॑యు॒ర్దౌల్పహ॑ ప్ర॒జాస్థౌ॒ల్పహ ॥౪॥౪॥ వి॒ష్ణోః కృ॒ర్మాణి॑ పశ్య॒త యతో॑ వ్ర॒తాని॑
 ప॒స్పశే॑ । ఇ॒న్తస్య॑ యు॒జ్యస్స॑ఖా ॥౫॥౫॥ తద్వి॒ష్ణోః పు॒రమం॑ ప॒దల్ సదా॑ పశ్య॒న్తి సూ॒రయః॑
 । ది॒వీవ॑ చక్షు॒రాత॑తమ్ ॥౬॥౬॥ ప॒రివీ॑రసి పరి త్వా ధై॒వీర్విశో॑ వ్యయ॒న్తాం ।
 ప॒రీమఁ॑య్య॒జమా॑నల్ రాయో మను॒ష్యాణా॑న్ది॒వసూ॑న॒రస్యే॑ష తే పృ॒థివ్యాఁ ల్లో॒క ఆ॒రణ్య॑స్తే
 ప॒శుః ॥౭॥౧॥౭॥

॥ పశూపాకరణాదిమంత్రాః ॥

ఉ॒పావీ॑రస్య॒ప దే॒వాన్దై॒వీర్విశః॑ ప్పా॒గురు॑శి॒జో వహ్ని॑తమాన్ । దే॒వ త్వ॑ష్టర్వసు రమ
 హ॒వ్యా తే॑ స్వ॒దన్తా॑మ్ ॥౧॥౧॥ రీ॒వతీ॑ రమ॒ద్ధ్వం బృ॑హస్ప॒తే ధా॒రయా॑ వసూని । ఋ॒తస్య॑
 త్వా దే॒వహ॑విః ప్పా॒శేన॑ ప్ర॒తి ము॒ఞ్శామి॑ ధ॒ర్షాన్మా॑నుషః । దే॒వస్య॑ త్వా స॒విత॑తుః
 పు॒సవే॑ఽశ్వినో॒ర్బాహు॑భ్యాం పూ॒ష్ణో హ॑స్త్వాభ్యామ్ ॥౨॥౨॥ అ॒గ్నిషో॑మా॒భ్యాఞ్జస్త్వ॑న్నియున॒జ్మి

| అ॒ద్యు॒స్త్వా॒పథీ॒భ్యః ప్లో॒క్షా॒మ్యను॑ త్వా॒ మాతా॑ మ॒న్యతా॒మను॑ పితా॒ను భ్రా॒తా స॒గర్భో॒ఽను॑
 స॒ఖా స॒యూధ్యః॑ | అ॒గ్ని॒షోమా॑భ్యా॒న్త్వా జు॒ష్టం ప్లో॒క్షామి॑ ॥౩॥౧౦॥ అ॒పాం పే॒రుర॒స్యాపో॑
 దే॒వీస్స॑దన్తు | స్వా॒త్త॒శ్శోత్స॑ద్దే॒వహ॒విః ॥౪॥౧౦॥ స॒స్తే ప్రా॒ణో వా॑తేన గ॒చ్ఛతా॒ల్ స॒మజ్గా॑ని
 య॒జత్తైః॑ | స॒ య్య॑జమాన ఆ॒శిషా॑ ॥౫॥౧౦॥ ఘృ॒తేనా॒క్తో ప॒శున్త్రాయే॒థాల్ రే॒వతి॑
 య॒జమా॑నే | ప్రి॒యన్దా॒ ఆ వి॒శ ॥౬॥౧౩॥ ఉ॒రోర॒న్తరి॒క్షాత్ స॒జూర్ధే॒వేన॑ వాతేన | అ॒స్య
 హ॒విష్త్మ॑నా॒ య॒జ స॒మస్య॑ త॒న్వా భ॒వ ॥౭॥౧౪॥ వ॒ర్షో వ॒ర్షీయ॑సి య॒జ్ఞే య॒జ్ఞప॑తిన్దాః |
 స్వ॒హా దే॒వేభ్యో॑ దే॒వేభ్య॑స్సా॒స్వహా॑ | మా॒హిర్బూ॒ర్మా పు॒దాకుః॑ ॥౮॥౧౫॥

॥ సంజ్ఞప్తపశుహవిస్సంస్కారమన్తాః ॥

న॒మస్త॑ ఆ॒తానా॑న॒ర్వా ప్రే॒హి | ఘృ॒తస్య॑ కు॒ల్యా ఉ॒ప ఋ॒తస్య॑ ప॒థ్యా ఉ॒ప ॥౧॥౧౬॥
 దే॒వీరా॑ప॒శ్శుద్ధా॑ వో॒ధ్యల్ సు॑పరివిష్టా దే॒వేషు॑ | సు॒పరివిష్టా॑ వ॒యం ప॒రివేష్టా॑రో భూ॒యాస్మ
 ॥౨॥౧౭॥ వా॒చస్తే॑ శు॒న్దామి॑ ప్రా॒ణస్తే॑ శు॒న్దామి॑ చక్షు॒స్తే శు॒న్దామి॑ శ్రో॒త్రస్తే॑ శు॒న్దామి॑ | నా॒భిస్తే॑
 శు॒న్దామి॑ మే॒ధ్రస్తే॑ శు॒న్దామి॑ పా॒యుస్తే॑ శు॒న్దామి॑ చ॒రిత్రా॒ల్స్తే శు॒న్దామి॑ ॥౩॥౧౮॥ మ॒నస్త॑ ఆ
 ప్ష్యా॒యతాం॑ వా॒క్త ఆ ప్ష్యా॒యతాం॑ ప్రా॒ణస్త॑ ఆ ప్ష్యా॒యతా॒ఞ్చక్షు॑స్త॒ ఆ ప్ష్యా॒యతా॒ల్ శ్రో॒త్రస్త॑
 ఆ ప్ష్యా॒యతామ్॑ | య॒త్తీ క్రూ॒రఽ య్యదా॑స్థిత॒న్తత్త ఆ ప్ష్యా॒యతా॒న్తత్తీ॑ నిష్ఠ్యా॒యతా॒న్తత్తీ॑
 శు॒ధ్యతు॑ శ॒మహో॑భ్యః ॥౪॥౧౯॥ ఓ॒షధే॑ త్రా॒యస్య॑ స్వ॒ధితే॑ మై॒నల్ హి॒ల్సీః | రక్ష॑సాం
 భా॒గోఽసి॑ ని॒రస్త॑ల్ రక్షః ॥౫॥౨౦॥ ఇ॒దమ॑హల్ రక్షోఽభి తిష్ఠామీ॒దమ॑హల్ రక్షోఽవ
 బాధే॑ | ఇ॒దమ॑హల్ రక్షోఽధ॒మన్త॑మా నయామి ॥౬॥౨౧॥ ఘృ॒తేన॑ ద్యా॒వాపు॑థివీ ప్రో॒ర్వ్యాధా॑ఽ
 వ్యా॒యో వే స్తో॒కానామ్॑ | జు॒షాణో॑ అ॒గ్నిరా॑జ్యస్య వేతు స్వా॒హా | స్వా॒హాకృ॑తే ఊ॒ర్ధ్వన॑భసం
 మా॒రుత॑ఙ్గచ్ఛతమ్ ॥౭॥౨౩॥౨౧॥

॥ వసాహోమమన్తాః ॥

స॒స్తే మ॒నో మ॒నసా॑ సం ప్రా॒ణః ప్రా॒ణేన॑ గ॒చ్ఛతామ్॑ | రే॒శస్య॑గ్నిష్ట్యా శ్రీ॒ణాత్వా॑ప॒స్త్యా
 స॒మరి॑ణన్ ॥౧॥౨౩॥ వా॒తస్య॑ త్వా ధ్రా॒జ్యై పూ॒ష్ణో రల్ప॑హ్యః ఊ॒ష్మణో॑ వ్య॒ధిషత్॑ | ప్ర॒యుత॑న్దే॒వః

||౨||౨౪|| పుత్రఙ్ఘ్రతపావానః పిబత వసాఁ వ్యసాపావానః ప్విబత | అన్తరిక్షస్య హవిరసి
 స్వాహా ||౩||౨౫|| దిశః ప్రదిశ ఆదిశో విదిశ ఉద్దిశో దిగ్భ్యస్వాహా | ఐన్త్రః ప్రాణో
 అజ్గేఅజ్గే నిధీత ఐన్త్ర ఉదానో అజ్గేఅజ్గే ని దీధే ||౪||౨౬|| దేవ త్వష్టర్భూరి తే సల్సమేతు
 సలక్ష్యా యద్విషురూపం భవతి | దేవత్రా యన్తమవసే సఖాయోఽను త్వా మాతా
 పితరో మదన్తు ||౫||౨౭||

|| ఉపపట్ హోమ మన్తాః || (గుదకాణ్డ హోమః)

సముద్రఙ్ఘ్రచ్చ స్వాహా దేవల్ సవితారఙ్ఘ్రచ్చ స్వాహా | అన్తరిక్షఙ్ఘ్రచ్చ స్వాహా మిత్రావరుణో
 గచ్చ స్వాహా | అహోరాత్రే గచ్చ స్వాహా చ్చన్దాల్స గచ్చ స్వాహా | ద్యావాప్రథివీ గచ్చ
 స్వాహా సోమఙ్ఘ్రచ్చ స్వాహా | యజ్ఞఙ్ఘ్రచ్చ స్వాహా నభో దివ్యఙ్ఘ్రచ్చ స్వాహా | అగ్నిఁ
 వైశ్వానరఙ్ఘ్రచ్చ స్వాహా మనో మే హర్ష్యఙ్ఘ్రచ్చ||౧||౨౮|| దివస్తే ధూమో గచ్ఛత్సన్తరిక్షఙ్ఘ్రచ్చతిః
 | ప్రథివీం భస్మనా పుణ స్వాహా ||౨||౨౯|| మాపో మాషధీర్హిల్సీర్థామ్నోధామ్నో రాజల్సత్తో
 వరుణ నో ముఞ్చ | యదాహురఘ్నూ ఇతి వరుణేతి శపామహే తతో వరుణ నో
 ముఞ్చ ||౩||౩౦|| సుమిత్రీయా న ఆప ఓషధయస్సన్తు దుర్మిత్రీయాస్తస్మై సన్తు |
 యోఽస్మాన్వేష్టి యఞ్చ వయన్ద్విష్టుః ||౪||౩౧|| ఇదమాపః పృవహత యత్కిఞ్చ దురితం
 మయి | యద్వాహమభిదుద్రోహ యద్వా శేప ఉతాన్పతమ్ ||౫||౩౨||

|| వసతీవరీ మన్తాః ||

హవిష్మతీరిమా ఆపో హవిష్మాఁ ఆ వివాసతి | హవిష్మాన్తేవో అధ్వరో హవిష్మాఁ అస్తు
 సూర్యః ||౧||౩౩|| అగ్నిరోఽవన్నగృహస్య సదసి సాదయామి | ఇన్త్రాగ్నీర్భాగధేయా స్థ
 మిత్రావరుణయోర్భాగధేయా స్థ విశ్వేషాన్తేవానాం భాగధేయా స్థ ||౨||౩౪|| అమూర్యా
 ఉప సూర్యే యాభిర్వా సూర్యస్సహ | తా నో హిన్వన్త్వధ్వరమ్ ||౩||౩౫||

॥ సోమోపాహరణమన్తాః ॥

హృదే త్వా మనసే త్వా దివే త్వా సూర్యాయ త్వా । ఊర్ధ్వో అధ్వరన్ద్రివి దేవేషు
హోత్రా యచ్చ ॥౧॥౩౬॥ సోమ రాజన్విశ్వాస్తవం ప్రజా ఉపావరోహ । విశ్వాస్తావం ప్రజా
ఉపావరోహన్తు ॥౨॥౩౭॥ శృణోత్వగ్నిస్సమిధా హవం మే శృణ్వన్తావో ధిషణాశ్చ దేవీః
। శ్రోతా గ్రావాణో విదుషో న యజ్ఞం శృణోతు దేవస్సవితా హవం మే స్వాహా ॥౩॥౩౮॥
దేవీరావో అపాన్నపాద్యో వా ఊర్మిర్వవిప్యః । ఇన్ద్రియావాన్మదిన్తమః ॥౪॥౩౯॥ తన్దేవేభ్యో
దేవత్రా దాత శుక్రవేభ్యః । యేషాం భాగ స్థ స్వాహా ॥౫॥౪౦॥ కార్షిరసి సముద్రస్య
త్వాక్షిత్యా ఉన్నయామి । సమావో అద్భిరగృత సమాషధీభిరోషధీః ॥౬॥౪౧॥ యమగ్నీ
పుత్స మర్త్యమవా వాజేషు యజ్ఞానాః । స యన్తా శశ్వతీరిషస్వాహా ॥౭॥౪౨॥

॥ సోమాభిషవమన్తాః ॥

దేవస్య త్వా సవితః పుసవేశ్వినోర్బాహుభ్యాం పూష్ణో హస్తాభ్యామ్ । ఆ దదే
రావాసి గభీరమిమ మధ్వరజ్ఞుధీన్ద్రాయ సుమాతమమ్ । ఉత్తమేన పవినోర్జస్వన్తం
మధుమన్తం పయస్వన్తమ్ । నిగ్రాభ్యా స్థ దేవశ్చుతస్తర్పయత మా ॥౧॥౪౩॥ మనో మే
తర్పయత వాచం మే తర్పయత ప్రాణం మే తర్పయత చక్షుర్మే తర్పయత శ్రోత్రం మే
తర్పయత । ఆత్మానం మే తర్పయత ప్రజాం మే తర్పయత పశూన్మే తర్పయత గణాన్మే
తర్పయత గణా మే మా వి త్రుషన్ ॥౨॥౪౪॥ ఇన్ద్రాయ త్వా వసుమతే రుద్రవత ఇన్ద్రాయ
త్వాదిత్యవతే । ఇన్ద్రాయ త్వాభిమాతిష్మే శ్యేనాయ త్వా సోమభృతీగ్నయే త్వా రాయస్పోషదే
॥౩॥౪౫॥ యత్రే సోమ దివి జ్యోతిర్యత్ప్రథివ్యాఽ య్యదురా అన్తరిక్షే । తేనాస్మై
యజమానాయారు రాయే కృధ్యధి దాత్రే వోచః ॥౪॥౪౬॥ శ్వాత్రా స్థ వృత్రతురో రాధోగూర్తా
అమృతస్య పత్నీః । తా దేవీర్దేవత్రేమఽ య్యజ్ఞన్నయతోపహూతాస్సోమస్య పిబత ॥౫॥౪౭॥
మా భేర్మా సఽవ్విక్తా ఊర్జన్తత్స్వ ధిషణే వీడ్వీ సతీ వీళయేథామూర్జన్తధాథామ్ । పాప్మా

హతో న సోమః ||౬||౪౮|| ప్రాగపాగుదగధరాక్ సర్వతస్త్యా దిశ ఆ ధావన్తు | అమ్బ
నిష్పర సమరీర్విదామ్ ||౭||౪౯|| త్వమజ్గ ప్రశల్సిషో దేవశ్శవిష్ట మర్త్యమ్ | న త్వదన్యో
మఘవన్నస్తి మర్తితీన్త బ్రవీమి తీ వచః ||౮||౫౦||

|| ఇతి షష్ఠోఽధ్యాయః ||

దేవస్య త్వా సప్త(౭) ఉపావీరస్యష్ట(౮) నమస్తీ సప్త(౭) సస్తీ పఞ్చ(౫) సముద్రం పఞ్చ(౫)
హవిష్మతీస్తిప్రః(౩) హృదే త్వా సప్త(౭) దేవస్య త్వాష్ట(౮) | దేవస్య త్వాష్టానువాకేషు పఞ్చాశత్(౫౦)||
ఇషే-దేవస్య-సమాః పఞ్చాశత్ |

॥ అథ సప్తమోఽధ్యాయః ॥

॥ సోమే ఉపాంశుగ్రహోది సవనద్వయగత మన్తాః ॥

॥ ఉపాంశుగ్రహోర్థా మన్తాః ॥

వాచస్పతయే వవస్వ వృష్ణో అల్శుభ్యాజ్గభస్తిపూతః । దేవో దేవేభ్యః పువస్వ యేషాం
భాగోఽసి మధుమతీర్ష ఇషస్కృధి ॥౧౧॥౧॥ యత్తే సోమాదాభ్యన్నామ జాగ్రువి తస్మై తే
సోమ సోమాయ స్వాహా । స్వాహోర్వన్తరిక్షమస్వేమి స్వాఙ్మతోఽసి విశ్వేభ్య ఇన్త్రియేభ్యో
దివ్యేభ్యః ప్రార్థివేభ్యః ॥౨॥౨॥ మనస్త్వాష్టు స్వాహా త్వా స్వభవస్సూర్యాయ । దేవేభ్యస్త్వా
మరీచివేభ్యో దేవాల్శో యస్మై త్వేళే । తత్సత్సముపరిష్టుతా భజ్గేన హతోఽసౌ ఫట్
ప్రాణాయ త్వా వ్యానాయ త్వా ॥౩॥౧॥౩॥

॥ అన్తర్యామగ్రహోర్థా మన్తాః ॥

ఉపయామగృహీతోఽస్యన్తర్యచ్చ మఘవన్ పాహి సోమమ్ । ఉరువ్య రాయోఽవేషో
యజస్వ ॥౧॥౪॥ అన్తస్తే ద్యావాపుధివీ దధామ్యన్తర్ధామ్యుర్వన్తరిక్షమ్ । సజార్దేవేభిరవరైః
పురైశ్చాన్తర్యామే మఘవన్మాదయస్వ । స్వాహోర్వన్తరిక్షమస్వేమి స్వాఙ్మతోఽసి విశ్వేభ్య
ఇన్త్రియేభ్యో దివ్యేభ్యః ప్రార్థివేభ్యః । మనస్త్వాష్టు స్వాహా త్వా స్వభవస్సూర్యాయ ।
దేవేభ్యస్త్వా మరీచివేభ్య ఉదానాయ త్వా ॥౨॥౨॥౪॥

॥ ఇన్త్రవాయవగ్రహమన్తాః ॥

ఆ వాయో భూష శుచిపా ఉప నస్సహస్రస్తే నియుతో విశ్వవార । ఉపో తే అన్తో
మద్యమయామి యస్య దేవ దధిశే పూర్వపేయః వ్వాయవే త్వా ॥౧॥౬॥ ఇన్త్రవాయూ
ఇమే సుతా ఉప ప్రయాభిరాగతం । ఇన్త్రవో వాముశన్తి హి । ఉపయామగృహీతోఽసి
వాయవ ఇన్త్రవాయుభ్యాన్తైవష తే యోనిస్సజోషోభ్యాన్తా ॥౨॥౩॥౬॥

॥ మైత్రావరుణగ్రహమన్తాః ॥

అయఁ వాం మి॒త్రా॒వ॒రు॒ణా సు॒త॒స్సోమ॑ ఋ॒తా॒వృ॒ధా । మ॒మే॒ది॒హ శ్రు॒తల్ హ॑వం
 । ఉ॒ప॒యా॒మ॒గృహీ॑తోఽసి మి॒త్రా॒వ॒రు॒ణాభ్యా॑న్త్వా ॥౧॥౧॥ రా॒యా వ॒యల్ స॒స॒వాల్సో
 మదే॒మ హ॒వ్యేన॑ దే॒వా య॑వసేన గా॒వః । తా॒స్థీ॒నుం మి॒త్రా॒వ॒రు॒ణా యు॑వన్నో వి॒శ్వాహా
 ధ॒త్త॒మన॑పస్ప॒రన్తి॑మ్ । ఏ॒ష తే॒ యోని॑ర్ఋ॒తాయు॑భ్యాన్త్వా ॥౨॥౪॥౯॥

॥ ఆశ్వినగ్రహమన్తాః ॥

యా వా॒ఙ్క॒శా మ॑ధు॒మత్య॑శ్వినా సూ॒నృ॒తా॒వతీ॑ । తయా॑ య॒జ్ఞం మి॑మిక్ష॒తమ్ ।
 ఉ॒ప॒యా॒మ॒గృహీ॑తోఽస్య॒శ్వభ్యా॑న్త్వైష తే॒ యోని॑ర్మాధ్యే॒భ్యాన్త్వా ॥౧॥౫॥౧౦॥

॥ శుక్రగ్రహమన్తాః ॥

తం ప్ర॒తృ॒థా పూ॒ర్వ॒థా వి॒శ్వ॒థేమ॑థా జ్యేష్ఠ॑తాతిం బ॒ర్హి॒షదల్ స్వ॒ర్విద॑మ్ ।
 ప్ర॒తీచీ॑నఁ వృ॒జన॑న్దోహసే ధు॒నిమా॑శు॒జ్జయ॑న్తమను యాసు వ॒ర్ధసే॑ । ఉ॒ప॒యా॒మ॒గృహీ॑తోఽసి
 శ॒ణ్డాయ॑ త్వా ॥౧॥౧౧॥ ఏ॒ష తే॒ యోని॑ర్వీ॒రతాం॑ పా॒హ్యప॑మృష్టశ్శ॒ణ్డో దే॒వాస్తా॑ శు॒క్రపాః
 పృ॒ణయ॑న్త్వనాధృ॒ష్టాసి॑ । సు॒వీరో॑ వీ॒రాన్ ప్ర॒జన॑యన్ పరీ॒హ్యభి॑ రా॒యసో॑షే॒ణ య॑జమా॒నమ్
 । స॒ఙ్కా॒గ్మానో॑ ది॒వా పృ॒థి॒వ్యా శు॒క్రశు॒క్రశోచి॑షా ని॒రస్త॑శ్శ॒ణ్డశు॒క్రస్యా॑ధి॒ష్ఠాన॑మసి ॥౨॥౧౨॥
 అ॒చ్ఛిన్న॑స్య తే దే॒వ సోమ॑ సు॒వీర్య॑స్య రా॒యసో॑షస్య దది॒తార॑స్యా॒మ । సా ప్ర॑థ॒మా
 సల్ స్కృ॑తి॒ర్విశ్వ॑వారా స ప్ర॒థమా॑ వ॒రుణో॑ మి॒త్రో అ॒గ్నిః ॥౩॥౧౩॥ స ప్ర॑థ॒మా
 బృ॒హస్ప॑తిశ్చికి॒త్వాల్స్త॒స్మా ఇ॒న్ద్రాయ॑ సు॒తమా॑ జు॒హోత॑ స్వాహా । త్రు॒మృ॒న్తు హో॑త్రా
 మ॒ధోర్య॑త్స్వి॒ష్టఁ య్య॑త్స॒భృతఁ య్య॑త్స్వాహా ॥౪॥౧౪॥

॥ మన్మిగ్రహమన్తాః ॥

అయఁ వ్యే॒నశ్చోద॑యత్ పృ॒శ్నిగ॑ర్భా జ్యోతి॒ర్జరా॒యూ ర॑జసో వి॒మాసే॑ । ఇ॒మమ॑పాల్
 స॒ఙ్కమే॑ సూ॒ర్యస్య॑ శిశు॒న్న వి॑ప్రా మ॒తిభీ॑ రిహన్తి । ఉ॒ప॒యా॒మ॒గృహీ॑తోఽసి మ॒ర్కాయ॑ త్వా

॥౧॥౧౫॥ మనో న యేషు హవసేషు తిగ్మైః విపశ్యచ్యా వనుథో ద్రవంతా । ఆ
 యశ్శర్యాభిస్తువిన్నుష్టా అస్యా శ్రీణీతాదిశబ్దస్తా ॥౨॥౧౬॥ ఏష తే యోనిః పుజాః
 ప్సాహ్యపమృష్టో మర్కో దేవాస్తా మన్థిపాః పుణయన్తనాధృష్టాసి । సుప్రజాః పుజాః
 పుజనయన్ పరీహ్యాభి రాయస్పోషేణ యజమానమ్ । సజ్జగ్మానో దివా పుథివ్యా మన్థీ
 మన్థిశోచిషా నిరస్తో మర్కో మన్థిన్ఽధిష్టానమసి ॥౩॥౧౭॥ అచ్ఛిన్నస్య తే దేవ సోమ
 సువీర్యస్య రాయస్పోషస్య దదితారస్యామ । సా ప్రథమా సప్రస్కృతిర్విశ్వవారా స
 ప్రథమా వరుణో మిత్రో అగ్నిః ॥౪॥౧౮॥ స ప్రథమా బృహస్పతిశ్శిక్తిత్వాప్రస్తస్మా ఇన్ద్రాయ
 సుతమా జుహోత స్వాహా । తృంపున్తు హోత్రా మధోర్యత్సిష్టః య్యత్సభృతః
 య్యత్సాహా ॥౫॥౨౦॥

॥ ఆగ్రయణగ్రహమంత్రాః ॥

యే దేవాసో దివ్యేకాదశ స్థ పుథివ్యామధ్యేకాదశ స్థ । అప్సుక్ష్మితో మహినైకాదశ స్థ
 తే దేవాసో యజ్ఞమిమంజ్ఞాపథ్యమ్ ॥౧॥౨౦॥ ఉపయామగృహీతోఽస్యాగ్రయణోఽసి
 స్యాగ్రయణః । పాహి యజ్ఞం పాహి యజ్ఞపతిమ్ ॥౨॥౨౧॥ విష్ణుస్తామిన్ద్రియేణ పాతు
 విష్ణున్త్వం పాహ్యాభి సవనాని పాహి । సోమః పువతే సోమః పువతే సోమః పువతే
 ॥౩॥౨౨॥ అస్మై బ్రహ్మణే పవతేఽస్మై క్షత్రాయ పవతేఽస్మై సున్వతే యజమానాయ
 పవతే । ఇష ఊర్జే పవతేఽద్యృ ఓషధీభ్యః పువతే ద్యావాపుథివీభ్యాం పవతే సుభూతాయ
 పవతే బ్రహ్మవర్చసాయ పవతే । విశ్వేభ్యస్తా దేవేభ్య ఏష తే యోనిర్విశ్వేభ్యస్తా
 దేవేభ్యః ॥౪॥౨౩॥

॥ ఉక్త్యగ్రహ మంత్రాః ॥

ఉపయామగృహీతోఽస్మాయ త్వా బృహద్వతే వయస్వత ఉక్తాయువజ్ఞాహ్మి ।
 యత్త ఇన్ద్ర బృహద్వయస్తస్మై త్వా విష్ణవే త్వేష తే యోనిరుక్తేభ్యస్తా ॥౧॥౨౪॥

దే॒వే॒ భ్య॑స్త్వా దే॒వాయు॑వ॒జ్ఞృహ్ణో॑మి॒ యజ్ఞ॑స్యా॒యుషే॑ మి॒త్రావ॑రు॒ణాభ్యా॑న్త్వా
 దే॒వాయు॑వ॒జ్ఞృహ్ణో॑మి॒ యజ్ఞ॑స్యా॒యుషే॑ । ఇ॒న్త్రాయ॑ త్వా దే॒వాయు॑వ॒జ్ఞృహ్ణో॑మి॒ యజ్ఞ॑స్యా॒యుష
 ఇ॒న్త్రాగ్ని॑భ్యాన్త్వా దే॒వాయు॑వ॒జ్ఞృహ్ణో॑మి॒ యజ్ఞ॑స్యా॒యుషే॑ । ఇ॒న్త్రాయ॑ త్వా దే॒వాయు॑వ॒జ్ఞృహ్ణో॑మి
 యజ్ఞ॑స్యా॒యుష ఇ॒న్త్రావ॑రు॒ణాభ్యా॑న్త్వా దే॒వాయు॑వ॒జ్ఞృహ్ణో॑మి॒ యజ్ఞ॑స్యా॒యుషే॑ ।
 ఇ॒న్త్రాబృ॑హ॒స్పతి॑భ్యాన్త్వా దే॒వాయు॑వ॒జ్ఞృహ్ణో॑మి॒ యజ్ఞ॑స్యా॒యుష ఇ॒న్త్రావి॑ష్ణు॒భ్యాన్త్వా
 దే॒వాయు॑వ॒జ్ఞృహ్ణో॑మి॒ యజ్ఞ॑స్యా॒యుషే॑ ॥౨॥౯॥౨౫॥

॥ ధృవగ్రహమన్తాః ॥

మూ॒ర్ధాన॑న్ది॒వో అ॒రతిం॑ పృ॒థివ్యా॑ వై॒శ్వాన॑ర॒మృత॑ ఆ జా॒తమ॒గ్నిమ్ । క॒విల్
 స॒మ్రాజ॑మతి॒థిఞ్జనా॑నామాసన్నా పాత్ర॒ఞ్జన॑యన్త దే॒వాః ॥౧॥౨౬॥ ఉ॒పయా॑మగృహీతో॒ఽసి
 ధృ॒వోఽసి॑ ధృ॒వక్షీ॑తి॒ర్మవా॑ణాన్మృ॒వత॑మో॒ఽచ్యుతా॑నామచ్యు॒తక్షీ॑త్త॒మః । ఏ॒ష తే
 యోని॑ర్వైశ్వాన॒రాయ॑ త్వా ॥౨॥౨౭॥ ధృ॒వన్మృ॑వే॒ణ మన॑సా వా॒చా సోమ॑మ॒వ నయా॑మి
 । అ॒థా న ఇన్త్ర॑ ఇ॒ద్విశో॑ఽసప॒త్నాస్స॑మన॒స్కరత్ ॥౩॥౧౦॥౨౮॥

॥ విప్పుషాం హోమః ॥

యస్తే॑ ద్ర॒ష్ణ స్క॑న్దతి॒ యస్తే॑ అ॒శ్శుర్త్రా॑వచ్యుతో ధి॒షణ॑యోరుపస్థాత్ । అ॒ధ్వర్యో॒ర్వా
 పరి॑ వా॒యః పు॒విత్రా॑త్తస్తే॒ జుహో॑మి మన॒సా వ॑ప॒త్కృత॑శ్చ స్వా॒హో దే॒వానా॑ముత్క॒మణ॑మసి
 ॥౧॥౧౧॥౨౯॥

॥ ఋతుగ్రహమన్తాః ॥

ఉ॒పయా॑మగృహీతో॒ఽసి మ॑ధ॒వే త్వో॑పయామగృహీతో॒ఽసి మా॑ధ॒వాయ॑ త్వా ।
 ఉ॒పయా॑మగృహీతో॒ఽసి శు॒క్రాయ॑ త్వో॑పయామగృహీతో॒ఽసి శు॒చయే॑ త్వా । ఉ॒పయా॑
 మగృహీతో॒ఽసి న॑భ॒సే త్వో॑పయామగృహీతో॒ఽసి న॑భ॒స్యాయ॑ త్వా । ఉ॒పయా॑మగృహీతో॒ఽసిషే
 త్వో॑ప॒యామ॑ గృహీతో॒ఽస్యూ॒రే త్వా । ఉ॒పయా॑మగృహీతో॒ఽసి స॑హ॒సే

త్వోపయామగృహీతోఽసి సహస్యాయ త్వా । ఉపయామగృహీతోఽసి తపసే
త్వోపయామగృహీతోఽసి తపస్యాయ త్వా । ఉపయామగృహీతోఽస్యల్పహసస్పతయే
త్వా॥౧౧౧౨॥౩౦॥

॥ ఐన్ద్రాగ్నగ్రహమంత్రాః ॥

ఇన్ద్రాగ్ని ఆగతల్ సుతక్షీర్భిర్నభో వరేణ్యమ్ । అస్య పాతన్దియేషితా ।
ఉపయామగృహీతోఽసీన్ద్రాగ్నిభ్యాన్తైవష తే యోనిరిన్ద్రాగ్నిభ్యాన్త్వా ॥౧౧౧౩॥౩౧॥

॥ ఐన్ద్రాగ్నగ్రహమంత్రాః ॥

ఆ ఘా యే అగ్నిమిన్దతే స్తుణన్తి బర్హిరానుషక్ । యేషామిన్దో యువా సఖా ।
ఉపయామగృహీతోఽస్యగ్నిన్ద్రాభ్యాన్తైవష తే యోనిరగ్నిన్ద్రాభ్యాన్త్వా ॥౧౧౧౪॥౩౨॥

॥ వైశ్వదేవగ్రహమంత్రాః ॥

ఓమాసశ్చర్షణీధృతో విశ్వే దేవాస ఆ గత । దాశ్వాల్సో దాశుషస్సుతమ్ ।
ఉపయామగృహీతోఽసి విశ్వేభ్యస్తా దేవేభ్య ఏష తే యోనిర్విశ్వేభ్యస్తా
దేవేభ్యః ॥౧౧౧౫॥౩౩॥

॥ వైశ్వదేవగ్రహమంత్రాః ॥

విశ్వే దేవాస ఆ గత శృణుతామ ఇమల్ హవమ్ । ఏదం బర్హిర్నిషీదత ।
ఉపయామగృహీతోఽసి విశ్వేభ్యస్తా దేవేభ్య ఏష తే యోనిర్విశ్వేభ్యస్తా దేవేభ్యః
॥౧౧౧౬॥౩౪॥

॥ మరుత్వతీయగ్రహమంత్రాః ॥

ఇన్ద్ర మరుత్వ ఇహ పాహి సోమల్ య్యథా శార్యాతే అపిబస్సుతస్య ।
తవ ప్రణీతీ తవ శూర శర్మన్నా వివాసన్తి కవయస్సుయజ్ఞాః ।

ఉపయామగృహీతోఽసీన్త్రాయ త్వా మరుత్వత ఏష తే యోనిరిన్త్రాయ త్వా మరుత్వతే
||౧||౧౭||౩౫||

|| మరుత్వతీయగ్రహమన్తాః ||

మరుత్వన్తఁ వృషభఁ వ్యావృధానమకవారిన్దివ్యఽ శాసమిన్త్రమ్ |
విశ్వాసాహమవసే నూతనాయోగ్రఽ సహోదామిహ తఽ హువేమ |
ఉపయామగృహీతోఽసీన్త్రాయ త్వా మరుత్వత ఏష తే యోనిరిన్త్రాయ త్వా మరుత్వతే
||౧||౧౮||౩౬||

|| మరుత్వతీయగ్రహమన్తాః ||

ఉపయామగృహీతోఽసి మరుతామ్ | ఓజసే త్వా ||౧||౧౯||౩౭||

|| మరుత్వతీయగ్రహమన్తాః ||

సజోషా ఇన్త్ర సగణో మరుద్భిస్సోమం పిబ వృత్తహా శూర విద్వాన్ |
జహి శత్రూఽరప మృధో నుదస్వాథాభయజ్ఞుణుహి విశ్వతో నః |
ఉపయామగృహీతోఽసీన్త్రాయ త్వా మరుత్వత ఏష తే యోనిరిన్త్రాయ త్వా మరుత్వతే
||౧||౨౦||౩౮||

|| మాహేన్త్రగ్రహమన్తాః ||

మహాఁ ఇన్ద్రో నృవదా చర్షణీప్రా ఉత ద్విబర్హా అమినస్సహోభిః |
అస్మద్ర్యగ్వావృధే వీర్యాయారుః పృథుస్సుకృతః కృర్తృభిర్భూత్ |
ఉపయామగృహీతోఽసి మహేన్త్రాయ త్త్విష తే యోనిర్మహేన్త్రాయ త్వా ||౧||౨౧||౩౯||

|| మాహేన్త్రగ్రహమన్తాః ||

మహాఁ ఇన్ద్రో య ఓజసా పర్జన్యో వృష్టిమాఁ ఇవ | స్తోమైర్వత్సస్య వావృధే |

ఉపయామగృహీతోఽసి మహేన్ద్రాయ త్వైష తే యోనిర్మహేన్ద్రాయ త్వా ॥౧॥౨౨॥౪౦॥

॥ ఇతి సప్తమోఽధ్యాయః ॥

వాచస్పతయే తిస్త్రః(౩) ఉపయామగృహీతోఽసి ద్వే(౨) ఆ వాయో ద్వే(౨) అయం వాం ద్వే(౨) యా వామేకా(౧) తం ప్రత్నథా చతస్త్రః(౪) అయం వ్యేనః పఞ్చ(౫) యే దేవాసశ్చతస్త్రః(౪) ఇన్ద్రాయ త్వా ద్వే(౨) మూర్ధానం తిస్త్రః(౩) యస్త ఏకా(౧) మధవ ఏకా(౧) ఇన్ద్రాగ్నీ ఆగతమేకా(౧) ఆఘా య ఏకా(౧) ఓమాసశ్చర్షణీధృత ఏకా(౧) విశ్వే దేవాస ఏకా(౧) ఇన్ద్ర మరుత్స్వ ఏకా(౧) మరుత్స్వంతం వృషభమేకా(౧) మరుతామోజస ఏకా(౧) సజోషా ఇన్ద్ర ఏకా(౧) మహాః ఇన్ద్ర ఏకా(౧) మహాః ఇన్ద్ర ఏకా(౧) । వాచస్పతయే ద్వావిల్కత్యనువాకేషు చత్వారిల్కతీ(౪౦) ।

॥ అథాష్టమోఽధ్యాయః ॥

॥ సోమే తృతీయసవసే షోడశి-అతిగ్రాహ్యదీనాం మంత్రాః గవామయసే
అతిగ్రాహ్య-మంత్రాః, మహావృతే గ్రహగ్రహణ-మంత్రాః ॥

॥ ఆదిత్యగ్రహమంత్రాః ॥

కదా చన స్తరీరసి నేస్త్ర సశ్చసి దాశుషే । ఉపోపేన్ను మఘవన్భూయ ఇన్ను తే
దానస్తేవస్య పుచ్యత ఆదిత్యేభ్యస్తా ॥౧॥౧॥ కదా చన ప్ర యుచ్ఛస్యభే ని పాసి జన్మనే
। తురీయాదిత్య సవనస్త ఇన్త్రియమాతస్థా అమృతన్త్రివ్యాదిత్యేభ్యస్తా ॥౨॥౨॥ యజ్ఞో
దేవానాం ప్రత్యేతి సుమ్నమాదిత్యాసో భవతా మృళయన్తః । ఆ వోఽర్వాచీ
సుమతిర్వృత్యాదల్హోశ్చిద్యా వరివోవిత్తరాసదాదిత్యేభ్యస్తా । వివస్వాఽ ఆదిత్యైష
తే సోమపీథస్తస్మిన్మత్స్వ ॥౩॥౧॥౩॥

॥ సోమవిశేషాపేక్షణమస్తాః ॥

శ్రదస్మై నరో వచసే దధాతన యదాశీర్దా దమృతీ వామమశ్నుతః ।
పుమాన్ పుత్రో జాయతే విన్దతీ వస్వధా విశ్వాహారప ఏధతే గృహే ॥౧॥౨॥౪॥

॥ సావిత్రగ్రహమంత్రాః ॥

వామమద్య సవితర్వామము శ్వో దిపేదిపే వామమస్మభ్యల్ సావీః ।
వామస్య హి క్షయస్య దేవ భూరీరయా ధియా వామభాజస్యామ ॥౧॥౩॥౫॥

॥ సావిత్రగ్రహమంత్రాః ॥

ఉపయామగృహీతోఽసి సావిత్రోఽసి చనోధాశ్చనో మయి ధేహి ।
జిన్వ యజ్ఞాజ్ఞోన్వ యజ్ఞపతిం భగాయ సవిత్రే త్వా ॥౧॥౪॥౬॥

॥ పైశ్చదేవగ్రహమంత్రాః ॥

ఉపయామగృహీతోఽసి సుశర్మాసి సుప్రతిష్ఠానో బృహదుక్షాయ నమః ।
 విశ్వేభ్యస్తా దేవేభ్య ఏష తే యోనిర్విశ్వేభ్యస్తా దేవేభ్యః ॥౧౧౫॥౧॥

॥ పాతీవతగ్రహమంత్రాః ॥

ఉపయామగృహీతోఽసి బృహస్పతిసుతస్య తే దేవ సోమ । ఇన్ద్ర ఇన్ద్రియావతః
 పృతీవతో గ్రహో ఋధ్యాసమ్ ॥౧౧౬॥ అహం పరస్తాదహమవస్తాద్యదన్తరిక్షన్తదు మే
 పితాస । అహం సూర్యముభయతో దదర్శాహస్తీవానాం పరమజ్గహో యత్ ॥౧౧౭॥ అగ్నీ
 వాక్ పత్ని సజూర్దేవేన త్వష్టా । సోమం పిబ స్వాహా ॥౧౧౮॥ ప్రజాపతిర్పృషాసి రేతోధా
 రేతో మయి ధేహి । ప్రజాపతీస్తే వృష్ణో రేతోధసో రేతోధామశీయ ॥౧౧౯॥౧౧౦॥

॥ హరియోజనగ్రహమంత్రాః । ప్రాణభక్షణగ్రహమంత్రాః ॥

ఉపయామగృహీతోఽసి హరిరసి హరియోజనో హరిభ్యాన్త్వా । హర్యోర్ధానా స్థ
 సహసోమా ఇన్ద్రాయ ॥౧౨౦॥ యస్తే దేవసోమాశ్వసనిర్భక్షో యో గోసనిః । తస్య త
 ఇష్టయజుష స్తుతస్తోమస్య శస్తోక్థస్త్యోపహాత ఉపహాతస్య భక్షయామి ॥౧౨౧॥౧౨౨॥

॥ షోడశిగ్రహమంత్రాః ॥

యుక్త్వా హి కేశినా హరీ వృషణా కక్ష్యప్రా । అథా న ఇన్ద్రసోమపా గిరాముపశ్చుతిఞ్చర
 ఉపయామగృహీతోఽసీన్ద్రాయ త్వా షోళశిన ఏష తే యోనిర్న్ద్రాయ త్వా షోళశినీ ॥౧౨౩॥౧౨౪॥

॥ షోడశిగ్రహమంత్రాః ॥

ఆ తిష్ఠ వృత్రహన్తథో య్యుక్తా తే బ్రహ్మణా హరీ । అర్వాచినల్ సు తే మనో
 గ్రావా కృణోతు వగ్నునా । ఉపయామగృహీతోఽసీన్ద్రాయ త్వా షోళశిన ఏష తే యోనిర్న్ద్రాయ
 త్వా షోళశినీ ॥౧౨౫॥౧౨౬॥

॥ షోడశిగ్రహమంత్రాః ॥

ఇ॒న్త॒మి॒ద్ధ॒రీ॑ వ॒హతో॑ఽప్ర॒తి॒ధృ॒ష్ట॒శవ॑సమ్ । ఋ॒షీ॒ణా॒ఞ్చ॒ స్తు॒తీ॒రుప॑ య॒జ్ఞా॒ఞ్చ॒
 మా॒ను॒షా॒ణాం॑ । ఉ॒ప॒యా॒మగృ॑హీతోఽసీ॒న్త్రాయ॑ త్వా షో॒ళశీ॑న ఏ॒ష తే॒ యో॒ని॒రి॒న్త్రాయ॑ త్వా
 షో॒ళశీ॑నే ॥౧॥౧౦॥౧౬॥

॥ షోడశ్యపస్థానమంత్రాః ॥

య॒స్మాన్న॑ జా॒తః పు॒రో అ॒న్యో అ॒స్తి య॑ ఆ॒వివే॒శ భు॑వనాని వి॒శ్వా । ప్ర॒జాప॑తిః
 పు॒జయా॑ స॒ర్వరా॒ణస్తీ॒ణి జ్యోతి॑ల్షి సచ॒తే స షో॒ళశీ॑ ॥౧॥౧౧॥ ఇ॒న్తశ్చ॑ స॒మ్రాడ్ వ॑రుణశ్చ
 రా॒జా తౌ తే॑ భ॒క్ష॒ఞ్చక్ర॑తుర॒గ్ర ఏ॒తమ్ । త॒యోర॒హమ॑ను భ॒క్షం భ॑క్షయామి వాగ్దే॒వీ
 జు॒షాణా॑ సోమ॒స్య తృ॑ప్యతు స॒హ ప్రా॒ణేన॑ స్వాహా ॥౨॥౧౧॥౧౮॥

॥ అతిగ్రహ్యమంత్రాః ॥

అ॒గ్న ఆ॒యాల్షి॑ పవస ఆ సు॒వోర్జ్జమి॑షఞ్చ నః । ఆ॒రే బా॒ధస్వ॑ దు॒చ్ఛనా॑మ్ ।
 ఉ॒ప॒యా॒మగృ॑హీతోఽస్య॒గ్నయే॑ త్వా వర్చ॒స ఏ॒ష తే॒ యో॒ని॒రగ్నయే॑ త్వా వర్చ॒సే ।
 అ॒గ్నే వర్చ॑స్వన్ వర్చ॒స్వాల్స్త్య॒న్దేవే॑ష్వసి । వర్చ॒స్వాన॒హం మ॑నుష్యేషు భూయాసమ్
 ॥౧॥౧౨॥౧౯॥

॥ అతిగ్రహ్యమంత్రాః ॥

అ॒గ్నే పవ॑స్వ స్వ॒పా అ॒స్మే వర్చ॑స్సువీ॒ర్యమ్ । దధ॑ద్వయిం మ॒యి పో॑షమ్ ।
 ఉ॒ప॒యా॒మగృ॑హీతోఽస్య॒గ్నయే॑ త్వా వర్చ॒స ఏ॒ష తే॒ యో॒ని॒రగ్నయే॑ త్వా వర్చ॒సే ।
 అ॒గ్నే వర్చ॑స్వన్ వర్చ॒స్వాల్స్త్య॒న్దేవే॑ష్వసి । వర్చ॒స్వాన॒హం మ॑నుష్యేషు భూయాసమ్
 ॥౧॥౧౩॥౨౦॥

॥ అతిగ్రాహ్యమన్తాః ॥

ఉత్తిష్ఠన్వోజసా సహ పీత్వీ శివే అవేపయః | సోమమిన్ద్ర చమూ సుతమ్ |
 ఉపయామగృహీతోఽసీన్దాయ త్వోజస ఏష తే యోనిరిన్ద్రాయ త్వోజసే |
 ఇన్ద్రో జస్వన్వోజస్వాల్స్త్వస్థేవేష్వసి | ఓజస్వానహం మనుష్యేషు భూయాసమ్ ॥౧॥౧౪॥౨౧॥

॥ అతిగ్రాహ్యమన్తాః ॥

అదృశ్రమస్య కేతవో వి రశ్మయో జనాః అను | భ్రాజన్తో అగ్నయో యథా |
 ఉపయామగృహీతోఽసి సూర్యాయ త్వా భ్రాజ ఏష తే యోనిస్సూర్యాయ త్వా భ్రాజే |
 సూర్య భ్రాజస్వన్ భ్రాజస్వాల్స్త్వస్థేవేష్వసి | భ్రాజస్వానహం మనుష్యేషు భూయాసమ్
 ॥౧॥౧౫॥౨౨॥

॥ గవామయసే అతిగ్రాహ్యగ్రహణమన్తాః ॥

ఉదు త్యజ్జాతవేదసన్దేవః వ్యహన్తి కేతవః | దృశే విశ్వాయ సూర్యమ్ |
 ఉపయామగృహీతోఽసి సూర్యాయ త్వా భ్రాజ ఏష తే యోనిస్సూర్యాయ త్వా భ్రాజే |
 సూర్య భ్రాజస్వన్ భ్రాజస్వాల్స్త్వస్థేవేష్వసి | భ్రాజస్వానహం మనుష్యేషు భూయాసమ్
 ॥౧॥౧౬॥౨౩॥

॥ గవామయసే అతిగ్రాహ్యగ్రహణమన్తాః ॥

చిత్తస్థేవానాముదగాదనీకఞ్చక్షుర్మిత్రస్య వరుణస్యాగ్నేః | ఆ ప్రా ద్యావాపృథివీ అన్తరిక్షల్
 సూర్య ఆత్మా జగతస్తస్థుషశ్చ | ఉపయామగృహీతోఽసి సూర్యాయ త్వా భ్రాజ ఏష తే
 యోనిస్సూర్యాయ త్వా భ్రాజే | సూర్య భ్రాజస్వన్ భ్రాజస్వాల్స్త్వస్థేవేష్వసి | భ్రాజస్వానహం
 మనుష్యేషు భూయాసమ్ ॥౧॥౧౭॥౨౪॥

|| మహావ్రతే గ్రహగ్రహణమవ్యా: ||

వి న ఇన్త్ర మృధో జహి నీచా యచ్ఛ పృతన్యతః | యో అస్మాఁ అభిదాసత్యధరజ్గమయా
తమః | ఉపయామగృహీతోఽసీన్త్రాయ త్వా విమృధ ఏష తే యోనిరిన్త్రాయ త్వా విమృధే

||౧||౦౮||౨౫||

|| మహావ్రతే గ్రహగ్రహణమవ్యా: ||

వాచస్పతిఁ విశ్వకర్మాణమూతయే మనోజువఁ వ్యాజీ అద్యా హువేమ |
స నో విశ్వాని హవనాని జోషద్విశ్వశంభూరవసే సాధుకర్మా |

ఉపయామగృహీతోఽసీన్త్రాయ త్వా విశ్వకర్మాణ ఏష తే యోనిరిన్త్రాయ త్వా విశ్వకర్మాణే

||౧||౦౯||౨౬||

|| మహావ్రతే గ్రహగ్రహణమవ్యా: ||

విశ్వకర్మన్ హవిషా వావృధానస్వయఁ య్యజస్వ పృథివీముత ద్యామ్ |
ముహ్యన్త్యస్యే అభితస్సవత్నా ఇహాస్మాకం మఘవా సూరిరస్తు |

ఉపయామగృహీతోఽసీన్త్రాయ త్వా విశ్వకర్మాణ ఏష తే యోనిరిన్త్రాయ త్వా విశ్వకర్మాణే

||౧||౧౦||౨౭||

|| మహావ్రతే గ్రహగ్రహణమవ్యా: ||

విశ్వకర్మన్ హవిషా వర్ధసేన త్రాతారమిన్త్రమకృణోరయుధ్యమ్ |
తస్మై విశస్సమనమన్త పూర్వీరయముగ్రో విహవ్యో యథాసత్ |

ఉపయామగృహీతోఽసీన్త్రాయ త్వా విశ్వకర్మాణ ఏష తే యోనిరిన్త్రాయ త్వా విశ్వకర్మాణే

||౧||౧౧||౨౮||

॥ అదాభ్యగ్రహమన్తాః ॥

ఉపయామగృహీతోఽస్యగ్నయే త్వా గాయత్రచ్ఛన్దసఙ్గృహ్ణామీన్త్రాయ త్వా
 త్రిష్టుష్ఠన్దసఙ్గృహ్ణామి । విశ్వేభ్యస్తా దేవేభ్యో జగచ్ఛన్దసఙ్గృహ్ణామ్యనుష్టుష్టేఽభిగరః ॥౧॥౨౯॥
 ప్రేశీనాన్తా పత్రన్నా ధూనోమి కుకూననానాన్తా పత్రన్నా ధూనోమి బన్ధనానాన్తా పత్రన్నా
 ధూనోమి మధ్వస్తమానాన్తా పత్రన్నా ధూనోమి । శుక్రన్తా శుక్ర ఆధూనోమ్యహో
 రూపే సూర్యస్య రశ్మిషు ॥౨॥౩౦॥ కకుహల్ రూపః పృషభస్య రోచతే బృహతోమస్సోమస్య
 పురోగాశ్శుక్రశ్శుక్రస్య పురోగాః । యత్యే సోమాదాభ్యన్నామ జాగృవి తస్మై త్వా గృహ్ణామి
 తస్మై తే సోమ సోమాయ స్వాహా ॥౩॥౩౧॥ ఉశిక్త్వన్దేవ సోమాగ్నీః ప్రియం పాథోఽపీహి
 వశీ త్వన్దేవ సోమేన్ద్రస్య ప్రియం పాథోఽపీహి । అస్మత్సఖా త్వన్దేవ సోమ విశ్వేషాన్దేవానాం
 ప్రియం పాథోఽపీహి ॥౪॥౨౨॥౩౨॥

॥ ఇత్యష్టమోఽధ్యాయః ॥

కదాచన తిస్రః(౩) శ్రదస్మా ఏకా(౧) వామమద్య(౧) సావిత్రః(౧) సుశరీత్యేకైకా(౧) బృహస్పతిసుతస్య
 చతస్రః(౪) హరిరసి ద్వే(౨) యుక్ష్వా హ్యేకా(౧) ఆ తిష్ఠ(౧) ఇన్ద్రమిత్యేకైకా(౧) యస్మాన్న జాత ఇతి
 ద్వే(౨) అగ్న ఆయాల్షి(౧) అగ్నీ వవస్వ(౧) ఉత్తిష్ఠన్(౧) అదృశ్రమ్(౧) ఉదుత్యమ్(౧) చిత్రమ్(౧) వి
 నః(౧) వాచస్పతిమ్(౧) విశ్వకర్మన్(౧) విశ్వకర్మన్నిత్యేకైకా(౧) అగ్నయే త్వా చతస్రః(౪) । కదాచన
 ద్వావిల్శత్యనువాకేషు ద్వాత్రిల్శత్(౩౨) ।

|| అథ నవమోఽధ్యాయః ||

|| సోమే ఉపాంశ్యతిగ్రాహ్య-దాక్షిణహోమాది-మంత్రాః పశుప్రాయశ్చిత్తి-మంత్రాః ||

|| ఉపాంశ్యాదిగ్రహోపేక్షణమంత్రాః ||

ప్రాణాయ మే వర్చోదా వర్చసే పవస్వ వ్యానాయ మే వర్చోదా వర్చసే పవస్వ ।
 ఉదానాయ మే వర్చోదా వర్చసే పవస్వ వాచే మే వర్చోదా వర్చసే పవస్వ ॥౧॥౧॥ క్రతూదక్షాభ్యాం
 మే వర్చోదా వర్చసే పవస్వ శ్రోత్రాయ మే వర్చోదా వర్చసే పవస్వ । చక్షుర్భ్యాం మే
 వర్చోదసౌ వర్చసే పవేథామ్ ॥౨॥౨॥ ఆత్మనే మే వర్చోదా వర్చసే పవస్వాజసే మే వర్చోదా
 వర్చసే పవస్వాయుషే మే వర్చోదా వర్చసే పవస్వ । విశ్వాభ్యో మే ప్రజాభ్యో వర్చోదసౌ
 వర్చసే పవేథామ్ ॥౩॥౩॥ కోఽసి కతమోఽసి కస్యాసి కో నామాసి । యస్య తే నామామన్మహి
 యన్త్వా సోమేఽనాతీతృపామ ॥౪॥౪॥ భూర్భువస్స్వస్సుప్రజాః ప్రజయా భూయాసమ్ ।
 సువీరో వీరైస్సుపోషః పోషైః ॥౫॥౫॥

|| దాక్షిణహోమాదిమంత్రాః ||

ఉదు త్యజ్జాతవేదసన్దేవః వృహన్తి కేతవః । దృశే విశ్వాయ సూర్యమ్ ॥౧॥౬॥
 చిత్తస్థివానాముదగాదనీకఞ్చక్షుర్మిత్రస్య వరుణస్యాగ్నేః । ఆ ప్రా ద్యావాపుథివీ అన్తరిక్షల్
 సూర్య ఆత్మా జగతస్తస్థుషశ్చ ॥౨॥౬॥ అగ్ని నయ సువథా రాయే అస్మాన్విశ్వాని దేవ
 వయునాని విద్వాన్ । యుయోధ్యస్మజ్జహురాణమేనో భూయిష్మాన్తే నమఉక్తిః విధేమ
 ॥౩॥౬॥ అయన్నో అగ్నిర్వరివస్సృణోత్వయం మృధః పుర ఏతు ప్రభిన్దన్ । అయః
 వ్యాజాఞ్జయతు వాజసాతా అయల్ శత్రూఞ్జయతు జర్హషాణస్వాహా ॥౪॥౬॥ రూపేణ
 వో రూపమభ్యాగాన్తుథో వో విశ్వవేదా వి భజతు । ఋతస్య పథా వ్రేత చన్త్రదక్షిణాః
 ॥౫॥౬॥ వి స్త్యః పుశ్య వ్యన్తరిక్షః య్యతస్య సదస్యైః । బ్రాహ్మణమద్య విదేయ పితృమన్తం
 పైతృమత్యమృషిమార్షేయల్ సుధాతుదక్షిణమ్ ॥౬॥౬॥ అస్మద్రాతా దేవత్రా గచ్ఛ
 ప్రదాతారమా విశ । అగ్నయే త్వా మహ్యః వృరుణో దదాతు సోఽమృతత్వమశ్యాత్

॥౭॥౧౨॥ ఆయుర్దాత్ర ఏధి మయో మహ్యం ప్రతిగ్రహీత్రే । రుద్రాయ త్వా మహ్యం
 వ్యరుణో దదాతు సోఽమృతత్వమశ్యాత్ । ప్రాణో దాత్ర ఏధి మయో మహ్యం ప్రతిగ్రహీత్రే
 । బృహస్పతయే త్వా మహ్యం వ్యరుణో దదాతు సోఽమృతత్వమశ్యాత్ । త్వగ్దాత్ర ఏధి
 మయో మహ్యం ప్రతిగ్రహీత్రే । యమాయ త్వా మహ్యం వ్యరుణో దదాతు
 సోఽమృతత్వమశ్యాత్ । వయో దాత్ర ఏధి మయో మహ్యం ప్రతిగ్రహీత్రే ॥౮॥౧౩॥
 కోఽదాత్కస్మా అదాత్కామాఽదాత్ కామాయాదాత్ । కామో దాతా కామః పృతిగ్రహీతా
 కామైతత్తే తవ కామ సతా భునజామహై ॥౯॥౧౪॥

॥ సమిష్టయజుర్మంత్రాః ॥

సమిష్ట ణో మనసా నీషి గోభిస్సల్సూరిభిర్మఘవన్తన్సస్వస్త్యా । సం బ్రహ్మణా
 దేవకృతం య్యదస్తి సన్దేవానాల్ సుమతౌ యజ్ఞియానామ్ ॥౧॥౧౫॥ సఽ వ్వర్షసా
 వయసా సన్తనూభిరగన్మహి మనసా సల్ శివేన । త్వష్టా సుదత్రో వి దధాతు రాయోఽను
 మార్ఘ్మ తన్వో యద్విలిష్టమ్ ॥౨॥౧౬॥ ధాతా రాతి స్సవితేదఞ్జషన్తాం వ్రజాపతిర్నిధిపా
 దేవో అగ్నిః । త్వష్టా విష్ణుః పృజయా సల్రరాణో యజమానాయ ద్రవిణన్దధాతు ॥౩॥౧౭॥
 సుగా వో దేవాస్సదనా అకర్మ య ఆజగ్మీదల్ సవనఞ్జషాణాః । భరమాణా వహమానా
 హవీల్ప్యస్మే ధత్త వసవో వసూని ॥౪॥౧౮॥ యాఽ ఆ వహ ఉశతో దేవ దేవాల్స్సాస్మేరయ
 స్వే అగ్నే సధస్థే । జక్షివాల్సః పృషివాల్సశ్చ విశ్వేఽసుజ్ఞర్మల్ స్వరాతివృతాను ॥౫॥౧౯॥
 వయల్ హి త్వా ప్రయతి యజ్ఞే అస్మిన్నగ్నే హోతారమృణీమహీహ । ఋధగయా
 ఋధగుతాశమిషాః పృజానన్యజ్ఞముప యాహి విద్వాన్ ॥౬॥౨౦॥ దేవా గాతువిదో
 గాతుమిత్వా గాతుమిత । మనసస్పత ఇమన్దేవ యజ్ఞల్ స్వాహో వాతే ధాః ॥౭॥౨౧॥
 యజ్ఞ యజ్ఞఙ్గచ్ఛ యజ్ఞపతిఙ్గచ్ఛ స్వాఽ య్యోనిఙ్గచ్ఛ స్వాహో । ఏష తే యజ్ఞో యజ్ఞపతే
 సహసూక్తవాకస్సర్వవీరస్తఞ్జషస్వ స్వాహో ॥౮॥౨౨॥

|| అవభృథ మన్తాః ||

మాహి॑ర్భూ॒ర్మా పృ॑దా॒కుః | ఉ॒రుల్ హి॑ రా॒జా వ॑రు॒ణశ్శ॑కార॒ సూ॒ర్యాయ॑ ప॒న్థామ॑స్వే॒తవా॑
ఉ | అపదే॑ పాదా ప్రతి ధాతవేకరుతాపవక్తా హృదయావిధశ్శిత్ | నమో వరుణాయాభిష్ఠితో
వరుణస్య పాశః ||౧||౨౩|| అగ్నిరనీకమప ఆ విపేశాపాన్నపాత్ ప్రతిరక్షన్నసుర్యమ్ | దమేదమే
సమిధః॑ య్యక్ష్యగ్ని ప్రతి తే జిహ్వః పుతముచ్చరణ్యత్వాహ్ ||౨||౨౪|| సముద్రే తే
హృదయమప్సవస్తస్వా విశన్వోషధీరుతాపః | యజ్ఞస్య త్వా యజ్ఞపతే సూక్తోక్తో
నమోవాకే విధేమ యత్వాహ్ ||౩||౨౫|| దేవీరాప ఏష వో గర్భస్తల్ సుప్రీతల్ సుభృతం
బిభృత | దేవ సోమైష తే లోకః పురి చ వక్షి శశ్చ వక్షి | అవభృథ నిచుముణ
నిచేరురసి నిచుముణ | అవ దేవైర్దేవకృతమేనోఽయాసిషమవ మర్త్యైర్మర్త్యకృతం
పురురావో దేవ రిషస్సాహి | దేవానాల్ సమిదసి ||౪||౪||౨౬||

|| గర్భిణ్యాః అనుబన్ధాయాః ప్రాయశ్శిత్తిమన్తాః ||

ఏజతు॑ దశమాస్యో గర్భో జరాయుణా సహ | యథాయః॑ వ్యాయురేజతి యథా
సముద్ర ఏజత్యే వాయన్దశమాస్యో అస్తజ్జరాయుణా సహ ||౧||౨౭|| యస్యాస్తే యజ్ఞియో
గర్భో యస్యా యోనిర్హిరణ్యయీ | అజ్ఞాన్యహృతా యస్య తం మాత్రా సమజీగమల్
స్వాహ్ ||౨||౨౮|| పురుదస్మో విషురూప ఇన్దురన్తర్మహిమా నమాన ఇజ్జ ధీరః |
ఏకపదీన్ద్విపదీన్త్రిపదీశ్చతుష్పదీమష్టాపదీం భువనాను ప్రథన్తాల్స్వాహ్ ||౩||౨౯|| మరుతో
యస్య హి క్షయే పాథా దివో విమహసః | స సుగోపాతమో జనః ||౪||౩౦|| మహీ ద్యౌః
పుథివీ చ న ఇమః॑ య్యజ్ఞం మిమిక్షతామ్ | పిప్రతాన్వో భరీమభిః ||౫||౫||౩౧||

|| అహర్గణసంబన్ధిమన్తాః ||

ఆ జిఘ్ర కలశం మహ్యో త్వా విశన్త్విస్తవః | పునరూర్జా ని వర్తస్వ సా
నస్సహస్రన్ధక్వోరుధారా పయస్వతీ పునర్మా విశతాద్రయిః ||౧||౩౨|| హవ్యే కామ్య ఇశే

రన్తే చన్త్రే జ్యోతేఽదితే సరస్వతి మహి విశ్రుతి | ఏతా తే అఘ్నే నామాని దేవేషు మా
 సుకృతం బ్రూతాత్ ॥౨॥౩౩॥ ఇహ రతిరిహ రమధ్వమిహ ధృతిరిహ స్వధృతిస్సాహా |
 ఉపస్సుజన్ధరుణం మాత్రే ధరుణో మాతరన్ధయన్త్రాయస్సోషమస్మాసు దీధరత్సాహా
 ॥౩॥౩౪॥ అగన్మజ్యోతిరమృతా అభూమ దివం పృథివ్యా అధ్యారుహామ | అవిదామ
 దేవాన్తన్వరోజ్యోతిః ॥౪॥౩౫॥ యువన్తమిన్త్రాపర్వతా పురోయుధా యో నః పుతన్యాదప
 తన్తమిద్ధతఁ వృజ్జేణ తన్తమిద్ధతమ్ | దూరే చత్తాయ చ్చన్తన్దహనఁ య్యది నక్షదస్మాకల్
 శత్త్రాన్ పరి శూర విశ్వతో దర్మా దర్శిష్ట విశ్వతః ॥౫॥౩౬॥ భూర్భువస్స్వస్సుప్తజాః
 పృజయా భూయాసమ్ | సువీరో వీరైస్సుపోషః పోషైః ॥౬॥౩౭॥

॥ సోమసంబన్ధినో వైమిత్తికా మన్తాః ॥

పరమేష్ట్యభిధీతః పృజాపతిర్వాచి వ్యాహృతాయామన్దో అచ్యేతస్సవితా సన్యామ్ |
 విశ్వకర్మా దీక్షాయాం పూషా సోమక్రయణ్యామ్ ॥౧॥౩౮॥ ఇన్తృశ్చ మరుతశ్చ క్రయాయోపోత్థితః
 | ఆసురః పుణ్యమానో మిత్రః క్షీతః ॥౨॥౩౯॥ విష్ణుశ్శిపివిష్ట ఊరా ఆసన్నో విష్ణుర్నరన్ధిషః
 ప్రౌహ్యమాణః | సోమ ఆగతో వరుణ ఆసన్ద్యామాసన్నః ॥౩॥౪౦॥ అగ్నిరాగ్నిధ్ర ఇన్ద్రో
 హవిర్ధానే | అథర్వోపావప్రియమాణో విశ్వే దేవా అల్శుషు న్యుప్యమానేషు ॥౪॥౪౧॥
 విష్ణురాప్రీతపా ఆప్యాయమానో యమస్సూయమానో విష్ణుస్సంభియమాణః | వాయుః
 పూయమానశ్శుక్రః పూతః ॥౫॥౪౨॥ శుక్రః క్షీరశ్రీర్మన్థీ సక్తుశ్రీః | విశ్వే
 దేవాశ్చమనేషాన్నీతోఽసుర్హోమాయోద్యతః ॥౬॥౪౩॥ రుద్రో హూయమానో వాతోఽభ్యావృతో
 నృచక్షాః పృతిఖ్యాతో భక్షః ప్పితః ప్పితరో నారాశల్సాస్సాద్యమానః
 సిన్ధురవభృథాయోద్యతస్సముద్రోఽభ్యవప్రియమాణస్సలిలః పృప్లుతః ॥౭॥౪౪॥
 యయోరోజసా స్కభితా రజాల్ససి వీర్యేభిర్వరతమా శవిష్ణా | యా పత్యేతే అప్రతీతా
 సహోభిర్విష్ణా అగన్వరుణా పూర్వహూతౌ ॥౮॥౪౫॥ దేవాన్దివమగన్యజ్ఞస్తతో మా

ద్రవిణమష్టు మనుష్యానన్తరిక్షమగన్ యజ్ఞస్తతో మా ద్రవిణమష్టు । పితౄన్ప్రథివీమగన్
యజ్ఞస్తతో మా ద్రవిణమష్టు యజ్ఞా లోకమగన్ యజ్ఞస్తతో మే భద్రమభూత్

॥౯॥౭॥౪౬॥

॥ ఇతి నవమోఽధ్యాయః ॥

ప్రాణాయ మే పశ్చ(౫) ఉదుత్యన్నవ(౯) సమిన్త్రణోఽష్ట(౮) మాహిశ్చతస్(౪) ఏజతు దశమాస్యః
పశ్చ(౫) ఆజిఘ్న పట్(౬) పరమేష్ఠీ నవ(౯) ॥ ప్రాణాయ మే సప్తానువాకేషు షట్పత్వారిల్శత్(౪౬)।
ప్రాణా-వాజ-హోతా-యజ్ఞా షట్పత్వారిల్శత్ ॥

॥ అథ దశమోఽధ్యాయః ॥

॥ వాజపేయమంత్రాః ॥

॥ సవితృప్రేరణాద్యర్థా మంత్రాః ॥

దే॒వ॑ స॒వితః॑ పు॒ సు॒వ॒ య॒జ్ఞం పు॒ సు॒వే॒మం భ॑గా॒య॒ । ది॒వ్యో గ॑న్ధ॒ర్వః క్షే॒తపాః॑
క్షే॒తన్నః॑ పు॒నాతు॑ వా॒చసృ॑తి॒రో అ॒ద్య వా॑జల్ స॒వద॑తు ॥౧॥౧॥ ధృ॒వస॑ద॒న్త్యా నృ॑షదం
మ॒నస్స॑దం । ఉ॒పయా॑మగృహీతోఽసీ॒న్త్రాయ॑ త్వా జుష్ట॒జ్ఞుహ్ణోమ్యే॒ష తే॒ యోని॑రిన్త్రాయ
త్వా జుష్ట॒తమమ్ ॥౨॥౨॥ అ॒పు॒షద॑న్త్యా ఘృ॒త స॑దఁ వ్యో॒మ స॑దమ్ ।
ఉ॒పయా॑మగృహీతోఽసీ॒న్త్రాయ॑ త్వా జుష్ట॒జ్ఞుహ్ణోమ్యే॒ష తే॒ యోని॑రిన్త్రాయ త్వా జుష్ట॒తమం
। పు॒థివి॑సదన్త్యాన్తరిక్ష॒సద॑న్దివి॒సద॑స్థే॒వస॑దన్నాక॒సదమ్ ॥ ఉ॒పయా॑మగృహీతోఽసీ॒న్త్రాయ
త్వాజుష్ట॒జ్ఞుహ్ణోమ్యే॒ష తే॒ యోని॑రిన్త్రాయ త్వా జుష్ట॒తమమ్ ॥౩॥౩॥ అ॒పాల్ ర॑స॒ముద్వ॑యసల్
సూ॒ర్యే స॑న్తల్ స॒మాహి॑తమ్ । అ॒పాల్ ర॑స॒స్య యో ర॑స॒న్తఁ వ్యో గృ॑హ్ణోము॒త్యుత్త॑మమ్ ।
ఉ॒పయా॑మగృహీతోఽసీ॒న్త్రాయ॑ త్వా జుష్ట॒జ్ఞుహ్ణోమ్యే॒ష తే॒ యోని॑రిన్త్రాయ త్వా జుష్ట॒తమమ్
॥౪॥౪॥ గృ॒హో ఊ॑ర్జాహు॒తయో వ్యన్తో॑ వి॒ప్రాయ॑ మ॒తిమ్ । తే॒షాఁ వి॑శిప్రియాణాఁ
వ్యోఽహ॑మిష॒మూర్జల్ స॑మగృభమ్ । ఉ॒పయా॑మగృహీతోఽసీ॒న్త్రాయ॑ త్వా జుష్ట॒జ్ఞుహ్ణోమ్యే॒ష
తే॒ యోని॑రిన్త్రాయ త్వా జుష్ట॒తమమ్ ॥౫॥౫॥ స॒మ్పృ॑చ స్థ సం మా భద్రే॒ణ పు॑జ్ఞు ।
వి॒పు॒చ స్థ వి॒ మా పా॑వే॒న పు॑జ్ఞు ॥౬॥౬॥

॥ రథారోహణాదిమంత్రాః ॥

ఇ॒న్త్రస్య॑ వజ్రోఽసి వా॒జసా॒స్త్వయా॒యఁ వ్యా॑జల్ సేత్ । వా॒జస్య॑ ను ప్ర॒సవే॑ మా॒తరం॑
మహీ॒మది॑త్ని॒నామ॑ వచసా కరామహే । యస్యా॑మిదఁ వ్విశ్వం భువనమావిపేశ తస్యాన్నో
దే॒వస్స॑వి॒తా ధ॑ర్మ సావిషక్ ॥౧॥౭॥ దే॒వీరా॑పో అపాన్నపాద్యో వ ఊర్మిః పుతూర్మిః ।
కకు॑న్మాన్వాజసాస్తేనాయఁ వ్యాజల్ సేత్ ॥౨॥౮॥ అ॒ప్స్వన్త॑రమృతమపున భేషజమపాముత

ప్రశస్తిభిః | అశ్వా భవత వాజినః ||౩||౧౬|| వాతో వా వో మనో వా గన్ధర్వాస్సప్తవిల్శతిః| తే
 అగ్రైశ్శమయుజ్జల్స్తే అస్మిజ్జవమాదధుః ||౪||౧౦|| వాతరల్హా భవ వాజిన్యజ్యమాన
 ఇన్త్రస్యేవ దక్షిణశ్చియైధి | యుజ్జన్తు త్వా మరుతో విశ్వవేదస ఆ తే త్వష్టా పతున్
 జవన్తధాతు ||౫||౧౦|| జవో యస్తే వాజిన్నిహితో గుహా యశ్యేనే పరీతో అచరచ్ఛ వాతే
 | తేన నో వాజిన్పలవాన్ బలేన వాజజిచ్ఛైధి సమనే చ పారయిష్ణుః ||౬||౧౨|| వాజినో
 వాజజితో వాజల్ సరివ్యన్తః | బృహస్పతేర్భాగమవ జిఘ్రత ||౭||౨||౧౩||

॥ రథచక్రాదిరోహణమన్తాః ॥

దేవస్య వయల్ సవితుస్సవే సత్యసవసః | బృహస్పతేరుత్తమన్నాకల్
 రుహేమేన్త్రస్యోత్తమన్నాకల్ రుహేమ | దేవస్య వయల్ సవితుస్సవే సత్యసవసః |
 బృహస్పతేరుత్తమన్నాకమరుహేమేన్త్రస్యోత్తమన్నాకమరుహేమ ||౧||౧౪|| బృహస్పతే
 వాజజ్జయ బృహస్పతయే వాచల్ వ్యదత | బృహస్పతిల్ వ్యాజజ్జాపయత ||౨||౧౫||
 ఇన్త్ర వాజజ్జయేన్త్రాయ వాచల్ వ్యదత | ఇన్త్రల్ వ్యాజజ్జాపయత ||౩||౧౬|| ఏషా వస్నా
 సత్యా సల్ వ్యాగభూద్యయా బృహస్పతిల్ వ్యాజమజీజపత | అజీజపత బృహస్పతిల్
 వ్యాచల్ వ్యనస్పతయో వి ముచ్యధ్వమ్ ||౪||౧౭|| దేవస్య వయల్ సవితుస్సవే సత్యసవసః
 | బృహస్పతేర్వాజజితో వాజజ్జేష్ఠమ్ ||౫||౧౮|| వాజినో వాజజ్జయతాధ్వన స్సభున్తః | యాజనా
 మిమానాః క్షాష్టాఙ్గచ్ఛత ||౬||౧౯|| ఏష స్య వాజీ క్షిపణిన్తురణ్యతి గ్రివాయాం బద్ధో
 అపికక్ష ఆసని | క్రతున్తధిక్రా అను సన్తవీత్వత్ పథామజ్కాల్స్యన్వాపనీఫణత్ ||౭||౨౦||
 ఉత స్మాస్య ద్రవతస్తురణ్యతః పుర్ణన్న వేరను వాతి ప్రగర్ధినః | శ్యేనస్యేవ ద్భజతో అఙ్కసం
 పరి దధిక్రావ్లస్సహోర్వా తరిత్రతః ||౮||౨౧|| శన్నో భవన్తు వాజినో హపేషు దేవతాతా
 మితద్రవస్స్వర్కాః | జమ్భయన్తోఽహిల్ వృకల్ రక్షాల్సీ సనేమ్యస్మద్యయవన్నమీవాః
 ||౯||౨౨|| తే నో అర్వన్తో హవనశ్శుతో హవల్ వ్యిశ్యే శృణ్వన్తు వాజినో మితద్రవః |

సహస్రసా మేధసాతాఇవ త్మనా మహో యే ధనల్ సమిధేషు జభిరే ॥౧౦॥౨౩॥
 వాజీవాజీవత వాజినో నో ధనేషు విప్రా అమృతా ఋతజ్ఞాః । అస్య మధ్యః ప్రిబత
 మాదయధ్వన్నప్తా యాత పథిభిర్దేవయానైః ॥౧౧॥౨౪॥ ఆ మా వాజస్య ప్రసవో జగమ్యాదేమే
 ద్యావాపుధివీ విశ్వరూపే । ఆ మా గన్తం పితరా మాతరా యువమా మా సోమో
 అమృతత్వాయ గమ్యాత్ ॥౧౨॥౨౫॥ వాజినో వాజజితో వాజల్ సస్పవాల్సః ।
 బృహస్పతేర్భాగమవ జిఘ్రత నిమృజానాః ॥౧౩॥౨౬॥

॥ సువాహుత్యాదిమంత్రాః ॥

ఆపయే స్వాహా స్వాపయే స్వాహాపిజాయ స్వాహా క్రతవే స్వాహా । వసవే
 స్వాహాహర్పతయే స్వాహా । అహ్నే ముగ్ధాయ స్వాహా ముగ్ధాయ వైనల్శినాయ స్వాహా
 వినల్శిన ఆన్తాయనాయ స్వాహాన్తాయ భౌవనాయ స్వాహా భువనస్య పతయే
 స్వాహాధిపతయే స్వాహా ॥౧॥౨౭॥ ఆయుర్యజ్ఞేన కల్పతాం ప్రాణో యజ్ఞేన కల్పతాఇచ్ఛర్పజ్ఞేన
 కల్పతాల్ శ్రోత్రో యజ్ఞేన కల్పతామ్ । పుష్కరో యజ్ఞేన కల్పతాఽ యజ్ఞో యజ్ఞేన
 కల్పతామ్ ॥౨॥౨౮॥ జాయ ఏహి స్వో రోహవ । ప్రజాపతేః ప్రజా అభూమ స్వర్దేవా
 అగన్మామృతా అభూమ ॥౩॥౨౯॥ అస్మే వో అస్త్విన్త్రియమస్మే నృమ్లముత క్రతుః । అస్మే
 వర్చాల్సః సన్తు వః ॥౪॥౩౦॥ నమా మాత్రే పృథివ్యా ఇయన్తే రాడ్యన్తాసి యమనః ।
 ధ్రువోఽసి ధరుణః కృష్యై క్షేమాయ రయ్యై పోషాయ ॥౫॥౩౧॥

॥ అన్నహోమమంత్రాః ॥

వాజస్యేమం ప్రసవస్సుషువేఽగ్రే సోమల్ రాజానమోషధీష్వప్సు । తా అస్మభ్యం
 మధుమతీర్భవన్తు వయల్ రాష్ట్రే జాగ్రయామ పురోహితాః ॥౧॥౩౨॥ వాజస్యేదం ప్రసవ
 ఆ బభూవేమా చ విశ్వా భువనాని సర్వతః । సనేమి రాజా పరి యాతి విద్వాన్తయిం
 పుష్టో వ్యర్థయమానో అస్మే ॥౨॥౩౩॥ వాజస్యేమాం ప్రసవశ్శిశ్రియే దివమిమా చ విశ్వా

భువనాని సమ్రాట్ | అదిత్సంతన్దాపయతి ప్రజానన్దన్ రయిల్ సర్వవీరన్ని యచ్ఛతు
 ॥౩॥౩౪॥ అగ్ని అచ్ఛా వదేహ నః పృతి నస్సుమనా భవ | ప్ర నో యచ్ఛ సహస్రజిత్వల్
 హి ధనదా అసి ॥౪॥౩౫॥ సోమల్ రాజానమవసేఽగ్నిమన్వారభామహే | ఆదిత్యల్ విష్ణుల్
 సూర్యం బ్రహ్మణఞ్చ బృహస్పతిమ్ ॥౫॥౩౬॥ ప్ర నో యచ్ఛత్వర్యమా ప్ర పూషా ప్ర
 సరస్వతీ | ప్ర వాగ్దేవీ దదాతు నః ॥౬॥౩౭॥ అర్యమణం బృహస్పతిమిన్ద్రన్దానాయ చోదయ
 | వాచల్ విష్ణుల్ సరస్వతీల్ సవితారఞ్చ వాజినమ్ ॥౭॥౩౮॥ దేవస్య త్వా సవితః
 పృసవేఽశ్వినోర్బాహుభ్యాం పూష్ణో హస్తాభ్యామ్ | సరస్వత్యై వాచో యన్తుర్యే తుర్యన్దధామి
 | బృహస్పతేష్ట్యా సామ్రాజ్యేనాభి షిఞ్చామీన్ద్రస్య త్వా సామ్రాజ్యేనాభి షిఞ్చామి ॥౮॥౩౯॥

॥ ఉజ్జితిమంత్రాః ॥

అగ్నిరే కాక్షరేణ ప్రాణముదజయత్తముజ్జేషమశ్వినౌ ద్వ్యక్షరేణ ద్విపదో
 మనుష్యానుదజయతాన్తానుజ్జేషమ్ | విష్ణుస్త్వక్షరేణ త్రినిమాల్ లోకానుదజయతానుజ్జేషల్
 సోమశ్చతురక్షరేణ చతుష్పదః పృశూనుదజయతానుజ్జేషమ్ ॥౧॥౪౦॥ పూషా పఞ్చక్షరేణ
 పఞ్చ ఋతూనుదజయతానుజ్జేషల్ సవితా షళక్షరేణ షళుతూనుదజయతానుజ్జేషమ్
 | మరుతస్సప్తాక్షరేణ సప్త గ్రామ్యాన్పశూనుదజయల్స్తానుజ్జేషం బృహస్పతిరష్టాక్షరేణ
 గాయత్రీముదజయతాముజ్జేషమ్ ॥౨॥౪౧॥ మిత్రో నవాక్షరేణ త్రిపుతల్
 స్తోమముదజయత్తముజ్జేషల్ వ్యరుణో దశాక్షరేణ విరాజముదజాయతాముజ్జేషమ్ |
 ఇన్ద్ర ఏకాదశాక్షరేణ త్రిష్టుభముదజయతాముజ్జేషల్ విశ్వే దేవా ద్వాదశాక్షరేణ
 జగతీముదజయల్స్తాముజ్జేషం ॥౩॥౪౨॥ వసవస్త్రయోదశాక్షరేణ త్రయోదశల్
 స్తోమముదజయల్స్తముజ్జేషల్ రుద్రాశ్చ తుర్దశాక్షరేణ చతుర్దశల్
 స్తోమముదజయల్స్తముజ్జేషం | ఆదిత్యాః పృషాదశాక్షరేణ పఞ్చదశల్
 స్తోమముదజయల్స్తముజ్జేషమదితిష్షోళశాక్షరేణ షోళశల్ స్తోమముదజయత్తముజ్జేషం

। ప్ర॒జా॒ప॒తి॒స్స॒ప్త॒ద॒శాక్ష॑రేణ స॒ప॒ద॒శ॒ల్ స్తో॒మ॒ము॒ద॒జ॒య॒త్త॒ము॒జ్జే॑షం ॥౪॥౬॥౪౩॥

॥ ఇతి దశమోఽధ్యాయః ॥

దేవసవితః షట్(౬) ఇన్ద్రస్య వజ్రః సప్త(౭) దేవస్య వయం త్రయోదశ(౧౩) ఆపయే పఞ్చ(౫)
వాజస్యేమమష్ట(౮) అగ్నిరేకాక్షరేణ చతస్రః(౪) । దేవ సవితః షళనువాకేషు త్రయశ్చత్వారిల్శత్(౪౩) ।
దేవసవితరిమల్స్తనం త్రయశ్చత్వారిల్శత్ ।

॥ ఇతి ప్రథమదశకమ్ ॥

॥ అథ ద్వితీయదశకమ్ ॥

॥ అథైకాదశోఽధ్యాయః ॥

॥ రాజసూయసంబन्ధిమన్తాః ॥

॥ సైర్ముతేష్ఠ్యాదిగతా మన్తాః ॥

ఏ॒ష తే॑ ని॒ర్ముతే॑ భా॒గస్త॒ష్ఠాష॒స్వ స్వా॒హగ్ని॑నే॒త్రేభ్యో॑ దే॒వేభ్యః॑ పు॒రస్స॒ద్భ్యస్సా॒స్వహా॑
 య॒మ సే॑త్రే॒భ్యో దే॒వేభ్యో॑ దక్షి॒ణస॒ద్భ్యస్సా॒స్వహా॑ । వి॒శ్వదే॑వసే॒త్రేభ్యో॑ దే॒వేభ్యః॑
 పు॒శ్చాత॑స॒ద్భ్యస్సా॒స్వహా॑ మి॒త్రావ॑రుణసే॒త్రేభ్యో॑ వా మ॒రున్నే॑త్రే॒భ్యో వా దే॒వేభ్యః॑
 ఉ॒త్తర॑స॒ద్భ్యస్సా॒స్వహా॑ । సో॒మసే॑త్రే॒భ్యో దే॒వేభ్యః॑ ఉ॒పరి॑స॒ద్భ్యో దు॒వస్వ॑ద్భ్యస్సా॒స్వహా॑ ॥౧॥౧॥
 యే దే॒వా అ॒గ్నినే॑త్రాః పు॒రస్స॒దస్తే॒భ్యస్సా॒స్వహా॑ యే దే॒వా య॒మనే॑త్రా దక్షి॒ణస॒దస్తే॒భ్యస్సా॒స్వహా॑
 । యే దే॒వా వి॒శ్వదే॑వసే॒త్రాః పు॒శ్చాత॑స॒దస్తే॒భ్యస్సా॒స్వహా॑ యే దే॒వా మి॒త్రావ॑రుణసే॒త్రా వా
 మ॒రున్నే॑త్రా వో॒త్తర॑స॒దస్తే॒భ్యస్సా॒స్వహా॑ । యే దే॒వాసో॑మసే॒త్రా ఉ॒పరి॑స॒ద్భ్యో
 దు॒వస్వ॑స్తే॒భ్యస్సా॒స్వహా॑ ॥౨॥౨॥ అ॒గ్ని స॒హస్వ॑ పు॒తనా॑ అ॒భిమా॑తీరపా॒స్య ।
 దు॒ష్టర॑స్త॒రన్న॑రాతీ॒ర్వరో॑ధా య॒జ్ఞవా॑హసి । దే॒వస్య॑ త్వా స॒వితుః॑ పు॒సవే॑శ్వీనో॒ర్బాహు॑భ్యాం
 పూ॒ష్ణో హ॑స్త్వాభ్యామ్ ॥౩॥౩॥ ఉ॒పా॒ల్ శో॑ర్వీ॒ర్వేణ॑ జు॒హోమి॑ హ॒తల్ రక్ష॑స్సా॒స్వహా॑ । రక్ష॑సా॒న్త్వా
 వ॒ధాయా॑ వధి॒ష్టు రక్షో॑ఽము॒ష్య త్వా వ॒ధాయా॑ము॒మవధి॑ష్టు । జు॒షాణో॑ఽధ్వా॒జ్యస్య॑ వే॒తు
 స్సా॒హా ॥౪॥౧॥౪॥

॥ అభిషేకార్థజలవిషయా మన్తాః ॥

అపో॑ దే॒వా మ॒ధుమ॑తీరగృ॒భ్ణన్నూ॑ర్జస్వతీ రా॒జస్వ॑శ్చి॒తానాః॑ । యా॒భిర్మి॒త్రావ॑రుణా
 అ॒భ్యషి॑శ్చాన్ యా॒భిరి॑స్త॒మన॑యన్నత్య॒రాతీః ॥౧॥౫॥ వృ॒ష్ణ ఊ॑ర్మి॒రసి॑ రా॒ష్ట్రదా॑ రా॒ష్ట్రం మే॑
 దే॒హి స్వా॒హా వృ॒ష్ణ ఊ॑ర్మి॒రసి॑ రా॒ష్ట్రదా॑ రా॒ష్ట్రమ॑ము॒ష్టే దే॒హి । వృ॒షసే॑నో॒ఽసి రా॒ష్ట్రదా॑
 రా॒ష్ట్రం మే॑ దే॒హి స్వా॒హా వృ॒షసే॑నో॒ఽసి రా॒ష్ట్రదా॑ రా॒ష్ట్రమ॑ము॒ష్టే దే॒హి ॥౨॥౬॥ అ॒ర్థేత॑ స్థ

రాష్ట్రదా రాష్ట్రం మే దత్త స్వాహారేత స్థ రాష్ట్రదా రాష్ట్రమముష్టై దత్త । ఓజస్వతీ స్థ
 రాష్ట్రదా రాష్ట్రం మే దత్త స్వాహాజస్వతీ స్థ రాష్ట్రదా రాష్ట్రమముష్టై దత్త । ఆపః
 పురివాహిణీ స్థ రాష్ట్రదా రాష్ట్రం మే దత్త స్వాహాపః పురివాహిణీ స్థ రాష్ట్రదా రాష్ట్రమముష్టై
 దత్త । అపాం పతిరసి రాష్ట్రదా రాష్ట్రం మే దేహి స్వాహాపాం పతిరసి రాష్ట్రదా రాష్ట్రమముష్టై
 దేహి । అపాఙ్గర్భోఽసి రాష్ట్రదా రాష్ట్రం మే దేహి స్వాహాపాఙ్గర్భోఽసి రాష్ట్రదా రాష్ట్రమముష్టై
 దేహి । సూర్యవర్చస స్థ రాష్ట్రదా రాష్ట్రం మే దత్త స్వాహా సూర్యవర్చస స్థ రాష్ట్రదా
 రాష్ట్రమముష్టై దత్త । సూర్యత్వచ స్థ రాష్ట్రదా రాష్ట్రం మే దత్త స్వాహా సూర్యత్వచ స్థ
 రాష్ట్రదా రాష్ట్రమముష్టై దత్త । వ్రజక్షిత స్థ రాష్ట్రదా రాష్ట్రం మే దత్త స్వాహా వ్రజక్షిత స్థ
 రాష్ట్రదా రాష్ట్రమముష్టై దత్త । వాశా స్థ రాష్ట్రదా రాష్ట్రం మే దత్త స్వాహా వాశా స్థ
 రాష్ట్రదా రాష్ట్రమముష్టై దత్త । మాన్దా స్థ రాష్ట్రదా రాష్ట్రం మే దత్త స్వాహా మాన్దా స్థ
 రాష్ట్రదా రాష్ట్రమముష్టై దత్త । శక్వరీ స్థ రాష్ట్రదా రాష్ట్రం మే దత్త స్వాహా శక్వరీ స్థ
 రాష్ట్రదా రాష్ట్రమముష్టై దత్త । జనభృత స్థ రాష్ట్రదా రాష్ట్రం మే దత్త స్వాహా జనభృత
 స్థ రాష్ట్రదా రాష్ట్రమముష్టై దత్త । విశ్వభృత స్థ రాష్ట్రదా రాష్ట్రం మే దత్త స్వాహా
 విశ్వభృత స్థ రాష్ట్రదా రాష్ట్రమముష్టై దత్త । శైష్ఠా స్థ రాష్ట్రదా రాష్ట్రం మే దత్త స్వాహా
 శైష్ఠా స్థ రాష్ట్రదా రాష్ట్రమముష్టై దత్త । ఆపస్సాస్వరాజ్ఞీ స్థ రాష్ట్రదా రాష్ట్రమముష్టై
 దత్త ॥౩॥౭॥ సం మధుమతీర్మధుమతీభిః పుచ్యంతాం మహి క్షత్రజ్ఞే క్షత్రియాయ వన్వానాః
 । అనాధృష్టాస్సీదత సహజసా మహి క్షత్రజ్ఞే క్షత్రియాయ దధతీః ॥౪॥౨॥౮॥

॥ దేవసువాం హవిషాం మన్తాః ॥

స॒వితా త్వా ప్ర॒సవా॒నాల్ సు॒వతా॒మగ్నిర్నృ॒హపతీ॒నాల్ సో॒మో వన॒స్పతీ॒నాం ।
 బృ॒హస్పతి॒ర్వాచ ఇ॒న్ద్రో జ్యేష్ఠా॑య రు॒ద్రః పృ॒శూనా॑మి॒త్రస్స॒త్యాయ॒ వరు॑ణో ధ॒ర్మవతీ॑నాం
 ॥౧॥౯॥ ఇ॒మస్ద్దే॒వా అస॒పత్నల్ సు॒వధ్వం॑ మ॒హతే॑ క్షత్రాయ మ॒హతే॑ జ్యేష్ఠా॑య ।

ఇ॒మ॒ము॒ము॒పు॒త్ర॒ము॒ష్యాః॑ పు॒త్ర॒ము॒స్యై॑ వి॒శే ॥౨॥౧౦॥ ఏ॒ష॒ వః॑ క్కు॒ర॒వో
రా॒జైష॑ వః పు॒ష్కా॒లా రా॒జా । సో॒మో॒ఽస్మాకం॑ బ్రా॒హ్మణా॒నాల్ రా॒జా ॥౩॥౩౧౧॥

॥ వ్యాఘ్రచర్మాస్తరణాదిమంత్రాః ॥

సో॒మ॒స్య త్వి॑షి॒రస్య॒గ్నయే॑ స్వా॒హా సో॒మాయ॑ స్వా॒హా స॒విత్రే॑ స్వా॒హా స॒రస్వ॒త్యై
స్వా॒హా । పూ॒ష్ణే స్వా॒హా బృ॒హస్ప॑తయే స్వా॒హా ॥౧॥౧౨॥ ఇ॒న్త్రాయ॑ స్వా॒హాల్ శాయ॑ స్వా॒హా
శ్లో॒కాయ॑ స్వా॒హా ఘోషా॑య స్వా॒హా భ॒గాయ॑ స్వా॒హార్థ॒మే స్వా॒హా । స॒విత॒ర్వః పు॒స॒వ
ఉ॒త్ప॒నామ్య॑చ్ఛిద్రే॒ణ ప॒విత్రే॑ణ సూ॒ర్యస్య॑ ర॒శ్మిభిః॑ । అ॒నిభృ॑ష్టమ॒సి వాచో॑ బ॒న్దుస్త॒పోజా॑సో॒మస్య
దా॒త్రమ॑సి స్వా॒హా రా॒జస్వః॑ ॥౨॥౧౩॥ స॒ధమా॑దో ద్యు॒మ్నీనీ॒రాప॑ ఏ॒తా అ॒నాధృ॑ష్టా అ॒పస్యో
వ॒సానాః॑ । ప॒స్త్యాసు॑ చ॒క్రే వ॒రుణ॑స్స॒ధస్థ॒మపాల్ శి॒శుర్మాతృ॑త॒మాస్వ॒స్తః ॥౩॥౧౪॥
క్ష॒త్రస్యో॑ల్బమ॒సి క్ష॒త్రస్య॑ జ॒రాయ॑సి క్ష॒త్రస్య॑ నా॒భిర॑సి క్ష॒త్రస్య॑ యో॒నిర॑సి । ఇ॒న్త్రస్య॑ వా॒ర్తఘ్ను॑మ॒సి
త్వయా॑యః॒ వృ॒త్రః వృ॒ద్ధ్యాన్మిత్ర॑స్యా॒సి వ॒రుణ॑స్యా॒సి ॥౪॥౧౫॥ రు॒జాసి॑ ద్రు॒బాసి॑
క్షు॒పాసి॑ । పా॒తైనం॑ ప్రా॒శ్నం పా॒తైనం॑ ప్ర॒త్యశ్నం॑ పా॒తైనన్తి॑ర్య॒శ్నన్తి॑గ్భ్యః ప్సా॒త ॥౫॥౧౬॥
ఆ॒విర్మ॑ర్యా ఆ॒విత్రే॑ అ॒గ్నిర్న॒హప॑తి॒రావి॒త్త ఇ॒న్తో వృ॒ద్ధశ్ర॑వా ఆ॒విత్రః॑ ప్సూ॒షా వి॒శ్వవే॑దా
ఆ॒విత్రే॑ మి॒త్రావ॑రుణో ధృ॒తవ్ర॑తౌ । ఆ॒విత్రే॑ ద్యా॒వాపు॑థి॒వీ వి॒శ్వశ॑మ్భూ ఆ॒విత్రా॑ది॒తిరు॑రు॒శర్మా

॥౬॥౩౧౨॥

॥ దిగాక్రమణమంత్రాః ॥

అవే॒ష్టా ద॒న్తశూ॑కాః ప్సా॒చీమారో॑హ గా॒యత్రీ॑ త్వా॒వతు॑ । ర॒థన్త॑రల్ సా॒మ త్రి॒వృతో॑మ్మా
వ॒సన్త॑ బు॒తుర్బ॒హ ద్ర॒విణం॑ ॥౧॥౧౮॥ దక్షి॑ణా॒మారో॑హ త్రి॒ష్టుప్తా॑వతు । బృ॒హతా॑మ
వ॒శ్చద॑శ స్తో॒మా గ్రీ॒ష్మ బు॒తుః క్ష॒త్రన్త్ర॑విణం ॥౨॥౧౯॥ ప్ర॒తీచీ॑మారో॒హ జ॒గతీ॑ త్వా॒వతు॑ ।
వై॒రూప॑ల్ సా॒మ స॒ప్తద॑శ స్తో॒మా ప॒ర్షా బు॒తుర్వి॑డ్ర॒విణం॑ ॥౩॥౨౦॥
ఉ॒దీచీ॑మారో॒హను॑ష్టుప్తా॒వతు॑ । వై॒రూజ॑ల్ సా॒మైక॑వి॒శ్ర స్తో॒మశ్శ॑రద్రు॒తుః ఫు॒లన్త్ర॑విణం

||౪||౨౧|| ఊర్ధ్వా¹మా²రో³హ⁴ ప⁵ఙ్క్తి⁶స్త్వా⁷వ⁸తు | శా⁹క్వ¹⁰ర¹¹రై¹²వ¹³తే సా¹⁴మ¹⁵నీ¹⁶ త్రి¹⁷ణ¹⁸వ¹⁹త్త²⁰య²¹స్త్రి²²ల్ల²³శౌ²⁴
 స్తో²⁵మా²⁶ హే²⁷మ²⁸న్త²⁹శి³⁰రా³¹ ఋ³²తూ³³ వ³⁴ర్షో³⁵ ద్ర³⁶వి³⁷ణం | ప్ర³⁸త్య³⁹స్త⁴⁰న్న⁴¹ము⁴²చే⁴³శ్శి⁴⁴రః ||౫||౨౨|| సో⁴⁵మ⁴⁶స్య⁴⁷
 త్వి⁴⁸షి⁴⁹ర⁵⁰సి⁵¹ త⁵²వే⁵³వ⁵⁴ మే⁵⁵ త్వి⁵⁶షి⁵⁷ర్భా⁵⁸యా⁵⁹త్ | మృ⁶⁰త్యోః⁶¹ ప్వా⁶²హ్యో⁶³జో⁶⁴ఽ⁶⁵సి⁶⁶ స⁶⁷హో⁶⁸ఽ⁶⁹స్య⁷⁰మృ⁷¹త⁷²మ⁷³సి⁷⁴
 ||౬||౨౩|| హి⁷⁵ర⁷⁶ణ్య⁷⁷రూ⁷⁸పా⁷⁹ ఉ⁸⁰ష⁸¹సో⁸² వి⁸³రో⁸⁴క⁸⁵ ఉ⁸⁶భా⁸⁷ ఇ⁸⁸న్త్రా⁸⁹ ఉ⁹⁰ది⁹¹త⁹²స్సూ⁹³ర్య⁹⁴శ్చ | ఆ⁹⁵ రో⁹⁶హ⁹⁷త⁹⁸ఽ⁹⁹
 వ్య¹⁰⁰రు¹⁰¹ణ¹⁰² మి¹⁰³త్ర¹⁰⁴ గ¹⁰⁵ర్త¹⁰⁶న్త¹⁰⁷త¹⁰⁸శ్శ్చ¹⁰⁹క్షా¹¹⁰థా¹¹¹మ¹¹²ది¹¹³త్తి¹¹⁴న్తి¹¹⁵ఇ¹¹⁶న్ | మి¹¹⁷త్రో¹¹⁸ఽ¹¹⁹సి¹²⁰ వ¹²¹రు¹²²ణో¹²³ఽ¹²⁴సి ||౭||౨౪||౨౪||

|| అభిషేకాది మన్తాః ||

సో¹మ²స్య³ త్వా⁴ ద్యు⁵మ్నీ⁶నా⁷భి⁸షి⁹ఇ¹⁰న్త్రా¹¹మ్య¹²గ్నీ¹³ర్భా¹⁴జ¹⁵సా¹⁶ సూ¹⁷ర్య¹⁸స్య¹⁹ వ²⁰ర్చ²¹సా | ఇ²²న్త్ర²³స్యే²⁴న్త్రి²⁵యే²⁶ణ²⁷
 మ²⁸రు²⁹తా³⁰మో³¹జ³²సా³³ క్ష³⁴త్రా³⁵ణా³⁶జ్ క్ష³⁷త్ర³⁸ప³⁹తి⁴⁰రే⁴¹ద్ధ్య⁴²తి⁴³ ది⁴⁴ద్యూ⁴⁵న్పా⁴⁶హి ||౧||౨౫|| ఇ⁴⁷మ⁴⁸న్దే⁴⁹వా⁵⁰ అ⁵¹స⁵²ప⁵³త్న⁵⁴ల్
 సు⁵⁵వ⁵⁶ద్ధ⁵⁷వం⁵⁸ మ⁵⁹హ⁶⁰తే⁶¹ క్ష⁶²త్రా⁶³య⁶⁴ మ⁶⁵హ⁶⁶తే⁶⁷ జ్యే⁶⁸ష్ఠ్యా⁶⁹య⁷⁰ మ⁷¹హ⁷²తే⁷³ జా⁷⁴న⁷⁵రా⁷⁶జ్యా⁷⁷య⁷⁸ |
 ఇ⁷⁹మ⁸⁰మ⁸¹ము⁸²మ⁸³ము⁸⁴ప్య⁸⁵ పు⁸⁶త్ర⁸⁷మ⁸⁸ము⁸⁹ప్యోః⁹⁰ పు⁹¹త్ర⁹²మ⁹³స్యై⁹⁴ వి⁹⁵శే ||౨||౨౬|| ఏ⁹⁶ష⁹⁷ వః⁹⁸ క్కు⁹⁹ర¹⁰⁰వో¹⁰¹
 రా¹⁰²జై¹⁰³ష¹⁰⁴ వః¹⁰⁵ పు¹⁰⁶ఇ¹⁰⁷చ్ఛా¹⁰⁸లా¹⁰⁹ రా¹¹⁰జా¹¹¹ | సో¹¹²మో¹¹³ఽ¹¹⁴స్మా¹¹⁵కం¹¹⁶ బ్రా¹¹⁷హ్మ¹¹⁸ణా¹¹⁹నా¹²⁰ల్ రా¹²¹జా¹²² ||౩||౨౭|| ప్ర¹²³వ¹²⁴ర్త¹²⁵స్య¹²⁶
 వృ¹²⁷ష¹²⁸భ¹²⁹స్య¹³⁰ పు¹³¹ష్టా¹³²న్నా¹³³వ¹³⁴శ్శ¹³⁵ర¹³⁶న్తి¹³⁷ స్వ¹³⁸సి¹³⁹చ¹⁴⁰ ఇ¹⁴¹యా¹⁴²నాః | తా¹⁴³ ఆ¹⁴⁴వ¹⁴⁵వృ¹⁴⁶త్ర¹⁴⁷న్న¹⁴⁸ధ¹⁴⁹రా¹⁵⁰గు¹⁵¹ద¹⁵²క్తా¹⁵³ ఆ¹⁵⁴హి¹⁵⁵ం
 బు¹⁵⁶ద్ధ్య¹⁵⁷మ¹⁵⁸ను¹⁵⁹ రీ¹⁶⁰య¹⁶¹మా¹⁶²ణాః | వి¹⁶³ష్టో¹⁶⁴ర్వి¹⁶⁵క్ర¹⁶⁶మ¹⁶⁷ణ¹⁶⁸మ¹⁶⁹సి¹⁷⁰ వి¹⁷¹ష్టో¹⁷²ర్వి¹⁷³క్రా¹⁷⁴న్త¹⁷⁵మ¹⁷⁶సి¹⁷⁷ వి¹⁷⁸ష్టోః¹⁷⁹ క్రా¹⁸⁰న్త¹⁸¹మ¹⁸²సి¹⁸³
 ||౪||౨౮|| ప్ర¹⁸⁴జా¹⁸⁵ప¹⁸⁶తే¹⁸⁷ న¹⁸⁸ త్వ¹⁸⁹దే¹⁹⁰తా¹⁹¹న్య¹⁹²న్యో¹⁹³ వి¹⁹⁴శ్వా¹⁹⁵ రూ¹⁹⁶పా¹⁹⁷ణి¹⁹⁸ ప¹⁹⁹రి²⁰⁰ తా²⁰¹ బ²⁰²భూ²⁰³వ | య²⁰⁴త్కా²⁰⁵మా²⁰⁶స్తే²⁰⁷
 జు²⁰⁸హు²⁰⁹మ²¹⁰స్త²¹¹న్తో²¹² అ²¹³స్తు²¹⁴ వ²¹⁵య²¹⁶ల్ స్యా²¹⁷మ²¹⁸ ప²¹⁹త²²⁰యో²²¹ ర²²²యీ²²³ణాం ||౫||౨౯|| రు²²⁴ద్ర²²⁵ య²²⁶త్తే²²⁷ క్ర²²⁸వి²²⁹
 ప²³⁰ర²³¹న్నా²³²మ | త²³³స్మై²³⁴ హు²³⁵త²³⁶మ²³⁷స్య²³⁸మే²³⁹ష్ఠ²⁴⁰మ²⁴¹సి²⁴² స్వా²⁴³హో ||౬||౩౦||

|| రథావహరణాది మన్తాః ||

ఇ¹న్త్ర²స్య³ వ⁴జ్రో⁵ఽ⁶సి⁷ మి⁸త్రా⁹వ¹⁰రు¹¹ణ¹²యో¹³స్త్వా¹⁴ ప్ర¹⁵శా¹⁶స్త్తోః¹⁷ పు¹⁸శి¹⁹షా²⁰ యు²¹న²²జ్జి | అ²³వ్య²⁴థాయై²⁵
 త్వా²⁶ స్వ²⁷థాయై²⁸ త్వారి²⁹ష్టః³⁰ పు³¹ల్గు³²నః | మ³³రు³⁴తాం³⁵ ప్ర³⁶స³⁷వే³⁸న³⁹ జ⁴⁰యా⁴¹పా⁴²మ⁴³ మ⁴⁴న⁴⁵సా⁴⁶ స⁴⁷మి⁴⁸న్త్రి⁴⁹యే⁵⁰ణ⁵¹
 ||౧||౩౧|| మా⁵² త⁵³ ఇ⁵⁴న్త్ర⁵⁵ తే⁵⁶ వ⁵⁷య⁵⁸న్తు⁵⁹రా⁶⁰షా⁶¹శ⁶²యు⁶³క్తా⁶⁴సో⁶⁵ అ⁶⁶బ్ర⁶⁷హ్మ⁶⁸తా⁶⁹ వి⁷⁰ద⁷¹సా⁷²మ | తి⁷³ష్టా⁷⁴ ర⁷⁵థ⁷⁶మ⁷⁷ధి⁷⁸
 య⁷⁹ద్వ⁸⁰జ్ర⁸¹హ⁸²స్త్వా⁸³ ర⁸⁴శ్మీ⁸⁵న్దే⁸⁶వ⁸⁷ యు⁸⁸వ⁸⁹సే⁹⁰ స్వ⁹¹శ్వా⁹²న్ ||౨||౩౨|| అ⁹³గ్న⁹⁴యే⁹⁵ గు⁹⁶హ⁹⁷ప⁹⁸త⁹⁹యే¹⁰⁰ స్వా¹⁰¹హో

సోమా॑య॒ వ॒న॒స్ప॒త॒యే॒ స్వా॑హా । ఇ॒న్త్ర॑స్యేన్త్రియా॒య॒ స్వా॑హా మ॒రు॒తా॒మో॒జ॒సీ॒ స్వా॑హా ।
 పృ॒థి॒వి॒ మా॒త॒ర్మా॒ మా హి॒ల్సీ॒రో॒ అ॒హ॒న్తా॒న్వం ॥౩॥౩౩॥ హ॒ల్సశ్శు॒చి॒ష॒ద్య॒సు॒ర॒న్త॒రి॒క్ష॒స॒ద్ధో॒తా
 వే॒ది॒ష॒ద॒తి॒థి॒ర్దు॒రో॒ణ॒సత్ ॥ నృ॒ష॒ద్వ॒ర॒స॒దృ॒త॒ స॒ద్వ్యో॒మ॒స॒ద॒బ్జా గో॒జా బు॒త॒జా అ॒ద్రి॒జా
 బు॒తం బృ॒హత్ ॥౪॥౩౪॥ ఇ॒య॒ద॒స్యా॒యు॒ర॒స్యా॒యు॒ర్మే దే॒హి యు॒జ్జ॒సి వ॒రో॒ఽసి వ॒రో
 మే దే॒హి । ఊ॒ర్గ॒స్యూ॒ర్జం మ॒యి ధే॒హీ॒న్త్ర॒స్య వాం బా॒హూ వీ॒ర్య॒కృ॒తా ఉ॒పా॒వ॒హా॒మి
 ॥౫॥౨॥౩౫॥

॥ ఆసన్దీస్థాపనాది మంత్రాః ॥

స్యో॒నా॒సీ సు॒ష॒దా॒సి క్ష॒త్ర॒స్య యో॒ని॒ర॒సి । స్యో॒నా॒మా సీ॒ద సు॒ష॒దా॒మా సీ॒ద క్ష॒త్ర॒స్య
 యో॒ని॒మా సీ॒ద ॥౧॥౩౬॥ ని॒ష॒సా॒ద ధృ॒త॒వ్ర॒తో వ॒రు॒ణః పు॒స్త్యా॒స్వా । సా॒మ్రా॒జ్యాయ
 సు॒క్ర॒తుః ॥౨॥౩౭॥ అ॒భి॒భూ॒ర॒స్య॒యానా॒మే॒తా॒స్తే ప॒ఞ్చ ది॒శః కృ॒ల్ప॒న్తాం । బ్ర॒హ్మ॒ల్ల॒స్త్వం
 బ్ర॒హ్మీ॒సి ॥౩॥౩౮॥ స॒వి॒తా॒సీ స॒త్య॒ప్ర॒స॒వో వ॒రు॒ణో॒ఽసి స॒త్యో॒జాః । ఇ॒న్ద్రో॒ఽసి వి॒శా॒జా రు॒ద్రో॒ఽసి
 సు॒శే॒వః ॥౪॥౩౯॥ ప్రి॒య॒ఙ్క॒ర శ్రీ॒య॒స్క॒ర భూ॒య॒స్క॒ర । ఇ॒న్త్ర॒స్య వ॒జ్రో॒ఽసి తే॒న మే ర॒ధ్య
 ॥౫॥౪౦॥ అ॒గ్నిః పు॒థు॒ర్ధ॒ర్మణ॒స్ప॒తి॒ర్జు॒షా॒ణో అ॒గ్నిః పు॒థు॒ర్ధ॒ర్మణ॒స్ప॒తిః । ఆ॒జ్య॒స్య హ॒వి॒షో
 వే॒తు స్వా॑హా । స్వా॑హా॒కృ॒తా॒స్సూ॒ర్య॒స్య ర॒శ్మి॒భి॒ర్య॒త॒ద్వల్ స॒జా॒తా॒నాం మ॒ధ్య॒మే॒ష్ట్యా॒య
 ॥౬॥౦॥౪౧॥

॥ సల్సృపాం హవిషామఙ్గభూతా మంత్రాః ॥

స॒వి॒త్రా ప్ర॒స॒వి॒త్రా స॒ర॒స్వ॒త్య వా॒చా । త్వ॒ష్ట్రా రూ॒పైః పూ॒ష్టా ప॒శు॒భి॒రి॒న్త్రే॒ణా॒స్నై
 ॥౧॥౪౨॥ బ్ర॒హ్మ॒స్ప॒తి॒నా బ్ర॒హ్మ॒ణా వ॒రు॒ణే॒నో॒జ॒సా॒గ్ని॒నా తే॒జ॒సా సో॒మే॒న రా॒జ్ఞా । వి॒ష్ణు॒నా
 దే॒వ॒తా॒యా ద॒శ॒మ్యే॒మఁ య॒జ్ఞఁ వి॒ష్ణు॒మా॒ప్న॒వాని ॥౨॥౯॥౪౩॥

॥ సౌత్రామణీమన్తాః ॥

అ॒శ్వీ॒భ్యాం॑ ప॒చ్య॒స్వ॒ స॒ర॒స్వ॒త్త్యై॑ ప॒చ్య॒స్వే॒న్త్రాయ॑ సు॒త్రా॒మ్ణే॑ ప॒చ్య॒స్వ॒ | వా॒యాః॑ ప్పూ॒తః॑
 ప్ప॒వి॒త్రే॒ణా॑ ప్ప॒త్య॒జ్కో॒స్మో॒ అతి॑సు॒తః॑ | ఇ॒న్త॒స్య॒ యు॒జ్య॒స్స॒ఖా ॥౧॥౪౪॥ కు॒వి॒ద॒ఙ్గ॒ య॒వ॒మ॒న్తో
 య॒వ॒శ్చో॒ద్య॒థా॒ దా॒న్త్య॒ను॒పూ॒ర్వః॑ వ్వి॒యూ॒య॑ | ఇ॒హే॒ హై॒షా॒ఙ్కృ॒ణు॒హి॑ భో॒జ॒నా॒ని॒ యే
 బ॒ర్హి॒షో॒ న॒మ॒ఉ॒క్తి॒న్న॒ జ॒గ్ముః॑ | ఉ॒ప॒యా॒మ॒గృ॒హీ॒తో॒న్య॒శ్వీ॒భ్యాన్తా॒వ్ స॒ర॒స్వ॒త్త్యై॑ త్వే॒న్త్రాయ॑
 త్వా సు॒త్రా॒మ్ణే ॥౨॥౪౫॥ యు॒వ॒స్ సు॒రా॒మ॒మ॒శ్వినా॑ న॒ము॒చా॒ ఆసు॒రే స॒చా | వి॒పి॒పా॒నా
 శు॒భ॒స్ప॒తీ॒ ఇ॒న్త॒ఙ్క॒ర్మ॒స్వా॒వ॒తం ॥౩॥౪౬॥ పు॒త్ర॒మి॒వ పి॒త॒రా అ॒శ్వినో॒భే॒న్త్రా॒వ॒ధుః॑ క్కా॒వ్యై॒ర్గర్హ॑స్ప॒నా॒భిః
 | య॒త్స॒రా॒మః॑ వ్య॒పి॒బ॒శ్శచీ॑భి॒స్స॒ర॒స్వ॒తీ త్వా మ॒ఘ॒వ॒న్న॒భి॒ష్ణక్ ॥౪॥౧౦॥౪౭॥

॥ ఇత్యేకాదశోఽధ్యాయః ॥

ఏష తే చతస్రః(౪) అపో దేవాశ్చతస్రః(౪) సవితా త్వా తిస్రః(౩) సోమస్య త్విషిఃషట్(౬) అవేష్టాః
 సప్త(౭) సోమస్య త్వా షట్(౬) ఇన్తస్య వజ్రఃపఞ్చ(౫) సోనాసి షట్(౬) సవిత్రా ద్వే(౨) అశ్వీభ్యాం
 చతస్రః(౪) | ఏష తే దశానువాకేషు సప్తచత్వారింశత్(౪౭) ॥

॥ మంత్ర జ్ఞాపనసూచీ ॥

అర్థేత ఓజస్వతీరాపోఽపాం పతిరపాం గర్భస్సూర్యవర్చసస్సూర్యత్వచో ప్రజక్షితో

వాశామాన్దాశ్శక్వరీర్జనభృతో విశ్వభృతశ్చైష్టా ఆపః ॥

॥ అథ ద్వాదశోఽధ్యాయః ॥

॥ అగ్నిచయసే ఉఖాసంభరణాదిమంత్రాః ॥

॥ సావిత్రహోమాదిమంత్రాః ॥

యు॒జ్ఞానః పు॒థమం మన॑స్త॒త్వాయ॑ స॒వితా॑ ధి॒యః । అ॒గ్ని॒ర్జ్యోతి॑ర్ని॒చాయ్య॑ పు॒థి॒వ్యా
 అ॒ధ్యాభ॑రత్ ॥౧॥౧॥ యు॒క్తేన॑ మన॒సా వ॒యన్తే॑వ॒స్య స॒విత॑తు॒స్సవే॑ । స్వ॒ర్గేయా॑య॒ శక్త్యా
 ॥౨॥౨॥ యు॒క్తాయ॑ స॒వితా॑ దే॒వాన్త॑స్వ॒ర్యతో॑ ధి॒యా ది॒వం । బృ॒హజ్యోతిః॑ క్క॒రిష్వ॑త॒స్సవి॒తా
 ప్ర॒సువా॑తి తాన్ ॥౩॥౩॥ యు॒జ్ఞతే॑ మన॒ ఉత॑ యు॒జ్ఞతే॑ ధి॒యా వి॒ప్రా వి॑ప్ర॒స్య బృ॒హతో
 వి॒పశ్చి॑తః । వి హో॑త్రా దధే॑ వ॒యునా॒విదే॑క॒ ఇన్మ॑హీ దే॒వస్య॑ స॒విత॑తుః పు॒రిష్టు॑తిః ॥౪॥౪॥
 యు॒జే వాం బ్ర॑హ్మ॒పూర్వ్య॑న్న॒మాభి॑ర్విశ్లో॒క ఏ॒తు ప॒థ్యేవ॑ సూ॒రేః । శృ॒ణ్వన్తు॑ వి॒శ్వే
 అ॒మృత॑స్య పు॒త్రా ఆ॒యే ధా॑మాని ది॒వ్యాని॑ త॒స్థః ॥౫॥౫॥ య॒స్య ప్ర॒యాణ॑మ॒న్వన్వ॑
 ఇ॒ద్యయు॑ర్దే॒వా దే॒వస్య॑ మ॒హిమా॑న॒మోజ॑సా । యః ప్సా॒ర్థివా॑ని వి॒మమే॑ స ఏ॒తశో॑ ర॒జాల్స॑
 దే॒వస్స॑వి॒తా మ॒హిత్వ॑నా ॥౬॥౬॥ దే॒వ స॒వితః॑ పు॒సువ॑ య॒జ్ఞం ప్ర॒సువ॑ య॒జ్ఞప॑తిం
 భ॒గాయ॑ । ది॒వ్యో గ॑న్ధ॒ర్వః క్షే॒తపూః॑ క్షే॒తన్నః॑ పు॒నాతు॑ వా॒చస్ప॑తి॒ర్వాచ॑న్న॒స్వద॑తు
 ॥౭॥౭॥ ఇ॒మన్తో దే॒వస॑విత॒ర్యజ్ఞం ప్ర॑ణయ దే॒వావ్య॑ల్ స॒ఖివి॑దల్ స॒త్రాజి॑త॒న్ధన॑జి॒తల్
 స్వ॒ర్జితం॑ । ఋ॒చా స్తోమ॑ల్ స॒మర్థ॑య గా॒యత్రే॑ణ రథ॒న్తరం॑ బృ॒హద్గా॑య॒త్రవ॑ర్త॒ని స్వా॑హా
 ॥౮॥౮॥ దే॒వస్య॑ త్వా స॒విత॑తుః పు॒సవే॒శ్వినో॑ర్బా॒హుభ్యాం॑ పూ॒ష్ణో హస్తా॑భ్యాం । ఆ దదే
 గా॒యత్రే॑ణ చ్చ॒న్దసా॑గ్గి॒రస్ప॑త్ పు॒థి॒వ్యాస్స॑ధ॒స్థాద॑గ్నిం పు॒రీష్వ॑మ॒గ్గిర॑స్వదాభర । త్రి॒ష్టుభే॑న
 చ్చ॒న్దసా॑గ్గి॒రస్ప॑త్ ॥౯॥౯॥ అ॒భిర॑సి నా॒ర్యసి॑ త్వయా వ॒యమ॑గ్నిల్ శకే॒మ ఖ॑నితుం । స॒ధస్త
 ఆ॒జాగ॑తేన చ్చ॒న్దసా॑గ్గి॒రస్ప॑త్ ॥౧౦॥౧౦॥ హస్త॑ ఆ॒ధాయ॑ స॒వితా॑ బి॒భ్రద॑బ్రిల్ హి॒రణ్య॑యాం
 । అ॒గ్ని॒ర్జ్యోతి॑ర్ని॒చాయ్య॑ పు॒థి॒వ్యా అ॒ధ్యాభ॑రదానుష్టుభే॒నచ్చ॑న్దసా॒గ్గిర॑స్పత్ ॥౧౧॥౧౧॥౧౧॥

॥ మృదాక్రమణమన్తాః ॥

ప్రతూర్తఁ వ్వాజిన్నా ద్రవ వరిష్టామను సఁవ్వతం । దివి తే జన్మ పరమమన్తరిక్షే
 తవ నాభిః పృథివ్యామధి యోనిరిత్ ॥౧॥౧౨॥ యుఞ్జాథాల్ రాసభఁ య్యువమస్మిన్యామే
 వృషణ్యసూ । అగ్నిం భరన్తమస్మయం ॥౨॥౧౩॥ యోగే యోగే తవస్తరఁ వ్వాజీవాజీ
 హవామహే । సఖాయ ఇన్త్రమూతయే ॥౩॥౧౪॥ ప్రతూర్వసేహ్యవక్రామన్నశస్తీ రుద్రస్య
 గాణపత్యం మయోభూరేహి । ఉర్వన్తరిక్షఁ వ్వేహి స్వస్తిగవ్యూతిరభయాని కృణ్వన్పాష్ణా
 సయుజా సహ ॥౪॥౧౫॥ పృథివ్యాస్సధస్థాదగ్నిం పురీష్యమజ్గిరస్వదాభర । అగ్నిం
 పురీష్యమజ్గిరస్వదచ్ఛేమోఽగ్నిం పురీష్యమజ్గిరస్వద్భరిష్యోమః ॥౫॥౧౬॥
 అన్వగ్నిరుషసామగ్రమఖ్యదన్వహాని ప్రథమో జాతవేదాః । అను సూర్యస్య పురుత్రా చ
 రశ్మీనను ద్యవాపృథివీ ఆ తతన్థ ॥౬॥౧౭॥ ఆగత్య వాఙ్మధాన్సల్ సర్వా మృధో విధూనుతే
 । అగ్నిల్ సధస్థే మహతి చక్షుషా ని చికిషతే ॥౭॥౧౮॥ ఆక్రమ్య వాజిన్పృథివీమగ్నిమిచ్ఛ
 రుచా త్వం । భూమేర్వృత్వాయ నో బూహి యతః ఖ్ఘనేమ తఁ వ్వయం ॥౮॥౧౯॥ ద్యౌస్తే
 పృష్ఠం పృథివీ సధస్థమాత్మాన్తరిక్షల్ సముద్రో యోనిః । విఖ్యాయ చక్షుషా త్వమభితిష్ఠ
 పృతన్యతః ॥౯॥౨౦॥ఉత్తామ మహతే సాభగాయాస్మాదాస్థానాద్ద్రవిణోదా వాజిన్ । వయల్
 స్యామ సుమతౌ పృథివ్యా అగ్నిఙ్ఘనన్త ఉపస్థే అస్యాః ॥౧౦॥౨౧॥ ఉదక్రమీద్ద్రవిణోదా
 వాఙ్మర్యాకస్సు లోకల్ సుకృతం పృథివ్యాం । తతః ఖ్ఘనేమ సుప్రతీకమగ్నిల్ సో రుహాణా
 అధి నాకముత్తమం ॥౧౧॥౨౨॥ ఆ త్వా జిఘర్మి మనసా ఘృతేన ప్రతిక్షియన్తం భువనాని
 విశ్వా । పృథున్తిరశ్నా వయసా బృహన్తఁ వ్యచిష్ఠమన్నై రభసన్సశానం ॥౧౨॥౨౩॥ ఆ
 విశ్వతః పృత్యఞ్చఞ్చేఘర్మ్యరక్షసా మనసా తజ్జషేత । మర్యశ్రీ స్పృహయద్వరో
 అగ్నిర్నాభిమృశే తన్వా జర్భరాణః ॥౧౩॥౨౪॥ పరి వాజపతిః కృవిరగ్నిర్త్వాన్యక్రమీత్ ।
 దధద్రత్నాని దాశుషే ॥౧౪॥౨౫॥ పరి త్వాగ్నే పురఁ వ్వయఁ వ్యిప్రల్ సహస్య ధీమహి ।

ధృషద్వర్ణన్తివేదివే భేత్తారం భజ్గరావతాం ॥౧౫॥౨౬॥ త్వమగ్నీ ద్యుభిస్త్యమాశు
శుక్తణిస్త్యమద్భ్యస్త్యమశ్మనస్పరి । త్వఁ వ్యనేభ్యస్త్యమోషధీభ్యస్త్యన్పుణాన్పువతే జాయసే
శుచిః ॥౧౬॥౨౭॥౨౮॥

॥ మృత్యుననమన్తాః ॥

దేవస్య త్వా సవితరుః పుసవేశ్వినోర్బాహుభ్యాం పూషో హస్తాభ్యాం ।
పుథివ్యాస్సధస్థాదగ్నిం పురీష్యమజ్గిరస్పత్థనామి । జ్యోతిష్మన్తన్వాగ్నీ సుప్రతీకమజసేణ
భానునా దీద్యతం । శివం ప్రజాభ్యోఽహిల్సంతం పుథివ్యాస్సధస్థాదగ్నిం
పురీష్యమజ్గిరస్పత్థనామః ॥౧॥౩౦॥ అపాం పుష్కమసి యోనిరగ్నీస్సముద్రమభితః
ప్షిన్వమానం । వర్ధమానో మహాఁ ఆ చ పుష్కరే దివో మాత్రయా వరిమ్ణ ప్రథస్వ
॥౨॥౩౧॥ శర్మ చ స్థో వర్మ చ స్థోఽచ్ఛిద్రే బహులే ఉభే । వ్యచస్వతీ సఁ వ్యసాథాం
భృతమగ్నిం పురీష్యం ॥౩॥౩౨॥ సఁ వ్యసాథాల్ స్వర్విదా సమిచీ ఉరసాత్మనా ।
అగ్నిమన్తర్భరిష్యన్తి జ్యోతిష్మన్తమజస్రమిత్ । పురీష్యోఽసి విశ్వభరా అధర్వా త్వ ప్రథమో
నిరమన్థదగ్నీ ॥౪॥౩౩॥ త్వామగ్నీ పుష్కరాదధ్యధర్వా నిరమన్థత । మూర్ధ్నో విశ్వస్య
వాఘతః ॥౫॥౩౪॥ తము త్వా దద్ధ్యజుషిః పుత్ర ఈధే అధర్వణః । వృత్రహణం
పురన్దరం ॥౬॥౩౫॥ తము త్వా పాథ్యో వృషా సమీధే దస్యహన్తమం । ధనఞ్జయల్
రణేరణే ॥౭॥౩౬॥ సీద హోతస్స్వ ఉ లోకే చికిత్వాన్తాదయా యజ్జల్ సుకృతస్య
యోనౌ । దేవవీర్ధివాన్తవిషా యజాస్యగ్నీ బృహద్యజమాసే వయోధాః ॥౮॥౩౭॥ ని హోతా
హోతృషదసే విదానస్త్యిషో దీదివాఁ అసదత్సదక్షః । అదబ్ధవ్రతప్రమతిర్వసిష్ఠ
స్సహస్రంభరశ్శుచిజిహ్వో అగ్నిః ॥౯॥౩౮॥ సల్ సీదస్వ మహాఁ అసి శోచస్వ దేవవీతమః
। విధూమమగ్నీ అరుషం మియేధ్య స్సృజ ప్రశస్త దర్శతం ॥౧౦॥౩౯॥౪౦॥

॥ మృదాహరణమన్తాః ॥

అపో దేవీరుప సృజ మధుమతీరయక్షాయ ప్రజాభ్యః । తాసామాస్థానాదుజ్జి

హతామోషధయస్సుపిప్పలాః ||౧||౩౦|| సస్తే వాయుర్మాతరిశ్వా దధాతూత్తానాయా
 హృదయః య్యద్వికస్తం | యో దేవానాఞ్చరసి ప్రాణాథేన కస్మై దేవ వషళస్తు తుభ్యం
 ||౨||౩౯|| సుజాతో జ్యోతిషా సహ శర్మ వరూధమాసదత్స్వః | వాసో అగ్ని విశ్వరూపల్
 సఽవ్యయస్వ విభావసో ||౩||౪౦|| ఉదు తిష్ఠ స్వధ్వరావా నో దేవ్యా ధియా | దృశే చ
 భాసా బృహతా సుశుక్వనిరాగ్నీ యాహి సుశస్తిభిః ||౪||౪౧|| ఊర్ధ్వ ఊ మ ణ ఊతయే
 తిష్ఠో దేవో న సవితా | ఊర్ధ్వో వాజస్య సవితా యదఞ్జభిర్వాఘద్భిర్విహ్వాయామహే
 ||౫||౪౨|| స జాతో గర్భో అసి రోదస్యోరగ్నీ చారుర్విభృత ఓషధీషు | చిత్రశ్శిశుః పురి
 తమాల్స్యక్తాన్పు మాతృభ్యో అధి కనిక్రదదాః ||౬||౪౩|| స్థిరో భవ వీడ్వజ్గ ఆశుర్భవ
 వాఙ్మర్వన్ | పుథుర్భవ సుషదస్త్వమగ్నీః పురీషవాహణః ||౭||౪౪|| శివో భవ ప్రజాభ్యో
 మానుషీభ్యస్తవమజీరః | మా ద్యావాపుథివీ అభి శోచీర్మాన్తరిక్షం మా వనస్పతీన్ ||౮||౪౫||
 ప్రైతు వాజీ కనిక్రదన్నానదద్రాసభస్పత్వా | భరన్నగ్నిం పురీష్యం మా పాద్యాయుషః
 పురా ||౯||౪౬|| వృషాగ్నిః వృషణం భరన్నపాఙ్గర్భల్ సముద్రియం | అగ్న ఆయాహి
 వీతయే | ఋతల్ సత్యమృతల్ సత్యమగ్నిం పురీష్యమజీరస్వద్భరామః ||౧౦||౪౭||
 ఓషధయః పృతి మోదధ్యమగ్నిమేతల్ శివమాయస్తమభ్యత్ర యుష్మాః | వ్యస్యన్విశ్వా
 అనిరా అమీవా నిషీదన్నో అప దుర్మతిఞ్జహి ||౧౧||౪౮|| ఓషధయః పృతి గృభ్ణీత
 పుష్పవతీస్సుపిప్పలాః | అయః వ్యో గర్భ ఋత్వియః పృత్నల్ సధస్థమాసదత్ ||౧౨||౪౯||
 వి పాజసా పుథునా శోశుచానో బాధస్వ ద్విషో రక్షసో అమీవాః | సుశర్మణో బృహతశ్శర్మణీ
 న్యామగ్నీరహల్ సుహవస్య ప్రణీతో ||౧౩||౪౧||౫౦||

|| ఉఖానిర్మాణమనత్రాః ||

ఆపో హి ష్టో మయోభువస్తా న ఊర్జే దధాతన | మహీ రణాయ చక్షసే ||౧||౫౦||
 యోవశ్శివతమో రసస్తస్య భాజయతేహ నః | ఉశతీరివ మాతరః ||౨||౫౧|| తస్మా

అ॒ర॒జ్గ॒మా॒మ॒వో॒ య॒స్య॒ క్ష॒యా॒య॒ జి॒న్వ॒థ॒ । ఆ॒పో॒ జ॒న॒య॒థా॒ చ॒ నః॒ ॥౩॥౫౩॥ మి॒త్ర॒స్స॒ల్ల॒
 సృ॒జ్య॒ పృ॒థి॒వీం॒ భూ॒మి॒చ్ఛా॒ జ్యోతి॒షా॒ స॒హ॒ । సు॒జా॒త॒శ్శా॒త॒వేద॒స॒మ॒య॒క్ష్మా॒య॒ త్వా॒ స॒ల్ల॒
 సృ॒జా॒మి॒ ప్ర॒జా॒భ్యః॒ ॥౪॥౫౪॥ రు॒ద్రా॒స్స॒ల్ల॒సృ॒జ్య॒ పృ॒థి॒వీం॒ బృ॒హ॒జ్యోతి॒స్స॒మీ॒ధి॒రే॒ । తే॒షాం
 భా॒ను॒ర॒జ॒స్త్రి॒ ఇ॒చ్ఛ॒క్రో॒ దే॒వే॒షు॒ రో॒చ॒తే॒ ॥౫॥౫౫॥ స॒ల్ల॒సృ॒ష్టాఁ॑ వ్య॒సు॒భీ॒ రు॒ద్రైర్ధి॒రైః॒ కృ॒ర్మ॒ణ్యాం
 మృ॒దం॒ । హ॒స్తా॒భ్యాం॒ మృ॒ద్వీ॒జ్మృ॒త్వా॒ సి॒నీ॒వాలీ॑ కృ॒ణో॒తు॒ తాం॒ ॥౬॥౫౬॥ సి॒నీ॒వాలీ॑ సు॒క॒ప॒ర్దా
 సు॒కు॒రీ॒రా॒ స్వా॒ప॒శా॒ । సా॒ తు॒భ్య॒మ॒ది॒తే॒ మ॒హ్యో॒ఖా॒న్ద॒ధా॒తు॒ హ॒స్త॒యోః॒ ॥౭॥౫౭॥ ఉ॒ఖా॒జ్మృ॒ణో॒తు
 శ॒క్త్యా॒ బా॒హు॒భ్యా॒మ॒ది॒తి॒ర్ధి॒యా॒ । మా॒తా॒ పు॒త్రఁ॑ య్యథో॒ప॒స్థే॒ సా॒గ్నిం॒ బి॒భ॒ర్తు॒ గ॒ర్భ॒ ఆ
 ॥౮॥౫౮॥ మ॒ఖ॒స్య॒ శి॒రో॒ఽసి॒ వ॒స॒వ॒స్త్వా॒ కృ॒ణ్య॒న్తు॒ గా॒య॒త్రే॒ణ॒ చ్ఛ॒న్ద॒సా॒గ్ని॒ర॒స్వద్ధ్ర॒వా॒సి
 పృ॒థి॒వ్య॒సి॒ । ధా॒ర॒యా॒ మ॒యి॒ ప్ర॒జా॒ల్ల॒ రా॒య॒సో॒ష॒ణ్ణో॒ప॒త్య॒ల్ల॒ సు॒వీ॒ర్య॒ల్ల॒ స॒జా॒తా॒న్య॒జ॒మా॒నా॒య
 । రు॒ద్రా॒స్త్వా॒ కృ॒ణ్య॒న్తు॒ త్రై॒ష్ఠు॒భే॒న॒ చ్ఛ॒న్ద॒సా॒గ్ని॒ర॒స్వద్ధ్ర॒వా॒స్య॒న్త॒రి॒క్ష॒మ॒సి॒ । ధా॒ర॒యా
 మ॒యి॒ ప్ర॒జా॒ల్ల॒ రా॒య॒సో॒ష॒ణ్ణో॒ప॒త్య॒ల్ల॒ సు॒వీ॒ర్య॒ల్ల॒ స॒జా॒తా॒న్య॒జ॒మా॒నా॒య॒ । ఆ॒ది॒త్యా॒స్త్వా
 కృ॒ణ్య॒న్తు॒ జా॒గ॒తే॒న॒ చ్ఛ॒న్ద॒సా॒గ్ని॒ర॒స్వద్ధ్ర॒వా॒సి॒ ద్యౌ॒ర॒సి॒ । ధా॒ర॒యా॒ మ॒యి॒ ప్ర॒జా॒ల్ల॒
 రా॒య॒సో॒ష॒ణ్ణో॒ప॒త్య॒ల్ల॒ సు॒వీ॒ర్య॒ల్ల॒ స॒జా॒తా॒న్య॒జ॒మా॒నా॒య॒ । వి॒శ్వే॒ త్వా॒ దే॒వా॒ వై॒శ్వా॒న॒రాః
 కృ॒ణ్య॒న్త్వా॒ను॒ష్ఠు॒భే॒న॒ చ్ఛ॒న్ద॒సా॒గ్ని॒ర॒స్వద్ధ్ర॒వా॒సి॒ ది॒శో॒ఽసి॒ । ధా॒ర॒యా॒ మ॒యి॒ ప్ర॒జా॒ల్ల॒
 రా॒య॒సో॒ష॒ణ్ణో॒ప॒త్య॒ల్ల॒ సు॒వీ॒ర్య॒ల్ల॒ స॒జా॒తా॒న్య॒జ॒మా॒నా॒య॒ । అ॒ది॒త్యై॒ రా॒స్నా॒స్య॒ది॒తి॒ష్ఠే
 బి॒ల॒జ్గృ॒భ్ణా॒తు॒ ॥౯॥౫౯॥ కృ॒త్వా॒య॒ సా॒ మ॒హీ॒ము॒ఖాం॒ మృ॒న్మ॒యాఁ॑ య్యో॒ని॒మ॒గ్న॒యే॒ ।
 పు॒త్రే॒భ్యః॒ ప్ప్రాయ॒చ్ఛ॒ద॒ది॒తి॒శ్చ॒ప॒యా॒ని॒తి॒ ॥౧౦॥౬౦॥ వ॒స॒వ॒స్త్వా॒ ధూ॒ప॒య॒న్తు॒ గా॒య॒త్రే॒ణ
 చ్ఛ॒న్ద॒సా॒గ్ని॒ర॒స్వద్ధ్ర॒వా॒స్త్వా॒ ధూ॒ప॒య॒న్తు॒ త్రై॒ష్ఠు॒భే॒న॒ చ్ఛ॒న్ద॒సా॒గ్ని॒ర॒స్వత్॑ । ఆ॒ది॒త్యా॒స్త్వా
 ధూ॒ప॒య॒న్తు॒ జా॒గ॒తే॒న॒ చ్ఛ॒న్ద॒సా॒గ్ని॒ర॒స్వద్వి॒శ్వే॒ త్వా॒ దే॒వా॒ వై॒శ్వా॒న॒రా॒ ధూ॒ప॒య॒న్త్వా॒ను॒ష్ఠు॒భే॒న
 చ్ఛ॒న్ద॒సా॒గ్ని॒ర॒స్వత్॑ । ఇ॒న్త్ర॒స్త్వా॒ ధూ॒ప॒య॒తు॒ వ॒రు॒ణ॒స్త్వా॒ ధూ॒ప॒య॒తు॒ వి॒ష్ణు॒స్త్వా॒ ధూ॒ప॒య॒తు

॥ ఉఖాసంస్కారమంత్రాః ॥

అదితిష్వా దేవీ విశ్వదేవ్యావతీ । పృథివ్యాస్సధస్థే అజ్గిరస్వత్త్వనత్వవట ॥౧॥౬౨॥
 దేవానాన్వా పత్నీర్దేవీర్విశ్వదేవ్యావతీః । పృథివ్యాస్సధస్థే అజ్గిరస్వద్దధతూఖే । ధిషణాన్వా
 దేవీర్విశ్వదేవ్యావతీః । పృథివ్యాస్సధస్థే అజ్గిరస్వదభీన్ధతాముఖే । వరూత్రీష్వా
 దేవీర్విశ్వదేవ్యావతీః । పృథివ్యాస్సధస్థే అజ్గిరస్వచ్ఛపయన్తూఖే । గ్నాన్వా దేవీర్విశ్వదేవ్యావతీః
 । పృథివ్యాస్సధస్థే అజ్గిరస్వత్ పచన్తూఖే । జనయన్వాచ్ఛిన్నపత్రా దేవీర్విశ్వదేవ్యావతీః ।
 పృథివ్యాస్సధస్థే అజ్గిరస్వత్ పచన్తూఖే ॥౨॥౬౩॥ మిత్రస్య చర్షణీధృతోఽవో దేవస్య సానసి
 । ద్యుమ్నశ్చైత్రశ్రవస్తమం ॥౩॥౬౪॥ దేవన్వా సవితోద్వపతు సుపాణి స్వజ్గరిస్సుబాహురుత
 శక్త్యా । అవ్యథమానా పృథివ్యామాశా దిశ ఆ పృణ ॥౪॥౬౫॥ ఉత్థాయ బృహతీ భవోదు
 తిష్ఠ ధ్రువా త్వం । మిత్రైతాన్త ఉఖాం పరి దదామ్యభిత్యా ఏషా మా భేది । వసవన్వా
 ఛన్దన్తు గాయత్రీణ చ్ఛన్దసాజ్గిరస్వద్దుద్రాన్వా ఛన్దన్తు త్రైష్టుభేన చ్ఛన్దసాజ్గిరస్వత్ ।
 ఆదిత్యాన్వా ఛన్దన్తు జాగతేన చ్ఛన్దసాజ్గిరస్వద్విశ్వే త్వా దేవా పైశ్వానరా ఆ
 ఛన్దన్వానుష్టుభేన చ్ఛన్దసాజ్గిరస్వత్ ॥౫॥౬౬॥

॥ ఔద్భభణాది మంత్రాః ॥

ఆకూతిమగ్నిం ప్రయుజల్ స్వాహా మనో మేధామగ్నిం ప్రయుజల్ స్వాహా । చిత్తం
 విజ్ఞాతమగ్నిం ప్రయుజల్ స్వాహా వాచో విధృతిమగ్నిం ప్రయుజల్ స్వాహా । ప్రజాపతయే
 మనవే స్వాహాగ్నయే పైశ్వానరాయ స్వాహా ॥౧॥౬౭॥ విశ్వో దేవస్య నేతుర్మర్తో వురీత
 సఖ్యం । విశ్వో రాయ ఇమధ్యతి ద్యుమ్నం వృణిత పుష్యసే స్వాహా ॥౨॥౬౮॥ మా సు
 భిత్థా మా సు రిషోఽమ్బ ధృష్ణ వీరయస్వ సు । అగ్నిశ్చేదజ్గరివ్యథః ॥౩॥౬౯॥ దృల్హస్వ
 దేవి పృథివి స్వస్తయ ఆసురీ మాయా స్వధయా కృతాసి । జుష్టస్తేవేభ్య ఇదమస్తు
 హవ్యమరిష్టా త్వముదిహి యజ్ఞే అస్మిన్ ॥౪॥౭౦॥ ద్రవన్నస్సర్పిరాసుతిః పృతో హోతా
 వరేణ్యః । సహసస్పృతో అద్భుతః ॥౫॥౭౧॥ పరస్యా అధి సఽవ్వతోఽవరాఽఅభ్యాతర ।

యత్రాహమస్మి తాఁ అవ ॥౬॥౭౨॥ పరమస్యాః పురావతో రోహిదశ్య ఇహాగహి । పురీష్యః
 పురుప్రియాఽగ్ని త్వంతరామృధః ॥౭॥౭౩॥ యదగ్ని కానికాని చిదా తే దారూణి దధ్మసి
 । సర్వంతదస్తు తే ఘృతంతజ్జషస్వ యవిష్య ॥౮॥౭౪॥ యదత్త్యుపజిహ్వికా యద్వమ్నా
 అతిసర్పతి । సర్వంతదస్తు తే ఘృతంతజ్జషస్వ యవిష్య ॥౯॥౭౫॥ అహరహరప్రయావం
 భరన్తోఽశ్వాయేవ తిష్యతే ఘాసమస్మై । రాయస్సోషేణ సమిషా మదన్తోఽగ్ని మా తే
 ప్రతివేశా రిషామ ॥౧౦॥౭౬॥ నాభా పృథివ్యాస్సమిధానే అగ్నౌ రాయస్సోషాయ బృహతే
 హవామహే । ఇరమ్మదం బృహదుక్తఁ య్యజత్రజ్జేతారమగ్నిం పృతనాసు సాసహిం ॥౧౧॥౭౭॥
 యాస్సినా ఆభీత్వరీరావ్యాధినీరుగణా ఉత । యే స్తీనా యే చ తస్కారాస్తాఽస్తే అగ్నిఽపి
 దధామ్యాస్యే ॥౧౨॥౭౮॥ దఽఽష్టాభ్యాం మలిమూఙ్జంభైశ్చస్తస్కరాఁ ఉత । హనుభ్యాఽ
 స్తీనాన్ భగవస్తాఽస్త్యజ్ఘాద సుఖాదితాన్ ॥౧౩॥౭౯॥ యే జనేషు మలిమ్లవస్తీనాసస్తస్కరా
 వసే । యే కక్షీష్యఘాయవస్తాఽస్తే దధామి జమ్భయోః ॥౧౪॥౮౦॥ యో
 అస్మభ్యమరాతీయాద్యశ్చ నో ద్వేషతే జనః । నిన్దాద్యో అస్మాన్ధిషాచ్చ సర్వంతం మస్మసా
 కురు ॥౧౫॥౮౧॥ సఽఽశితం మే బ్రహ్మ సఽఽశితఁ వీర్యం బలం । సఽఽశితజ్జేత్రజ్జేష్ణ
 యస్యాహమస్మి పురోహితః ॥౧౬॥౮౨॥ ఉదేషాం బాహూ అతిరముద్వర్షో అథో బలం ।
 క్షిణోమి బ్రహ్మణామిత్రానున్నయామి స్వాఁ అహం ॥౧౭॥౮౩॥ అన్నపతేఽన్నస్య నో
 దేహ్యానమీవస్య శుష్మిణః । ప్రప్ర దాతారన్తారిష ఊర్జన్తో ధేహి ద్విపదే చతుష్పదే ।
 విశ్వకర్మణే స్వాహా ॥౧౮॥౮౪॥ పునస్తాద్విత్త్యా రుద్రా వసవస్సమిన్ధతాం పునర్బ్రహ్మణో
 వసునీధ యజ్జైః । ఘృతేన త్వంతన్వఁ వ్వర్ధయస్వ సత్యాస్సన్తు యజమానస్య కామాస్వాహా
 ॥౧౯॥౨౦॥౮౫॥

॥ ఇతి ద్వాదశోఽధ్యాయః ॥

యుజ్జాన ఏకాదశ(౧౦) ప్రతూర్తం వాజిన్ షోకశ(౧౬) దేవస్య త్వా దశ(౧౦) ఆపో దేవీస్త్రయోదశ(౧౩)
 ఆపో హ్యేకాదశ(౧౦) అదితిష్టా వశ్చ(౫) ఆకూతిమేకోనవిఽశతిః(౧౯) । యుజ్జానః సప్తనువాకేషు
 పశ్చాశీతిః(౮౫) యుజ్జానోఽగ్నిజాతాన్ పశ్చాశీతిః ॥

॥ అథ త్రయాదశోఽధ్యాయః ॥

॥ అగ్నిచయసే రుక్మధారణాదిమంత్రాః ॥

॥ ఉఖాగ్నిస్థాపనమంత్రాః ॥

దృశానో రుక్మ ఉర్వ్యా వ్యద్యోద్దుర్మర్షమాయుశ్చియే రుచానః । అగ్నిరమృతో
 అభవద్వయోభిర్యదేనన్ద్యోరజనయత్సరేతాః ॥౧॥౧॥ నక్తోషాసా సమనసా విరూపే ధాపయేతే
 శిశుమేకల్ సమీచీ । ద్యావాక్షమా రుక్మో అన్తర్విభాతి దేవా అగ్నిన్ధారయన్ ద్రవిణోదాః
 ॥౨॥౨॥ విశ్వా రూపాణి ప్రతి ముఞ్చతే కవిః ప్రాసావీద్భద్రన్ద్విపదే చతుష్పదే । వి
 నాకమఖ్యత్సవితా వరేణ్యోఽను ప్రయాణముషసో విరాజతి ॥౩॥౩॥ సుపర్ణోఽసి
 గరుత్మాల్స్త్రివృత్తే శిరః । గాయత్రఞ్చక్షుర్బృహద్రథస్తరే పక్షౌ ॥౪॥౪॥ స్తోమ ఆత్మా
 చ్చన్దాల్స్యజ్గాని యజూల్షి నామ । సామ తే తనూర్వామదేవ్యో య్యజ్ఞాయజ్ఞియం
 పుచ్చన్ధిష్ఠ్యాశ్శుఘాః ॥౫॥౫॥ సుపర్ణోఽసి గరుత్మాన్ధివజ్గచ్ఛ స్వః పుత । విష్ణోః క్రమోఽసి
 సపత్నహా గాయత్రఞ్చన్త ఆరోహ । పృథివీమను విక్రమస్వ । విష్ణోః క్రమోఽస్యభిమాతిహా
 త్తైష్ఠుభఞ్చన్త ఆరోహ । అన్తరిక్షమను విక్రమస్వ । విష్ణోః క్రమోఽస్యరాతీయతో హన్తా
 జాగతఞ్చన్త ఆరోహ । దివమను విక్రమస్వ । విష్ణోః క్రమోఽసి శత్రాయతో
 హన్తానుష్ఠుభఞ్చన్త ఆరోహ । దిశోఽను విక్రమస్వ ॥౬॥౬॥ అక్రన్తదగ్ని స్తనయన్నివ ద్యోః
 క్షమా రేరిహద్వీరుధస్సమఞ్జన్ । సద్యో జజ్ఞానో వి హీమిద్ధో అఖ్యదా రోదసీ భానునా
 భాత్యన్తః ॥౭॥౭॥ అగ్నేఽభ్యావర్తిన్నభి మా నివర్తస్వాయుషా వర్చసా ప్రజయా ధసేన ।
 సన్యా మేధయా రయ్యా పోషేణ ॥౮॥౮॥ అగ్నీ అజ్గిరశ్శతస్తే సన్తావృతస్సహస్రన్త
 ఉపావృతః । అధా పోషస్య పోషేణ పునర్నో నష్టమా కృధి పునర్నో రయిమా కృధి
 ॥౯॥౯॥ పునరూర్జా నివర్తస్వ పునరగ్ను ఇషాయుషా । పునర్మః ప్రాప్య్యాల్హసః ॥౧౦॥౧౦॥
 సహ రయ్యా ని వర్తస్వాగ్నీ పిన్వస్వ ధారయా । విశ్వస్స్యా విశ్వతస్పరి ॥౧౧॥౧౧॥ ఆ

త్వాహోర్షమస్తరభూర్మవస్తిష్టావిచాచలిః । విశస్త్వా సర్వా వాఙ్మన్త మా త్వద్వాప్తమధి
 భృశత్ ॥౧౨॥౧౨॥ ఉదుత్తమఁ వ్యరుణపాశమస్మదవాధమం విమధ్యమఽ శ్రధాయ ।
 అథా వయమాదిత్యప్రతే తవానాగసో అదితయే స్యామ ॥౧౩॥౧౩॥ అగ్రే
 బృహన్నుషసామూర్ధ్వో అస్థాన్నిర్జగన్వాన్తమసో జ్యోతిషాగాత్ । అగ్నిర్భానునా రుశతా
 స్వఙ్గ ఆ జాతో విశ్వా సదాన్యప్రాః ॥౧౪॥౧౪॥ హఽసశ్శుచిషద్వసురన్తరిక్షసద్ధోతా
 వేదిషదతిథిర్దరోణసత్ । నృషద్వరసదృతసద్వ్యోమసదబ్జ గోజా ఋతజా అద్రిజా
 ఋతం బృహత్ ॥౧౫॥౧౫॥ సీద త్వం మాతురస్యా ఉపస్థి విశ్వాన్యగ్నీ వయునాని విద్వాన్
 । మైనాన్తపసా మార్చిషాభిశోచీరన్తరస్యాఽ శుక్రజ్యోతిర్విభాహి ॥౧౬॥౧౬॥ అన్తరగ్నీ రుచా
 త్వముఖాయాస్సదసే స్వే । తస్యాస్త్వఽ హరసా తపఞ్జాతవేదశ్శివో భవ ॥౧౭॥౧౭॥ శివో
 భూత్వా మహ్యమగ్నీ అథో సీద శివస్త్వం । శివాః కృత్వా దిశస్సర్వాస్స్వఁ య్యోనిమిహాసదః
 ॥౧౮॥౧౮॥

॥ ఉఖ్యాగ్నీరుపస్థానమన్తాః ॥

దివస్పరి ప్రథమఞ్జజ్ఞే అగ్నిరస్మద్ద్వితీయం పరి జాతవేదాః । తృతీయమపున నృమణా
 అజస్రమిన్ధాన ఏనఞ్జరతే స్వాధీః ॥౧॥౧౧॥ విద్మా తే అగ్నీ త్రేధా త్రయాణి విద్మా తే ధామ
 విభృతా పురుత్రా । విద్మా తే నామ పరమఙ్గహో యద్విద్మా తముత్సఁ య్యత ఆజగన్ఠ
 ॥౨॥౨॥ సముద్రే త్వా నృమణా అప్సవన్త ర్నృచక్షా ఈధే దివో అగ్న ఉఁధన్ । తృతీయే
 త్వా రజసి తస్థివాఽసమపాముపస్థే మహిషా అవర్ధన్ ॥౩॥౩॥ అక్రన్తదగ్ని స్తనయన్నివ
 ద్యాః క్షామా రేరిహద్వీరుధస్సమఞ్జన్ । సద్యో జఙ్గానో వి హీమిద్ధో అఖ్యదా రోదసీ
 భానునా భాత్యన్తః ॥౪॥౪॥ శ్రీణా ముదారో ధరుణో రయీణాం మనీషాణాం
 ప్రార్పణస్సోమగోపాః । వసుస్సూనుస్సహసో అపున రాజా విభాత్యగ్ర ఉషసామిధానః ॥౫॥౫॥
 విశ్వస్య కేతుర్భువనస్య గర్భ ఆ రోదసీ అపృణాజ్జాయమానః । వీశుఞ్శీదద్రిమభినత్

ప॒రాయ॑శ్శ్చ॒నా॒ య॑ద॒గ్నిమ॑య॒జన్త॑ ప॒శ్చ ॥౬॥౨౪॥ ఉ॒శిక్పా॑వ॒కో అ॒రతి॑స్సు॒మేధా॑
 మ॒ర్తేష్వ॒గ్నిర॒మృతో॑ ని॒ధాయి॑ । ఇ॒యర్తి॑ ధూ॒మమ॑రు॒షం భ॑రి॒భ్రదు॑చ్ఛక్రే॒ణ శోచి॑షా ద్యామి॒నక్షన్
 ॥౭॥౨౫॥ దృ॒శానో॑ రు॒క్మ ఉ॒ర్వ్యా వ్య॑ద్యోద్ధు॒ర్మర్ష॑మాయు॒శ్చియే॑ రు॒చానః॑ । అ॒గ్నిర॒మృతో॑
 అ॒భ ప॒ద్వయో॑ భి॒ర్యదే॑ న॒న్ద్యోర॒ జన॑య॒ త్సురే॑ తాః ॥౮॥౨౬॥ య॒స్తే అ॒ద్య
 కృ॒ణవ॑ద్భద్ర॒శోచే॑ పూ॒పస్తే॑వ ఘృ॒తవ॑న్తమగ్నీ । ప్ర॒ తన్న॑య ప్ర॒తర॑వ్యస్యో అ॒చ్ఛాభి
 సు॒మ్నస్తే॑వభక్త॒య్యవి॑ష్ట ॥౯॥౨౭॥ ఆ తం॑ భ॒జ సౌ॒శ్రవ॑సే॒ష్వగు॑ ఉ॒క్తఉ॒క్త ఆ భ॒జ శ॒స్యమా॑సే
 । ప్రి॒యస్సూ॑ర్యే ప్రి॒యా అ॒గ్నా భ॑వా॒త్యజ్జా॒తేన॑ భి॒నద॑దు॒జ్జని॑త్వైః ॥౧౦॥౨౮॥ త్వా॒మగ్నీ
 య॒జమా॑నా అ॒ను ద్యూ॑న్వి॒శ్వా వ॑సు దధి॒రే వా॒ర్యాణీ॑ । త్వ॒యా స॒హ ద్ర॑వి॒ణామి॒చ్ఛమా॑నా
 వ్ర॒జజ్గో॑ మ॒న్తము॑శి॒జో వి వ॑ప్రుః ॥౧౧॥౨౯॥ అ॒స్త్వావ్య॑గ్ని॒ర్నరా॑స్ సు॒శేవో॑ పై॒శ్వాన॑ర
 ఋ॒షిభి॑స్సో॒మగో॑పాః । అ॒ద్వేశే॑ ద్యా॒వాపృ॒థివీ॑ హు॒వేమ॒ దేవా॑ ధ॒త్త ర॒యిమ॒స్మే సు॒వీర॑మ్
 ॥౧౨॥౩౦॥

॥ దేవయజనపరిగ్రహమంత్రాః ॥

స॒మిధా॑గ్ని॒న్దువ॑స్యత ఘృ॒తైర్బోధ॑యతాతి॒థిం । ఆ॒స్మిన్ హ॒వ్యా జు॑హోతన ॥౧॥౩౧॥
 ఉ॒దు త్వా వి॑శ్వే దే॒వా అ॒గ్నీ భ॑ర॒న్తు చి॒త్తిభిః॑ । స నో॑ భ॒వ శి॒వస్త్వల్ సు॒ప్రతీ॑కో వి॒భావ॑సుః
 ॥౨॥౩౨॥ ప్రే॒దగ్నీ॑ జ్యోతి॒ష్మాన్ యా॑హి శి॒వేభి॑ర॒ర్చిభి॒ష్టవం॑ । బృ॒హద్భి॑ర్భా॒నుభి॒ర్భాసన్
 మా॒హిన్సీ॑స్త॒న్వా ప్ర॒జాః ॥౩॥౩౩॥ అ॒క్రన్ద॑గ్ని॒ స్తన॑యన్ని॒వ ద్యౌః క్షా॒మా రే॑రి॒హద్వీ॒రుధ॑స్స॒మశ్చాన్
 । స॒ద్యో జ॒జ్ఞానో॑ వి॒హీమి॒ద్ధో అ॒ఖ్యదా॑రో॒దసీ॑ భా॒నునా॑ భా॒త్యన్తః ॥౪॥౩౪॥ ప్ర॒ప్రాయ॑మ॒గ్నిర్భర॑త॒స్య
 శృ॒ణ్యో వి॑య॒త్సార్యో॑ న రో॒చతే॑ బృ॒హద్భాః॑ । అ॒భి యః॑ పూ॒రుం పృ॑తనాసు త॒స్థా
 దీ॒దాయ॑ దై॒వ్యో అ॒తిథి॑శ్శి॒వో నః ॥౫॥౩౫॥ ఆపో॑ దే॒వీః పృ॒తి గృ॑భీ॒త భ॑స్మైత్రత్యో॒సే
 కృ॒ణుధ్వల్ సు॑ర॒భా ఉ లో॑కే । త॒స్మై న॑మ॒న్తాశ్చ॑ న॒యస్స॑వత్పీ॒ర్మాతే॑వ పు॒త్రం బి॑భృతా॒ప్సేనత్
 ॥౬॥౩౬॥ అ॒ప్స్వగ్నీ॑ స॒ధిష్ట॑వ సౌ॒షధీ॑ర॒ను రు॒ధ్యసే॑ । గ॒ర్భే స॒శ్చాయ॑సే పు॒నః ॥౭॥౩౭॥ గ॒ర్భే

అస్యోషధీనాఙ్గర్భో వనస్పతీనాం । గర్భో విశ్వస్య భూతస్యాగ్నే గర్భో అపామసి ॥౮॥౩౮॥
 ప్రసద్య భస్మనా యోనిమవశ్చ పృథివీమగ్నే । సప్తస్య మాతృభిష్ట్యశ్యోతిష్మాన్పునరాసదః
 ॥౯॥౩౯॥ పునరాసద్య సదనమవశ్చ పృథివీమగ్నే । శేషే మాతుర్యథోపస్థీఽన్తరస్యాల్
 శివతమః ॥౧౦॥౪౦॥ పునరూర్జా ని వర్తస్య పునరగ్న ఇషాయుషా । పునర్నః ప్రాహ్యల్హసః
 ॥౧౧॥౪౧॥ సహ రయ్యా నివర్తస్యాగ్నే పిన్వస్య ధారయా । విశ్వప్స్వ్య విశ్వతస్పరి
 ॥౧౨॥౪౨॥ బోధా మే అస్య వచసో యవిష్ట మల్హిష్టస్య ప్రభృతస్య స్వధావః । పీయతి
 త్వో అను త్వో గృణాతి వందారుష్టే తన్వః వ్వస్తే అగ్నే ॥౧౩॥౪౩॥ స బోధి సూరిర్మఘవా
 వసుపతీ వసుదావన్ । యుయోధ్యస్మద్వేషాల్స విశ్వకర్మణే స్వాహా ॥౧౪॥౪౪॥
 పునస్త్వాదిత్యా రుద్రా వసవస్సమిన్దతాం పునర్బ్రహ్మణో వసునీథ యజ్ఞైః । ఘృతేన
 త్వన్తన్వః వ్వర్ధయస్వ సత్యాస్సన్తు యజమానస్య కామాస్సాహా ॥౧౫॥౪౫॥

॥ గార్వపత్యచయనమన్తాః ॥

అపేత వీత వి చ సర్పతాతో యేఽత్త స్థ పురాణా యే చ నూతనాః ।
 అదాద్యమోఽవసానం పృథివ్యా అక్రన్నిమం పితరో లోకమస్మై ॥౧॥౪౬॥ సర్వజ్ఞానమసి
 కామధరణం మయి తే కామధరణం భూయాత్ । అగ్నిర్భస్మాస్యగ్నేః పురీషమసి । చిత
 స్థ పరిచిత ఊర్ధ్వచితశ్చయధ్యం ॥౨॥౪౭॥ అయల్ సో అగ్నిర్యస్మిన్తోమమిన్తస్సుతన్తధే
 జఠరే వావశానః । సహస్ప్రియః వాజమత్యన్న సప్తిల్ ససవాన్తన్తన్తయసే జాతవేదః
 ॥౩॥౪౮॥ అగ్నే యత్తే దివి వర్చః పృథివ్యాః య్యదోషధీష్టప్సా యజత్రా ।
 యేనాన్తరిక్షముర్వాతతన్త త్వేషస్స భానురర్ణవో నృచక్షాః ॥౪॥౪౯॥ అగ్నే దివో అర్ణమచ్ఛా
 జిగాస్యచ్ఛా దేవాః ఊచిషే ధిష్ణ్యా యే । యా రోచసే పరస్మాత్ సూర్యస్య
 యాశ్చావస్త్వాదుపతిష్టన్త ఆపః ॥౫॥౫౦॥ పురీష్యాసో అగ్నయః ప్రావణీభిస్సజోషసః ।
 జుషన్తాః య్యజ్ఞమద్రుహోఽనమీవా ఇషో మహిః ॥౬॥౫౧॥ ఇళామగ్నే పురుదల్సల్

సనిజ్గో శ్శశ్యత్తమల్ హవమానాయ సాధ । స్యాన్నస్సూనుస్తనయా విజావాగ్నీ సా తే
 సుమతిర్భాత్వస్మే ||౭||౫౨|| అయస్తే యోనిర్ముత్స్యోయో యతో జాతో అరోచథాః ।
 తజ్జానన్నగ్న ఆ రోహాథా నో వర్ధయా రయిం ||౮||౫౩|| చిదసి తయా దేవతయాగ్గిరస్వద్భ్రువా
 సీద । పరిచిదసి తయా దేవతయాగ్గిరస్వద్భ్రువా సీద ||౯||౫౪|| లోకం పృణ చ్చిద్రం
 పృణాథో సీద ధ్రువా త్వం । ఇన్త్రాగ్నీ త్వా బృహస్పతిరస్మిన్యోనా ఆసీషదన్ ||౧౦||౫౫|| తా
 అస్య సూదదోహససోమల్ శ్రీణన్తి పృశ్నయః । జన్మన్దేవానాఁ విశస్త్రిష్వా రోచసే దివః
 ||౧౧||౫౬|| ఇన్త్రఁ విశ్వా ఆవీవృధన్తముద్రవ్యచసజ్గిరః । రథీతమల్ రథీనాఁ వ్యాజానాల్
 సత్పతిం పతిం ||౧౨||౫౭|| సమితల్ సజ్కల్పేథాల్ సంప్రియా రోచిష్ణా సుమనస్యమానౌ ।
 ఇషమూర్జమభిసఁవ్వసానౌ ||౧౩||౫౮|| సఁ వ్వాం మనాల్సి సఁ వ్యతా సము చిత్తాన్యాకరం
 । అగ్నీ పురీష్యాధిపా భవ త్వన్న ఇషమూర్జఁ య్యజమానాయ ధేహి ||౧౪||౫౯|| అగ్నీ
 త్వం పురీష్యో రయిమాన్ పుష్టిమాఁ అసి । శివాః కృత్వా దిశస్సర్వాస్స్వఁ య్యోనిమిహాసదః
 ||౧౫||౬౦|| భవతన్నస్సమనసౌ సచేతసా అరేపసౌ । మా యజ్ఞల్హిల్సిష్టం మా
 యజ్ఞపతిజ్ఞాతవేదసౌ శివౌ భవతమద్య నః ||౧౬||౬౧|| మాతేవ పుత్రం పృథివీ
 పురీష్యమగ్నిల్ స్వే యోనా అభారుఖా । తాఁ విశ్వేర్దేవైర్ముతుభిస్సఁవ్విదానః
 పృజాపతిర్విశ్వకర్మా విముఞ్చతు ||౧౭||౬౨||

|| భూకర్షణమంత్రాః ||

అసున్వన్తమయజమానమిచ్ఛ స్తేనస్యేత్యామన్విహి తస్కరస్య । అన్యమస్మదిచ్ఛ సా
 త ఇత్యా నమో దేవి నిర్ముతే తుభ్యమస్తు ||౧||౬౩|| నమస్సు తే నిర్ముతే
 తిగ్మతేజోఽయస్మయఁవ్వి చృతా బన్ధమేతం । యమేన త్వఁయ్యమ్యా సఁవ్విదానోత్తమే
 నాకే అధిరోహయెనం ||౨||౬౪|| యస్యాస్తే ఘోర ఆసజ్జహోమ్యేషాం బన్ధానామవసర్జనాయ
 । యాన్త్వా జనో భూమిరితి ప్రమన్దతే నిర్ముతిన్త్వాహం పరి వేద విశ్వతః ||౩||౬౫||

యస్తే దేవీ నిర్ముతిరాబబన్ద పాశక్ష్మీవాస్వవిచృత్యం । తస్తే వి ష్యామ్యాయుషో న
 మధ్యాదధైతం పితుమద్ధి ప్రసూతః। నమో భూత్యై యేదఞ్చకార ॥౪॥౬౬॥ నివేశనస్సజ్గమనో
 వసూనాఁ విశ్వా రూపాభి చష్టే శచీభిః । దేవఇవ సవితా సత్యధర్మేన్ద్రో న తస్థా సమరే
 పథీనాం ॥౫॥౬౭॥ సీరా యుఞ్జన్తి కవయా యుగా వి తన్వతే పృథక్ । ధీరా దేవేషు
 సుమ్నయా ॥౬॥౬౮॥ యునక్త సీరా వియుగా తనుధ్వజ్పుతే యానో వపతేహ బీజమ్ ।
 గిరా చ శ్రుష్టిస్సభరా అసన్నో నేదీయ ఇత్సృణ్యః పక్వమేయాత్ ॥౭॥౬౯॥ శునల్ సుఫాలా
 వికృషన్తు భూమిల్ శునక్ష్మీనాశా అభి యన్తు వాహైః । శునాసీరా హవిషా తోశమానా
 సుపిపులా ఓషధీః క్కర్తమస్మే ॥౮॥౭౦॥ ఘృతేన సీతా మధునా సమజ్యతాఁ
 విశ్వైర్దేవైరనుమతా మరుద్భిః । ఊర్జస్వతీ పయసా పిన్వమానాస్మాన్తే నతే
 పయసాభ్యావవృత్స్వ ॥౯॥౭౧॥ లాఙ్గలం పవీరవత్సుశేవల్ సోమపితృరు । తదుద్వపతి
 గామవిం ప్రఫర్వ్యఞ్చ పీవరీం ప్రస్థావద్రథవాహణమ్ ॥౧౦॥౭౨॥ కామఙ్కామదుషే ధుక్ష్వ
 మిత్రాయ వరుణాయ చ । ఇన్త్రాయాశ్విభ్యాం పూష్ణే ప్రజాభ్య ఓషధీభ్యః ॥౧౧॥౭౩॥ వి
 ముచ్యధ్వమఘ్నూ దేవయానా అగన్మ తమసస్పారమస్య । జ్యోతిరాపామ ॥౧౨॥౭౪॥
 సజారబ్దో అయవోభిస్సజూరుషా అరుణీభిః । సజోషసా అశ్వినా దల్సోభిస్సజూస్సూర
 ఏతశేన సజూర్వైశ్వానర ఇశయా ఘృతేన స్వాహా ॥౧౩॥౭౫॥

॥ ఓషధి వాపమన్తాః ॥

యా ఓషధీః పూర్వా జాతా దేవేభ్యస్త్రీయుగం పురా । మనై ను బభ్రూణామహల్
 శతన్దామాని సప్త చ ॥౧॥౭౬॥ శతఁ వో అమ్బ ధామాని సహస్రముత వో రుహః । అధా
 శతక్రత్వో యూయమిమం మే అగదఙ్కృతా ॥౨॥౭౭॥ ఓషధీః పృతి గృభ్ణీత పుష్పవతీః
 పృసూవరీః । అశ్వా ఇవ సజిత్వరీర్వరుధః ప్సారయిష్ణ్వః ॥౩॥౭౮॥ ఓషధీరితి మాతరస్తద్వో
 దేవీరుప బ్రువే । సనేయమశ్వఙ్గాఁ వాస ఆత్మానన్తవ పూరుష ॥౪॥౭౯॥ అశ్వత్థే వో

నిషదనం పర్ణే వో వసతిష్టుతా । గోభాజ ఇత్కిలాసథ యత్సనవథ పూరుషం ॥౫॥౧౦॥
యత్రోషధీస్సమగ్మత రాజానస్సమితాఇవ । విప్రస్స ఉచ్యతే భిషగ్క్షోహోమీవచాతనః ॥౬॥౧౦॥
అశ్వావతీల్ సోమావతీమూర్జయన్తీముదోజసం । ఆవిత్సి సర్వా ఓషధీరస్మా అరిష్టతాతయే
॥౭॥౧౧॥ ఉచ్ఛుష్మా ఓషధీనాజ్గోవో గోష్టాదిపేరతే । ధనల్ సనిష్యన్తీనామాత్మానన్తవ పూరుష
॥౮॥౧౨॥ ఇష్టుత్తిర్నామ వో మాతాథో యూయల్ స్థ నిష్టుతీః । సిరాః పుత్రత్రిణీ స్థన
యదామయతి నిష్టుథ ॥౯॥౧౩॥ అతి విశ్వాః పురిష్టా స్తీనఇవ వ్రజమక్రముః ఓషధీః
ప్రాచుచ్యపుర్యత్కిణ్చ తన్వో రపః ॥౧౦॥౧౪॥ యదిమా వాజయన్నహమోషధీర్హస్త ఆ
దధే । ఆత్మా యక్మస్య నశ్యతి పురా జీవగృభో యథా ॥౧౧॥౧౫॥ యస్యోషధీః
పుసర్పథాఙ్గమఙ్గం పరుషురుః । తతో యక్మల్ వ్యి బాధధ్వ ఉగ్రో మధ్యమశీరివ ॥౧౨॥౧౬॥
సాకల్ య్యక్మ ప్రపత చాషేణ కికిదీవినా । సాకల్ వ్యాతస్య ధ్రాజ్య సాకన్నశ్య నిహాకయా
॥౧౩॥౧౭॥ అన్యా వో అన్యామవత్సన్యాన్యస్యా ఉపావతా । తాస్సర్వాస్సల్ వ్యిదానా ఇదం మే
ప్రావతా వచః ॥౧౪॥౧౮॥ యాః పులినీర్యా అఫలా అపుష్పా యాశ్చ పుష్పిణీః ।
బృహస్పతిప్రసూతాస్తా నో ముఞ్చన్త్వల్ హసః ॥౧౫॥౧౯॥ ముఞ్చన్తు మా శపథ్యాదథో
వరుణ్యాదుత । అథో యమస్య పడ్వీశాత్ సర్వస్మాద్దేవకిల్బిషాత్ ॥౧౬॥౨౦॥
అవయతీస్సమవదన్త దివ ఓషధయస్పరి । యఞ్జీవమశ్నవామహై న స రిష్యోతి పూరుషః
॥౧౭॥౨౧॥ యా ఓషధీస్సో మరాజ్జీర్భవ్వాశ్శత విచక్షణాః । తాసామసి
త్వముత్తమారజ్కామాయ శల్ హృదే ॥౧౮॥౨౨॥ యా ఓషధీస్సో మరాజ్జీర్విష్టితాః
పుథివీమను । బృహస్పతిప్రసూతా అస్యై సన్దత్త వీర్యమ్ ॥౧౯॥౨౩॥ యాశ్చేదముపశ్చణ్ణాన్తి
యాశ్చ దూరం పరాగతాః । సర్వాస్సఙ్గత్య వీరుధోఽస్యై సన్దత్త వీర్యమ్ ॥౨౦॥౨౪॥
నాశయిత్రీ బలాసన్యార్థస ఉపచితామసి । అథో శతస్య యక్ష్మాణాం పాకారోరసి నాశనీ
॥౨౧॥౨౫॥ మా వో రిషత్థనితా యస్మై చాహఙ్ఘనామి వః । ద్విపచ్యతుష్పదస్మాకల్
సర్వమస్త్యనాతురం ॥౨౨॥౨౬॥ ఓషధయస్సల్ వ్పదన్తే సోమేన సహ రాజ్ఞా । యస్మై

కృ॒ణో॑తి బ్ర॒హ్మణ॑స్త॒ల్ రా॒జన్వార॑యామసి ॥౨౩॥౯౦॥ త్వా॑ఙ్గన్త॒ర్వా అ॒ఖన॑స్త్వామిన్త॒స్త్వాం
 బృ॒హస్ప॑తిః । త్వా॑మోష॒ధే సో॒మో రా॒జా వి॒ద్వాన్య॑క్షాద॒ముచ్య॑త ॥౨౪॥౯౧॥
 త్వ॑ముత్త॒మాసో॑ష॒ధే తవ॑ వృ॒క్షా ఉ॒పస్త॑యః । ఉ॒పస్తి॑రస్తు॒ సోఽస్మాక॑ యో॒ అస్మాక॑
 అ॒భిదా॑సతి ॥౨౫॥౯౨॥౧౦౦॥

॥ లీకేష్వకోపధానాదిమంత్రాః ॥

మా॑ మా॒ హి॒స్సీ॒జ్జని॒తా యః॑ పృ॒థి॒వ్యా యో॑ వా ది॒వల్ స॒త్యధ॑ర్మా వ్యా॒నల్ ।
 య॒శ్చావ॑శ్చన్త్రాః పృ॒థమో॑ జ॒జాన॑ క॒స్మై దే॒వాయ॑ హ॒విషా॑ విధేమ ॥౧॥౧౦౦॥ అ॒భ్యావ॑ర్తస్వ
 పృ॒థివి॑ య॒జ్ఞేన॑ ప॒యసా॑ స॒హ । వ॒పాస్తే॑ అ॒గ్నిరి॑షితో అ॒రోహ॑త్ ॥౨॥౧౦౧॥ అ॒గ్నే య॑త్రీ
 శు॒క్రం య్య॑చ్ఛన్త్రం య్య॒తూత॑యం య్య॒చ్ఛ య॒జ్ఞియం॑ । తద్దే॒వేభ్యో॑ భ॒రామ॑సి ॥౩॥౧౦౩॥
 ఇ॒షమూ॑ర్జమ॒హమి॒త ఆద॑మృతస్య యో॒నిం మ॒హిష॑స్య ధా॒రాం । ఆ మా॒ గోషు॑ వి॒శత్వా
 తనూ॑షు జ॒హమి॑ నేది॒మని॒రామ॑మీ॒వాం ॥౪॥౧౦౪॥ అ॒గ్నే తవ॑ శ్ర॒వో వ॒యో మ॒హి భ్రా॑జస్తే
 అ॒ర్చయో॑ వి॒భావ॑సో । బృ॒హద్భా॑నో శ॒వసా॑ వా॒జము॑క్త్యన్త॒ధాసి॑ దా॒శుషే॑ కవే ॥౫॥౧౦౫॥
 పా॒వక॑వర్షాశ్శు॒క్రవ॑ర్షా అ॒నూన॑వర్షా ఉ॒దియ॑ర్షి భా॒నునా॑ । పు॒త్రో మా॑త॒రా వి॒చర॑న్ను॒పావ॑సి
 పు॒ణక్షి॑ రోద॒సీ ఉ॒భే ॥౬॥౧౦౬॥ ఊ॒రో న॑పా॒జ్జాత॑వేదస్సుశ॒స్తిభి॑ర్మన్తస్వ ధీ॒తిభి॑ర్హితః । త్వే
 ఇ॒షస్స॑న్తధు॒ర్భారి॑వర్షస॒శ్చిత్రో॑తయో వా॒మజా॑తాః ॥౭॥౧౦౭॥ ఇ॒ర॒జ్యన్మ॑గ్నే ప్ర॒థయ॑స్వ
 జన్తు॑భి॒రస్మై॑ రా॒యో అ॑మర్త్య । స ద॒ర్శత॑స్య వ॒పుషో॑ వి॒రాజ॑సి పు॒ణక్షి॑ సా॒నసి॑జ్మ॒తుం
 ॥౮॥౧౦౮॥ ఇ॒ష్కర్తా॑ర॒మధ్వ॑రస్య ప్ర॒చేత॑స॒జ్మయ॑న్తల్ రా॒ధసో॑ మ॒హః । రా॒తిం వ్యా॑మస్య
 సు॒భగాం॑ మ॒హిమి॑షన్త॒ధాసి॑ సా॒నసి॑ల్ ర॒యిం ॥౯॥౧౦౯॥ ఋ॒తా వా॑నం
 మ॒హిషం॑ వ్యి॒శ్యద॑ర్శత॒మగ్ని॑ల్ సు॒మ్నాయ॑ దధి॒రే పు॒రోజ॑నాః । శ్రు॒త్యర్ణ॑ల్ సప్ర॒థస్త॑మన్త్యా
 గి॒రా దై॑వ్యం మా॒నుషా॑ యుగా ॥౧౦॥౧౧౦॥ ఆ ప్ష్యా॑యస్వ స॒మేతు॑ తే వి॒శ్వత॑స్సో॒మ
 పు॒ష్ణ్యం॑ । భ॒వా వా॑జస్య స॒ఙ్గధే॑ ॥౧౧॥౧౧౧॥ స॒స్తే ప॑యాల్ స॒ము య॑న్తు

వా॒జా॒స్సఽప్సృ॑ష్ణాన్యభి॒మా॒తిషా॑హః । ఆ॒ప్యాయ॑మా॒నో అ॒మృతా॑య॒ సోమ॑ దివి
 శ్ర॒వా॒ల్సృ॒తృమా॑ని॒ ధిష్వ ॥౧౨॥౧౧౨॥ ఆ ప్రియస్వ॒ మది॑న్తమ॒ సోమ॑ విశ్వేభి॒రల్శు॑భిః ।
 భ॒వా న॑స్సప్ర॒థస్త॑మస్స॒ఖా వృ॒ధే ॥౧౩॥౧౧౩॥ ఆ తే॑ వ॒త్సో మ॑నో॒ యమ॑త్ప॒రమా॑చ్ఛిత్
 స॒ధస్థా॑తీ॒ అగ్నే॑ త్వా॒జ్కామ॑యా గి॒రా ॥౧౪॥౧౧౪॥ తుభ్య॑న్తా అ॒జ్గిర॑స్తమ॒ విశ్వా॑స్సుక్ష్మి॒తయః॑
 పృథ॑క్ । అగ్నే॑ కా॒మాయ॑ యేమి॒రే ॥౧౫॥౧౧౫॥ అగ్నిః ప్రి॒యేషు॑ ధా॒మసు॑ కా॒మా భూ॑తస్య
 భ॒వ్యస్య॑ । స॒మ్రా॑శే॒కో వి॑రాజతి ॥౧౬॥౧౧౬॥

॥ ఇతి త్రయోదశోఽధ్యాయః ॥

దృశానోఽష్టాదశ(౧౮) దివస్పరి ద్వాదశ(౧౨) సమిధాగ్నిం పంచదశ(౧౫) అపేత సప్తదశ(౧౭)
 అసున్వన్తం త్రయోదశ(౧౩) యా ఓషధీః పంచవింశతిః(౨౫) మా మా షోఢశ(౧౬) ।
 దృశానః సప్తానువాకేషు షోఢశోత్తరశతమ్(౧౧౬) ॥

॥ అథ చతుర్దశోఽధ్యాయః ॥

॥ అగ్నిచయసే యజమానజపపుష్కరపర్ణాది ప్రథమచితిమన్తాః ॥

॥ యజమానజపాదిస్సుగుపధానపర్యన్తా మన్తాః ॥

మయి గృహ్యమ్యగ్నే అగ్నిం రాయసోషాయ సుప్రజాస్త్వాయ సువీర్యాయ । మాము
 దేవతాస్సచన్తాం ॥౧॥౧॥ అపాం పృష్ఠమసి యోనిరగ్నే సముద్రమభితః ప్రిన్వమానం ।
 వర్ధమానో మహాఽ ఆ చ పుష్కరే దివో మాత్రయా వరిమ్ణా ప్రథస్వ ॥౨॥౨॥ బ్రహ్మ
 జజ్ఞానం ప్రథమం పురస్తాద్విసీమతస్సురుచో వేన ఆవః । స బుద్ధ్యా ఉపమా అస్య
 విష్టాస్సతశ్చ యోనిమసతశ్చ వి వః ॥౩॥౩॥ హిరణ్యగర్భస్సమవర్తతాగ్నే భూతస్య జాతః
 పృతిరేక ఆసీత్ । స దాధార పృథివీన్ద్యాముతేమాఙ్కస్మై దేవాయ హవిషా విధేమ
 ॥౪॥౪॥ ద్రష్వశ్చస్కన్ద పృథివీమను ద్యామిమఞ్చ యోనిమను యశ్చ పూర్వః । సమానఽ
 యోనిమను సఞ్చరన్తన్తప్సఞ్జహోమ్యను సప్తహోత్రాః ॥౫॥౫॥ నమోఽస్తు సర్వేభ్యో యే
 కే చ పృథివీమను । యే అన్తరిక్షే యే దివి తేభ్యస్సర్వేభ్యో నమః ॥౬॥౬॥ యా ఇషవో
 యాతుధానానాఽ య్యే వా వనస్పతీంరను । యే వావతేషు శేరతే తేభ్యస్సర్వేభ్యో
 నమః ॥౭॥౭॥ యే వామీ రోచసే దివో యే వా సూర్యస్య రశ్మిషు । యేషామపున
 సదస్సృతస్తేభ్యస్సర్వేభ్యో నమః ॥౮॥౮॥ కృణుష్వ పాజః పృసీతిన్న పృథ్వీఽ య్యాహి
 రాజేవామవాఽ ఇభేన । తృష్టిమను ప్రసీతిన్మృణానోఽస్తాసి విధ్య రక్షసస్తపిష్టైః ॥౯॥౯॥
 తవ భ్రమాస ఆశుయా పతన్త్యను స్పృశ ధృషతా శోశుచానః । తపూఽవ్యగ్నే జుహ్వ
 పతఙ్గానసన్దితో విస్పజ విష్వగుల్కాః ॥౧౦॥౧౦॥ ప్రతి స్పశో విస్పజ తూర్ణితమో భవా
 పాయుర్విశో అస్యా అదభః । యో నో దూరే అఘశంసో యో అన్త్యగ్నే మాకిష్ఠే
 వ్యధిరాదధర్షితే ॥౧౧॥౧౧॥ ఉదగ్నే తిష్ఠ ప్రత్యాతనుష్వ న్యమిత్రాఽ ఓషతాత్తిగ్మహేతే ।
 యో నో అరాతిం సమిధాన చక్రే నీచా తన్ధక్ష్వతసన్న శుష్కం ॥౧౨॥౧౨॥ ఊర్ధ్వో భవ

ప్రతి విధ్యాధ్యస్మదావిష్కృణుష్వ దైవ్యాన్యగ్నీ | అవ స్థిరా తనుహి యాతుజానాఞ్జామిమజామిం
 ప్ర మృణీహి శత్రాన్ ||౧౩||౧౩|| అగ్నిష్వా తేజసా సాదయామి | అగ్నిర్మూర్ధా దివః
 క్కకుత్పతిః పృథివ్యా అయమ్ | అపాల్ రేతాల్సః జిన్వతి | ఇన్ద్రస్య త్వోజసా సాదయామి
 ||౧౪||౧౪|| భువో యజ్జస్య రజసశ్చ సేతా యత్రా నియుద్భిస్సచసే శివాభిః | దివి
 మూర్ధానన్దధిషే స్వర్షాఞ్జహ్యోమగ్నీ చక్రషే హవ్యవాహమ్ ||౧౫||౧౫||

|| స్యయమాతృణ్ణాదీష్టకోపధానమన్తాః ||

ధ్రువాసీ ధరుణాస్తృతా విశ్వకర్మణా | మా త్వా సముద్ర ఉద్వధీన్మా
 సుపర్ణోఽవ్యథమానా పృథివీన్ద్రాహ ||౧||౧౬|| ప్రజాపతిష్వా సాదయత్వపాం పృష్ఠే
 సముద్రస్యేమన్ | వ్యచస్వతీం ప్రథస్వతీం ప్రథస్వ పృథివ్యసి ||౨||౧౭|| భూరసి
 భూమిరస్యదితిరసి విశ్వధాయా విశ్వస్య భువనస్య ధర్మి | పృథివీ య్యచ్ఛ పృథివీన్ద్రాహ
 పృథివీం మా హిల్సః ||౩||౧౮|| విశ్వస్మై ప్రాణాయాపానాయ వ్యానాయాదానాయ ప్రతిష్ఠాయై
 చరిత్రాయ | అగ్నిష్వాభి పాతు మహ్య స్వస్త్వా చ్చర్దిషా శస్తమేన తయా
 దేవతయాఙ్గిరస్వద్భువా సీద ||౪||౧౯|| కాణ్డాత్కాణ్డాత్ ప్రరోహన్తి పరుషఃపురుషస్పరి |
 ఏవా నో దూర్వే ప్ర తను సహస్రీణ శతేన చ ||౫||౨౦|| యా శతేన ప్రతనోషి సహస్రీణ
 విరోహసి | తస్యాస్తీ దేవీష్టకే విధేమ హవిషా వయమ్ ||౬||౨౧|| యాస్తీ అగ్నీ సూర్యే
 రుచో దివమాతస్వన్తి రశ్మిభిః | తాభిర్నో అద్య సర్వాభీ రుచే జనాయ నస్సృధి ||౭||౨౨||
 యా వో దేవాస్సూర్యే రుచో గోష్పశ్వేషు యా రుచః | ఇన్ద్రాగ్ని తాభిస్సర్వాభీ రుచనో
 ధత్త బృహస్పతే ||౮||౨౩|| విరాడ్యోతిరధారయత్ స్వరాడ్యోతిరధారయత్ | ప్రజాపతిష్వా
 సాదయతు పృష్ఠే పృథివ్యా జ్యోతిష్కతీం ||౯||౨౪|| విశ్వస్మై ప్రాణాయాపానాయ వ్యానాయ
 విశ్వజ్యోతిర్యచ్ఛ | అగ్నిష్టేఽధిపతిస్తయా దేవతయాఙ్గిరస్వద్భువా సీద ||౧౦||౨౫|| మధుశ్చ
 మాధవశ్చ వాసన్తికా ఋతూ అగ్నిరన్తశ్శ్చోఽసి | కల్పేతాన్ద్యావాపృథివీ కల్పన్తామాప

ఓషధయః కృల్పనామగ్నయః పుథజ్మమ జ్యేష్ఠ్యాయ సప్రతాః । యే
 అగ్నయస్సమనసోఽన్తరా ద్యావాపుథివీ ఇమే । వాసన్తికా ఋతూ అభికల్పమానా ఇన్త్రమివ
 దేవా అభిసఽవ్యిశన్తు తయా దేవతయాజ్గీరస్వద్భువే సీదతం ॥౧౧॥౨౬॥ అషాహ్సీసి
 సహమానా సహస్వారాతీస్సహస్వ పృతనాయతః । సహస్రవీర్యాసి సా మా జిన్వ ॥౧౨॥౨౭॥
 సహస్వీమా అభీమాతీస్సహస్వ పృతనాయతః । సహస్వ సర్వం పాప్మానల్ సహమానాస్యోషధే
 ॥౧౩॥౨౮॥

॥ కూర్మాభ్యజ్ఞనమన్తాః ॥

మధువాతా ఋతాయతే మధు క్షరన్తి సిన్ధవః । మాధ్వీర్నస్సన్తోషధీః ॥౧॥౨౯॥
 మధునక్తముతోషసో మధుమత్పార్థివల్ రజః । మధు ద్యౌరస్తు నః ప్పితా ॥౨॥౩౦॥
 మధుమాన్నో వనస్పతిర్మధుమాఽస్త్వ సూర్యః । మాధ్వీర్గావో భవన్తు నః ॥౩॥౩౧॥
 అపాఙ్గంభన్తీన్ద మా త్వా సూర్యోఽభి తాప్సీన్ మాగ్నిర్వైశ్వానరః । అచ్ఛిన్నవత్రాః పృజా
 అనువీక్షస్వాను త్వా దివ్యా వృష్టిస్సచతాం ॥౪॥౩౨॥ త్రీన్తముద్రాన్తమస్పవత్స్వర్గానపాం
 పతిర్వృషభ ఇష్టకానాం । పురీషఽవ్సానస్సుక్రతస్య లోకే తత్ర గచ్ఛ యత్ర పూర్వే
 పరేతాః ॥౫॥౩౩॥ మహీ ద్యౌః పృథివీ చ న ఇమఽయ్యజ్ఞం మిమిక్షతాం । పిప్రతాన్నో
 భరీమభిః ॥౬॥౩౪॥ విష్ణోః క్కర్మాణి పశ్యత యతో వ్రతాని పస్పశే । ఇన్త్రస్య యుజ్యస్సఖా
 ॥౭॥౩౫॥ ధ్రువాసి ధరుణీతో జజ్ఞే పుథమమేభ్యో యోనిభ్యో అధి జాతవేదాః । స
 గాయత్ర్యా త్రిష్టుభానుష్టుభా చ దేవేభ్యో హవ్యఽవ్వహతు పృజానన్ ॥౮॥౩౬॥ ఇషే
 రాయే రమస్వ సహసే ద్యుమ్న ఊరే అవత్రాయ । సమ్రాళసి స్వరాళసి సారస్వతౌ
 త్వోత్సా ప్రావతాం ॥౯॥౩౭॥ అగ్నీ యుక్ష్వా హి యే తవాశ్వాసో దేవ సాధవః । అరఽ
 వ్యహన్తి మన్యవే ॥౧౦॥౩౮॥ యుక్ష్వా హి దేవహూతమాఽ అశ్వాఽ అగ్నీ రథీరివ ।
 నిహోతా పూర్వస్సదః ॥౧౧॥౩౯॥

॥ సువర్ణశకలస్థాపనమన్తాః ॥

స॒మ్యక్ప్ర॑వ॒న్తి స॒రి॒తో న॒ ధే॒నా అ॒న్తర్హ్ర॑దా మ॒నసా॑ పూ॒యమా॑నాః । ఘృ॒తస్య॑
 ధా॒రా అ॒భి చా॑క॒శీమి॑ హి॒రణ్యో॑యా వే॒తసో॑ మ॒ధ్యే అ॒గ్నేః ॥౧॥౪౦॥ ఋ॒చే త్వా రు॒చే త్వా
 భా॒సే త్వా జ్యోతి॑షే త్వా । అ॒భూది॑దఁ వ్వి॒శ్వస్య॑ భు॒వనస్య॑ వా॒జిన॑మగ్నీ॒ర్వైశ్వాన॑రస్య॒ చ
 ॥౨॥౪౧॥ అ॒గ్నిర్జ్యోతి॑షా జ్యోతి॒ష్మాన్ రు॒క్మో వ॒ర్చసా॑ వ॒ర్చస్వాన్ । స॒హస్ర॑దా అ॒సి స॒హస్రాయ॑
 త్వా ॥౩॥౪౨॥ ఆ॒దిత్య॑ఙ్గర్భం ప॒యసా॑ స॒మఙ్గి స॒హస్రస్య॑ ప్ర॒తిమాఁ వ్వి॒శ్వరూ॑పం । ప॒రివృ॑జ్ఙ్ఠి
 హ॒రసా॑ మా॒భీమ॑ల్స్థాశ్శృ॒తాయు॑షఙ్కృణు॒హి చీ॒యమా॑నః ॥౪॥౪౩॥ వా॒తస్య॑ జూ॒తిఁ
 వ్య॒రుణ॑స్య నా॒భిమ॑శ్య॒జ్జాన॑ల్ స॒రిర॑స్య మ॒ధ్యే । శిశు॑న్నదీనాల్ హ॒రిమ॑ద్రి॒బుధ్న॑మగ్నీ
 మా॒హిల్సీః పు॒రమే॑ వ్యోమన్ ॥౫॥౪౪॥ అ॒జస్ర॑మి॒స్తుమ॑రుషం భు॒రణ్యు॑మగ్నీ॒మీళే
 పూ॒ర్వచి॑త్తిన్నమా॒భిః । స ప॑ర్వ॒భిర్ఋతు॑శః కృ॒ల్పమా॑నో గాం మా॒హిల్సీ॑రది॒తిఁ వ్వి॒రాజం
 ॥౬॥౪౫॥ వ॒రూన్తీ॒న్తవృ॑ష్టర్వ॒రుణ॑స్య నా॒భిమ॑వి॒జ్జానా॑ల్ ర॒జసః పు॒రస్మాత్ । మ॒హిల్
 సా॒హస్రీ॑మ॒సుర॑స్య మా॒యామ॑గ్నీ మా॒హిల్సీః పు॒రమే॑ వ్యోమన్ ॥౭॥౪౬॥ యో
 అ॒గ్నిర॒గ్నీరధ్య॑జాయ॒త శో॑కాత్ పృ॒థివ్యా॑ ఉ॒త వా ది॒వస్ప॑రి । యేన॑ ప్ర॒జా వి॒శ్వక॑ర్మా జ॒జాన॑
 తమ॑గ్నీ హే॒ళః పు॒రి తే వృ॑ణక్తు ॥౮॥౪౭॥ చి॒త్రస్తే॑వానాముద॒గాద॑నీక॒ఞ్చక్షు॑ర్మిత్రస్య
 వ॒రుణ॑స్యాగ్నేః । ఆ ప్రా॒ద్యావా॑పృ॒థివీ॑ అ॒న్తరి॑క్షల్ సూ॒ర్య ఆత్మా॑ జగతస్తస్థుషశ్శు ॥౯॥౪౮॥

॥ సువర్ణశకలోపస్థానమన్తాః ॥

ఇ॒మం మా॒హిల్సీ॑ర్ద్విపా॒దం ప॒శుల్ స॒హస్రాక్ష॑ మే॒ధాయ॑ చీ॒యమా॑నః । మ॒యుం
 ప॒శుం మే॒ధమ॑గ్నీ జుషస్వ॒ తేన॑ చి॒న్వాన॑స్తన్వో నిషీద । మ॒యుస్తే॑ శు॒గృచ్ఛ॑తు యన్ద్వి॒ష్టస్త॑స్తే
 శు॒గృచ్ఛ॑తు ॥౧॥౪౯॥ ఇ॒మం మా॒ హిల్సీ॑రేకశఫం ప॒శుజ్క॑నిక్రదఁ వ్వా॒జినఁ వ్వా॒జినే॑షు
 । గౌ॒రమా॑ర॒ణ్యమ॑ను తే ది॒శామి॒ తేన॑ చి॒న్వాన॑స్తన్వో నిషీద । గౌ॒రస్తే॑ శు॒గృచ్ఛ॑తు యన్ద్వి॒ష్టస్త॑స్తే
 శు॒గృచ్ఛ॑తు ॥౨॥౫౦॥ ఇ॒మల్ సా॒హస్ర॑ల్ శత॒ధార॑ముత్సఁ వ్య॒చ్యమా॑నల్ స॒రిర॑స్య మ॒ధ్యే

| ఘృతస్థహానామదితిజ్జనాయాగ్నీ మాహిల్సీః పురమే వ్యోమన్ | గవయమారణ్యమను
 తే దిశామి తేన చిన్వానస్తన్వో నిషీద | గవయస్తే శుగృచ్ఛతు యన్ద్విష్మస్తస్తే శుగృచ్ఛతు
 ॥౩॥౫౧॥ ఇమమూర్ణాయుఁవ్వరుణస్య నాభిన్త్వచం పశూనాన్ద్విపదాఞ్చతుష్పదాం | త్వష్టః
 పుజానాం ప్రథమఞ్జనిత్రమగ్నీ మాహిల్సీః పురమే వ్యోమన్ | ఉష్ప్తమారణ్యమను తే
 దిశామి తేన చిన్వానస్తన్వో నిషీద | ఉష్ప్తస్తే శుగృచ్ఛతు యన్ద్విష్మస్తస్తే శుగృచ్ఛతు
 ॥౪॥౫౨॥ అజో హ్యగ్నీరజనిష్ట శోకాతోఽపశ్యజ్జనితారమగ్నీ | తేన దేవా
 దేవతామగ్రమాయల్సేన రోహమాయన్నుప మేధ్యాసః | శరభమారణ్యమను తే దిశామి
 తేన చిన్వానస్తన్వో నిషీద | శరభస్తే శుగృచ్ఛతు యన్ద్విష్మస్తస్తే శుగృచ్ఛతు ॥౫॥౫౩॥
 త్వఁ య్యవిష్ట దాశుశో నృల్ః ప్వాహి శృణుధీ గిరః | రక్షా తోకముత త్మనా ॥౬॥౫౪॥

॥ అపస్యాభ్యేష్టకోపధానమన్తాః ॥

అపాస్త్యేమన్తానదయామ్యపాన్తోద్మన్తానదయామ్యపాన్త్యా భస్మన్తానదయామి |
 అపాన్త్యా జ్యోతిషి సాదయామ్యపాన్త్యానసే సాదయామి | అర్ణవే త్వా సదసే సాదయామి
 సముద్రే త్వా సదసే సాదయామి సరిరే త్వా సదసే సాదయామి | అపాన్త్యా క్షయే
 సాదయామ్యపాన్త్యా సధిషి సాదయామి | అపాన్త్యా సదసే సాదయామ్యపాన్త్యా సధస్థే
 సాదయామ్యపాన్త్యా యానో సాదయామి | అపాన్త్యా పురీషే సాదయామ్యపాన్త్యా పాథసి
 సాదయామి | గాయత్రీణ త్వా చ్ఛన్దసా సాదయామి త్రిష్టుభేన త్వా చ్ఛన్దసా సాదయామి
 జాగతేన త్వా చ్ఛన్దసా సాదయామి | ఆనుష్టుభేన త్వా చ్ఛన్దసా సాదయామి పాజ్కేన
 త్వా చ్ఛన్దసా సాదయామి ॥౧॥౬॥౫౫॥

॥ ప్రాణభృదిష్టకోపధానమన్తాః ॥

అయం పురో భువస్తస్య ప్రాణో భౌవాయనో వసన్తః ప్రాణాయనః | గాయత్రీ వాసన్తీ
 ॥౧॥౫౬॥ గాయత్ర్యై గాయత్రజ్గయత్రాదుపాల్శురుపాల్శోస్త్రీవృత్తివృతో రథన్తరం |

వసిష్ఠ ఋషిః పుజాపతిగృహీతయా త్వయా ప్రాణజ్ఞాహ్ణమి ప్రజాభ్యః ॥౨॥౫౭॥ అయన్దక్షిణా
 విశ్వకర్మా తస్య మనో వైశ్వకర్మణం । గ్రిష్మో మానసస్త్రిష్టబ్ గ్నీష్మీ ॥౩॥౫౮॥ త్రిష్టబ్ స్వావరల్
 స్వారాదన్తర్యామోఽన్తర్యామాత్ పంచదశః పుష్పదశాద్భూహత్ । భరద్వాజ ఋషిః పుజాపతి
 గృహీతయా త్వయా మనో గృహ్ణామి ప్రజాభ్యః ॥౪॥౫౯॥ అయం పశ్చాద్విశ్వవ్యచాస్తస్య
 చక్షుర్వైశ్వవ్యచసం । వర్షాశ్చక్షుష్వో జగతీవార్షీ ॥౫॥౬౦॥ జగత్యా ఋక్సమమృక్సమాచ్యుక్త
 శ్చుక్రాత్సప్తదశస్పదశాద్వైరూపం । జమదగ్నిర్ఋషిః పుజాపతిగృహీతయా త్వయా
 చక్షుర్గృహ్ణామి ప్రజాభ్యః ॥౬॥౬౧॥ ఇదముత్తరాత్ స్వస్తస్య శ్రోత్రల్ సౌవం ।
 శరచ్ఛాత్ర్యనుష్టవోశారదీ ॥౭॥౬౨॥ అనుష్టబ్ ఐశమైశాన్మనీ మన్థిన ఏకవిల్శ
 ఏకవిల్శాద్వైరాజం । విశ్వామిత్ర ఋషిః పుజాపతిగృహీతయా త్వయా శ్రోత్రజ్ఞాహ్ణమి
 ప్రజాభ్యః ॥౮॥౬౩॥ ఇయముపరి మతిస్తస్యై వాజ్మాత్యా । హేమన్తో వాచ్యః పృజ్జీర్హేమనీ
 ॥౯॥౬౪॥ పజ్జీర్హే నిధనవన్నిధనవత ఆగ్రయణ ఆగ్రయణాత్ త్రిణవత్తయస్త్రిల్శా
 త్రిణవత్తయస్త్రిల్శాభ్యాల్ శాక్వరరైవతే । విశ్వకర్మ ఋషిః పుజాపతిగృహీతయా త్వయా
 వాచజ్ఞాహ్ణమి ప్రజాభ్యః । లోకం పుణ తా అన్యేస్త్రౌ వ్యిశ్వాః ॥౧౦॥౬౫॥

॥ ఇతి చతుర్థోఽధ్యాయః ॥

మయిగృహ్ణామి పంచదశ(౧౫) ధ్రువాసి త్రయాదశ(౧౩) మధువాతా ఏకాదశ(౧౧)

సమ్యక్ప్రవన్తి నవ(౯) ఇమమ్మా షట్(౬) అపాస్త్యేకా(౧) అయం పురో దశ(౧౦)

మయిగృహ్ణామి సప్తానువాకేషు పంచషష్టిః(౬౫) ।

॥ అథ పఞ్చదశోఽధ్యాయః ॥

॥ ద్వితీయ-తృతీయ-చతుర్థ-చితివిషయేష్టకా మన్తాః ॥

॥ ఆశ్వినీషకోపధానమన్తాః ॥

ధృ॒వక్షి॑తి॒ర్మృ॒వయా॑ని॒ర్మృ॒వాసీ॑ ధృ॒వఁ యో॒నిమా॑సీ॒ద సా॒ధుయా॑ । ఉ॒ఖ్యస్య॑ కే॒తుం
 ప్ర॒థమ॑ఞ్జ॒షాణా॑శ్వినా॒ధ్వర్యూ సా॑దయతామిహ త్వా ॥౧॥౧॥ కు॒లాయినీ॑ ఘృ॒తవ॑తీ
 పు॒రన్ధి॑స్సో॒స్యసీ॑ సీ॒ద సద॑నే పృ॒థివ్యాః॑ । అ॒భి త్వా రు॒ద్రా వస॑వో గృ॒ణన్త్వి॒మా బ్ర॒హ్మపీ॑పిహీ
 సౌ॒భగా॑యాశ్వినా॒ధ్వర్యూ సా॑దయతామిహ త్వా ॥౨॥౨॥ స్వైర్ధ॒క్షైర్ధక్షపీ॑తేహ సీ॒ద దే॒వానాం
 సు॒మ్నీ బృ॒హతే॑ ర॒ణాయ॑ । పి॒తే వైధి॑ సూ॒నవ॑ ఆ॒సుశే॑వా స్వా॒వేశా త॒న్వా సఁ
 వ్యి॒శస్వా॑శ్వినా॒ధ్వర్యూ సా॑దయతామిహ త్వా ॥౩॥౩॥ పృ॒థివ్యాః పు॒రీష॑మ॒స్యపో॑నామ
 తా॒న్త్వా వి॑శ్వే అ॒భి గృ॑ణన్తు దే॒వాః । సో॒మపు॑ష్టా ఘృ॒తవ॑తీహ సీ॒ద ప్ర॒జావ॑దస్మి
 ద్ర॒విణా॑యజస్వాశ్వినా॒ధ్వర్యూ సా॑దయతామిహ త్వా ॥౪॥౪॥ అది॑త్యాస్తా॒వ పృ॑ష్ఠే
 సా॒దయా॑మ్యన్తరిక్షస్య ధ॒ర్త్రీఁ వి॒ష్టంభ॑నీన్ది॒శామ॑ధివత్సీం భు॒వనా॑నాం । ఊ॒ర్మిర్మృ॑పో॒నాపా॑మసి
 వి॒శ్వక॑ర్మా త॒ ఋషి॑రన్తశ్శ్లే॒షోఽసి॑ । క॒ల్పేతా॑న్ద్యా॒వాపృ॑థివీ క॒ల్పన్తా॑మా ప॒ ఓష॑ధ॒యః
 క్క॒ల్పన్తా॑మ॒గ్నయః॑ పృ॒థజ్మ॑మ జ్యైష్ఠ్యా॒య స॑వ్రతాః । యే అ॒గ్నయ॑స్స॒మన॑సోఽన్తరా
 ద్యా॒వాపృ॑థివీ ఇ॒మే । గ్నైష్ఠ్యా॑ ఋతూ అ॒భిక॑ల్పమానా ఇ॒న్తమి॑వ దే॒వా అ॒భిసఁ॑వ్యిశన్తు
 తయా॑ దే॒వతయా॑ఙ్గి॒రస్వ॑ద్భువే సీ॒దతం ॥౫॥౧॥౫॥

॥ వైశ్యదేవీష్టకాద్యుపధానమన్తాః ॥

స॒జూర్ ఋ॒తుభి॑స్స॒జూర్వి॒ధాభి॑స్స॒జూర్దే॒వైస్స॒జూర్దే॒వైర్వయా॑నా॒దైః । అ॒గ్నయే॑ త్వా
 వైశ్వా॒నరా॑యాశ్వినా॒ధ్వర్యూ సా॑దయతామిహ త్వా । స॒జూర్ ఋ॒తుభి॑స్స॒జూర్వి॒ధాభి॑

స్సజూర్వసుభి స్సజూర్దేవైర్వయానాదైః । అగ్నయే త్వా వైశ్వానరాయాశ్వినాధ్వర్యు
 సాదయతామిహ త్వా । సజూర్ముతుభిస్సజూర్విధాభిస్సజూ రుద్వైస్సజూర్దేవై ర్వయానాదైః
 । అగ్నయే త్వా వైశ్వానరాయాశ్వినాధ్వర్యు సాదయతామిహ త్వా ।
 సజూర్ముతుభిస్సజూర్విధాభిస్సజూరాదిత్యైస్సజూర్దేవైర్వయానాదైః । అగ్నయే త్వా
 వైశ్వానరాయాశ్వినాధ్వర్యు సాదయతామిహ త్వా । సజూర్ముతుభిస్సజూర్విధాభి
 స్సజూర్విశ్వైర్దేవైస్సజూర్దేవైర్వయానాదైః । అగ్నయే త్వా వైశ్వానరాయాశ్వినాధ్వర్యు
 సాదయతామిహ త్వా ॥౧॥౬॥ ప్రాణం మే పాహ్యపానం మే పాహి వ్యానం మే పాహి ।
 చక్షుర్ము ఉర్వ్యా విభాహి శ్రోత్రం మే శ్లోకయ ॥౨॥౭॥ అపః ప్రిన్వోషధీర్జిన్వ ద్విపాదవ
 చతుష్పాత్పాహి । దివో వృష్టిమీరయ ॥౩॥౮॥

॥ వయస్యాశ్వేష్టకోపధానమంత్రాః ॥

మూర్ధా వయః పుజుపతిశ్చన్దః క్షత్రః వ్యయో మయన్తశ్చన్దః । విష్టమ్భా
 వయాధిపతిశ్చన్దో విశ్వకర్మా వయః పరమేష్ఠీ చ్చన్దః ॥౧॥౯॥ బస్తో వయో వివలశ్చన్దో
 వృష్టిర్వయా విశాలశ్చన్దః । పురుషో వయస్తన్తశ్చన్దో వ్యాఘ్రో వయానాధృష్టశ్చన్దః
 ॥౨॥౧౦॥ సిల్హో వయశ్చదిశ్చన్దః పుష్టవాడ్యయో బృహతీ చ్చన్దః । ఉక్షా వయః క్షుకుష్మన్త
 ఋషభో వయస్సతోబృహతీచ్ఛన్దః ॥౩॥౧౧॥ అనద్వాన్వయః పుజ్జీశ్చన్దో ధేనుర్వయా
 జగతీచ్ఛన్దః । త్ర్యవిర్వయస్త్రిష్టుష్ఠన్దో దిత్యవాడ్యయో విరాట్యన్దః ॥౪॥౧౨॥ పశ్చావిర్వయా
 గాయత్రీచ్ఛన్దస్త్రివత్సో వయ ఉష్ణిక్ష్చన్దః । తుర్యవాడ్యయోనుష్టుష్ఠన్దో లోకం పుణ తా
 అన్యేన్ద్రః వ్యిశ్వాః ॥౫॥౧౩॥౧౩॥

॥ స్వయమాత్మణ్ణాద్యుపసానమంత్రాః ॥

ఇన్ద్రాగ్నీ అవ్యథమానామిష్టకాన్ద్రిల్హతః య్యువం । పుష్టిన ద్యావాపుథివీ అన్తరిక్షశ్చ
 విబాధసే ॥౧॥౧౪॥ విశ్వకర్మా త్వా సాదయత్వన్తరిక్షస్య పుష్టి వ్యచస్వతీం ప్రథస్వతీమ్ ।

అ॒న్త॒రి॒క్షం॑ య్య॒చ్ఛా॒న్త॒రి॒క్షన్త॑ | హా॒న్త॒రి॒క్షం॑ మా హి॒న్త॒సీః | వి॒శ్వ॒స్మై ప్రా॒ణాయా॒పానాయ॑
 వ్యా॒నాయా॑ దా॒నాయ॑ ప్ర॒తిష్ఠా॑యై చ॒రిత్రా॑య | వా॒యుష్ట్యా॒భి పా॑తు మ॒హ్యో స్వస్త్వా
 చ్చ॒ర్షిషా॑ శ॒న్తమే॒న తయా॑ దే॒వతయా॑ జ్గి॒రస్వద్భ్రు॒వా సీద॑ ॥౨॥౧౫॥ రా॒జ్ఞ్యసి॒ ప్రాచీ॑ ది॒గ్విరా॑శ॒సి
 దక్షి॑ణా ది॒క్సమ్రా॑శ॒సి ప్రతీ॒చీ దిక్ స్వ॒రాశ॒స్యదీ॒చీ దిగధి॑వత్స్య॒సి బృ॒హతీ॑ దిక్ | వి॒శ్వక॑ర్మా
 త్వా సా॒దయ॑త్వ॒న్తరి॒క్షస్య॑ పు॒ష్టి జ్యోతి॑ష్మతీం | వి॒శ్వస్మై ప్రా॒ణాయా॒పానాయ॑ వ్యా॒నాయ
 వి॒శ్వజ్యోతి॑ర్యచ్ఛ | వా॒యుష్టే॒ధివతి॑స్త్వయా దే॒వతయా॑ జ్గి॒రస్వద్భ్రు॒వా సీద॑ | నభ॑శ్చ నభ॒స్యశ్చ
 వా॒ర్షికా॑ బు॒తూ అగ్నీ॑ర॒న్తశ్శ్లో॒షోఽసి | కల్పే॑తాన్ద్యా॒వాపృథి॑వీ క॒ల్పన్తా॒మాప॑ ఓష॒ధయః
 కృ॒ల్పన్తా॒మగ్నయః॑ పు॒థజ్మ॒మ జ్యేష్ఠా॑య స॒వ్రతాః | యే అ॒గ్నయ॑స్స॒మనసో॑ఽన్త॒రా
 ద్యా॒వాపృథి॑వీ ఇ॒మే | వా॒ర్షికా॑ బు॒తూ అభి॑క॒ల్పమా॒నా ఇన్త॑మి॒వ దే॒వా అభి॑స॒న్విశ॑న్తు
 తయా॑ దే॒వతయా॑ జ్గి॒రస్వద్భ్రు॒వే సీద॑తం | ఇ॒షశ్శోర్జ్జశ్చ॑ శా॒రదా॑ బు॒తూ అగ్నీ॑ర॒న్తశ్శ్లో॒షోఽసి
 | కల్పే॑తాన్ద్యా॒వాపృథి॑వీ క॒ల్పన్తా॒మాప॑ ఓష॒ధయః కృ॒ల్పన్తా॒మగ్నయః॑ పు॒థజ్మ॒మ జ్యేష్ఠా॑య
 స॒వ్రతాః | యే అ॒గ్నయ॑స్స॒మనసో॑ఽన్త॒రా ద్యా॒వాపృథి॑వీ ఇ॒మే | శా॒రదా॑ బు॒తూ అభి॑క॒ల్పమా॒నా
 ఇన్త॑మి॒వ దే॒వా అభి॑స॒న్విశ॑న్తు తయా॑ దే॒వతయా॑ జ్గి॒రస్వద్భ్రు॒వే సీద॑తం ॥౩॥౪॥౧౬॥

॥ ప్రాణభృదిష్కకోపధానమన్తాః ॥

ఆ॒యుర్మే॑ పా॒హి ప్రా॒ణం మే॑ పా॒హ్యపా॒నం మే॑ పా॒హి వ్యా॒నం మే॑ పా॒హి | చక్షు॑ర్మే
 పా॒హి శ్రో॑త్రం మే॒ పా॒హి వా॒చం మే॑ పి॒న్వ మనో॑ మే॒ జిన్వా॒త్మానం॑ మే॒ పా॒హి జ్యోతి॑ర్మే॒ యచ్ఛ
 ॥౧॥౧౭॥ మా చ్చ॑న్దః పు॒మా చ్చ॑న్దః పు॒తిమా చ్చ॑న్దో అ॒స్తీవ॒యశ్చ॑న్దః | ప॒జ్జీశ్చ॑న్ద ఉ॒ష్ణిశ్చ॑న్దః
 ॥౨॥౧౮॥ బృ॒హతీ చ్చ॑న్దోఽను॒ష్టుష్చ॑న్దో వి॒రాటృ॑న్దో గా॒యత్రీ చ్చ॑న్దః | త్రి॒ష్టుష్చ॑న్దో జగ॑తీ
 చ్చ॑న్దః ॥౩॥౧౯॥ పు॒థివీ చ్చ॑న్దోఽన్త॒రిక్ష॑న్దో ద్యౌశ్చ॑న్దస్స॒మాశ్చ॑న్దః | నక్ష॑త్రాణి చ్చ॑న్దో వా॒క్చ॑న్దః
 ॥౪॥౨౦॥ మన॑శ్చ॑న్దః కృ॒షిశ్చ॑న్దో హి॒రణ్య॑శ్చ॑న్దో గౌశ్చ॑న్దః | అ॒జా చ్చ॑న్దోఽశ్వ॑శ్చ॑న్దః ॥౫॥౨౧॥

అగ్నిర్దేవతా వాతో దేవతా సూర్యో దేవతా చంద్రమా దేవతా । వసవో దేవతా రుద్రా
 దేవతా । ఆదిత్యా దేవతా మరుతో దేవతా విశ్వే దేవా దేవతా బృహస్పతిర్దేవతా । ఇన్ద్రో
 దేవతా వరుణో దేవతా ॥౬॥౫॥౨౨॥

॥ వాలఖిల్యాదీష్కకోపధానమన్తాః ॥

మూర్ధాసి రాడ్ప్రవాసి ధరుణా ధర్త్యసి ధరణీ । ఆయుషే త్వా వర్చసి త్వా కృష్యై త్వా
 క్షీమాయ త్వా ॥౧॥౨౩॥ యన్త్రీ రాడ్యన్త్యసి యమనీ ధ్రువాసి ధరిత్రీ । ఇషే త్వోర్జ్జై త్వా
 రయ్యై త్వా పోషాయ త్వా । లోకం పుణ తా అస్యేన్త్రౌ వ్యిశ్యాః ॥౨॥౬॥౨౪॥

॥ అక్షయాస్తోమీయేష్కకోపధానమన్తాః ॥

ఆశుస్త్రివృద్భాన్తః పుషాదశో వ్యోమా సప్తదశో ధరుణ ఏకవిల్కః పుతూర్తిరష్టాదశః
 । తపో నవదశోఽభీవర్తస్సవిల్కశో వర్షో ద్వావిల్కశస్సమ్భరణస్తయోవిల్కశో యోనిశ్చతుర్విల్కః
 ॥౧॥౨౫॥ గర్భాః పుషావిల్కశ ఓజస్త్రిణావః కృతురేకత్రిల్కః పుతిష్ఠా త్రయస్త్రిల్కశో బ్రధ్నస్య
 విష్టవశ్చతుస్త్రిల్కః । నాకషట్త్రిల్కశో వివర్తోఽష్టాచత్వారిల్కశో ధర్తృశ్చతుష్టోమః ॥౨॥౭॥౨౬॥

॥ అవశిష్టాక్షయాస్తోమీయేష్కకోపధానమన్తాః ॥

అగ్నిర్భాగోఽసి దీక్షాయా ఆధిపత్యం బ్రహ్మ స్పృతన్త్రివృత్ స్తోమః । ఇన్ద్రస్య భాగోఽసి
 విష్ణోరాధిపత్యఙ్కృత్సృతం పుషాదశ స్తోమః ॥౧॥౨౭॥ నృచక్షసాం భాగోఽసి
 ధాతురాధిపత్యఙ్జనిత్రల్ స్పృతల్ సప్తదశ స్తోమః । మిత్రస్య భాగోఽసి వరుణస్యాధిపత్యన్దివో
 పుష్టిర్వాత స్పృత ఏకవిల్కశ స్తోమః ॥౨॥౨౮॥ పసూనాం భాగోఽసి
 రుద్రాణామాధిపత్యఙ్చతుష్పాత్ స్పృతశ్చతుర్విల్కశ స్తోమః । ఆదిత్యానాం భాగోఽసి
 మరుతామాధిపత్యం గర్భాస్సృతాః పుషావిల్కశ స్తోమః ॥౩॥౨౯॥ అదితేర్భాగోఽసి పూష్ణ

ఆధిపత్యమోజస్సృతన్త్రిణవ స్తోమః । దేవస్య సవితుర్భాగోఽసి బృహస్పతీరాధిపత్యల్
 సమీచీర్దిశ స్సృతాశ్చతుష్టోమ స్తోమః ॥౪॥౩౦॥ యవానాం భాగోఽస్యయవానామాధిపత్యం
 ప్రజాస్సృతా శ్చతుశ్చత్వారిల్శ స్తోమః । ఋభూణాం భాగోఽసి విశ్వేషాస్తేవానామాధిపత్యం
 భూతల్ స్సృతన్త్రయస్త్రిల్శ స్తోమః । సహశ్చ సహస్యశ్చ హైమన్తికా ఋతూ
 అగ్నీరన్తశ్శ్చేషోఽసి । కల్పేతాన్ద్యావాపుథివీ కల్పన్తామాప ఓషధయః కృల్పన్తామగ్నయః
 పుథజ్మమ జ్యేష్ఠ్యాయ సవ్రతాః । యే అగ్నయస్సమనసోఽన్తరా ద్యావాపుథివీ ఇమే ।
 హైమన్తికా ఋతూ అభికల్పమానా ఇన్తమివ దేవా అభిసఽవ్విశన్త తయా
 దేవతయాఙ్గిరస్వద్భ్రవే సీదతం ॥౫॥౩౧॥

॥ సృష్టిష్టకోపధానమన్తాః ॥

ఏకయాస్తువత ప్రజా అధీయన్త ప్రజాపతిరధిపతిరాసీత్తిస్పభిరస్తువత బ్రహ్మసృజ్యత
 బ్రహ్మణస్పతిరధిపతిరాసీత్ । పఞ్చభిరస్తువత భూతాన్యసృజ్యన్త భూతానాం
 పతిరధిపతిరాసీత్సప్తభిరస్తువత సప్తఋషయాఽసృజ్యన్త ధాతాధిపతిరాసీత్ ॥౧॥౩౨॥
 నవభిరస్తువత పితరోఽసృజ్యన్తాదితిరధిపత్న్యాసీదేకాదశభిరస్తువత ఋతవోఽసృజ్యన్తార్తవా
 అధిపతయ ఆసన్ । త్రయోదశభిరస్తువత మాసా అసృజ్యన్త సఽవృత్సరోఽధిపతిరాసీత్పఞ్చ
 దశభిరస్తువత క్షత్రమసృజ్యతేన్తోఽధిపతిరాసీత్ ॥౨॥౩౩॥ సప్తదశభిరస్తువత గ్రామ్యాః
 పుశవోఽసృజ్యన్త బృహస్పతిరధిపతిరాసీన్నవదశభిరస్తువత శూద్రార్యా అసృజ్యేతామహోరాత్రే
 అధిపతీ ఆస్మాం । ఏకవిల్శత్యాస్తువతైకకఫాః పుశవోఽసృజ్యన్త వరుణోఽధిపతి
 రాసీత్త్రయోవిల్శత్యాస్తువత క్షుద్రాః పుశవోఽసృజ్యన్త పూషాధిపతిరాసీత్ ॥౩॥౩౪॥
 పఞ్చవిల్శత్యాస్తువతారణ్యాః పుశవోఽసృజ్యన్త వాయురధిపతిరాసీత్ సప్తవిల్శత్యాస్తువత
 ద్యావాపుథివీ వ్యేతాఽవ్పసవో రుద్రా ఆదిత్యా అనువ్యాయల్స్త ఏవాధిపతయ ఆసన్ ।
 నవవిల్శత్యాస్తువత వనస్పతయోఽసృజ్యన్త సోమోఽధిపతిరాసీదేకత్రిల్శతాస్తువత ప్రజా

అ॒సృ॒జ్య॒న్త॒ య॒వా॒శ్చా॒య॒వా॒శ్చా॒ధి॒ప॒త॒య॒ ఆ॒సన్ । త్ర॒య॒స్త్రి॒శ్రతా॒స్తు॒వ॒త॒ భూ॒తా॒న్య॒శా॒మ్యన్
ప్ర॒జా॒ప॒తిః॒ పు॒ర॒మే॒వ్యధి॒ప॒తి॒రా॒సీత్ । లో॒కం॒ పు॒ణ తా॒ అ॒న్యే॒న్త్రై॒ వ్యి॒శ్వాః ॥౪॥౯॥౩౫॥

॥ ఇతి పంచదశోఽధ్యాయః ॥

ధృవక్షితిః పంచ(౫) సజూర్ముతుభిస్తిస్రః(౩) మూర్ధా వయః పంచ(౫) ఇన్ద్రాగ్ని తిస్రః(౩) ఆయుర్మే
షట్(౬) మూర్ధాసి ద్వే(౨) అగ్నిర్భాగః పంచ(౫) ఏకయా చతస్రః(౪) । ధృవక్షితిర్నవానువాకేషు
పంచత్రిశత్(౩౫) ।

॥ అథ షోఢశోఽధ్యాయః ॥

॥ అగ్నిచయసే పఞ్చమచితివిషయేష్టకా మన్తాః ॥

॥ పఞ్చమచితౌ అసపత్నాదీష్టకోపధానమన్తాః ॥

అగ్నే॑ జా॒తాన్ ప్ర॑ణు॒దా న॒స్సవ॒త్నాన్ ప్ర॒త్యజా॑తా॒ఞ్జాత॑వేదో నుదస్య । అధి॑ నో బ్రూహి
 సు॒మనా॑ అహే॒శల్ల॑స్తవ॒స్యామ॑ శర్మ॒ల్స్త్రివ॑రూథ ఉదౌభి॑ ॥౧॥౧॥ సహ॑సా జాతాస్ప్రణు॒దా
 న॒స్సవ॒త్నాన్ ప్ర॒త్యజా॑తాన్నుద జాతవేదః । అధి॑ నో బ్రూహి సుమనస్యమానో వయల్
 స్యామ॑ ప్రణు॒దాన॒స్సవ॒త్నాన్ । షో॒ఢశీ॑ స్తోమ ఓజో ద్రవిణా॒ఞ్చతు॑శ్శత్వారి॒ల్లశ॑ స్తోమో వరో
 ద్రవిణం ॥౨॥౨॥ అగ్నేః॑ పు॒రీష॑మస్యప్సో నామ తా॒న్త్వా విశ్వే॑ అభి గృణన్తు దే॒వాః ।
 స్తోమ॑పుష్టో ఘృతవతీహ సీద ప్రజావదస్మే ద్రవిణాయజస్య ॥౩॥౩॥ ఏవశ్చన్దో వరివ
 శ్చన్ద॑శ్చమ్బూశ్చన్దః పురిభూశ్చన్దః । ఆచ్ఛ చ్చన్దో మనశ్చన్దో వ్యచశ్చన్దః ॥౪॥౪॥
 సిన్ధుశ్చన్దస్సముద్రశ్చన్ద స్సరిరఞ్చన్దః । కకుప్పన్దస్త్రికకుప్ చన్దః క్కావ్యఞ్చన్దో అఙ్కూపఞ్చన్దః
 ॥౫॥౫॥ అక్షరపఙ్క్తిశ్చన్దః పుదపఙ్క్తి శ్చన్దో విష్టారపఙ్క్తిశ్చన్దః క్షురోభ్రుజశ్చన్దః । ఆచ్ఛచ్ఛన్దః
 పృచ్ఛచ్ఛన్దస్సఽయ్యచ్ఛన్దో వియచ్ఛన్దః ॥౬॥౬॥ బృహచ్ఛన్దో రథన్తరఞ్చన్దో నికాయశ్చన్దో
 వివధశ్చన్దః । గిరశ్చన్దో భ్రుజశ్చన్దస్సల్లస్తుప్చన్దోఽనుష్టుప్చన్దః ॥౭॥౭॥ ఏవశ్చన్దో వరివశ్చన్దో
 వయశ్చన్దో వయస్కృచ్ఛన్దః । విషృర్ధాశ్చన్దో విశాలఞ్చన్దశ్చదిశ్చన్దో దూరోహణఞ్చన్దః ।
 తన్త్రఞ్చన్దో అఙ్కూఙ్కూఞ్చన్దః ॥౮॥౮॥

॥ లోకభాగేష్టకోపధానమన్తాః ॥

రశ్మినా॑ సత్యాయ సత్యఞ్జీన్వ ప్రేతినా॑ ధర్మణా॑ ధర్మఞ్జీన్వ । అన్విత్యా ది॒వా ది॑వఞ్జీన్వ
 సన్ధినా॑న్తరిక్షేణాన్తరిక్షఞ్జీన్వ ॥౧॥౯॥ ప్రతిధినా॑ పృథి॒వ్యా పృథి॑వీఞ్జీన్వ విష్టమ్భేన॑ వృష్ట్యా
 వృష్టిఞ్జీన్వ । ప్రవయాహ్నోహర్జిన్వానుయా రా॒త్ర్యా రాత్రీ॑ఞ్జీన్వ ॥౨॥౧౦॥ ఉశిజా॑ వసుభ్యో
 వసూ॑ఞ్జీన్వ ప్రకేతేనాదిత్యేభ్య ఆదిత్యా॑ఞ్జీన్వ । తన్తునా॑ రాయస్సోపేణ రాయస్సోపఞ్జీన్వ

స॒ప్త॒స॒ర్పే॒ణ శ్రు॒తాయ॑ శ్రు॒తజ్ఞే॑న్వ ॥౩॥౧౦॥ ఐ॒శేనా॑ ష॒ధీభి॑రో॒షధీ॑ర్జన్వోత్త॒మేన॑ త॒నూభి॑స్త॒నూర్జి॑న్వ
 | వ॒యోధ॑సాధీ॒తేనా॑ధీ॒తజ్ఞే॑న్వాభి॒జితా॑ తే॒జసా॑ తే॒జో జి॑న్వ ॥౪॥౧౨॥ ప్ర॒తిప॑దసి ప్ర॒తిప॑దే
 త్వాను॑పద॒స్యను॑పదే॒ త్వా | స॒మ్పద॑సి స॒మ్పదే॑ త్వా తే॒జోఽసి॑ తే॒జసే॑ త్వా ॥౫॥౧౩॥ త్రి॒వృద॑సి
 త్రి॒వృతే॑ త్వా ప్ర॒వృద॑సి ప్ర॒వృతే॑ త్వా | వి॒వృద॑సి వి॒వృతే॑ త్వా స॒వృద॑సి స॒వృతే॑ త్వా
 ॥౬॥౧౪॥ ఆ॒క్ర॒మాఽస్యా॑క్ర॒మాయ॑ త్వా స॒ఙ్క్ర॒మాఽసి॑ స॒ఙ్క్ర॒మాయ॑ త్వా |
 ఉ॒త్క్ర॒మాఽస్య॑త్క్ర॒మాయ॑ త్వోత్కా॒న్తిర॒స్యత్కా॑న్త్యై త్వా | అధి॑పతి॒నోర్జోర్జ॑జ్ఞేన్వ వే॒షశ్రీః
 క్ష॒త్రాయ॑ క్ష॒త్రజ్ఞే॑న్వ ॥౭॥౧౫॥

॥ నాకసదాభ్యేష్టకామంత్రాః ॥

రా॒జ్ఞ్యసి॑ ప్రాచీ॒ దిగ్వ॑సవస్తే దే॒వా అధి॑పతయః | అ॒గ్నిర్హే॑తీ॒నాం ప్ర॑తిధ॒ర్తా ॥౧॥౧౬॥
 త్రి॒వృత్వా॑ సో॒మః పృ॑థి॒వ్యాల్ శ్ర॒యత్వా॑జ్య॒ముక్థ॑మ॒వ్యథా॑యై స్త॒భ్నాతు॑ | ర॒థన్త॑రల్
 సా॒మ ప్ర॑తిష్ఠి॒త్యా అ॒న్తరి॑క్షే ॥౨॥౧౭॥ ఋ॒షయ॑స్త్వా ప్ర॒థమ॑జా దే॒వేషు॑ ది॒వో మా॑త్రయా
 వరి॒మ్ణా ప్ర॑థన్తు | వి॒ధర్తా॑ చా॒యమ॑ధి॒పతి॑శ్చ తే త్వా స॒ర్వే సఽ॑వ్విదానా నాక॑స్య పృ॒ష్ఠే
 స్వ॒ర్గే లో॒కే య॑జమా॒నశ్చ॑ సాదయన్తు ॥౩॥౧౮॥ వి॒రాళ॑సి దక్షి॒ణా ది॒గ్బ్రుద్రా॑స్తే దే॒వా అధి॑పతయః
 | ఇ॒న్ద్రో హే॒తీనాం॑ ప్ర॒తిధ॑ర్తా ॥౪॥౧౯॥ ప॒శ్చద॒శస్త్వా॑ సో॒మః పృ॑థి॒వ్యాల్ శ్ర॒యతు॑
 ప్ర॒ఉగ॑ము॒క్థమ॒వ్యథా॑యై స్త॒భ్నాతు॑ | బృ॒హత్సా॑మ ప్ర॒తిష్ఠి॑త్యా అ॒న్తరి॑క్షే ॥౫॥౨౦॥ ఋ॒షయ॑స్త్వా
 ప్ర॒థమ॑జా దే॒వేషు॑ ది॒వో మా॑త్రయా వరి॒మ్ణా ప్ర॑థన్తు | వి॒ధర్తా॑ చా॒యమ॑ధి॒పతి॑శ్చ తే త్వా
 స॒ర్వే సఽ॑వ్విదానా నాక॑స్య పృ॒ష్ఠే స్వ॒ర్గే లో॒కే య॑జమా॒నశ్చ॑ సాదయన్తు ॥౬॥౨౧॥ స॒మ్రా॑ళసి
 ప్ర॒తీచీ॑ ది॒గాది॒త్యాస్తే॑ దే॒వా అధి॑పయః | వరు॑ణో హే॒తీనాం॑ ప్ర॒తిధ॑ర్తా ॥౭॥౨౨॥ స॒ప్తద॑శస్త్వా
 సో॒మః పృ॑థి॒వ్యాల్ శ్ర॒యతు॑ మరు॒త్పతీ॑య॒ముక్థ॑మ॒వ్యథా॑యై స్త॒భ్నాతు॑ | వై॒రూప॑ల్
 సా॒మ ప్ర॑తిష్ఠి॒త్యా అ॒న్తరి॑క్షే ॥౮॥౨౩॥ ఋ॒షయ॑స్త్వా ప్ర॒థమ॑జా దే॒వేషు॑ ది॒వో మా॑త్రయా
 వరి॒మ్ణా ప్ర॑థన్తు | వి॒ధర్తా॑ చా॒యమ॑ధి॒పతి॑శ్చ తే త్వా స॒ర్వే సఽ॑వ్విదానా నాక॑స్య పృ॒ష్ఠే

స్వర్గే లోకే యజమానఞ్చ సాదయన్తు ॥౯౧॥౨౪॥ స్వరాశస్యదీచీ దిఙ్మరుతస్తే దేవా అధిపతయః
 | సోమో హేతీనాం ప్రతిధర్తా ॥౧౦॥౨౫॥ ఏకవిల్కశస్త్యా స్తోమః పృథివ్యాల్ శ్రయతు
 నిషేవల్య ముక్తమవ్యథాయై స్తభ్నాతు | వైరాజల్ సామ ప్రతిష్ఠిత్యా అన్తరిక్షే ॥౧౧॥౨౬॥
 ఋషయస్త్యా ప్రథమజా దేవేషు దివో మాత్రయా వరిమ్ణా ప్రథన్తు | విధర్తా
 చాయమధిపతిశ్చ తే త్వా సర్వే సఽవ్విదానా నాకస్య పృష్ఠే స్వర్గే లోకే యజమానఞ్చ
 సాదయన్తు ॥౧౨॥౨౭॥ అధిపత్న్యసి బృహతీ దిగ్విశ్వే తే దేవా అధిపతయః |
 బృహస్పతిర్హేతీనాం ప్రతిధర్తా ॥౧౩॥౨౮॥ త్రిణవత్రయస్త్రిల్కశా త్వా స్తోమో పృథివ్యాల్
 శ్రయతాఽ వైశ్వదేవాగ్నిమరుతే ఉక్తే అవ్యథాయై స్తభ్నీతాం | శాక్వరైవతే సామనీ
 ప్రతిష్ఠిత్యా అన్తరిక్షే ॥౧౪॥౨౯॥ ఋషయస్త్యా ప్రథమజా దేవేషు దివో మాత్రయా వరిమ్ణా
 ప్రథన్తు | విధర్తా చాయమధిపతిశ్చ తే త్వా సర్వే సఽవ్విదానా నాకస్య పృష్ఠే స్వర్గే లోకే
 యజమానఞ్చ సాదయన్తు ॥౧౫॥౩౦॥

॥ పఞ్చచూడాభ్యేష్టకామన్తాః ॥

ఆయం పురో హరికేశస్సూర్యరశ్మిస్తస్య రథగృత్సశ్చ రథౌజాశ్చ సేనానీగ్రామణ్యో |
 పుఞ్జీకస్థలా చ క్రతుస్థలా చాప్సరసౌ దఙ్మణావః పుశవో హేతిః పౌరుశేయో వధః
 పృహేతిః ॥౧॥౩౧॥ తేభ్యో నమో అస్తు తే నో మృళయన్తు తే నోఽవన్తు | తే యన్ద్విష్టో
 యశ్చ నో ద్వేష్టి తమేషాం జమ్భే దధ్మః ॥౨॥౩౨॥ అయన్దక్షిణా విశ్వకర్మా తస్య రథస్వనశ్చ
 రథేచిత్రశ్చ సేనానీగ్రామణ్యో | మేనకా చ సహజన్యా చాప్సరసౌ యాతుధానా హేతీ
 రక్షాల్సి ప్రహేతిః ॥౩॥౩౩॥ తేభ్యో నమో అస్తు తే నో మృళయన్తు తే నోఽవన్తు | తే
 యన్ద్విష్టో యశ్చ నో ద్వేష్టి తమేషాం జమ్భే దధ్మః ॥౪॥౩౪॥ ఆయం పశ్చాద్విశ్వవ్యచాస్తస్య
 రథప్రోతశ్చాసమరథశ్చ సేనానీగ్రామణ్యో | ప్రమ్లాచన్తీ చానుమ్లాచన్తీ చాప్సరసౌ వ్యాఘ్ర
 హేతిస్సర్వాః పృహేతిః ॥౫॥౩౫॥ తేభ్యో నమో అస్తు తే నో మృళయన్తు తే నోఽవన్తు | తే

యన్ద్విష్టో యశ్చ నో ద్వేష్టి తమేషాం జమ్భే దధ్మః ॥౬॥౩౬॥ అయముత్తరాత్
 సఽయ్యద్వసుస్తస్య తార్కశ్చార్షిష్టసేమిశ్చ సేనానీగ్రామణ్యో | విశ్వాచీ చ ఘృతాచీ
 చాప్సరసా ఆపో హేతిర్వాతః పృహేతిః ॥౭॥౩౭॥ తేభ్యో నమా అస్తు తే నో మృళయస్తు
 తే నోఽవస్తు | తే యన్ద్విష్టో యశ్చ నో ద్వేష్టి తమేషాం జమ్భే దధ్మః ॥౮॥౩౮॥
 అయముపర్యర్వాగ్వసుస్తస్య సేనజిచ్చ సుషేణశ్చ సేనానీగ్రామణ్యో | ఉర్వశీ చ
 పూర్వచిత్తిశ్చాప్సరసా అవసూర్జన్ హేతిర్విద్యుత్ప్రహేతిః ॥౯॥౩౯॥ తేభ్యో నమా అస్తు తే
 నో మృళయస్తు తే నోఽవస్తు | తే యన్ద్విష్టో యశ్చ నో ద్వేష్టి తమేషాం జమ్భే దధ్మః
 ॥౧౦॥౪౦॥

॥ ఛన్దస్యేష్వకామన్తాః ॥

అగ్నిరూర్ధా దివః క్షకుత్పతిః పృథివ్యా అయం | అపాల్ రేతాల్సీ జిన్వతి ॥౧॥౪౧॥
 అయమగ్ని స్సహస్రిణో వాజస్య శతినస్పతిః | మూర్ధా కవీ రయీణాం ॥౨॥౪౨॥ త్వామగ్నీ
 పుష్కరాదధ్యధర్వా నిరమన్థత | మూర్ధ్నో విశ్వస్య వాఘతః ॥౩॥౪౩॥ భువో యజ్ఞస్య
 రజసశ్చ నేతా యత్రా నియుద్భిస్సచసే శివాభిః | దివి మూర్ధానన్దధిషే స్వర్షాఞ్జహ్వమగ్నీ
 చక్రషే హవ్యవాహం ॥౪॥౪౪॥ అబోధ్యగ్నిస్సమిధా జనానాం ప్రతి ధేనుమివాయతీముషాసం
 | యహ్యోఇవ ప్ర వయాముజ్జిహానాః పృభానవస్సిస్రతే నాకమచ్ఛ ॥౫॥౪౫॥ అవోచామ
 కవయే మేధ్యాయ వచో వందారు వృషభాయ వృష్ణే | గవిష్ఠిరో నమసా స్తోమమగ్నౌ
 దివీవ రుక్మమురువ్యశ్చామశ్రేత్ ॥౬॥౪౬॥ అయమిహ ప్రథమో ధాయి ధాత్పభిర్హోతా
 యజిష్టో అధ్వరేష్వేడ్యః | యమప్పవానో భృగవో విరురుచుర్వసేషు చిత్త్రఽ వ్యిభ్వఽ
 వ్యిశీవిశీ ॥౭॥౪౭॥ జనస్య గోపా అజనిష్ట జాగృవిరగ్నిస్సుదక్షస్సువితాయ నవ్యసే |
 ఘృతప్రతీకో బృహతో దివిస్సృశా ద్యుమద్విభాతి భరతేభ్యశ్శుచిః ॥౮॥౪౮॥ త్వామగ్నీ
 అఙ్గిరసో గుహా హితమన్వవిన్దశ్శిశ్రియాణఽ వ్యసేవసే | స జాయసే మధ్యమానస్సహో

మహత్వామా హుస్సహ స్పుత్ర మజ్గీరః ॥౯॥౪౯॥ సఖాయస్సఽ వ్యస్సమ్యజ్ఞామిషల్ల
 స్తోమజ్ఞాగ్నయే । వర్షిష్ఠాయ క్షితీనామూర్జో నప్తే సహస్వతే ॥౧౦॥౫౦॥ సల్లసమిద్యువసే
 వృషన్నగ్నీ విశ్వాన్యర్య ఆ । ఇళస్తదే సమిధ్యసే స నో వసూన్యాభర ॥౧౦॥౫౧॥ త్వామగ్నీ
 హవిష్మన్తో దేవం మర్తాస ఈశతే । మన్యే త్వా జాతవేదసల్ల స హవ్యా వక్ష్యానుషక్
 ॥౧౦॥౫౨॥ త్వాశ్చోత్రశ్రవస్తమ హవస్తే విక్షు జన్తవః । శోచిష్కేషం పురుప్రియాగ్నీ హవ్యాయ
 వోహ్మవే ॥౧౦॥౫౩॥ ఏనా వో అగ్నిన్నమసోర్జో నపాతమాహువే । ప్రియశ్చోతిష్ఠమరతిల్ల
 స్వధ్వరఽవ్యిశ్వస్య దూత మమృతం ॥౧౦॥౫౪॥ విశ్వస్య దూత మమృతఽవ్యిశ్వస్య
 దూత మమృతం । స యోజతే అరుషా విశ్వభోజసా స దుద్రవత్వాహుతః ॥౧౦॥౫౫॥ స
 దుద్రవత్వాహుతస్స దుద్రవత్వాహుతః । సుబ్రహ్మ యజ్ఞస్సుశమీ వసూనాస్తేవల్ల
 రాధో జనానాం ॥౧౦॥౫౬॥ అగ్నీ వాజస్య గోమత ఈశానస్సహసో యహో । అస్మి ధేహి
 జాతవేదో మహి శ్రవః ॥౧౦॥౫౭॥ స ఇధానో వసుష్కవిరగ్నిరీశేన్యో గిరా । రేవదస్మభ్యం
 పుర్వణీక దీదిహి ॥౧౦॥౫౮॥ క్షపో రాజన్నత త్మనాగ్నీ వస్తోరుతోషసః । స తిగ్మజమ్బ
 రక్షసో దహ ప్రతి ॥౧౦॥౫౯॥ భద్రో నో అగ్నిరాహుతో భద్రా రాతిస్సుభగ భద్రో అధ్వరః
 । భద్రా ఉత ప్రశస్తయః ॥౧౦॥౬౦॥ భద్రా ఉత ప్రశస్తయో భద్రం మనః కృణుష్వ
 వృత్రతూర్యే । యేనా సమత్స్స సాససః ॥౧౦॥౬౧॥ యేనా సమత్స్స సాససోఽవస్థిరా
 తనుహి భూరి శర్ధతాం । వనేమా తే అభిష్ఠిభిః ॥౧౦॥౬౨॥ అగ్నిన్తం మన్యే యో వసురస్తఽ
 య్యఽవ్యన్తి ధేనవః । అస్తమర్వన్త ఆశవోఽస్తన్నిత్యాసో వాజిన ఇషల్ల స్తోతృభ్య ఆ
 భర ॥౧౦॥౬౩॥ సో అగ్నిర్యో వసుర్గ్రణీ సఽవ్యమా యన్తి ధేనవః । సమర్వన్తో
 రఘుద్రువస్సల్ల సుజాతాసస్సూరయ ఇషల్ల స్తోతృభ్య ఆ భర ॥౧౦॥౬౪॥ ఉభే సుశ్చన్త్ర
 సర్పిషో దర్వీ శ్రీణీష ఆసని । ఉతో న ఉత్పుపూర్యా ఉక్లేషు శవసస్పత ఇషల్ల స్తోతృభ్య
 ఆభర ॥౧౦॥౬౫॥ అగ్నీ తమద్యాశ్వన్న స్తోమైః కృతున్న భద్రల్ల హృదిస్సృశం । ఋధ్యామా

త ఓహైః ॥౨౬॥౬౬॥ అధా హ్యగ్ని క్రతోర్భద్రస్య దక్షస్య సాధోః । రథీర్ముతస్య బృహతో
 బభూథ ॥౨౭॥౬౭॥ ఏభిర్నో అర్కైర్భవా నో అర్వాక్ష్వస్వర్ణ జ్యోతిః । అగ్ని విశ్వేభిస్సుమనా
 అనీక్షైః ॥౨౮॥౬౮॥ అగ్నిం హోతారం మన్యే దాస్వంత్రవ్వసుం సూనుం సహసో
 జాతవేదసఽవ్విప్రన్న జాతవేదసం । య ఊర్ధ్వయా స్వధ్వరో దేవో దేవాచ్యా కృపా ।
 ఘృతస్య విభ్రాష్టిమను వష్టి శోచిషాజుహ్వనస్య సర్పిషః ॥౨౯॥౬౯॥ అగ్ని త్వన్నో అన్తమ
 ఉత త్రాతా శివో భవా వరూఢ్యః । వసురగ్నిర్వసుశ్రవా అచ్ఛా నక్షి ద్యుమత్తమం
 రయిన్దాః । తన్వా శోచిష్ఠ దీదివస్సుమ్నాయ నూనమీమహీ సఖిభ్యః ॥౩౦॥౭౦॥

॥ పునశ్చితిమంత్రాః ॥

యేన ఋషయస్తపసా సత్రమాయన్నిన్ధానా అగ్నిం స్వరాభరంతః । తస్మిన్నహన్నిదధే
 నాకే అగ్నిం యమాహుర్మనవస్తీర్ణబర్హిషం ॥౧॥౭౧॥ తం పత్నీభిరను గచ్ఛేమ దేవాః
 పుత్రైర్భ్రాతృభిరుత వా హిరణ్యైః । నాకఙ్గాభానాస్సుకృతస్య లోకే తృతీయే పృష్ఠే
 అధి రోచనే దివః ॥౨॥౭౨॥ ఆ వాచో మధ్యమరుహద్భురణ్యురయమగ్నిస్సత్పతిశ్చేకితానః
 । పృష్ఠే పృథివ్యా నిహితో దవిద్యుతదధస్పదఙ్కణతాఽ య్యే పుత్రస్యవః ॥౩॥౭౩॥
 అయమగ్నిర్వీరతమో వయోధాస్సహస్రియో ద్యోతతామప్రయుచ్ఛన్ । విభ్రాజమానస్సరిరస్య
 మధ్య ఉప ప్ర యాహి దివ్యాని ధామ ॥౪॥౭౪॥ సంప్రచ్యవధ్వముప సంప్రయాతాగ్ని పథో
 దేవయానాన్ కృణుధ్వం । పునః కృణ్వానా పితరా యువానాన్వాతాంసీత్వయి తన్తుమేతం
 ॥౫॥౭౫॥ ఉద్బుధ్యస్వాగ్ని పుతి జాగృహి త్వమిష్టా పూర్తే సం సృజేథామయశ్చా ।
 అస్మిన్తనధస్థే అధ్యత్తరస్మిన్విశ్వే దేవా యజమానశ్చ సీదత ॥౬॥౭౬॥ యేన వహసి
 సహస్రం య్యేనాగ్ని సర్వవేదసం । తేనేమం య్యజ్ఞన్నో నయ స్వర్దేవేషు గన్తవే ॥౭॥౭౭॥
 అయస్తే యోనిర్ముత్వియో యతో జాతో అరోచథాః । తఙ్గాన్నగ్న ఆ రోహాథా నో
 వర్ధయా రయిం ॥౮॥౭౮॥

॥ శేషభూత-ఇష్టకోపధానమన్తాః ॥

తపశ్చ తపస్యశ్చ శైశిరా ఋతూ అగ్నీరస్తశ్చేషోఽసి । కల్పేతాన్ద్యావాపుథివీ
 కల్పన్తామాప ఓషధయః కృల్పన్తామగ్నయః పుథజ్మమ జ్యేష్ఠ్యాయ సవ్రతాః । యే
 అగ్నయస్సమనసోఽన్తరా ద్యావాపుథివీ ఇమే । శైశిరా ఋతూ అభికల్పమానా ఇన్త్రమివ
 దేవా అభినఁవ్యశన్తు తయా దేవతయాఙ్గిరస్పద్భువే సీదతం । పరమేష్ఠీ త్వా సాదయతు
 దివస్పృష్ఠే జ్యోతిష్మతీం । విశ్వస్మై ప్రాణాయాపానాయ వ్యానాయ విశ్వజ్యోతిర్యచ్ఛ
 సూర్యస్తేఽధిపతిస్తయా దేవతయాఙ్గిరస్పద్భువా సీద ॥౧॥౭౯॥ లోకం పుణ చ్చిద్రం పుణాఢో
 సీద ధ్రువా త్వం ఇన్త్రాగ్నీ త్వా బృహస్పతిరస్మిన్యోనా ఆసీషదన్ ॥౨॥౮౦॥ తా అస్య
 సూదదోహసస్సోమల్ శ్రీణన్తి పుశ్శయః । జన్మన్తేవానాఁ విశస్త్రిష్టా రోచనే దివః ॥౩॥౮౧॥
 ఇన్త్రఁ విశ్వా అవీవుధన్తముద్రవ్యచసఙ్గిరః । రథీతమల్ రథీనాఁ వ్యాజానాల్ సత్పతిం
 పతిం ॥౪॥౮౨॥ ప్రోథదశ్యో న యవసేఽవిష్యన్యదా మహస్సఁవ్వరణాద్యస్థాత్ । ఆదస్య
 వాతో అను వాతి శోచిరథ స్మ తే వ్రజనఙ్క్రౌష్ణమస్తి ॥౫॥౮౩॥ ఆయోష్ట్యా సదనే
 సాదయామ్యవతశ్చాయాయాల్ సముద్రస్య హృదయే । రశ్మీవతిం భాస్వతీమా యా
 ద్యాం భాస్యా పుథివీమోర్వన్తరిక్షం । పరమేష్ఠీ త్వా సాదయతు దివస్పృష్ఠే వ్యచస్వతీం
 ప్రథస్వతీం । దివఁ య్యచ్ఛ దివస్పృల్హ దివం మా హిల్సీః । విశ్వస్మై ప్రాణాయాపానాయ
 వ్యానాయోదానాయ ప్రతిష్ఠాయై చరిత్రాయ । సూర్యస్తాభి పాతు మహ్యో స్వస్త్యా
 చ్చర్దిషా శన్తమేన తయా దేవతయాఙ్గిరస్పద్భువే సీదతం ॥౬॥౮౪॥ సహస్రస్య ప్రమాసీ
 సహస్రస్య ప్రతిమాసీ సహస్రస్యోన్మాసీ । సాహస్రోఽసి సహస్రాయ త్వా ॥౭॥౮౫॥

॥ ఇతి షోఢశోఽధ్యాయః ॥

అగ్నేజాతానష్ట(౮) రశ్మినా సత్యాయ సప్త(౭) రాజ్ఞ్యసి పంచదశ(౧౫) ఆయం పురో దశ(౧౦) అగ్నిరూర్ధా త్రిల్శత్(౩౦) యేన ఋషయోఽష్ట(౮) తపశ్చ సప్త(౭) । అగ్నేజాతాన్ సప్తానువాకేషు పంచాశీతిః(౮౫) ॥ యుష్మానోఽగ్నే జాతాన్ పంచాశీతిః ॥

॥ మంత్రజ్ఞాపనసూచీ ॥

రాజ్ఞ్యస్యగ్నిర్హేతీనాం, త్రివృత్త్యాభ్యరథంతరల్ సామ ।

విరాళసీన్ద్రో హేతీనాం పంచదశ ప్రఉగం బృహత్సామ ॥

సమ్రాళసి వరుణో హేతీనాం సప్తదశమరుత్వతీయమ్ వైరూపల్ సామ ।

స్వరాళసి సోమో హేతీనాం ఏకవిల్శో నిషేవల్యం వైరాజల్ సామ ।

అధివత్స్యసి, బృహస్పతిర్హేతీనాం, త్రిణవత్రయస్త్రిల్శౌ వైశ్వదేవాగ్నిమారుతే శాక్వరరైవతీ సామ

ఆయం పురః పుణ్ణికా, దంక్షవో ఆయం దక్షిణా మేనకా యాతుధానా, ఆయం పశ్చాత్ప్రమ్లై వ్యాఘ్రా, ఆయముత్తరాద్విశ్వాచీ ఆపః, ఆయముపరి ఉర్వశ్యవస్పూర్జన్ పుష్కరాంగీరసో హవిష్మంతః ॥

॥ అథ సప్తదశోఽధ్యాయః ॥

॥ అగ్నిచయసే శతరుద్రయహోమమంత్రాః ॥

॥ శతరుద్రయహోమమంత్రాః ॥

నమస్తే రుద్ర మన్యవ ఉతో త ఇషవే నమః । బాహుభ్యాముత తే నమః ॥౧॥౧॥
 యా తే రుద్ర శివా తనూరఘోరాపాపకాశినీ । తయా నస్తన్వా శస్తమయా గిరిశన్తాభి
 చాకశీహి ॥౨॥౨॥ యామిషుజ్గిరిశన్త హస్తీ బిభర్ష్యస్తవే । శివాజ్గిరిత్ర తాజ్కారు మా
 హిల్సీః పురుషణ్ణగత్ ॥౩॥౩॥ శివేన వచసా త్వా గిరిశాచ్ఛా వదామసి । యథా
 నస్సర్వమిజ్జగదయక్ష్మల్ సుమనా అసత్ ॥౪॥౪॥ అధ్యవోచదధివక్తా ప్రథమో దైవ్యో
 భిషక్ । అహిల్శ్చ సర్వాణ్ణమ్భయన్తస్సర్వాశ్చ యాతుధాన్యోఽధరాచీః పురా సువ ॥౫॥౫॥
 అసౌ యస్తామ్రా అరుణ ఉత బభ్రుస్సుమజ్గలః । యే చైనల్ రుద్రా అభితో దిక్షు
 శ్రితాస్సహస్రశోఽపైషాల్ హేళ ఈమహి ॥౬॥౬॥ అసౌ యోఽవసర్పతి నీలగ్రీవో విలోహితః
 । ఉత్తైనజ్గోపా అద్రుశ్చన్నద్రుశ్చన్నదహార్యస్స ద్రుష్టో మృళయాతి నః ॥౭॥౭॥ నమోఽస్తు
 నీలగ్రీవాయ సహస్రాక్షాయ మీహ్మషే । అథో యే అస్య సత్వానోఽహస్తీభ్యోఽకరన్నమః
 ॥౮॥౮॥ ప్రముణ్ణ ధన్వనస్త్వముభయోరార్షోర్వ్యాం । యాశ్చ తే హస్త ఇషవః పురా
 తా భగవో వప ॥౯॥౯॥ విజ్యన్ధనుః కృపర్షినో విశల్యో బాణవాః ఉత । అనేశన్నస్య యా
 ఇషవ ఆభురస్య నిషజ్గధిః ॥౧౦॥౧౦॥ పరి తే ధన్వనో హేతిరస్మాన్ వృణక్తు విశ్వతః ।
 అథో య ఇషుధిస్తవారే అస్మన్ని ధేహి తం ॥౧౧॥౧౧॥ యా తే హేతిర్మిహ్మృష్టమ హస్తీ
 బభూవ తే ధనుః । తయాస్మాన్ విశ్వతస్త్వమయక్ష్మయా పరి భుజ ॥౧౨॥౧౨॥ అవతత్య
 ధనుష్ష్వల్ సహస్రాక్ష శతీషుధే । నిశీర్య శల్యానాం ముఖా శివో నస్సుమనా భవ ॥౧౩॥౧౩॥
 నమస్త ఆయుధాయానాతతాయ ధృష్టవే । ఉభాభ్యాముత తే నమో బాహుభ్యాన్తవ
 ధన్వసే ॥౧౪॥౧౪॥ మా నో మహాస్తముత మా నో అర్భకం మా న ఉక్షన్తముత మా న

ఉక్తితం । మా నో వధీః ప్రితరం మోత మాతరం మా నః ప్రియాస్తన్వో రుద్ర రీరిషః
 ॥౧౫॥౧౫॥ మా నస్తోకే తనయే మా న ఆయుషి మానో గోషు మా నో అశ్వేషు రీరిషః ।
 మా నో విరాన్ రుద్ర భామినో వధీర్హవిష్మంతస్సదమిత్వా హవామహే ॥౧౬॥౧౬॥

॥ శతరుద్రయహోమమంత్రాః ॥

నమో హిరణ్యబాహవే నేనాన్యే దిశాఞ్చ పతయే నమో నమో వృక్షేభ్యో హరికేశిభ్యః
 పుశూనాం పతయే నమః । నమశ్శృష్టిఞ్జారాయ త్విషీమతే పథీనాం పతయే నమో నమో
 హరికేశాయావవీతిసే పుష్పానాం పతయే నమః ॥౧౧॥౧౭॥ నమో బభ్రుశాయావ్యాధినేనానాం
 పతయే నమో నమో భవస్య హేత్యై జగతాం పతయే నమః । నమో రుద్రాయాతతాయినే
 క్షీత్రాణాం పతయే నమో నమస్సూతాయాహస్త్యై వనానాం పతయే నమః ॥౨॥౧౮॥
 నమో రోహితాయ స్థపతయే వృక్షాణాం పతయే నమో నమో భువంతయే
 వారివస్కృతాయోషధీనాం పతయే నమః । నమో మన్త్రిణీ వాణిజాయ కక్షాణాం పతయే
 నమో నమో ఉచ్చైర్హోషాయాక్రందయతే పత్తీనాం పతయే నమః ॥౩॥౧౯॥ నమః
 కృత్సాయతాయ ధావతే సత్వనాం పతయే నమో నమస్సహమానాయ నివ్యాధిన
 ఆవ్యాధినాం పతయే నమః । నమః కృకుభాయ నిషజ్గిణీ స్తీనానాం పతయే నమో
 నమో నిచేరవే పరిచరాయారణ్యానాం పతయే నమః ॥౪॥౨౦॥ నమో వఞ్చతే పరివఞ్చతే
 స్తాయూనాం పతయే నమో నమో నిషజ్గిణ ఇషుధిమతే తస్కరాణాం పతయే నమః ।
 నమస్సుకాయభ్యో జిఘాల్సద్యో ముష్టతాం పతయే నమో నమోఽసిమద్యో నక్తఞ్చరద్యో
 వికృన్తానాం పతయే నమః ॥౫॥౨౧॥

॥ శతరుద్రయహోమమంత్రాః ॥

నమో ఉష్ణిషిణీ గిరిచరాయ కులుఞ్చానాం పతయే నమో నమో ఇషుమద్యో
 ధన్వాయభ్యశ్చ వో నమః । నమో ఆతన్వాసేభ్యః పృతి దధాసేభ్యశ్చ వో నమో నమో

ఆ॒య॒చ్ఛ॒ద్భ్యోఽ॒స్య॒ద్భ్యశ్చ॒ వో॒ న॒మః॑ ॥౧౧॥౨౨॥ న॒మో॒ వి॒స్స॒జ॒ద్భ్యో॒ వి॒ధ్య॒ద్భ్యశ్చ॒ వో॒ న॒మో॒
 న॒మ॒స్స॒వ॒ద్భ్యో॒ జా॒గ్ర॒ద్భ్యశ్చ॒ వో॒ న॒మః॑ । న॒మ॒శ్శ॒యా॒నే॒భ్య ఆ॒సీ॒నే॒భ్యశ్చ॒ వో॒ న॒మో॒
 న॒మ॒స్తి॒ష్ఠ॒ద్భ్యో॒ ధా॒వ॒ద్భ్యశ్చ॒ వో॒ న॒మః॑ ॥౨॥౨౩॥ న॒మ॒స్స॒భా॒భ్య॒స్స॒భా॒ప॒తి॒భ్యశ్చ॒ వో॒ న॒మో॒
 న॒మోఽ॒శ్వే॒భ్యోఽ॒శ్వ॒ప॒తి॒భ్యశ్చ॒ వో॒ న॒మః॑ । న॒మ॒ ఆ॒వ్యా॒ధి॒నీ॒భ్యో॒ వి॒వి॒ధ్య॒న్తి॒భ్యశ్చ॒ వో॒ న॒మో॒
 న॒మ॒ ఉ॒గ॒ణా॒భ్యస్త॒ప్త॒హ॒తీ॒భ్యశ్చ॒ వో॒ న॒మః॑ ॥౩॥౨౪॥ న॒మో॒ గ॒ణే॒భ్యో॒ గ॒ణ॒ప॒తి॒భ్యశ్చ॒ వో॒
 న॒మో॒ న॒మో॒ వ్రా॒తే॒భ్యో॒ వ్రా॒త॒ప॒తి॒భ్యశ్చ॒ వో॒ న॒మః॑ । న॒మో॒ గృ॒తీ॒భ్యో॒ గృ॒త॒ప॒తి॒భ్యశ్చ॒ వో॒
 న॒మో॒ న॒మో॒ వి॒రూ॒పే॒భ్యో॒ వి॒శ్వ॒రూ॒పే॒భ్యశ్చ॒ వో॒ న॒మః॑ ॥౪॥౨౫॥ న॒మ॒స్సే॒నా॒భ్యస్సే॒నా॒ని॒భ్యశ్చ॒
 వో॒ న॒మో॒ న॒మో॒ ర॒థి॒భ్యో॒ అ॒ర॒థే॒భ్యశ్చ॒ వో॒ న॒మః॑ । న॒మః॑ క్ష॒త్ర॒భ్య॒స్స॒జ్ఞ॒హీ॒త్ర॒భ్యశ్చ॒ వో॒
 న॒మో॒ న॒మో॒ మ॒హా॒ద్భ్యో॒ అ॒ర్చ॒కే॒భ్యశ్చ॒ వో॒ న॒మః॑ ॥౫॥౩॥౨౬॥

॥ శతరుద్రీయహోమమంత్రాః ॥

న॒మ॒స్స॒క్ష॒భ్యో॒ ర॒థ॒కా॒రే॒భ్యశ్చ॒ వో॒ న॒మో॒ న॒మః॑ క్కు॒లా॒లే॒భ్యః॒ క్కు॒ర్మా॒రే॒భ్యశ్చ॒ వో॒ న॒మః॑
 । న॒మో॒ ని॒షా॒దే॒భ్యః॒ పు॒ణ్ణే॒ష్యే॒భ్యశ్చ॒ వో॒ న॒మో॒ న॒మ॒శ్శ్చ॒వి॒భ్యో॒ మృ॒గ॒యు॒భ్యశ్చ॒ వో॒ న॒మః॑
 ॥౧౧॥౨౭॥ న॒మ॒శ్శ్చ॒భ్యశ్చ॒ప॒తి॒భ్యశ్చ॒ వో॒ న॒మో॒ న॒మో॒ భ॒వాయ॑ చ॒ రు॒ద్రాయ॑ చ ।
 న॒మ॒శ్శ్చ॒ర్యాయ॑ చ॒ ప॒శు॒ప॒తయే॑ చ॒ న॒మో॒ నీ॒లగ్రీ॒వాయ॑ చ॒ శి॒తి॒కణ్ణాయ॑ చ ॥౨॥౨౮॥ న॒మః॑
 క్కు॒వ॒ర్ది॒నే॒ చ॒ ప్యు॒ప్త॒కేశాయ॑ చ॒ న॒మ॒స్స॒హస్తా॒క్షాయ॑ చ॒ శ॒త॒ధ॒న్వనే॑ చ । న॒మో॒ గి॒రి॒శయా॑య
 చ॒ శి॒పి॒వి॒ష్టాయ॑ చ॒ న॒మో॒ మీ॒హ్నా॒ష్టమా॑య॒ చే॒మ॒మతే॑ చ ॥౩॥౨౯॥ న॒మో॒ హ్ర॒స్వాయ॑ చ
 వా॒మ॒నాయ॑ చ॒ న॒మో॒ బృ॒హతే॑ చ॒ వ॒ర్షీ॒యనే॑ చ । న॒మో॒ వృ॒ద్ధాయ॑ చ॒ స॒వృ॒ధే॑ చ
 న॒మోఽగ్రాయ॑ చ॒ ప్ర॒థ॒మాయ॑ చ ॥౪॥౩౦॥ న॒మ॒ ఆ॒శ॒వే॑ చా॒జి॒రాయ॑ చ॒ న॒మ॒శ్శీ॒ఘ్రాయ॑
 చ॒ శీ॒భ్యాయ॑ చ । న॒మ॒ ఊ॒ర్మాయ॑ చా॒వ॒స్వ॒న్యాయ॑ చ॒ న॒మో॒ నా॒దే॒యాయ॑ చ॒ ద్వీ॒ప్యాయ॑
 చ ॥౫॥౪॥౩౧॥

॥ శతరుద్రీయహోమమంత్రాః ॥

నమః ప్సార్జాయ చావార్జాయ చ నమః ప్పుత్రరణాయ చోత్తరణాయ చ ।
 నమస్తీర్థాయ చ కూల్యాయ చ నమశ్శుష్ప్యాయ చ వేన్యాయ చ ॥౧॥౪౨॥ నమస్సికత్యాయ
 చ ప్రవాహ్యాయ చ నమః క్షిల్శిలాయ చ క్షయణాయ చ । నమః కృవర్ధినీ చ పులస్తినీ
 చ నమ ఇరిణ్యాయ చ ప్రపథ్యాయ చ ॥౨॥౪౩॥ నమో వ్రజ్యాయ చ గోష్యాయ చ
 నమస్తల్యాయ చ గేహ్యాయ చ । నమో హృద్యాయ చ నివేష్యాయ చ నమః క్కాట్యాయ
 చ గహ్వరీష్యాయ చ ॥౩॥౪౪॥ నమశ్శుష్ప్యాయ చ హరిత్యాయ చ నమః పాల్సవ్యాయ
 చ రజస్యాయ చ । నమో లోప్యాయ చోలప్యాయ చ నమః ఊర్వ్యాయ చ సూర్వ్యాయ
 చ ॥౪॥౪౫॥ నమః పుర్ణాయ చ పర్ణశదాయ చ నమః ఉద్గురమాణాయ చాభిఘ్నేతే చ ।
 నమః ఆభిదతే చ ప్రభిదతే చ నమః ఇమకృద్భ్యో ధనుష్కృద్భ్యోశ్చ వో నమః । నమో వః
 క్కిరికేభ్యో దేవానాం హృదయేభ్యో నమో విచిన్వత్యేభ్యో నమో విక్షిణత్యేభ్యో నమః
 ఆనిర్వత్యేభ్యః ॥౫॥౪౬॥

॥ శతరుద్రీయహోమమంత్రాః ॥

ద్రావే అన్ధసస్పతే దరిద్ర నీలలోహిత । ఆసాం ప్రజానామేషాం పశూనాం మా భేరో
 రోజ్మో చ నః క్కిశ్చానామమత్ ॥౧॥౪౭॥ ఇమా రుద్రాయ తవసే కపర్ధినీ క్షయద్విరాయ
 ప్రభరామహే మతీః । యథా శమసద్ద్విపదే చతుష్పదే విశ్వం పుష్టజ్ఞామే అస్మిన్ననాతురం
 ॥౨॥౪౮॥ యా తే రుద్ర శివా తనూశ్శివా విశ్వాహా భేషజీ । శివ ఋతస్య భేషజీ తయా
 నో మృశ జీవసే ॥౩॥౪౯॥ పరిణో హేతీ రుద్రస్య వృజ్ఞ్యాత్ పరి త్వేషస్య దుర్మతిర్మహీ
 గాత్ । అవ స్థిరా మఘవద్భ్యస్తనుష్వ మీఢ్వస్తోకాయ తనయాయ మృశ ॥౪॥౫౦॥
 మీహృష్టమ శివతమ శివో నస్సుమనా భవ । పరమే వృక్ష ఆయుధన్నిధాయ కృత్తిః
 వ్యసాన ఆచర పినాకం బిభ్రదాగహి ॥౫॥౫౧॥ వికిరిద్ర విలోహిత నమస్తే అస్తు భగవః

| యాస్తే సహస్రల్ హేతయోఽన్యమస్మన్ని వపన్తు తాః ॥౬॥౫౨॥ సహస్రాణి సహస్రశో
 బాహ్యోస్తవ హేతయః | తాసామీశానో భగవః పురాచీనా ముఖా కృధి ॥౭॥౫౩॥ అసంఖ్యాతా
 సహస్రాణి యే రుద్రా అధి భూమ్యాం | తేషాల్ సహస్రయోజనేఽవ ధన్వాని తన్మసి
 ॥౮॥౫౪॥ అస్మిన్మహాత్యర్ణవేఽన్తరిక్షే భవా అధి | తేషాల్ సహస్రయోజనేఽవ ధన్వాని
 తన్మసి ॥౯॥౫౫॥ నీలగ్రీవాశ్శితకణ్ఠా దివల్ రుద్రా ఉపశ్రితాః | తేషాల్ సహస్రయోజనేఽవ
 ధన్వాని తన్మసి ॥౧౦॥౫౬॥ నీలగ్రీవాశ్శితకణ్ఠాశ్శర్వా అధః క్షమాచరాః | తేషాల్
 సహస్రయోజనేఽవ ధన్వాని తన్మసి ॥౧౧॥౫౭॥ యే వృక్షేషు శష్పిణ్శరా నీలగ్రీవా విలోహితాః
 | తేషాల్ సహస్రయోజనేఽవ ధన్వాని తన్మసి ॥౧౨॥౫౮॥ యే భూతానామధిపతయో
 విశిఖాసః కృపర్దినః | తేషాల్ సహస్రయోజనేఽవ ధన్వాని తన్మసి ॥౧౩॥౫౯॥ యే పథాం
 పథిరక్షిణ ఐశబృదా ఆయుర్యుధః | తేషాల్ సహస్రయోజనేఽవ ధన్వాని తన్మసి ॥౧౪॥౬౦॥
 యే తీర్థాని ప్రచరన్తి సృకాహస్తా నిషక్కిణాః | తేషాల్ సహస్రయోజనేఽవ ధన్వాని తన్మసి
 ॥౧౫॥౬౧॥ యేఽస్నేషు వివిధ్యన్తి పాత్రేషు పిబతో జనాన్ | తేషాల్ సహస్రయోజనేఽవ
 ధన్వాని తన్మసి ॥౧౬॥౬౨॥ య ఏతావన్తశ్చ భూయాల్సశ్చ దిశో రుద్రా వితస్థిరే |
 తేషాల్ సహస్రయోజనేఽవ ధన్వాని తన్మసి ॥౧౭॥౬౩॥ నమోఽస్తు రుద్రేభ్యో యే దివి
 యేషాఁ వ్వర్షమిషవః | తేభ్యో దశ ప్రాచీర్దశ దక్షిణా దశ ప్రతీచీర్దశోదీచీర్దశోర్ధ్వాః |
 తేభ్యో నమో అస్తు తే నో మృళయన్తు తే నోఽవన్తు | తేయన్ద్విష్టో యశ్చ నో ద్వేష్టి
 తమేషాణ్శమ్భే దధ్మః | నమోఽస్తు రుద్రేభ్యో యేఽన్తరిక్షే యేషాఁ వ్వాత ఇషవః | తేభ్యో
 దశ ప్రాచీర్దశ దక్షిణా దశ ప్రతీచీర్దశోదీచీర్దశోర్ధ్వాః | తేభ్యో నమో అస్తు తే నో మృళయన్తు
 తే నోఽవన్తు | తేయన్ద్విష్టో యశ్చ నో ద్వేష్టి తమేషాణ్శమ్భే దధ్మః | నమోఽస్తు
 రుద్రేభ్యో యే పృథివ్యాఁ య్యేషామన్నమిషవః | తేభ్యో దశ ప్రాచీర్దశ దక్షిణా దశ
 ప్రతీచీర్దశోదీచీర్దశోర్ధ్వాః | తేభ్యో నమో అస్తు తే నో మృళయన్తు తే నోఽవన్తు |
 తేయన్ద్విష్టో యశ్చ నో ద్వేష్టి తమేషాణ్శమ్భే దధ్మః ॥౧౮॥౬౪॥

॥ ఇతి సప్తదశోఽధ్యాయః ॥

నమస్తే షోఢశ(౧౬) నమో హిరణ్యబాహవే పఞ్చ(౫) నమ ఉష్ణీషిణీ(౫) నమస్తక్షభ్యః(౫) నమో
జ్యేష్ఠాయ(౫) నమస్సుత్యాయ(౫) నమః పార్యాయేతి పఞ్చ పఞ్చ(౫) ద్రాపే అన్యసస్పత ఇత్యష్టాదశ(౧౮)
। నమస్తే అష్టానువాకేషు చతుఃషష్ఠిః(౬౪) ॥

॥ మంత్రజ్ఞాపనసూచీ ॥

వృక్షో భూతః పథస్తీర్థం హ్యన్నం చైతావతోఽపి చ । నమోఽస్తు రుద్రం పూర్వం వా
ఉక్త్వా వాచ్యాః క్రమాద్ధివి ॥ అన్తరిక్షీ పృథివ్యాం చాధ్యాయే సప్తదశే తథా । ఏవం యః
పఠతే రుద్రగణో భూత్వా వసేచ్ఛిరమ్॥

॥ అథాష్టాదశోఽధ్యాయః ॥

॥ అగ్నిచయసే పరిషేచనాదిసంస్కారమంత్రాః ॥

॥ పరిషేచనాదిసంస్కారమంత్రాః ॥

అశ్మన్నూర్జం పర్వతే శిశ్రియాణామద్భ్య ఓషధీభ్యో వనస్పతిభ్యో అధి సమ్భృతం
 పయః | తాన్న ఇషమూర్జన్ధత్త మరుతస్సల్రరాణా అశ్మల్స్తే క్షున్నయి త ఊర్గ్యన్ద్విష్టుస్తస్తే
 శుగ్బుచ్చతు ||౧||౧|| ఇమా మే అగ్న ఇష్టకా ధేనవస్సన్ద్వికా చ దశ చ దశ చ శతశ్చ
 శతశ్చ | సహస్రశ్చ సహస్రశ్చాయుతశ్చాయుతశ్చ నియుతశ్చ నియుతశ్చ ||౨||౨||
 అర్బుదశ్చ న్యర్బుదశ్చ సముద్రశ్చ మధ్యశ్చాస్తశ్చ పరార్ధశ్చ | ఏతా మే అగ్న ఇష్టకా
 ధేనవస్సన్ద్విముత్రాముష్మీఁ ల్లోకే ||౩||౩|| ఋతవస్థ ఋతావృధ ఋతుష్టా స్థ ఋతావృధః
 | పుత్రశ్చ్యుతో మధుశ్చ్యుతో విరాజో నామ కామదుఘా అక్షీయమాణాః ||౪||౪|| సముద్రస్య
 త్వావకయాగ్నీ పరి వ్యయామసి | పావకో అస్మభ్యల్ శివో భవ ||౫||౫|| హిమస్య త్వా
 జరాయుణాగ్నీ పరి వ్యయామసి | పావకో అస్మభ్యల్ శివో భవ ||౬||౬|| ఉప జ్మన్నుప
 వేతసేఽవ తర నదీష్వా | అగ్నీ పితృమపామసి మణ్డాకి తాభిరాగహి సేమన్నో యజ్ఞం
 పావకవర్ణల్ శివజ్మృధి ||౭||౭|| అపామిదన్న్యయనల్ సముద్రస్య నివేశనం | అన్యాల్స్తే
 అస్మత్తపన్తు హేతయః ప్వావకో అస్మభ్యల్ శివో భవ ||౮||౮|| అగ్నీ పావక రోచిషా
 మన్తయా దేవజిహ్వయా | ఆ దేవాన్వక్తీ యక్తీ చ ||౯||౯|| స నః ప్వావక దీదివోఽగ్నీ
 దేవాఁ ఇహోవహ | ఉప యజ్ఞల్ హవిశ్చ నః ||౧౦||౧౦|| పావకయా యశ్చితయన్త్యా
 కృపా క్షామన్రురుచ ఉషసో న భానునా | తూర్వన్న యామన్నేతశస్య నూరణ ఆ యా
 ప్పుణే న తత్ప్రాణో అజరః ||౧౧||౧౧|| నమస్తే హరసే శోచిషే నమస్తే అస్త్యర్చిషే |
 అన్యాల్స్తే అస్మత్తపన్తు హేతయః ప్వావకో అస్మభ్యల్ శివో భవ | నృషదే వేళప్సుషదే
 వేడ్భర్షిషదే వేడ్వనసదే వేట్ స్వర్షిదే వేట్ ||౧౨||౧౨|| యే దేవా దేవానాఁ య్యజ్ఞియా

యజ్ఞీ॑యానా॑న్ స॑ప్త॒త్సరీ॑ణము॒ప భా॑గమా॒సతే॑ । అ॒హుతా॑దో హ॒విషో॑ యజ్ఞే॑
 అ॒స్మిన్త॒న్వయం॑ పి॒బన్తు॑ మధు॒నో ఘృ॑తస్య ॥౧౩॥౧౩॥ యే దే॒వా దే॒వేష్వధి॑ దే॒వత్వమా॒యస్యే॑
 బ్ర॒హ్మణః॑ పు॒రవి॒తారో॑ అ॒స్య । యే॒భ్యో న ఋ॒తే ప॑వతే॒ ధామ॑ కి॒ఞ్చాన॑ న తే ది॒వో న
 పృ॒థివ్యా॑ అధి॒ స్నుషు॑ ॥౧౪॥౧౪॥ ప్రా॒ణదా॑ అ॒పానదా॑ వ్యా॒నదా॑ వ॒ర్షదా॑ పరి॒వోదాః॑ ।
 అ॒న్యాన్స్తే॑ అ॒స్మత్త॑వన్తు హే॒తయః॑ ప్వా॒వకో అ॒స్మభ్యం॑ శి॒వో భ॑వ ॥౧౫॥౧౫॥

॥ వైశ్వకర్మణహోమః ॥

అ॒గ్నిస్తీ॑గ్మీన శో॒చిషా॑ యా॒సద్వి॒శ్వన్న॒త్యత్రి॑ణం । అ॒గ్నిర్నో॑ వనుతీ ర॒యిం ॥౧౬॥౧౬॥ య
 ఇ॒మా వి॒శ్వా భు॑వనాని జు॒హ్వద్భుషి॑ర్వో॒తా న్యసీ॑దత్ప్రీ॒తా నః॑ । స ఆ॒శిషా॑ ద్రు॒విణామి॒చ్ఛమా॑నః
 పృ॒థమ॑చ్ఛద॒వరా॑ ఆ॒విపే॑శ ॥౧౭॥౧౭॥ కి॒న్స్విదా॑సీ॒దధి॒ష్ఠాన॑మా॒రమ్భ॑ణజ్ఞు॒తమ॑త్స్వి॒త్
 కథా॑సీత్ । యతో॑ భూ॒మిజ్ఞా॑నయన్ వి॒శ్వక॑ర్మా వి ద్యా॒మోర్ణోన్మ॑హినా వి॒శ్వచ॑క్షాః ॥౧౮॥౧౮॥
 వి॒శ్వత॑శ్శక్తు॒రుత॑ వి॒శ్వతో॑ముఖో వి॒శ్వతో॑బా॒హురు॑త వి॒శ్వత॑స్పాత్ । సం బా॒హుభ్యా॑న్ధ॒మతి॑
 సం ప॑తత్రై॒ర్ద్యావా॑భూ॒మీ జ॒నయ॑న్దే॒వ ఏ॒కః ॥౧౯॥౧౯॥ కి॒న్స్విద్వ॑న॒జ్ఞ ఉ॒ స వృ॑క్ష ఆ॒స
 యతో॑ ద్యా॒వాపృ॒థివీ॑ నిష్ఠ॒తక్షుః॑ । మనీ॑షిణో మనసా పు॒చ్ఛతే॑దు తద్యద॒ధ్యతి॑ష్ఠద్భు॒వనాని॑
 ధా॒రయన్ ॥౨౦॥౨౦॥ యా తే॑ ధా॒మాని॑ ప॒రమా॑ణి యా వ॒మా యా మ॑ధ్య॒మా
 వి॒శ్వక॑ర్మన్నుతే॒మా । శి॒క్షా సఖి॑భ్యో హ॒విషి॑ స్వ॒ధావ॑స్వ॒యం య్య॑జస్వ త॒స్వం వృ॑ధా॒నః
 ॥౨౧॥౨౧॥ వా॒చస్ప॑తిం వి॒శ్వక॑ర్మాణ॒మూత॑యే మనో॒జువం॑వ్యాజే అ॒ద్యా హు॑హేమ । స నో
 వి॒శ్వాని॑ హ॒వనాని॑ జోష॒ద్విశ్వ॑శంభూ॒రవ॑సే సా॒ధుక॑ర్మా ॥౨౨॥౨౨॥ వి॒శ్వక॑ర్మన్ హ॒విషా॑
 వా॒వృధా॑న॒స్వయం॑ య్య॒జస్వ పృ॒థివీ॑ము॒త ద్యాం॑ । ము॒హ్యన్త॒వస్యే॑ అ॒భిత॑స్స॒పత్నా॑ ఇ॒హోస్మాకం॑
 మ॒ఘవా॑ సూ॒రిరస్తు ॥౨౩॥౨౩॥ వి॒శ్వక॑ర్మన్ హ॒విషా॑ వ॒ర్ధనే॑న త్రా॒తార॑మి॒న్తమ॑కృ॒ణోర॑యు॒ధ్యం
 । త॒స్మై వి॒శస్స॑మనమన్త పూ॒ర్వీర॑యము॒గ్రో వి॒హవ్యో॑ యథా॒సత్ ॥౨౪॥౨౪॥

॥ వైశ్వకర్మణహోమః ॥

చక్షు॑షః ప్రి॒తా మ॑నసా హి ధీ॒రో ఘృ॑తమే॒నే అ॒జన॑న్నమ్నమా॒సే । యదే॑ద॒న్తా అ॒దదృ॑హన్త

పూర్వ ఆదిద్వ్యావాపుథివీ అప్రథేతాం ॥౧॥౨౫॥ విశ్వకర్మా విమనా ఆద్విహాయా ధాతా
 విధాతా పరమోత సన్సక్ ॥ తేషామిష్టాని సమిషా మదన్తి యత్రా సప్తఋషీన్సర ఏకమాహుః
 ॥౨॥౨౬॥ యో నః ప్షితా జనితా యో విధాతా ధామాని వేద భువనాని విశ్వా ॥ యో
 దేవానాన్నామధా ఏక ఏవ తల్ సంప్రశ్నం భువనా యన్త్యన్యా ॥౩॥౨౭॥ త ఆయజన్త
 ద్రవిణల్ సమస్మా ఋషయః పూర్వే జరితారో న భూనా ॥ అసూర్తే సూర్తే రజసి నిషత్తే
 యే భూతాని సమకృణ్వన్నిమాని ॥౪॥౨౮॥ పరో దివా పర ఏనా పుథివ్యా పరో
 దేవేభిరసురైర్యదస్తి ॥ కల్స్విద్గర్భం ప్రథమన్ద్రు ఆపో యత్ర దేవాస్సమపశ్యన్త పూర్వే
 ॥౫॥౨౯॥ తమిద్గర్భం ప్రథమన్ద్రు ఆపో యత్ర దేవాస్సమగచ్ఛన్త విశ్వే ॥ అజస్య నాభా
 అధ్యేకమర్పితః య్యస్మిన్విశ్వాని భువనాని తస్యః ॥౬॥౩౦॥ న తః విదాథ య ఇమా
 జజానాన్యద్యష్మాకమన్తరం బభూవ ॥ నీహరేణ ప్రావృతా జల్ప్యా చాసుతృప ఉక్తశాసశ్చరన్తి
 ॥౭॥౩౧॥ విశ్వకర్మా హ్యజనిష్ట దేవ ఆదిద్గన్ధర్వో అభవద్ ద్వితీయః ॥ తృతీయః ప్షితా
 జనితౌ షఢీనామపాఙ్గర్భః వ్యదధాత్పురుత్రా ॥౮॥౩౨॥

॥ అప్రతిరథం సూక్తం ॥

ఆశుశ్శిశానో వృషభో న భీమో ఘనాఘనః క్షోభణశ్చర్షణీనాం ॥ సజ్రన్దనోఽనిమిష
 ఏకవీరశ్శతల్ సేనా అజయత్సాకమిన్త్రః ॥౧॥౩౩॥ సజ్రన్దసేనానిమిషేణ జిష్ణునా యుత్కారేణ
 దుశ్శ్యవసేన ధృష్ణునా ॥ తదిస్త్రిణ జయత తత్సహధ్వః య్యుధో నర ఇషుహస్తేన
 వృష్ణా ॥౨॥౩౪॥ స ఇషుహస్తైస్స నిషఙ్గిభిర్వశీ సల్స్పష్టా స యుధ ఇన్తో గణేన ॥
 సల్స్పష్టజిత్ సోమపా బాహుశర్మ్యగ్రధన్వా ప్రతిహితాభిరస్తా ॥౩॥౩౫॥ బృహస్పతే పరి
 దీయా రథేన రక్షోహామిత్రాః అపబాధమానః ॥ ప్రభఙ్జస్తేనాః పృమ్పణో యుధా
 జయన్సస్మాకమేధ్యవితా రథానాం ॥౪॥౩౬॥ బలవిజ్ఞాయ స్థవిరః పృవీరస్సహస్వాన్వాజీ
 సహమాన ఉగ్రః ॥ అభివీరో అభిసత్వా సహోజా జైత్రమిన్త్ర రథమా తిష్ఠ గోవిత్ ॥౫॥౩౭॥

గో॒త్ర॒భి॒ద॒జ్ఞో॒వి॒దఁ॑ వ్య॒జ్ర॒బా॒హు॒ఞ్జ॒య॒న్త॒మ॒జ్ఞు॒ ప్ర॒మృ॒ణ॒న్త॒మో॒జ॒సా॑ । ఇ॒మ॒ఽ స॒జా॒తా॒ అ॒ను॒
 వీ॒ర॒య॒ధ్వ॒మి॒న్త్ర॒ఽ స॒ఖా॒యో॒ అ॒ను॒ స॒ఽ ర॒భ॒ధ్వం ॥౬౧॥౩౮॥ అ॒భి॒ గో॒త్రా॒ణి॒ స॒హ॒సా॒
 గా॒హ॒మా॒నో॒ఽద॒యో॒ వీ॒ర॒శ్శ॒త॒మ॒న్య॒రి॒న్త్రః॑ । దు॒శ్శ్య॒వ॒నః॑ పు॒త॒నా॒షా॒శ॒యు॒ధ్యో॒ఽస్మా॒క॒ఽ
 సే॒నా॒ అ॒వ॒తు॒ ప్ర॒ యు॒త్సు ॥౬౧॥౩౯॥ ఇ॒న్త్ర॒ ఆ॒సా॒న్నే॒తా॒ బృ॒హ॒స్ప॒తి॒ర్దక్షి॒ణా॒ య॒జ్ఞః॑ పు॒ర ఏ॒తు
 సో॒మః॑ । దే॒వ॒సే॒నా॒నా॒మ॒భి॒భ॒జ్జా॒తీ॒నా॒ఞ్జ॒య॒న్తీ॒నాం॑ మ॒రు॒తో॒ య॒న్త్య॒గ్రం ॥౬౧॥౪౦॥ ఇ॒న్త్ర॒స్య
 వృ॒ష్ణో॒ వ॒రు॒ణ॒స్య॒ రా॒జ్ఞ ఆ॒ది॒త్యా॒నాం॑ మ॒రు॒తా॒ఽ శ॒ర్ధ ఉ॒గ్రం । మ॒హా॒మ॒న॒సాం
 భు॒వ॒న॒చ్య॒వా॒నా॒జ్ఞో॒ష్ఠో॒ దే॒వా॒నా॒ఞ్జ॒య॒తా॒ము॒ద॒స్థాత్ ॥౬౧॥౪౧॥ ఉ॒ద్ధ॒ర్ష॒య
 మ॒ఘ॒వ॒న్నా॒యు॒ధా॒న్య॒త్స॒త్వ॒నాం॑ మా॒మ॒కా॒నాం॑ మ॒నా॒ఽసి॑ । ఉ॒ద్వృ॒త్ర॒హ॒న్వా॒జి॒నాఁ
 వ్యా॒జి॒నా॒న్య॒ద్ర॒థా॒నా॒ఞ్జ॒య॒తాఁ॑ య్య॒న్తు॒ ఘో॒షాః ॥౬౧॥౪౨॥ అ॒స్మా॒క॒మి॒న్త్ర॒స్స॒మృ॒తీ॒షు
 ధ్వ॒జీ॒ష్వ॒స్మా॒కఁ॑ య్యా॒ ఇ॒ష॒వ॒స్త్వా॒ జ॒య॒న్తు॒ । అ॒స్మా॒కఁ॑ వీ॒రా॒ ఉ॒త్త॒రే॒ భ॒వ॒న్త్య॒స్మాకఁ॑ ఉ॒ దే॒వా
 అ॒వ॒తా॒ హ॒వే॒షు ॥౬౧॥౪౩॥ అ॒మీ॒షా॒శ్చో॒త్తం॑ ప్ర॒తి॒లో॒భ॒య॒న్తీ॒ గృ॒హా॒ణా॒ఙ్గా॒న్య॒ష్వే॒ ప॒రే॒హి॑ ।
 అ॒భి॒ ప్రే॒హి॒ ని॒ర్ద॒హా॒ హృ॒త్సు॒ శో॒క్తై॒ర॒స్థే॒నా॒మి॒త్రా॒న్త॒మ॒సా॑ స॒చ॒న్తాం ॥౬౧॥౪౪॥ అ॒వ॒స్పృ॒ష్టా॒ ప॒రా
 ప॒త॒ శ॒ర॒వ్యే॒ బ్ర॒హ్మ॒స॒ఽశి॒తే॑ । గ॒చ్ఛా॒మి॒త్రాన్॑ ప్ర॒ప॒ద్య॒స్వ॒ మా॒మి॒షా॒ఙ్గా॒ఞ్చో॒చ్ఛి॒షః ॥౬౧॥౪౫॥
 ప్రే॒తా॒ జ॒య॒తా॒ న॒ర॒ ఇ॒న్తో॒ వ॒శ్శ॒ర్మ॒ య॒చ్ఛ॒తు॒ । ఉ॒గ్రా॒ వ॒స్స॒న్తు॒ బా॒హ॒వో॒ఽనా॒ధృ॒వ్యా॒ య॒థా॒స॒థ
 ॥౬౧॥౪౬॥ అ॒సౌ॒ యా॒ సే॒నా॒ మ॒రు॒తః॑ పు॒రే॒షా॒మ॒భ్యై॒తి॒ న ఓ॒జ॒సా॒ స్ప॒ర్ధ॒మా॒నా॑ । తా॒ఙ్గా॒హ॒త
 త॒మ॒సా॒ప॒వ్ర॒తే॒న॒ య॒థా॒మీ॒ అ॒న్యో॒ అ॒న్య॒న్న॒ జా॒నన్ ॥౬౧॥౪౭॥ య॒త్ర॒ బా॒ణా॒స్సం॒ప॒త॒న్తి॒ కు॒మారా
 వి॒శి॒ఖా॒ ఇ॒వ॑ । త॒న్న॒ ఇ॒న్తో॒ బృ॒హ॒స్ప॒తి॒ర॒ది॒తి॒శ్శ॒ర్మ॒ య॒చ్ఛ॒తు॒ వి॒శ్వా॒హా॒ శ॒ర్మ॒ య॒చ్ఛ॒తు
 ॥౬౧॥౪౮॥ మ॒ర్మా॒ణి॒ తే॒ వ॒ర్మ॒ణా॒ చ్ఛా॒ద॒యా॒మి॒ సో॒మ॒స్త్వా॒ రా॒జా॒మృ॒తే॒నా॒ను॒ వ॒స్త్వాం॑ ।
 ఉ॒రో॒ర్ప॒రీ॒యో॒ వ॒రు॒ణా॒స్తీ॒ కృ॒ణో॒తు॒ జ॒య॒న్త॒న్త్వా॒ను॒ దే॒వా॒ మ॒ద॒న్తు ॥౬౧॥౪౯॥

॥ అగ్నిప్రణయనమన్తాః ॥

ఉ॒దే॒న॒ము॒త్త॒రా॒న్న॒యా॒గ్ని॒ ఘృ॒తే॒నా॒హు॒త॑ । రా॒య॒స్సో॒షే॒ణ॒ స॒ఽసృ॒జ॒ ప్ర॒జ॒యా॒ చ
 బ॒హు॒ఙ్కృ॒ధి ॥౬౧॥౫౦॥ ఇ॒న్త్రీ॒మం॑ ప్ర॒త॒రా॒న్న॒య॒ స॒జా॒తా॒నా॒మ॒స॒ద్వ॒శీ॑ । స॒మే॒నఁ॑ వ్య॒ర్చ॒సా

సృజ దేవానాం భాగదా అసత్ ||౨||౫౧|| యస్య కుర్మో గృహే హవిస్తమగ్నీ వర్ధయా త్వం
 | తస్మై దేవా అధిబ్రవన్నయశ్చ బ్రహ్మణాస్పతిః ||౩||౫౨|| ఉదు త్వా విశ్వే దేవా అగ్నీ
 భరన్తు చిత్తిభిః | స నో భవ శివస్త్వల్ సుప్రతీకో విభావసుః ||౪||౫౩|| పశ్చా దిశో
 దైవీర్యజ్ఞమవన్తు దేవీరపామతిన్దుర్మతిం బాధమానాః | రాయస్సోషే యజ్ఞపతిమాభజన్తి
 రాయస్సోషే అధి యజ్ఞో అస్థాత్ ||౫||౫౪|| సమిద్ధే అగ్నా అధి మామహాన ఉక్తపత్ర
 ఈడ్యో గృభీతః | తప్తజ్ఞుర్మం పరిగృహ్యయజన్తోర్జా యద్యజ్ఞమయజన్త దేవాః ||౬||౫౫||
 దైవ్యాయ ధర్త్రే జ్యోష్ఠే దేవశ్రీ శ్రీమణాశ్శతపయాః | పరిగృహ్య దేవా యజ్ఞమాయస్థేవా
 దేవేభ్యో అధ్వర్యన్తో అస్థుః ||౭||౫౬|| వీతల్ హవిశ్శమితల్ శమితా యజధ్యై తురీయా
 యజ్ఞో యత్ర హవ్యమేతి | తతో వాకా ఆశిషో నో జుషన్తాం ||౮||౫౭|| సూర్యరశ్మిర్వారికేశః
 పురస్తాత్సవితా జ్యోతిరుదయాఽ అజస్రం | తస్య పూషా ప్రసవే యాతి విద్వాన్త సంపశ్యన్విశ్వా
 భువనాని గోపాః ||౯||౫౮|| విమాన ఏష దివో మధ్య ఆస్త ఆపప్తివాన్ రోదసీ అన్తరిక్షం |
 స విశ్వాచీరభి చష్టే ఘృతాచీరన్తరా పూర్వమపరశ్చ కేతుం ||౧౦||౫౯|| ఉక్షా సముద్రో
 అరుణస్సుపర్ణః పూర్వస్య యోనిం పితురా వివేశ | మధ్యే దివో నిహితః పృశ్నిరశ్మా వి
 చక్రమే రజసస్సాత్యన్తో ||౧౧||౬౦|| ఇన్త్రం వ్యిశ్వా అవీవుధన్త సముద్రవ్యచసజ్గిరః |
 రథీతమల్ రథీనాఽ వ్యాజానాల్ సత్పతిం పతిం ||౧౨||౬౧|| దేవహూర్యజ్ఞ ఆ చ
 వక్షత్సుమ్నహూర్యజ్ఞ ఆ చ వక్షత్ | యక్షదగ్నిర్దేవో దేవాఽ ఆ చ వక్షత్ ||౧౩||౬౨||
 వాజస్య మా ప్రసవ ఉద్భ్రాభేణోదగ్రభీత్ | అధా సపత్నానిన్తో మే నిగ్రాభేణాధరాఽ అకః
 ||౧౪||౬౩|| ఉద్భ్రాభశ్చ నిగ్రాభశ్చ బ్రహ్మ దేవా అవీవుధన్ | అధా సపత్నానిన్తాగ్నీ మే
 విషూచీనాన్వ్యస్యతాం ||౧౫||౬౪||

|| అగ్నిస్థాపనమంతాః ||

క్రమధ్యమగ్నినా నాకముఖ్యల్ హస్తేషు బిభృతః | దివస్పృష్టల్ స్వర్గత్వా మిశ్రా

దేవేభిరాధ్యం ॥౧౧॥౬౫॥ ప్రాచీమను ప్రదిశం ప్రేహి విద్వానగ్నీరగ్నీ పురో అగ్నిర్భవేహ ।
 విశ్వా ఆశా దీద్యానో విభాహ్యారణ్ణనో ధేహి ద్విపదే చతుష్పదే ॥౨॥౬౬॥ పృథివ్యా
 అహముదంతరిక్షమారుహమంతరిక్షాద్దివమారుహం । దివో నాకస్య
 పృష్ఠాత్స్వర్ణోతిరగామహం ॥౩॥౬౭॥ స్వర్ణన్తో నాపేక్షంత ఆద్యాల్ రోహన్తి రోదసీ ।
 యజ్ఞఁ య్యే విశ్వతోధారల్ సువిద్వాల్సో వితేనిరే ॥౪॥౬౮॥ అగ్నీ ప్రేహి ప్రథమో
 దేవయతాఞ్శక్తుర్దేవానాముత మర్త్యానాం । ఇయక్షమాణా భృగుభిస్సజోషాస్వర్ణన్తు
 యజమానాస్వస్తి ॥౫॥౬౯॥ నక్తోషాసా సమనసా విరూపే ధాపయేతే శిశుమేకల్ సమీచీ
 । ద్యావాక్షమా రుక్మో అన్తర్విభాతి దేవా అగ్నిన్ధారయన్త్రవిణోదాః ॥౬॥౭౦॥ అగ్నీ సహస్రాక్ష
 శతమూర్ధఞ్శతన్తే ప్రాణాస్సహస్రఁ వ్యానాః । త్వల్ సాహస్రస్య రాయ ఈశిషే తస్మై తే
 విధేమ వాజాయ స్వాహా ॥౭॥౭౧॥ సువర్ణోఽసి గరుత్మాన్పుష్టే పృథివ్యాస్సీద । భాసాన్తరిక్షమా
 పృణ జ్యోతిషా దివముత్తభాన తేజసా దిశ ఉద్ద్వల్సహ ॥౮॥౭౨॥ ఆజుహ్వోనస్సుప్రతీకః
 పురస్తాదగ్నీ స్వఁ య్యానిమాసీద సాధుయా । అస్మిన్తనధస్థే అధ్యుత్తరస్మిన్విశ్వే దేవా
 యజమానశ్చ సీదత ॥౯॥౭౩॥ తాల్ సవితుర్వరేణ్యస్య చిత్రామాహఁ వృణే సుమతిఁ
 విశ్వజన్యాం । యామస్య కణ్వో అదుహత్ప్రపీనాల్ సహస్రధారాం పయసా మహీజ్గాం
 ॥౧౦॥౭౪॥ విధేమ తే పరమే జన్మన్నగ్నీ విధేమ స్తోమైరవరే సధస్థే । యస్మాద్ద్యోనేరుదారిధా
 యజే తం ప్ర త్వే హవీల్షి జుహూరే సమిద్ధే ॥౧౧॥౭౫॥ ప్రేద్ధో అగ్నీ దీదిహి పురో
 నోఽజస్రయా సూర్యా యవిష్ఠ । త్వాల్ శశ్వన్త ఉపయన్తి వాజాః ॥౧౨॥౭౬॥ అగ్నీ
 తమద్యాశ్వన్న స్తోమైః క్రతున్న భద్రల్ హృదిస్పృశం । ఋధ్యామా త ఓషైః ॥౧౩॥౭౭॥
 చిత్తిఞ్జాహోమి మనసా ఘృతేన యథా దేవా ఇహోగమన్వీతిహోత్రా ఋతావృధః । పత్యే
 విశ్వస్య భూమనో జుహోమి విశ్వకర్మణే విశ్వాహోదాభ్యల్ హవిః ॥౧౪॥౭౮॥ సప్త తే అగ్నీ
 సమిధస్సప్త జిహ్వస్సప్త ఋషయస్సప్త ధామ ప్రియాణి । సప్త హోత్రాస్సప్తధా త్వా

యజన్తి సప్త యోనీరాప్సాణస్వ ఘృతేన స్వాహా ॥౧౫॥౬॥౭౯॥

॥ మారుత పురోడాశమన్తాః ॥

శుక్రజ్యోతిశ్చ చిత్రజ్యోతిశ్చ సత్యజ్యోతిశ్చ జ్యోతిష్మాల్శ్చ । శుక్రశ్చ ఋతపాశ్చాత్యల్పహః
 ॥౧॥౮॥ ఈదృజ్సాన్యాదృజ్స సదృజ్స ప్రతిసదృజ్స । మితశ్చ సమ్మితశ్చ సభరాః ॥౨॥౮॥
 ఋతజిచ్చ సత్యజిచ్చ సేనజిచ్చ సుషేణశ్చ । అన్తిమిత్రశ్చ దూరే అమిత్రశ్చ గణాః ॥౩॥౮౨॥
 ఋతశ్చ సత్యశ్చ ధృవశ్చ ధరుణశ్చ । ధర్తా చ విధర్తా చ విధారయః ॥౪॥౮౩॥ ఈదృక్షాస
 ఏతాదృక్షాస ఊషణస్సదృక్షాసః ప్రతిసదృక్షాస ఏతన । మితాసశ్చ సమ్మితాసో నో అద్య
 సభరసో మరుతో యజ్ఞే అస్మిన్ ॥౫॥౮౪॥ స్వతవాల్శ్చ ప్రఘాసీ చ సాన్తవనశ్చ గృహమేధీ
 చ । క్రీళీ చ శాకీ చోజ్జీషీ ॥౬॥౮౫॥ ఇన్త్రన్తైవీర్విశో మరుతోనువర్తాన్తోభవన్యథేన్త్రన్తైవీర్విశో
 మరుతోనువర్తాన్తోభవన్ । ఏవమిమఁ య్యజమానన్తైవీశ్చ విశో మానుషీశ్చానువర్తాన్తో
 భూయాసుః ॥౭॥౮౬॥౮౬॥

॥ ఇత్యష్టాదశోఽధ్యాయః ॥

అశ్మన్నూర్ణం పఞ్చదశ(౧౫) అగ్నిస్తిగ్మీన నవ(౯) చక్షుషః పితాష్ట(౮) ఆశుఃశిశానః సప్తదశ(౧౭)

ఉదేనం పఞ్చదశ(౧౫) క్రమధ్వమగ్నినా చ(౧౫) శుక్రజ్యోతిశ్చ సప్త(౭) ।

అశ్మన్నూర్ణం సప్తానువాకేషు షళశీతిః(౮౬) ॥

॥ అధైకోనవిల్శోఽధ్యాయః ॥

॥ అగ్నిచయసే వసోర్ధారాహోమార్థమన్తాః ॥

॥ యాజమానమన్తాః ॥

ఇమల్ స్తనమూర్జస్వస్త్యస్తయాపాం ప్రపీనమగ్నీ సరిరస్య మధ్యే । ఉత్సజ్జాషస్వ
 శతధారమర్వస్తముద్రియల్ సదనమా విశస్వ ॥౧॥౧॥ ఘృతం మిమిక్షీ ఘృతమస్య
 యోనిర్హృతే శ్రితో ఘృతఽవ్వస్య ధామ । అనుష్వధమా వహ మాదయస్వ స్వాహాకృతఽ
 వృషభ వక్షి హవ్యం ॥౨॥౨॥ సముద్రాదూర్మిర్మధుమాఽ ఉదారదుపాల్శునా
 సమమృతత్వమానట్ । ఘృతస్య నామ గుహ్యఽ య్యదస్తి జిహ్వో దేవానామమృతస్య
 నాభిః ॥౩॥౩॥ వయన్నామ ప్ర బ్రవామా ఘృతస్యాస్మిన్యజ్ఞే ధారయామా నమోభిః । ఉప
 బ్రహ్మ శృణవచ్ఛస్యమానశ్చతుశ్శుజ్గోఽవమీద్గౌర ఏతత్ ॥౪॥౪॥ చత్వారి శృజ్గా త్రయో
 అస్య పాదా ద్వే శీర్షే సప్త హస్తాసో అస్య । త్రిధా బద్ధో వృషభో రోరవీతి మహో దేవో
 మర్త్యాఽ ఆవివేశ ॥౫॥౫॥ త్రిధా హితం పణిభిర్గుహ్యమా నజ్గవి దేవాసో ఘృతమన్వవిన్దన్
 । ఇన్ద్ర ఏకల్ సూర్య ఏకజ్జజాన వేనాదేకల్ స్వధయా నిష్ఠతక్షుః ॥౬॥౬॥ ఏతా అర్షన్తి
 హృద్యాత్సముద్రాచ్ఛతప్రజా రిపుణా నావచక్షీ । ఘృతస్య ధారా అభి చాకశీమి హిరణ్యాయా
 వేతసో మధ్య ఆసాం । సమ్యక్సవన్తి సరితో న ధేనా అన్తర్హృదా మనసా పూయమానాః
 । ఏతే అర్షన్త్యర్మయా ఘృతస్య మృగా ఇవ క్షిపణోరి శమాణాః ॥౭॥౭॥ సిన్ధోరివ
 ప్రార్ధ్వసే శూఘనాసో వాతప్రమియః పుతయన్తి యహ్వః । ఘృతస్య ధారా అరుషో న
 వాజీ కాష్ఠా భిన్దన్నూర్మిభిః పిన్వమానః ॥౮॥౮॥ అభి ప్రవన్త సమసేవ యాషాః కృత్యాణ్య
 స్మయమానాసో అగ్నిం । ఘృతస్య ధారాస్సమిధో నసన్త తా జుషాణో హర్యతి జాతవేదాః
 ॥౯॥౯॥ కన్యాఇవ వహతుమేతవా ఉ అజ్జ్యజ్జానా అభి చాకశీమి । యత్ర సోమస్సూయతే
 యత్ర యజ్ఞో ఘృతస్య ధారా అభి తత్ప్రవన్తే ॥౧౦॥౧౦॥ అభ్యర్షత

సు॒ష్టు॒తి॒ఙ్గ॒వ్య॒మా॒జి॒మ॒స్మా॒సు॒ భ॒ద్రా॒ ద్ర॒వి॒ణా॒ని॒ ధ॒త్త॒ । ఇ॒మఁ॑య్య॒జ్ఞా॒న్న॒యత॑ దే॒వతా॑ నో
 ఘృ॒త॒స్య॒ ధా॒రా॒ మ॒ధు॒మ॒త్స॒వస్తే॑ ॥౧౦౧॥౧౦౧॥ ధా॒మస్తే॑ వి॒శ్వం॒ భు॒వ॒న॒మ॒ధి॒ శ్రి॒త॒మ॒స్త॒స్స॒ముద్రే॑
 హృ॒ద్య॒న్తరా॑యు॒షి॒ । అ॒పా॒మనీ॑కే స॒మిధే॑ య ఆ॒భృ॒తస్త॑మ॒శ్యామ॒ మ॒ధు॒మ॒న్త॒న్త॒ ఊర్మిం॑
 ॥౧౦౨॥౧౦౧॥౧౦౨॥

॥ వసోర్ధారామన్తాః ॥

వా॒జశ్చ॑ మే ప్ర॒స॒వశ్చ॑ మే ప్ర॒య॒తిశ్చ॑ మే ప్ర॒సీ॒తిశ్చ॑ మే । ధీ॒తిశ్చ॑ మే క్ర॒తుశ్చ॑ మే
 స్వ॒రశ్చ॑ శ్లో॒కశ్చ॑ మే । శ్రా॒వశ్చ॑ మే శ్చు॒తిశ్చ॑ మే జ్యో॒తిశ్చ॑ మే స్వ॒శ్చ॑ మే య॒జ్ఞేన॑ క॒ల్ప॒న్తాం
 ॥౧౦౧॥౩॥ ప్రా॒ణశ్చ॑ మేఽపా॒నశ్చ॑ మే వ్యా॒నశ్చ॑ మేఽసు॒చ॑ మే । చి॒త్త॑ఞ్చ॒ మఆధీ॑త॒ఞ్చ॒ మే
 వా॒క్య॑ మే మ॒నశ్చ॑ మే । చక్షు॑శ్చ॒ మే శ్రో॒త్రఞ్చ॑ మే దక్ష॑శ్చ॒ మే బల॑ఞ్చ॒ మే య॒జ్ఞేన॑ క॒ల్ప॒న్తాం
 ॥౧౦౧॥౪॥ ఓ॒జశ్చ॑ మే స॒హశ్చ॑ మ ఆ॒త్మా॒ చ॑ మే తనూ॑శ్చ॒ మే । శర్మ॑ చ॒ మే వర్మ॑ చ
 మేఽఙ్గా॑ని॒ చ॒ మేఽస్థీ॑ని॒ చ॒ మే । ప॒రూ॒ప్షి॑ చ॒ మే శ॒రీరా॑ణి॒ చ॒ మ ఆ॒యుశ్చ॑ మే జ॒రా॒ చ
 మే య॒జ్ఞేన॑ క॒ల్ప॒న్తాం ॥౩॥౧౦౨॥ జ్యేష్ఠ్య॑ఞ్చ॒ మఆధి॑పత్య॒ఞ్చ॒ మే మ॒న్యుశ్చ॑ మే భా॒మశ్చ॑
 మే । అ॒మశ్చ॑ మేఽమృ॑శ్చ॒ మే జీ॒మా॒ చ॑ మే మ॒హి॒మా॒ చ॑ మే వ॒రి॒మా॒ చ॑ మే ప్ర॒థి॒మా
 చ॑ మే వ॒ర్షి॒మా॒ చ॑ మే ద్రా॒ఘి॒మా॒ చ॑ మే । వృ॒ద్ధఞ్చ॑ మే వృ॒ద్ధిశ్చ॑ మే య॒జ్ఞేన॑ క॒ల్ప॒న్తాం
 ॥౪॥౧౦౩॥౧౦౩॥

॥ వసోర్ధారామన్తాః ॥

స॒త్య॑ఞ్చ॒ మే శ్ర॒ద్ధా॑ చ॒ మే జ॒గచ్ఛ॑ మే ధ॒నఞ్చ॑ మే । వి॒శ్వ॑ఞ్చ॒ మే మ॒హశ్చ॑ మే క్రీ॒తా
 చ॑ మే మో॒దశ్చ॑ మే జా॒తఞ్చ॑ మే జ॒ని॒ష్య॒మా॒ణఞ్చ॑ మే సూ॒క్తఞ్చ॑ మే సు॒కృ॒తఞ్చ॑ మే
 య॒జ్ఞేన॑ క॒ల్ప॒న్తాం ॥౧౦౧॥౧౦౩॥ వి॒త్తఞ్చ॑ మే వే॒ద్యఞ్చ॑ మే భూ॒తఞ్చ॑ మే భ॒వి॒ష్య॑చ్ఛ॒ మే ।
 సు॒గఞ్చ॑ మే సు॒ప॒థ్యఞ్చ॑ మే బు॒ద్ధఞ్చ॑ మే బు॒ద్ధిశ్చ॑ మే । క్షు॒ప్తఞ్చ॑ మే క్షు॒ప్తిశ్చ॑ మే
 మ॒తిశ్చ॑ మే సు॒మ॒తిశ్చ॑ మే య॒జ్ఞేన॑ క॒ల్ప॒న్తాం ॥౧౦౧॥౧౦౪॥ య॒న్తా॑ చ॒ మే ధ॒ర్తా॑ చ॒ మే

క్షేమశ్చ మే ధృతిశ్చ మే । విశ్వశ్చ మే మహాశ్చ మే సర్వోచ్చ మే జ్ఞాత్రశ్చ మే । సీరశ్చ
 మే లయశ్చ మే సూశ్చ మే ప్రసూశ్చ మే యజ్ఞేన కల్పంతాం ॥౩॥౧౯॥ శశ్చ మే మయశ్చ
 మే ప్రియశ్చ మేఽనుకామశ్చ మే । కామశ్చ మే సామనసశ్చ మే భగశ్చ మే ద్రవిణశ్చ
 మే । భద్రశ్చ మే శ్రీయశ్చ మే వసీయశ్చ మే యశశ్చ మే యజ్ఞేన కల్పంతాం ॥౪॥౩॥౨౦॥

॥ వసోర్ధారామన్తాః ॥

ఊర్క మే సూనృతా చ మే పయశ్చ మే రసశ్చ మే । ఘృతశ్చ మే మధు చ
 మే సగ్ధిశ్చ మే సపీతిశ్చ మే । కృషిశ్చ మే వృష్టిశ్చ మే జైత్రశ్చ మే ఔద్భిద్యశ్చ మే
 యజ్ఞేన కల్పంతాం ॥౧॥౨౧॥ ఋతశ్చ మేఽమృతశ్చ మేఽయక్ష్మశ్చ మేఽనామయచ్ఛ
 మే । జీవాతుశ్చ మే దీర్ఘాయుత్వశ్చ మేఽనమిత్రశ్చ మేఽభయశ్చ మే । సుగశ్చ మే
 శయనశ్చ మే సూషాశ్చ మే సుదినశ్చ మే యజ్ఞేన కల్పంతాం ॥౨॥౨౨॥ రయిశ్చ మే
 రాయశ్చ మే పుష్టశ్చ మే పుష్టిశ్చ మే । విభు చ మే ప్రభు చ మే పూర్ణశ్చ మే
 పూర్ణతరశ్చ మే । కుయవశ్చ మేఽక్షితశ్చ మేఽన్నశ్చ మేఽక్షుచ్ఛమే యజ్ఞేన కల్పంతాం
 ॥౩॥౨౩॥ వ్రీహాయశ్చ మే యవాశ్చ మే మాషాశ్చ మే తిలాశ్చ మే । ముద్గాశ్చ మే ఖల్వాశ్చ
 మే ప్రియజ్గవశ్చ మేఽణవశ్చ మే । శ్యామాకాశ్చ మే నీవారాశ్చ మే గోధూమాశ్చ మే
 మసూరాశ్చ మే యజ్ఞేన కల్పంతాం ॥౪॥౪॥౨౪॥

॥ వసోర్ధారామన్తాః ॥

అశ్మా చ మే మృత్తికా చ మే గిరయశ్చ మే పర్వతాశ్చ మే । సికతాశ్చ మే
 వనస్పతయశ్చ మే హిరణ్యశ్చ మేఽయశ్చ మే । సీసశ్చ మే త్రపు చ మే శ్యామశ్చ మే
 లోహశ్చ మే యజ్ఞేన కల్పంతాం ॥౧॥౨౫॥ అగ్నిశ్చ మే ఆపశ్చ మే వీరుధశ్చ మే ఓషధయశ్చ
 మే । కృష్ణపచ్యాశ్చ మే కృష్ణపచ్యాశ్చ మే గ్రామ్యాశ్చ మే పశవ ఆరణ్యాశ్చ మే । విత్తశ్చ
 మే విత్తిశ్చ మే భూతశ్చ మే భూతిశ్చ మే యజ్ఞేన కల్పంతాం ॥౨॥౨౬॥ వసు చ మే
 వసతిశ్చ మే కర్మ చ మే శక్తిశ్చ మే । అర్థ మే యామశ్చ మే ఇత్యా చ మే గతిశ్చ మే
 యజ్ఞేన కల్పంతాం ॥౩॥౨౭॥౨౭॥

॥ వసోర్ధారామన్తాః ॥

అగ్నిశ్చ మ ఇన్ద్రశ్చ మే సోమశ్చ మ ఇన్ద్రశ్చ మే । సవితా చ మ ఇన్ద్రశ్చ మే
 సరస్వతీ చ మ ఇన్ద్రశ్చ మే । పూషా చ మ ఇన్ద్రశ్చ మే బృహస్పతిశ్చ మ ఇన్ద్రశ్చ యజ్ఞేన
 కల్పన్తాం ॥౧॥౨౦॥ మిత్రశ్చ మ ఇన్ద్రశ్చ మే వరుణశ్చ మ ఇన్ద్రశ్చ మే । ధాతా చ మ
 ఇన్ద్రశ్చ మే త్వష్టా చ మ ఇన్ద్రశ్చ మే । మరుతశ్చ మ ఇన్ద్రశ్చ మే విశ్వే చ మే దేవా
 ఇన్ద్రశ్చ మే యజ్ఞేన కల్పన్తాం ॥౨॥౨౯॥ పృథివీ చ మ ఇన్ద్రశ్చ మేఽన్తరిక్షణ్చ మ ఇన్ద్రశ్చ
 మే । ద్యౌశ్చ మ ఇన్ద్రశ్చ మే సమాశ్చ మ ఇన్ద్రశ్చ మే । నక్షత్రాణి చ మ ఇన్ద్రశ్చ మే దిశశ్చ
 మ ఇన్ద్రశ్చ మే యజ్ఞేన కల్పన్తాం ॥౩॥౬॥౩౦॥

॥ వసోర్ధారామన్తాః ॥

అల్శుశ్చ మే రశ్మిశ్చ మేఽదాభ్యశ్చ మేఽధిపతిశ్చ మే । ఉపాల్శుశ్చ మేఽన్తర్యామశ్చ
 మ ఇన్ద్రవాయవశ్చ మే మైత్రావరుణశ్చ మే । ఆశ్వినశ్చ మే ప్రతిప్రస్థానశ్చ మే శుక్రశ్చ
 మే మన్థీ చ మే యజ్ఞేన కల్పన్తాం ॥౧॥౩౧॥ ఆగ్రయణశ్చ మే వైశ్వదేవశ్చ మే ధ్రువశ్చ
 మే వైశ్వానరశ్చ మే । ఐన్ద్రాగ్నశ్చ మే మహావైశ్వదేవశ్చ మే మరుత్వతీయాశ్చ మే
 నిష్కేవల్యశ్చ మే । సావిత్రశ్చ మే సారస్వతశ్చ మే పాత్నీవతశ్చ మే హారియోజనశ్చ మే
 యజ్ఞేన కల్పన్తాం ॥౨॥౩౨॥ సుచశ్చ మే చమసాశ్చ మే వాయవ్యాని చ మే ద్రోణకలశశ్చ
 మే । గ్రావాణశ్చ మేఽధిషవణి చ మే పూతభృచ్చ మ ఆధవనీయశ్చ మే । వేదిశ్చ మే
 బర్హిశ్చ మే స్వగాకారశ్చ మేఽవభృథశ్చ మే యజ్ఞేన కల్పన్తాం ॥౩॥౩౩॥ అగ్నిశ్చ మే
 ఘర్మశ్చ మేఽర్కశ్చ మే సూర్యశ్చ మే । ప్రాణశ్చ మేఽశ్వమేధశ్చ మే పృథివీ చ
 మేఽదితిశ్చ మే । దితిశ్చ మే ద్యౌశ్చ మేఽఙ్గలయశ్చక్వరయో దిశశ్చ మే యజ్ఞేన
 కల్పన్తాం ॥౪॥౩౪॥ వ్రతణ్చ మ ఋతవశ్చ మే సఽవృత్సరశ్చ మే తపశ్చ మే । అహోరాత్రే
 ఊర్వశ్చివే బృహద్రధన్తరే చ మే యజ్ఞేన కల్పన్తాం ॥౫॥౨॥౩౫॥

॥ అయుజస్తోమహోమార్థా మన్తాః ॥

ఏ॒కా॑ చ॒ మే॒ తి॒స్ర॒శ్చ॑ మే॒ తి॒స్ర॒శ్చ॑ మే॒ ప॒ఞ్చ॑ చ॒ మే॒ ప॒ఞ్చ॑ చ॒ మే॒ స॒ప్త॑ చ॒ మే॒ స॒ప్త॑ చ॒
 మే॒ న॒వ॑ చ॒ మే॒ న॒వ॑ చ॒ మ॒ ఏ॒కా॑ద॒శ॑ చ॒ మ॒ ఏ॒కా॑ద॒శ॑ చ॒ మే॒ త్ర॒యో॑ద॒శ॑ చ॒ మే॒ త్ర॒యో॑ద॒శ॑
 చ॒ మే॒ । ప॒ఞ్చా॑ద॒శ॑ చ॒ మే॒ ప॒ఞ్చా॑ద॒శ॑ చ॒ మే॒ స॒ప్తా॑ద॒శ॑ చ॒ మే॒ స॒ప్తా॑ద॒శ॑ చ॒ మే॒ న॒వద॑శ॒ చ॒ మే॒
 న॒వద॑శ॒ చ॒ మ॒ ఏ॒క॒వి॒శ్ర॒తి॒శ్చ॑ మ॒ ఏ॒క॒వి॒శ్ర॒తి॒శ్చ॑ మే॒ త్ర॒యో॑వి॒శ్ర॒తి॒శ్చ॑ మే॒ త్ర॒యో॑వి॒శ్ర॒తి॒శ్చ॑
 మే॒ । ప॒ఞ్చా॑వి॒శ్ర॒తి॒శ్చ॑ మే॒ ప॒ఞ్చా॑వి॒శ్ర॒తి॒శ్చ॑ మే॒ స॒ప్తా॑వి॒శ్ర॒తి॒శ్చ॑ మే॒ స॒ప్తా॑వి॒శ్ర॒తి॒శ్చ॑ మే॒
 న॒వవి॑శ్ర॒తి॒శ్చ॑ మే॒ న॒వవి॑శ్ర॒తి॒శ్చ॑ మ॒ ఏ॒క॒త్రి॒శ్ర॒శ్చ॑ మ॒ ఏ॒క॒త్రి॒శ్ర॒శ్చ॑ మే॒ త్ర॒యస్త్రి॑శ్ర॒శ్చ॑
 మే॒ య॒జ్ఞే॑న॒ క॒ల్ప॒న్తాం ॥౧॥౩౬॥ చ॒త॒స్ర॒శ్చ॑ మే॒ఽష్టా॑ చ॒ మే॒ఽష్టా॑ చ॒ మే॒ ద్వా॑ద॒శ॑ చ॒ మే॒
 ద్వా॑ద॒శ॑ చ॒ మే॒ షో॑ఢ॒శ॑ చ॒ మే॒ షో॑ఢ॒శ॑ చ॒ మే॒ వి॒శ్ర॒తి॒శ్చ॑ మే॒ వి॒శ్ర॒తి॒శ్చ॑ మే॒ చ॒తు॑ర్వి॒శ్ర॒తి॒శ్చ॑
 మే॒ చ॒తు॑ర్వి॒శ్ర॒తి॒శ్చ॑ మే॒ఽష్టా॑వి॒శ్ర॒తి॒శ్చ॑ మే॒ఽష్టా॑వి॒శ్ర॒తి॒శ్చ॑ మే॒ । ద్వా॑త్రి॒శ్ర॒శ్చ॑ మే॒
 ద్వా॑త్రి॒శ్ర॒శ్చ॑ మే॒ ష॒ట్త్రి॑శ్ర॒శ్చ॑ మే॒ ష॒ట్త్రి॑శ్ర॒శ్చ॑ మే॒ చ॒త్వారి॑శ్ర॒శ్చ॑ మే॒ చ॒త్వారి॑శ్ర॒శ్చ॑
 మే॒ చ॒తు॑శ్చ॒త్వారి॑శ్ర॒శ్చ॑ మే॒ చ॒తు॑శ్చ॒త్వారి॑శ్ర॒శ్చ॑ మే॒ఽష్టా॑చ॒త్వారి॑శ్ర॒శ్చ॑ మే॒ య॒జ్ఞే॑న॒
 క॒ల్ప॒న్తాం ॥౨॥౩౭॥ త్ర్య॑వి॒శ్చ॑ మే॒ త్ర్య॑వీ॒ చ॒ మే॒ ది॒త్య॒వాత్ చ॒ మే॒ ది॒త్యో॒హీ చ॒ మే॒ ।
 ప॒ఞ్చా॑వి॒శ్చ॑ మే॒ ప॒ఞ్చా॑వీ॒ చ॒ మే॒ త్రి॒వ॒త్స॒శ్చ॑ మే॒ త్రి॒వ॒త్సా॑ చ॒ మే॒ । తు॒ర్య॒వాత్ చ॒ మే॒
 తు॒ర్యో॒హీ చ॒ మే॒ య॒జ్ఞే॑న॒ క॒ల్ప॒న్తాం ॥౩॥౩౮॥ ప॒ష్ఠ॒వాత్ చ॒ మే॒ ప॒ష్ఠో॒హీ చ॒ మే॒ ఊ॒క్షా॑ చ॒ మే॒
 వ॒శా॑ చ॒ మే॒ । ఋ॒షభ॑శ్చ॒ మే॒ వే॒హా॑శ్చ॒ మే॒ఽన॒ద్వా॑శ్ర॒శ్చ॑ మే॒ ధే॒ను॑శ్చ॒ మే॒ య॒జ్ఞే॑న॒ క॒ల్ప॒న్తాం
 ॥౪॥౮॥౩౯॥

॥ నామగ్రహహోమమన్తాః ॥

వా॒జాయ॑ స్వా॒హా॑ ప్ర॒స॒వాయ॑ స్వా॒హా॑ పి॒జాయ॑ స్వా॒హా॑ క్ర॒తవే॑ స్వా॒హా॑ । వ॒సవే॑
 స్వా॒హా॑ హ॒ర్షత॑యే॒ స్వా॒హా॑ । అ॒హ్నే॑ ము॒గ్ధాయ॑ స్వా॒హా॑ ము॒గ్ధాయ॑ వై॒నల॑శినాయ॒ స్వా॒హా॑
 వి॒నల॑శిన॒ ఆన్త్యా॑యనాయ॒ స్వా॒హా॑న్త్యా॒య భౌ॒వనాయ॑ స్వా॒హా॑ భు॒వన॑స్య॒ పత॑యే॒

స్వాహా^౧ధి^౨పతయే^౩ స్వాహా^౪ ప్రజా^౫పతయే^౬ స్వాహా^౭ ॥౧॥౪౦॥ ఇయన్తే^౮ రాణీ^౯త్రాయ^{౧౦} యన్తా^{౧౧}సి^{౧౨}
యమనః^{౧౩} । ఊ^{౧౪}ర్జే^{౧౫} త్వా^{౧౬} వృ^{౧౭}ష్ట్యై^{౧౮} త్వా^{౧౯} ప్రజా^{౨౦}నాన్తా^{౨౧}న్వ^{౨౨}ధి^{౨౩}పత్యాయ ॥౨॥౪౧॥ ఆ^{౨౪}యు^{౨౫}ర్భ^{౨౬}జ్ఞే^{౨౭}న^{౨౮}
కల్ప^{౨౯}తాం^{౩౦} ప్రా^{౩౧}ణో^{౩౨} య^{౩౩}జ్ఞే^{౩౪}న^{౩౫} కల్ప^{౩౬}తా^{౩౭}ఞ్చ^{౩౮}క్షు^{౩౯}ర్భ^{౪౦}జ్ఞే^{౪౧}న^{౪౨} కల్ప^{౪౩}తా^{౪౪}ల్ శ్రో^{౪౫}త^{౪౬}య^{౪౭}జ్ఞే^{౪౮}న^{౪౯} కల్ప^{౫౦}తాం ।
వా^{౫౧}గ్య^{౫౨}జ్ఞే^{౫౩}న^{౫౪} కల్ప^{౫౫}తాం మ^{౫౬}నో^{౫౭} య^{౫౮}జ్ఞే^{౫౯}న^{౬౦} కల్ప^{౬౧}తా^{౬౨}మా^{౬౩}త్మా^{౬౪} య^{౬౫}జ్ఞే^{౬౬}న^{౬౭} కల్ప^{౬౮}తాం పు^{౬౯}ష్క^{౭౦}య^{౭౧}జ్ఞే^{౭౨}న^{౭౩}
కల్ప^{౭౪}తాం । బ్ర^{౭౫}హ్మ^{౭౬} య^{౭౭}జ్ఞే^{౭౮}న^{౭౯} కల్ప^{౮౦}తా^{౮౧}య^{౮౨}జ్ఞో^{౮౩} య^{౮౪}జ్ఞే^{౮౫}న^{౮౬} కల్ప^{౮౭}తా^{౮౮}ఞ్చ^{౮౯}త్తి^{౯౦}ర్భ^{౯౧}జ్ఞే^{౯౨}న^{౯౩} కల్ప^{౯౪}తా^{౯౫}ల్
స్వ^{౯౬}ర్భ^{౯౭}జ్ఞే^{౯౮}న^{౯౯} కల్ప^{౧౦౦}తాం ॥౩॥౪౨॥ స్తో^{౧౦౧}మ^{౧౦౨}శ్చ^{౧౦౩} య^{౧౦౪}జు^{౧౦౫}శ్చ^{౧౦౬} ఋ^{౧౦౭}క్చ^{౧౦౮} సా^{౧౦౯}మ^{౧౧౦} చ^{౧౧౧} బ్ర^{౧౧౨}హ^{౧౧౩}చ్ఛ^{౧౧౪} ర^{౧౧౫}థ^{౧౧౬}న్త^{౧౧౭}ర^{౧౧౮}ఞ్చ^{౧౧౯}
। స్వ^{౧౨౦}ర్దే^{౧౨౧}వా^{౧౨౨} అ^{౧౨౩}గ^{౧౨౪}న్మా^{౧౨౫}మృ^{౧౨౬}తా^{౧౨౭} అ^{౧౨౮}భూ^{౧౨౯}మ^{౧౩౦} ప్ర^{౧౩౧}జా^{౧౩౨}ప^{౧౩౩}తీః^{౧౩౪} పు^{౧౩౫}జా^{౧౩౬} అ^{౧౩౭}భూ^{౧౩౮}మ^{౧౩౯} వే^{౧౪౦}ట్ స్వా^{౧౪౧}హా^{౧౪౨} ॥౪॥౧౯॥౪౩॥

॥ ఇతి ఏకోనవిల్శోఽధ్యాయః ॥

ఇమల్స్తనన్ద్వాదశ(౧౨) వాజశ్చతస్రః(౪) సత్యం చ(౪) ఊర్క(౪) అశ్మా చతిస్రః(౩)
ద్వితీయాఽగ్నిశ్చ(౩) అల్శుః పఞ్చ(౫) ఏకా చతస్రః(౪) వాజాయేతి చ(౪) । ఇమల్స్తనం నవానువాకేషు
త్రయశ్చత్వారిల్శత్(౩౫) । దేవసవితరిమల్స్తనం త్రయశ్చత్వారిల్శత్ ॥

॥ మంత్రజ్ఞాపనసూచీ ॥

వాజః ప్రాణస్యరోజశ్చ జ్యైష్ఠ్యం సత్యం క్రమేణ హి ।
విత్తం యన్తా శమూర్కచం చ ఋతం రయిస్తు వ్రీహయః ॥
అశ్మాచాగ్నిర్వసూచాగ్నిర్మిత్రే వై పృథివీ తథా ।
అల్శుస్తాస్వాగ్రయణో హి సుచశ్చాగ్నిస్తతః పరమ్ ॥
వ్రతం చైకా చ తిస్రశ్చ త్ర్యవిస్తు పష్ఠవాట్ చ మే ।
వాజాయేయన్త ఆయుర్హి స్తోమోధ్యాయే నవాధికే ॥
దశైవం పర్యమానాస్యర్భథా సంఖ్యాన్నరోఽపి యే ।
తే వై ధన్యాస్తు దేవానామర్చనే నాత్ర సంశయః ॥

॥ అథ విల్శోఽధ్యాయః ॥

॥ అగ్నిచయసే వాజప్రసవీయాదిమన్తాః ॥

॥ వాజప్రసవీయహోమమన్తాః ॥

వాజస్య ను ప్రసవే మాతరం మహీమదిత్తిన్నామ వచసా కరామహీ । యస్యామిదఁ
 వ్యిశ్వం భువనమావివేశ తస్యాన్నో దేవస్సవితా ధర్మ సావిషక్ ॥౧॥౧॥ విశ్వే అద్య మరుతో
 విశ్వ ఊతీ విశ్వే భవన్త్వగ్నయస్సమిద్ధాః । విశ్వే నో దేవా అవసాగమన్తు విశ్వమస్తు
 ద్రవిణఁ వ్వాజో అస్మి ॥౨॥౨॥ వాజో నస్సప్త ప్రదిశశ్చతస్రో వా పరావతః । వాజో నో
 విశ్వేర్దేషైర్ధనసాతా ఇహోవతు ॥౩॥౩॥ వాజో నో అద్య ప్రసువాతి దానఁ వ్వాజో దేవాఁ
 ఋతుభిః కృల్పయాతి । వాజో హి మా సర్వవీరశ్చాకార సర్వా ఆశా వాజపతిర్భవేయం
 ॥౪॥౪॥ వాజః పురస్తాదుత మధ్యతో నో వాజో దేవాన్ హవిషా వర్ధయాతి । వాజో హి
 మా సర్వవీరశ్చాకార విశ్వా ఆశా వాజపతిర్జయేయం ॥౫॥౫॥ సం మా సృజామి పయసా
 పృథివ్యాసం మా సృజామ్యద్భిరోషధీభిః । సోఽహఁ వ్వాజల్ ససేయమగ్నీ ॥౬॥౬॥
 పయః పృథివ్యాం పయ ఓషధీషు పయో దివ్యన్తరిక్షీ పయోధాః । పయస్వతీః ప్రదిశస్సన్తు
 మహ్యం । దేవస్య త్వా సవితః ప్రసవేఽశ్వినోర్భాహుభ్యాం పూష్ణో హస్తాభ్యాం । సరస్వత్యై
 వాచో యన్తుర్వస్త్రేణాగ్నిస్సామ్రాజ్యేనాభి షిశ్వామి ॥౭॥౭॥

॥ రాష్ట్రభృద్దోమాదిమన్తాః ॥

ఋతాపాశ్చతథామాగ్నిర్గన్ధర్వః । తస్యోషధయోఽప్సరసో ముదో నామ । స న
 ఇదం బ్రహ్మ క్షత్రం పాతు తస్మై స్వాహా వాట్ తాభ్యస్వాహా ॥౧॥౧॥ సల్పితో విశ్వసామా
 సూర్యో గన్ధర్వః । తస్య మరిచయోఽప్సరస ఆయువో నామ । స న ఇదం బ్రహ్మ క్షత్రం
 పాతు తస్మై స్వాహా వాట్ తాభ్యస్వాహా ॥౨॥౨॥ సుషుమ్ణస్సూర్యరశ్మిశ్చన్త్రమా గన్ధర్వః
 । తస్య నక్షత్రాణ్యప్సరసో భేకురయో నామ । స న ఇదం బ్రహ్మ క్షత్రం పాతు తస్మై

స్వాహా వాట్ తాభ్యస్వాహా ॥౩॥౧౦॥ ఇషిరో విశ్వవ్యచా వాతో గన్ధర్వః । తస్యాపౌ అప్సరస
 ఊర్జో నామ । స న ఇదం బ్రహ్మ క్షత్రం పాతు తస్మై స్వాహా వాట్ తాభ్యస్వాహా ॥౪॥౧౦॥
 భుజ్యస్సువర్ణో యజ్ఞో గన్ధర్వః । తస్య దక్షిణా అప్సరస స్తావా నామ । స న ఇదం బ్రహ్మ
 క్షత్రం పాతు తస్మై స్వాహా వాట్ తాభ్యస్వాహా ॥౫॥౧౦॥ ప్రజాపతిర్విశ్వకర్మా మనో
 గన్ధర్వః । తస్య ఋక్సామాన్యప్సరస ఏష్టయో నామ । స న ఇదం బ్రహ్మ క్షత్రం పాతు
 తస్మై స్వాహా వాట్ తాభ్యస్వాహా ॥౬॥౧౦॥ స నో భువనస్య పతే ప్రజాపతే యస్య త
 ఉపరి గృహో యస్య వేహా । అస్మై బ్రహ్మణేఽస్మై క్షత్రాయ మహి శర్మ యచ్ఛ స్వాహా
 ॥౭॥౧౦॥ సముద్రోఽసి నభస్వానార్తదానుశ్శమ్భూర్మయోభూరభి మా వాహి స్వాహా ।
 మారుతోఽసి మరుతాఙ్గణశ్శమ్భూర్మయోభూరభి మా వాహి స్వాహా । అవస్యూరసి
 దువస్వాఙ్శమ్భూర్మయోభూరభి మా వాహి స్వాహా ॥౮॥౧౦॥ యాస్తే అగ్నీ సూర్యే రుచో
 దివమాతస్వన్తి రశ్మిభిః । తాభిర్నో అద్య సర్వాభీ రుచే జనాయ నస్సృధి ॥౯॥౧౦॥ యా
 వో దేవాస్సూర్యే రుచో గోష్వశ్వేషు యా రుచః । ఇన్త్రాగ్నీ తాభిస్సర్వాభీ రుచన్నో ధత్త
 బృహస్పతే ॥౧౦॥౧౦॥ రుచన్నో ధేహి బ్రాహ్మణేషు రుచల్ రాజసు నస్సృధి । రుచల్
 వ్యిశ్వేషు శూద్రేషు మయి ధేహి రుచా రుచం ॥౧౧॥౧౦॥ తత్త్వా యామి బ్రహ్మణా
 వన్ధమానస్తదాశాస్తే యజమానో హవిర్భిః । అహేశమానో వరుణేహ బోధ్యురుశల్సమాన
 ఆయుః పృమోషీ ॥౧౨॥౧౦॥ స్వర్ణ ఘర్మస్వాహా స్వర్ణార్మస్వాహా స్వర్ణ శుక్రస్వాహా
 । స్వర్ణ జ్యోతిస్వాహా స్వర్ణ సూర్యస్వాహా ॥౧౩॥౨॥౨॥

॥ ప్రాతరనువాకాదిహోమమన్తాః ॥

అగ్నిం య్యునజ్మి శవసా ఘృతేన దివ్యల్ సువర్ణం వ్యయసా బృహన్తం । తేన
 గమేమ బ్రధ్నస్య విష్వపల్స్వో రుహణా అధి నాకముత్తమం ॥౧॥౨॥ ఇమౌ తే పక్షా

అజరో పతత్రిణో యాభ్యాల్ రక్షాల్స్యపహల్స్యగ్నీ । తాభ్యాం పతేమ సుకృతాములోకఁ
 య్యత్ర ఋషయో జగ్ముః పృథమజాః పురాణాః ॥౨॥౨౨॥ ఇన్దుర్దక్షశ్శేన ఋతావా
 హిరణ్యపక్షశ్శకునో భురణ్యుః । మహాన్తస్థస్థే ధ్రువ ఆ నిషత్తో నమస్తే అస్తు మా మా
 హిల్సః ॥౩॥౨౩॥ దివో మూర్ధాసి పృథివ్యా నాభిరూర్ధపామాషధీనాం । విశ్వాయుశ్శర్మ
 సప్రథా నమస్పథే ॥౪॥౨౪॥ విశ్వస్య మూర్ధన్నధి తిష్ఠసి శ్రితస్సముద్రే తే
 హృదయమప్స్వాయురపో దత్తోదధిం భిన్త । దివస్పర్జన్యాదన్తరిక్షాత్ పృథివ్యాస్తతో నో
 పృష్ఠ్యావ ॥౫॥౨౫॥ ఇష్టో యజ్ఞో భృగుభిరాశీర్దా వసుభిః । తస్య న ఇష్టస్య ప్రీతస్య
 ద్రవిణోహగమేః ॥౬॥౨౬॥ ఇష్టో అగ్నిరాహుతః పిపర్తు న ఇష్టల్ హవిః । స్వగేదన్తేవేభ్యో
 నమః ॥౭॥౩॥౨౭॥

॥ స్తువాహుత్యాదిమన్తాః ॥

యదాకూతాత్సమసుస్రోద్ధృదో వా మనసో వా సమ్భృతఞ్చక్షుషో వా । తదనుప్రేత
 సుకృతాము లోకఁ య్యత్ర ఋషయో జగ్ముః పృథమజాః పురాణాః ॥౧॥౨౦॥ ఏతల్
 సధస్థ పరి తే దధామి యమావహోచ్ఛేవధిఞ్చాతవేదాః । అన్వాగన్తా యజ్ఞపతిర్వో అత్ర
 తల్ సృ జానీత పరమే వ్యోమన్ ॥౨॥౨౧॥ ఏతఞ్జానాథ పరమే వ్యోమన్దేవాస్సధస్థా విద
 రూపమస్య । యదాగచ్ఛాత్పథిభిర్దేవయా సైరిష్టాపూర్తే కృణవథావిరస్మై ॥౩॥౩౦॥
 ఉద్బుధ్యస్వాగ్నీ ప్రతి జాగృహిత్యమిష్టాపూర్తే సల్సృజేథామయఞ్చ । అస్మిన్తస్థస్థే
 అధ్యుత్తరస్మిన్ విశ్వే దేవా యజమానశ్చ సీదత ॥౪॥౩౧॥ యేన వహసి సహస్రఁ య్యేనాగ్నీ
 సర్వవేదసం । తేనేమఁ య్యజ్ఞన్నో నయస్వర్దేవేషు గన్తవే ॥౫॥౩౨॥ ప్రస్తరేణ పరిధినా
 స్తుచా వేద్యా చ బర్హిషా । ఋచేమఁ య్యజ్ఞన్నో నయ స్వర్దేవేషు గన్తవే ॥౬॥౩౩॥
 యద్దత్తఁ య్యత్రరాదానఁ య్యత్పూర్తఁ య్యాశ్చ దక్షిణాః । తదగ్నిర్వేశ్వకర్మణస్వర్దేవేషు
 నో దధత్ ॥౭॥౩౪॥ యత్ర ధారా అనపితా మధోర్ఘ్నతస్య చ యాః ।

తదగ్నిర్వైశ్వకర్మణస్వర్ధేవేమ నో దధత్ ॥౧౦॥౩౫॥ యే అగ్నయః ప్వాఞ్చజన్యా అస్యాం
పుథివ్యామధి । తేషామసి త్వముత్తమః పు నో జీవాతవే సువ ॥౯॥౪॥౩౬॥

॥ చిత్వాన్యపస్థానాదిమన్తాః ॥

వార్తహత్యాయ శవసే పుతనాషాహ్యాయ చ । ఇన్త త్వా వర్తయామసి ॥౧౦॥౩౭॥
సహదానుం పురుహూత క్షియన్తమహస్తమిన్త సం పీణక్కుణారుం । అభి వృత్రం వ్యర్థమానం
పియారుమపాదమిన్త తవసా జఘన్థ ॥౧॥౩౮॥ వి న ఇన్త మృధో జహి నీచా యచ్ఛ
పుతన్యతః । యో అస్మాం అభిదాసత్యధరజ్గమయా తమః ॥౩॥౩౯॥ మృగో న భీమః
క్కుచరో గిరిష్ఠాః పురావత ఆ జగన్థా పరస్యాః । సృకల్ సల్శాయ పవిమిన్త తిగ్మం
వ్విశత్రాన్తాహ్ని వి మృధో నుదస్వ ॥౪॥౪౦॥ వైశ్వానరో న ఊతయ ఆ ప్ర యాతు
పరావతః । అగ్నిర్నస్సుష్టుతీరుప ॥౫॥౪౧॥ పుష్టో దివి పుష్టో అగ్నిః పుథివ్యాం పుష్టో
విశ్వా ఓషధీరావివేశ । వైశ్వానరస్సహసా పుష్టో అగ్నిస్స నో దివా స రిషస్పాతు నక్తం
॥౬॥౪౨॥ అశ్యామ తజ్కామమగ్నీ తవోతీ అశ్యామ రయిల్ రయివస్సువీరమ్ । అశ్యామ
వాజమభి వాజయన్తోశ్యామ ద్యుమ్నమజరాజరన్తే ॥౭॥౪౩॥ వయన్తే అద్య రరిమా హి
కామముత్తానహస్తా నమసోపసద్య । యజిష్ఠేన మనసా యక్షి దేవానస్తేధతా మన్తనా
విప్రో అగ్నీ ॥౮॥౪౪॥ ధామచ్ఛదగ్నిరిన్త్రో బ్రహ్మ దేవో బృహస్పతిః । సచేతసో విశ్వే దేవా
యజ్ఞం ప్రావన్తు నశ్శుభే ॥౯॥౪౫॥ త్వంయ్యవిష్ట దాశుషో నృల్ః ప్వాహి శృణుధి గిరః
। రక్షా తోకముత త్రనా ॥౧౦॥౫॥౪౬॥

॥ ఇతి విల్శోఽధ్యాయః ॥

వాజస్య ను సప్త(౭) ఋతాషాట్ త్రయోదశ(౧౩) అగ్నిః య్యునజ్మి సప్త(౭) యదాకూతాన్నవ(౯)
వార్తహత్యాయ దశ(౧౦) । వాజస్య ను పఞ్చానువాకేషు షట్పత్వారిల్శత్(౪౬) । ప్రాణా-వాజ-
హోతా-యజ్ఞా షట్పత్వారిల్శత్ ।

మంత్రజ్ఞాపన సూచీ

ఋతాషాడ్వై చౌషధయః సంహితశ్చ మరీచయః । సుషుమ్ణః సూర్యరశ్మిశ్చ నక్షత్రాణీశిరో హ్యపః ।
భుజ్యః సువర్ణో యజ్ఞశ్చ దక్షిణా చాప్సరసస్తథా । ప్రజాపతిశ్చ ఋక్సామాని స నో జ్ఞేయః క్రమాదితి ॥

॥ ఇతి ద్వితీయదశకం ॥

॥ అథ తృతీయదశకం ॥

॥ అథ ఏకవింశోఽధ్యాయః ॥

॥ సౌత్రామణీ మంత్రాః ॥

॥ సురాసన్ధానమ్ ॥

స్వాద్వీ॑న్త్వా స్వా॑దు॒నా తీ॒వ్రాన్తీ॑ప్రే॒ణామృ॑తా॒మమృ॑తే॒న । మ॒ధు॑మ॒తీం మ॒ధు॑మ॒తా
 సృ॒జామి॑ స॒ల॒సోమే॑న । సో॒మోఽస్య॑శ్వి॒భ్యాం ప॑చ్య॒స్వ స॑ర॒స్వత్యై॑ ప॒చ్యన్వే॑న్త్రాయ సు॒త్రామ్ణే
 ప॑చ్య॒స్వ ॥౧॥౧॥ ప॒రీతో॑ షి॒ఞ్చతా॑ సు॒త॒ల॒ సోమో॑ య ఉ॒త్త॒మ॒ల॒ హవిః॑ । ద॒ధ॒న్వా యో
 న॒ర్యో అ॒ప్స్వ॒న్తరా॑ సు॒షావ॑ సోమ॒మద్రి॑భిః ॥౨॥౨॥ వా॒యాః ప్సౌ॒తః పు॒విత్రే॑ణ ప్రా॒క్సోమో
 అ॒తిద్రు॑తః । ఇ॒న్త్రస్య॑ యు॒జ్యస్స॑ఖా । వా॒యాః ప్సౌ॒తః పు॒విత్రే॑ణ ప్ర॒త్యక్సోమో॑ అ॒తిద్రు॑తః
 । ఇ॒న్త్రస్య॑ యు॒జ్యస్స॑ఖా ॥౩॥౩॥ పు॒నాతి॑ తే ప॒రిస్సు॒త॒ల॒ సోమ॒ల॒ సూ॒ర్యస్య॑ దు॒హితా॑ ।
 వా॒రేణ॑ శ॒శ్వతా॑ తనా ॥౪॥౪॥ బ్ర॒హ్మ క్ష॒త్రం ప॑వతే తే॒జ ఇ॒న్ద్రియ॑ల॒ సుర॑యా సోమ॒స్సుత
 ఆ॒సుతో॑ మదాయ । శు॒క్రేణ॑ దే॒వ దే॒వతాః॑ ప్పి॒పృగ్ని॑ ర॒సేనా॒న్నఁ య్య॑జమా॒నాయ॑ ధే॒హి ।
 కు॒విద॒ఙ్గ య॑వ॒మన్తో॑ య॒వఞ్చో॑ద్యథా దా॒న్త్యను॒పూ॒ర్వఁ వ్యి॑యూ॒య । ఇ॒హే॒హైషా॑జ్ఞు॒ణుహి
 భో॒జనా॒ని యే॑ బ॒ర్హిషో॑ నమఉ॒క్తిన్న॑ జ॒గ్ముః॑ । ఉ॒పయా॑మగృహీతోఽస్య॑శ్వి॒భ్యాన్త్వా॑ స॒ర॒స్వత్యై॑
 త్వే॒న్త్రాయ॑ త్వా సు॒త్రామ్ణే॑ । ఏ॒ష తే॑ యోనిస్తే॒జసే॑ త్వా వీ॒ర్యాయ॑ త్వా బ॒లాయ॑ త్వా ॥౫॥౫॥
 నా॒నా హి॑ వా॒న్దేవ॑హిత॒ల॒ సద॑స్కృ॒తం మా॑ స॒ల॒ సృ॒క్షాథాం॑ ప॒రమే॑ వ్యోమన్ । సు॒రా
 త్వ॑మ॒సి శు॒ష్మిణీ॑ సోమ॒ ఏష॑ మా॒ మా హి॒ల॒సీస్వా॑ఁ య్యోనిమా॒విశ॑న్తీ ॥౬॥౬॥
 ఉ॒పయా॑మగృహీతోఽస్యా॒శ్వి॒నస్తే॒జసా॑స్స॒రస్వ॑తఁ వీ॒ర్యమై॒న్త్రం బ॒లం । ఏ॒ష తే॑ యోని॒ర్మోదాయ॑
 త్వా॒నన్దాయ॑ త్వా మ॒హసే॑ త్వా ॥౭॥౭॥ తే॒జోఽసి॑ తే॒జో మ॒యి ధే॒హి వీ॒ర్యమ॑సి వీ॒ర్యం
 మ॒యి ధే॒హి బ॒లమ॑సి బ॒లం మ॒యి ధే॒హ్యోజో॑ఽస్యో॒జో మ॒యి ధే॒హి । మ॒న్యూర॑సి మ॒న్యూం
 మ॒యి ధే॒హి స॒హోఽసి॑ స॒హో మ॒యి ధే॒హి ॥౮॥౮॥ యా వ్యా॒ఘ్నుఁ వ్యి॑పూచి॒కోభా

వృకఞ్చ రక్షతి । శ్యేనం పతత్రిణల్ సల్హల్ సేమం పాత్వల్హసః ॥౯॥౯॥ యదాపివేశ
 మాతరం పుత్రః పృముదితో ధయన్ । ఏతత్తదగ్నీ అన్పణో భవామ్యహతౌ పితరో
 మయా ॥౧౦॥౧౦॥ సంపృచ స్థ సం మా భద్రేణ పుజ్క । విపృచ స్థ వి మా పావేన
 పుజ్క ॥౧౦॥౧౦॥౧౦॥

॥ సౌత్రామణ్యాస్సోమసామ్యం ॥

దేవా యజ్ఞమతన్వత భేషజం భిషజాశ్వినా । వాచా సరస్వతీ భిషగిన్త్రాయేన్ద్రియాణి
 దధతః ॥౧॥౧౨॥ దీక్షాయై రూపల్ శషాణి ప్రాయణీయస్య తోక్మాని । క్రయస్య రూపల్
 సోమస్య లాజాస్సోమాల్శవో మధు ॥౨॥౧౩॥ ఆతిథ్యరూపం మాసరం మహావీరస్య నగ్నహుః
 । రూపముపసదామేతత్తిస్త్రో రాత్రీస్సరాసుతా ॥౩॥౧౪॥ సోమస్య రూపజ్యోతస్య పరిస్పృత్
 పరి పిచ్యతే । అశ్వీభ్యాన్దుగ్ధం భేషజమిన్త్రాయేన్ద్రియల్ సరస్వత్యా ॥౪॥౧౫॥ ఆసన్ద్రి రూపల్
 రాజాసన్ద్రై వేద్యై కుమ్భీ సురాధానీ । అన్తర ఉత్తరవేద్యా రూపజ్కారోతరో భిషక్
 ॥౫॥౧౬॥ వేద్యా వేదిస్సమాప్యతే బర్హిషా బర్హిరిన్ద్రియం । యూపేన యూప ఆప్యతే
 ప్రణీతో అగ్నిరగ్నినా ॥౬॥౧౭॥ హవిర్ధానఽ య్యదశ్వినాగ్నిధ్రఽ య్యత్సరస్వతీ । ఇన్త్రాయేన్ద్రియల్
 సదస్సృతం పత్నీశాలజ్గర్హవత్యః ॥౭॥౧౮॥ పైషేభిః పైషానాప్నోత్యాప్రీభిరాప్రీర్యజ్ఞస్య ।
 ప్రయాజీభిరనుయాజాన్వషట్కారేభిరాహుతీః ॥౮॥౧౯॥ పశుభిః పృశూనాప్నోతి
 పురోఞా శ్చైర్హవీల్ష్యా । ఛన్దోభిస్సామిధేనీర్యాజ్యాభిర్వషట్కారాన్ ॥౯॥౨౦॥ ధానాః
 క్కరమ్భస్సక్తవః పురీవాపః పుయాదధి । సోమస్య రూపల్ హవిష ఆమిక్షా వాజినం
 మధు॥౧౦॥౨౧॥ ధానానాల్ రూపజ్కవలం పరీవాపస్య గోధూమాః । సక్తునాల్ రూపం
 బదరముపవాకాః క్కరమ్భస్య ॥౧౧॥౨౨॥ పయసో రూపఽ య్యద్యవా దధ్నో రూపజ్కర్కన్ధాని
 । సోమస్య రూపఽ వ్యాజినల్ సౌమ్యస్య రూపమామిక్షా ॥౧౨॥౨౩॥ ఆ శ్రావయేతి స్తోత్రియాః
 పృత్యాశ్రావో అనురూపః । యజేతి ధాయ్యారూపం ప్రగాథా యేయజామహాః ॥౧౩॥౨౪॥

అ॒ర్థ॒ఋ॒చై॒రు॒క్థా॒నా॒ల్ రూ॒పం ప॒దై॒రా॒ప్నో॒తి ని॒వి॒దః । ప్ర॒ణ॒వై॒శ్శ॒స్త్రా॒ణా॒ల్ రూ॒పం ప॒య॒సా॒
 సో॒మ ఆ॒ప్యతే ॥౧౪॥౨౫॥ అ॒శ్వీ॒భ్యాం ప్రా॒తస్స॒వన॒మిన్ద్రే॒ణైన్తం మా॒ధ్య॒న్దినం । వై॒శ్శ్వ॒దే॒వల్
 స॒రస్వ॒త్యా త్రో॒తీయ॒మాప్తల్ స॒వనం ॥౧౫॥౨౬॥ వా॒య॒వ్యై॒ర్వా॒య॒వ్యా॒న్యా॒ప్నో॒తి స॒తేన
 ద్రో॒ణాక॒లశం । కుం॒భీ॒భ్యామ॒మ్బు॒ణౌ సు॒తే స్థా॒లీభి॒ స్థా॒లీరా॒ప్నో॒తి ॥౧౬॥౨౭॥ య॒జు॒ర్భి॒రాప్య॒స్తే
 గ్ర॒హ గ్ర॒హైస్తో॒మాశ్చ వి॒ష్టు॒తీః । ఛ॒న్దో॒భి॒రు॒క్థాశ॒స్త్రాణి॒ సా॒మ్నా॒వభృ॒థ ఆ॒ప్యతే ॥౧౭॥౨౮॥
 ఇ॒ళాభి॒ర్భు॒క్తానా॒ప్నో॒తి సూ॒క్త॒వాకే॒నాశి॒షః । శ॒ఙ్ య్యు॒నా ప॒త్నీస॒య్యాజా॒న్త స॒మిష్ట॒యజు॒షా
 సల్సా॒ం ॥౧౮॥౨౯॥ వ్ర॒తేన॒ దీ॒క్షా॒మాప్నో॒తి దీ॒క్షయా॒ప్నో॒తి దక్షి॒ణాం । దక్షి॒ణా శ్ర॒ద్ధా॒మాప్నో॒తి
 శ్ర॒ద్ధయా॒ సత్య॒మాప్యతే ॥౧౯॥౩౦॥ ఏ॒తావ॒ద్రూ॒పం య్య॒జ్ఞస్య॒ యదే॒వైర్బ్ర॒హ్మణా॒ కృ॒తం ।
 తదే॒తత్స॒ర్వమా॒ప్నో॒తి య॒జ్ఞే సౌ॒త్రా॒మణీ సు॒తే ॥౨౦॥౩౧॥౩౧॥

॥ పయాగ్రహాః ॥

సు॒రా॒వ॒న్తం బ॒ర్హి॒షద॒ల్ సు॒వీ॒రం య్య॒జ్ఞల్ హి॒న్వన్తి మ॒హిషా న॒మో॒భిః ।
 ద॒ధానా॒సోమ॒న్దివి దే॒వతా॒సు మదే॒మేన్త్రం య్య॒జమా॒నాస్స॒వ్కాః ॥౧౧॥౩౨॥ య॒స్తే
 ర॒సస్స॒మ్భృ॒త ఓ॒షధీ॒షు సో॒మస్య శు॒క్లస్సు॒రయా సు॒తస్య । తేన॒ జి॒న్వ య॒జమా॒నం
 మదే॒న స॒రస్వ॒తీమ॒శ్వినా ఇ॒న్త్రమ॒గ్నిం ॥౨॥౩౩॥ య॒మశ్వినా న॒ముచే॒రాసు॒రాద॒ధి
 స॒రస్వ॒త్యసు॒నోది॒న్ద్రియా॒య । ఇ॒మన్తల్ శు॒క్రం మ॒ధుమ॒న్తమి॒న్దుల్ సో॒మల్ రా॒జాన॒మిహ
 భ॒క్షయా॒మి ॥౩॥౩౪॥ యద॒త్ర రి॒ప్తల్ ర॒సిన॒స్సుత॒స్య యది॒న్ద్రో అపి॒బచ్ఛ॒చీభిః । అ॒హన్త॒దస్య
 మ॒నసా శి॒వేన సో॒మల్ రా॒జాన॒మిహ భ॒క్షయా॒మి ॥౪॥౩౫॥ పి॒తృభ్య॒స్స॒వధా॒యిభ్య॒స్స॒వధా
 న॒మః పి॒తామ॒హేభ్య॒స్స॒వధా॒యిభ్య॒స్స॒వధా న॒మః । ప్ర॒పి॒తామ॒హేభ్య॒స్స॒వధా॒యిభ్య॒స్స॒వధా
 న॒మః ॥౫॥౩౬॥ అక్ష॒న్ పి॒తరో॒మీమ॒దన్త పి॒తరో॒తీత్ర॒పన్త పి॒తరః । పి॒తర॒శ్శు॒న్ధధ్వం
 ॥౬॥౩౭॥ పు॒నన్తు మా పి॒తర॒స్సోమ్యా॒సః పు॒నన్తు మా పి॒తామ॒హాః పు॒నన్తు ప్ర॒పి॒తామ॒హాః
 । ప॒విత్రే॒ణ శ॒తాయు॒షా ॥౭॥౩౮॥ పు॒నన్తు మా పి॒తామ॒హాః పు॒నన్తు ప్ర॒పి॒తామ॒హాః ।

పవి॑త్రే॒ణ శతా॑యుషా వి॒శ్వమా॑యు॒ర్వ్యశ్న॑వై ॥౧౦॥౩౯॥ అ॒గ్న ఆ॑యా॒ల్షి ప॑వ॒స ఆ
 సు॒వోర్జ్మి॑ష॒ణ్ణా నః॑ । ఆ॒రే బా॑ధస్వ దు॒చ్ఛు॑నాం ॥౯॥౪౦॥ పు॒న॒న్తు మా దే॑వ॒జనాః॑ పు॒న॒న్తు
 మన॑సా ధి॒యః । పు॒న॒న్తు వి॒శ్వా భూ॑తాని జా॒తవే॑దః పు॒నీ॒హి మా ॥౧౦॥౪౧॥ పవి॑త్రే॒ణ
 పు॒నీ॒హి మా శు॒క్రేణ దే॒వ దీ॑ద్యత్ । అ॒గ్నీ క్ర॒త్వా క్ర॒తూల్స॑ర॒సు ॥౧౦॥౪౨॥ య॒త్రే
 ప॒విత్ర॑మ॒ర్చిష్య॑గ్నీ వి॒తత॑మ॒న్తరా॑ । బ్ర॒హ్మ తే॑న పు॒నాతు॑ మా ॥౧౦॥౪౩॥ ప॒వమా॑న॒స్సో అ॒ద్య
 నః పు॒వి॒త్రే॒ణ వి॒చర్ష॑ణిః । యః పో॒తా స పు॑నాతు మా ॥౧౩॥౪౪॥ ఉ॒భాభ్యా॑న్దే॒వ స॒వితః
 పు॒వి॒త్రే॒ణ స॒వేన॑ చ । మాం పు॒నీ॒హి వి॒శ్వతః॑ ॥౧౪॥౪౫॥ పై॒శ్వదే॒వీ పు॒నతీ॑ దే॒వ్యాగా॑ద్య॒స్యామి॑మా
 బ॒హ్వ్యస్త॑న్వో వీ॒తపు॑ష్ఠాః । త॒యా మ॑ద॒న్తస్స॑ధ॒మాదే॑షు వ॒యల్ స్యా॑మ ప॒తయా
 ర॒యాణాం ॥౧౫॥౪౬॥ యే స॒మానా॑స్స॒మన॑సః ప్రి॒తరో॑ య॒మరా॑జ్యే । తేషాం లో॒కస్స॑వ॒ధా
 న॒మా య॒జ్ఞో దే॒వేషు॑ కల్పతామ్ ॥౧౬॥౪౭॥ యే స॒మానా॑స్స॒మన॑సో జీ॒వా జీ॒వేషు॑ మా॒మకాః
 । తేషాం శ్రీ॒ర్మయి॑ కల్పతామ॒స్మిం లో॒కే శత॑ల్ స॒మాః ॥౧౭॥౪౮॥ ద్వే సు॒తీ అ॑శృణవం
 పి॒త్రౌణా॑మ॒హస్తే॑వానా॒ముత॑ మ॒ర్యానాం॑ । తాభ్యామి॒దం వ్యి॑శ్వమే॒జత్స॑మే॒తి యద॑న్తరా
 పి॒తరం॑ మా॒తర॑ణ్ణ ॥౧౮॥౪౯॥ ఇ॒దల్ హ॒విః పు॒జన॑నం మే అస్తు దశ॒వీర॑ల్ స॒ర్వగణ॑ల్
 స్వస్త॑యే । ఆ॒త్మస॑ని ప్ర॒జాస॑ని ప॒శుస॑ని లో॒కస॑న్యభ॒యస॑ని । అ॒గ్నిః పు॒జాం బ॒హులాం॑ మే
 కరో॑త్వ॒న్నం ప॒యో రేతో॑ అ॒స్మాసు॑ ధ॒త్త ॥౧౯॥౫౦॥

॥ పైత్ర్య ఋచః ॥

ఉ॒దీర॑తామ॒వర॑ ఉ॒త్పరా॑స ఉ॒న్మధ్య॑మాః ప్రి॒తర॑స్సో॒మ్యాసః॑ । అ॒సుం య్య॑ ఈ॒యుర॑వృ॒కా
 ఋ॒తజ్ఞా॑స్తే నో॒ఽవ॑న్తు పి॒తరో॑ హ॒వేషు॑ ॥౧౦॥౫౧॥ త్వల్ సో॒మ ప్ర॑చికితో మ॒నీషా॑ త్వల్
 ర॒జిష్ఠ॑మ॒ను నే॒షి ప॑న్థాం । త॒వ ప్ర॑ణీ॒తీ పి॒తరో॑ న ఇ॒న్దో దే॒వేషు॑ ర॒త్నమ॑భ॒జన్త॑ ధీ॒రాః
 ॥౧౧॥౫౨॥ త్వయా హి నః ప్రి॒తర॑స్సో॒మ పూ॑ర్వే క॒ర్మాణి॑ చ॒క్రుః పు॑వమా॒న ధీ॒రాః ।
 వ॒న్వన్న॑వా॒తః పు॒రిధీ॑ల్స॒రపో॑ర్ణ వి॒రేభి॑ర॒శ్వైర్మఘ॑వా భ॒వా నః ॥౧౩॥౫౩॥ త్వల్ సో॒మ

॥ సౌత్వామణీ మన్తాః ॥

అ:౨౧ అ:౦౪ మం:౬౨]

౧౨౭

పితృభిస్సంవిదానోఽను ద్యావాపుథివీ ఆతతన్థ | తస్మై త ఇన్దో హవిషా విధేమ వయల్
 స్యామ పతయో రయీణాం ॥౪॥౫౪॥ బర్హిషదః ప్రితర ఊత్యర్వాగిమా వో హవ్యా
 చక్రమా జుషధ్యం | త ఆగతావసా శన్తమేనాథా నశ్శుక్ య్యోరరపో దధాత ॥౫॥౫౫॥
 ఉపహూతాః ప్రితరస్సోమ్యాసో బర్హిష్యేషు నిధిషు ప్రియేషు | త ఆగమన్తు త ఇహ
 శ్రువన్త్వధి బ్రువన్తు తేఽవన్త్వస్మాన్ ॥౬॥౫౬॥ ఆహం పితృన్తున్విదత్తా అవిత్సి నపాతఇ
 విక్రమణఇన్ విష్ణోః | బర్హిషదో యే స్వధయా సుతస్య భజన్త పితృస్త ఇహోగమిష్యోః
 ॥౭॥౫౭॥ అగ్నిష్యోత్తాః ప్రితర ఏహ గచ్ఛత సదస్సదస్సదత సుప్రణీతయః | అత్తా హవీల్షి
 ప్రయతాని బర్హిష్యథా రయిల్ సర్వవీరన్దధాత న ॥౮॥౫౮॥ ఆయన్తు నః
 ప్రితరస్సోమ్యాసోఽగ్నిష్యోత్తాః పుథిభిర్దేవయానైః | అస్మిన్ యజ్ఞే స్వధయా మదన్తోఽధి
 బ్రువన్తు తేఽవన్త్వస్మాన్ ॥౯॥౫౯॥ యే అగ్నిష్యోత్తా యే అనగ్నిష్యోత్తా మధ్యే దివస్వధయా
 మాదయన్తే | తేభ్యస్స్వరాళ సునీతిమేతాఽ య్యథా వశన్తన్వజ్కల్పయాతి ॥౧౦॥౬౦॥
 అగ్నిష్యోత్తాన్వతుమతో హవామహీ నారాశల్సో సోమపీథఽ య్య ఆశుః | తే నో
 విప్రాసస్సుహవా భవన్తు వయల్ స్యామ పతయో రయీణాం ॥౧౧॥౬౧॥ ఆచ్యో జాను
 దక్షిణతో నిషద్యేమఽ య్యజ్ఞమభి గృణీత విశ్వే | మా హిల్సిష్ఠ పితరఃకేన చిన్నో
 యద్వ ఆగః పురుషతా కరామ ॥౧౨॥౬౨॥ ఆసీనాసో అరుణీనాముపస్థే రయిన్థత్త
 దాశుషే మర్త్యాయ | పుత్రేభ్యః ప్రితరస్వస్య వస్వః ప్రి యచ్ఛత త ఇహోర్జన్దధాత
 ॥౧౩॥౬౩॥ యమగ్నీ కవ్యవాహన త్వశ్చీన్మన్యసే రయిం | తన్నో గీర్భిశ్చవాయస్థేవత్తా
 పనయా యుజం ॥౧౪॥౬౪॥ యో అగ్నిః క్కవ్యవాహనః ప్రిత్రాన్ యక్షద్రతావృధః |
 ప్రేదు హవ్యాని వోచతి దేవేభ్యశ్చ పితృభ్య ఆ ॥౧౫॥౬౫॥ త్వమగ్న ఈళితో
 జాతవేదోఽవాడ్ధవ్యాని సురభీణి కృత్వి | ప్రాదాః ప్రితృభ్యస్వధయా తే అక్షన్నద్ధి
 త్వస్థేవ ప్రయతా హవీల్షి ॥౧౬॥౬౬॥ ఇదం పితృభ్యో నమో అస్త్వద్య యే పూర్వాసో

య ఉపరాస ఈయుః । యే పార్థివే రజన్యో నిషత్తా యే వా నూనల్ సువృజనాసు విక్షు
 ॥౧౭॥౬౭॥ యే చేహ పితరో యే చ నేహ యాల్శ్చ విద్యు యా ఉ చ న ప్రవిద్యు । త్వో
 వ్యేత్త యతి తే జాతవేదస్వధాభిర్యజ్ఞల్ సుకృతఞ్జషస్య ॥౧౮॥౬౮॥ అథా యథా నః
 ప్లితరః పురాసః పుత్నాసో అగ్న ఋతమాశుషాణాః । శుచీదయన్దీధితిముక్తశాసః క్షామా
 భిన్దన్తో అరుణీరప వ్రన్ ॥౧౯॥౬౯॥ ఉశన్తస్త్వా ని ధీమహ్యశన్తస్సమిధీమహి । ఉశన్నుశత
 ఆవహ పిత్రాన్ హవిషే అత్తవే ॥౨౦॥౭౦॥ అపాం ఫేనేన నముచేశ్శిర ఇన్తోదవర్తయః ।
 విశ్వా యదజయ స్పృధః ॥౨౧॥౭౧॥

॥ గృహోపస్థానం ॥

సోమో రాజామృతల్ సుత ఋజీషేణాజహన్ప్రత్యుం । ఋతేన సత్యమిన్ద్రియం
 వ్విపానల్ శుక్రమన్ధస ఇన్ద్రస్యేన్ద్రియమిదం పయోఽమృతం మధు ॥౧॥౭౨॥ అద్భ్యః
 క్షీరం వ్యపిబత్సృజ్జాఙ్గీరసో ధియా । ఋతేన సత్యమిన్ద్రియం వ్విపానల్ శుక్రమన్ధస
 ఇన్ద్రస్యేన్ద్రియమిదం పయోఽమృతం మధు । సోమమద్భ్యో వ్యపిబచ్ఛన్దసా హల్సశ్శుచిషత్
 । ఋతేన సత్యమిన్ద్రియం వ్విపానల్ శుక్రమన్ధస ఇన్ద్రస్యేన్ద్రియమిదం పయోఽమృతం
 మధు । అన్నాత్పరిస్రుతో రసం బ్రహ్మణా వ్యపిబత్సృత్రం పయసోమం ప్రజాపతిః ।
 ఋతేన సత్యమిన్ద్రియం వ్విపానల్ శుక్రమన్ధస ఇన్ద్రస్యేన్ద్రియమిదం పయోఽమృతం
 మధు ॥౨॥౭౩॥ రేతో మూత్రం వ్విజహతి యానిం ప్రవిశదిన్ద్రియం । గర్భో జరాయుణావృత
 ఉల్బఞ్జహతి జన్మనా । ఋతేన సత్యమిన్ద్రియం వ్విపానల్ శుక్రమన్ధస ఇన్ద్రస్యేన్ద్రియమిదం
 పయోఽమృతం మధు ॥౩॥౭౪॥ దృష్ట్వా రూపే వ్యాకరోత్ సత్యాన్పతే ప్రజాపతిః ।
 అశ్రద్ధామన్పతే దధాచ్ఛ్రద్ధాల్ సత్యే ప్రజాపతిః । ఋతేన సత్యమిన్ద్రియం వ్విపానల్
 శుక్రమన్ధస ఇన్ద్రస్యేన్ద్రియమిదం పయోఽమృతం మధు ॥౪॥౭౫॥ వేదేన రూపే
 వ్యపిబత్సతా సుతౌ ప్రజాపతిః । ఋతేన సత్యమిన్ద్రియం వ్విపానల్ శుక్రమన్ధస

ఇన్ద్రస్యేన్ద్రియమిదం పయోఽమృతం మధు । ద్రుష్ట్వా పరిస్రుతో రసల్ శుక్రేణ శుక్రం
 వ్యపిబత్సయస్సోమం ప్రజాపతిః । ఋతేన సత్యమిన్ద్రియం వ్విషానల్ శుక్రమన్దస
 ఇన్ద్రస్యేన్ద్రియమిదం పయోఽమృతం మధు ॥౫॥౫॥౭౬॥

॥ వసాగ్రహాః ॥

సీసేన తన్త్రం మనసా మనీషిణ ఊర్ణాసూత్రేణ కవయో వయన్తి । అశ్వినా యజ్ఞల్
 సవితా సరస్వతీన్ద్రస్య రూపం వ్వరుణో భిషజ్యన్ ॥౧॥౭౭॥ తదస్య రూపమమృతల్
 శచీభిస్తిస్సో దధుర్దేవతాస్సల్రరాణాః । లోమాని శష్పైర్బహుధా న తోక్మభిస్త్వగస్య
 మాల్సమభవన్న లాజాః ॥౨॥౭౮॥ తదశ్వినా భిషజా రుద్రవర్తనీ సరస్వతీ వయతి వేశో
 అన్తరం । అస్థి మజ్జానం మాసరైః క్కారోతరేణ దధతో గవాన్త్వచి ॥౩॥౭౯॥ సరస్వతీ
 మనసా వేశలం వ్వసు నాసత్యాభ్యాం వ్వయతి దర్శతం వ్వపుః । రసం పరిస్రుతా న
 రోహితన్నగ్నూర్ధీరస్తసరన్న వేమ ॥౪॥౮౦॥ పయసా శుక్రమమృతజ్జనిత్తల్ సురయా
 మూత్రాజ్జనయన్త రేతః । అపామతిన్దుర్మతిం బాధమానా ఊవధ్యం వ్వాతల్ సబ్బన్తదారాత్
 ॥౫॥౮౧॥ ఇన్ద్రస్సుత్రామా హృదయేన సత్యం పురోఛాశేన సవితా జజాన । యకృత్క్రోమానం
 వ్వరుణో భిషజ్యన్మతన్నే వాయవ్యైర్న మినాతి పితం ॥౬॥౮౨॥ ఆన్త్రాణి స్థాలీర్మధు
 పిన్వమానా గుదాః ప్పాత్రాణి సుదుఘా న ధేనుః । శ్యేనస్య పత్రన్న ప్లిహో శచీభిరాసన్దీ
 నాభిరుదరన్న మాతా ॥౭॥౮౩॥ కుంభో వనిష్కర్జనితా శచీభిర్యస్మిన్నగ్రీ యోన్యాఙ్గర్భో
 అన్తః । ప్లాశిర్వక్తశ్శతధార ఉతో దుహే న కుంభీ స్వధాం పితృభ్యః ॥౮॥౮౪॥ ముఖల్
 సదస్య శిర ఇత్సతేన జిహ్వో పవిత్రమశ్వినాసన్తసరస్వతీ । చప్సన్న పాయుర్భిషగస్య వాలో
 వస్తిర్న శేపో హరసా తరస్వీ ॥౯॥౮౫॥ అశ్వీభ్యాఞ్చక్షురమృతజ్ఞహాభ్యాఞ్చాగేన తేజో
 హవిషా శృతేన । పక్షాణి గోధూమైః క్కువలైరుతాని వేశో న శుక్రమసితం వ్వసాతే
 ॥౧౦॥౮౬॥ అవిర్న మేషో నసి వీర్యాయ ప్రాణస్య పన్థా అమృతో గ్రహాభ్యాం ।

సరస్వత్యుపవాకైర్వ్యానన్నస్యాని బర్హిర్బదరైర్జజాన ॥౧౧॥౮౭॥ ఇన్ద్రస్య రూపమృషభో
 బలాయ కర్ణభ్యాల్ శ్రోత్రమమృతజ్ఞహాభ్యాం । యవా న బర్హిర్బువి కేసరాణి కర్కన్ధ
 జజ్ఞే మధు సారఘం ముఖాత్ ॥౧౨॥౮౮॥ ఆత్మన్నవస్థే న వృకస్య లోమ ముఖే శ్మశ్రూణి
 న వ్యాఘ్రలోమ । కేశా న శీర్షస్యశసే శ్రియై శిఖా సిల్హస్య లోమ త్విషిరిన్ద్రియాణి
 ॥౧౩॥౮౯॥ అజ్ఞాన్యాత్మన్ భిషజా తదశ్వినాత్మానమజ్ఞేస్సమధాత్ సరస్వతీ । ఇన్ద్రస్య రూపల్
 శత మా నమా యుశ్పస్త్రిణ జ్యోతిరమృతన్దధానాః ॥౧౪॥౯౦॥ సరస్వతీ
 యోన్యాజ్గర్భమన్తరశ్వేభ్యాం పత్నీ సుకృతం బిభర్తి । అపాల్ రసేన వరుణో న సామ్నేన్ద్రల్
 శ్రియై జనయన్నపు రాజా ॥౧౫॥౯౧॥ తేజః పృశూనాల్ హవిరిన్ద్రియావత్ పరిస్తుతా
 పయసా సారఘం మధు । అశ్వేభ్యాన్దుగ్ధం భిషజా సరస్వత్యా సుతాసుతాభ్యామమృతసోమ
 ఇన్దుః ॥౧౬॥౯౨॥

॥ ఆసనీశంసనం ॥

క్షత్రస్య నాభిరసి క్షత్రస్య యానిరసి । మా త్వా హిల్సీన్మా మా హిల్సీః । ని షసాద
 ధృతవ్రతో వరుణః పుస్త్యాస్వా । సామ్రాజ్యాయ సుక్రతుః । మృత్యోః ప్వాహి విద్యోత్పాహి
 ॥౧౧॥౯౩॥ దేవస్య త్వా సవితుః పృసవేఽశ్వినోర్బాహుభ్యాం పూఙ్ణో హస్తాభ్యాం ।
 అశ్వినోర్భైషజ్యేన తేజసే బ్రహ్మవర్చసాయాభి షిఞ్శామి సరస్వత్యై బైషజ్యేన
 వీర్యాయాన్నాద్యాయాభి షిఞ్శామి । ఇన్ద్రస్యేన్ద్రియేణ బలాయ శ్రియై యశసేఽభి షిఞ్శామి
 ॥౧౨॥౯౪॥ కోఽసి కతమోఽసి కస్మై త్వా కాయ త్వా । సుశ్లోక సుమఙ్గల సత్యరాజన్
 ॥౧౩॥౯౫॥ శిరో మే శ్రీర్యశో ముఖన్ద్విషిః కేశాశ్చ శ్మశ్రూణి । రాజా మే ప్రాణో అమృతల్
 సమ్రాట్ చక్షుర్విరాట్ శ్రోత్రం ॥౧౪॥౯౬॥ జిహ్వో మే భద్రఽవ్ వ్యాఙ్ మహో మనో
 మన్యస్స్వరాఙ్భామః । మోదాః పుమోదా అఙ్గలీరఙ్గాని మిత్రం మే సహః ॥౧౫॥౯౭॥
 బాహూ మే బలమిన్ద్రియల్ హస్తా మే కర్మ వీర్యం । ఆత్మా క్షత్రమురో మమ ॥౧౬॥౯౮॥

పుష్టిరే॑ రాప్త॑ముద॒రమ॑ల్సా॒ గ్రివా॑శ్చ శ్రోణీ॑ । ఊ॒రూ అ॑రత్నీ॒ జాను॑నీ॒ విశో॑ మే॒ఽఙ్గాని॑
 సర్వ॑తః ॥౭౧౧౯౯॥ నాభి॑రే॒ చిత్త॑ఽవ్వి॒జ్ఞానం॑ పా॒యురే॒పచి॑తి॒ర్భసత్ ॥ ఆ॒నన్త॑నన్దా॒ ఆణ్డో
 మే భ॑గ॒స్సౌభా॑గ్యం ప॒సః ॥౭౧౧౧౦౦॥ జ॒ఙ్ఘాభ్యాం॑ ప॒ద్భ్యాన్ధ॑రో॒ఽస్మి వి॒శి రా॒జా ప్ర॑తిష్ఠితః ।
 ప్ర॑తి క్ష॒త్రే ప్ర॑తి తి॒ష్ఠామి రా॒ష్ట్రే ప్ర॑త్యశ్చే॒షు ప్ర॑తి తి॒ష్ఠామి గో॑షు ॥౭౧౧౧౦౧॥ ప్ర॑త్యజ్ఞే॒షు ప్ర॑తి
 తి॒ష్ఠామ్యాత్మ॑న్వృ॒తి ప్రా॑ణే॒షు ప్ర॑తి తి॒ష్ఠామి పుష్టే॑ । ప్ర॑తి ద్యా॒వాపు॑థి॒వ్యోః పృ॒తి తి॒ష్ఠామి
 య॒జ్ఞే ॥౧౦౧॥౧౦౧౨॥ త్ర॒యా దే॒వా ఏ॒కాద॑శ త్ర॒యస్త్రి॒ల్శాసు॑రాధ॒సః । బృ॒హస్ప॑తిపు॒రోహి॑తా
 దే॒వస్య॑ స॒వితు॑స్స॒వే । దే॒వా దే॒వైర॑వన్తు॒ మా ॥౧౦౧॥౧౦౧౩॥ ప్ర॒థ॒మా ద్వి॒తీయే॑ర్ద్వి॒తీయా -
 స్త్రై॒తీయే॑ స్త్రై॒తీయా॑ స్స॒త్యేన॑ । స॒త్యఽయ॑జ్ఞే॒న య॑జ్ఞో॒ యజు॑ర్భి॒ర్యజూ॑ల్షి॒ సామ॑భిః
 ॥౧౦౨॥౧౦౧౪॥ సా॒మాన్య॑గ్నిర్ బు॒చః పు॒రోఽను॑వా॒క్యాభిః॑ పు॒రోఽను॑వా॒క్యా యా॒జ్యాభి॑ర్యా॒జ్యా
 వష॑ట్రా॒రైః । వష॑ట్రా॒రా ఆ॒హుభి॑రా॒హుత॑యో॒ మే కా॒మాన్త॑మ॒ర్థయ॑న్తు॒ భూస్సా॑న్వహో
 ॥౧౦౩॥౧౦౧౫॥ లో॒మాని॑ ప్ర॒యతి॑ర్మ॒మ త్వ॑జ్ఞ ఆ॒నతి॑రా॒గతిః॑ । మా॒ల్సం మ॒ ఉప॑నతి॒ర్వస్య॑స్థి
 మ॒జ్ఞా మ॒ ఆన॑తిః ॥౧౦౪॥౨౧౧౦౬॥

॥ ఇతి ఏకవిల్శోఽధ్యాయః ॥

స్వాద్యేన్వైకాదశ(౧౧) దేవా యజ్ఞం విల్శతిః(౨౦) సురావన్తమేకోనవిల్శతిః(౨౧)
 ఉదీరతామేకవిల్శతిః(౨౧) సోమో రాజా పఞ్చ(౫) సీసేన తన్త్రం షోఢశ(౧౬) క్షత్రస్యనాభిశ్చతుర్దశ(౧౪)॥
 స్వాద్యేన్వైకాదశ సప్తానువాకేషు షళుత్తరశతం(౧౦౬) ॥

॥ మంత్రజ్ఞాపనసూచీ ॥

సోమో రాజా త్వద్భ్యః సోమమద్భ్యోన్నాద్రేత ఏవ చ ।
 దృష్ట్వా శ్రద్ధా చ వేదేన దృష్ట్వా పరిస్సుతో రసమ్ ॥

॥ అథ ద్వావిల్శోఽధ్యాయః ॥

॥ సౌత్రామణీమంత్రాః ॥

॥ అవభృథః ॥

యద్యే॒వా దే॒వహే॒ళన॒స్దే॒వాసశ్చ॒కృ॒మా వ॒యం । అ॒గ్ని॒ర్మా త॒స్మాదే॒నసో॑
 వి॒శ్వాన్ము॒ఞ్చత్వల్ప॑హ॒సః ॥౧॥౧॥ యది॒ ది॒వా యది॒ నక్త॑మే॒నాల్ప॑సి చ॒కృ॒మా వ॒యం ।
 వా॒యుర్మా త॒స్మాదే॒నసో॑ వి॒శ్వాన్ము॒ఞ్చత్వల్ప॑హ॒సః ॥౨॥౨॥ యది॒ జా॒గ్రద్యది॒ స్వప్న॑ ఏ॒నాల్ప॑సి
 చ॒కృ॒మా వ॒యం । సూ॒ర్యో మా త॒స్మాదే॒నసో॑ వి॒శ్వాన్ము॒ఞ్చత్వల్ప॑హ॒సః ॥౩॥౩॥ యద్దౌ॒మే
 యద॒రణ్యే॒ యత్స॒భా॒యాఽ య్యది॒న్ద్రియే॑ । య॒చ్ఛాద్రే॒ యద॒ర్యే యదే॑నశ్చ॒కృ॒మా
 వ॒యం । యదే॑క॒స్యాధి॒ ధర్మ॑ణి త॒స్యావ॒యజ॑నమసి । యదా॒పో అ॒ఘ్న్యా ఇతి॒ వరు॑ణే॒తి
 శపా॑మహే తతో॒ వరు॑ణ నో ము॒ఞ్చ । అవభృ॑థ నిచుమ్ప॒ణ నిచే॑రురసి నిచుమ్ప॒ణ । అవ
 దే॒పైర్దే॒వకృ॒తమే॒నోఽయ॒క్ష్యవ॒ మర్త్యైర్మర్త్యకృ॑తం పు॒రురా॒వ్ణో దే॒వ రి॒షస్సా॑హి । స॒ముద్రే॑
 తే హృ॒దయ॑మ॒ప్స్వంత॑స్సన్తా॒వ విశ్వ॑న్తో॒వషధీ॑రుతాపః । సు॒మిత్రి॒యా న ఆప॑ ఓషధయస్సన్తు
 దుర్మి॒త్రియాస్త॑స్మై సన్తు । యోఽస్మాన్దే॒వ్విష్టి॑ య॒ఞ్చ వ॒యన్ద్విష్టుః ॥౪॥౪॥ ద్వు॒పదా॑దివ
 ము॒ముచా॑నస్విన్న॒ స్నాతో॑ మలాదివ । పూ॒తం ప॒విత్రే॑ణే॒వాజ్య॑మాపశ్శు॒న్ధన్తు॒ మైన॑సః
 ॥౫॥౫॥ ఉ॒ద్వయ॑న్తమసస్ప॒రి స్వః పు॒శ్యన్త ఉత్త॑రం । దే॒వస్దే॒వత్రా సూ॒ర్యమ॑గన్తు జ్యోతి॒రుత్త॑మం
 ॥౬॥౬॥ అపో॑ అ॒ద్యాన్వ॑చారిషల్ప॒ రసే॑న సమస్ప॒క్షమి॑హి । ప॒యస్వా॑నగ్న ఆగమన్తం మా సల్ప
 సృ॒జ వర్చ॑సా ప్ర॒జయా॑ చ ధనే॒న చ । ఏ॒థోఽస్యే॒ధిషీ॑మహి సమి॒దసి॒ తేజోఽసి॒ తేజో
 మయి॑ ధేహి ॥౭॥౭॥ స॒మావ॑వర్తి పృథి॒వీ స॒ముషా॑ స్స॒ము సూ॒ర్యః । స॒ము విశ్వ॑మి॒దఞ్జగత్
 పైశ్వా॑నరజ్యోతి॒ర్భూయా॑సఽ వ్యి॒భూన్మా॒మాన్ వ్యశ్న॑వై భూ॒స్సాహా॑ ॥౮॥౮॥

॥ సమిదాధానమ్|సురాసన్దానం ॥

అ॒భ్యాద॑ధామి స॒మిధ॑మగ్నీ వ్రతపతీ త్వయి । వ్రత॑ఞ్చ శ్ర॒ద్ధాఞ్చో॒పైమీ॑స్థే త్వా దీ॒క్షితో
 అ॒హం ॥౧॥౯॥ యత్ర॑ బ్ర॒హ్మ చ క్షత్ర॑ఞ్చ స॒మ్యఞ్చో॑ చ॒రత॑స్సహ । త॒లోకం॑ పు॒ణ్యం

॥ సౌత్వామణీమన్తాః ॥

అ:౨౨ అ:౦౪ మం:౨౪]

౦౩౩

ప్రజ్ఞేషఁ య్యత్ర దేవాస్సహాగ్నినా ॥౨॥౧౦॥ యత్రేన్ద్రశ్చ వాయుశ్చ సమ్యజ్ఞౌ చరతస్సహ
 | తఁ ల్లోకం పుణ్యం ప్రజ్ఞేషఁ య్యత్ర సేదిర్న విద్యతే ॥౩॥౧౦॥ అల్శునా తే అల్శుః
 పుచ్యతాం పరుషా పరుః | గన్ధస్తే సోమమవతు మదాయ రసో అచ్యుతః ॥౪॥౧౨॥
 సిఞ్చన్తి పరి షిఞ్చన్త్యత్సిఞ్చన్తి పునన్తి చ | సురాయై బభ్ర్యై మదే కిన్తో వదతి కిన్తవః
 ॥౫॥౧౩॥ ధానావన్తజ్కరంభిణమపూపవన్తముక్థినం | ఇన్త్ర ప్రాతర్బుషస్వ నః ॥౬॥౧౪॥
 బృహదిన్త్రాయ గాయత మరుతో వృత్రహన్తమం | యేన జ్యోతిరజనయన్పుత్రావృధో
 దేవస్తేవాయ జాగృవి ॥౭॥౧౫॥ అధ్వర్యో అద్రిభిస్సుతల్ సోమం పవిత్ర ఆనయ | పునీహీన్త్రాయ
 పాతవే ॥౮॥౨॥౧౬॥

॥ వసాగ్రహః ॥

యో భూతానామధిపతిర్యస్మిఁ ల్లోకా అధి శ్రితాః | య ఈశే మహతో మహాల్సన్తేన
 గృహ్ణామి త్వామహం మయి గృహ్ణామి త్వామహం ॥౧॥౧౭॥ ఉపయామగృహీతోఽస్యశ్విభ్యా
 న్త్వా సరస్వత్యై త్వేన్త్రాయ త్వా సుత్రామ్ణే | ఏష తే యోనిరశ్విభ్యాన్త్వా సరస్వత్యై
 త్వేన్త్రాయ త్వా సుత్రామ్ణే ॥౨॥౧౮॥ ప్రాణపా మే అపానపాశ్చక్షుష్పాశ్చోత్త్రపాశ్చ మే | వాచో
 మే విశ్వభేషజో మనసోఽసి విలాయకః ॥౩॥౧౯॥ అశ్వినకృతస్య తే సరస్వతికృతస్యేన్త్రాణ
 సుత్రామ్ణా కృతస్య | ఉపహూత ఉపహూతస్య భక్షయామి ॥౪॥౩॥౨౦॥

॥ హౌత్రమ్, ఆపీసూక్తం ॥

సమిద్ధ ఇన్త్ర ఉషసామనీకే పురోరుచా పూర్వకృద్వావృధానః | త్రిభిర్దేవైస్త్రీల్శతా
 వజ్రబాహుర్బ్రహ్మన వృత్రఁ వ్యి దురో వవార ॥౧॥౨౧॥ నరాశల్సః పృతి శూరో
 మిమానస్సనూనపాత్రుతి యజ్ఞస్య ధామ | గోభిర్వపావాన్మధునా సమజ్ఞన్ హిరణ్యేశ్వన్త్రీ
 యజతి ప్రచీతాః ॥౨॥౨౨॥ ఈళితో దేవైర్వారివాఁ అభిష్టిరాజుహ్వోనో హవిషా శర్ధమానః |
 పురన్దరో గోత్రభిద్వజ్రబాహురా యాతు యజ్ఞముప నో జుషాణః ॥౩॥౨౩॥ జుషాణో

బ॒ర్హి॒ర్హా॒రి॒వా॒న్న ఇ॒న్తః॑ ప్లా॒చీ॒న॒ల॒ సీ॒ద॒త్ప్ర॒ది॒శా పు॒థి॒వ్యాః॑ । ఉ॒రు॒ప్ర॒థాః పు॒థ॒మా॒న॒ల॒
 స్తో॒న॒మా॒ది॒త్యై॒ర॒క్త॒ వ్య॒సు॒భి॒స్స॒జో॒షాః ॥౪॥౨౪॥ ఇ॒న్త॒స్మ॒రః కృ॒వ॒జ్యో ధా॒వ॒మా॒నా వృ॒షా॒ణాఁ
 య్య॒న్తు జ॒న॒య॒స్సు॒వ॒త్నీః । ద్వా॒రో దే॒వీ॒ర॒భి॒తో వి శ్ర॒య॒న్తా॒ల॒ సు॒వీ॒రా వీ॒రం ప్ర॒థ॒మా॒నా
 మ॒హో॒భిః ॥౫॥౨౫॥ ఉ॒షా॒సా॒న॒క్తా బృ॒హ॒తీ బృ॒హ॒న్తం ప॒య॒స్వ॒తీ సు॒దు॒ఘే శూ॒ర॒మి॒న్త్రం ।
 త॒న్తు॒న్త॒తం వే॒శ॒సా స॒వ్య॒యన్తీ॑ దే॒వా॒నా॒న్యే॒వ॒ య్య॒జ॒త॒స్సు॒రు॒క్మీ ॥౬॥౨౬॥ ధై॒వ్యా మి॒మా॒నా
 మ॒ను॒షః పు॒రు॒త్రా హో॒తా॒రా ఇ॒న్త్రం ప్ర॒థ॒మా సు॒వా॒చా । మూ॒ర్ధ॒న్య॒జ్ఞ॒స్య మ॒ధు॒నా ద॒ధా॒నా
 ప్రా॒చీ॒న॒జ్యోతి॒ర్హవి॒షా వృ॒ధా॒తః ॥౭॥౨౭॥ తి॒స్రో దే॒వీ॒ర్హవి॒షా వ॒ర్ధ॒మా॒నా ఇ॒న్త॒జ్ఞా॒షా॒ణా
 జ॒న॒యో న ప॒త్నీః । అ॒చ్ఛి॒న్న॒న్త॒న్తుం ప॒య॒సా స॒ర॒స్వ॒తీ॒ళా దే॒వీ భా॒ర॒తీ వి॒శ్వ॒తూ॒ర్తిః ॥౮॥౨౮॥
 త్వ॒ష్టా ద॒ధ॒చ్ఛు॒ష్మ॒మి॒న్త్రా॒య వృ॒ష్ణే॒పా॒కో॒ఽచి॒ష్టు॒ర్యశ॑సే పు॒రూ॒ణి । వృ॒షా య॒జ॒న్వృ॒షణం
 భూ॒రి॒రే॒తా మూ॒ర్ధ॒న్య॒జ్ఞ॒స్య స॒మ॒న॒క్త దే॒వాన్ ॥౯॥౨౯॥ వ॒న॒స్ప॒తి॒ర॒వ॒స్ప॒ష్టో న పా॒శై॒స్త్మి॒న్యా
 స॒మ॒జ్ఞా॒ఞ్ఞా॒మి॒తా న దే॒వః । ఇ॒న్త్ర॒స్య హ॒వ్యై॒ర్జ॒త॒రం పు॒ణా॒న॒స్స॒ద్వా॒తి య॒జ్ఞం మ॒ధు॒నా
 ఘృ॒తే॒న ॥౧౦॥౩౦॥ స్తో॒కా॒నా॒మి॒న్తుం ప్ర॒తి శూ॒ర ఇ॒న్తో వృ॒షా॒య॒మా॒ణో వృ॒ష॒భ॒స్త్తూ॒షా॒ట్
 । ఘృ॒త॒పు॒షా మ॒న॒సా మో॒ద॒మా॒నా॒స్సా॒హో దే॒వా అ॒మృ॒తా మా॒ద॒య॒న్తాం ॥౧౧॥౩౧॥

॥ వపాపురోడాశపశునాం యాజ్ఞానువాక్యాః ॥

ఆ॒యా॒త్వి॒న్తో॒ఽవ॒స ఉ॒ప న ఇ॒హ స్తు॒త॒స్స॒ధ॒మా॒ద॒స్తు శూ॒రః । వా॒వృ॒ధా॒న॒స్త॒వి॒షీ॒ర్య॒స్య
 పూ॒ర్వీ॒ర్యో॒ర్న క్ష॒త్ర॒మ॒భి భూ॒తి పు॒ష్యోత్ ॥౧॥౩౨॥ ఆ న ఇ॒న్తో దూ॒రా॒దా న ఆ॒సా॒ద॒భి॒ష్టి॒కృ॒ద॒వ॒సే
 యా॒స॒దు॒గ్రః । ఓ॒జి॒ష్యే॒భి॒ర్నృ॒ప॒తి॒ర్వ॒జ్ర॒బా॒హు॒స్స॒జ్గే స॒మ॒తు॒స్ తు॒ర్వ॒ణిః పు॒త్ర॒న్యాన్ ॥౨॥౩౩॥
 ఆ న ఇ॒న్తో హ॒రి॒భి॒ర్యా॒త్వ॒చ్ఛా॒ర్వా॒చీ॒నో॒ఽవ॒సే రా॒ధ॒సే చ । తి॒ష్ఠా॒తి వ॒జ్రీ మ॒ఘ॒వా వి॒ర॒ష్ఠి॒మఁ
 య్య॒జ్ఞ॒మ॒ను నో వా॒జ॒సా॒తౌ ॥౩॥౩౪॥ త్రా॒తార॒మి॒న్త్ర॒మ॒వి॒తార॒మి॒న్త్ర॒ల॒ హ॒వే॒హ॒వే సు॒హ॒వ॒ల॒
 శూ॒ర॒మి॒న్త్రం । హ్వా॒యా॒మి శ॒క్త్రం పు॒రు॒హా॒త॒మి॒న్త్ర॒ల॒ స్వ॒స్తి నో మ॒ఘ॒వా ధా॒త్వి॒న్త్రః
 ॥౪॥౩౫॥ ఇ॒న్త్ర॒స్సు॒త్రా॒మా స్వ॒వాఁ అ॒వో॒భి॒స్సు॒మృ॒ళీకో భ॒వ॒తు వి॒శ్వ॒వే॒దాః । బా॒ధ॒తా॒న్వే॒షో

అభయజ్ఞానోతు సువీర్యస్య పతయస్యామ ॥౫॥౩౬॥ తస్య వయల్ సుమతౌ
 యజ్ఞయస్యాపి భద్రే సౌమనసే న్యామ । స సుత్రామా స్వవాఁ ఇన్తో అస్మి అరాచ్ఛిద్వేష
 స్సనుతర్యయోతు ॥౬॥౩౭॥ ఆమస్తైరిస్త్ర హరిభిర్యాహి మయూరరోమభిః । మా త్వా
 కేచిన్నియమన్విన్న పాశినోఽతి ధన్వేవ తాఁ ఇహి ॥౭॥౩౮॥ ఏవేదిద్రఁ వృషణం వజ్రబాహుఁ
 వ్యసిష్ఠాసో అభ్యర్చస్త్యర్కైః । స నస్తుతో వీరవద్ధాతు గోమద్యూయం పాత స్వస్తిభిస్సదా
 నః ॥౮॥౫॥౩౯॥

॥ ఆప్రియః త్రిపశోః ప్రయాజయాజ్యాశ్చ ॥

సమిద్ధో అగ్నిరశ్వినా తప్తో ఘర్మో విరాట్ సుతః । దుహీ ధేనుస్సరస్వతీ సోమల్
 శుక్రమిహేన్ద్రియం ॥౧॥౪౦॥ తనూపా భిషజా సుతేఽశ్వినోభా సరస్వతీ । మధ్వా
 రజాల్సీన్ద్రియమిన్ద్రియ పథిభిర్వహన్ ॥౨॥౪౧॥ ఇన్తాయేన్దుల్ సరస్వతీ నరాశల్సేన
 నగ్నహుం । అధాతామశ్వినా మధు భేషజం భిషజా సుతే ॥౩॥౪౨॥ ఆజుహ్వనా
 సరస్వతీన్తాయేన్ద్రియాణి వీర్యం । ఇళాభిరశ్వినా ఇషల్ సమూర్జల్ సల్ రయిన్దధుః
 ॥౪॥౪౩॥ అశ్వినా నముచేస్సుతల్ సోమల్ శుక్రం పరిస్రుతా । సరస్వతీ తమాభరద్భర్షిషేన్ద్రియ
 పాతవే ॥౫॥౪౪॥ కవచ్యో న వ్యచస్వతీరశ్వభ్యాన్న దురో దిశః । ఇన్తో న రోదసీ ఉభే దుహీ
 కామాన్త సరస్వతీ ॥౬॥౪౫॥ ఉషాసానక్తమశ్వినా దివేన్ద్రియ సాయమిన్ద్రియైః । సజ్జానాసే
 సువేశసా సమజ్జాతే సరస్వత్యా ॥౭॥౪౬॥ పాతన్నో అశ్వినా దివా పాహి నక్తల్ సరస్వతి ।
 దైవ్యా హోతారా భిషజా పాతమిన్ద్రియ సచా సుతే ॥౮॥౪౭॥ తిస్రస్త్రేధా సరస్వత్యశ్వినా
 భారతీళా । తీవ్రం పరిస్రుతా సోమమిన్ద్రియ సుమపుర్మదం ॥౯॥౪౮॥ అశ్వినా భేషజం
 మధు భేషజన్నసరస్వతీ । ఇన్తే త్వష్టా యశశ్చియల్ రూపల్ రూపమధుస్సుతే ॥౧౦॥౪౯॥
 ఋతుధేన్తో వనస్పతిశ్శమానః పురిస్రుతా । కీలాలమశ్వభ్యాం మధు దుహీ ధేనుస్సరస్వతీ
 ॥౧౧॥౫౦॥ గోభిర్న సోమమశ్వినా మాసరేణ పరిస్రుతా । సమధాతల్ సరస్వత్యా స్వాహేన్ద్రి
 సుతం మధు ॥౧౨॥౫౧॥౫౨॥

॥ యాజ్ఞానువాక్యాః ॥

అ॒శ్వినా॑ హ॒విరి॑న్త్రి॒యన్న॑ముచే॒ర్ధియా॑ స॒రస్వ॑తీ । ఆ శు॒క్రమా॑సు॒రాద్వసు॑ మ॒ఘమి॑న్త్రాయ
 జ॒భిరే ॥౧౧॥౨౨॥ య॒మశ్వినా॑ స॒రస్వ॑తీ హ॒విషే॑న్త్ర॒మవ॑ర్ధయన్ । స బి॒భేద॑ వ॒లం మ॒ఘన్న॑ముచా
 ఆ॒సురే॑ స॒చా ॥౨॥౨౩॥ త॒మిన్త్రం॑ ప॒శవ॑స్స॒చాశ్వినో॑భా స॒రస్వ॑తీ । ద॒ధానా॑ అ॒భ్యనూ॑షత
 హ॒విషా॑ య॒జ్ఞ ఇ॒న్త్రియైః ॥౩॥౨౪॥ య ఇ॒న్త్ర ఇ॒న్త్రియ॑న్తధు॒స్సవితా॑ వ॒రుణో॑ భ॒గః । స
 సు॒త్రామా॑ హ॒విష్ప॑తి॒ర్యజ॑మానాయ సశ్చ॒త ॥౪॥౨౫॥ స॒వితా॑ వ॒రుణో॑ ద॒ధద్య॑జమానాయ
 దా॒శుషే॑ । ఆ॒దత్త॑ న॒ముచే॑ర్వసు సు॒త్రామా॑ బ॒లమి॑న్త్రియం ॥౫॥౨౬॥ వ॒రుణాః క్ష॑త్ర॒మిన్త్రియం
 భగే॑న స॒వితా శ్రీ॑యమ్ । సు॒త్రామా॑ యశ॒సా బ॒లన్త॑ధానా య॒జ్ఞమా॑శత ॥౬॥౨౭॥ అ॒శ్వినా
 గో॒భిరి॑న్త్రి॒యమ॑శ్వే॒భిర్వీ॒ర్యం బ॒లమ్ । హ॒విషే॑న్త్ర॒స్స స॒రస్వ॑తీ య॒జమా॑నమవ॒ర్ధయన్ ॥౭॥౨౮॥
 తా నా॑స॒త్యా సు॒వేశ॑సా హి॒రణ్య॑వర్త॒నీ న॒రా । స॒రస్వ॑తీ హ॒విష్ప॑తీన్త్ర క॒ర్మసు॑ నో॒ఽవత
 ॥౮॥౨౯॥ తా భి॒షజా॑ సు॒కర్మ॑ణా సా సు॒దుఘా॑ స॒రస్వ॑తీ । స వృ॒త్రహా॑ శ॒తక్ర॑తురిన్త్రాయ
 ద॒ధురి॑న్త్రియం ॥౯॥౩౦॥ యు॒వల్ సు॒రామ॑మశ్వినా న॒ముచా॑ ఆ॒సురే॑ స॒చా ।
 వి॒పిపా॑నా॒స్స స॒రస్వ॑తీన్త్ర॒జ్కర్మ॑స్వావత ॥౧౦॥౩౧॥ పు॒త్రమి॑వ పిత॒రా అ॒శ్వినో॑భే॒న్త్రావ॑ధుః
 క్కా॒వ్యైర్ధ॒స్సనా॑భిః । య॒త్సూ॒రామః॑ వ్యపి॒బశ్శచీ॑భి॒స్సర॑స్వతీ త్వా మ॒ఘవ॑న్నభిష్టక్ ॥౧౧॥౩౨॥
 య॒స్మిన్న॑శ్వాస॒ ఋష॑భాస ఉక్ష॒ణో వశా॑ మేషా॒ అవ॑స్పృష్టాస ఆహు॒తాః । కీ॒లా॒లపే॑ సోమ॒పృష్టా॑య
 పే॒ధసే॑ హృ॒దా మ॒తిఞ్జ॑నయ చారు॒మగ్న॑యే ॥౧౨॥౩౩॥ అ॒హావ్య॑గ్నీ హ॒విరా॑స్యే తే స్తు॒చీవ
 ఘృ॒తఞ్చా॑ప్సీవ సోమః । వా॒జస॑నిల్ రయి॒మస్మే॑ సు॒వీరం॑ ప్రశ॒స్తస్థే॑హి యశ॒సం బృ॑హన్తం
 ॥౧౩॥౩౪॥

॥ ఆశ్వినం గాయత్రం శస్త్రమ్, ఆశ్వినం శస్త్రమ్ ॥

అ॒శ్వినా॑ తే॒జసా॑ చక్షుః ప్రాణేన స॒రస్వ॑తీ వీ॒ర్యం । వాచేన్త్రో బ॒లేనే॑న్త్రాయ ద॒ధురి॑న్త్రియం
 ॥౧౧॥౩౫॥ గోమ॒దూష॑ణా స॒త్యాశ్వా॑వద్యాతమశ్వినా । వ॒ర్తి రు॒ద్రా నృ॑పాయ్యం ॥౧౨॥౩౬॥ న

యత్పరో నాస్తర ఆదధర్షద్వృషణ్యసూ । దుశ్శుల్సో మర్త్యో రిపుః ॥౩॥౬౭॥ తా న
 ఆవోహ్మమశ్వినా రయిం పిశజ్గసన్దృశం । ధిష్ణ్యా వరివోవిదం ॥౪॥౬౮॥ పావకా నస్సరస్వతీ
 వాజీభిర్వాజినీవతీ । యజ్ఞఁ వృష్టు ధియావసుః ॥౫॥౬౯॥ చోదయిత్రీ సూన్పతానాఞ్చేతనీ
 సుమతీనాం । యజ్ఞన్దధే సరస్వతీ ॥౬॥౭౦॥ మహో అర్ణస్సరస్వతీ ప్ర చేతయతి కేతునా
 । ధియో విశ్వా వి రాజతి ॥౭॥౭౧॥ ఇన్ద్రా యాహి చిత్రభానో సుతా ఇమే త్వాయవః ।
 అణ్వీభిస్తనా పూతాసః ॥౮॥౭౨॥ ఇన్ద్రా యాహి ధియేషితో విప్రజాతస్సుతావతః । ఉప
 బ్రహ్మణీ వాఘతః ॥౯॥౭౩॥ ఇన్ద్రా యాహి తూతుజాన ఉప బ్రహ్మణీ హరివః । సుతే
 దధిష్వ నశ్చనః ॥౧౦॥౭౪॥ అశ్వినా పిబతాం మధు సరస్వత్యా సజోషసా । ఇన్ద్రస్సుత్రామా
 వృత్తహో జుషన్తాల్ సోమ్యం మధు ॥౧౧॥౮॥౭౫॥

॥ ఇతి ద్వావిల్కశోఽధ్యాయః ॥

యద్దేవా అష్ట(౮) అభ్యాదధామీతి చ(౮) యో భూతానాం చతస్రః(౪) సమిద్ధ ఇన్ద్ర ఏకాదశ(౧౧)
 ఆ యాత్వష్ట(౮) సమిద్ధో అగ్నిర్ద్వాదశ(౧౨) అశ్వినా హవిస్తయోదశ(౧౩) అశ్వినా తేజసైకాదశ(౧౪) ॥
 యద్దేవా అష్టానువాకేషు పంచసప్తతిః(౭౫) ॥

॥ అథ త్రయోవిశోఽధ్యాయః ॥

॥ సౌత్రామణీ మంత్రాః ॥

॥ అపభ్రంశై యాజ్ఞాపురోఽనువాక్యాః ॥

ఇమం మే వరుణ శ్రుధీ హవమద్యా చ మృళయ । త్వామవస్యరా చకే ॥౧॥౧॥
 తత్త్వా యామి బ్రహ్మణా వన్దమానస్తదా శాస్తే యజమానో హవిర్భిః । అహేళమానో
 వరుణేహ బోధ్యురుశల్సమా న ఆయుః పు మోషీః ॥౨॥౨॥ త్వన్నో అగ్నీ వరుణస్య
 విద్వాన్దేవస్య హేళో అవ యాసిసీష్ఠాః । యజిష్ఠో వహ్నితమశ్శోశుచానో విశ్వా ద్వేషాల్ససి
 ప్రముముగ్ధ్యస్మత్ ॥౩॥౩॥ స త్వన్నో అగ్నేఽవమో భవోతీ నేదిష్ఠో అస్యా ఉషసో వ్యుష్టైః ।
 అవ యక్ష్య నో వరుణల్ రరాణో వీహి మృళీకల్ సుహవో న ఏధి ॥౪॥౪॥ మహీమూషు
 మాతరల్ సువ్రతానామృతస్య పత్నీమవసే హువేమ । తువిక్షత్రామజరన్తీమురూచీల్
 సుశర్మాణమదితిల్ సుప్రణీతిం ॥౫॥౫॥ సుత్రామాణం పృథివీన్ద్యామసేహసల్
 సుశర్మాణమదితిల్ సుప్రణీతిం । దైవీన్నావల్ స్వరిత్రామనాగసమస్తవన్తీమా రుహేమా
 స్వస్తయే ॥౬॥౬॥ సునావమారుహేయమస్తవన్తీమనాగసం । శతారిత్రాల్ స్వస్తయే ॥౭॥౭॥
 ఆ నో మిత్రావరుణా ఘృతైర్గవ్యూతిముక్షతం । మధ్వా రజాల్ససి సుక్రతూ ॥౮॥౮॥ ప్ర
 బాహవా సిస్పతజ్జీవసే న ఆ నో గవ్యూతిముక్షజ్ఘ్లాతేన । ఆ మా జసే శ్రవయతఽ
 య్యువానాశ్చుతం మే మిత్రావరుణా హవేమా ॥౯॥౯॥ శన్నో భవన్తు వాజినో హవేషు
 దేవతాతా మిత ద్రవ స్వర్కాః । జమ్భయన్తోఽహిఽ వృకల్ రక్షాల్ససి
 ససేమ్యస్మద్యయవన్నమీవాః ॥౧౦॥౧౦॥ తే నో అర్వన్తో హవనశ్చుతో హవఽ వ్యిశ్యే
 శృణ్వన్తు వాజినో మితద్రవః । సహస్రసా మేధసాతా ఇవ త్మనా మహో యే ధనల్
 సమిథేషు జభిరే ॥౧౧॥౧౧॥ వాజీవాజీఽవత వాజినో నో ధనేషు విప్రా అమృతా ఋతజ్ఞాః
 । అస్య మధ్యః ప్రిబత మాదయధ్వన్తుష్టా యాత పథిభిర్దేవయాస్తైః ॥౧౨॥౧౧॥౧౨॥

॥ సౌత్వామణి మన్తాః ॥

అ:౨౩ అ:౦౩ మం:౨౭]

౧౩౯

॥ వయోధస ఆప్రియాః ॥

సమిద్ధో అగ్నిస్సమిధా సుసమిద్ధో వరేణ్యః । గాయత్రీ చ్చన్ద ఇన్ద్రియన్త్యవిర్గోర్వయో
 దధుః ॥౧॥౧౩॥ తనూనపాచ్ఛుచివ్రతస్తనూపాశ్చ సరస్వతీ । ఉష్ణిహో చ్చన్ద ఇన్ద్రియన్ద్రిత్యవాడ్
 గోర్వయో దధుః ॥౨॥౧౪॥ ఇళాభిరగ్నిరీడ్యసోమో దేవో అమర్త్యః । అనుష్టప్పన్ద ఇన్ద్రియం
 పశ్చావిర్గోవయో దధుః ॥౩॥౧౫॥ సుబర్హిరగ్నిః పూషణ్యాన్తేస్తీర్ణబర్హిరమర్త్యః । బృహతీ
 చ్చన్ద ఇన్ద్రియన్ద్రివత్సో గోర్వయో దధుః ॥౪॥౧౬॥ దురో దేవీర్నిశో మహీర్బృహస్మ దేవో
 బృహస్పతిః । పక్షేక్తిశ్చన్ద ఇహేన్ద్రియన్ద్రిత్యవాడ్ గోర్వయో దధుః ॥౫॥౧౭॥ ఉషే యప్వీ
 సుపేశసా విశ్వే దేవా అమర్త్యాః । త్రిష్టప్పన్ద ఇహేన్ద్రియం పశ్యవాడ్ గోర్వయో దధుః
 ॥౬॥౧౮॥ దైవ్యా హోతారా భిషజీస్త్రీణ సయుజా యుజా । జగతీచ్ఛన్ద ఇన్ద్రియమనడ్వాన్
 గోర్వయో దధుః ॥౭॥౧౯॥ తిస్త ఇళా సరస్వతీ భారతీ మరుతో విశః । విరాట్చన్ద
 ఇహేన్ద్రియన్దేనుర్గోర్న వయో దధుః ॥౮॥౨౦॥ త్వష్టా తురీపో అద్భుత ఇన్ద్రిగ్ని పుష్టివర్ధనా
 । ద్విపదా చ్చన్ద ఇన్ద్రియముక్షా గోర్న వయో దధుః ॥౯॥౨౧॥ శమితా నో వనస్పతిస్సవితా
 ప్రసువన్చగం । కకుప్పన్ద ఇహేన్ద్రియం వ్యశా వేహద్వయో దధుః ॥౧౦॥౨౨॥ స్వాహా
 యజ్ఞం వ్యరుణస్సుక్షత్రో భేషజ్జురత్ । అతిచ్ఛన్దా ఇన్ద్రియం బృహదృషభో గోర్వయో
 దధుః ॥౧౧॥౨౩॥౨౩॥

॥ వపాపురోడాశపశూనాం యాజ్యపురోఽనువాక్యాః ॥

వసన్తేన ఋతునా దేవా వసవస్త్రివృతా స్తుతాః । రథన్తరేణ తేజసా హవిరిన్ద్రే
 వయో దధుః ॥౧॥౨౪॥ గ్రీష్మేణ ఋతునా దేవా రుద్రాః పృశ్చాదశే స్తుతాః । బృహతా
 యశసా బలం హవిరిన్ద్రే వయో దధుః ॥౨॥౨౫॥ వర్షాభిర్ఋతునాదిత్యా స్తోమే సప్తదశే
 స్తుతాః । వైరూపేణ విశౌజసా హవిరిన్ద్రే వయో దధుః ॥౩॥౨౬॥ శారదేన ఋతునా దేవా
 ఏకవింశ ఋభవ స్తుతాః । వైరాజీన శ్రియా శ్రియం హవిరిన్ద్రే వయో దధుః ॥౪॥౨౭॥

హేమస్తేన ఋతునా దేవాస్త్రీణావే మరుత స్తుతాః । బలేన శక్వరీస్సహో హవిరిస్త్రీ వయా
 దధుః ॥౫॥౨౦॥ శైశిరేణ ఋతునా దేవాస్త్రయస్త్రీలశేఽమృతా స్తుతాః । సత్యేన రేవతీః
 క్షత్రల హవిరిస్త్రీ వయా దధుః ॥౬॥౩॥౨౯॥

॥ త్రిపశోః ప్రయాజపైషాః ॥

హోతా యక్షత్సమిధాగ్నిమిశస్పదేఽశ్వినేస్త్రల సరస్వతీమజో ధూమ్నా న గోధూమైః
 కృవతైర్భేషజం మధు । శప్తైర్న తేజ ఇన్ద్రియం పయస్సోమః పురిస్తుతా ఘృతం మధు
 వ్యన్తావ్యజ్యస్య హోతర్యజ ॥౧॥౩౦॥ హోతా యక్షత్తనూనపాత్ సరస్వతీమవిర్మేషో న భేషజం
 పథా మధుమతా భరన్నశ్వినేన్త్రాయ వీర్యం । బదరైరుపవాకాభిర్భేషజన్తోకృభిః పుయస్సోమః
 పురిస్తుతా ఘృతం మధు వ్యన్తావ్యజ్యస్య హోతర్యజ ॥౨॥౩౧॥ హోతా యక్షన్నరాశలసన్న
 నగ్నహుం పతిల సురయా భేషజం మేషస్సరస్వతీ భిషగ్రథో న చన్త్ర్యశ్వినోర్వపా ఇన్త్రస్య
 వీర్యం । బదరైరుపవాకాభిర్భేషజన్తోకృభిః పుయస్సోమః పురిస్తుతా ఘృతం మధు
 వ్యన్తావ్యజ్యస్య హోతర్యజ ॥౩॥౩౨॥ హోతా యక్షదిశేళిత ఆజుహ్వనస్సరస్వతీమిన్త్రం బలేన
 వర్ధయన్పుషభేణ గవేన్ద్రియమశ్వినేన్త్రాయ భేషజం । యపైః క్కర్కన్కుభిర్మధు లాజైర్న
 మాసరం పయస్సోమః పురిస్తుతా ఘృతం మధు వ్యన్తావ్యజ్యస్య హోతర్యజ ॥౪॥౩౩॥
 హోతా యక్షద్భర్తిరూర్ణమృదా భిషజ్నాసత్యా భిషజాశ్వినాశ్వా శిశుమతీ భిషగ్గేనుస్సరస్వతీ
 భిషక్ । దుహ ఇన్త్రాయ భేషజం పయస్సోమః పురిస్తుతా ఘృతం మధు వ్యన్తావ్యజ్యస్య
 హోతర్యజ ॥౫॥౩౪॥ హోతా యక్షద్దురో దిశః కృవవ్యో న వ్యచస్వతీరశ్వభ్యాన్న దురో దిశ
 ఇన్తో న రోదసీ దుషే దుహి ధేనుస్సరస్వత్యశ్వినేన్త్రాయ భేషజం । శుక్రన్న జ్యోతిరిన్ద్రియం
 పయస్సోమః పురిస్తుతా ఘృతం మధు వ్యన్తావ్యజ్యస్య హోతర్యజ ॥౬॥౩౫॥ హోతా యక్షత్
 సువేశసోషే నక్తన్ద్రివాశ్వినా సమఞ్జాతే సరస్వత్యా త్విషిమిన్త్రే న భేషజం । శ్యేనో న రజసా
 హృదా శ్రియా న మాసరం పయస్సోమః పురిస్తుతా ఘృతం మధు వ్యన్తావ్యజ్యస్య

హోతర్యజ ॥౨॥౩౬॥ హోతా యక్షదైవ్యా హోతారా భిషజ్విసేన్తన్న జాగ్రువి దివా నక్తన్న
 భేషజైః । శూషల్ సరస్వతీ భిషక్ సీసేన దుహ ఇన్ద్రియం పయస్సోమః పురిస్తుతా
 ఘృతం మధు వ్యన్త్యాజ్యస్య హోతర్యజ ॥౧॥౩౭॥ హోతా యక్షత్తిస్తో దేవీర్న
 భేషజన్తయస్త్రిధాతవోఽపసో రూపమిన్ద్రి హిరణ్యయమశ్వినేళా న భారతీ । వాచా సరస్వతీ
 మహ ఇన్ద్రియ దుహ ఇన్ద్రియం పయస్సోమః పురిస్తుతా ఘృతం మధు వ్యన్త్యాజ్యస్య
 హోతర్యజ ॥౧॥౩౮॥ హోతా యక్షత్సరేతసమృషభన్నర్యాపసన్త్యష్టారమిన్త్రమశ్వినా భిషజన్న
 సరస్వతీమోజో న జూతిరిన్ద్రియం వృకో న రభసో భిషక్ । యశస్సురయా భేషజల్శ్రియా
 న మాసరం పయస్సోమః పురిస్తుతా ఘృతం మధు వ్యన్త్యాజ్యస్య హోతర్యజ ॥౧౦॥౩౯॥
 హోతాయక్షద్వనస్పతిల్ శమితారల్ శతక్రతుం భీమన్న మన్యుల్ రాజానల్
 వ్యాఘన్నమసాశ్వినా । భామల్ సరస్వతీ భిషగిన్త్రాయ దుహ ఇన్ద్రియం పయస్సోమః
 పురిస్తుతా ఘృతం మధు వ్యన్త్యాజ్యస్య హోతర్యజ ॥౧౧॥౪౦॥ హోతా యక్షదగ్నిల్
 స్వాహాజ్యస్య స్తోకానాల్ స్వాహా మేదసాం పృథక్స్వాహా చ్ఛాగమశ్వినాభ్యాల్ స్వాహా మేషల్
 సరస్వత్యై । సాహ ఋషభమిన్త్రాయ సిల్హాయ సహస ఇన్ద్రియల్ స్వాహాగ్నిన్న భేషజల్
 స్వాహా సోమమిన్ద్రియం । స్వాహేన్త్రల్ సుత్రామాణల్ సవితారల్ వ్యరుణం భిషజాం
 పతిల్ స్వాహా వనస్పతిం ప్రియం పాథో న భేషజం । స్వాహా దేవా ఆజ్యపా జషాణో
 అగ్నిర్భేషజం పయస్సోమః పురిస్తుతా ఘృతం మధు వ్యన్త్యాజ్యస్య హోతర్యజ ॥౧౨॥౪౧॥౪౧॥

॥ వపాదీనాం ప్రైషాః ॥

హోతా యక్షదశ్వినౌ చ్ఛాగస్య వపాయా మేదసో జషేతాల్ హవిర్హోతర్యజ । హోతా
 యక్షత్సరస్వతీం మేషస్య వపాయా మేదసో జషతాల్ హవిర్హోతర్యజ । హోతా
 యక్షదిన్త్రమృషభస్య వపాయా మేదసో జషతాల్ హవిర్హోతర్యజ ॥౧॥౪౨॥ హోతా యక్షదశ్వినౌ
 సరస్వతీమిన్త్రల్ సుత్రామాణమిమే సోమాః । సురామాణశ్చాగైర్న మేషైర్ఋషభైస్సుతాః

ప్రియా ధామాని । తత్రైతాన్ ప్రస్తుత్యేవోపస్తుత్యేవోపావసక్తద్రభీయసఇవ కృత్వి కరదేవస్తేవో
 వనస్పతిర్జుషతాల్ హవిర్వోతర్యజ ॥౪॥౪౫॥ హోతా యక్షదగ్నిల్ స్వప్తకృతమయాళగ్ని -
 రశ్వినోశ్చాగస్య హవిషః ప్రియా ధామాన్యయాత్ సరస్వత్యా మేషస్య హవిషః ప్రియా
 ధామాన్యయాళిన్తస్య ఋషభస్య హవిషః ప్రియా ధామాని । అయాళగ్నిః ప్రియా
 ధామాన్యయాత్ సోమస్య ప్రియా ధామాన్యయాళిన్తస్య సుత్రామణ్ణః ప్రియా ధామాని ।
 అయాత్ సవితుః ప్రియా ధామాన్యయాడ్ వరుణస్య ప్రియా ధామాన్యయాడ్ వనస్పతేః
 ప్రియా పాథాల్ సి । అయాడ్ దేవానామాజ్యపానాం ప్రియా ధామాని యక్షదగ్నిర్వోతుః
 ప్రియా ధామాని । యక్షత్స్వం మహిమానమాయజతామేజ్యా ఇషః కృణోతు సో అధ్వరా
 జాతవేదా జషతాల్ హవిర్వోతర్యజ ॥౫॥౫౬॥

॥ అనుయాజానాం ప్రైషాః ॥

దేవం బర్హిస్సరస్వతీ సుదేవమిన్ద్రీ అశ్వినా । తేజో న చక్షురక్ష్యోర్బర్హిషా దధురిన్ద్రియః
 వ్యసువనే వసుధేయస్య వ్యన్తు యజ ॥౧॥౪౬॥ దేవీర్ద్వారో అశ్వినా భిషజీన్ద్రీ సరస్వతీ ।
 ప్రాణన్న వీర్యన్నసి ద్వారో దధురిన్ద్రియః వ్యసువనే వసుధేయస్య వ్యన్తు యజ ॥౨॥౪౭॥
 దేవీ ఉషాసా అశ్వినా సుత్రామేన్ద్రీ సరస్వతీ । బలన్న వాచమాస్య ఉషాభ్యాన్దధురిన్ద్రియః
 వ్యసువనే వసుధేయస్య వ్యన్తు యజ ॥౩॥౪౮॥ దేవీ జోష్ఠీ సరస్వత్యశ్వినేన్ద్రమవర్ధయన్
 । శ్రోత్రన్న కర్ణయోర్యశో జోష్ఠీభ్యాన్దధురిన్ద్రియః వ్యసువనే వసుధేయస్య వ్యన్తు యజ
 ॥౪॥౫౦॥ దేవీ ఉశాహుతీ దుఘే సుదుఘేన్ద్రీ సరస్వత్యశ్వినా భిషజావతః । శుక్రన్న
 జ్యోతి స్తనయోరాహుతీ ధత్త ఇన్ద్రియః వ్యసువనే వసుధేయస్య వ్యన్తు యజ ॥౫॥౫౧॥
 దేవా దేవానాం భిషజా హోతారా ఇన్ద్రమశ్వినా వషట్కారైస్సరస్వతీ త్విషిన్న హృదయే
 మతిం । హోత్రభ్యాన్దధు రిన్ద్రియః వ్యసువనే వసుధేయస్య వ్యన్తు యజ ॥ ౬॥౫౨॥
 దేవీస్తిన్ద్రస్త్రిస్తో దేవీరశ్వినేళా సరస్వతీ । శూషన్న మధ్యే నాభ్యామిన్ద్రాయ దధురిన్ద్రియః

వ్యసువసే వసుధేయస్య వ్యస్తు యజ ॥౭౧॥౩౩॥ దేవ ఇన్ద్రో నరాశల్సస్త్రివరూథ -
 స్రస్వత్యాశ్వీభ్యామీయతే రథః । రేతో న రూపమమృతజ్జనిత్రమిన్ద్రాయ త్వష్టా
 దధదిన్ద్రయాణి వసువసే వసుధేయస్య వ్యస్తు యజ ॥౭౧॥౩౪॥ దేవో దేవైర్వనస్పతిర్హిరణ్యపర్ణో
 అశ్వీభ్యాల్ సరస్వత్యా సుపిపుల ఇన్ద్రాయ పచ్యతే మధు । ఓజో న జూతిర్ముషభో న
 భామఁ వ్యనస్పతిర్నో దధదిన్ద్రయాణి వసువసే వసుధేయస్య వ్యస్తు యజ ॥౭౧॥౩౫॥
 దేవం బర్హిర్వారితీనామధ్వరే స్తిర్ణమశ్వీభ్యా మూర్ణమ్రదాస్సరస్వత్యా స్యోనమిన్ద్ర తే నదః
 । ఈశాయే మన్యుల్ రాజానం బర్హిషా దధురిన్ద్రయఁ వ్యసువసే వసుధేయస్య వ్యస్తు
 యజ ॥౭౧॥౩౬॥ దేవో అగ్నిస్వీష్టకృద్దేవాన్యక్షద్యథాయథల్ హోతారా ఇన్ద్రమశ్వినా వాచా
 వాచల్ సరస్వతీమగ్నిల్ సోమల్ స్వీష్టకృత్ । స్వీష్ట ఇన్ద్రస్సన్త్రామా సవితా వరుణో
 భిషగిష్టో దేవో వనస్పతిస్విష్టా దేవా ఆజ్యపాః । స్విష్టో అగ్నిరగ్నినా హోతా హోత్రే
 స్వీష్టకృద్యశో న దధదిన్ద్రయమూర్ణమపచితిల్ స్వధాఁ వ్యసువసే వసుధేయస్య వ్యస్తు
 యజ ॥౭౧॥౩౭॥ అగ్నిమద్య హోతారమవృణోతాయఁ య్యజమానః పుచన్పక్తిః
 పుచన్పురోశాశాన్ బధ్నన్నశ్వీభ్యాశ్చాగల్ సరస్వత్యై మేషమిన్ద్రాయ ఋషభం ।
 సున్వన్నశ్వీభ్యాల్ సరస్వత్యా ఇన్ద్రాయ సుత్రామ్ణే సురాసోమాన్ ॥౭౧॥౩౮॥ సూపస్థా అద్య
 దేవో వనస్పతిరభవదశ్వీభ్యాశ్చాగేన సరస్వత్యై మేషేణీన్ద్రాయ ఋషభేణ । అక్షల్స్తాన్మేదస్తః
 పృతి పచతాగృభీషతావీవుధన్త పురోశాశైరపురశ్వినా సరస్వతీన్ద్రస్సన్త్రామా సురాసోమాన్
 ॥౭౧॥౩౯॥ త్వామద్య ఋష ఆర్షేయ ఋషిణాన్నపాదవృణోతాయఁ య్యజమానో బహుభ్య
 ఆ సజ్గతేభ్య ఏష మే దేవేషు వసు వార్యా యక్ష్యత ఇతి । తా యా దేవా దేవ
 దానాన్యదుస్తాన్యస్మా ఆ చ శాస్వా చ గురస్వేషితశ్చ హోతరసి భద్రవాచ్యాయ ప్రేషితో
 మానుషస్సూక్తవాకాయ సూక్తా బ్రూహి ॥౭౧॥౪౦॥

॥ ఇతి త్రయోవిల్శోఽధ్యాయః ॥

ఇమమ్మీ వరుణ ద్వాదశ(౧౨) సమిద్ధో అగ్నిరేకాదశ(౧౧) వసస్తేన షట్(౬) హోతా యక్షద్వాదశ(౧౨) హోతా యక్షదశ్వినౌ ఛాగస్య పఞ్చ(౫) దేవమ్బర్హిశ్చతుర్దశ(౧౪) ॥ ఇమమ్మీ షళనువాకేషు షష్టిః(౬౦) । కృష్ణ ఇమమ్మీ షష్టిః ॥

॥ మంత్రజ్ఞాపనసూచీ ॥

సమిద్ధోఽగ్నిర్గాయత్రీ త్ర్యవిస్తనూనపోష్ణిహమ్ । ఇళాభిరనుష్టుప్పంచావిస్సుబర్హిర్బ్రహత్యథ ।
 త్రివత్సో హి దురః పఙ్క్తిశ్శన్దో వై తుర్యవాత్ తథా । ఉషే త్రిష్టుప్ వష్టవాత్ చ ధైవ్యా వై జగత్యథ ।
 అనద్వ్యాస్త్రీస్త్ర ఇళా విరాడేనుస్తతః పరమ్ । త్వష్టా ను ద్విపదాముక్షా శమితా చ కకుబ్బశా ।
 స్వాహో యజ్ఞమతిచ్ఛన్దా బృహదాశ్చ వయా దధుః । వసస్తేన చ వసవో రథస్తరమితి స్మృతాః ।
 గ్రీష్మీణ రుద్రా బృహతా వర్షాదిత్యాః క్రమేణ హి । వైరూపేణ పునర్బోధ్యాః శారదేనైకవింశః ।
 వైరాజీనాథ హేమస్తస్త్రిణవో హి బలేన చ । శైశిరేణ త్రయస్త్రింశే సత్యేన రేవతీస్తథా ।
 హోతాయక్షత్సమిచ్ఛవైస్తనూనపాద్బుదరైరుప । నరాశం బదరైర్హిళేతశ్చ తు యవైస్తతః ।
 కర్కంబర్హిర్బ్రహి వై హి దురః, శుక్రం సువే,శ్యేనః । ధైవ్యా,శూషం చ తిస్తశ్చ వాచా సరస్వతీ మహాః ।
 సురేతసం యశో వై చ వనస్పతిం హి భామితః । అగ్నిం తు ఋషభమిన్ద్రం స్వాహో దేవా వదేత్కృమం ।
 హోతా యక్షదశ్వినౌ ఛాగస్యాశ్వినౌ సరస్వతీమ్ । హోతా యక్షదశ్వినౌ చ ఛాగస్యాథ వనస్పతిమ్ ।
 అగ్నిం స్విష్టకృతం దేవం బర్హిస్తేజో న చక్షుః । దేవీర్వారః ప్రాణం దేవీ ఉషాసా బలమతః పరమ్ ।
 దేవీ జోష్ఠీ శ్రోత్రం దేవీ ఈర్జాహుతీ దుఘే తథా । శుక్రం చ దేవా దేవానాం హోతా దేవీస్తు తిస్తః ।
 శూషం చ దేవ ఇన్ద్రశ్చ రేతో దేవశ్చ దేవః । ఓజో న జూతిర్దేవం చ బర్హిరీశా క్రమేణ తు ।
 దేవోఽగ్నిః స్విష్టకృద్దేవానగ్నిమద్య నున్వన్యథా । సూపస్థా అద్య దేవోఽథాక్షంస్తాన్మేద ఏవ హి ।
 త్వామద్య ఋష ఆర్షేయ ఇతి నిత్యం పఠన్నరః । స వాఙ్మిపుణో భూత్వా మోదతే హి సదా బుధః ॥

॥ అథ చతుర్వింశోఽధ్యాయః ॥

॥ అశ్వమేధ మంత్రాః ॥

॥ అశ్వమేధ మంత్రాః ॥

తే॒జోఽ॑సి శు॒క్రమ॑మృత॒మా॒యు॒ష్పా ఆ॑యు॒ర్మే పా॑హి । దే॒వస్య॑ త్వా స॒వితుః॑
 పు॒సవే॑ఽశ్వినో॒ర్బాహు॑భ్యాం పూ॒ష్ణో హస్తా॑భ్యామా దదే ॥౧॥౧॥ ఇ॒మామ॑గృ॒భ్ణన్ ర॒శనా॑మృతస్య
 పూ॒ర్వ ఆ॑యుషి విద॒ధేషు॑ క॒వ్యా । సా నో॑ అ॒స్మిన్తు॒నత॑ ఆ బ॒భూవ॑ బు॒తస్య
 సామ॒న్తన॒రమార॑పన్తి ॥౨॥౨॥ అ॒భిధా॑ అ॒సి భు॑వనమసి య॒న్తాసి॑ ధ॒ర్తా । స త్వ॑మగ్నిః
 వై॒శ్వాన॒రః సప్ర॑థస॒జ్గచ్ఛ॑ స్వాహాకృతస్వ॒గా త్వా దే॑వేభ్యః ॥౩॥౩॥ ప్ర॒జాప॑తయే బ్ర॒హ్మన్న॑శ్వం
 భ॒న్తామి॑ దే॒వేభ్యః॑ ప్ర॒జాప॑తయే తేన రాధ్యాసం । తం బ॒ధాన॑ దే॒వేభ్యః॑ ప్ర॒జాప॑తయే
 తేన రాధ్నుహి । ప్ర॒జాప॑తయే త్వా జు॒ష్టం ప్రో॒క్షామీ॑న్త్రాగ్నిభ్యాన్తా॒ జుష్టం ప్రో॒క్షామి॑ వాయవే
 త్వా జు॒ష్టం ప్రో॒క్షామి॑ విశ్వేభ్యస్తా॒ దేవే॑భ్యో జు॒ష్టం ప్రో॒క్షామి॑ సర్వేభ్యస్తా॒ దేవే॑భ్యో జు॒ష్టం
 ప్రో॒క్షామి॑ ॥౪॥౪॥ యో అ॒ర్వన్త॒శ్శాఘా॑ఽసతి తమ॒భ్యమీ॒తి వ॑రుణః । ప॒రో మ॑ర్తః పు॒రశ్శ్వా
 ॥౫॥౫॥

॥ అశ్వమేధ మంత్రాః ॥

అ॒గ్నయే॑ స్వా॒హా సో॑మాయ స్వా॒హాపాం॑ మోదాయ స్వా॒హా స॒విత్రే॑ స్వా॒హా వాయ॑వే
 స్వా॒హా విష్ణ॑వే స్వా॒హా । ఇ॒న్త్రాయ॑ స్వా॒హా బృ॒హస్ప॑తయే స్వా॒హా మి॒త్రాయ॑ స్వా॒హా
 వ॑రుణాయ స్వా॒హా ॥౧॥౬॥౬॥

॥ అశ్వమేధ మంత్రాః ॥

హి॒జ్కారాయ॑ స్వా॒హా హి॒జ్కృతాయ॑ స్వా॒హా క్ర॑న్తతే స్వా॒హావ॑క్ర॒న్దాయ॑ స్వా॒హా ।
 ప్రో॒థతే॑ స్వా॒హా ప్ర॒ప్రోథా॑య స్వా॒హా గ॒న్దాయ॑ స్వా॒హా ఘ్రా॑తాయ స్వా॒హా ॥౧॥౭॥ ని॒విష్టాయ॑

స్వా॒హో॑ ప॒విష్టా॑య॒ స్వా॒హా॑ స॒న్ధితా॑య॒ స్వా॒హా॑ వ॒ల్గతే॑ స్వా॒హా॑ । ఆ॒సీ॒నాయ॑ స్వా॒హా॑ శ॒యానా॑య॒
 స్వా॒హా॑ స్వ॒పతే॑ స్వా॒హా॑ జా॒గ్రతే॑ స్వా॒హా॑ ॥౨॥౧౦॥ కూ॒జతే॑ స్వా॒హా॑ ప్ర॒బుద్ధా॑య॒ స్వా॒హా॑
 వి॒జృమ్భ॑మా॒ణాయ॒ స్వా॒హా॑ వి॒చృ॒తాయ॑ స్వా॒హా॑ । స॒ల్ప॑హా॒నాయ॒ స్వా॒హో॑ ప॒స్థితా॑య॒
 స్వా॒హో॑య॒నాయ॒ స్వా॒హా॑ ప్రా॒యణా॑య॒ స్వా॒హా॑ ॥౩॥౧౧॥ య॒తే స్వా॒హా॑ ధా॒వతే॑ స్వా॒హో॑ ద్రా॒వాయ॑
 స్వా॒హో॑ ద్రు॒తాయ॑ స్వా॒హా॑ । శూ॒కారా॑య॒ స్వా॒హా॑ శూ॒కృ॒తాయ॑ స్వా॒హా॑ ని॒షణ్ణా॑య॒
 స్వా॒హో॑త్థి॒తాయ॑ స్వా॒హా॑ ॥౪॥౧౦॥ జ॒వాయ॑ స్వా॒హా॑ బ॒లాయ॑ స్వా॒హా॑ వి॒వర్త॑మా॒నాయ॑
 స్వా॒హా॑ వి॒వృ॒తాయ॑ స్వా॒హా॑ । వి॒ధూ॒న్వానా॑య॒ స్వా॒హా॑ వి॒ధూ॒తాయ॑ స్వా॒హా॑ శు॒శ్రూ॒షమా॑ణాయ॒
 స్వా॒హా॑ శృ॒ణ్వతే॑ స్వా॒హా॑ ॥౫॥౧౦॥ ఈ॒క్ష॒మా॒ణాయ॑ స్వా॒హే॒క్షితా॑య॒ స్వా॒హా॑ వీ॒క్షితా॑య॒
 స్వా॒హా॑ ని॒మేషా॑య॒ స్వా॒హా॑ । య॒దత్తి॑ త॒స్మై స్వా॒హా॑ య॒త్ప్రీ॒తి త॒స్మై స్వా॒హా॑
 య॒న్ముత్ర॑జ్జు॒రోతి॑ త॒స్మై స్వా॒హా॑ కు॒ర్వతే॑ స్వా॒హా॑ కృ॒తాయ॑ స్వా॒హా॑ ॥౬॥౩॥౧౦౨॥

॥ అశ్వమేధ మంత్రాః ॥

త॒త్స॒వి॒తు॒ర్వరే॑ణ్యం॒ భ॒ర్గో దే॒వస్య॑ ధీ॒మహి॑ । ధి॒యో యో॒ నః పు॒చోద॑యాత్
 ॥౧॥౧౩॥ హి॒రణ్య॑పా॒ణి॒మూ॒తయే॑ స॒వితార॑ముప॒హ్వయే॑ । స॒చే॒తా దే॒వతా॑ ప॒దం ॥౨॥౧౪॥
 దే॒వస్య॑ చే॒తతో॑ మ॒హీం ప్ర॑స॒వి॒తు॒ర్వా॒మహి॑ । సు॒మతి॑ల్ స॒త్యరా॑ధసం ॥౩॥౧౫॥ సు॒ష్టుతి॑ల్
 సు॒మతీ॑వృ॒ధో రా॒తిల్ స॒వి॒తురీ॑మహి॒ । ప్ర దే॒వాయ॑ మ॒తీవి॑దే ॥౪॥౧౬॥ రా॒తిల్ స॒త్యతి॑
 మ॒హి స॒వితార॑ముప॒హ్వయే॑ । ఆ॒సవ॑స్థే॒వవీ॑తయే ॥౫॥౧౭॥ దే॒వస్య॑ స॒వి॒తుర్మ॒తిమా॑సవఁ
 వ్వి॒శ్వదే॑వ్యం । ధి॒యా భ॒గం మ॒నామ॑హి ॥౬॥౧౮॥ అ॒గ్నిల్ స్తో॒మేన॑ బో॒ధయ॑ స॒మిధా॑నో
 అ॒మర్త్యం॑ । హ॒వ్యా దే॒వేషు॑ నో దధత్ ॥౭॥౧౯॥ స హ॒వ్యవా॑శమర్త్య ఉ॒శిగూ॑తశ్చనోహి॒తః
 । అ॒గ్నిర్ధి॑యా స॒మృ॒ణ్యతి ॥౮॥౨౦॥ త॒న్త్వా ఘృ॑తస్స ఈ॒మహి॑ చి॒త్రభా॑నో స్వ॒ర్విదం॑ ।
 దే॒వాఁ ఆ॒వీ॒తయే॑ వహ ॥౯॥౨౧॥ అ॒గ్నిన్దూ॑తం పు॒రో దధే॑ హ॒వ్యవా॑హముప॒బ్రువే॑ ।
 దే॒వాఁ ఆ సా॑దయాదిహ ॥౧౦॥౨౨॥

॥ అశ్వమేధ మంత్రాః ॥

అజీజనో హి పవమాన సూర్యోఽవిధారే శక్మనా వయః । గోజీరయా రల్పహమాణః
పురన్ధ్యా ॥౧౧౧౧॥౨౩॥

॥ అశ్వమేధ మంత్రాః ॥

విభూర్మాత్రా ప్రభూః ప్రిత్రాశ్వోఽసి హయోఽస్యత్యోఽసి మయోఽస్యర్వాసి సప్తిరసి
వాజ్యసి వృషాసి నృమణా అసి । యయుర్నామాసి శిశుర్నామాస్యాదిత్యానాం పత్వాన్విహి
॥౧౧౧౨౪॥ దేవా అశాపాలా ఏత స్థేవేభ్యోఽశ్వం మేధాయ ప్రోక్షితల్ రక్షత । ఇహ
రన్తిరిహరమతామిహ ధృతిరిహ స్వధృతిస్వాహా ॥౨౧౧౧౨౫॥

॥ అశ్వమేధ మంత్రాః ॥

కాయ స్వాహా కస్మై స్వాహా కతమస్మై స్వాహా । స్వాహాధిమాధీతాయ స్వాహా
మనః పుజాపతయే స్వాహా చిత్తఽ విజ్ఞాతాయ ॥౧౧౧౨౬॥ అదిత్యై స్వాహాదిత్యై మహ్యై
స్వాహాదిత్యై సుముఖీకాయై స్వాహా । సరస్వత్యై స్వాహా సరస్వత్యై పావకాయై స్వాహా
సరస్వత్యై బృహత్యై స్వాహా ॥౨౧౧౨౭॥ పూష్టే స్వాహా పూష్టే ప్రవధ్యాయ స్వాహా పూష్టే
నరన్ధిషాయ స్వాహా । త్వష్టే స్వాహా త్వష్టే తురీపాయ స్వాహా త్వష్టే పురురూపాయ
స్వాహా । విష్ణవే స్వాహా విష్ణవే నిభూయపాయ స్వాహా విష్ణవే శిపివిష్ణాయ స్వాహా
॥౩౧౧౨౮॥ విశ్వో దేవస్య నేతుర్మరో వురీత సఖ్యం । విశ్వో రాయ ఇమధ్యతి ద్యుమ్నఽ
వృణీత పుష్యసే స్వాహా ॥౪౧౧౨౯॥

॥ అశ్వమేధ మంత్రాః ॥

ఆ బ్రహ్మన్బ్రాహ్మణో బ్రహ్మవర్చసీ జాయతామా రాష్ట్రై రాజన్యః । శూర ఇషవ్యోఽతివ్యాధీ
మహారథో జాయతాం ॥౧౧౧౩౦॥ దోగ్ధ్రీ ధేనుర్వోహ్యోనద్వానాశుస్సప్తిః పురన్ధిర్యోషా । జిష్ణా
రథేష్టాస్సభేయో యువాస్య యజమానస్య వీరో జాయతాం ॥౨౧౧౩౧॥ నికామేనికామే నః
పురన్జన్యో వర్షతు ఫలవత్యో న ఓషధయః పుచ్యంతాం । యోగక్షేమో నః కృల్పతాం ॥౩౧౧౩౨॥

॥ అశ్వమేధ మంత్రాః ॥

ప్రా॒ణాయ॑ స్వా॒హాపా॒నాయ॑ స్వా॒హా వ్యా॒నాయ॑ స్వా॒హా । చక్షు॑షీ॒ స్వా॒హా శ్రో॒త్రాయ॑
స్వా॒హా వాచే॑ స్వా॒హా మన॑సే॒ స్వా॒హా ॥౧౧౧౯॥౩౩॥

॥ అశ్వమేధ మంత్రాః ॥

ప్రా॒చ్యై ది॒శే స్వా॒హోర్వా॒చ్యై ది॒శే స్వా॒హో దక్షి॑ణాయై ది॒శే స్వా॒హోర్వా॒చ్యై ది॒శే స్వా॒హా
। ప్ర॒తీ॒చ్యై ది॒శే స్వా॒హోర్వా॒చ్యై ది॒శే స్వా॒హో దీ॒చ్యై ది॒శే స్వా॒హోర్వా॒చ్యై ది॒శే స్వా॒హా ।
ఊర్ధ్వా॑యై ది॒శే స్వా॒హోర్వా॒చ్యై ది॒శే స్వా॒హో వా॒చ్యై ది॒శే స్వా॒హోర్వా॒చ్యై ది॒శే స్వా॒హా
॥౧౧౧౦౧॥౩౪॥

॥ అశ్వమేధ మంత్రాః ॥

అ॒ద్భ్యస్వా॒హో వా॒ర్భ్యస్వా॒హో ద॒కాయ॑ స్వా॒హో తి॒ష్ఠన్తీ॒భ్యస్వా॒హో ప్ర॒వన్తీ॒భ్యస్వా॒హో
స్య॑న్దమా॒నాభ్య॑స్వా॒హా । కూ॒ప్యాభ్య॑స్వా॒హో సూ॒ద్యాభ్య॑స్వా॒హో ధా॒ర్యాభ్య॑స్వా॒హోర్థ॒వాయ॑
స్వా॒హో స॒ముద్రా॑య స్వా॒హో స॒రిరా॑య స్వా॒హా ॥౧౧౧౦౧॥౩౫॥

॥ అశ్వమేధ మంత్రాః ॥

వా॒తాయ॑ స్వా॒హో ధ॒రామా॑య స్వా॒హో భ్రా॒య స్వా॒హో మే॒ఘాయ॑ స్వా॒హో
వి॒ద్యోత॑మా॒నాయ॑ స్వా॒హో స్త॒నయ॑తే స్వా॒హా । అ॒వస్ఫూ॑ర్ణతే స్వా॒హో వర్ష॑తే స్వా॒హో వ॒వర్ష॑తే
స్వా॒హో గ్రౌ॑ వృ॒క్షతే॑ స్వా॒హో శీ॒ఘ్రౌ॑ వృ॒క్షతే॑ స్వా॒హో ద్ధృ॒హతే॑ స్వా॒హో ద్ధృ॒హితాయ॑ స్వా॒హా
। ప్ర॒శ్నతే॑ స్వా॒హో శీ॒కాయ॑తే స్వా॒హో పు॒ష్పాభ్య॑స్వా॒హో హ్ర॒దునీ॑భ్యస్వా॒హో నీ॒హరాయ॑
స్వా॒హా ॥౧౧౧౦౨॥౩౬॥

॥ అశ్వమేధ మంత్రాః ॥

అ॒గ్నయే॑ స్వా॒హో సో॒మాయ॑ స్వా॒హేన్ద్రా॑య స్వా॒హో పృ॒థి॒వ్యై స్వా॒హోన్త॑రి॒క్షాయ॑ స్వా॒హా ।
ది॒వే స్వా॒హో ది॒గ్భ్యస్వా॒హో శా॒భ్యస్వా॒హో ర్షే॒వ్యై ది॒శే స్వా॒హోర్వా॒చ్యై ది॒శే స్వా॒హా ॥౧౧౧౦౩॥౩౭॥

॥ అశ్వమేధ మంత్రాః ॥

నక్షత్రే॑భ్యస్సా॒స్వహా॑ నక్ష॒త్రియే॑భ్యస్సా॒స్వహా॑హో॒రాత్రే॑భ్యస్సా॒స్వహా॑ర్థ॒మాసే॑భ్యస్సా॒స్వహా॑ ।
 మా॒సే॑భ్యస్సా॒స్వహా॑ ఋ॒తుభ్య॑స్సా॒స్వహా॑ర్త॒వేభ్య॑స్సా॒స్వహా॑ స॒ంవృ॑తన॒రాయ॑ స్వా॒హా
 ద్యా॒వాపృ॑థివీ॒భ్యాం స్వా॒హా ॥౧॥౩౮॥ చ॒న్త్రాయ॑ స్వా॒హా సూ॒ర్యాయ॑ స్వా॒హా ర॒శ్మిభ్య॑స్సా॒స్వహా॑
 వ॒సుభ్య॑స్సా॒స్వహా॑ । రు॒ద్రేభ్య॑స్సా॒స్వహా॑ది॒త్యేభ్య॑స్సా॒స్వహా॑ మ॒రుద్భ్య॑స్సా॒స్వహా॑ విశ్వే॒భ్యో
 దే॒వేభ్య॑స్సా॒స్వహా॑ ॥౨॥౧౪॥౩౯॥

॥ అశ్వమేధ మంత్రాః ॥

మూ॒లేభ్య॑స్సా॒స్వహా॑ శా॒ఖాభ్య॑స్సా॒స్వహా॑ వ॒నస్ప॑తిభ్యస్సా॒స్వహా॑ । పు॒ష్పేభ్య॑స్సా॒స్వహా॑
 ఫ॒లేభ్య॑స్సా॒స్వహా॑ష॒ధేభ్య॑స్సా॒స్వహా॑ ॥౧॥౧౫॥౪౦॥

॥ అశ్వమేధ మంత్రాః ॥

పు॒థివై స్వా॒హాన్త॑రిక్షాయ॒ స్వా॒హా ది॒వే స్వా॒హా సూ॒ర్యాయ॑ స్వా॒హా । చ॒న్త్రాయ॑
 స్వా॒హా నక్ష॑త్రే॒భ్యస్సా॒స్వహా॑ద్భ్యస్సా॒స్వహా॑ష॒ధేభ్య॑స్సా॒స్వహా॑ । వ॒నస్ప॑తిభ్యస్సా॒స్వహా॑
 ప॒రిష్ట॑వే॒భ్యస్సా॒స్వహా॑ చ॒రాచ॑రే॒భ్యస్సా॒స్వహా॑ స॒రీస్ప॑వే॒భ్యస్సా॒స్వహా॑ ॥౧॥౧౬॥౪౧॥

॥ అశ్వమేధ మంత్రాః ॥

అ॒సవే॑ స్వా॒హా వ॒సవే॑ స్వా॒హా వి॒భువే॑ స్వా॒హా వి॒వస్వ॑తే॒ స్వా॒హా । గ॒ణశ్రి॑యే॒ స్వా॒హా
 గ॒ణప॑తయే॒ స్వా॒హాభి॒భువే॑ స్వా॒హాధి॑పతయే॒ స్వా॒హా ॥౧॥౪౨॥ శూ॒షాయ॑ స్వా॒హా స॒లస॑ర్పాయ॒
 స్వా॒హా చ॒న్త్రాయ॑ స్వా॒హా జ్యోతి॑షే॒ స్వా॒హా । మ॒లిమ్లు॑చాయ॒ స్వా॒హా ది॒వాప॑తయతే॒ స్వా॒హా
 ॥౨॥౧౭॥౪౩॥

॥ అశ్వమేధ మంత్రాః ॥

మ॒ధవే॑ స్వా॒హా మా॒ధవాయ॑ స్వా॒హా శు॒క్రాయ॑ స్వా॒హా శు॒చయే॑ స్వా॒హా । న॒భసే॑
 స్వా॒హా న॒భస్యాయ॑ స్వా॒హేషాయ॑ స్వా॒హోర్జాయ॑ స్వా॒హా । స॒హసే॑ స్వా॒హా స॒హస్యాయ॑
 స్వా॒హా త॒వసే॑ స్వా॒హా త॒వస్యాయ॑ స్వా॒హాఽహ॑సస్పతయే॒ స్వా॒హా ॥౧॥౧౮॥౪౪॥

॥ అశ్వమేధ మంత్రాః ॥

వా॒జాయ॑ స్వా॒హా ప్ర॒స॒వాయ॑ స్వా॒హాపి॒జాయ॑ స్వా॒హా క్ర॒తపే॑ స్వా॒హా । స్వ॒స్వా॒హా
 మూ॒ర్ధ్నే స్వా॒హా వ్య॒క్షువి॑నే స్వా॒హా । అ॒న్త్యాయ॑ స్వా॒హాన్త్యాయ॑నా॒య స్వా॒హా భౌ॒వనా॒య
 స్వా॒హా భు॒వన॑స్య ప॒తయే॑ స్వా॒హాధి॒పతయే॑ స్వా॒హా ప్ర॒జాప॑తయే స్వా॒హా ॥౧॥౧౯॥౪౫॥

॥ అశ్వమేధ మంత్రాః ॥

ఆ॒యుర్వ॒జ్ఞేన॑ క॒ల్పతా॑ల్ స్వా॒హా ప్రా॒ణో య॒జ్ఞేన॑ క॒ల్పతా॑ల్ స్వా॒హాపా॒నో య॒జ్ఞేన॑
 క॒ల్పతా॑ల్ స్వా॒హా వ్యా॒నో య॒జ్ఞేన॑ క॒ల్పతా॑ల్ స్వా॒హా । ఉ॒దా॒నో య॒జ్ఞేన॑ క॒ల్పతా॑ల్ స్వా॒హా
 స॒మా॒నో య॒జ్ఞేన॑ క॒ల్పతా॑ల్ స్వా॒హా చక్షు॑ర్వ॒జ్ఞేన॑ క॒ల్పతా॑ల్ స్వా॒హా శ్రో॒త్రం య॒జ్ఞేన॑
 క॒ల్పతా॑ల్ స్వా॒హా । వా॒గ్య॒జ్ఞేన॑ క॒ల్పతా॑ల్ స్వా॒హా మ॒నో య॒జ్ఞేన॑ క॒ల్పతా॑ల్ స్వా॒హాత్మా
 య॒జ్ఞేన॑ క॒ల్పతా॑ల్ స్వా॒హా పు॒ష్కం య॒జ్ఞేన॑ క॒ల్పతా॑ల్ స్వా॒హా । బ్ర॒హ్మ య॒జ్ఞేన॑ క॒ల్పతా॑ల్
 స్వా॒హా య॒జ్ఞో య॒జ్ఞేన॑ క॒ల్పతా॑ల్ స్వా॒హా జ్యోతి॑ర్వ॒జ్ఞేన॑ క॒ల్పతా॑ల్ స్వా॒హా స్వ॒ర్వ॒జ్ఞేన॑
 క॒ల్పతా॑ల్ స్వా॒హా ॥౧॥౨౦॥౪౬॥

॥ అశ్వమేధ మంత్రాః ॥

ఏ॒క॒స్మై స్వా॒హా ద్వా॒భ్యాం స్వా॒హా శ॒తాయ॑ స్వా॒హాక॑శతాయ స్వా॒హా । వ్య॒ష్ట్యై
 స్వా॒హా స్వ॒ర్గాయ॑ స్వా॒హా ॥౧॥౨౧॥౪౭॥

॥ ఇతి చతుర్వింశోఽధ్యాయః ॥

తేజోఽసి పంచ(౫) అగ్నయ ఏకా(౧) హింజారాయ షట్(౬) తత్సవితుర్దశ(౧౦) అజీజనోహ్యేకా(౧)
 విభూర్వే(౨) కాయ చతస్రః(౪) ఆబ్రహ్మన్స్మిన్సః(౩) ప్రణాయేకా(౧) ప్రాచ్యా ఏకా(౧) అద్యౌ ఏకా(౧)
 వాతాయేకా(౧) అగ్నయ ఏకా(౧) సక్షత్రేభ్యో ద్వే(౨) మూలేభ్య ఏకా(౧) పృథివ్యా ఏకా(౧) అసవే ద్వే(౨)
 మధవ ఏకా(౧) వాజాయేకా(౧) ఆయుర్వజ్ఞేనైకా(౧) ఏకస్మా ఇత్యేకైకా(౧) ॥ తేజోఽసి ఏకవింశత్యనువాకేషు
 సప్తచత్వారింశత్(౪౭) ॥ ఏష తే తేజోఽసి చ సప్తచత్వారింశత్ ॥

॥ అథ పశ్చాత్కల్యాణోఽధ్యాయః ॥

॥ అశ్వమేధ మన్తాః ॥

॥ అశ్వమేధ మన్తాః ॥

హి॒ర॒ణ్యగ॒ర్భస్స॑ మ॒వర్త॑తా॒గ్రీ భూ॒తస్య॑ జా॒తః పు॒తిరే॑క॒ ఆసీ॑త్ । స దా॒ధార॑
 పు॒థివీ॑న్ద్యా॒ముతే॑మా॒ఙ్కసై॑ దే॒వాయ॑ హ॒విషా॑ విధే॒మ ॥౧॥౧॥ ఉ॒పయా॑మగృహీ॒తోఽసి॑
 ప్ర॒జాప॑తయే॒ త్వా జు॑ష్ట॒ఙ్గృహ్ణో॑మ్యేష తే॒ యోని॑స్సూ॒ర్యస్తే॑ మ॒హిమా॑ । యస్తే॒హస్త॑ స॒వ్యత్స॑రే
 మ॒హిమా॑ సంబ॒భూవ॑ యస్తే॒ వాయా॑ అ॒న్తరి॑క్షే॒ మహి॑మా సంబ॒భూవ॑ । యస్తే॒ దివి॑
 సూ॒ర్యే మ॒హిమా॑ సంబ॒భూవ॑ తస్మై॒ తే మ॒హిమ్నీ॑ ప్ర॒జాప॑తయే॒ స్వాహా॑ దే॒వేభ్యః॑ ॥౨॥౧॥౨॥

॥ అశ్వమేధ మన్తాః ॥

యః ప్సా॒ణతో॑ ని॒మిషి॑తో॒ మహి॑త్వైక॒ ఇద్రా॒జా జగ॑తో॒ బభూ॑వ । య ఈ॒శే అ॒స్య
 ద్వి॒పద॑శ్చతు॒ష్పదః॑ కృ॒స్మై దే॒వాయ॑ హ॒విషా॑ విధే॒మ ॥౧॥౩॥ ఉ॒పయా॑మగృహీ॒తోఽసి॑
 ప్ర॒జాప॑తయే॒ త్వా జు॑ష్ట॒ఙ్గృహ్ణో॑మ్యేష తే॒ యోని॑శ్చన్త॒మాస్తే॑ మ॒హిమా॑ । యస్తే॒ రాత్రౌ
 స॒వ్యత్స॑రే॒ మహి॑మా సంబ॒భూవ॑ యస్తే॒ పు॒థివ్యా॑మగ్నో॒ మహి॑మా సంబ॒భూవ॑ ।
 యస్తే॒ నక్ష॑త్రే॒షు చ॒న్త్రమ॑సి॒ మహి॑మా సంబ॒భూవ॑ తస్మై॒ తే మ॒హిమ్నీ॑ ప్ర॒జాప॑తయే॒
 దే॒వేభ్య॑స్సా॒హా ॥౨॥౨॥౩॥

॥ అశ్వమేధ మన్తాః ॥

యు॒జ్ఞస్తి॑ బ్ర॒ధ్నమ॑రు॒షఞ్చ॑ర॒న్తం ప॑రి తస్థు॒షః । రో॒చస్తే॑ రో॒చనా॑ దివి ॥౧॥౪॥
 యు॒జ్ఞస్త్య॑స్య కా॒మ్యా హ॑రీ॒ విప॑క్షసా రథే । శో॒ణా ధృ॑ష్ణా నృ॒వాహ॑సా ॥౨॥౬॥ యద్వా॒తో
 అ॒పో అ॑గనీ॒గన్ ప్రి॒యామి॑న్త్యస్య త॒వ్వం । ఏ॒తల్ సో॑త॒రనే॑న పథా పు॒నర॑శ్చమా॒వర్త॑యాసి
 నః ॥౩॥౭॥ వస॑వస్త్వా॒ఙ్గన్తు॑ గా॒యత్రే॑ణ చ్చ॒న్దసా॑ రు॒ద్రాస్త్వా॒ఙ్గన్తు॑ త్తై॒ష్ఠుభే॑న చ్చ॒న్దసా॑ ।

ఆదిత్యాస్తాస్వాజ్జన్తు జాగతీన చ్చన్దసా ॥౪॥౧॥ భూర్భువస్స్వరాజీఙ్ఞాచీఙ్ఞ్యవ్యే గవ్యే ।
 ఏతదన్నమత్త దేవా ఏతదన్నమద్ధి ప్రజాపతే ॥౫॥౧॥ కస్విదేకాకీ చరతి క ఉ స్విజ్జాయతే
 పునః । కిల్స్విద్ధిమస్య భేషజ్జిమ్వావపనం మహత్ ॥౬॥౧౦॥ సూర్య ఏకాకీ చరతి
 చన్ద్రమా జాయతే పునః । అగ్నిర్హిమస్య భేషజం భూమిరావపనం మహత్ ॥౭॥౧౦॥
 కాస్విదాసీత్పూర్వచిత్తిః క్విల్స్విదాసీద్బ్రుహద్యయః । కా స్విదాసీత్ పిలిప్పిలా కాస్విదాసీత్
 పిశజ్గిలా ॥౮॥౧౧॥ ద్యౌరాసీత్పూర్వచిత్తిరశ్వ ఆసీద్బ్రుహద్యయః । అవిరాసీత్ పిలిప్పిలా
 రాత్రిరాసీత్ పిశజ్గిలా ॥౯॥౩॥౧౩॥

॥ అశ్వమేధ మంత్రాః ॥

వాయుష్ట్యా పచతైరవత్వసితగ్రీవశ్శాగైః । న్యగ్రోధశ్శమనైశ్శల్మలిర్వృధ్యా ॥౧॥౧౪॥
 ఏష స్య రాధ్యో వృషా పడ్భిశ్చతుర్భిరేదగన్ । బ్రహ్మకృష్ణశ్శ నోఽవతు నమోఽగ్నయే
 ॥౨॥౧౫॥ సల్శితో రశ్మినా రథస్సల్శితో రశ్మినా హయః । సల్శితో అప్స్వపుజా బ్రహ్మ
 సోమపురోగవః ॥౩॥౧౬॥ స్వయం వ్యాజిల్ స్తన్వజ్కల్పయస్వ స్వయం య్యజస్వ
 స్వయంజ్జాషస్వ । మహిమా తేఽన్యేన న సన్నశే ॥౪॥౧౭॥ న వా ఉ ఏతన్మ్రయసే న రిష్యసి
 దేవా ఇదేషి పథిభిస్సుగేభిః । యత్రాసతే సుకృతో యత్ర తే యయుస్తత్ర త్వా
 దేవస్సవితా దధాతు ॥౫॥౧౮॥ అగ్నిః పృశురాసీత్తేనాయజన్త స ఏతం ల్లోకమజయద్యస్మిన్నగ్నిః
 । స తే లోకో భవిష్యతి తజ్జేష్యసి పిబైతా అపః । వాయుః పృశురాసీత్తేనాయజన్త స
 ఏతం ల్లోకమజయద్యస్మిన్వాయుః । స తే లోకో భవిష్యతి తజ్జేష్యసి పిబైతా అపః ।
 సూర్యః పృశురాసీత్తేనాయజన్త స ఏతం ల్లోకమజయద్యస్మిన్సూర్యః । స తే లోకో
 భవిష్యతి తజ్జేష్యసి పిబైతా అపః ॥౬॥౪॥౧౯॥

॥ అశ్వమేధ మంత్రాః ॥

ప్రాణాయ స్వాహాపానాయ స్వాహా వ్యానాయ స్వాహా । అమ్బి అమ్బికిఽమ్బలికి న

మా నయతి కశ్చనా ససస్త్వశ్వకస్సుభద్రికాఙ్కంపీలవాసినీం ॥౧॥౨౦॥ గణానాన్వా గణపతిల్
 హవామహే ప్రియాణాన్వా ప్రియపతిల్ హవామహే | నిధీనాన్వా నిధిపతిల్ హవామహే
 వసో మమ ॥౨॥౨౧॥ ఆహమజాని గర్భధమా త్వమజాసి గర్భధం | తా ఉభౌ చతురః
 పుదస్సంప్రసారయావ | స్వర్గే లోకే ప్రోర్ణాధాఽవృషా వాజీ రేతోధా రేతో దధాతు
 ॥౩॥౫॥౨౨॥

॥ అశ్వమేధమన్తాః ॥

ఉత్సక్థ్యా అవ గుదస్థేహి సమజ్జ్ఞాఞ్చారయా వృషన్ | యస్త్రిణాఞ్జ్వవభోజనః
 ॥౧॥౨౩॥ యకాసకౌ శకున్తికాహలగితి వశ్చతి | ఆ హన్తి గభే వసో ని గల్గలీతి ధారకా
 ॥౨॥౨౪॥ యకోఽసకౌ శకున్తక ఆహలగితి వశ్చతి | వివక్షతఇవ తే ముఖమధ్వర్యో
 మా నస్త్వమభి భాషథాః ॥౩॥౨౫॥ మాతా చ తే పితా చ తేఽగ్రఽ వృక్షస్య రోహతః |
 ప్ర తిలామీతి తే పితా గభే ముష్టిమతల్సయత్ ॥౪॥౨౬॥ మాతా చ తే పితా చ తేఽగ్రీ
 వృక్షస్య క్రీళతః | వివక్షతఇవ తే ముఖం బ్రహ్మన్మా త్వఽ వ్వదో బహు ॥౫॥౨౭॥
 ఊర్ధ్వమేనాముచ్ఛాపయ గిరౌ భారల్ హరన్నివ | అథాస్యై మధ్యమేధతాల్ శీతే
 వాతే పునన్నివ ॥౬॥౨౮॥ ఊర్ధ్వమేనముచ్ఛయతాద్గిరౌ భారల్ హరన్నివ | అథాస్యై
 మధ్యమేజతు శీతే వాతే పునన్నివ ॥౭॥౨౯॥ యదస్యా అల్పహుభేద్యాః కృధు
 స్థూలముపాతసత్ | ముష్కా ఇదస్యా ఏజతో గోశఫే శకులా ఇవ ॥౮॥౩౦॥ యద్దేవాసో
 లలమగుం ప్రవిష్టిమినమావిషుః | సక్థా దేదిశ్యతే నారీ సత్యస్యాక్షిభువో యథా ॥౯॥౩౧॥
 యద్ధరిణో యవమత్తి న పుష్టం పశు మన్యతే | శూద్రా యదర్యజారా న పోషాయ
 ధనాయతి ॥౧౦॥౩౨॥ యద్ధరిణో యవమత్తి న పుష్టం బహు మన్యతే | శూద్రో యదర్యాయై
 జారో న పోషమసు మన్యతే ॥౧౧॥౩౩॥ దధిక్రావ్ణో అకారిషజ్జ్ఞోరశ్వస్య వాజినః | సురభి
 నో ముఖా కరత్ర్య ణ ఆయాల్పి తారిషత్ ॥౧౨॥౬॥౩౪॥

॥ అశ్వమేధ మంత్రాః ॥

గా॒య॒త్రీ త్రి॒ష్టు॒బ్ జ॒గ॒త్య॒ను॒ష్ట॒వ్ ప॒జ్కా॒య స॒హ । బృ॒హ॒త్యు॒ష్ణి హా॑
 క॒కు॒ప్సా॒చీభి॑శ్శ॒మ్య॒న్తు త్వా ॥౧॥౩౫॥ ద్వి॒ప॒దా యాశ్చ॑తు॒ష్టదా॒స్త్రిప॒దా యాశ్చ॑ ష॒టప॒దాః
 । వి॒చ్ఛ॒న్దా యాశ్చ॑ స॒చ్ఛ॒న్దా॒స్సూచీ॑భి॒శ్శ॒మ్య॒న్తు త్వా ॥౨॥౩౬॥ మ॒హానా॑మ్నో రే॒వత్యో॑ వి॒శ్వా
 ఆ॒శాః పృ॒భూవ॑రీః । మై॒ఘి॒ర్విద్యుతో॑ వా॒చ॒స్సూచీ॑భి॒శ్శ॒మ్య॒న్తు త్వా ॥౩॥౩౭॥ నా॒ర్యస్తే
 ప॒త్యో లో॒మ వి చి॑న్య॒న్తు మనీ॑షయా । దే॒వానాం పత్యో॑ ది॒శస్సూచీ॑భి॒శ్శ॒మ్య॒న్తు త్వా
 ॥౪॥౩౮॥ ర॒జతా హ॑రి॒ణీస్సీసా॑ యు॒జో యు॒జ్యస్తే క॑ర్మ॒భిః । అశ్వ॑స్య వా॒జిన॑స్త్వచి
 సి॒మాశ్శ॒మ్య॒న్తు శ॒మ్యన్తిః ॥౫॥౩౯॥ కు॒విద॑జ్గ య॒వమ॑న్తో య॒వశ్చోద్య॑థా దా॒న్త్యను॑పూ॒ర్వం
 వ్వి॒యూయ॑ । ఇ॒హే హైషా॑ఙ్కృణు॒హి భో॑జనాని యే బ॒ర్హిషో॑ నమ ఉక్తి॒న్న జ॒గ్ముః ॥౬॥౪౦॥

॥ అశ్వమేధ మంత్రాః ॥

క॒స్త్వా చ్ఛృ॑తి క॒స్త్వా వి॒శాస్తి॑ క॒స్తి గా॒త్రాణి॑ శ॒మ్యతి॑ । క ఉ తే శ॒మితా॑ క॒విః ॥౧॥౪౧॥
 ఋ॒తవ॑స్త్ ఋ॒తుథా ప॑ర్వ శ॒మితా॑రో వి శాస॒తు । స॒వ్వత్స॑రస్య తే॒జసా॑ శ॒మీభి॑శ్శ॒మ్య॒న్తు
 త్వా ॥౨॥౪౨॥ అ॒ర్థమా॑సాః పు॒రూల్షి॑ తే మా॒సా ఆ॒చ్యన్తు॑ శ॒మ్యన్తః॑ । అ॒హోరా॒త్రాణి॑
 మ॒రుతో వి॑లిష్ట॒ల్ సూద॑య॒న్తు తే ॥౩॥౪౩॥ దై॒వ్యా అ॒ధ్వర్య॑వస్తా॒వ్ చ్యన్తు॑ వి చ శాస॒తు
 । గా॒త్రాణి॑ ప॒ర్వశస్తే॑ సి॒మాః కృ॑ణ్య॒న్తు శ॒మ్యన్తిః ॥౪॥౪౪॥ ద్యౌస్తే॑ పృ॒థివ్య॑న్తరిక్ష॒ం వ్వా॒యుశ్చి॑ద్రం
 పృ॒ణాతు॑ తే । సూ॒ర్యస్తే॑ నక్ష॒త్రైస్సహ॑ లోక॒ఙ్కృణో॑తు సాధు॒యా ॥౫॥౪౫॥ శస్తే॑ పరే॒భ్యో
 గాత్రే॑భ్యశ్శ॒మస్త్య॑వరే॒భ్యః । శ॒మస్థ॑భ్యో మ॒జ్జభ్య॑శ్శ॒మ్యన్తు త॒స్వై తవ ॥౬॥౪౬॥

॥ అశ్వమేధ మంత్రాః ॥

క॒స్విదే॑కాకీ చ॒రతి॑ క ఉ స్వి॒జ్జాయ॑తే పు॒నః । కిల్ స్వి॒ద్ధిమ॑స్య భే॒షజ్కీ॑మా॒వప॑నం
 మ॒హత్ ॥౧॥౪౭॥ సూ॒ర్య ఏ॒కాకీ॑ చ॒రతి॑ చ॒న్తమా॑ జాయ॒తే పు॒నః । అ॒గ్నిర్హి॑మస్య భే॒షజం
 భూ॑మి॒రావ॑పనం మ॒హత్ ॥౨॥౪౮॥ కిల్ స్వి॒తూస్స॑ర్యస॒మశ్శో॑తిః కిల్ స॒ముద్ర॑స॒మల్

సరః | కిల్ స్వీత్ పుథివ్యై వర్షీయః కృస్య మాత్రా న విద్యతే ||౩||౪౯|| బ్రహ్మ
 సూర్యసమశ్శోతిర్ద్యోస్సముద్రసమల్ సరః | ఇన్త్రః పుథివ్యై వర్షీయాన్గోస్తు మాత్రా న
 విద్యతే ||౪||౫౦|| పుచ్ఛామి త్వా చితయే దేవసఖ యది త్వమత్ర మనసా జగన్థ |
 యేషు విష్ణుస్త్రిషు వదేష్వేష్టస్తేషు విశ్వం భువనమా వివేశాః ||౫||౫౧|| అపి తేషు త్రిషు
 వదేష్వస్మి యేషు విశ్వం భువనమావివేశ | సద్యః పుర్యేమి పుథివీముత ద్యామేకేనాజ్గీన
 దివో అస్య పుష్పం ||౬||౫౨|| కేష్వన్తః పురుష ఆ వివేశ కాన్యన్తః పురుషే అర్పితాని |
 ఏతద్బ్రహ్మన్నుప వహ్లామసి త్వా కిల్ స్వీన్తః పృతి వోచాస్యత్ర ||౭||౫౩|| పశ్చాస్వన్తః
 పురుష ఆవివేశ తాన్యన్తః పురుషే అర్పితాని | ఏతత్వాత్ర పృతిమన్వానో అస్మి న
 మాయయా భవస్యత్తరో మత్ ||౮||౫౪||

॥ అశ్వమేధ మన్తాః ॥

కా స్వీదాసీత్ పూర్వచిత్తిః క్కిల్ స్వీదాసీద్బ్రహ్మహద్వయః | కా స్వీదాసీత్ పిలిప్పిలా కా
 స్వీదాసీత్ పిశజ్గిలా ||౧||౫౫|| ద్యౌరాసీత్ పూర్వచిత్తిరశ్వ ఆసీద్బ్రహ్మహద్వయః | అవిరాసీత్
 పిలిప్పిలా రాత్రిరాసీత్ పిశజ్గిలా ||౨||౫౬|| కా ఈమరే పిశజ్గిలా కా ఈజ్కారు పిశజ్గిలా | క
 ఈమాస్సున్దమర్షతి క ఈం పన్థాఽఽ వ్యసర్పతి ||౩||౫౭|| అజారే పిశజ్గిలా శ్వావిత్ కురుపిశజ్గిలా
 | శశ ఆస్సున్దమర్షత్యహిః పున్థాఽఽ వ్యసర్పతి ||౪||౫౮|| కత్యస్య విష్ణోః కృత్యక్షరాణి కతి
 హోమాసః కృతిధా సమిద్ధః | యజ్ఞస్య త్వా విదధా పుచ్ఛమత్ర కతి హోతార ఋతుశో
 యజన్తి ||౫||౫౯|| షశస్య విష్ణోశ్శతమక్షరాణ్యశీతిర్హోమాస్సమిధో హ తిస్యః | యజ్ఞస్య
 తే విదధా ప్ర బ్రవీమి సప్త హోతార ఋతుషో యజన్తి ||౬||౬౦|| కో అస్య వేద భువనస్య
 నాభిజ్గో ద్యావాపుథివీ అన్తరిక్షం | కసూర్యస్య వేద బృహతో జనిత్రజ్గో వేద చన్త్రమసఽఽ
 య్యతోజాః ||౭||౬౧|| వేదాహమస్య భువనస్య నాభిఽఽ వేద ద్యావాపుథివీ అన్తరిక్షం |
 వేద సూర్యస్య బృహతో జనిత్రమథో వేద చన్త్రమసఽఽ య్యతోజాః ||౮||౬౨|| పుచ్ఛామి

త్వా పరమ॑న్తం పు॒థి॒వ్యాః పు॒చ్ఛామి॑ య॒త్ర భు॑వనస్య నాభిః । పు॒చ్ఛామి॑ త్వా వృ॒ష్ణో
 అశ్వ॑స్య రే॒తః పు॒చ్ఛామి॑ వా॒చః పు॒ర॒మఁ వ్యో॑మ ॥౯॥౬౩॥ ఇ॒యఁ వ్యే॒దిః పు॒రో అ॒న్తః
 పు॒థి॒వ్యా అ॒యఁ య్యజ్ఞో॑ భు॑వనస్య నాభిః । అ॒యల్ సో॒మో వృ॒ష్ణో అశ్వ॑స్య రే॒తో
 బ్ర॒హ్మీ॒యఁ వ్వా॒చః పు॒ర॒మఁ వ్యో॑మ ॥౧౦॥౬౪॥ సు॒భూ స్వ॒య॒మ్భూః
 పు॒థ॒మో॒న్త॒ర్మహా॑త్యర్ణవే । దధే॑ హ గర్భ॒మృత్వి॒యఁ య్యతో॑ జాతః పు॒జాప॑తిః
 ॥౧౧॥౬౫॥ హో॒తా యక్ష॑త్పు॒జాప॑తిల్ సోమ॑స్య మహి॒మ్నః । జు॒ష॒తాం పి॒బ॒తు సోమ॑ల్
 హో॒త॒ర్యజ॑ ॥౧౨॥౬౬॥ ప్ర॒జాప॑తే న త్వదే॒తాన్యన్యో॑ విశ్వా రూ॒పాణి॑ పరి తా బ॒భూవ॑ ।
 య॒త్కామా॑స్తే జు॒హు॑మస్తన్వో అస్తు వ॒యల్ స్యా॑మ పత॒యో రయా॑ణాం ॥౧౩॥౧౦॥౬౭॥

॥ ఇతి పశ్చత్రిల్శోఽధ్యాయః ॥

హిరణ్యగర్భో ద్వే(౨) యః ప్రాణతశ్చ(౨) యుజ్ఞన్తి నవ(౯) వాయుష్వాషట్(౬) ప్రాణాయ
 తిస్రః(౩) ఉత్సక్థ్యా ద్వాదశ(౧౨) గాయత్రీ షట్(౬) కస్త్యా చ(౬) కస్విదష్ట(౮) కా స్విత్తయోదశ(౧౩)
 హిరణ్యగర్భో దశానువాకేషు సప్తషష్టిః(౬౭) ॥

॥ మంత్ర జ్ఞాపన సూచీ ॥

ద్విపదాయా మహానామ్నో నార్యస్తే రజతాస్తథా ।
 కువిదం త్విహ చ బ్రూయాద్యథాక్రమమనుస్మరన్ ॥

॥ అథ పట్త్రిల్శోఽధ్యాయః ॥

॥ అశ్వమేధమంత్రాః ॥

॥ అశ్వమేధమంత్రాః ॥

అశ్వ॑స్మా॒పరో గో॑మ్న॒గస్తే ప్రా॑జాప॒త్యాః కృ॒ష్ణగ్రీ॑వ ఆ॒గ్నీయా ర॒రాటే । పు॒రస్తా॑త్
 సార॑స్వతీ మే॒ష్యధస్తా॑ధ॒న్వోః ॥౧॥౧॥ ఆ॒శ్వినా అ॒ధోరా॑మో బా॒హ్వోస్సా॑మాపౌష్ణ॒శ్శ్యామో
 నాభ్యా॑ఽ సౌర్యయా॒మో । శ్వేత॑శ్చ కృ॒ష్ణశ్చ పా॑ర్శ్వయాః ॥౨॥౨॥ త్వా॒ప్త్యై లో॒మశ॑స॒క్థా
 స॒క్థోర్వాయ॑వ్యశ్వే॒వతః పు॒చ్ఛ ఇ॒న్త్రాయ॑ స్వప॒స్యాయ॑ వే॒హద్వైష్ణవో॑ వా॒మనః॑ । రో॒హితో
 ధూ॒మ్రోహి॑తః కృ॒ర్కన్ధ॑రోహి॒తస్తే సా॑మ్యా బ॒భ్రుర॑రుణబ॒భ్రు శ్శు॒కబ॑భ్రుస్తే వా॒రుణాః
 ॥౩॥౩॥ శి॒తిరన్తో॑ఽన్యత॒శ్శితి॑రన్త॒స్సమ॑న్తశి॒తిరన్త॒స్తే సా॑వి॒త్రాశ్శి॒తిబా॑హురన్యత॒శ్శితి
 బా॑హుస్సమ॒న్తశి॒తిబా॑హుస్తే బా॒ర్హస్ప॑త్యాః । పు॒షతీ॑ క్షు॒ద్వపు॑షతీ॒ స్థూల॑పు॒షతీ॒ తా
 మై॒త్రావ॑రుణ్యః ॥౪॥౪॥ శు॒ద్ధవాల॑స్స॒ర్వశు॑ద్ధవాలో మ॒ణివాల॑స్త్ ఆ॒శ్వినాః॑ ।
 శ్వేత॑శ్వేతాక్షోఽరుణస్తే రు॒ద్రాయ॑ పశుపతయే క॒ర్ణా యా॑మాః ॥౫॥౫॥ అ॒వలి॑ప్తా రో॒ద్రా
 నభో॑రూపాః ప్సార్జ॒న్యాః పు॑శ్శి॒స్తిర॑శ్చి॒నపు॑శ్చి॒రార్ధ॑పు॒శ్శిస్తే॑ మా॒రుతాః ॥౬॥౬॥
 ఫ॒ల్గురో॑హితోర్ణీ ప॒లక్షీ తా॑సా॒నస్ప॑త్యః । ప్లి॒హాక॑ర్ణశ్శు॒ణాక॑ర్ణోఽధ్యాలోహక॒ర్ణస్తే॑ త్వా॒ప్త్యాః
 ॥౭॥౭॥ కృ॒ష్ణగ్రీ॑వశ్శి॒తికక్షో॑ఽఞ్జీ॒సకృ॑స్త॒ ఐన్త్రా॑గ్నాః । కృ॒ష్ణాఞ్జీ॑ర॒ల్పాఞ్జీ॑ర్మహాఞ్జీ॒స్త ఉ॑ష॒స్యాః
 ॥౮॥౮॥ శి॒ల్పా వై॒శ్వదే॒వ్యో రో॑హి॒ణ్యస్త్రి॒వయా॑ వాచే॒విజ్ఞా॑తా అది॒త్యై । స॒రూపా॑ ధా॒త్రే
 వ॒త్సత॑ర్యో దే॒వానాం॑ ప॒త్నీభ్యః ॥౯॥౯॥

॥ అశ్వమేధమంత్రాః ॥

కృ॒ష్ణగ్రీ॑వా ఆ॒గ్నీయా॑శ్శి॒తిభ్ర॑వో వ॒సూనా॑ఽ రో॒హితా॑ రు॒ద్రాణాం॑ । శ్వేతా॑ అ॒వరో॑కిణ
 ఆది॒త్యానా॑న్నభో॒రూపాః ప్సార్జ॒న్యాః ॥౧౦॥౧౦॥ ఉ॒న్నత॑ ఋ॒షభో॑ వా॒మన॑స్త్ ఐన్త్రా॒వైష్ణవా
 ఉ॒న్నత॑శ్శి॒తిబా॑హుశ్శి॒తిపు॑ష్కస్త॒ ఐన్త్రా॑బా॒ర్హస్ప॑త్యాః । శు॒కరూ॑పా వా॒జినాః॑ క॒ల్మాషా॑

ఆగ్నిమారుతాశ్శ్యామాః ప్రోష్యాః ॥౨॥౧౧॥ ఏతా ఐన్త్రాగ్నా ద్విరూపా అగ్నిషోమీయా వామనా
 అనద్వాహ ఆగ్నావైష్ణవాః । వశా మైత్రావరుణోఽన్యతవన్యో మైత్ర్యః ॥౩॥౧౨॥ కృష్ణగ్రీవా
 ఆగ్నేయా బభ్రవస్సామ్యాశ్శ్వేతా వాయవ్యా అవిజ్ఞాతా అదిత్యై । సరూపా ధాత్రే వత్సతర్యో
 దేవానాం పత్నీభ్యః ॥౪॥౧౩॥ కృష్ణా భూమా ధూమ్రా ఆన్తరిక్షా బృహన్తో దివ్యాః । శబలా
 వైద్యుతాస్సిద్ధాస్తారకాః ॥౫॥౧౪॥

॥ అశ్వమేధ మంత్రాః ॥

ధూమ్రాన్వసన్తాయా లభతే శ్వేతాన్ప్రిష్ఠాయ కృష్ణాన్స్వర్షాభ్యోఽరుణాఞ్చరదే । పృషతో
 హేమన్తాయ పిశజ్గాఞ్శిరాయ ॥౧॥౧౫॥ త్ర్యవయో గాయత్ర్యై పశ్చావయస్త్రిష్టుభే
 దిత్యవాహో జగత్యై । త్రివత్సా అనుష్టుభే తుర్యవాహ ఉష్ణిహే ॥౨॥౧౬॥ పష్టవాహో
 విరాజ ఉక్షాణో బృహత్యా ఋషభాః కృకుభే । అనద్వాహః పృజ్ఞై ధేనవోఽతిచ్ఛన్దసే
 ॥౩॥౧౭॥ కృష్ణగ్రీవా ఆగ్నేయా బభ్రవస్సామ్యా ఉపధ్వస్త్సాస్సావిత్రా
 వత్సతర్యస్సారస్వత్యశ్శ్యామాః ప్రోష్యాః । పృశ్నయో మారుతా బహురూపా వైశ్వదేవా
 వశా ద్యావాపుథివీయాః ॥౪॥౧౮॥ ఉక్తాస్సఞ్చరా ఏతా ఐన్త్రాగ్నాః । కృష్ణా వారుణాః
 పృశ్నయో మారుతాః క్షాయాస్తూపరాః ॥౫॥౧౯॥

॥ అశ్వమేధ మంత్రాః ॥

అగ్నయేఽనీకవతే ప్రథమజానాలభతే మరుద్భ్యస్సాన్తపనేభ్యస్సవాత్యాన్మరుద్భ్యో
 గృహమేధిభ్యో బష్మిహాన్ మరుద్భ్యః క్త్రిభ్యస్సస్పృష్టాన్మరుద్భ్య స్సవతవద్భ్యోఽను
 స్పృష్టాన్ ॥౧॥౨౦॥ ఉక్తాస్సఞ్చరా ఏతా ఐన్త్రాగ్నాః । ప్రాశ్చజ్గా మాహేన్త్రా బహురూపా
 వైశ్వకర్మణాః ॥౨॥౨౧॥ ధూమ్రా బభ్రునీకాశాః ప్రిత్యౌణాన్ సోమవతాం బభ్రవో ధూమ్రనీకాశాః
 పితృణాం బర్హిషదాం । కృష్ణా బభ్రునీకాశాః ప్రిత్యౌణా మగ్నివ్యోత్తానాఞ్చృష్ణాః
 పృషన్తస్త్రియ మ్భుకాః ॥౩॥౨౨॥ ఉక్తాస్సఞ్చరా ఏతా శ్శునాసీరియాః । శ్వేతా

వా॒య॒వ్యా॒శ్శ్వే॒త్వా॒స్సో॒ర్యాః ॥౪॥౨౩॥ వ॒స॒న్తాయ॑ క॒పి॒ఞ్జలా॒నా ల॒భతే॑ గ్రీ॒ష్మాయ॑
 క॒లవి॒జ్కా॒న్వ॒ర్షా॒భ్యస్తి॒త్తిరీ॒ఞ్చర॑దే॒ వర్తి॑కాః । హీ॒మ॒న్తాయ॑ క॒కరా॒ఞ్చి॒రాయ॑ వి॒కక॑రాన్
 ॥౫॥౪॥౨౪॥

॥ అశ్వమేధమంతాః ॥

స॒ము॒ద్రాయ॑ శి॒శు॒మా॒రానా॑ ల॒భతే॑ ప॒ర్జన్యాయ॑ మ॒ణ్డా॒కాన॒ద్భ్యో మ॒త్యన్ ॥ మి॒త్రాయ॑
 కు॒లీప॑యా॒న్వరు॑ణాయ నా॒క్రాన్ ॥౧॥౨౫॥ సో॒మాయ॑ హ॒ల్సానా॑ ల॒భతే॑ వా॒యవే॑ బ॒లాకా॑
 ఇ॒న్తాగ్ని॒భ్యాజ్మ॒ఞ్చాన్ ॥ మి॒త్రాయ॑ మ॒ద్దుగ్న్వ॑రుణాయ చ॒క్ర॒వాకాన్ ॥౨॥౨౬॥ అ॒గ్నయే॑
 కు॒ట॒రూనా॑ ల॒భతే॑ వ॒సస్ప॑తి॒భ్య ఉ॒లూకా॑నగ్ని॒షోమా॒భ్యాఞ్చా॑షాన్ । అ॒శ్వీభ్యాం
 మ॒యూరా॑న్మి॒త్రావ॑రుణా॒భ్యాజ్మ॒పోతాన్ ॥౩॥౨౭॥ సో॒మాయ॑ ల॒బానా॑ ల॒భతే॑ త్వ॒ష్ట్రే కౌ॒లీకాన్
 గో॒షాదీ॑ర్దే॒వానాం॑ ప॒త్నీభ్యః॑ । కు॒లీకా॑ దే॒వజా॑మి॒భ్యోఽగ్న॑యే గృ॒హప॑తయే పా॒రుష్యాన్
 ॥౪॥౨౮॥ అ॒హ్నే పా॑రా॒వతా॑నా ల॒భతే॑ రా॒త్ర్యై సీ॑చాపూ॒రహో॑రాత్రయా॒స్సన్ధి॑భ్యో జ॒తూః ।
 మా॒సేభ్యో॑ దా॒త్యోహా॑న్త॒స్సఽవృ॑త్స॒రాయ॑ మ॒హత॑స్స॒పర్ణాన్ ॥౫॥౫॥౨౯॥

॥ అశ్వమేధమంతాః ॥

భూ॒మ్యా ఆ॒ఖూనా॑ ల॒భతే॑ఽన్త॒రిక్షాయ॑ పా॒జ్కాన్తి॒వే క॑శాన్ । ది॒గ్భ్యో
 న॒కు॒లాన్ప॑భృ॒కాన॑వా॒న్తర॑ది॒శాభ్యః ॥౧॥౩౦॥ వ॒సు॒భ్య ఋ॒ష్యానా॑ ల॒భతే॑ రు॒ద్రేభ్యో
 రు॒రూనా॑ది॒త్యేభ్యో॑ న్య॒జ్కాన్ ॥ వి॒శ్వేభ్యో॑ దే॒వేభ్యః॑ పు॒షతా॑న్తా॒న్ద్యేభ్యః॑ కు॒లు॒జ్కాన్ ॥౨॥౩౧॥
 ఈ॒శానా॑య ప॒రస్వ॑త ఆ॒లభ॑తే॒ మి॒త్రాయ॑ గౌ॒రాన్వ॑రుణాయ మ॒హిషా॑న్ । బృ॒హస్ప॑తయే
 గ॒వయా॑ల్స్వ॒ప్త ఉ॒షాన్ ॥౩॥౩౨॥ ప్ర॒జాప॑తయే పు॒రుషా॑న్ హ॒స్తిన॑ ఆ ల॒భతే॑ వాచే
 పు॒షీన్ ॥ చక్షు॑షే॒ మశ॑కా॒ఞ్చోత్రాయ॑ భృ॒జ్గాః ॥౪॥౩౩॥ ప్ర॒జాప॑తయే చ వా॒యవే॑ చ
 గో॒మృగో॑ వ॒రుణా॑యా॒రణ్యో॑ మే॒షో య॑మా॒య కృ॑ష్ణో మ॒నుష్య॑రాజాయ మ॒ర్కటః॑ ।
 శా॒ర్దూలా॑య రో॒హిదృ॑షభాయ గ॒వయా॑ క్షీ॒ప్రశ్యే॑నాయ వర్తి॒కా నీ॑ల॒జ్గోః క్రి॒మి॒స్సము॒ద్రాయ॑
 శి॒శు॒మారో॑ హీ॒మవ॑తే హ॒స్తి ॥౫॥౬॥౩౪॥

|| అశ్వమేధమంతాః ||

మయుః ప్రాజాపత్య ఉలో హలిక్ష్మో వృషదల్శస్తే ధాత్రే దిశాఙ్కజ్యో ధుఙ్కాగ్నీయా
 | కలవిజ్యో లోహితాహిః పుష్కరసాదస్తే త్వాష్ట్రా వాచే కృశ్ణః ||౧||౩౫|| సోమాయ
 కులుఙ్గ ఆరణ్యోఽజో నకులశ్శకా తే పాష్ణాః క్రోష్ణా మాయారిన్తస్య గౌరమృగః | పిద్యో
 న్యఙ్కః కృక్కుటస్తేఽనుమత్యై ప్రతిశ్చత్కాయై చక్రవాకః ||౨||౩౬|| సారీ బలాకా
 శార్గస్సజయశ్శయాణ్డకస్తే మైత్రాస్సరస్వత్యై శారిః పురుషవాక్ క్ష్యవిద్భామీ | శార్దులో
 వృకః పృదాకుస్తే మన్యవే సరస్వతే శుకః పురుషవాక్ ||౩||౩౭|| సుపర్ణః పౌర్జన్య
 ఆతిర్వాహసో దర్విదా తే వాయవే బృహస్పతయే వాచస్పతయే వైఙ్గరాజోఽలజ ఆన్తరిక్షః
 | ప్లవో మద్గుర్మత్యస్తే నదీపతయే ద్యావాపుథివీయః క్కూర్మః ||౪||౩౮||
 పురుషమృగశ్చన్త్రమసో గోధా కాలకా దార్వాఘాటస్తే వనస్పతీనాఙ్కృకవాకుస్సావిత్రో
 హల్సో వాతస్య | నాక్రో మకరః క్కులీపయస్తేఽకూపారస్య హ్నియై శల్భకః ||౫||౩౯||

|| అశ్వమేధమంతాః ||

ఏణ్యహ్నో మణ్డాకో మూషికా త్తిత్తిరిస్తే సర్పాణాం లోపాశ ఆశ్వినః కృష్ణో రాత్ర్యై
 | ఋక్షో జతరాస్సుషిలీకా త ఇతరజానానాఙ్కహాకా వైష్ణవీ ||౧||౪౦||
 అన్యవాపోఽర్ధమాసానామృష్యో మయూర స్సుపర్ణస్తే గన్ధర్వాణామపాముద్రో మాసాఙ్కశ్యపః
 | రోహితకృణ్డ్రాణాచీ గోలత్తికా తేఽస్సరసాం మృత్యవేఽసితః ||౨||౪౧||
 వర్షాహూర్ఘుతూనామాఖుః కృశో మాన్థాలస్తే పితృణాం బలాయాజగరో వసూనాఙ్కపిఙ్కలః
 | కపోత ఉలూక శ్శశస్తే నిర్ఘుత్యై వరుణాయారణ్యో మేషః ||౩||౪౨|| శ్విత్ర
 ఆదిత్యానాముష్ట్రో ఘృణీవాన్వార్ధ్రీనసస్తే మత్యా అరణ్యాయ సృమరో రురూ రౌద్రః |
 క్వయిః క్కుటరుర్దాత్యోహస్తే వాజినాఙ్కామాయ పికః ||౪||౪౩|| ఖడ్గో వైశ్వదేవశ్శ్వా
 కృష్ణః క్కర్ణో గర్ధభస్తరక్షుస్తే రక్షసామిన్త్రాయ సూకరః | సిల్హో మారుతః కృకలాసః
 ప్పిప్పకా శకునిస్తే శరవ్యాయై విశ్వేషాస్తేవానాం పృషతః ||౫||౪౪||

॥ ఇతి షడ్విల్కశోఽధ్యాయః ॥

అశ్వస్తాపరో నవ(౯) కృష్ణగ్రీవాః పంచ(౫) ధూమ్రాన్వసంతాయ పంచ(౫) అగ్నయేఽనీకవతే
 పంచ(౫) సముద్రాయ శిశుమారాన్వంచ(౫) భూమ్యా ఆఖూన్వంచ(౫) మయుః ప్రాజాపత్యః పంచ(౫)
 ఏణ్యహ్నః పంచ(౫) అశ్వస్తాపరోఽష్టానువాకేషు చతుశ్చత్వారిల్కశత్(౪౪) ॥

॥ మంత్ర జ్ఞాపనసూచీ ॥

శితిభ్రవశ్చ శ్వేతాస్తాపధ్వస్తా యథాక్రమమ్ । కృష్ణస్తథా చ ప్రాశ్చజ్ఞః శునాసీరీ
 వదేద్బుధః॥

॥ అథ సప్తవింశోఽధ్యాయః ॥

॥ అశ్వమేధమంత్రాః ॥

॥ దేవతాహోమమంత్రాః ॥

శా॑ద॒న్దద్భి॑ర॒పకా॑న్దన్త॒మూలై॑ర్మృ॒దం॒ బ॒ర్హి॑స్తి॒గాన్ద॑ల్ప॒ష్టాభ్యా॑ల్ప॒ స॒రస్వ॑త్యా
అ॒గ్రజి॒హ్వశ్శ్చో॒హ్వయా॑ ఉ॒త్సాద॑మ్ । అ॒వక్ర॑న్దేన॒ తాలు॑ వా॒జల్ప॑ హ॒నుభ్యా॑మప ఆ॒స్యేన॑
వృ॒షణ॑మా॒ణ్డాభ్యా॑మ్ ॥౧॥౧॥ ఆ॒ది॒త్యాన్ శ్మశ్రు॑భిః పు॒న్ధానం॑ భూ॒భ్యాన్ద్యా॑వాపు॒థివీ॑ వ॒ర్తోభ్యా॑
వ్వి॒ద్యుత॑ జ్జు॒నీన॑కా॒భ్యామ్ । శు॒క్లాయ॑ స్వా॒హా కృ॒ష్ణాయ॑ స్వా॒హా పా॒ర్యాణీ॑ ప॒క్షాణ్య॑వా॒ర్యా
ఇ॒క్షవో॑ వా॒ర్యాణీ॑ ప॒క్షాణీ॑ పా॒ర్యా ఇ॒క్షవః॑ ॥౨॥౧॥౨॥

॥ దేవతాహోమమంత్రాః ॥

వా॒తం ప్రా॑ణీ॒నాపా॑సేన॒ నాసి॑కే ఉ॒పయా॑మమ॒ధరే॑ణో॒ష్ఠేన॑ స॒దుత్త॑రేణ ।
ప్ర॒కాశే॑నాన్త॒రమ॑నూకాశేన॒ బాహ్య॑న్నివే॒ష్టం మూ॒ర్ధ్నా స్తన॑యిత్సు॒న్నిర్బాధే॑నాశనిం॒ మస్కి॑ష్ఠేణ
వి॒ద్యుత॑ జ్జు॒నీన॑కా॒భ్యామ్ ॥౧॥౩॥ క॒ర్ణాభ్యా॑ల్ప॒ శ్రోత్ర॑ల్ప॒ శ్రోత్రా॑భ్యా॒జ్జుర్ణా
తే॒దనీ॑మ॒ధర॑క॒ణ్ఠేనా॑పశ్చుష్క॒ణ్ఠేన॑ చి॒త్తం॑ మ॒న్యాభిః॑ । అ॒దితి॑ల్ప॒ శీర్షా॑ నిర్॒ముతి॑న్నిర్జ॒ర్జల్లేన॑
శీర్షా॑ స॒జ్జోశ్చైః ప్రా॑ణాన్తే॒ష్టాణా॑ల్ప॒ స్తువే॑న ॥౨॥౩॥౪॥

॥ దేవతాహోమమంత్రాః ॥

మ॒శకా॑స్మీ॒శైరిన్త్ర॑ల్ప॒ స్వప॑సా వహేన॒ బృహ॑స్పతిల్ప॒ శకు॑నిసాదేన॒ కూర్మాన్ । శ॒ఫైరా॑క్రమణల్ప॒
స్థూ॒రాభ్యా॑ మృ॒క్షలా॑భిః కృ॒పిఞ్జలా॑న్ ॥౧॥౫॥ జ॒వఞ్జా॑భ్యామధ్వానం॒ బాహు॑భ్యా
ఇ॒ష్టామ్బీ॑తేనా॒రణ్య॑మగ్నిమ॒తిరు॑గ్భ్యామ్ । పూ॒షణ॑న్దో॒ర్భ్యామ॑శ్వినా అల్పసా॒భ్యాల్ప॑ రు॒ద్రల్ప॑ రో॒రాభ్యామ్
॥౨॥౩॥౬॥

॥ దేవతాహోమమంత్రాః ॥

అగ్నేః పుక్షతిర్వాయోర్నిపక్షతిరిన్ద్రస్య తృతీయాపాఞ్చతుర్థీ । అదిత్యై పఞ్చమీన్త్రాణ్యై
షష్ఠీ మరుతాల్ సప్తమీ బృహస్పతీరష్టమీ । అర్యమణ్ణ నవమీ ధాతుర్దశమీన్ద్రస్యైకాదశీ
వరుణస్య ద్వాదశీ యమస్య త్రయోదశీ ॥౧౧॥౪॥౭॥

॥ దేవతాహోమమంత్రాః ॥

ఇన్ద్రాగ్నోః పుక్షతిస్సరస్వత్యై నిపక్షతిర్మిత్రస్య తృతీయా సోమస్య చతుర్థీ । నిర్ఋత్యై
పఞ్చమ్యగ్నేషోమయోషష్ఠీ సర్పాణాల్ సప్తమీ విష్ణోరష్టమీ । పూషో నవమీ
త్వష్టుర్దశమీన్ద్రస్యైకాదశీ వరుణస్య ద్వాదశీ యమ్యై త్రయోదశీ । ద్యావాపుథివ్యోర్దక్షిణం
పార్శ్వంఽవిశ్వేషాన్దేవానాముత్తరం॥౧౧॥౫॥౮॥

॥ దేవతాహోమమంత్రాః ॥

మరుతాల్ సున్ధా విశ్వేషాన్దేవానాం ప్రథమా కీకసా రుద్రాణాన్ద్వితీయాదిత్యానాన్తృతీయా
వాయోః పుచ్చమగ్నేషోమయోర్భాసదౌ । కృశ్నౌ శ్రోణీభ్యామిన్ద్రాబృహస్పతీ ఊరుభ్యాం
మిత్రావరుణా అల్గభ్యామాక్రమణల్ సుధారాభ్యాం బలఙ్కాష్టాభ్యాం ॥౧౧॥౬॥౯॥

॥ దేవతాహోమమంత్రాః ॥

పూషణం వ్యనిష్ఠునాన్ధాహీన్స్థూలగుదయా సర్పాన్ గుదాభిర్విహృత ఆన్త్రైరపో
వస్తినా వృషణమాణ్డాభ్యాం । వాజినల్ శివేన ప్రజాల్ రేతసా చాషాన్ పితీన ప్రదరాన్
పాయునా కూష్మాఞ్చకపిణ్డైః ॥౧౧॥౭॥౧౦॥

॥ దేవతాహోమమంత్రాః ॥

ఇన్ద్రస్య క్రోఠోఽదిత్యై పాజస్యన్దిశాఞ్జత్రవోఽదిత్యై భసత్ ।
జీమూతాన్హృదయౌ పశేనాన్తరిక్షం పురీతతా ॥౧౧॥౮॥ నభ ఉదర్యేణ చక్రవాకౌ

మ॑త॒స్నా॒భ్యాన్ది॒వఁ॑ వృ॒క్కా॒భ్యాజ్గి॒రీన్ వా॒శి॒భిః॑ । ఉ॒పలాన్ ప్లి॒న్వా వ॒ల్మీ॒కాన్
 క్లో॒మభి॑ర్గో॒భిర్గు॑లాన్ హి॒రాభి॑స్స॒వన్తిః॑ । ప్ర॒దా॒న్ముక్తి॑భ్యా॒ల స॒ముద్ర॒ముద॑రేణ వైశ్వా॒నరం
 భ॒స్మనా॑ ॥౨॥౮॥౧౨॥

॥ దేవతాహోమమంత్రాః ॥

వి॒ధృతి॑న్నా॒భ్యాఘృ॑త॒ల ర॒సేనా॑పో యూ॒ష్ణా మరీ॑చీర్విపు॒డ్భిర్నీ॒హార॑మూ॒ష్మణా శీ॒నఁ
 వ్యస॑యా పు॒ష్పా అ॒శ్శు॒భిః । హ్రో॒దునీ॑ర్మూ॒షికా॒భిర॒స్నా రక్షా॑ల॒సి చి॒త్రాణ్య॒జ్జైర్నక్ష॑త్రాణి
 రూ॒పేణ॑ పృ॒థివీ॒న్త్వచా॑ జు॒మ్భకా॒య స్వా॒హా ॥౧॥౯॥౧౩॥

॥ అశ్వాదీనాం యాజ్ఞాపురోఽనువాక్యాః ॥

హి॒రణ్య॑గ॒ర్భస్స॑మవ॒ర్తతా॑గ్రే భూ॒తస్య॑ జా॒తః పు॒తిరే॑క ఆ॒సీత్ । స దా॑ధార
 పృ॒థివీ॑న్ద్యా॒ముతే॑మా॒ఙ్కసై॒ దేవాయ॑ హ॒విషా॑ విధేమ ॥౧॥౧౪॥ యః ప్రా॒ణతో ని॑మిష॒తో
 మహి॑త్వైక ఇ॒ద్రాజా॒ జగతో॑ బ॒భూవ॑ । య ఈ॑శే అ॒స్య ద్వి॒పద॑శ్చతు॒ష్పదః॑ కృ॒సై
 దేవాయ॑ హ॒విషా॑ విధేమ ॥౨॥౧౫॥ యస్యే॑మే హి॒మవ॑న్తో మహి॒త్వా యస్య॑ స॒ముద్ర॑ల
 రస॑యా స॒హహుః॑ । యస్యే॑మాః పృ॒దిశో॑ యస్య॑ బా॒హూ క॒సై దేవాయ॑ హ॒విషా॑ విధేమ
 ॥౩॥౧౬॥ య ఆ॒త్మదా॑ బ॒లదా॑ యస్య॑ విశ్వ॒ ఉపా॑సతే ప్ర॒శిషఁ॑ య్యస్య॑ దే॒వాః । యస్య॑
 ఛా॒యామృ॑తఁ య్యస్య॑ మృ॒త్యుః కృ॒సై దేవాయ॑ హ॒విషా॑ విధేమ ॥౪॥౧౭॥౧౭॥

॥ పురోడాశపశూనాం యాజ్ఞానువాక్యాః ॥

ఆ నో॑ భ॒ద్రాః క్ర॒తవో॑ యన్తు వి॒శ్వతో॑ఽద॒బ్ధాసో॑ అప॒రీతా॑స ఉ॒ద్భిదః॑ । దే॒వా నో॑
 యథా॑ స॒దమి॑ద్వృ॒ధే అ॒సన్న॑ప్రాయువో రక్షి॒తారో॑ ది॒పేది॑పే ॥౧॥౧౮॥ దే॒వానాం॑ భ॒ద్రా
 సు॒మతి॑ర్ము॒జాయ॒తాస్తే॑వానా॒ల రా॒తిర॒భి నో ని॑వర్తతాం । దే॒వానా॑ల స॒ఖ్యము॑ప సేది॒మా
 వ॒యస్తే॑వా న ఆ॒యుః పృ॒తిర॑న్తు జీ॒వసే॑ ॥౨॥౧౯॥ తాన్పూ॑ర్వయా ని॒విదా॑ హూ॒మహే

వయం భగం మిత్రమదితిన్దక్షమస్త్రిధమ్ | అర్యమణఁ వ్యరుణఁ సోమమశ్వినా సరస్వతీ
 నస్సుభగా మయస్కరత్ ||౩||౨౦|| తన్నో వాతో మయోభు వాతు భేషజన్తన్మాతా పృథివీ
 తత్ప్రితా ద్యౌః | తద్ద్రావాణసోమసుతో మయోభువస్తదశ్వినా శృణుతన్ధిష్ణ్యా యువం
 ||౪||౨౦|| తమీశానఙ్గాగతస్తస్థుషస్పతిన్ధియఙ్గాన్వమవసే హూమహీ వయమ్ | పూషా నో
 యథా వేదసామసద్వృధే రక్షితా పాయురదభ్యస్వస్తయే ||౫||౨౨|| స్వస్తి న ఇన్తో
 వృద్ధశ్రవాస్వస్తి నః పూషా విశ్వవేదాః | స్వస్తి నస్తార్క్ష్యో అరిష్టనేమిస్వస్తి నో
 బృహస్పతిర్దధాతు ||౬||౨౩|| పృషదశ్వా మరుతః పృశ్నిమాతరశ్శుభఁ య్యావానో విదధేషు
 జగ్మయః | అగ్నిజిహ్వో మనవస్సూరచక్షసో విశ్వే నో దేవా అవసాగమన్నిహ ||౭||౨౪||
 భద్రఙ్కరేభిశ్శృణుయామ దేవా భద్రం పశ్యేమాక్షభిర్యజత్రాః | స్థిరైరజైస్తుష్టువాఁస -
 స్తనూభిర్యశేమ దేవహితఁ య్యదాయుః ||౮||౨౫|| శతమిన్ను శరదో అన్తి దేవా
 యత్రా నశ్శక్రా జరసన్తనూనామ్ | పుత్రాసో యత్ర పితరో భవన్తి మా నో మధ్యా
 రీరిషతాయుర్గన్తోః ||౯||౨౬|| అదితిర్ద్యౌరదితిరన్తరిక్షమదితిర్మాతా స పితా స పుత్రః |
 విశ్వే దేవా అదితిః పుష్పా జనా అదితిర్జాతమదితిర్జనిత్వమ్ ||౧౦||౧౦||౨౭||

॥ అగ్నిస్తోమీయహోమః ॥

మా నో మిత్రో వరుణో అర్యమాయురిన్ద్ర ఋభుక్షా మరుతః పురి ఖ్యన్ | యద్వాజినో
 దేవజాతస్య సప్తేః పువక్త్యామో విదధే వీర్యాణి ||౧||౨౮|| యన్నిర్ణిజా రేక్షసా ప్రావృతస్య
 రాతిఙ్గభీతాం ముఖతో నయన్తి | సుప్రాజజో మేమ్యద్విశ్వరూప ఇద్రాపూషోః ప్రియమష్యేతి
 పాథః ||౨||౨౯|| ఏష చాగః పురో అశ్వేన వాజినా పూషో భాగో నీయతే విశ్వదేవ్యః |
 అభిప్రియఁ య్యత్పురోశా శమర్వతా త్వష్టేదేనఁ సౌశ్రవసాయ జిన్వతి ||౩||౩౦||
 యద్ధవిష్యమృతుశో దేవయానన్త్రిరానుషాః పుర్యశ్వన్నయన్తి | అత్రా పూష్ణః పృథమో
 భాగ ఏతి యజ్ఞస్థేవేభ్యః పృతివేదయన్నజః ||౪||౩౧|| హోతాధ్వర్యురావయా అగ్నిమిన్దో

గ్రావగ్రాభ ఉత శల్స్తా సువిప్రః తేన యజ్ఞేన స్వరజ్ఞాతేన స్విష్టేన వక్షణా ఆపృణధ్యమ్
 ॥౫॥౩౨॥ యూపవ్రస్మా ఉత యే యూపవాహోశ్శశాలఁ య్యే అశ్వయూపాయ తక్షతి ।
 యే చార్వతే పచనల్ సంభరన్త్యతో తేషామభిగూర్తిర్న ఇన్వతు ॥౬॥౩౩॥ ఉప ప్రాగాత్
 సుమస్మీఽధాయి మన్మ దేవానామాశా ఉప వీతపుష్ఠః । అస్వేనఁ విప్రా ఋషయా
 మదన్తి దేవానాం పుష్టే చకృమా సుబన్ధం ॥౭॥౩౪॥ యద్వాజినో దామ సన్దానమర్వతో
 యా శీర్షణ్యా రశనా రజ్జురస్య । యద్వా ఘాస్య ప్రభృతమాస్యే తృణల్ సర్వా తా తే
 అపి దేవేష్వస్తు ॥౮॥౦౨॥౩౫॥

॥ అగ్నిస్తోమియమంత్రాః ॥

యద శ్వస్య క్రవిషో మక్షికాశ యద్వా స్వరో స్వధతౌ రిప్తమస్తి ।
 యద్ధస్తయోశ్శమితుర్యన్నఖే ఘ సర్వా తా తే అపి దేవేష్వస్తు ॥౧॥౩౬॥
 యదూవధ్యముదరస్యావవాతి య ఆమస్య క్రవిషో గన్ధో అస్తి । సుకృతా తచ్ఛమితారః
 కృణ్వన్తాతమేధల్ శృతపాకం పచన్తు ॥౨॥౩౭॥ యత్తే గాత్రాదగ్నినా పచ్యమానాదభి
 శూలన్నిహతస్యావధావతి మా తద్భూమ్యామాశ్లిషన్మా తృణేషు దేవేభ్యస్తదుశద్భ్యో
 రాతమస్తు ॥౩॥౩౮॥ యే వాజినం పరిపశ్యన్తి పక్వఁ య్య ఈమాహుస్సురభిర్నిర్హరేతి ।
 యే చార్వతో మాల్సభిక్షాముపాసత ఉతో తేషామభిగూర్తిర్న ఇన్వతు ॥౪॥౩౯॥ యన్నీక్షణం
 మాల్సస్పచన్యా ఉఖాయా యా పాత్రాణి యూష్ణ ఆసేచనాని । ఊష్మణ్యాపిధానా
 చరూణామజ్కాస్సూనాః పురిభూషన్త్యశ్వం ॥౫॥౪౦॥ మా త్వాగ్నిర్ధ్వనయీద్ధామగన్ధిర్మోఖా
 భ్రాజన్త్యభి విక్త జఘ్నుః । ఇష్టఁ వీతమభిగూర్తఁ వృషట్కృతన్తస్తేవాసః పృతి గృభ్ణన్త్యశ్వం
 ॥౬॥౪౧॥ నిక్రమణన్నిషదనఁ వ్యవర్తనఁ య్యచ్చ పడ్యేశమర్వతః । యచ్చ పపౌ యచ్చ
 ఘాసిఞ్జఘాస సర్వా తా తే అపి దేవేష్వస్తు ॥౭॥౦౩॥౪౨॥

॥ అశ్వస్య పస్తోపస్త్రాణానం ॥

యదశ్వా॑య॒ వా॑స॒ ఉప॑స్త్రాణ॒న్త్యధీ॒వాసః॑ య్యా హి॒రణ్యా॑న్యస్మై॒ । స॒న్దాన॑మర్వ॒న్తం
ప॒డ్యేశం॑ ప్రి॒యా దే॒వేష్యో॑ యామయన్తి ॥౧॥౧౪॥౪౩॥

॥ అశ్వలోహితహోమమన్తాః ॥

ఇ॒మా ను॑ కం॒ భువ॑నా సీ॒షధా॑మే॒న్తశ్చ॑ వి॒శ్వే చ॒ దే॒వాః । ఆ॒ది॒త్యై రి॒న్తస్స॑గ॒ణో
మ॒రుద్భి॑ర॒స్మభ్యం॑ భే॒షజా॑ క॒రత్ । య॒జ్ఞా ఇ॒చ్ఛ న॑స్త్వ॒ఇచ్ఛ ప్ర॒జా ఇ॒చ్ఛాది॒త్యై రి॒న్తస్స॑హ సీ॒షధా॑తి
॥౧॥౪౪॥ అగ్నే॑ త్వ॒న్నో అ॒న్తమ॑ ఉ॒త త్రా॒తా శి॒వో భ॑వా వ॒రూఢ్యః॑ । వ॒సుర॑గ్ని॒ర్వసు॑శ్ర॒వా
అ॒చ్ఛా నక్షి॑ ద్యు॒మత్త॑మ॒ల్ రయి॑న్దాః । త॒న్త్వా శో॑చిష్ఠ దీది॒వస్సు॑మ్నాయ॒ నూన॑మీ॒మహే॑
సఖి॑భ్యః ॥౨॥౧౫॥౪౫॥

॥ ఇతి సప్తవిల్కశోఽధ్యాయః ॥

శాదం దద్భిర్ద్వే(౨) వాతం ప్రాణీన ద్వే(౨) మశకాన్మేశైర్ద్వే(౨) అగ్నేః పక్షతిరేకా(౧) ఇన్ద్రాగ్నోః
పక్షతిరేకా(౧) మరుతాల్స్సన్దా ఏకా(౧) పూషణం వనిష్ఠునైకా(౧) ఇన్ద్రస్య క్రోశో ద్వే(౨) విధృతిమేకా(౧)
హిరణ్యగర్భశ్చతస్రః(౪) ఆ నో దశ(౧౦) మా నోఽష్ట(౮) యదశ్వస్య సప్త(౭) యదశ్వాయైకా(౧) ఇమానుకం
ద్వే(౨) ॥ శాదన్దద్భిః పశ్చాదశానువాకేషు పశ్చాచత్వారిల్కశత్(౪౫) ॥

॥ అథాష్టావిల్ శోఽధ్యాయః ॥

॥ ఖిలాని ॥

అగ్నిశ్చ పృథివీ చ సన్నతీ తే మే సన్నమతామదో వాయుశ్చాంతరిక్షశ్చ సన్నతీ తే
 మే సన్నమతామద ఆదిత్యశ్చ ద్యౌశ్చ సన్నతీ తే మే సన్నమతామద ఆపశ్చ వరుణశ్చ
 సన్నతీ తే మే సన్నమతామదః । సప్త సప్తసదో అష్టమీ భూతసాధనీ ॥౧॥౧॥ సకామాఽ
 అధ్వనస్కురు సఞ్జానమస్తు మేఽమునా । యథేమాఽ వ్యాచఙ్కల్యాణీమావదాని జనేభ్యః
 ॥౨॥౨॥ బ్రహ్మరాజన్యాభ్యాఽ శూద్రాయ చార్యాయ చ స్వాయ చారణాయ చ । ప్రియా
 దేవానాన్దక్షిణాయ దాతురిహ భూయాసమయం మే కామస్సమృధ్యతాముప మాదో
 నమతు ॥౩॥౧॥౩॥

॥ ఖిలాని ॥

బృహస్పతే అతి యదర్యో అర్వాద్ద్యుమద్విభాతి క్రతుమజ్జనేషు । యద్దీదయచ్ఛవస
 ఋతప్రజాత తదస్మాసు ద్రవిణస్థేహి చిత్రం । ఉపయామగృహీతోఽసి బృహస్పతయే
 త్వేష తే యోనిర్బృహస్పతయే త్వా ॥౧॥౨॥౪॥

॥ ఖిలాని ॥

ఇన్ద్ర గోమన్నిహా యాహి పిబా సోమఽ శతక్రతో । విద్యద్భిర్భ్రావభిస్సుతం ।
 ఉపయామగృహీతోఽసీన్ద్రాయ త్వా గోమత ఏష తే యోనిర్నిన్ద్రాయ త్వా గోమతే ॥౧॥౩॥౫॥

॥ ఖిలాని ॥

ఋతావానఽ వైశ్వానర మృతస్య జ్యోతిషస్పతిం । అజస్రజ్ఞుర్మమీమహి ।
 ఉపయామగృహీతోఽసి వైశ్వానరాయ త్వేష తే యోనిర్వైశ్వానరాయ త్వా ॥౧॥౪॥౬॥

॥ ఖిలాని ॥

వైశ్వానరఁ హవామహా ఋతస్య జ్యోతిషస్పతిం । అజస్త్వర్జుమీమహే ।
ఉపయామగృహీతోఽసి వైశ్వానరాయ త్వేష తే యోనిర్వైశ్వానరాయ త్వా ॥౧౧౫॥౨॥

॥ ఖిలాని ॥

వైశ్వానరో న ఊతయ ఆ ప్రయాతు పరావతః । అగ్నిరుక్థేన వాహసా ।
ఉపయామగృహీతోఽసి వైశ్వానరాయ త్వేష తే యోనిర్వైశ్వానరాయ త్వా ॥౧౧౬॥౩॥

॥ ఖిలాని ॥

వైశ్వానరస్య సుమతౌ స్యామ రాజా హి కం భువనానామభిశ్రీః । ఇతో జాతో విశ్వమిదం
వ్యచష్టే వైశ్వానరో యతతీ సూర్యేణ । ఉపయామగృహీతోఽసి వైశ్వానరాయ త్వేష తే
యోనిర్వైశ్వానరాయ త్వా ॥౧౧౭॥౪॥

॥ ఖిలాని ॥

మరుత్వాఁ ఇన్త్ర వృషభో రణాయ పిబా సోమమనుష్వధం మదాయ ।
ఆసీఞ్చస్వ జఠరే మధ్య ఊర్మిన్త్వల్ రాజాసి ప్రతిపత్సుతానాం ।
ఉపయామగృహీతోఽసీన్త్రాయ త్వా మరుత్వత ఏష తే యోనిరిన్త్రాయ త్వా మరుత్వతీ

॥౧౧౮॥౧॥

॥ ఖిలాని ॥

మహాఁ ఇన్తో వజ్రహస్తష్టోశశీ శర్మ యచ్ఛతు । హన్తు పాపానఁ య్యోఽస్మాన్దేవీష్టి
। ఉపయామగృహీతోఽసీన్త్రాయ త్వా షోశశిన ఏష తే యోనిరిన్త్రాయ త్వా షోశశినీ

॥౧౧౯॥౧॥

॥ భీలాని ॥

అగ్నిర్ బుషిః పువమానః ప్వాఞ్జన్యః ప్పురోహితః । తమీమహీ మహాగయం

॥౧॥౧౦॥౧౨॥

॥ భీలాని ॥

అను వీరైరను పుష్యాస్మ గోభిరన్వశైవరను సర్వేణ పుష్టైః । అను ద్విపదాను
చతుష్పదా వయస్థేవా నో యజ్ఞమృతుథా నయన్తు ॥౧॥౧౧॥౧౩॥

॥ భీలాని ॥

ఆ నో గోత్రా దర్పహి గోపతే గాస్సమస్మభ్యల్ సనయా యన్తు వాజాః । దివక్షా అసి
వృషభ సత్యశుష్మోఽస్మభ్యల్ సుమఘవన్ బోధి గోదాః ॥౧॥౧౨॥౧౪॥

॥ ఇత్యష్టావిల్శోఽధ్యాయః ॥

అగ్నిశ్చ తిస్రః(౩) బృహస్పత ఏకా(౧) ఇన్ద్ర గోమన్నీకా(౧) ఋతావానమీకా(౧) వైశ్వానరమీకా(౧)
వైశ్వానర ఏకా(౧) వైశ్వానరస్యైకా(౧) మరుత్వాః ఇస్త్రికా(౧) మహాః ఇన్ద్ర ఏకా(౧) అగ్నిర్ బుషిరేకా(౧)
అనువీరైరేకా(౧) ఆ న ఏకా(౧) ॥ అగ్నిశ్చ ద్వాదశానువాకేషు చతుర్దశ(౧౪) ।

॥ అధైకోనత్రిల్ శోఽధ్యాయః ॥

॥ పశ్చాచిత్యగ్నిమంత్రాః ॥

॥ అగ్నిస్తుతిః ॥

సమాస్త్వాగ్నీ బుతవో వర్ధయన్తు సఽవ్వత్సరా బుషయో యాని సత్యా । సన్ధివ్యేన
 దీదిహి రోచనేన విశ్వా ఆ భాహి ప్రదిశశ్చతస్యః ॥౧॥౧॥ సశ్శేధ్యస్వాగ్నే ప్ర చ బోధయేనముచ్చ
 తిష్ఠ మహతే సౌభగాయ । మా చ రిషదుపసత్తా తే అగ్నే బ్రహ్మాణస్తే యశసస్సన్తు
 మాన్యే ॥౨॥౨॥ త్వామగ్నే వృణతే బ్రాహ్మణా ఇమే శివో అగ్నే సఽవ్వరణే భవా నః ।
 సపత్నహా నో అభిమాతిజిచ్చ స్వే గయే జాగృహ్యప్రయుచ్ఛన్ ॥౩॥౩॥ ఇహైవాగ్నే అధి
 ధారయా రయిం మా త్వా ని క్రన్ పూర్వచితో నికారిణః । క్షత్రమగ్నే సుయమమస్తు
 తుభ్యముపసత్తా వర్ధతాస్తే అనిష్ఠతః ॥౪॥౪॥ క్షత్రేణాగ్నే స్వాయుస్సల్ రభస్వ మిత్రేణాగ్నే
 మిత్రధేయే యతస్వ । సజాతానాం మధ్యమస్థా ఏధి రాజ్ఞామగ్నే విహవ్యో దీదిహీహ
 ॥౫॥౫॥ అతి నిహో అతి సిధోఽత్యచిత్తిమత్యరాతిమగ్నే । విశ్వా హ్యగ్నే దురితా
 సహస్వాథాస్మభ్యల్ సహవీరల్ రయిన్దాః ॥౬॥౬॥ అనాధృష్యో జాతవేదా అనిష్ఠతో విరాళగ్నే
 క్షత్రభృద్దీదిహీహ । విశ్వా ఆశాః పుముశ్చాస్మానుషీర్భియశ్శివాభిరద్య పరి పాహి నో
 వృధే ॥౭॥౭॥ బృహస్పతే సవితర్బోధయేనల్ సల్ శితశ్శిత్సన్తరాల్ సల్ శిశాధి । వర్ధయేనం
 మహతే సౌభగాయ విశ్వ ఏనమను మదన్తు దేవాః ॥౮॥౮॥ అముత్రభూయాదధ యద్యమస్య
 బృహస్పతే అభిశస్తేరముశ్చాః । ప్రత్యోహతామశ్వినా మృత్యుమస్మాద్దేవానామగ్నే భిషజా
 శచీభిః ॥౯॥౯॥ ఉద్వయన్తమసస్పరి స్వః పుశ్యన్త ఉత్తరం । దేవస్తేవత్రా సూర్యమగన్తు
 జ్యోతిరుత్తమం ॥౧౦॥౧౦॥౧౦॥

॥ అగ్నిప్రజాపతిస్తుతి ॥

ఉఱర్ధ్వా అస్య సమిధో భవన్త్యర్ధ్వా శుక్రా శోచీల్ప్యగ్నేః । ద్యుమత్తమా సుప్రతీకస్య

సూ॒నోః॑ ||౧||౧౧|| త॒నూ॒నపా॒దసు॑రో వి॒శ్వవే॑దా దే॒వో దే॒వేషు॑ దే॒వః | ప॒థో అ॒నక్తు॑ మ॒ధ్వా
 ఘృ॒తేన॑ ||౨||౧౨|| మ॒ధ్వా య॒జ్ఞన్న॑క్షసే ప్రి॒ణానో॑ న॒రాశ॒ల్సో అగ్ని॑ | సు॒కృద్దే॒వస్స॑వి॒తా
 వి॒శ్వవారః॑ ||౩||౧౩|| అ॒చ్ఛాయ॑మే॒తి శ॒వసా॑ ఘృ॒తేనే॑శానో వ॒హ్నిర్నమ॑సా | అ॒గ్నిల్ సు॒చో
 అ॒ధ్వరే॑షు ప్ర॒యత్సు॑ ||౪||౧౪|| స య॒క్షద॑స్య మ॒హిమా॑న॒మగ్ని॑స్స ఈ॒ం మ॒న్త్రా సు॒ప్రయ॑సః
 | వ॒సుశ్చే॒తిషో॑ వ॒సుధా॑త॒మశ్చ॑ ||౫||౧౫|| ద్వా॒రో దే॒వీర॑వ్యస్య విశ్వే వ్రతా దదన్తే అగ్నేః |
 ఉ॒రువ్య॑చ॒సో ధా॒మ్నా ప॑త్యమానాః ||౬||౧౬|| తే అ॒స్య యో॑షణే ది॒వ్యే న యో॑నా ఉ॒షాసా॑నక్తా
 | ఇ॒మఁ య్య॑జ్ఞమ॒వతా॑మ॒ధ్వర॑న్వః ||౭||౧౭|| దై॒వ్యా హో॑తారా ఊ॒ర్ధ్వమ॑ధ్వరన్వోఽగ్ని
 ర్జి॒హ్వమ॑భి గృణీతం | కృ॒ణుత॑న్నస్వీష్టిం ||౮||౧౮|| తి॒స్రో దే॒వీర్భర్త॑రేదల్ సదన్వి॒శా
 స॒రస్వ॑తీ భారతీ | మ॒హీ గృ॑ణానా ||౯||౧౯|| తన్న॒స్తురీ॑పమద్భుతం పు॒రుక్షు॑ త్వష్టా
 సు॒వీరం॑ | రా॒యసో॑షఁ వ్యి వ్య॒తు నా॑భి॒మసీ॑ ||౧౦||౨౦|| వన॒స్పతే॑ఽవ సృ॒జా ర॑రా॒ణస్త॒నా
 దే॒వేషు॑ | అ॒గ్నిర్త్వా॑వ్యల్ శ॒మితా॑ సూ॒దయా॑తి ||౧౧||౨౧|| అగ్ని॒స్వాహో॑ కృ॒ణుహి॑ జాతవేద
 ఇ॒న్త్రాయ॑ హ॒వ్యం | విశ్వే॑ దే॒వా హ॒విరి॑ద॒ఙ్గాష॑న్తాం ||౧౨||౨౨||౨౩||

|| వాయువ్యపశోః యాజ్ఞానువాక్యాః ||

పి॒వో అ॒న్నా ర॒యివృ॑ధస్సుమే॒ధాశ్చే॑తస్సిషక్తి నియుతామభిశ్రీః | తే వాయవే సమనసో
 వి తస్థుర్విశ్వేన్నరస్వపత్యాని చక్రుః ||౧||౨౩|| రా॒యే ను య॒జ్ఞజ్ఞ॒తూ రో॑ద॒సీమే॑ రా॒యే
 దే॒వీ ధి॒షణా॑ ధా॒తి దే॒వమ్ | అ॒ధ వాయు॑న్నియుతస్సశ్చత స్వా ఉత శ్వేతఁ వ్యసుధితిన్నిరేకే
 ||౨||౨౪|| వాయురగ్రీగా యజ్ఞప్రీస్సాకఙ్గన్మనసా యజ్ఞం | శి॒వో ని॒యుద్భి॑శ్శివాభిః ||౩||౨౫||
 ప్రయాభిర్యాసీ దాశ్వాల్సమచ్ఛా నియుద్భిర్వాయ ఇష్టయే దురోణే | ని నో రయిల్
 సుభోజసఁ య్యువస్వ ని వీరఙ్గవ్యమశ్యఙ్గ రాధః ||౪||౨౬|| వాయో యే తే సహస్రిణో
 రథాసస్తేభిరాగహి | నియుత్వాన్తోనమపీతయే ||౫||౨౭|| ఏకయా చ దశభిశ్చ స్వభూతే
 ద్వాభ్యామిష్టయే విల్శతీ చ | తిస్సభిశ్చ వహసే త్రిల్శతా చ నియుద్భిర్వాయ ఇహ తా

వి ముఞ్చ ॥౬॥౨౮॥ నియుత్వాన్ వాయ ఆగహ్యయల్ శుక్రో అయామి తే । గన్తాసి
 సున్వతో గృహం ॥౭॥౨౯॥ వాయో శుక్రో అయామి తే మధ్వో అగ్నన్దివిష్టిమ । ఆ యాహి
 సోమపీతయే స్పారో దేవ నియుత్వతా ॥౮॥౩౦॥ ఆ నో నియుద్భిశ్శుతినీభిరధ్వరల్
 సహస్రిణీభిరుప యాహి యజ్ఞం । వాయో అస్మిన్తవనే మాదయస్వ యూయం పాత
 స్వస్తిభిస్సదా నః ॥౯॥౩౧॥ తవ వాయ ఋతస్పతే త్వష్టర్జామాతరద్భుత । అవాల్స్యా
 వృణీమహే ॥౧౦॥౩॥౩౨॥

॥ యాజ్ఞాపురోఽనువాక్యాః ॥

హిరణ్యగర్భ ఇత్యేషః । యేన ద్యౌరుగ్రా పృథివీ చ దృహ్సా యేన స్వస్తభితః
 య్యేన నాకః । యో అన్తరిక్షీ రజసో విమానః కృస్మై దేవాయ హవిషా విధేమ ॥౧॥౩౩॥
 యజ్కన్తసీ అవసా తస్తభాసే అభ్యైక్షేతాం మనసా రేజమాసే । యత్రాధి సూర ఉదితో
 విభాతి కస్మై దేవాయ హవిషా విధేమ ॥౨॥౩౪॥ ఆపో హ యద్భుహతీర్విశ్వమాయన్
 గర్భన్తధానా జనయన్తీరగ్నిం । తతో దేవానాల్ సమవర్తతాసురేకః కృస్మై దేవాయ
 హవిషా విధేమ ॥౩॥౩౫॥ యశ్చిదాపో మహినా పర్యవశ్యద్దక్షన్తధానా జనయన్తీర్యజ్ఞం ।
 యో దేవేష్వధి దేవ ఏక ఆసీత్ కస్మై దేవాయ హవిషా విధేమ । మా నో హిల్ సీజ్జనితా
 యః పృథివ్యా యో వా దివల్ సత్యధర్మా జజాన । యశ్చాపశ్చన్త్రా బృహతీర్జజాన కస్మై
 దేవాయ హవిషా విధేమ । ప్రజాపతే న త్వదేతాన్యన్యో విశ్వా జాతాని పరి తా బభూవ ।
 యత్కామాస్తే జుహుమస్తన్నో అస్తు వయల్ స్యామ పతయో రయాణాం ॥౪॥౪॥౩౬॥

॥ యాజ్ఞాపురోఽనువాక్యాః ॥

అగ్న ఆయాల్షి పవస ఆ సువోర్జ్మిషఞ్చ నః । ఆరే బాధస్వ దుచ్ఛనాం ॥౧॥౩౭॥
 అగ్నీ పవస్వ స్వపా అస్మై వర్చస్సువీర్యం । దధద్రయిం మయి పోషం ॥౨॥౩౮॥ అగ్నిర్ముషిః
 పువమానః ప్వాఞ్చజన్యః ప్పురోహితః । తమీమహే మహాగయం ॥౩॥౩౯॥ అభి త్వా శూర

నో॒ను॒మో॒ఽదు॒గ్ధా॒శవ॒ ధే॒నవః॑ । ఈ॒శా॒నమ॒స్య జగ॑తస్స్వర్ధృ॒శమీ॑శా॒నమి॒న్త తస్థ॑షః ॥౪॥౪౦॥
 న త్వా॒వాఁ అ॒న్యో ది॒వ్యో న పా॒ర్థి॒వో న జా॒తో న జని॑ష్యతే । అ॒శ్వా॒యన్తో మ॒ఘవ॑న్నిన్త
 వా॒జినో॑ గ॒వ్యన్త॒స్త్వా హ॒వామ॑హే ॥౫॥౪౧॥ త్వామి॒ద్ధి హ॒వామ॑హే సా॒తౌ వా॒జస్య॑ కార॒వః ।
 త్వాఁ వ్యు॒త్రేష్టి॑న్త స॒త్పతి॑న్న॒రన్తా॒స్త్వాఞ్శ్చా॒స్వర్వ॑తః ॥౬॥౪౨॥ స త్వ॑న్నశ్చి॒త్ర వ॒జ్రహ॑స్త
 ధృ॒ష్ణయా॑ మ॒హా స్త॒వానో॑ అ॒ద్రివః॑ । గా॒మశ్శ॒ల్ ర॒థ్యమి॑న్త స॒క్కి॒ర స॒త్రా వా॒జన్న॑ జి॒గ్యషే॑
 ॥౭॥౪౩॥ కయా॑ నశ్చి॒త్ర ఆ భు॑వదూ॒తీ స॒దా వృ॑ధస్స॒ఖా । కయా॑ శచి॒ష్ఠయా॑ వృ॒తా
 ॥౮॥౪౪॥ కస్త్వా॑ స॒త్యో మ॒దానాం॑ మ॒ల్ హి॒ష్యో మ॒త్సద॑న్ధ॒సః । దృ॒హ్మో చి॒దారు॑జీ వ॒సు
 ॥౯॥౪౫॥ ఆభీ॑ మ॒ ణస్స॑భీ॒నామ॑వితా జరి॒త్రౌణాం॑ । శ॒తం భ॑వా॒స్మాత॑యే ॥౧౦॥౪౬॥
 య॒జ్ఞా య॒జ్ఞా వో అ॒గ్నయే॑ గి॒రాగి॒రా చ దక్ష॑సి । ప్ర॒ప్ర వ॒యమ॑మృత॒శ్శాత॑వేద॒సం ప్రి॒యం
 మి॒త్రన్న శ॒ల్ సీషం॑ ॥౧౧॥౪౭॥ ఊ॒రో నపా॑త॒ల్ స హి॒నాయ॑మ॒స్మయ॑ుర్దాశే॒మ హ॒వ్యదా॑తయే
 । భు॒వద్వా॑జీష్వ॒వితా॑ భు॒వద్వృ॑ధ ఉ॒త త్రా॒తా త॒నూనాం॑ ॥౧౨॥౫॥౪౮॥

॥ చిత్త్యగ్నభిమర్షణమ్ ॥

సఁ వ్య॒త్సరో॑ఽసి పరి॒వత్సరో॑ఽసీదా॒వత్సరో॑ఽసీద్వ॒త్సరో॑ఽసి వత్సరో॑ఽసి । ఉ॒షస॑స్తే
 క॒ల్పన్తా॑మ॒హోరా॒త్రాస్తే॑ క॒ల్పన్తా॑మ॒ర్ధమా॒సాస్తే॑ క॒ల్పన్తాం॑ మా॒సాస్తే॑ క॒ల్పన్తా॑మృత॒వస్తే॑ క॒ల్పన్తా॑ల్
 సఁ వ్య॒త్సర॑స్తే క॒ల్పతాం॑ ॥౧॥౪౯॥ ప్రే॒త్యా ఏ॒త్యై స॒శ్చాశ్చ॑ ప్ర చ సార॒య । సు॒పర్ణ॑చి॒దసి
 తయా॑ దే॒వత॑యాజ్గి॒రస్వద్ ధృ॒వస్సీ॑ద ॥౨॥౬॥౫౦॥

॥ ఇతి ఏకోనత్రిల్శోఽధ్యాయః ॥

సమాస్తా దశ(౧౦) ఊర్ధ్వా ద్వాదశ(౧౨) పీఠో అన్నాన్ దశ(౧౦) హిరణ్యగర్భశ్చతస్రః(౪) అగ్న
 ఆయా షి ద్వాదశ(౧౨) సంవత్సరో ద్వే(౨) సమాస్తా పశనువాకేషు పశ్చాశత్(౫౧) ఇషి దేవస్య సమాః
 పశ్చాశత్ ॥

॥ అథ త్రిల్లశోఽధ్యాయః ॥

॥ సౌత్రామణీమన్తాః ॥

॥ ప్రయాజపైషాః ॥

హోతా యక్షత్సమిధేన్తమిశస్పదే నాభా పృథివ్యా అధి । దివో వర్షన్తనమిధ్యత
 ఓజిష్యశ్చర్షణీసహోఽవేత్వాజ్యస్య హోతర్యజ ॥౧॥౧॥ హోతా యక్షత్తనూన
 పాతమూతిభిర్జేతారమపరాజితం । ఇన్తన్దేవల్ స్వర్విదం పథిభిర్మధుమత్తమైర్నరాశల్సేన
 తేజసా వేత్వాజ్యస్య హోతర్యజ ॥౨॥౨॥ హోతా యక్షదిశాభిరిన్త్రమీళితమాజుహ్వన
 మమర్త్యమ్ । దేవో దేవైస్సవీర్యో వజ్రహస్తః పురన్దరో వేత్వాజ్యస్య హోతర్యజ ॥౩॥౩॥
 హోతా యక్షద్భర్షిషీన్తన్నిషద్వరఽవృషభన్నర్యాపసం । వసుభీరుద్దైరాదిత్యైస్సయుగ్భిర్భర్షి
 రాసదద్యేత్వాజ్యస్య హోతర్యజ ॥౪॥౪॥ హోతా యక్షదోజో న వీర్యల్ సహో ద్వార
 ఇన్త్రమవర్ధయన్ । సుప్తాయణా అస్మిన్ యజ్ఞే విశ్రయన్తామృతావృధో ద్వార ఇన్త్రాయ
 మీహ్నుషే వ్యన్తాజ్యస్య హోతర్యజ ॥౫॥౫॥ హోతా యక్షదుషే ఇన్త్రస్య ధేనూ సుదుఘే
 మాతరా మహీ । సవాతరో న తేజసా వత్సమిన్త్రమవర్ధతాఽవ్వీతామాజ్యస్య హోతర్యజ
 ॥౬॥౬॥ హోతా యక్షద్దైవ్యా హోతారా భిషజా సఖాయా హవిషేన్త్రం భిషజ్యతః । కవీ దేవో
 ప్రచేతసా ఇన్త్రాయ ధత్త ఇన్త్రయఽవ్వీతామాజ్యస్య హోతర్యజ ॥౭॥౭॥ హోతా యక్షత్తిస్రో
 దేవీర్న భే షజన్త్రయస్త్రీధా తవోఽపస ఇశా సరస్వతీ భారతీ మహీః ।
 ఇన్త్రపత్నీర్నవిష్మతీర్వ్యన్తాజ్యస్య హోతర్యజ ॥౮॥౮॥ హోతా యక్షత్త్వష్టారమిన్త్రన్దేవం
 భిషజల్ సుయజఙ్ఘ్రతశ్రీయం । పురురూపల్ సురేతసం మఘానమిన్త్రాయ త్వష్టా
 దధదిన్త్రయాణి వేత్వాజ్యస్య హోతర్యజ ॥౯॥౯॥ హోతా యక్షద్వనస్పతిల్ శమితారల్
 శతక్రతున్దియా జ్ఞోష్టారమిన్త్రయమ్ । మధ్యా సమఙ్జన్ పథిభిస్సుగీభిస్స్వదాతి యజ్ఞం

మధునా ఘృతేన వేత్వాజ్యస్య హోతర్యజ ॥౧౦॥౧౦॥ హోతా యక్షదిన్త్రున్ స్వాహాజ్యస్య
 స్వాహా మేదసస్వాహా స్తోకానాన్ స్వాహా స్వాహాకృతీనాన్ స్వాహా హవ్యసూక్తీనాం ।
 స్వాహా దేవా ఆజ్యపా జపాణా ఇన్త్ర ఆజ్యస్య వ్యన్తు హోతర్యజ ॥౧౦॥౧౧॥౧౧॥

॥ అనుయాజప్రైషాః ॥

దేవం బర్హిరిన్త్రున్ సుదేవస్తేవైర్వీరవత్ స్తీర్ణఁ వేద్యామవర్ధయత్ । వస్తోర్వృతం
 ప్రాక్తోర్భృతన్ రాయా బర్హిష్మతోఽత్యగాద్వసువసే వసుధేయస్య వేతు యజ ॥౧॥౧౨॥
 దేవీర్దావర ఇన్త్రున్ సజ్ఘాతే వీడ్యేర్యామన్నవర్ధయన్ । ఆ వత్సేన తరుణేన కుమారేణ చ
 మీవతాపార్వాణాన్ రేణుకకాటన్నుదన్తాఁ వ్వసువసే వసుధేయస్య వ్యన్తు యజ ॥౨॥౧౩॥
 దేవీ ఉషాసానక్తీన్త్రున్ య్యజ్ఞే ప్రయత్యహ్వేతాం । ధైవీర్విశః ప్రాయాసిష్టాన్ సుప్రీతే సుధితే
 వసువసే వసుధేయస్య వీతాఁ య్యజ ॥౩॥౧౪॥ దేవీ జోష్ఠీ వసుధితీ దేవమిన్త్రమవర్ధతాం
 । అయావ్యన్యాఘా ద్వేషాన్స్యాన్యా వక్షద్వసు వార్యాణి యజమానాయ శిక్షితే వసువసే
 వసుధేయస్య వీతాఁ య్యజ ॥౪॥౧౫॥ దేవీ ఊర్జాహుతీ దుఘే సుదుఘే పయసేన్త్రమవర్ధతాం
 । ఇషముర్జ మన్యా వక్షత్సగ్ధిన్ సపీతిమన్యా నవేన పూర్వన్దయమాసే పురాణేన
 నవమధాతామూర్జమూర్జాహుతీ ఊర్జయమాసే వసు వార్యాణి యజమానాయ శిక్షితే
 వసువసే వసుధేయస్య వీతాఁ య్యజ ॥౫॥౧౬॥ దేవా ధైవ్యా హోతారా దేవమిన్త్రమవర్ధతాం
 । హతాఘశాన్సా ఆభార్ఘాఁ వ్వసు వార్యాణి యజమానాయ శిక్షితౌ వసువసే వసుధేయస్య
 వీతాఁ య్యజ ॥౬॥౧౭॥ దేవీస్తిస్రస్తిస్త్రో దేవీః పుతిమిన్త్రమవర్ధయన్ । అస్సృక్షద్భారతీ
 దివన్ రుద్ధైర్యజ్ఞాన్ సరస్వతీళా వసుమతీ గృహాన్వసువసే వసుధేయస్య వ్యన్తు యజ
 ॥౭॥౧౮॥ దేవ ఇన్తో నరాశాన్సస్త్రివరాధస్త్రిబన్ధురో దేవమిన్త్రమవర్ధయత్ । శతేన
 శితిప్రష్మానామాహితస్సహస్రేణ ప్రవర్తతే మిత్రావరుణేదస్య హోత్రమర్హతో బృహస్పతిస్తోత్ర
 - మశ్వినా ధ్వర్యవఁ వ్వసువసే వసుధేయస్య వేతు యజ ॥౮॥౧౯॥ దేవో

దే॒ వై॒ర్వ॒న॒స్సు॒త్తి॒ర్వి॒ర॒ణ్య॒ప॒ర్ణో॒ మ॒ధు॒శా॒ఖ॒స్సు॒పి॒ప్ప॒లో॒ దే॒వ॒మి॒న్త్ర॒మ॒వ॒ర్ధ॒య॒త్ |
 ది॒వ॒మ॒గ్రీ॒ణా॒స్సు॒క్ష॒దా॒న్త॒రి॒క్షం॒ పృ॒థి॒వీ॒మ॒దృ॒ప్సీ॒ద్వ॒సు॒వ॒సే॒ వ॒సు॒ధే॒య॒స్య॒ వే॒తు॒ య॒జ॒ ||౯||౨౦||
 దే॒వం॒ బ॒ర్హి॒ర్వా॒రి॒తీ॒నా॒న్దే॒వ॒మి॒న్త్ర॒మ॒వ॒ర్ధ॒య॒త్ | స్వా॒స॒స్థ॒మి॒న్త్రే॒ణా॒స॒న్న॒మ॒న్యా
 బ॒ర్హి॒ప్స్య॒భ్య॒భూ॒ద్వ॒సు॒వ॒సే॒ వ॒సు॒ధే॒య॒స్య॒ వే॒తు॒ య॒జ॒ ||౧౦||౨౧|| దే॒వో
 అ॒గ్ని॒స్వి॒ష్ట॒కృ॒ద్దే॒వ॒మి॒న్త్ర॒మ॒వ॒ర్ధ॒య॒త్ | స్వి॒ష్ట॒జ్క॒ర్వ॒న్తి॒స్వి॒ష్ట॒కృ॒త్ స్వి॒ష్ట॒మ॒ద్య॒ క॒రో॒తు॒ నో
 వ॒సు॒వ॒సే॒ వ॒సు॒ధే॒య॒స్య॒ వే॒తు॒ య॒జ॒ ||౧౧||౨౨|| అ॒గ్ని॒మ॒ద్య॒ హో॒తా॒ర॒మ॒వృ॒ణీ॒తా॒యః
 య్య॒జ॒మా॒నః॒ పు॒చ॒న్ ప॒క్షీః॒ పు॒చ॒న్ పు॒రో॒ఛా॒శం॒ బ॒ధ్న॒న్మి॒న్త్రా॒య॒ చ్చా॒గం | సూ॒ప॒స్థా॒ అ॒ద్య
 దే॒వో॒వ॒న॒స్పు॒తి॒ర॒భ॒వ॒ది॒న్త్రా॒య॒ చ్చా॒గే॒న | అ॒ఘ॒తం॒ మే॒ద॒స్తః॒ పృ॒తి ప॒చ॒తా॒గృ॒భీ॒దవీ॒వృ॒ధత
 పు॒రో॒ఛా॒శే॒న | త్వా॒మ॒ద్య॒ ఋ॒షే॒ ||౧౨||౨౩||

॥ ప్రయాజపైషాః ॥

హో॒తా॒ య॒క్ష॒త్స॒మి॒ధా॒నం॒ మ॒హా॒ద్య॒శ॒స్సు॒స॒మి॒ద్ధః॒ వృ॒రే॒ణ్య॒మ॒గ్ని॒మి॒న్త్రః॒ వ్య॒యో॒ధ॒సం
 | గా॒య॒త్రీ॒ఞ్చా॒న్త॒ ఇ॒న్త్రి॒య॒న్త్ర్య॒వి॒జ్గాః॒ వ్య॒యో॒ ద॒ధ॒ద్వే॒త్వా॒జ్య॒స్య॒ హో॒త॒ర్య॒జ॒ ||౧||౨౪|| హో॒తా
 య॒క్ష॒త్త॒నూ॒న॒పా॒త॒ము॒ద్భి॒దః॒ య్య॒జ్గ॒ర్భ॒మ॒ది॒తి॒ర్దధే॒ శు॒చి॒మి॒న్త్రః॒ వ్య॒యో॒ధ॒సం | ఉ॒ష్ణి॒హా॒ఞ్చా॒న్త
 ఇ॒న్త్రి॒య॒న్ది॒త్య॒వా॒హ॒జ్గాః॒ వ్య॒యో॒ ద॒ధ॒ద్వే॒త్వా॒జ్య॒స్య॒ హో॒త॒ర్య॒జ॒ ||౨||౨౫|| హో॒తా
 య॒క్ష॒దీ॒శే॒న్య॒మీ॒ళితః॒ వృ॒త్ర॒హ॒న్త॒మ॒మి॒ళా॒భి॒రీ॒డ్య॒ప్ స॒హ॒సో॒మ॒మి॒న్త్రః॒ వ్య॒యో॒ధ॒సం |
 అ॒ను॒ష్టు॒భా॒ఞ్చా॒న్త॒ ఇ॒న్త్రి॒యం॒ ప॒ఞ్చా॒వి॒జ్గాః॒ వ్య॒యో॒ ద॒ధ॒ద్వే॒త్వా॒జ్య॒స్య॒ హో॒త॒ర్య॒జ॒ ||౩||౨౬||
 హో॒తా॒ య॒క్ష॒త్స॒బ॒ర్హి॒షం॒ పూ॒ష॒ణ్య॒న్త॒మ॒మ॒ర్త్య॒ప్ సీ॒ద॒న్తం॒ బ॒ర్హి॒షి॒ ప్రి॒యే॒మృ॒తే॒న్త్రః
 వ్య॒యో॒ధ॒సం | బృ॒హ॒తీ॒ఞ్చా॒న్త॒ ఇ॒న్త్రి॒య॒న్త్రి॒వ॒త్స॒జ్గాః॒ వ్య॒యో॒ ద॒ధ॒ద్వే॒త్వా॒జ్య॒స్య॒ హో॒త॒ర్య॒జ॒
 ||౪||౨౭|| హో॒తా॒ య॒క్ష॒ద్వ్య॒చ॒స్వ॒తీ॒స్సు॒ప్తా॒య॒ణా॒ ఋ॒తా॒వృ॒ధో॒ ద్వా॒రో
 దే॒వీ॒ర్వి॒ర॒ణ్య॒యీ॒ర్బృ॒హీ॒ణా॒మి॒న్త్రః॒ వ్య॒యో॒ధ॒సం | ప॒ఙ్కి॒ఞ్చా॒న్త॒ ఇ॒హే॒న్త్రి॒య॒న్తు॒ర్య॒వా॒హ॒జ్గాః
 వ్య॒యో॒ ద॒ధ॒ద్వ్య॒న్తా॒జ్య॒స్య॒ హో॒త॒ర్య॒జ॒ ||౫||౨౮|| హో॒తా॒ య॒క్ష॒త్స॒వే॒శసా॒ సు॒శి॒వే॒ బృ॒హ॒తీ

ఉభే నక్తోషాసా న దర్భతే విశ్వమిన్ద్రం వ్యయోధసం । త్రిష్టుభశ్చాన్త ఇహేన్ద్రియం
 వష్టవాహజ్గాం వ్యయో దధద్వీతామాజ్యస్య హోతర్యజ ॥౧౧॥౨౯॥ హోతా యక్షత్రచేతసా
 దేవనాముత్తమం య్యశో హోతారా దైవ్యా కవీ సయుజేన్ద్రం వ్యయోధసం । జగతీశ్చాన్త
 ఇన్ద్రియమనడ్వాహజ్గాం వ్యయో దధద్వీతామాజ్యస్య హోతర్యజ ॥౧౨॥౩౦॥ హోతా
 యక్షత్రేశస్వతీస్తిస్తో దేవీర్హిరణ్యయీర్భారతీర్బృహతీర్మహీః పుతిమిన్ద్రం వ్యయోధసం ।
 విరాజశ్చాన్త ఇహేన్ద్రియన్దేనుజ్గాన్త వయో దధద్వీతామాజ్యస్య హోతర్యజ ॥౧౩॥౩౧॥ హోతా
 యక్షత్సరేతసన్త్వష్టారం పుష్టివర్ధనం రూపాణి బిభృతం పుథక్పష్టిమిన్ద్రం వ్యయోధసం
 । ద్విపదశ్చాన్త ఇన్ద్రియముక్షాణజ్గాన్త వయో దధద్వీతామాజ్యస్య హోతర్యజ ॥౧౪॥౩౨॥ హోతా
 యక్షద్వనస్పతిం శమితారం శతక్రతుం హిరణ్యపర్ణముక్తీనం రశనాం బిభృతం వ్యశిం
 భగమిన్ద్రం వ్యయోధసం । కకుభశ్చాన్త ఇహేన్ద్రియం వ్యశాం వ్యేహతజ్గాం వ్యయో
 దధద్వీతామాజ్యస్య హోతర్యజ ॥౧౫॥౩౩॥ హోతా యక్షత్సాహకృతీర్గ్నిజ్గృహపతిం
 పుథగ్వరుణం భేషజుజ్కత్సమిన్ద్రం వ్యయోధసం । అతిచ్ఛన్తసశ్చాన్త ఇన్ద్రియం
 బృహదృషభజ్గాం వ్యయో దధద్వీతామాజ్యస్య హోతర్యజ ॥౧౬॥౩౪॥

॥ అనుయాజప్రైషాః ॥

దేవం బర్హిర్వయోధసన్దేవమిన్ద్రమవర్ధయత్ । గాయత్ర్యా చ్ఛన్దసేన్ద్రియశ్చక్షురిన్ద్రే
 వయో దధద్వసువసే వసుధేయస్య వేతు యజ ॥౧౭॥౩౫॥ దేవీర్ద్వారో వయోధసం
 శుచిమిన్ద్రమవర్ధయన్ । ఉష్ణిహో చ్ఛన్దసేన్ద్రియం ప్రాణమిన్ద్రే వయో దధద్వసువసే వసుధేయస్య
 వ్యన్తు యజ ॥౧౮॥౩౬॥ దేవీ ఉషాసానక్తా దేవమిన్ద్రం వ్యయోధసన్దేవీ దేవమవర్ధతాం ।
 అనుష్టుభా చ్ఛన్దసేన్ద్రియం బలమిన్ద్రే వయో దధద్వసువసే వసుధేయస్య వీతాయ్యజ
 ॥౧౯॥౩౭॥ దేవీ జోష్ఠీ వసుధితీ దేవమిన్ద్రం వ్యయోధసన్దేవీ దేవమవర్ధతాం । బృహత్యా
 చ్ఛన్దసేన్ద్రియం శ్రోత్రమిన్ద్రే వయో దధద్వసువసే వసుధేయస్య వీతాయ్యజ ॥౨౦॥౩౮॥

దేవీ ఊర్జాహుతీ దుఘే సుదుఘే పయనేస్త్రఽవ్యయోధసన్దేవీ దేవమవర్ధతాం । పఞ్క్య
 చ్చన్దసేన్త్రియల్ శుక్రమిన్ద్రే వయో దధద్వసువసే వసుధేయస్య వీతాఽ య్యజ ॥౫॥౩౯॥
 దేవా దైవ్యా హోతారా దేవమిన్ద్రఽవ్యయోధసన్దేవో దేవమవర్ధతాం । త్రిష్టుభా
 చ్చన్దసేన్త్రియన్ద్విషిమిన్ద్రే వయో దధద్వసువసే వసుధేయస్య వీతాఽ య్యజ ॥౬॥౪౦॥
 దేవీస్త్రస్త్రస్త్రో దేవీర్వయోధసం పతిమిన్ద్రమవర్ధయన్ । జగత్యా చ్చన్దసేన్త్రియల్ శూషమిన్ద్రే
 వయో దధద్వసువసే వసుధేయస్య వ్యస్తు యజ ॥౭॥౪౧॥ దేవో నరాశల్సో దేవమిన్ద్రఽ
 వ్యయోధసన్దేవో దేవమవర్ధయత్ । విరాజా చ్చన్దసేన్త్రియల్ రూషమిన్ద్రే వయో దధద్వసువసే
 వసుధేయస్య వేతు యజ ॥౮॥౪౨॥ దేవో వనస్పతిర్దేవమిన్ద్రఽవ్యయోధసన్దేవో
 దేవమవర్ధయత్ । ద్విపదా చ్చన్దసేన్త్రియం భగమిన్ద్రే వయో దధద్వసువసే వసుధేయస్య
 వేతు యజ ॥౯॥౪౩॥ దేవం బర్హిర్వారితీనాన్దేవమిన్ద్రఽవ్యయోధసన్దేవమవర్ధయత్ ।
 కకుభా చ్చన్దసేన్త్రియఽ య్యశ ఇన్ద్రే వయో దధద్వసువసే వసుధేయస్య వేతు యజ
 ॥౧౦॥౪౪॥ దేవో అగ్నిస్వీష్టకృద్దేవమిన్ద్రఽవ్యయోధసన్దేవో దేవమవర్ధయత్ । అతిచ్ఛన్దసా
 చ్చన్దసేన్త్రియఞ్క్ష్త్రమిన్ద్రే వయో దధద్వసువసే వసుధేయస్య వేతు యజ ॥౧౧॥౪౫॥
 అగ్నిమద్య హోతారమృణీతాయఽ య్యజమానః పుచన్ పక్తిః పుచన్ పురోఛాశం
 బధ్నన్త్రిన్త్రాయ వయోధసే చ్చాగం । సూషస్థా అద్య దేవో వనస్పతిరభవద్త్రిన్త్రాయ వయోధసే
 చ్చాగేన । అఘత్తం మేదస్తః పృతి పచతాగృభీదవీవృధత పురోఛాశేన । త్వామద్య ఋషే
 ॥౧౨॥౪౬॥

॥ ఇతి త్రిల్శోఽధ్యాయః ॥

హోతాయక్షదేకాదశ(౧౧) దేవం బర్హిర్వాదశ(౧౨) హోతాయక్షదేకాదశ(౧౧) దేవం బర్హిర్వాదశ(౧౨)॥
 హోతా యక్షచ్ఛతురనువాకేషు షట్పత్వారిల్శత్(౪౬) ॥ ప్రాణా-వాజ-హోతా-యజ్ఞ షట్పత్వారిల్శత్

॥ మంత్రజ్ఞాపనసూచీ ॥

కారికాస్తు ప్రవక్ష్యామి కాణ్వానాం హితకామ్యయా । ఆదావేతాం చ స్మృత్వాథ బ్రూయాద్వేవం క్రమాద్బుధః॥
హోతా యక్షత్సమీహైవ తనూనపాతముతిభిః । ఇళాభిర్బర్హిషీన్త్రం చ చతుర్ణాం వేతు విద్యతే ॥
ఓజో వ్యన్తు హ్యషే దైవా నమోర్వీతాం వదేత్సదా । తిస్రో వ్యన్తు చ త్వష్టారం వనస్పతిం వేతు కథ్యతే ॥
ఇన్త్ర వ్యన్త్వీతి చ బ్రూయాదనువాకే ప్రథమే తథా । అర్ధరాం ద్వితీయే తు వక్ష్యతే ప్రథమం పదమ్ ॥
దేవం బర్హిర్వస్తోర్వేతు దేవీర్దావరావత్సయాస్తథా । వ్యన్త్వాథ దేవీ ఉషాసానక్తా దేవీర్విశస్తతః ॥
దేవీ జోష్ఠీ చాయావి దేవీ ఊర్జాహుతీ తథా । ఇషమూర్జం చాపి దేవా దైవ్యా హతాఘశల్ సదా ॥
చతుర్వీతామితి జ్ఞేయం దేవీస్తీస్రోఽస్పృక్షదిహా । దేవ ఇన్త్రశ్శతేనాథ దేవో దేపైర్దివం తథా ॥
దేవం బర్హిశ్చ స్వాసన్తం దేవోఽగ్నిః స్విష్టకృత్తథా । స్విష్టంకుర్వంశ్చ పంచానామేతాసాం వేతు సర్వదా ॥
అగ్నిమద్య సూపస్థాశ్చాఘత్వామద్య యథాక్రమమ్ । తృతీయే తు ప్రవక్ష్యామి పునర్దర్శశః క్రమాత్ ॥
హోతా యక్షత్సమీహైవ గాయత్రీం సత్ర్యవిం తతః । తనూనపాతముష్ణిహం దిత్యవాహం యథాక్రమమ్ ॥
ఈశేన్యం చానుష్టుభం తు సుపంచావీం సుబర్హిషమ్ । బృహతీం త్రివత్సం మధ్యేతు ఉక్తా వేతు చతుస్పమ॥
వ్యచసతీం పజ్జిం చాథ తుర్యవాహం చ వ్యంతు హి । సువేశసా త్రిష్టుభం చ పష్టవాహం సమం తథా ॥
ప్రచేతసా చ జగతీమనడ్వాహం తదుత్తరమ్ । ద్వయోర్వీతాం చాధిగమ్య వేశస్వతీశ్చ సర్వదా ॥
విరాజం వ్యన్తు ధేనుం హి సురేతసమథాపి చ । ద్విపదం బోధ్యముక్షాణం వనస్పతిం కకుభం వశమ్ ॥
తయోస్తు వేత్విహ బ్రూయాత్సాహో కృతీర్యథాక్రమమ్ । వ్యంత్రతిచ్ఛన్దసం పూర్వమేవం జ్ఞేయం తృతీయకీ॥
పునరన్యం ప్రవక్ష్యామి హ్యనువాకం చతుర్థకమ్ । దేవం బర్హిశ్చ గాయత్ర్యాః చక్షుర్వేతు సదా బుధః ॥
దేవీర్దావరస్తాష్ణిహం చ ప్రాణం వ్యన్తు వదేత్త్రమమ్ । దేవ్యుషాసానుష్టుభా చ బలం వీతాం వదేత్సదా ॥
దేవీ జోష్ఠీ బృహత్వాథ శ్రోత్రం వీతాం చ కథ్యతే । దేవీ ఊర్జాహుతీ పజ్కా శుక్రం వీతాం క్రమేణ తు ॥
దేవా దైవ్యాశ్చ వీతాం తు త్రిష్టుభోఽథ త్విషీహ తు । దేవీస్తీసః పతిం వ్యన్తు జగత్యా శూషముత్తరీ॥
దేవో నరాశం వేత్వాథ విరాజా రూపమిత్యపి । దేవో వనస్పతిర్వేతు ద్విపదాం చ భగం స్మృతమ్॥
దేవం బర్హిశ్చ కకుభా యశో వేతి క్రమేణ చ । దేవోఽగ్నిరతిచ్ఛన్దసా క్షత్రం వేతు నిత్యశః ॥
అగ్నిమద్య సూపస్థాశ్చ అఘత్తమ్)చ ఏవ హి । ఏవం త్రింశతితమేఽధ్యాయేఽనువాకేషు చతుస్పమ ॥
యః స్మరేత్కారికాం ప్రేక్ష్య వారం వారం బుధో యథా । స నరో నిశ్చలో భూత్వా వక్తుం శక్నోతి సర్వదా ॥

॥ ఇతి తృతీయ దశకమ్ ॥

౧౮౨

॥ కాబ్యసంహితా ॥

॥ ఆశ్వమేధకమంత్రాః ॥

కే॒తు॒ఙ్కృ॒ణ్వా॒న్న॒కే॒త॒వే॒ పే॒శో॒ మ॒ర్యా॒ అ॒పే॒శ॒సే॒ । స॒ము॒ష॒ద్భి॒ర॒జా॒య॒థాః ॥౧॥౧౨॥
 జీ॒మూ॒త॒స్యే॒వ భ॒వ॒తి ప్ర॒తీ॒కఁ య్యు॒ద్వర్మి॒ యా॒తి స॒మదా॒ము॒వస్థే॑ । అ॒నా॒వి॒ద్ధయా॒ త॒న్వా
 జ॒య త్వ॒ల్ స త్వా వర్మ॑ణో మ॒హి॒మా పి॒వర్తు ॥౨॥౧౩॥ ధ॒న్వనా॒ గా ధ॒న్వనా॒జి॒జ్ఞయే॒మ
 ధ॒న్వనా॒ తీ॒వ్రా॒స్స॒మదో॑ జ॒యే॒మ । ధ॒ను॒శ్శత్రో॑ర॒ప॒కా॒మ॒ఙ్కృ॒ణోతి॒ ధ॒న్వనా॒ స॒ర్వాః పు॒ద్రిశో
 జ॒యే॒మ ॥౩॥౧౪॥ తే॒ ఆ॒చ॒ర॒న్తి స॒మనే॒వ యోషా॑ మా॒తే॒వ పు॒త్రం బి॒భృతా॑ము॒వస్థే॑ । అ॒ప
 శ॒త్రూ॒న్విధ్య॑తాల్ స॒ఁవ్వి॒దా॒సే ఆర్తి॒ ఇ॒మే వి॒ష్ప॒రన్తి॒ అ॒మిత్రాన్ ॥౪॥౧౫॥ వ॒క్ష్యన్తి॒వేదా॑గ॒నీగ॒న్తి
 కర్ణం॑ ప్రి॒యల్ స॒ఖాయం॑ పరి॒షస్వ॒జానా॑ । యోషే॒వ శి॒క్ష్మే వి॒తతా॑ధి ధ॒న్వజ్ఞా॒య ఇ॒యల్
 స॒మనే॒ పా॒ర॒యన్తి ॥౫॥౧౬॥ అ॒హి॒రి॒వ భో॒గైః పు॒ర్యేతి॒ బా॒హు॒ఙ్జ్ఞా॒యా హే॒తిం పరి॒బాధ॑మా॒నః
 । హ॒స్త॒ఘ్నా వి॒శ్వా వ॒యునా॑ని వి॒ద్వాన్ పు॒మాన్పు॒మాల్సం పరి॑ పా॒తు వి॒శ్వ॒తః ॥౬॥౧౭॥
 బ॒హ్వి॒నాం పి॒తా బ॒హు॑ర॒స్య పు॒త్రశ్చి॒శ్నా కృ॑ణోతి స॒మనా॒వగ॑త్య । ఇ॒మధి॑స్స॒ఙ్క్యాః పృతా॑నాశ్చ
 స॒ర్వాః పు॒ష్ఠే ని॒నద్ధో జ॒యతి॒ ప్ర॒సూ॒తః ॥౭॥౧౮॥ సు॒ప॒ర్ణఁ వ్యస్తే॑ మృ॒గో అ॒స్యా దన్తో
 గో॒భి॒స్సన్న॑ద్ధా పతతి ప్ర॒సూతా॑ । య॒త్రా న॒ర॒స్స॒ఙ్గా వి చ ద్ర॒వన్తి తత్రా॑స్మ॒భ్యమి॒షవ॑శ్శర్మ
 యల్సన్ ॥౮॥౧౯॥ వ॒నస్ప॑తే వి॒డ్య॒జ్గో హి భూ॑యా అ॒స్మత్స॒ఖా ప్ర॒త॒రణ॑స్సు॒వీరః॑ । గో॒భి॒స్సన్న॑ద్ధో
 అ॒సి వి॒ళయ॑స్వా॒స్థాతా తే జ॒యతు॒ జే॒త్వాని ॥౯॥౨౦॥ రథే॑ తి॒ష్ఠన్న॑యతి వా॒జినః॑ పు॒రో
 య॒త్ర య॒త్ర కా॒మయ॑తే సు॒షా॒రథిః॑ । అ॒భీ॒శూ॒నాం మ॒హి॒మానం॑ ప॒నాయ॑త మ॒నః
 పు॒శ్చాద॑ను య॒చ్ఛన్తి ర॒శ్మయః॑ ॥౧౦॥౨౧॥ ఆ జ॒ఙ్ఘన్తి॒ సాస్వే॑షా॒ఙ్గఘ॒నాఁ ఉ॒ప జి॒ఘ్నుతే॑ ।
 అ॒శ్వాజ॑ని ప్ర॒చే॒తసో॑ఽశ్వా॒న్తమ॑త్స్వ చోదయ ॥౧౧॥౨౨॥ ఉ॒ప శ్వా॑సయ పృథి॒వీము॑త
 ద్యాం పు॒రుత్రా తే మ॒నుతాఁ వి॒ష్ఠిత॑ఙ్గత్ । స దు॒న్దుభే॑ స॒జూరి॑స్త్రిణ దే॒వైర్దు॒రాద్ధవీ॑యా
 అ॒ప సే॑ధ శత్రూన్ ॥౧౨॥౨౩॥

॥ ఆశ్వమేధికమన్తాః ॥

యదక్ర॑న్ధః పృ॑థమ॒శ్వా॒యమా॑న ఉ॒ద్య॑న్త॒స్సము॒ద్రాదు॒త వా పు॑రీ॒షాత్ । శ్యే॑న॒స్య ప॒క్షా
 హ॑రి॒ణస్య॑ బా॒హూ ఉ॒పస్తు॒త్యం మహి॑ జా॒తస్తే॒ అర్వ॑న్ ॥౧॥౨౪॥ యమే॑న ద॒త్తన్త్రి॒త
 ఏ॒నమా॒యునగి॑న్త్ర ఏ॒ణం ప్ర॒థమో॑ అ॒ధ్యతి॒ష్ఠత్ । గ॒న్ధర్వో॑ అ॒స్య ర॒శనా॑మ॒గృభ్లాత్ సూ॒రాదశ్వ॑
 వ్యస॑వో నిర॒తష్ట ॥౨॥౨౫॥ అసి॑ య॒మో అస్యా॑ది॒త్యో అర్వ॑న్నసి త్రి॒తో గు॒హ్యేన॑ వ్ర॒తేన॑ ।
 అసి॑ సోమే॒న స॒మయా॑ వి॒పుక్త ఆ॒హుస్తే॑ త్రీ॒ణి ది॒వి బ॒న్ధనా॑ని ॥౩॥౨౬॥ త్రీ॒ణి త ఆ॒హుర్ది॒వి
 బ॒న్ధనా॑ని త్రీ॒ణ్యపు॒ త్రీ॒ణ్యస్త॑స్స॒ముద్రే॑ । ఉ॒తేవ॑ మే వ॒రుణా॑శ్శస్త్ర॒స్వర్వన్ య॑త్రా త ఆ॒హుః
 పు॒రమ॑శ్శా॒నిత్రం ॥౪॥౨౭॥ ఇ॒మా తే॑ వా॒జిన్న॒వమా॑ర్జనా॒నీమా శ॒ఘానా॑న్ స॒నితు॑ర్ని॒ధానా॑ ।
 అత్రా॑ తే భ॒ద్రా ర॒శనా అప॑శ్య॒మృత॑స్య యా అ॒భిర॑క్ష॒న్తి గో॒పాః ॥౫॥౨౮॥ ఆత్మా॑న॒స్తే
 మన॑సా॒రాద॒జానా॑మ॒వో ది॒వా ప॒తయ॑న్తం ప॒తఙ్గం । శి॒రో అప॑శ్యం ప॒థిభి॑స్సుగీ॒భిర॑రే॒ణుభి
 -రే॒ణ్ణిహ॑మా॒నం ప॒తత్రి ॥౬॥౨౯॥ అత్రా॑ తే రూ॒పము॑త్త॒మమప॑శ్య॒శ్శగీ॒షమా॑ణమి॒ష ఆప॑దే
 గోః । యదా॑ తే మ॒ర్తో అను॑ భో॒గమా॑న॒శాది॑ద్ గ్ర॒సీష్ఠ ఓ॒షధీ॑రజీ॒గః ॥౭॥౩౦॥ అను॑ త్వా
 రథో॑ అను మ॒ర్యో అర్వ॑న్నను గా॒వోఽను॑ భ॒గః కృ॒నీనా॑ం । అను॑ వ్రా॒తాస॑స్తవ స॒ఖ్యమీ॑యురను
 దే॒వా మ॒మిరే వీ॑ర్య॒స్తే ॥౮॥౩౧॥ హి॒రణ్య॑శ్శు॒జ్గోఽయా అ॒స్య పా॒దా మనో॑జ॒వా అవ॑ర ఇ॒న్త్ర
 ఆ॒సీత్ । దే॒వా ఇ॒దస్య॑ హ॒విర॑ద్య॒మాయ॑న్యో అర్వ॒న్తం ప్ర॒థమో॑ అ॒ధ్యతి॒ష్ఠత్ ॥౯॥౩౨॥
 ఈ॒ర్మాన్తా॑స॒ సి॒లిక॑మ॒ధ్యమా॑స॒స్సన్ శూ॑ర॒ణాసో ది॒వ్యాసో॑ అత్యాః । హ॒న్సా॒ఇవ శ్రీ॑ణి॒శో
 య॑తస్తే॒ యదా॑క్షి॒షుర్ది॒వ్యమ॒జ్మమ॑శ్వాః ॥౧౦॥౩౩॥ తవ॑ శరీ॒రం ప॒తయి॑ష్ణ॒వర్వన్త॑వ చి॒త్తం
 వ్యా॑త॒ఇవ ధృ॑జీ॒మాన్ । తవ॑ శృ॒జ్గణి॑ వి॒ష్ఠితా॑ పు॒రుత్రా॑ర॒ణ్యేషు॑ జ॒ర్భురా॑ణా చ॒రన్తి
 ॥౧౧॥౩౪॥ ఉ॒ప ప్రా॑గా॒చ్ఛస॑న॒న్వ్యాజ్య॑ర్వా దే॒వద్రీ॑చా మ॒నసా॑ దీ॒ధ్యానః॑ । అ॒జః పు॒రో
 నీ॒యతే॑ నా॒భిర॑స్యా॒ను ప॑శ్చా॒త్కవ॑యో యన్తి రే॒భాః ॥౧౨॥౩౫॥ ఉ॒ప ప్రా॑గా॒త్పర॑మ॒న్
 య్య॑త్స॒ధస్త॑మ॒ర్వాన్ అ॒చ్ఛా పి॒తరం॑ మా॒తర॑శ్చ । అ॒ద్యా దే॒వాశ్శా॑ష్ట॒తమో॑ హి గ॒మ్యా
 అ॒థాశా॑స్తే దా॒శుషే॑ వా॒ర్యాణి॑ ॥౧౩॥౩౬॥

॥ ఆశ్వమేధకమంత్రాః ॥

సమిద్ధో అద్య మనుషో దురోణే దేవో దేవాన్యజసి జాతవేదః । ఆ చ వహ
 మిత్రమహశ్చికిత్వాన్త్వన్దూతః క్కవిరసి ప్రచేతాః ॥౧॥౩౭॥ తనూనపాత్పథ ఋతస్య
 యానాన్మధ్వా సమఞ్జన్త్వదయా సుజిహ్వా । మన్మాని ధీభిరుత యజ్ఞమృన్ధన్ దేవత్రా
 చ కృణుహ్యధ్వరన్నః ॥౨॥౩౮॥ నరాశ్చసస్య మహిమానమేషాముప స్తోషామ యజతస్య
 యజ్ఞైః । యే సుక్రతవశ్శుచయో ధియన్ధాస్త్వదన్తి దేవా ఉభయాని హవ్యా ॥౩॥౩౯॥
 ఆజుహ్వన ఈడ్యో వన్త్యశ్చా యాహ్యగ్నీ వసుభిస్సజోషాః । త్వన్తేవానామసి యహ్వా
 హోతా స ఏనాన్యక్షీషితో యజీయాన్ ॥౪॥౪౦॥ ప్రాచీనం బర్హిః పృదిశా పృథివ్యా వస్తోరస్యా
 వృజ్యతే అగ్రీ అహ్నాం । వ్యుప్రథతే వితరః వ్వరీయో దేవేభ్యో అదితయే స్యోనం
 ॥౫॥౪౧॥ వ్యచస్వతీరుర్వియా విశ్రయన్తాం పతిభ్యో న జనయశ్శుంభమానాః । దేవీర్దావరో
 బృహతీర్విశ్వమిన్వా దేవేభ్యో భవత సుప్రాయణాః ॥౬॥౪౨॥ ఆ సుష్వయన్తీ యజతే
 ఉపాకే ఉషాసానక్తా సదతాన్తి యోనౌ । దివ్యే యోషణే బృహతీ సురుక్మే అధి శ్రియల్
 శుక్రపిశన్దధానే ॥౭॥౪౩॥ దైవ్యా హోతారా ప్రథమా సువాచా మిమానా యజ్ఞం మనుషో
 యజధ్యై । ప్రచోదయన్తా విదధేషు కారూ ప్రచీనజ్యోతిః పృదిశా దిశన్తా ॥౮॥౪౪॥ ఆ నో
 యజ్ఞం భారతీ తూయమేత్విశా మనుష్వదిహ చేతయన్తి । తిస్తో దేవీర్బర్హిరేదల్ స్యోనల్
 సరస్వతీ స్వపసస్సదన్తు ॥౯॥౪౫॥ య ఇమే ద్యావాపృథివీ జనిత్రీ రూషైరపిల్శద్భువనాని
 విశ్వా । తమద్య హోతరిషితో యజీయాన్దేవన్త్వష్టారమిహ యక్షి విద్వాన్ ॥౧౦॥౪౬॥
 ఉపావస్పజ త్మన్యా సమఞ్జన్తేవానాం పాథ ఋతుథా హవీల్షి । వనస్పతిశ్శమితా దేవో
 అగ్నిస్త్వదన్తు హవ్యం మధునా ఘృతేన ॥౧౧॥౪౭॥ సద్యో జాతో వ్యమిమీత
 యజ్ఞమగ్నిర్దేవానామభవత్పురోగాః । అస్య హోతుః పృదిశ్యతస్య వాచి స్వాహాకృతల్
 హవిరదన్తు దేవాః ॥౧౨॥౪౮॥

॥ ఆశ్వమేధికమంత్రాః ॥

అ॒గ్నే॑యే॒ గా॒య॒త్రా॒య॒ త్రి॒వృ॒తీ॑ రా॒థ॒న్త॒రా॒యా॒ష్టా॒క॒పా॒ల ఇ॒న్త్రా॒య॒ త్త్రై॒ష్ట॒భా॒య॒
 ప॒ఞ్జ॒ద॒శా॒య॒ బా॒ర్హ॒త్రా॒యై॒కా॒ద॒శక॑పా॒లో వి॒శ్వే॑భ్యో దే॒వే॑భ్యో జా॒గతే॑భ్య॒స్స॒ప్త॒ద॒శే॑భ్యో వై॒రూ॒పే॑భ్యో
 ద్వా॒దశ॑కపా॒లో మి॒త్రా॒వ॒రు॒ణా॒భ్యా॒మా॒ను॒ష్ట॒భా॒భ్యా॒మే॒కవి॒శ్వా॒భ్యాః॑ వై॒వ్రా॒జా॒భ్యాం॑ | ప॒య॒స్యా
 బృ॒హ॒స్ప॒తయే॑ పా॒జ్కాయ॑ త్రి॒ణ॒వాయ॑ శా॒క్వ॒రాయ॑ చ॒రు॒స్స॒వి॒త్ర ఔ॒ష్ణి॒హాయ॑ త్ర॒యస్త్రి॒శాయ॑
 రై॒వ॒తాయ॑ ద్వా॒దశ॑కపా॒లః ప్రా॒జా॒పత్య॑శ్చ॒రు॒రది॑త్యై వి॒ష్ణు॒పత్యై॑ చ॒రు॒రగ్నే॑యే వై॒శ్వా॒న॒రాయ॑
 ద్వా॒దశ॑కపా॒లో॒ను॒మత్యా॑ అ॒ష్టా॒కపా॒లః ॥౧౧॥౫౧౪౯॥

॥ ఆశ్వమేధికమంత్రాః ॥

ఆ॒గ్నే॑యః కృ॒ష్ణగ్రీ॑వ॒స్సార॒స్వతీ॑ మే॒షీ బ॒భ్రు॒స్సా॒మ్యః ప్రా॒ష్ణశ్శా॒మశ్శి॒తిప్ర॒ష్టో
 బా॒ర్హ॒స్పత్య॑శ్శి॒లో వై॒శ్వదే॒వః | ఐ॒న్ద్రో॒రు॒ణో మా॒రు॒తః కృ॒ల్మా॒ష
 ఐ॒న్త్రా॒గ్నే॒స్సవి॒హితో॑ధో॒రా॒మ॒స్సా॒వి॒త్రో వా॒రు॒ణః కృ॒ష్ణ ఏ॒కశి॒తిపా॒త్యేత్యః ॥౧౧॥౫౧౫౦॥

॥ ఆశ్వమేధికమంత్రాః ॥

అ॒గ్నే॑యే॒నీక॑వతే॒ రోహి॑తా॒ఞ్జర॒న॒ద్వా॒నధో॑రా॒మౌ సా॒విత్రా॑ పా॒ష్ణై ర॒జత॑నా॒భీ వై॒శ్వదే॑వౌ
 పి॒శ॒జ్గౌ తూ॒పరౌ॑ | మా॒రు॒తః కృ॒ల్మా॒ష ఆ॒గ్నే॑యః కృ॒ష్ణో॒జ॒స్సార॒స్వతీ॑ మే॒షీ వా॒రు॒ణః
 వే॒త్యః ॥౧౧॥౫౧౫౧॥

॥ ఇతి ఏకత్రింశోధ్యయః ॥

సమిద్ధో అఞ్జన్నేకాదశ(౧౧) కేతుఙ్కృణ్వాద్వాదశ(౧౨) యదక్రన్దస్త్రయోదశ(౧౩) సమిద్ధో అధ్య
 ద్వాదశ(౧౨) అగ్నేయే గాయత్రాయైకా(౧) ఆగ్నేయః కృష్ణగ్రీవ ఏకా(౧) అగ్నేయేనీకవత ఇత్యేకైకా(౧)
 సమిద్ధో అఞ్జన్తస్సప్తానువాకేష్యేక పఞ్చాశత్(౫౦) |

॥ అథ ద్వాత్రింశోఽధ్యాయః ॥

॥ సర్వమేధాజ్ఞభూతాః మంత్రాః ॥

అస్యాజరాసో దమామరిత్రా అర్చద్దామాసో అగ్నయః ప్వావకాః । శ్వేతీచయశ్శ్వాత్రాసో
 భురణ్యవో వనర్షదో వాయవో న సోమాః ॥౧॥౧॥ హరయా ధూమకేతవో వాతజూతా
 ఉప ద్యవి । యతస్తే వృథగగ్నయః ॥౨॥౨॥ యజా నో మిత్రావరుణా యజా దేవాః
 ఋతం బృహత్ । అగ్నే యక్షి స్వన్దమం ॥౩॥౩॥ యుక్ష్వా హి దేవహూతమాః అశ్వాః
 అగ్నే రథీరివ । నిహోతా పూర్వ్యస్సదః ॥౪॥౪॥ ద్వే విరూపే చరతస్స్వర్థే అన్యాన్యా
 వత్సముప ధావయేతీ । హరిరన్యస్యాం భవతి స్వధావాశ్శక్రో అన్యస్యాన్దృశీ సువర్చాః
 ॥౫॥౫॥ అయమిహ ప్రథమా ధాయి ధాతృభిర్హోతా యజిషో అధ్వరేషీడ్యః । యమష్షవానో
 భృగవో విరురుచుర్వసేషు చిత్త్రః వ్యిభ్వః వ్యిశేవిశే ॥౬॥౬॥ త్రీణి శతా త్రీ
 సహస్రాణ్యగ్నిన్త్రింశచ్చ దేవానవ చాసపర్యన్ । ఔక్షన్ఘృతైరస్తృణన్ బర్హిరస్మా
 అదిద్ధోతారన్యసాదయన్త ॥౭॥౭॥ మూర్ధానన్దివో అరతిం పృథివ్యా పైశ్వానరమృత
 ఆజాతమగ్నిం । కవిం సమ్రాజమతిథిజ్ఞానానామాసన్నా పాత్రజ్ఞానయన్త దేవాః ॥౮॥౮॥
 అగ్నిర్వృత్తాణి జఙ్ఘనద్రవిణస్యర్విపన్యయా । సమిద్ధశ్శుక్ర ఆహుతః ॥౯॥౯॥ విశ్వేభిస్సోమ్యం
 మధ్వగ్న ఇస్త్రీణ వాయునా । పిబా మిత్రస్య ధామభిః ॥౧౦॥౧౦॥ ఆయదిషే నృపతిస్తేజ
 ఆనత్ శుచి రేతో నిషిక్తన్ద్యౌరభీకే । అగ్నిశ్శర్ధమనవద్యః య్యువానం
 స్వాధ్యజ్ఞానయత్సాదయచ్చ ॥౧౧॥౧౧॥ అగ్నే శర్ధ మహతే సౌభగాయ తప
 ద్యుమ్నాన్యత్తమాని సన్తు । సజ్ఞాస్పత్యం సుయమమా కృణుష్వ శత్రాయతామభి
 తిష్ఠా మహంసి ॥౧౨॥౧౨॥ త్వాం హి మన్తతమమర్కశోక్తైర్వృమహే మహి నశ్శోష్వగ్నే
 । ఇన్తన్న త్వా శవసా దేవతా వాయుం పృణన్తి రాధసా నృతమాః ॥౧౩॥౧౩॥ త్వే అగ్నే
 స్వాహుత ప్రియాసస్సన్తు సూరయః । యన్తారో యే మఘవానో జనానామూర్వాన్దయన్త

గోనాం ||౧౪||౧౪|| శ్రుధి శ్రుత్కర్ణ వహ్నిభిర్దైవైరగ్నీ సయావభిః | ఆ సీదన్తు బర్హిషి మిత్రో
 అర్యమా ప్రాతర్యావాణో అధ్వరం ||౧౫||౧౫|| విశ్వేషామదితిర్యజ్ఞియానాః
 విశ్వేషామతిథిర్మానుషాణాం | అగ్నిర్దేవానామవ ఆవృణానస్సుమృళీకో భవతు జాతవేదాః
 ||౧౬||౧౬|| మహో అగ్నిస్సమిధానస్య శర్మణ్యానాగా మిత్రే వరుణే స్వస్తయే | శ్రేష్ఠే స్వామ
 సవితృస్సవీమని తద్దేవానామవో అద్యా వృణీమహే ||౧౭||౧౭||

|| సర్వమేధాజ్ఞభూతాః మన్తాః ||

ఆవశ్చిత్తిప్యస్త్రోయో న గావో నక్షత్రజ్ఞరితారస్త ఇన్త్ర | యాహి వాయుర్న నియుతో
 నో అచ్ఛా త్వల్ హి ధీభిర్దయసే వి వాజాన్ ||౧౮||౧౮|| గావ ఉపావతావతం మహి యజ్ఞస్య
 రప్సుదా | ఉభా కర్ణా హిరణ్యయా ||౧౯||౧౯|| యదద్య సూర ఉదితేఽనాగా మిత్రో
 అర్యమా సువాతి సవితా భగః ||౨౦||౨౦|| ఆ సుతే సిఞ్చత శ్రియల్ రోదస్యోరభిశ్రియం |
 రసా దధిత వృషభం | తం ప్రత్నథాయః వేసశ్శోదయత్ ||౨౧||౨౧|| ఆతిష్ఠన్తం పరి విశ్వే
 అభూషణ్చయో వసానశ్చరతి స్వరోచిః | మహత్తద్వృష్ణో అసురస్య నామా విశ్వరూపో
 అమృతాని తస్థా ||౨౨||౨౨|| ప్ర వో మహే మన్దమానాయాన్ధసోఽర్చా విశ్వానరాయ విశ్వాభువే
 | ఇన్త్రస్య యస్య సుమఖల్ సహో మహి శ్రవో నృమ్ణఞ్చ రోదసీ సవర్యతః ||౨౩||౨౩||
 బృహన్నిదిధృ ఏషాం భూరిశన్తం పృథుస్సవరుః | యేషామిన్త్రో యువా సఖా ||౨౪||౨౪||
 ఇన్త్రోహి మతస్యన్ధసో విశ్వేభిస్సోమపర్వభిః | మహోఽభిష్ఠిరోజసా ||౨౫||౨౫|| ఇన్త్రో
 వృత్త మృణోచ్ఛర్ధనీతిః పృమాయి నామమి నాద్వర్షణీతిః | అహన్
 వ్యల్సముశధగ్వసేష్వావిర్ధేనా అకృణోద్రామ్యాణాం ||౨౬||౨౬|| కుతస్త్యమిన్త్ర మాహినస్సన్నీకో
 యాసి సత్పతే కిన్త ఇత్థా | సం పృచ్ఛసే సమరాణశ్శుభానైర్వోచేస్తన్నో హరివో యత్తే అస్మే
 | మహోఽఇన్త్రో య ఓజసా కదా చన స్తరీరసి కదా చన ప్రయుచ్ఛసి ||౨౭||౨౭|| ఆ తత్త
 ఇన్త్రాయవః పునన్తాభి య ఊర్వజ్గోమన్తన్తిత్తృత్సాన్ | సకృత్స్వః య్యే పురుపుత్రాం
 మహిల్ సహస్రధారాం బృహతీన్దుదుక్షన్ ||౨౮||౨౮|| ఇమాన్తే ధియం ప్రభరే మహో

మహీమస్య స్తోత్రే ధషణా యత్త ఆనజే | తముత్సవే చ ప్రసవే చ
సాసహిమిస్త్రస్తేవాసశ్వవసామదన్నను ||౧౨||౨||౨౯||

॥ సర్వమేధాఙ్గభూతాః మంత్రాః ॥

విభ్రాడ్ బ్రహత్పిబతు సోమ్యం మధ్వాయుర్ధధద్యజ్ఞపతా అవిహ్రతం | వాతజూతో
యో అభిరక్షతి త్మనా ప్రజాః పుషోష పురుధా విరాజతి ||౧||౩౦|| ఉ దు త్యజ్ఞాతవేదసస్తేవఁ
వ్వహన్తి కేతవః | దృశీ విశ్వాయ సూర్యం ||౨||౩౧|| యేనా పావక చక్షసా భురణ్యన్తజ్ఞానఁ
అను | త్వఁ వ్వరుణ పశ్యసి ||౩||౩౨|| దైవ్యా అధ్వర్యూ ఆగతఁ రథేన సూర్యత్వచా |
మధ్వా యజ్ఞఁ సమజ్ఞాథే | తం ప్రత్నథాయఁ వ్వేనశ్చోదయచ్ఛిత్ర - స్తేవానాం ||౪||౩౩||
ఆ న ఇళాభిర్విదధే సుశస్తి విశ్వానరస్సవితా దేవ ఏతు | అపి యథా యువానో మత్సథా
నో విశ్వజ్ఞగదభిపిత్వే మనీషా ||౫||౩౪|| యదద్య కచ్చ వృత్రహన్నుదగా అభి సూర్య |
సర్వన్తదిస్త్ర తే వశే ||౬||౩౫|| తరణిర్విశ్వదర్శతో జ్యోతిష్కృదసి సూర్య | విశ్వమా
భాసి రోచనం ||౭||౩౬|| తత్సూర్యస్య దేవత్వన్తన్మహిత్వం మధ్యా కర్తోర్వితతఁ సజ్జభార
| యదేదయుక్త హరితస్సధస్థాదాద్రాత్రి వాసస్తనుతే సిమస్మై ||౮||౩౭|| తన్మిత్రస్య
వరుణస్యాభిచక్షే సూర్యో రూపజ్ఞుణుతే ద్యోరుపస్థే | అనన్తమన్యద్రుశదస్య పాజః
కృష్ణమన్యద్ధరితస్సంభరన్తి ||౯||౩౮|| బణ్ణాహఁ అసి సూర్య బళాదిత్య మహఁ అసి |
మహస్తి సతో మహిమా పనస్యతేఽద్ధా దేవ మహఁ అసి ||౧౦||౩౯|| బట్ సూర్య శ్రవనా
మహఁ అసి సత్రా దేవ మహఁ అసి | మహ్న దేవానామసుర్యః పురోహితో విభు
జ్యోతిరదాభ్యం ||౧౧||౪౦|| శ్రాయన్తఇవ సూర్యఁ వ్విశ్వేదిస్త్రస్య భక్షత | వసూని జాతే
జనమాన ఓజసా ప్రతి భాగన్న దీధిమ ||౧౨||౪౧|| అద్యా దేవా ఉదితా సూర్యస్య నిరఁహసః
ప్పృతా నిరవద్యాత్ | తన్నో మిత్రో వరుణో మామహన్తామదితిస్సిన్ధుః పృథివీ ఉత ద్యౌః
||౧౩||౪౨|| ఆ కృష్ణేన రజసా వర్తమానో నివేశయన్ముతం మర్త్యఞ్చ | హిరణ్యయేన
సవితా రథేనా దేవో యాతి భువనాని పశ్యన్ ||౧౪||౪౩||

॥ సర్వమేధాజ్ఞభూతాః మంత్రాః ॥

ప్ర వావృజీ సుప్రయా బర్హిరేషామా విష్పతీవ బీరిట ఇయాతే । విశామక్రోరుషసః
 పూర్వహూతౌ వాయుః పూషా స్వస్తయే నియుత్వాన్ ॥౧॥౪౪॥ ఇన్త్రవాయూ బృహస్పతిం
 మిత్రాగ్నిం పూషణం భగం । ఆదిత్యాన్మారుతజ్గణం ॥౨॥౪౫॥ వరుణః ప్వావితా భువన్మిత్రో
 విశ్వాభిరూతిభిః । కరతాన్నస్సరాధసః ॥౩॥౪౬॥ అధి న ఇన్త్రైషాఽ విష్ణో సజాత్యానాం ।
 ఇతా మరుతో అశ్వినా । తం ప్రత్నథాయఽ వేనశ్చోదయద్యే దేవా స ఆ న
 ఇళాభిర్విశ్వేభిస్సోమ్యం మధ్వో మాసశ్చర్షణీధృతః ॥౪॥౪౭॥ అగ్న ఇన్త్ర వరుణ మిత్ర
 దేవాశ్చర్షః ప్రియన్త మారుతోత విష్ణో । ఉభా నాసత్యా రుద్రో అధ గ్నాః పూషా భగస్సరస్వతీ
 జుషన్త ॥౫॥౪౮॥ ఇన్త్రాగ్ని మిత్రావరుణాదితిఽ స్వః పృథివీన్ద్యాం మరుతః పుర్వతాఽ
 అపః । హువే విష్ణుం పూషణం బ్రహ్మణస్పతిం భగన్ను శఽఽ సవితారమూతయే
 ॥౬॥౪౯॥ అస్మీ రుద్రా మేహనా పర్వతాసో వృత్రహత్యే భరహూతౌ సజోషాః । యశ్శఽఽసతీ
 స్తువతే ధాయి పజ్ర ఇన్త్రజ్యేష్ఠా అస్మాఽ అవన్తు దేవాః ॥౭॥౫౦॥ అర్వాశ్చో అద్యా భవతా
 యజత్రా ఆ వో హార్ది భయమానో వ్యయేయం । త్రాధ్వన్నో దేవా నిజురో వృకస్య
 త్రాధ్వన్కర్తాదవపదో యజత్రాః ॥౮॥౫౧॥ విశ్వే అద్య మరుతో విశ్వ ఊతీ విశ్వే
 భవన్త్యగ్నయస్సమిదాః । విశ్వే నో దేవా అవసాగమన్తు విశ్వమన్తు ద్రవిణఽ వ్వాజో
 అస్మీ ॥౯॥౫౨॥ విశ్వే దేవాశ్శృణుతేమఽ హవం మే యే అన్తరిక్షే య ఉప ద్యవి ష్య । యే
 అగ్నిజిహ్వో ఉత వా యజత్రా ఆసద్యాస్మిన్బర్హిషి మాదయధ్వం ॥౧౦॥౫౩॥ దేవేభ్యో హి
 ప్రథమఽ య్యజ్ఞియేభ్యోఽమృతత్వఽ సువసీ భాగముత్తమం । ఆదిద్దామానఽ
 సవితర్వ్యార్ణుషేఽనూచీనా జీవితా మానుషేభ్యః ॥౧౧॥౫౪॥

॥ సర్వమేధాజ్ఞభూతాః మంత్రాః ॥

ప్ర వాయుమచ్ఛా బృహతీ మనీషా బృహద్రయిఽ విశ్వశ్వారఽ రథప్రాం । ద్యుతద్యామా
 నియుతః పుత్యమానః కృవిః కృవిమియక్షసి ప్రయజ్యో ॥౧॥౫౫॥ ఇన్త్రవాయూ ఇమే

సుతా ఉప ప్రయోభిరాగతం । ఇన్ద్రవో వాముశన్తి హి ॥౨॥౫౬॥ మిత్రల్ హువే పూతదక్షల్
 వ్యరుణఞ్చ రిశాదసం । ధియజ్ఞ్పుతాచీల్ సాధన్తా ॥౩॥౫౭॥ దస్త్రా యువాకవస్సుతా
 నాసత్యా వృక్తబర్హిషః । ఆయాతల్ రుద్రవర్తనీ । తం ప్రత్నథాయల్ వేనశ్శోదయత్
 ॥౪॥౫౮॥ విదద్యదీ సరమా రుగ్ణమద్రేర్మహి పాథః పూర్వ్యల్ సధ్యక్కుః । అగ్రన్నయత్
 సుపద్యక్షరాణామచ్ఛా రవం ప్రథమా జానతీ గాత్ ॥౫॥౫౯॥ నహి సృశమవిదన్నన్య
 మస్మాద్దై వ్శ్వానరాత్ పుర ఏతార మగ్నీః । ఏమేనమవృధన్నమృతా అమర్త్యల్
 వైశ్వానరజ్జై త్రజిత్యాయ దేవాః ॥౬॥౬౦॥ ఉగ్రా విఘునినా మృధ ఇన్త్రాగ్నీ హవామహే
 । తానో మృళాత ఈదృశే ॥౭॥౬౧॥ ఉపాస్మై గాయతా నరః పువమానాయేన్దవే । అభి
 దేవాల్ ఇయక్షతే ॥౮॥౬౨॥ యే త్వాహిహత్యే మఘవన్నవర్ధన్యే శాంబరే హరివో యే
 గఇష్టే । యే త్వా నూనమనుమదన్తి విప్రాః ప్రిబేన్త సోమల్ సగణో మరుద్భిః ॥౯॥౬౩॥
 జనిష్ఠా ఉగ్రస్సహసే తురాయ మన్త ఓజిష్ఠో బహులాభిమానః । అవర్ధన్తిన్తం మరుతశ్చిదత్ర
 మాతా యద్వీరన్తధనద్ధనిష్ఠా ॥౧౦॥౬౪॥ ఆ తూ న ఇన్త్రవృత్రహన్నస్మాకమర్ధమా గహి ।
 మహాన్మహిభిరూతిభిః ॥౧౧॥౬౫॥ త్వమిన్త ప్రతూర్తిష్వభి విశ్వా అసి స్పృధః । అశస్తిహా
 జన్తా విశ్వతూరసి త్వన్తూర్య తరుష్వతః ॥౧౨॥౬౬॥ అను తే శుష్మన్తరయన్తమీయతుః
 క్షోణీ శిశున్న మాతరా । విశ్వాస్తే స్పృధశ్శ్నధయన్త మన్యవే వృత్రల్ య్యదిన్త తూర్వసి
 ॥౧౩॥౬౭॥ యజ్ఞో దేవానాం ప్రత్యేతి సుమ్నమాదిత్యాసో భవతా మృళయన్తః । ఆ వోర్వాచీ
 సుమతిర్వృత్యాదల్ హోశ్చిద్యా వరివోవిత్తరాసత్ ॥౧౪॥౬౮॥ అదభేభిస్సవితః పాయుభిష్వ్యల్
 శివేభిరద్య పరి పాహి నో గయం । హిరణ్యజిహ్వస్సువితాయ నవ్యసే రక్షా మకిరో
 అఘశల్స ఈశత ॥౧౫॥౬౯॥

॥ సర్వమేధాఙ్గభూతాః మన్తాః ॥

ప్రవీరయా శుచయా దద్రిరే వామధ్యర్యుభిర్మధుమన్తస్సుతాసః । వహ వాయా
 నియుతో యాహ్యచ్ఛా పిబా సుతస్యాన్ధసో మదాయ ॥౧॥౭౦॥ గావ ఉపావతవతం మహీ

యజ్ఞస్య రపునదా । ఉభా కర్ణా హిరణ్యయా ॥౨॥౭౧॥ కావ్యయారాజానీషు క్రత్వా
 దక్షస్య దురోణే । రిశాదసా సధస్థ ఆ ॥౩॥౭౨॥ దైవ్యా అధ్వర్యూ ఆగతల్ రథేన
 సూర్యత్వచా । మధ్యా యజ్ఞల్ సమశ్శాధే । తం ప్రత్నథాయఁ వ్యేనశ్శోదయత్ ॥౪॥౭౩॥
 తిరశ్శీనో వితతో రశ్మిరేషామధస్విదాసీ౩దుపరి స్విదాసీ౩త్ । రేతోధా ఆసన్మహిమాన
 ఆసన్త్స్వధా అవస్తాత్ ప్రయతిః పురస్తాత్ ॥౫॥౭౪॥ ఆ రోదసీ అపృణదా స్వర్మహజ్జాతఁ
 య్యదేనమపసో అధారయన్ । సో అధ్వరాయ పరి ణీయతీ కవిరత్యో న వాజసాతయే
 చనోహితః ॥౬॥౭౫॥ ఉక్లేభిర్వృత్రహన్తమా యా మన్తానా చిదాగిరా । ఆజ్ఞాషైరావివాసతః
 ॥౭॥౭౬॥ ఉప నసూనవో గిరశ్శృణ్వాన్త్వమృతస్య యే । సుమృళీకా భవన్తు నః ॥౮॥౭౭॥
 బ్రహ్మణీ మే మతయశ్శల్ సుతాసశ్శుష్టు ఇయర్తి ప్రభృతో మే అద్రిః । ఆ శాసతీ ప్రతి
 హర్యన్త్యుక్లేమా హరి వహతస్తా నో అచ్ఛ ॥౯॥౭౮॥ అనుత్తమా తే మఘవన్నకిర్ను న
 త్వావాఁ అస్తి దేవతా విదానః । న జాయమానో నశతే న జాతో యాని కరిష్యా కృణుహి
 ప్రవృద్ధ ॥౧౦॥౭౯॥ తదిదాస భువనేషు జ్యేష్ఠఁ య్యతో జజ్ఞ ఉగ్రస్తేష్వ నృమ్ణః । సద్యో
 జజ్ఞానో ని రిణాతి శత్రూనను యఁ వ్విశ్వే మదన్త్యామాః ॥౧౧॥౮౦॥ ఇమా ఉ త్వా
 పురూవసో గిరో వర్ధన్తు యా మమ । పావకవర్ణాశ్శుచయో విపశ్చితో౭భి స్తోమైరనూషత
 ॥౧౨॥౮౧॥ యస్యాయఁ వ్విశ్వ ఆర్యో దాసశ్శేవధిపా అరిః । తిరశ్శీదర్యే రుశమే వవీరవి
 తుభ్యేతోస్ అజ్యతే రయిః ॥౧౩॥౮౨॥ అయల్ సహస్రమృషిభిస్సహస్సృతస్సముద్రఇవ
 పప్రథే । సత్యసోస్ అస్య మహిమా గృణే శవో యజ్ఞేషు విప్రరాజ్యే ॥౧౪॥౮౩॥ అదభేభిస్సవితః
 పాయుభిష్ష్వల్ శివేభిరద్య పరి పాహి నో గయం । హిరణ్యజిహ్వాస్సువితాయ నవ్యసే
 రక్షా మకిర్నో అఘశల్స ఈశత ॥౧౫॥౮౪॥

॥ ఇతి ద్వాత్రిల్ శోఽధ్యాయః ॥

అస్యాజరాసః సప్తదశ(౧౭) ఆపశ్చిద్వాద్దశ(౧౨) విభ్రాట్ చతుర్దశ(౧౪) ప్ర వావృజ ఏకాదశ(౧౧)
 ప్రవాయుం పంచదశ(౧౫) ప్రవీరయ పంచదశ(౧౫) అస్యాజరాసః సప్తానువాకేషు చతురశీతిః(౮౪) ।

॥ అథ త్రయస్త్రిశోఽధ్యాయః ॥

॥ అనారభ్యాధీతాః పురోరుచః ॥

యజ్జగ్రతో దూరముదైతి దైవంతదు సుప్తస్య తథైవైతి । దూరఙ్గమఞ్జ్యోతిషా
 ఞ్జ్యోతిరీకంతస్మై మనశ్శివసకృల్పమస్తు ॥౧॥౧॥ పితున్ను స్తోషం మహో ధర్మాణంతవిషిం ।
 యస్య త్రితో వ్యోజసా వృత్రఽ విపర్వమర్దయత్ ॥౨॥౨॥ అన్విదనుమతే త్వం మన్యాస్తై
 శఞ్చ నస్కృధి । క్రత్యే దక్షాయ నో హిను ప్ర ణ ఆయాఽషి తారిషః ॥౩॥౩॥ సినీవాలి
 పృథుష్టుకే యా దేవానామసి స్వసా । జషస్య హవ్యమాహుతం ప్రజాస్తేవి దిదిడ్డి నః
 ॥౪॥౪॥ పఞ్చ నద్యస్సరస్వతీమపియన్తి సస్తోతసః । సరస్వతీ తు పఞ్చధా సో దేశేఽభవత్సరిత్
 ॥౫॥౫॥ త్వమగ్నీ ప్రథమో అఙ్గిరా ఋషిర్దేవో దేవానామభవశ్శివస్సఖా । తవ వ్రతే
 కవయో విద్రూపాసోఽజాయంత మరుతో భ్రాజదృష్టయః ॥౬॥౬॥ త్వన్నో అగ్నీ తవ దేవ
 పాయుభిర్మఘానో రక్ష తన్వశ్చ వన్ద్య । త్రాతా తోకస్య తనయే గవామస్యనిమేషఽఽ
 రక్షమాణస్తవ వ్రతే ॥౭॥౭॥ ఉత్తానాయామవ భరా చికిత్వాన్తనద్యః పువీతా వృషణాజ్జజాన
 । అరుషస్తూపో రుశదస్య పాజ ఇళాయాస్పుత్రో వయునేఽజనిష్ఠ ॥౮॥౮॥ ఇళాయాస్త్యా
 పదే వయన్నాభా పృథివ్యా అధి । జాతవేదో ని ధీమహ్యాగ్నీ హవ్యాయ వోహృషే ॥౯॥౯॥
 ప్ర మన్మహీ శవసానాయ శూషమాఙ్గాషఙ్గిర్వణసే అఙ్గిరస్వత్ । సువృక్తిభిస్తువత
 ఋగ్మియాయార్చామార్కన్నరే విశ్రుతాయ ॥౧౦॥౧౦॥ ప్ర వో మహీ మహి నమో
 భరధ్వమాఙ్గాష్యఽ శవసానాయ సామ । యేనా నః పూర్వే పితరః పుదజ్ఞా అర్చన్తో
 అఙ్గిరసో గా అవిన్దన్ ॥౧౧॥౧౧॥ ఇచ్ఛన్తి త్వా సోమ్యాసస్సఖాయస్సున్వన్తి సోమన్దధతి
 ప్రయాఽసి । తితిక్షన్తే అభిశస్తిజ్ఞానానామిన్ద్ర త్వదా కశ్చన హి ప్రకేతః ॥౧౨॥౧౨॥ న తే
 దూరే పరమా చిద్రజాఽస్యా తు ప్ర యాహి హరివో హరిభ్యాం । స్థిరాయ వృష్టే సవనా
 కృతేమా యుక్తా గ్రావాణస్సమిధాసే అగ్నౌ ॥౧౩॥౧౩॥ అషాహ్వాఽ య్యుత్సు పృతనాసు

॥ అనారభ్యాధీతాః పురోరుచః ॥

అ:33 అ:౦౨ మం:౨౭]

౧౯౫

పప్రిల్ స్వర్షామప్సాఁ వృజనస్య గోపాం । భరేమజాల్ సుక్తితిల్ సుశ్రవసజ్జయస్తన్వామను
 మదేమ సోమ ॥౧౪॥౧౪॥ సోమో ధేనుల్ సోమో అర్వస్తమాశుల్ సోమో వీరజ్కర్మణ్యన్దదాతి
 । సాదన్యఁ వ్విదధ్యల్ సభేయం పితృశ్రవణఁ యో దదాశదస్మై ॥౧౫॥౧౫॥ త్వమిమా
 ఓషధీసోమ విశ్వాస్తవమపో అజనయస్తవజ్గాః । త్వమాతతన్ధోర్వస్తరిక్షన్వజ్జ్యోతిషా వి
 తమా వవర్థ ॥౧౬॥౧౬॥ దేవేన నో మనసా దేవ సోమ రాయో భాగల్ సహసావన్నభి
 యుధ్య । మా త్వాతనదీశిషే వీర్యస్యోభయేభ్యః పృచికిత్సా గజష్టా ॥౧౭॥౧౭॥ అష్టా
 వ్యఖ్యత్ కకుభః పృథివ్యాస్త్రీ ధన్వ యోజనా సప్త సిన్ధూన్ । హిరణ్యాక్ష స్సవితా దేవ
 ఆగాద్ధధద్రత్నా దాశుషే వార్యాణి ॥౧౮॥౧౮॥ హిరణ్యపాణిస్సవితా విచర్షణీరుభే ద్యావాపృథివీ
 అన్తరీయతే । అపామమీవాం బాధతే వేతి సూర్యమభి కృష్ణేన రజసా ద్యామృణోతి
 ॥౧౯॥౧౯॥ హిరణ్యహస్తో అసురస్సునీధస్సుమృళీకస్సవా యాత్వర్వాజ్ । అవసేధన్తక్షసో
 యాతుధానానస్థాద్దేవః పృతిదోషజ్గృణానః ॥౨౦॥౨౦॥ యే తే పన్థాస్సవితః
 పుర్వ్యాసోఽరేణవస్సుకృతా అన్తరిక్షే । తేభిర్నో అద్య పథిభిస్సుగేభీ రక్షా చ నో అధి చ
 బ్రూహి దేవ ॥౨౧॥౨౧॥ ఉభా పిబతమశ్వినోభా నశ్శర్మ యచ్ఛతం । అవిద్రియాభిరూతిభిః
 ॥౨౨॥౨౨॥ అష్టస్వతీమశ్వినా వాచమస్మై కృతన్నో దస్మా వృషణా మనీషాం । అద్యూత్యేఽవసే
 ని హ్వాయే వాఁ వృధే చ నో భవతఁ వ్వాజసాతౌ ॥౨౩॥౨౩॥ ద్యుభిరక్తుభిః పురి
 పాతమస్మానరిష్టిభిరశ్వినా సౌభగేభిః । తన్నో మిత్రో వరుణో మామహన్తామదితిస్సిన్ధుః
 పృథివీ ఉత ద్యౌః ॥౨౪॥౨౪॥ ఆ కృష్ణేన రజసా వర్తమానో నివేశయన్తమృతం మర్త్యఞ్చ
 । హిరణ్యయేన సవితా రథేనా దేవో యాతి భువనాని పశ్యన్ ॥౨౫॥౧౧॥౨౫॥

॥ అనారభ్యాధీతాః పురోరుచః ॥

ఆ రాత్రి పార్థివల్ రజః ప్రితురప్రాయీ ధామభిః । దివస్సదాల్సి బృహతీ వి తిష్ఠస
 ఆ త్వేషఁ వ్వర్తతే తమః ॥౧॥౨౬॥ ఉషస్తచ్చిత్రమాభరాస్మభ్యఁ వ్వాజినీవతి । యేన

తోక॑ ఇ॒న్ తన॑య॒ ఇన్ ధా॑మహే ॥౨॥౨౭॥ ప్రా॒త॒ర్జితం॑ భ॒గము॒గ్ర॑ హువేమ॒ వయం॑
 పు॒త్రమ॑ది॒తీర్యో॑ విధ॒ర్తా । ఆధ॑శ్చి॒ద్యం మ॑న్యమాన॒స్తుర॑శ్చి॒ద్రాజా॑ చి॒ద్యం భ॑గం భక్తి॒త్యాహా
 ॥౩॥౨౮॥ పూ॒ష॒న్తవ॑ వ్ర॒తే వ॒యన్న॑ రి॒ష్యేమ॑ కదా చ॒న । స్తో॒తార॑స్త ఇ॒హా స్మ॑సి ॥౪॥౨౯॥
 ప॒థస్ప॑థః పు॒రివ॑తి॒ వ్యచ॑స్యా కామేన కృ॒తో అ॒భ్యాన॑శ॒ర్కం । స నో॑ రా॒సచ్ఛు॑రధశ్చన్త్రా॒గ్రా
 ధి॒యన్ధి॑య॒ సీష॑ధాతి ప్రపూ॒షా ॥౫॥౩౦॥ త్రీ॒ణి ప॒దా వి చ॑క్రమే విష్ణు॒ర్గోపా॑ అదాభ్యః ।
 అతో॑ ధ॒ర్మాణి॑ ధా॒రయ॑న్ ॥౬॥౩౧॥ తద్వి॒ప్రాసో॑ వి॒పన్య॑వో జా॒గ్రవా॑స్సస్మి॒న్ధతే॑ ।
 విష్ణో॑ర్యత్ప॒రమం॑ ప॒దం ॥౭॥౩౨॥ ఘృ॒తవ॑తీ భువనానామభిశ్చి॒యోర్వీ పృ॑థ్వీ మధుదు॒ఘే
 సు॒వేశ॑సా । ద్యా॒వాపృ॑థి॒వీ వ॑రుణస్య ధ॒ర్మణా॑ విష్ణు॒భితే॑ అజరే భూరిరే॒తసా॑ ॥౮॥౩౩॥
 యేన॑స్సవత్నా అప తే భవన్తిన్త్రా॒గ్నిభ్యా॑మవ బాధామహే తాన్ । వస॑వో రుద్రా ఆది॒త్యా
 ఉపరి॑స్పృశం మోగ్ర॒శ్చోత్తా॑రమధి॒రాజ॑మక్రన్ ॥౯॥౩౪॥ ఆ నా సత్యా త్రి॒భిరే॑కాదశైరహ
 దేవీ॑భి॒ర్యాతం॑ మధుపే॒యమ॑శ్వినా । ప్రా॒యుస్తా॑రిష్టన్నీరపా॒స్సి మృ॑క్షత॒స్సేధ॑తన్వే॒షో
 భవ॑త॒స్సచా॑భువా ॥౧౦॥౩౫॥ ఏష వ స్తో॒మో మ॑రుత ఇ॒యజ్గీ॑ర్మాన్దార్యస్య మాన్యస్య
 కారోః॑ । ఏషా యాసీష్ట తస్వే వయా॒ వ్యిద్యా॑మేష॒ వృజ॑న॒శ్శీర॑దానుం ॥౧౧॥౩౬॥
 సహ॑స్తోమా॒స్సహ॑చ॒న్దస॑ ఆవృత॒స్సహ॑ప్రమా బుషయ॒స్సప్త॑ దై॒వ్యాః । పూ॑ర్వేషాం
 ప॒న్థామ॑నుదృశ్య ధీరా అన్వా॒తేభి॑రే రథ్యో న రశ్మీన్ ॥౧౨॥౩౭॥ ఆయు॒ష్యో వ్యర్చ॑స్య॒స్
 రాయ॑స్తోషమాద్భిదం । ఇద॒స్ హి॑రణ్యో॒ వ్యర్చ॑స్వజ్జైత్రాయావిశతాదుమాం ॥౧౩॥౩౮॥
 న తదద్ర॒క్షాస్సి॑ న పిశాచాస్తరన్తి దే॒వానా॑మోజః పృథ॒మజ॑స్ ప్యేతత్ । యో బి॒భర్తి
 దాక్షా॑యణ॒స్ హి॑రణ్య॒స్ స దే॒వేషు॑ కృణుతే దీర్ఘమా॒యుస్స మ॑నుష్యేషు కృణుతే
 దీర్ఘ॑మా॒యుః ॥౧౪॥౩౯॥ యదా॑బద్నన్దాక్షా॒యణా॑ హి॒రణ్యో॒ శతా॑నీకాయ సుమనస్యమానాః
 । తన్మృ॑ ఆ బద్నామి శతశారదా॒యా యు॑ష్మా॒జ్జర॑దస్త్విర్యథాసం ॥౧౫॥౪౦॥ ఉత
 నోఽహి॑ర్బుధ్యైశ్శు॒ణోత్త॑జ ఏకపాత్ పృథి॒వీ స॒ముద్రః॑ విశ్వే దే॒వా బు॑త్రావృథో హువానా

స్తుతా మన్తాః కృవిశస్తా అవన్తు ॥౧౬॥౪౧॥ ఇమా గిర ఆదిత్యేభ్యో ఘృతస్నానాద్రాజభ్యో
 జుహ్వో జుహోమి । శృణోతు మిత్రే అర్చమా భగో నస్తువిజాతో వరుణో దక్షో అల్శః
 ॥౧౭॥౪౨॥ సప్త ఋషయః పృథిహితాశ్శరీరే సప్త రక్షన్తి సదమప్రమాదం । సప్తాపస్వపతో
 లోకమీయుస్తత్ర జాగృతో అస్వప్నజౌ సత్రసదౌ చ దేవౌ ॥౧౮॥౪౩॥ ఉత్తిష్ఠ బ్రహ్మణస్పతే
 దేవయన్తస్తీమహే । ఉప ప్ర యన్తు మరుతస్సుదానవ ఇన్త్ర ప్రాశూర్భవా సచా ॥౧౯॥౪౪॥
 ప్రనూనం బ్రహ్మణస్పతిర్మన్త్రోవ్యదత్యుక్థ్యం । యస్మిన్నిన్త్రో వరుణో మిత్రే అర్చమా
 దేవా ఓకాల్సః చక్రీరే ॥౨౦॥౪౫॥ బ్రహ్మణస్పతే త్వమస్య యన్తా సూక్తస్య బోధి తనయఇ
 జిన్వ । విశ్వన్తద్భద్రో య్యదవన్తి దేవా బ్రహ్మద్యదేమ విదధే సువిరాః । య ఇమా విశ్వా
 విశ్వకర్మా యానః ప్రితాన్పతేన్నస్య నో దేహి ॥౨౧॥౪౬॥

॥ ఇతి త్రయస్త్రిల్శోఽధ్యాయః ॥

యజ్ఞగ్రతః పంచవిల్శతిః(౨౫) ఆరాత్త్ర్యకవిల్శతిః(౨౧) యజ్ఞగ్రతో ద్వయారనువాకయోః

షట్పత్వారిల్శత్(౪౬) ॥ ప్రాణా-వాజ-హోతా-యజ్ఞా షట్చత్వారిల్శత్ ।

॥ అథ చతుస్త్రిశోఽధ్యాయః ॥

॥ పౌరుషమేధికా మంత్రాః ॥

దే॒వ॒ స॒వి॒తః॑ పు॒సు॒వ॒ య॒జ్ఞం॑ పు॒సు॒వ॒ య॒జ్ఞప॑తిం భ॒గా॒య॒ । ది॒వ్యో గ॑న్ధ॒ర్వః క్రే॑త॒పూః
 క్రే॑త॒న్మః॑ పు॒నాతు॑ వా॒చస్ప॑తి॒ర్వాచ॑న్మస్వ॒ద్దతు॑ ॥౧॥౧॥ త॒త్స॒వి॒తు॒ర్వరే॑ణ్యం భ॒ర్గో దే॒వస్య॑
 ధీ॒మహి॑ । ధి॒యో యో నః॑ పు॒చోద॑యాత్ ॥౨॥౨॥ వి॒శ్వాని॑ దే॒వ స॒వి॒తర్దు॒రితా॒ని ప॒రా సు॒వ
 । య॒ద్భద్ర॑న్త॒న్న ఆ సు॑వ ॥౩॥౩॥ వి॒భక్తా॑ర॒ల్ హ॒వామ॑హి వ॒సోశ్చి॒త్రస్య॑ రా॒ధసః॑ ।
 స॒వి॒తార॑న్మృ॒చక్ష॑సం ॥౪॥౪॥ బ్ర॒హ్మణీ॑ బ్రా॒హ్మణ॑జ్జ్ఞా॒త్రాయ॑ రా॒జస్యం॑ మ॒రుద్భ్యో॑ వైశ్య॒న్తప॑సే
 శూ॒ద్రన్త॑మ॒సే త॑ స్క॒రన్నా॒రకా॑య వీ॒రహ॑ణం । పా॒పమ॑సే క్షీ॒బమా॑క్ర॒యాయా
 అ॒యోగూ॑జ్కా॒మాయ॑ పు॒శ్శలూ॑మతి॒క్రుష్టా॑య మా॒గధం॑ ॥౫॥౫॥ నృ॒త్తాయ॑ సూ॒తజ్గీ॑తాయ
 శై॒లూష॑న్ధ॒ర్మాయ॑ స॒భాచ॑ర॒న్నరి॑ష్టా॒యై భీ॒మలం॑ । న॒ర్మాయ॑ రే॒భల్ హ॑సా॒య
 కారి॑మా॒నన్దా॑యస్త్రీ॒షఖం॑ ప్ర॒మదే॑ కు॒మారీ॑పు॒త్రం మే॒ధాయై॑ రథ॒కార॑స్థై॒ర్యాయ॑ తక్షా॒ణం
 ॥౬॥౬॥ త॒పసే॑ కౌ॒లాలం॑ మా॒యాయై॑ క॒ర్మార॑ల్ రూ॒పాయ॑ మణి॒కార॑ల్ శు॒భే వ॒పల్
 శ॒రవ్యా॑యా ఇ॒షుకా॑ర॒ల్ హే॒త్యై ధ॑ను॒ష్కారం॑ । క॒ర్మణీ॑ జ్యా॒కార॑న్దిష్టా॒యై ర॒జ్జుస॑ర్జం మృ॒త్యుపే
 మృ॒గయు॑మ॒స్తకా॑య శ్వ॒నిసం॑ ॥౭॥౭॥ నదీ॑భ్యః పౌ॒షోష్ట॑మృక్షీ॒కాభ్యో॑ వైషా॒దం
 పు॒రుష॑వ్యాఘ్రాయ దు॒ర్మద॑న్ధ॒న్ధర్వా॑స్సరో॒భ్యో వ్రా॑త్యం । ప్ర॒యుగ్భ్య॑ ఉ॒న్మత్త॑ల్
 స॒ర్పదే॑వ॒జనే॒భ్యోఽప్ర॑తి॒వద॑మ॒యేభ్యః॑ క్రి॒తవ॑మీ॒ర్యతా॑యా అ॒కిత॑వం పి॒శాచే॑భ్యో బి॒దల॑కారీ॒
 య్యా॑తు॒ధాసే॑భ్యః కృ॒ణ్ణకీ॑కారిం ॥౮॥౮॥

॥ పౌరుషమేధికా మంత్రాః ॥

స॒న్ధయే॑ జా॒రజ్గీ॑హో॒యోప॑ప॒తిమా॑ర్త్యై ప॒రివి॑త్త॒న్నిర్ఙ్ము॑త్యై ప॒రివి॑వి॒దాన॑మ॒రాధ్యా
 ఏ॒దిధి॑మఃపు॒తిన్ని॑ష్కృ॒త్యై వే॒శస్కా॑రీల్ స॒ంజ్ఞానా॑య స్మ॒రకా॑రీం । ప్ర॒కామో॑ద్యా॒యోప॑స॒దః
 వ్య॑ర్ణాయా ను॒రుధం॑ బ॒లాయో॑ ప॒దాం ॥౧౧॥౧౧॥ ఉ॒త్సాదే॑భ్యః కృ॒బ్జం ప్ర॑ముదే

వామనన్ద్యార్భ్యస్సావల్ స్వప్నాయాన్ధమధర్మాయ బధిరం పవిత్రాయ భిషజం । ప్రజ్ఞానాయ
 నక్షత్రదర్శమాశిక్షాయై ప్రశ్నీనముపశిక్షాయా అభిప్రశ్నీనం మర్యాదాయై ప్రశ్నవివాకం ॥౨॥౧౦॥
 అర్మేభ్యో హస్తవజ్జవాయాశ్వపం పుష్టై గోపాలఁ వ్యీర్యాయావిపాలస్తేజసేఽజపాలమిరాయై
 కీనా శమ్ । కీలా లాయ సురాకారం భద్రాయ గృహపల్ శ్రీయసే
 విత్తధమాధ్యక్షాయానుక్షత్తారమ్ ॥౩॥౧౧॥ భాయై దార్వాహారం ప్రభాయా అగ్నేయధం
 బ్రధ్నస్య విష్టపాయాభిషేక్తారఁ వ్వర్షిష్ఠాయ నాకాయ పరిషేష్ఠారం । దేవలోకాయ పేశితారం
 మనుష్యలోకాయ ప్రకరితారల్ సర్వేభ్యో లోకేభ్య ఉపసేక్తారమవముత్యై
 వధాయోపమన్థితారం మేధాయ వాసః పుల్పాలీం ప్రకామాయ రజయిత్రీం ॥౪॥౧౨॥
 ఋతయే స్తేన హృదయఁ వైరయత్యాయ పిశునఁ వ్యివిక్త్యై
 క్షత్తారమౌపద్రష్ట్రాయానుక్షత్తారం బలాయానుచరం భూమ్నీ పరిష్కన్తం । ప్రియాయ
 ప్రియవాదినమరిష్ట్యై అశ్వసాదల్ స్వర్గాయ లోకాయ భాగదుఘఁ వ్వర్షిష్ఠాయ నాకాయ
 పరిషేష్ఠారం ॥౫॥౨॥౧౩॥

॥ పౌరుషమేధికా మంత్రాః ॥

మన్యపేఽయస్తాపజ్యోధాయ నిసరఁ య్యాగాయ యోక్తారల్
 శోకాయాభిసర్తారక్ష్మేమాయ విమోక్తారముత్కూలనికూలేభ్యస్త్రీస్థినం । వపుషే మానస్సృతల్
 శీలాయాఞ్జనీకారీన్నిర్ఋత్యై కోశకారీఁ య్యమాయాసూం ॥౧॥౧౪॥ యమాయ
 యమసూమధర్వభ్యోఽవతోకల్ సఁవృత్సరాయ పర్యాయినీం పరివత్సరాయావిజాతా
 మిదావత్సరాయాతీత్వరీమిద్వత్సరాయాతిష్కద్వరీం । వత్సరాయ విజర్జరల్
 సఁవృత్సరాయ పలిక్సీమృభుభ్యోఽజినసన్ధల్ సాధ్యేభ్యశ్చర్మమ్నం ॥౨॥౧౫॥ సరోభ్యో
 ధైవరముపస్థావరాభ్యో దాశఁ వైశన్తాభ్యో బైస్థన్నడ్యలాభ్యశ్శౌమ్నలం ।
 పారాయమార్గారమవారాయ కేవర్తన్తీర్థేభ్య ఆన్దఁ వ్యిషమేభ్యో మైనాలం । స్వసేభ్యః

పు॒ర్ణ॒క॒జ్ఞా॒హా॒భ్యః క్షి॒రా॒త॒ల్ల॒ సా॒ను॒భ్యో జం॒భకం॑ ప॒ర్వతే॑భ్యః క్షిం॒పూ॒రు॒షం ॥౩॥౧౬॥ బీ॒భ॒త్సా॒యై
 పొ॒ల్క॒సఁ వృ॒ణ్ణా॒య హి॒రణ్య॑కార॒న్తు॒లాయై॑ వా॒ణి॒జం ప॒శ్చాద్దోషా॑య గ్లా॒వి॒నం విశ్వే॑భ్యో
 భూ॒తేభ్య॑స్సి॒ద్ధు॒లం । భూ॒త్యై జా॒గర॑ణమభూ॒త్యై స్వ॒పన॑మార్ఘ్యై జన॒వాది॑నఁ వృ॒ధ్యా
 అప॑గల్బల్ సల్శ॒రాయ॑ ప్ర॒చ్ఛి॒దం ॥౪॥౧౭॥ అక్ష॑రాజాయ కి॒తవ॑జ్ఞృతాయాది॒నవద॑ర్శన్త్రైతాయై
 కల్పి॑నన్వ్యాప॒రాయా॑ధి॒కల్పి॑నమా॒స్మన్దాయ॑ స॒భాస్థా॒ణుం మృ॒త్యవే॑ గో॒వ్యచ్ఛమ॑న్తకాయ
 గో॒ఘా॒తం । క్షు॒ధే యో గాఁ వ్వి॑కృ॒న్తన్తం॑ భిక్ష॒మాణ॑ ఉప॒తిష్ఠ॑తి దుష్కృ॒తాయ॑ చ॒రకా॑చార్యం
 పా॒పృనే॑ సై॒లగం ॥౫॥౩॥౧౮॥

॥ పౌరుషమేధికా మన్తాః ॥

ప్ర॒తి॒శ్చు॒త్కాయా॑ అ॒ర్తన॑జ్ఞోషాయ భ॒షమ॑న్తాయ బహు॒వాది॑నమ॒నన్తాయ॑ మూ॒కల్
 శబ్దా॑యాశంబరా॒ఘాతం॑ మహా॒సే వీ॒ణా॒వాద॑జ్యోశాయ తూ॒ణవ॑ధ్మమవర॒స్పరాయ॑ శ॒జ్ఞధ్మఁ
 వ్యనా॑య వన॒పమ॑న్యతోఽర॒ణ్యాయ॑ దా॒వపం ॥౧॥౧౯॥ న॒ర్మాయ॑ పు॒ల్శ్శలూ॑ల్ హ॒సాయ॑
 కారి॑ య్యాద॒సే శా॒బల్యా॑జ్ఞామ॒ణ్యజ్ఞ॑ణకమభి॒క్రోశ॑కన్తాన్మహా॒సే । వీ॒ణా॒వాదం
 పా॒ణిఘ్న॑న్తాణవ॒ధ్మన్తా॑న్తయానన్దాయ తల॒వం ॥౨॥౨౦॥ అ॒గ్నయే॑ పీ॒వానం॑ పృ॒థివ్యై
 పీ॒తస॑ర్పిణఁ వ్వా॒యవే॑ చా॒ణ్డాల॑మన్త॒రిక్షాయ॑ వల్శ॒నర్తి॑నన్దివే ఖ॒లతి॑ల్ సూ॒ర్యాయ॑ హ॒ర్యక్షం
 । నక్ష॑త్రేభ్యః క్షి॒ర్మిర॑శ్చన్త॒మసే॑ కి॒లాస॑మప్పీ శు॒క్లం పి॒జ్గాక్ష॑ల్ రా॒త్ర్యై కృ॒ష్ణం పి॒జ్గాక్షం
 ॥౩॥౨౧॥ అ॒థైతా॑న॒ష్టై వి॒రూపా॑నా లభ॒తేఽతి॑శు॒క్లశ్చాతి॑కృష్ణశ్చాతి॒దీర్ఘశ్చాతి॑ప్రా॒స్వశ్చ ।
 అతి॑సూ॒లశ్చాతి॑కృ॒శశ్చాతి॑కూ॒ల్పశ్చాతి॑లోమ॒శశ్చా॑శూద్రా అ॒బ్రాహ్మ॑ణాస్తే ప్రా॒జాప॑త్యాః ।
 మా॒గధః॑ పు॒ల్శ్శలీ॑ క్షీ॒బః క్షి॒తవో॑ఽశూద్రా అ॒బ్రాహ్మ॑ణాస్తే ప్రా॒జాప॑త్యాః ॥౪॥౪॥౨౨॥

॥ ఇతి చతుస్త్రిల్శోఽధ్యాయః ॥

దేవసవితరష్ట(౮) సన్ధయే జారం పశ్చ(౫) మన్యవే పశ్చ(౫) ప్రతిశ్చుత్కాయై చతస్రః(౪)
 దేవసవితశ్చతురనువాకేషు ద్వాత్రిల్శత్ ।

॥ అథ పశ్చాత్తిశోఽధ్యాయః ॥

॥ పితృమేధమన్తాః ॥

సహస్రశీర్షా పురుషస్సహస్రాక్షస్సహస్రపాత్ । స భూమిల్ సర్వత
 స్పృత్యాత్యతిష్ఠద్దశాఙ్గాలం ॥౧౦॥౧॥ పురుష ఏవేదల్ సర్వల్ య్యద్భూతల్ య్యచ్ఛ భావ్యం
 । ఉతామృతత్యస్యేశానో యదన్నేనాతిరోహతి ॥౨॥౨॥ ఏతావానస్య మహిమాతో జ్యాయాల్శ్చ
 పూరుషః । పాదోఽస్య విశ్వా భూతాని త్రిపాదస్యామృతన్దివి ॥౩॥౩॥ త్రిపాదూర్ధ్వ ఉద్దైత్పురుషః
 ప్పాదోఽస్యేహాభవత్పునః । తతో విష్వజ్వక్రామత్సాశనానశసే అభి ॥౪॥౪॥ తతో విరాళజాయత
 విరాజో అధి పూరుషః । స జాతో అత్యరిచ్యత పశ్చాద్భూమిమథో పురః ॥౫॥౫॥ తస్మాద్ద్యజ్ఞాత్
 సర్వహుతస్సంభృతం పృషదాజ్యం । పశూల్స్తాల్శ్చక్రే వాయవ్యానారణ్యా గ్రామ్యాశ్చ
 యే ॥౬॥౬॥ తస్మాద్ద్యజ్ఞాత్ సర్వహుత ఋచస్సామాని జజ్ఞిరే । ఛన్దాల్సః జజ్ఞిరే
 తస్మాద్ద్యజ్ఞస్తస్మాదజాయత ॥౭॥౭॥ తస్మాదశ్వా అజాయన్త యే కే చోభయాదతః । గావో
 హ జజ్ఞిరే తస్మాత్తస్మాజ్జాతా అజావయః ॥౮॥౮॥ తల్ య్యజ్ఞం బర్హిషి
 ప్రాక్షన్పురుషశ్చాతమగ్రతః । తేన దేవా అయజన్త సాధ్యా ఋషయశ్చ యే ॥౯॥౯॥
 యత్పురుషల్ వ్యదధుః కృతిధా వ్యకల్పయన్ । ముఖజ్ఞీమస్యాసీత్కిం బాహూ కిమూరూ
 పాదా ఉచ్యేతే ॥౧౦॥౧౦॥ బ్రాహ్మణోఽస్య ముఖమాసీద్బాహూ రాజన్యః కృతః । ఊరూ
 తదస్య యద్వైశ్యః పృద్భ్యల్ శూద్రో అజాయత ॥౧౧॥౧౧॥ చన్ద్రమా మనసో
 జాతశ్చక్షోస్సూర్యో అజాయత । శ్రోత్రాద్వాయుశ్చ ప్రాణశ్చ ముఖాదగ్నిరజాయత ॥౧౨॥౧౨॥
 నాభ్యా ఆసీదన్తరిక్షల్ శీర్షో ద్యౌస్సమవర్తత । పద్భ్యం భూమిర్దిశ శ్శ్రోత్రాత్తథా లోకాల్
 అకల్పయన్ ॥౧౩॥౧౩॥ యత్పురుషేణ హవిషా దేవా యజ్ఞమతస్వత ।
 వసన్తోఽస్యాసీదాజ్యజ్ఞీష్ఠ ఇధ్మశ్శరద్ధవిః ॥౧౪॥౧౪॥ సప్తాస్యాసన్పురిధయస్త్రిస్సప్త సమిధః
 కృతాః । దేవా యద్ద్యజ్ఞన్తన్వానా అబద్ధన్ పురుషం పశుం ॥౧౫॥౧౫॥ యజ్ఞేన

యజ్ఞమయజన్త దేవాస్తాని ధర్మాణి ప్రథమాన్యాసన్ తే హ నాకం మహిమానస్సచన్త
యత్ర పూర్వే సాధ్యాస్సన్తి దేవాః ॥౧౬॥౧౧॥౧౬॥

॥ పితృమేధ మన్తాః ॥

అద్యభ్యసంభృతః పృథివ్యై రసాచ్చ విశ్వకర్మణస్సమవర్తతాగ్రీ । తస్య త్వష్టే
విదధద్రూపమేతి తన్మర్త్యస్య దేవత్వమాజానమగ్రీ ॥౧౧॥౧౭॥ వేదాహమేతం పురుషం
మహాన్తమాదిత్యవర్ణం తమసః పురస్తాత్ । తమేవ విదిత్వాతి మృత్యుమేతి నాన్యః
పున్ధా విద్యతేఽయనాయ ॥౨॥౧౮॥ ప్రజాపతిశ్చరతి గర్భే అన్తరజాయమానో బహుధా వి
జాయతే । తస్య యోనిం పరివశ్యన్తి ధీరాస్తస్మిన్త తస్థుర్భువనాని విశ్వా ॥౩॥౧౯॥ యో
దేవేభ్య ఆతపతి యో దేవానాం పురోహితః । పూర్వో యో దేవేభ్యో జాతో నమో
రుచాయ బ్రాహ్మయే ॥౪॥౨౦॥ రుచం బ్రాహ్మజ్ఞానయన్తో దేవా అగ్రీ తదబ్రువన్ । యస్త్వైవం
బ్రాహ్మణో విద్యాత్తస్య దేవా అసన్వశే ॥౫॥౨౧॥ శ్రీశ్చ తే లక్ష్మీశ్చ పత్న్యా అహోరాత్రే
పార్శ్వే నక్షత్రాణి రూపమశ్వినో వ్యాత్తం । ఇష్టన్నిషాణాముం మ ఇషాణ సర్వలోకం మ
ఇషాణ ॥౬॥౨౧॥౨౨॥

॥ పితృమేధ మన్తాః ॥

త దేవాగ్నిస్తదాదిత్యస్తద్వాయుస్తదు చన్తమాః । త దేవ శుక్రస్తద్బ్రుహ్మ
తదాపస్తత్ప్రజాపతిః ॥౧॥౨౩॥ సర్వే నిమేషా జజ్జిరే విద్యుతః పురుషాదధి । నైనమూర్ధ్వన్న
తిర్యగ్చన్న మధ్యే పరి జగ్రభత్ ॥౨॥౨౪॥ న తస్య ప్రతిమా అస్తి యస్య నామ మహద్యశః
। హిరణ్యగర్భ ఇత్యేషః ॥౩॥౨౫॥ ఏషో హ దేవః ప్రదిశోఽను సర్వాః పూర్వో హ జాతస్స
ఉ గర్భే అన్తః । స ఏవ జాతస్స జనివ్యమాణః ప్రత్యజ్జే జనాస్తిష్ఠతి సర్వతోముఖః ।
యస్మాన్న జాత ఇత్యేషః ॥౪॥౨౬॥ వేనస్తత్ప్రశ్యన్నిహితజ్గహో సద్యత్త్ర విశ్వం భవత్యేకనీళం
। తస్మిన్నిదల్ సచ్చా వి చైతి సర్వల్ స ఓతః ప్రోతశ్చ విభూః ప్రజాసు ॥౫॥౨౭॥
ప్రతద్వోచేదమృతన్ను విద్వాన్గన్ధర్వో ధామ విభృతజ్గహో సత్ । త్రీణి పదాని నిహితా

గుహాస్య యస్తాని వేద స పితుః ప్రితాసత్ ॥౬॥౨౦॥ స నో బన్ధుర్జనితా స విధాతా
 ధామాని వేద భువనాని విశ్వా | యత్ర దేవా అమృతమానశానాస్త్రీయే ధామన్నదైర్వరయన్త
 ॥౭॥౨౯॥ పరీత్య భూతాని పరీత్య లోకాన్పరీత్య సర్వాః ప్రదిశో దిశశ్చ | ఉపస్థాయ
 ప్రథమజామృతస్యాత్మనాత్మానమభి సఽ వ్యవేశ ॥౮॥౩౦॥ పరి ద్యావాపుథివీ సద్య ఇత్వా
 పరి లోకాన్ పరి దిశః పురి స్వః | ఋతస్య తన్తుఽ వ్యితతఽ వ్యిచృత్య
 తదవశ్యత్తదభవత్తదాసీత్ ॥౯॥౩౧॥ సదసస్పతిమద్భుతం ప్రీయమిన్ద్రస్య కామ్యం | సనిం
 మేధామయాసిషల్ స్వాహా ॥౧౦॥౩౨॥ యాం మేధాన్దేవగణాః ప్రితరశ్చోపాసతే |
 తయామామద్య మేధయాగ్నీ మేధావినజ్కారు స్వాహా ॥౧౧॥౩౩॥ ఇదం మే బ్రహ్మ చ
 క్షత్రశ్చోభే శ్రియమశ్నుతాం | మయి దేవా దధతు శ్రియముత్తమాన్తస్యై తే స్వాహా
 ॥౧౨॥౩౪॥౩౫॥

॥ పితృమేధ మన్తాః ॥

అపేతో యన్తు పణయోఽసుమ్నా దేవపీయవః | అస్య లోకస్సతావతః ॥౧॥౩౫॥
 ద్యుభిరహోభిరక్తుభిర్వ్యక్తఽ య్యమో దదాత్సవసానమస్మై | సవితా తే శరీరేభ్యః
 పృథివ్యాఽలోకమిచ్ఛతు | తస్మై యుజ్యంతాముస్త్రియాః ॥౨॥౩౬॥ వాయుః పునాతు
 సవితా పునాత్వగ్నీర్బ్రాజసా సూర్యస్య వర్చసా | వి ముచ్యంతాముస్త్రియాః ॥౩॥౩౭॥ అశ్వత్థే
 వో నిషదనం పర్ణే వో వసతిష్కృతా | గోభాజ ఇత్కిలాసథ యత్సనవథ పూరుషం
 ॥౪॥౩౮॥ సవితా తే శరీరాణి మాతురుపస్థ ఆ వపతు | తస్మై పృథివి శం భవ |
 ప్రజాపతౌ త్వా దేవతాయాముషోదకే లోకే నిదధామ్యసౌ ॥౫॥౩౯॥ పరం మృత్యో అను
 పరేహి పన్థాఽ య్యస్తే అన్య ఇతరో దేవయానాత్ | చక్షుష్మతే శృణ్వతే తే బ్రవీమి మా నః
 ప్రజాల్ రీరిషో మాత వీరాన్ ॥౬॥౪౦॥ శఽవ్యాతశ్శల్ హి తే ఘృణిశ్శస్తే భవన్త్విష్టకాః
 | శస్తే భవన్త్వగ్నయః ప్సార్థివాసో మా త్వాభి శూశుచన్ ॥౭॥౪౧॥ కల్పాన్తాన్తే
 దిశస్త్వభ్యమాపశ్శివతమాస్త్వభ్యం భవన్తు సిన్ధవః | అన్తరిక్షల్ శివన్తుభ్య్జుల్పాన్తాన్తే దిశస్సర్వాః

॥౧॥౪౨॥ అశ్రున్వతీ రీయతీ సల్ రభధ్వముత్తిష్వత ప్ర తరతా సఖాయః | అత్రా జహీమోఽశివా
 యే అసశ్శివాన్వయముత్తరేమాభి వాజాన్ ॥౯॥౪౩॥ అపాఘమప కిల్బిషమప కృత్యామపో
 రపః | అపామార్గత్వమస్మదప దుష్పప్వ్యల్ సువ ॥౧౦॥౪౪॥ సుమిత్రియా న ఆప
 ఓషధయస్సన్తు దుర్మిత్రియాస్తస్మై సన్తు | యోఽస్మాన్స్వేష్టి యశ్చ వయన్ద్విష్టుః ॥౧౧॥౪౫॥
 అనఽపామన్వారభామహీ స్వస్తయే | స న ఇన్తఇవ దేవేభ్యో వహ్నిస్సన్తారణో భవ
 ॥౧౨॥౪౬॥ ఉద్వయన్తమసస్పరి స్వః పుశ్యన్త ఉత్తరం | దేవస్తేవత్రా సూర్యమగన్తు
 జ్యోతిరుత్తమం ॥౧౩॥౪౭॥ అగ్న ఆయాల్షి పవస ఆ సువోర్జమిషశ్చ నః | ఆరే బాధస్వ
 దుచ్ఛనాం ॥౧౪॥౪౮॥ ఆయుష్మానగ్ని హవిషా వృధానో ఘృతప్రతీకో ఘృతయోనిరేధి |
 ఘృతం పీత్వా మధు చారు గవ్యం పితేవ పుత్రమభి రక్షతాదిమాన్తాన్స్వహా ॥౧౫॥౪౯॥
 ఇమశ్శీవేభ్యః పురిధిన్దామి మైషాన్ను గాదపరో అర్థమేతం | శతశ్శీవన్తు శరదః
 ప్పురూచీరన్తర్మృత్యున్దతాం పర్వతేన ॥౧౬॥౫౦॥ పరిమే గామనేషత పర్వగ్నిమహృషత
 | దేవేష్వక్రత శ్రవః క్క ఇమాఽ ఆ దధర్షతి ॥౧౭॥౫౧॥ క్రవ్యాదమగ్నిం ప్రహీణోమి
 దూరఽ య్యమరాజ్యఙ్గచ్ఛతు రిప్రవాహః | ఇహైవాయమితరో జాతవేదా దేవేభ్యో హవ్యఽ
 వ్యహతు ప్రజానన్ ॥౧౮॥౫౨॥ వహ వపాశ్శాతవేదః ప్రితృభ్యో యత్త్రేనాన్వేత్త నిహితాన్పరాకే
 | మేదసః క్కుల్యా ఉప తాన్త్రవన్తు సత్యా ఏషామాశిషస్సన్తు కామాస్సాన్స్వహా ॥౧౯॥౫౩॥
 స్యోనా పృథివి నో భవాన్పక్షరా నివేశనీ | యచ్ఛా నశ్శర్మ సప్రథాః | అప నశ్శోశుచదఘం
 ॥౨౦॥౫౪॥ అస్మాత్త్వమధి జాతోఽసి త్వదయశ్శాయతాం పునః | అసౌ స్వర్గాయ లోకాయ
 స్సాహా | అప నశ్శోశుచదఘం ॥౨౧॥౫౫॥

॥ ఇతి పశ్చత్రిల్శోఽధ్యాయః ॥

సహస్రశీర్షా షోళశ(౧౬) అద్యః సంభృతఃషట్(౬) తదేవాగ్నిర్ద్వాదశ(౧౨) అపేతో
 యస్త్యేకోనవిల్శతిః(౧౯) ॥ సహస్రశీర్షా చతురనువాకేషు పశ్చ పశ్చాశత్(౫౫) అగ్నిస్తనూరసి సహస్రశీర్షా
 పశ్చ పశ్చాశత్ |

॥ అథ పట్త్రిశోఽధ్యాయః ॥

॥ ప్రవర్గమునాః ॥

ఋచఁ వాచం ప్రపద్యే మనో యజుః ప్రపద్యే సామ ప్రాణం ప్రపద్యే చక్షుశ్శ్రోత్రం
 ప్రపద్యే । వాగోజస్సహోజో మయి ప్రాణాపానా ॥౧॥౧॥ యస్మై చ్చిద్రజ్జుక్షుషో హృదయస్య
 మనసో వాతి తృణ్ణం బృహస్పతిర్మే తద్దధాతు । శన్నో భవతు భువనస్య యస్పతిః
 ॥౨॥౨॥ భూర్భువస్వః । తత్సవితుర్వరేణ్యం భర్గో దేవస్య ధీమహి । ధియో యో నః
 ప్రచోదయాత్ ॥౩॥౩॥ కయా నశ్చిత్ర ఆ భువదూతీ సదావృధస్సఖా । కయా శచిష్ఠయా
 వృతా ॥౪॥౪॥ కస్త్యా సత్యో మదానాం మల్హిష్యో మత్సదన్ధసః । దృహ్యో చిదారుజీ వసు
 ॥౫॥౫॥ అభీ ము ణస్సఖీనామవితా జరిత్రాణాం । శతం భవాస్యూతిభిః ॥౬॥౬॥ కయా
 త్వన్న ఊత్యాభి ప్ర మన్దసే వృషన్ । కయా స్తోత్రభ్య ఆ భర ॥౭॥౭॥ ఇన్తో విశ్వస్య రాజతి
 । శన్నో అస్తు ద్విపదే శఞ్చతుషుదే ॥౮॥౮॥ శన్నో మిత్రశ్శుఁ వ్వరుణశ్శన్నో భవత్వర్మమా
 । శన్న ఇన్తో బృహస్పతిశ్శన్నో విష్ణురురుక్రమః ॥౯॥౯॥ శన్నో వాతః పువతాల్ శన్నస్తవతు
 సూర్యః । శన్నః క్కనిక్రదద్దేవః పుర్జన్యో అభి వర్షతు ॥౧౦॥౧౦॥ అహాని శం భవన్తు
 నశ్శల్ రాత్రిః పృతి ధీయతాం । శ న్న ఇన్త్రాగ్నీ భవతామవోభిశ్శన్న ఇన్త్రావరుణా రాతహవ్యా
 । శన్న ఇన్త్రాపూషణా వాజసాతౌ శమిన్త్రాసోమా సువితాయ శఁ య్యోః ॥౧౧॥౧౧॥ శన్నో
 దేవీరభిష్ఠయ ఆపో భవన్తు పీతయే । శఁ య్యోరభి స్రవన్తు నః ॥౧౨॥౧౨॥ స్యోనా
 పృథివి నో భవాన్పక్షరా నిపేశనీ । యచ్ఛా నశ్శర్మ సప్రథాః ॥౧౩॥౧౩॥ ఆపో హి ష్టా
 మయోభువన్తా న ఊర్జే దధాతన । మహీ రణాయ చక్షసే ॥౧౪॥౧౪॥ యో వశ్శివతమో
 రసస్తస్య భాజయతేహ నః । ఉశతీరివ మాతరః ॥౧౫॥౧౫॥ తస్మా అరజ్గమామవో యస్య
 క్షయాయ జిన్వథ । ఆపో జనయథా చ నః ॥౧౬॥౧౬॥ ద్యౌశ్శాన్తిరన్తరిక్షల్ శాన్తిః పృథివీ
 శాన్తిరాపశ్శాన్తిరోషధ యశ్శాన్తిః । వనస్పతయశ్శాన్తిశ్శాన్తిరేవ శాన్తిః ॥౧౭॥౧౭॥ దృతే

దృ॒ప్త॒హ॒మా మి॒త్ర॒స్య॒ మా చ॒క్షు॒షా స॒ర్వాణి॑ భూ॒తాని॑ స॒మీక్ష॑న్తామ్ । మి॒త్రస్యా॒హృషా॑క్షు॒షా
 స॒ర్వాణి॑ భూ॒తాని॑ స॒మీక్షే॑ । మి॒త్రస్య॒ చక్షు॒షా స॒మీక్షా॑మహే ॥౧౦౦॥౧౦౦॥ దృతే॑ దృప్త॒హ॒మా
 । జ్యోక్తే॑ స॒న్దృషి॑ జీ॒వ్యాస॒జ్యోక్తే॑ స॒న్దృషి॑ జీ॒వ్యాసమ్ ॥౧౦౧॥౧౦౧॥ నమ॑స్తి హ॒రసే॑ శోచి॒షే
 నమ॑స్తి అ॒స్త్వర్షి॑షే । అ॒న్యాల్సే॑ అ॒స్మత్త॒వన్తు॑ హే॒తయః॑ ప్పా॒వకో అ॒స్మభ్యల్ శి॒వో భ॒వ
 ॥౧౦౨॥౧౦౨॥ నమ॑స్తి అస్తు వి॒ద్యుతే॑ నమ॑స్తి స్త॒నయి॑త్నవే । నమ॑స్తి భ॒గవ॑న్నస్తు
 య॒తస్వ॑స్స॒మీహ॑సే ॥౧౦౩॥౧౦౩॥ యతో॑ య॒తస్వ॑మీహ॑సే తతో॑ నో అ॒భయ॑జ్కారు । శ॒న్నః
 క్కూ॒రు ప్ర॒జాభ్యోఽభ॑యన్నః పృశు॒భ్యః ॥౧౦౪॥౧౦౪॥ సు॒మి॒త్రియా॑ న ఆప॒ ఓష॑ధయస్సన్తు
 దుర్మి॒త్రియా॑స్తస్మై॒ సన్తు॑ । యోఽస్మా॑న్ద్వి॒ష్టి య॒శ్చ వ॒యన్ద్వి॒ష్టః ॥౧౦౫॥౧౦౫॥ తచ్చక్షు॑ర్దే॒వహి॑తం
 పు॒రస్తా॑చ్ఛక్ర॒ముచ్చ॑రత్ । పశ్యే॑మ శ॒రద॑శ్శత॒జ్జీవే॑మ శ॒రద॑శ్శతల్ శృణు॑యామ శ॒రద॑శ్శతం
 ॥౧౦౬॥౧౦౬॥

॥ ఇతి షట్త్రింశోఽధ్యాయః ॥

ఋచం వాచమిత్యేకానువాకే చతుర్వింశతిః ।

॥ అథ సప్తత్రింశోఽధ్యాయః ॥

॥ ప్రవర్గ్యసంభరణమన్తాః ॥

దే॒వస్య॑ త్వా స॒వితుః॑ పు॒సవే॒శ్వినో॑ర్బా॒హుభ్యాం॑ పూ॒ష్ణో హస్తా॑భ్యాం । ఆ దదే॑ నారి॒రసి
 ॥౧॥౧॥ యు॒జ్జతీ॑ మన ఉ॒త యు॒జ్జతీ॑ ధి॒యో విప్రా॑ విప్రస్య బృ॒హతో వి॒వశ్చి॑తః । వి హో॑త్రా
 దధే॑ వయునావిదే॒క ఇ॒న్మహీ॑ దే॒వస్య॑ స॒వితుః॑ పు॒రిష్ట॑తిః ॥౨॥౨॥ దే॒వీ ద్యా॑వాపు॒థివీ॑ మ॒ఖస్య॑
 వామ॒ద్య శి॒రో రా॒ధ్యాస॑న్దే॒వయ॑జనే పు॒థివ్యాః॑ । మ॒ఖాయ॑ త్వా మ॒ఖస్య॑ త్వా శీ॒ర్షే ॥౩॥౩॥
 దే॒వ్యో వ॒మ్రియో॑ భూ॒తస్య॑ ప్ర॒థమ॑జా మ॒ఖస్య॑ వో॒ద్య శి॒రో రా॒ధ్యాస॑న్దే॒వయ॑జనే పు॒థివ్యాః॑ ।
 మ॒ఖాయ॑ త్వా మ॒ఖస్య॑ త్వా శీ॒ర్షే ॥౪॥౪॥ ఇ॒యత్య॑గ్ర ఆ॒సీర్మ॒ఖస్య॑ తే॒ద్య శి॒రో రా॒ధ్యాస॑న్దే॒వయ॑జనే
 పు॒థివ్యాః॑ । మ॒ఖాయ॑ త్వా మ॒ఖస్య॑ త్వా శీ॒ర్షే ॥౫॥౫॥ ఇ॒న్తస్యా॑జ స్థ మ॒ఖస్య॑ వో॒ద్య శి॒రో
 రా॒ధ్యాస॑న్దే॒వయ॑జనే పు॒థివ్యాః॑ । మ॒ఖాయ॑ త్వా మ॒ఖస్య॑ త్వా శీ॒ర్షే । మ॒ఖాయ॑ త్వా మ॒ఖస్య॑
 త్వా శీ॒ర్షే । మ॒ఖాయ॑ త్వా మ॒ఖస్య॑ త్వా శీ॒ర్షే ॥౬॥౬॥ పై॒తు బ్ర॒హ్మణా॑స్ప॒తిః పు॒ దే॒వ్యేతు
 సూ॒నృతా॑ । అ॒చ్ఛా వీ॒రన్న॑ర్యం ప॒ఙ్కిరా॑ధసన్దే॒వా య॒జ్ఞన్న॑యన్తు నః । మ॒ఖాయ॑ త్వా మ॒ఖస్య॑
 త్వా శీ॒ర్షే । మ॒ఖాయ॑ త్వా మ॒ఖస్య॑ త్వా శీ॒ర్షే । మ॒ఖాయ॑ త్వా మ॒ఖస్య॑ త్వా శీ॒ర్షే ॥౭॥౭॥
 మ॒ఖస్య॑ శి॒రోఽసి॑ । మ॒ఖాయ॑ త్వా మ॒ఖస్య॑ త్వా శీ॒ర్షే । మ॒ఖస్య॑ శి॒రోఽసి॑ । మ॒ఖాయ॑ త్వా
 మ॒ఖస్య॑ త్వా శీ॒ర్షే । మ॒ఖస్య॑ శి॒రోఽసి॑ । మ॒ఖాయ॑ త్వా మ॒ఖస్య॑ త్వా శీ॒ర్షే । మ॒ఖాయ॑ త్వా
 మ॒ఖస్య॑ త్వా శీ॒ర్షే మ॒ఖాయ॑ త్వా మ॒ఖస్య॑ త్వా శీ॒ర్షే మ॒ఖాయ॑ త్వా మ॒ఖస్య॑ త్వా శీ॒ర్షే
 ॥౮॥౮॥ అ॒శ్వస్య॑ త్వా వృ॒ష్ణశ్శ॑క్నా ధూ॒పయా॑మి దే॒వయ॑జనే పు॒థివ్యాః॑ । మ॒ఖాయ॑ త్వా
 మ॒ఖస్య॑ త్వా శీ॒ర్షే । అ॒శ్వస్య॑ త్వా వృ॒ష్ణశ్శ॑క్నా ధూ॒పయా॑మి దే॒వయ॑జనే పు॒థివ్యాః॑ ।
 మ॒ఖాయ॑ త్వా మ॒ఖస్య॑ త్వా శీ॒ర్షే । అ॒శ్వస్య॑ త్వా వృ॒ష్ణశ్శ॑క్నా ధూ॒పయా॑మి దే॒వయ॑జనే
 పు॒థివ్యాః॑ । మ॒ఖాయ॑ త్వా మ॒ఖస్య॑ త్వా శీ॒ర్షే । మ॒ఖాయ॑ త్వా మ॒ఖస్య॑ త్వా శీ॒ర్షే మ॒ఖాయ॑
 త్వా మ॒ఖస్య॑ త్వా శీ॒ర్షే మ॒ఖాయ॑ త్వా మ॒ఖస్య॑ త్వా శీ॒ర్షే ॥౯॥౯॥ ఋ॒జవే॑ త్వా సా॒ధవే॑ త్వా
 సు॒క్ష్మైత్యై॑ త్వా । మ॒ఖాయ॑ త్వా మ॒ఖస్య॑ త్వా శీ॒ర్షే । మ॒ఖాయ॑ త్వా మ॒ఖస్య॑ త్వా శీ॒ర్షే ।
 మ॒ఖాయ॑ త్వా మ॒ఖస్య॑ త్వా శీ॒ర్షే ॥౧౦॥౧౦॥

॥ ప్రవర్గ్య ప్రచరణమన్తాః ॥

యమా॑య త్వా॑ మ॒ఖాయ॑ త్వా॒ సూ॒ర్యస్య॑ త్వా॒ తప॑సే । దే॒వస్త్వా॑ స॒వితా॑ మ॒ధ్వాన॑క్తు
 పు॒థివ్యా॑స్స॒ల్లస్స॑శస్పా॒హి । అ॒ర్చిర॑సి శో॒చిర॑సి తపో॒ఽసి ॥౧॥౧౧॥ అనా॑ధృష్టా
 పు॒రస్తా॑దగ్నిరాధిపత్య ఆయు॒ర్మే దాః పు॒త్రవ॑తీ దక్షిణత ఇ॒న్తస్యా॑ధిపత్యే ప్ర॒జాం మే దాః
 । సు॒షదా॑ పశ్చాద్దే॒వస్య॑ స॒విత॒రాధి॑పత్యే చక్షు॒ర్మే దా ఆశ్చ॑తిరుత్తరతో ధాతు॒రాధి॑పత్యే
 రా॒యస్సో॑షం మే దాః । విధృ॒తిరు॑పరిష్టాద్భ్రూహస్పతీ॒రాధి॑పత్య ఓ॒జో మే దా విశ్వా॑భ్యో
 మా నా॒ష్ట్రాభ్య॑స్పా॒హి మనో॑రశ్వా॒సి ॥౨॥౧౨॥ స్వా॑హా మ॒రుద్భిః పు॒రి శ్రీ॑యస్వ
 ది॒వస్స॒ల్లస్స॑శస్పా॒హి । మధు॑ మధు॑ మధు॑ ॥౩॥౨॥౧౩॥

॥ ప్రవర్గ్యోపసాపనమన్తాః ॥

గ॒ర్భో దే॒వానాం॑ పితా॑ మ॒తినాం॑ పతిః పు॒జానాం॑ । స॒న్దేవో॑ దే॒వేన॑ స॒విత్రా॑ గ॒త స॒ల్
 సూ॒ర్యేణ॑ రోచతే ॥౧॥౧౪॥ స॒మగ్ని॑రగ్నినా గ॒త స॒న్దేవే॑న స॒విత్రా॑ స॒ల్ సూ॒ర్యేణా॑రోచిష్ట ।
 స్వా॒హా స॒మగ్ని॑స్తవసా గ॒త స॒న్దేవ్యే॑న స॒విత్రా॑ స॒ల్ సూ॒ర్యేణా॑రూరుచత ॥౨॥౧౫॥ ధ॒ర్తా
 ది॒వో వి భా॑తి తపసస్సృథి॒వ్యాన్ధ॑ర్తా దే॒వో దే॒వానా॑మమ॒ర్త్యస్తపో॑జాః । వాచ॑మస్మే ని
 య॒చ్ఛ దే॒వాయు॑వం ॥౩॥౧౬॥ అప॑శ్యజ్ఞోపామనిపద్యమానమా చ పరా చ పథిభిశ్చరన్తం
 । స స॒ద్రీచీ॑స్స వి॒మాచీ॑ర్వసాన ఆవరీ॒వర్తి భు॑వనేష్వన్తః ॥౪॥౧౭॥ విశ్వా॑సాం భు॒వాం పతే॑
 విశ్వ॑స్య మనసస్పతే విశ్వ॑స్య వచసస్పతే సర్వ॑స్య వచసస్పతే । దే॒వశ్చ॑త్వస్దే॒వ ఘ॑ర్మ దే॒వో
 దే॒వాన్ పా॒హ్యత్ర॑ ప్రావీ॒రను॑ వాన్దే॒వవీ॑తయే । మధు॑ మాధ్వీ॒భ్యాం మధు॑ మాధూచీ॒భ్యాం
 । హృదే॑ త్వా మనసే త్వా ది॒వే త్వా సూ॒ర్యాయ॑ త్వా । ఊ॒ర్ధ్వో అ॒ధ్వర॑న్తివి దే॒వేషు॑ ధి॒హి
 ॥౫॥౧౮॥ పితా॑ నోఽసి పితా॑ నో బోధి నమస్తే అస్తు మా మా హి॒ల్సః । త్వష్ట॑మన్తస్త్వా
 సవే॑మ పుత్రాన్పశూన్మయి ధే॒హ్యరి॑ష్టాహ॒ల్ సహ॑పత్యా భూయాసం ॥౬॥౧౯॥ అహః క్షే॒తునా॑
 జుషా॑తాల్ సుజ్యోతి॒ర్జ్యోతి॑షా స్వా॒హా । రా॒త్రిః క్షే॒తునా॑ జుషతాల్ సుజ్యోతి॒ర్జ్యోతి॑షా స్వా॒హా
 ॥౭॥౩॥౨౦॥

॥ ఇతి సప్తత్రింశోఽధ్యాయః ॥

దేవస్య త్వా దశ(౧౦) యమాయ తిస్రః(౩) గర్భో దేవానాల్సప్త(౭) దేవస్య త్వా త్ర్యనువాకేషు విల్కతిః(౨౦) ।

॥ అథాష్టత్రిశోఽధ్యాయః ॥

॥ ప్రవర్గ్యదోహనాది మంత్రాః ॥

దే॒వస్య॑ త్వా॒ స॒వి॒తుః॑ పు॒స॒వే॒ఽశ్వి॒నో॒ర్బా॒హు॒భ్యాం॑ పూ॒ష్ణో॒ హస్తా॑భ్యాం । ఆ ద॒దే॒ఽది॒త్యై॒
 రా॒న్నా॒సి ॥౧॥౧॥ ఇ॒త ఏ॒హ్యది॑త ఏ॒హి స॒రస్వ॑త్యే॒హి । అ॒సావే॑హ్యసావే॒హ్యసావే॑హి ॥౨॥౨॥
 అది॒త్యై రా॒న్నా॒సీ॒న్త్రా॒ణ్యా ఉ॒ష్ణీషః॑ । పూ॒షా॒సి ఘ॒ర్మాయ॑ దీ॒ష్వ ॥౩॥౩॥ అ॒శ్వీభ్యాం॑ పి॒న్వస్వ॑
 స॒రస్వ॑త్యై పి॒న్వస్వే॒న్త్రాయ॑ పి॒న్వస్వ॑ । స్వా॒హే॒న్త్రవత్ స్వా॒హే॒న్త్రవత్ స్వా॒హే॒న్త్రవత్ ॥౪॥౪॥
 యస్తే॑ స్త॒నశ్శ॑శయా॒ యో మ॒యోభూ॑ర్యో ర॒త్నధా॑ వ॒సువి॒ద్యస్సు॑దత్రః । యే॒న వి॒శ్వా
 పు॒ష్వసి॑ వా॒ర్యాణి॑ స॒రస్వ॑తి త॒మిహ॑ ధా॒తవే॑కః । ఉ॒ర్వన్త॑రి॒క్షమ॑స్వే॒మి ॥౫॥౫॥
 గా॒యత్ర॑ఞ్చ॒నోఽసి॑ త్రై॒ష్టుభ॑ఞ్చ॒నోఽసి॑ ద్యా॒వాపృ॒థివీ॑భ్యాన్త్యా పరి గృ॒హ్మ్యన్త॑రి॒క్షణో॑ప
 య॒చ్ఛామి॑ । ఇ॒న్త్రాశ్వి॒నా మ॑ధు॒నస్సా॒రఘ॑స్య ఘ॒ర్మం పా॒త వ॑స॒వో య॒జత॑ వాట్ । స్వా॒హా
 సూ॒ర్యస్య॑ ర॒శ్మయే॑ వృ॒ష్టివ॑నయే ॥౬॥౧॥౬॥

॥ ప్రవర్గ్యదోహనాది మంత్రాః ॥

స॒ముద్రా॑య॒ త్వా వా॑తాయ॒ స్వా॒హా స॒రిరా॑య॒ త్వా వా॑తాయ॒ స్వా॒హా । అ॒నాధ్ర॑ప్యో॒య
 త్వా వా॑తాయ॒ స్వా॒హాప్ర॑తిధ్ర॒ప్యోయ॑ త్వా వా॑తాయ॒ స్వా॒హా । అ॒వస్య॑వే॒ త్వా వా॑తాయ
 స్వా॒హాశి॑మిదాయ॒ త్వా వా॑తాయ॒ స్వా॒హా ॥౧॥౭॥ ఇ॒న్త్రాయ॑ త్వా వ॒సుమ॑తే రు॒ద్రవ॑తే
 స్వా॒హేన్త్రా॑య॒ త్వాది॒త్యవ॑తే॒ స్వా॒హా । ఇ॒న్త్రాయ॑ త్వా॒భిమా॑తి॒ఘ్నే స్వా॒హా స॒విత్రే॑ త్వ॒ ఋ॒భుమ॑తే
 వి॒భుమ॑తే వా॒జవ॑తే॒ స్వా॒హా బృ॒హస్ప॑తయే॒ త్వా వి॒శ్వదే॑వ్యావతే॒ స్వా॒హా ॥౨॥౮॥ య॒మాయ॑
 త్వా॒ఙ్గిర॑స్వతే॒ పితృ॑మతే॒ స్వా॒హా । స్వా॒హా ఘ॒ర్మాయ॑ స్వా॒హా ఘ॒ర్మః ప్రి॑త్రే ॥౩॥౯॥ వి॒శ్వా
 ఆ॒శా దక్షి॑ణసత్స॒ర్వాన్దే॒వాన॑యా॒ళిహ॑ । స్వా॒హాకృ॑తస్య ఘ॒ర్మస్య॑ మ॒ధోః ప్రి॑బతమశ్వి॒నా
 ॥౪॥౧౦॥ ది॒వి ధా॑ ఇ॒మం య్య॑జ్మి॒మం య్య॑జ్మి॒న్దివి॑ ధాః । స్వా॒హాగ్న॑యే॒ యజ్ఞి॑యా॒య
 శం య్య॑జు॒ర్భ్యః ॥౫॥౧౧॥ అ॒శ్వీనా॑ ఘ॒ర్మం పా॒త హో॑ర్ద్వా॒నమ॑హర్ది॒వాభి॑రూ॒తిభిః॑ ।

తన్త్రాయీణే నమో ద్యావాపుథివీభ్యాం ॥౬॥౧౨॥ అపాతామశ్వినా ఘర్మమను ద్యావాపుథివీ
 అమల్సాతాం । ఇహైవ రాతయస్సన్తు ॥౭॥౧౩॥ ఇషే పిన్వస్వోర్జే పిన్వస్వ బ్రహ్మణే పిన్వస్వ
 క్షత్రాయ పిన్వస్వ ద్యావాపుథివీభ్యాం పిన్వస్వ । ధర్మాసి సుధర్మామేన్యస్మే నృమాణి ధారయ
 బ్రహ్మ ధారయ క్షత్రన్ధారయ విశన్ధారయ ॥౮॥౧౪॥౧౫॥

॥ ప్రవర్ణ్యదోహనాది మంత్రాః ॥

స్వాహా పూష్ణే శరసే స్వాహా గ్రావభ్యస్వాహా ప్రతిరవేభ్యః । స్వాహా పితృభ్య
 ఊర్ధ్వబర్హిర్భ్యో ఘర్మపావభ్యస్వాహా ద్యావాపుథివీభ్యాల్ స్వాహా విశ్వేభ్యో దేవేభ్యః
 ॥౧॥౧౬॥ స్వాహా రుద్రాయ రుద్రహూతయే స్వాహా సజ్జ్యోతిషా జ్యోతిః । అహః క్షేతునా
 జుషాతాల్ సుజ్యోతిర్జ్యోతిషా స్వాహా రాత్రిః క్షేతునా జుషతాల్ సుజ్యోతిర్జ్యోతిషా స్వాహా
 । మధుహుతమిన్ద్రతమే అగ్నా అశ్యామ తే దేవ ఘర్మ నమస్తే అస్తు మా మా హిల్సీః
 ॥౨॥౩॥౧౬॥

॥ ప్రవర్ణ్యదోహనాది మంత్రాః ॥

అభీమం మహిమా దివం విప్రో బభూవ సప్రథాః । ఉత శ్రవసా పృథివీల్ సల్
 సీదస్వ మహాః అసి రోచస్వ దేవవీతమః । విధూమమగ్నీ అరుషం మియేధ్య సృజ
 ప్రశస్త దర్శతం ॥౧॥౪॥౧౭॥

॥ ప్రవర్ణ్యదోహనాది మంత్రాః ॥

యా తే ఘర్మ దివ్యా శుగ్యా గాయత్ర్యాల్ హవిర్ధానే । సా త ఆ ప్యాయతాన్నిష్ఠ్యై
 యతాన్తస్యై తే స్వాహా । యా తే ఘర్మాన్తరిక్షే శుగ్యా త్రిష్టుభ్యాగ్నీధ్రే । సా త ఆ
 ప్యాయతాన్నిష్ఠ్యై యతాన్తస్యై తే స్వాహా । యా తే ఘర్మ పృథివ్యాల్ శుగ్యా జగత్యాల్
 సదస్యా । సా త ఆ ప్యాయతాన్నిష్ఠ్యై యతాన్తస్యై తే స్వాహా ॥౧॥౧౮॥ క్షత్రస్య త్వా
 పరస్పాయ బ్రహ్మణస్తన్వం పాహి । విశస్త్వా ధర్మణా వయమను క్రామామ సువితాయ

న॒వ్యసే॑ ॥౨॥౧౯॥ చ॒తు॒స్ప॒క్తి॒ర్నాభి॑ర్ఋ॒తస్య॑ స॒ప్రథా॑స్స నో॒ వి॒శ్వా॒యు॒స్సప్రథా॑స్స న॒స్సర్వా॑యు
 స్సప్రథాః॑ । అప॒ ద్వేషో॑ అప॒ హ్వరో॑ఽన్యప్రతస్య॑ సశ్చిమ ॥౩॥౨౦॥ ఘ॒రైత్తత్రే॑ పురీ॒షస్తే॑న
 వర్ధ॑స్య చా చ॒ప్యాయస్య॑ । వర్ధి॒షీమహి॑ చ వయమా చ॒ప్యాసి॑షీమహి ॥౪॥౨౧॥ అచి॒క్రద॒ద్వృషా॑
 హరి॑ర్మహాన్మిత్రో న దర్శ॒తః । సల్ సూ॒ర్యేణ॑ దిద్యుతదుదధిర్నిధిః ॥౫॥౨౨॥ సుమి॒త్రియా
 న ఆప॑ ఓషధయస్సన్తు దుర్మి॒త్రియాస్తస్మై॑ సన్తు । యోఽస్మాన్వే॒ష్టి యశ్చ॑ వ॒యన్విష్టుః
 ॥౬॥౨౩॥ ఉద్వ॒యన్తమ॑సస్పరి స్వః పు॒శ్యన్త ఉత్త॑రం । దే॒వస్తే॑వత్రా సూ॒ర్యమగ॑న్తు
 జ్యోతి॑రుత్తమం । ఏధోఽస్యేధి॒షీమహి॑ సమిద॒సి తేజో॑ఽసి తేజో మయి ధేహి ॥౭॥౨౪॥౨౪॥

॥ ప్రవర్ణ్యదోహనాది మంత్రాః ॥

యావ॑తీ ద్యా॒వాపు॒థివీ॑ యావ॑చ్చ స॒ప్త సి॒న్ధవో॑ వి॒తస్థి॑రే । తావ॑న్తమిన్త్ర తే గ్ర॒హమూ॑ర్జా
 గృ॒హ్ణామ్యక్షి॑తం మయి గృ॒హ్ణామ్యక్షి॑తం ॥౧॥౨౫॥ మయి త్యదిన్త్రియం బృహ॑న్మయి దక్షో
 మయి క్ర॒తుః । ఘ॒ర్మస్త్రిమ॑గ్వి రాజతి వి॒రాజా॑ జ్యోతిషా సహ బ్ర॒హ్మణా॑ తేజసా సహ ।
 పయ॑సో రేత ఆభృ॒తన్తస్య॑ దోహ॑మశీమహ్యుత్తరాముత్తరాల్ సమాం ॥౨॥౨౬॥౨౬॥

॥ ప్రవర్ణ్యదోహనాది మంత్రాః ॥

త్విష॑స్స(వృ)క్ర॒త్యే దక్ష॑స్య తే సు॒షుమ్న॑స్య తే సు॒షుమ్నా॑గ్నిహుతః । ఇన్త్ర॑పీతస్య
 ప్ర॒జాపతి॑భక్షితస్య మధుమత ఉపహూత ఉపహూతస్య భక్షయామి ॥౧॥౨౭॥౨౭॥

॥ ఇతి అష్టాత్రిల్శోఽధ్యాయః ॥

దేవస్య త్వా షట్(౬) సముద్రాయ త్వాష్ట(౮) స్వాహా పూష్టే ద్వే(౨) అభీమమేకా(౧) యా తే సప్త(౭)
 యావతీ ద్వే(౨) త్విషః సంవుగేకా(౧) దేవస్య త్వా సప్తానువాకేషు సప్తవిల్శతిః(౨౭)॥

॥ అథైకోన చత్వారిల్ శోఽధ్యాయః ॥

॥ ప్రాయశ్చిత్తమంత్రాః ॥

స్వాహా ప్రాణేభ్యస్సాధిపతికిభ్యః పుథివై స్వాహాగ్నయే స్వాహాన్తరిక్షాయ స్వాహా
 వాయవే స్వాహా దివే స్వాహా సూర్యాయ స్వాహా | దిగ్భ్యస్స్వాహా చన్త్రాయ స్వాహా
 నక్షత్రేభ్యస్స్వాహాద్భ్యస్స్వాహా వరుణాయ స్వాహా | నాభ్యై స్వాహా పూతాయ స్వాహా
 ॥౧౧౧౧౧॥

॥ ప్రాయశ్చిత్తమంత్రాః ॥

వాచే స్వాహా ప్రాణాయ స్వాహా ప్రాణాయ స్వాహా | చక్షుషే స్వాహా చక్షుషే స్వాహా
 శ్రోత్రాయ స్వాహా శ్రోత్రాయ స్వాహా ॥౧౧౧౨॥ మనసః క్కామమాకూతిః వ్యాచస్సత్యమశీయ
 | పశూనాల్ రూపమన్నస్య రసో యశశ్చీశ్చయతాం మయి స్వాహా ॥౨౧౧౨౧౩॥

॥ ప్రాయశ్చిత్తమంత్రాః ॥

ప్రజాపతిస్సంభ్రీయమాణస్సమ్రాట్ సమ్భుతో వైశ్వదేవస్సల్సన్నో ఘర్మః పృవుక్తస్తేజ
 ఉద్యత ఆశ్వినః పుయస్యానీయమాసే పూషా విష్యన్దమాసే మారుతః క్క్వధన్ | మైత్రశ్శరసి
 సన్తాయమాసే వాయవ్యో హ్రీయమాణ ఆగ్నీయో హూయమానో వాగ్ఘ్రితః ॥౧౧౧౩౧౪॥

॥ ప్రాయశ్చిత్తమంత్రాః ॥

సవితా ప్రథమేఽహన్నగ్నిర్ద్వితీయే వాయుస్తృతీయ ఆదిత్యశ్చతుర్థే చన్త్రమాః పుషామ
 ఋతుష్షష్ఠే మరుతస్సప్తమే బృహస్పతిరష్టమే | మిత్రో నవమే వరుణో దశమ ఇన్ద్ర
 ఏకాదశే విశ్వే దేవా ద్వాదశే ॥౧౧౧౪౧౫॥

॥ ప్రాయశ్చిత్తమంత్రాః ॥

ఉగ్రశ్చ భీమశ్చ ధ్వాన్తశ్చ ధునిశ్చ | సాసహ్వల్శ్చాభియుగ్వా చ విక్షిపస్స్వాహా
 ॥౧౧౧౫౧౬॥

॥ ప్రాయశ్చిత్తమంత్రాః ॥

అగ్నిల్ హృదయేనాశనిల్ హృదయాగ్రీణ పశుపతిఙ్కృత్సహృదయేన భవః

య్యక్నా | శర్వం మతస్నాభ్యామీశానం మన్యునా మహాదేవమస్తఃపుర్మవ్యేనోగ్రస్తేవఽ
 వ్సనిష్ఠునా వసిష్ఠహనుశ్చిక్షీని కోశ్యాభ్యాం ||౧||౫||౭||

|| ప్రాయశ్చిత్తమన్తాః ||

ఉగ్రఽ లోహితేన మిత్రఽ సాప్రత్యేన రుద్రన్దార్పత్యేనేన్ద్రం ప్రక్రీఢేన మరుతో బలేన
 సాధ్యాన్ప్రముదా | భవస్య కణ్యఽఽ రుద్రస్యాస్తఃప్సార్పర్ష్యం మహాదేవస్య యక్పఞ్చర్షస్య
 వనిష్ఠుః ప్పశుపతేః ప్పురీతత్ ||౧||౭||౮||

|| ప్రాయశ్చిత్తమన్తాః ||

లోమభ్యస్సాస్వహా లోమభ్యస్సాస్వహా త్వచే స్వాహా త్వచే స్వాహా లోహితాయ స్వాహా
 లోహితాయ స్వాహా మేదసే స్వాహా మేదసే స్వాహా | మాఽసేభ్యస్సాస్వహా మాఽసేభ్యస్సాస్వహా
 స్నావభ్యస్సాస్వహా స్నావభ్యస్సాస్వహాస్థభ్యస్సాస్వహాస్థభ్యస్సాస్వహా మజ్జభ్యస్సాస్వహా
 మజ్జభ్యస్సాస్వహా | రేతసే స్వాహా పాయవే స్వాహా ||౧||౮||౯||

|| ప్రాయశ్చిత్తమన్తాః ||

ఆయాసాయ స్వాహా ప్రాయాసాయ స్వాహా సఽయ్యసాయ స్వాహా వియాసాయ
 స్వాహోద్యాసాయ స్వాహా | శుచే స్వాహా శోచతే స్వాహా శోకాయ స్వాహా ||౧||౧౦|| తపసే
 స్వాహా తప్యమానాయ స్వాహా తప్తాయ స్వాహా | నిష్కృత్యై స్వాహా ప్రాయశ్చిత్త్యై
 స్వాహా భేషజాయ స్వాహా ||౨||౧౦|| యమాయ స్వాహాస్తకాయ స్వాహా మృత్యవే స్వాహా
 | బ్రహ్మహత్యాయై స్వాహా విశ్వేభ్యో దేవేభ్యస్సాస్వహా ద్యావాపుథివీభ్యాఽఽ స్వాహా ||౩||౯||౧౨||

|| ఇతి ఏకోనచత్వారిఽశోఽధ్యాయః ||

స్వాహా ప్రాణీభ్య ఏకా(౧) వాచే ద్వే(౨) ప్రజాపతిః సంభ్రీయమాణ ఏకా(౧) సవితా ప్రథమ ఏకా(౧)
 ఉగ్రశ్చైకా(౧) అగ్నిఽఽహృదయేనైకా(౧) ఉగ్రఽలోహితేనైకా(౧) లోమభ్యః స్వాహైకా(౧) ఆయాసాయ
 తిప్రః(౩) స్వాహా ప్రాణీభ్యో నవానువాకేషు ద్వాదశ(౧౨) ||

॥ అథ చత్వారిల్ శోఽధ్యాయః ॥

॥ జ్ఞానకాణ్డమన్తాః ॥

ఈశావాస్యమిదల్ సర్వల్ య్యత్కీఞ్చ జగత్యాజ్జగత్ । తేన త్యక్తేన భుజ్జీఢా మా
 గృధః కృశ్య స్విద్ధనం ॥౧॥౧॥ కుర్వన్నేవేహ కర్మాణి జిజీవిషీచ్ఛతల్ సమాః । ఏవన్త్వయి
 నాన్యథేతోఽస్తి న కర్మ లిప్యతీ నరే ॥౨॥౨॥ అసుర్యా నామ తే లోకా అన్ఢేన తమసాప్రతాః
 । తాల్స్తే ప్రేత్యాభి గచ్ఛన్తి యే కే చాత్మహనో జనాః ॥౩॥౩॥ అసేజదేకం మనసో జవీయా
 నైనద్దేవా ఆప్నువన్ పూర్వమర్షత్ । తద్ధావతోఽన్యానత్యేతి తిష్ఠత్తస్మిన్నపో మాతరిశ్వా
 దధాతి ॥౪॥౪॥ తదేజతి తన్నీజతి తద్దూరే తద్వన్తికే । తదన్తరస్య సర్వస్య తదు సర్వస్యాస్య
 బాహ్యతః ॥౫॥౫॥ యస్తు సర్వాణి భూతాన్యాత్మన్నేవానుపశ్యతి । సర్వభూతేషు చాత్మానన్తతో
 న వి జుగుప్సతీ ॥౬॥౬॥ యస్మిన్త్వర్వాణి భూతాన్యాత్మై వాభూద్విజానతః । తత్ర కో
 మోహః కృశ్శోక ఏకత్వమను పశ్యతః ॥౭॥౭॥ స పర్యగాచ్ఛుక్రమకాయమవ్రణమన్నావిరల్
 శుద్ధమపాపవిద్ధం । కవిర్మనీషీ పరిభవా స్వయంభూత్యాథాత ధ్యతోఽర్థా
 స్వ్యదధాచ్ఛాశ్వతీభ్యస్సమాభ్యః ॥౮॥౮॥ అన్ఢన్తమః పృ విశన్తి యేఽవిద్యాముపాసతే ।
 తతో భూయశ్చ ప తే త మో య ఉ విద్యాంయాల్ రతాః ॥౯॥౯॥
 అన్యదేవాహుర్విద్యయాన్యదాహురవిద్యయా । ఇతి శుశ్రుమ ధీరాణాః య్యేనన్తద్విచచక్షిరే
 ॥౧౦॥౧౦॥ విద్యాశ్చావిద్యాశ్చ యస్తద్వేదోభయల్ సహ । అవిద్యయా మృత్యున్తిర్త్వా
 విద్యయామృతమశ్నుతీ ॥౧౧॥౧౧॥ అన్ఢన్తమః పృ విశన్తి యేఽసంభూతిముపాసతే ।
 తతో భూయశ్చ ప తే త మో య ఉ సంభూత్యాల్ రతాః ॥౧౨॥౧౨॥
 అన్యదేవాహుస్సంభవాదన్యదాహురసంభవాత్ । ఇతి శుశ్రుమ ధీరాణాః య్యేనన్తద్విచచక్షిరే
 ॥౧౩॥౧౩॥ సంభూతిశ్చ వినాశశ్చ యస్తద్వేదోభయల్ సహ । వినాశేన మృత్యున్తిర్త్వా
 సంభూత్యామృతమశ్నుతీ ॥౧౪॥౧౪॥ హిరణ్మయేన పాత్రేణ సత్యస్యాపిహితం ముఖమ్ ।

తత్త్వం పూషన్నపావృణు సత్యధర్మాయ దృష్టయే ||౧౫||౧౫|| పూషన్నేకర్షే యమ సూర్య
 ప్రాజాపత్య వ్యూహ రశ్మిన్తనమూహ తేజో యతీ రూపజ్కల్యాణతమన్తతీ పశ్యామి ।
 యోఽసావసౌ పురుషస్సోఽహమస్మి ||౧౬||౧౬|| వాయురనిలమమృతమథేదం భస్మాన్తల్ల
 శరీరం । ఓం౩ క్రతో స్మర కృతల్ స్మర క్రతో స్మర కృతల్ స్మర ||౧౭||౧౭||

అగ్నే నయ సువథా రాయే అస్మాన్ విశ్వాని దేవ వయునాని విద్వాన్ ।
 యుయోధ్యస్మజ్జహురాణమేనో భూయిష్టాస్తే నమఉక్తిః వ్విధేమ ||౧౮||౧౮||

|| ఇతి చత్వారిల్శోఽధ్యాయః ||

ఈశావాస్యమిత్యేకానువాకే అష్టాదశ(౧౮) ।

|| ఇతి కాణ్వసంహితా సమాప్తా ||

॥ అనిరాకరణవిధిః ॥

అథాతోఽధీత్యాధీత్యానిరాకరణమ్ | ప్రతీకం మే విచక్షణమ్ | జిహ్వో మే మధు యద్వచః | కర్ణాభ్యాం భూరి శుశ్రువే | మా త్వల్ హోర్షీశ్చుతం మయి | బ్రహ్మణః ప్రవచనమసి | బ్రహ్మణః ప్రతిష్ఠానమసి | బ్రహ్మకోశోఽసి సనిరసి | శాన్తిరన్యనిరాకరణమసి | బ్రహ్మకోశం మే విశ, వాచా త్యాపిదధామి, వాచా త్యాపిదధామి | తిష్ఠ ప్రతిష్ఠ | స్వరకరణకణ్ఠ్యోరసదన్త్యైష్ఠ్యగ్రహణ ధారణోచ్ఛారణశక్తిర్మయి భవతు | ఆప్యాయన్తు మేఽఙ్గాని వాక్పాణశ్చక్షుశ్శ్రోత్రం యశోబలమ్ | యస్మై శ్చుతమధీతమ్, తస్మై మనసి తిష్ఠతు తిష్ఠతు ॥ (పా-గృ)-సూత్రం ౩-౧౫)

సారము :- ద్విజులకు వేదాధ్యయనము నిత్యకర్మ. ప్రతినిత్యము విధిగా జీయవలెను. ఇలా వేదాభ్యాసము జేసి దాన్ని విడువరాదు. నిరాకరణమనగా పరిత్యాగము, అనిరాకరణమనగా అపరిత్యాగము (విడువకుండుట) అని అర్థము. ఈ విధానముకొరకు కొన్ని ప్రార్థనలు-సూత్రమునందు ప్రతీకమనగా ముఖము(వాక్స్థానము). నా ముఖము సుస్పృష్టశబ్దములను, సాధుశబ్దములను ఉచ్చరించుటకు సమర్థముగానుండుగాక, నా నాలుకద్వారా ఉచ్చరించబడు వచనములు తేనెవలె మధురముగానుండుగాక, కర్ణములద్వారా అనేక మంచి విషయములను వినుగాక, నాయందు అధ్యయనము ద్వారా ఏర్పడిన సంస్కారములు(మార్పులు), అవగతమైన విషయములు నా నుండి పోకుండా వుండుగాక, నాయందు వేదపఠన-పాఠన అవగాహనశక్తులు ఎల్లప్పుడు ఉండుగాక, నాకు ఎల్లప్పుడు వేదవిషయమునందు గౌరవము ఉండుగాక, నా యందు ఉండే ఈ వేదవిజ్ఞానము శబ్దరూపమైన బ్రహ్మకు గుప్తస్థానముగా, నా జీవనమునకు శాన్తిస్థానముగా, నాకు విడువదగినదిగా నున్నది. ఈ వేదవిజ్ఞానము సదా నా హృదయమునందు ప్రతిష్ఠితమైయుండుగాక. నా వాక్కులద్వారా ఈ వేదమునకు ఆచ్ఛాదనమును ఏర్పరిచెదను. నాయందు ఉదాత్తానుదాత్తస్వరితస్వరముల, శబ్ద ఉత్పత్తిప్రకాశన సాధనముల, అష్ట వర్ణోచ్ఛారణ స్థానముల (హృదయము, కంఠము, దంత, పెదవులు, జిహ్వోమూలము, నాసికా, తాలు(దవడలు), మూర్ధా) అవగాహన-ధారణ-ఉచ్ఛారణ(ప్రయోగించు) శక్తులు ఎల్లప్పుడు ఉండుగాక. నా అంగాంగములు ఎల్లప్పుడు వేదాధ్యయన సమర్థముగానుండుగాక. అలాగే నా అంగాంగములే గాక నా వాక్కులు, ప్రాణమువాయువు, చక్షురింద్రియము, శ్రోత్రేంద్రియము, కీర్తి, శరీరబలము వేదాధ్యయన సమర్థముగా నుండుగాక. ఏపైతీ ఋగాదివేదములు, మీమాంసాదిశాస్త్రములు నాచేత విధిగా అధ్యయనముజీయబడ్డాయో, అవన్ని నా మనస్సుయందు సుస్థిరముగానుండుగాక. నా మనస్సుయందు సుస్థిరముగానుండుగాక.

యదక్షరపదభ్రష్టం మాత్రాహీనం తథైవ చ | తత్సర్వం క్షమ్యతాం దేవ నారాయణ నమోఽస్తు తే |

విసర్గబిందుమాత్రాణి పదపాదాక్షరాణి చ | న్యూనాని చాతిరిక్తాని క్షమస్వ పురుషోత్తమ |

నిర్జిత్వవాద సమయే ఋషీన్తస్వర్వానుపస్థితాన్ | గావో యేన హృతాస్తస్మై నమోఽస్తుబ్రహ్మారాయే |

॥ అథ శుక్లయజుః కాణ్యసర్వానుక్రమణికా ॥

॥ అథ ప్రథమాఽధ్యాయః ॥

౧ అథ మణ్డలం దక్షిణమక్షిప్తాదయం చాధిష్ఠితం యేన శుక్లాని యజుఃసంఖ్యే భగవాన్యాజ్ఞవల్క్యే యతః ప్రాప తం వివస్వంతం త్రయీమయమర్చిష్మంతం తమభిధ్యాయ కాణ్యేయే వాజసనేయకే యజుర్వేదామ్నాయే సర్గే సఖిలే సశుక్రీయ ఋషిదైవత చన్దాఽస్యనుక్రమిష్యామః | యజుషామనియ- తాక్షరత్వాదేకేషాం ఛన్దో న విద్యతే | ద్రష్టార ఋషయః సుర్తారః పరమేష్ఠ్యోదయః | దేవతా మంత్రాంతర్భూతా అగ్న్యాదికా హవిర్భాజః స్తుతిభాజో వా అనః శాఖోఖాశమ్యాపవేషకపాలేధ్మోలూఖలాదయశ్చ | ప్రతిమాభూతాశ్చన్దాఽసి గాయత్ర్యాదీని | ఏతాన్యవిదిత్వా యోఽధీతేఽనుబ్రూతే జవతి జుహోతి యజతే యాజయతే, తస్య బ్రహ్మ నిర్వీర్యం యాతయామం భవతి | అథాంతరా శ్వగర్తం వాపద్యతే స్థాణుం వర్భతి ప్రమీయతే వా పాపీయాన్ భవతి | అథ విజ్ఞాయేతాని యోఽధీతే తస్య వీర్యవదథ యోఽర్థవిత్తస్య వీర్యవత్తరం భవతి జపిత్వా హుత్యేష్ట్యా తత్ఫలేన యుజ్యతే ॥౧॥

॥ అథ సంహితాయాం ప్రథమాఽధ్యాయః ॥

ఇషీ త్యేత్యాది నమఉక్తిం విధేమేత్యంతం వివస్వానవశ్యత్ | తతః ప్రతికర్మవిభాగేన బ్రాహ్మణానుసారేణ ఋషయో వేదితవ్యాః | పరమేష్ఠీ ప్రాజాపత్యో దర్శపూర్ణమాసమంత్రాణామృషిర్దేవా వా ప్రాజాపత్యాః |

ఇషీ త్యా శాఖానుష్టుప్ వినియాగః కల్పకారోక్తః, ఏవమ్ ఊర్జే త్యా, వాయవో వాయవ్యం, దేవో వ ఐన్ద్రమ్, యజమానస్య శాఖా, వసోర్వాయవ్యమ్, ద్యౌర్మాతరిశ్వాన ఉఖా, వసోర్వాయవ్యమ్, దేవస్త్యావయః, కామధుక్షః ప్రశ్నః, సా విశ్వాయుస్త్రీణి గవ్యాని, ఇన్ద్రస్త్రిన్ద్రమ్, విష్ణోః పయః ॥౨॥

అగ్న ఇదమాగ్నేయే, కస్త్యా ప్రాజాపత్యం, కర్మణి సుకూర్పం, ప్రత్యుష్టం ద్వే రాక్షస, ఉరు బ్రహ్మరక్షోఘ్నాఽ సర్వత్ర, ధూరసి ధూ,ర్దేవానాం విష్ణుస్త్యా న ఉరు హవిష్యా, అపహతాఽ రక్షో యచ్ఛన్దాఽ హవిష్యా, దేవస్య త్వా సావిత్రాఽ సర్వత్రా,గ్నయే లిజ్గోక్తి, భూతాయ త్వా హవిః, స్వః సూర్యో ద్రుఽ హన్తాం గృహః, పృథివ్యాస్త్యా హవ్యం | పవిత్రే లిజ్గోక్తి, సవితుర్దేవీః పోక్షితా, ఆపాన్యగ్నేయే లిజ్గోక్తి, దైవ్యాయ పాత్రాణి ॥౩॥

శర్మాన్యదిత్యాః కృష్ణాజినమవధూతాఽ రాక్షసమద్రిర్ద్రావోలూఖలే అగ్నిర్హవీర్బృహత్స ఇదం మౌసలే హవిష్కృదధిదైవతం వాగధియజ్ఞం పతీ కుక్కుటో వాగ్వర్షవృద్ధాఽ శూర్పం ప్రతి త్వా హవిః పరాపూతమపహతాఽరాక్షసే, వాయుర్వో దేవో వస్తణ్డలా | ధృష్టిరుపవేషోఽపాగ్న ఆదేవయజమాగ్నేయే

ధ్రువమసి షణ్ణాం కపాలాన్యగ్నీ బ్రహ్మగ్నీయం । ధిషణాసి దార్షదం దివః శమ్యా ధిషనౌపలం ధాన్యమసి షణ్ణాల్ హవిర్మహీనామాజ్యం వేదోఽసి వేదబన్ధమ్ ॥౪॥

సం వపామి హవిః సమాప ఆపం జనయత్త్యై త్వేదల్ హవిరిషే త్యాజ్యం ఘుర్మోఽసి షణ్ణాం పురోఛాశోఽన్తరితల్ రాక్షసన్త్రితాయ త్రయాణాం త్రితో ద్విత ఏకతః క్రమేణ । ఆ దద ఇన్తస్య స్పృః పృథివ్యై పృథివీ వేదిర్వజం పురీషం వర్షతు వేదిర్బధాన సావిత్రమపారరుమరరో ఆసురే ద్రష్వస్తే వేదిర్గాయత్రేణ త్రీణి వైష్ణవాని సుక్ష్మా త్రయాణాం వేదిః పురాఘశల్సోఽపశ్యచ్ఛాన్తమసీం త్రిష్టుభం ద్విషత ఆభిచారికమ్ । అనిశితః సుచోఽనిశితా సుగదిత్త్యై విష్ణోర్వక్తమూర్ణే త్రయాణామాజ్యల్ సవితురాపం తేజోఽసి ధామాజ్యం యస్తే ప్రాణశ్చ త్రిష్టువ్ ॥౫॥ ఇతి వ్రథమాఽధ్యాయః ॥

॥ అథ ద్వితీయాఽధ్యాయః ॥

కృష్ణోఽసీధ్యో వేదిర్బర్హిర్లిజ్గోక్తే ఆదిత్యా ఆపం విష్ణోః ప్రాన్తరమూర్ణంమదసం వేదిర్భూపతయే త్రీణ్యాగ్నీయాని గన్తర్వస్త్వయాణాం పరిధయో వీతిహోత్రం విశ్వావసురాగ్నీయాం గాయత్రీల్ సమిదాగ్నీయల్ సూర్యస్త్వా లిజ్గోక్తల్ సవితుర్విధృత్యూర్ణంమదసమా త్వా ప్రాన్తరే ఘృతాచ్యసి త్రాయాణాం జుహూపభృద్భువాః క్రమేణ ప్రియేణ హవిర్భువా అసదన్ పాహి మాం వైష్ణవే । అగ్నీ వాజజిదాగ్నీయం నమో దైవల్ స్వధా పిత్ర్యల్ సుయమే సుచావంఘ్రిణా వైష్ణవం వసుమతీమాగ్నీయమిత ఐన్తల్ సంజ్యోతిషాజ్యమత్రామీమదన్త పిత్ర్యే ఉపహూతా ద్యావాపృథివ్యం మయీదమాశీః వ్రతిగ్రహణమగ్నీ వాజజిదాగ్నీయం ॥౬॥

బ్రహ్మత్వం ప్రతిష్ఠాన్తం బృహస్పతిరాఙ్గిరోఽపశ్యత్ । దేవసవితరేతమిత్యాదీని సర్వాణి యజుల్షి లిజ్గోక్తదేవత్యాని । బృహస్పతిర్దేవానాం బార్హస్పత్యం నిరన్తః పాప్మా రాక్షోఘ్నుమిదమహం బార్హస్పత్యం మిత్రస్య త్వా పైత్రమగ్నీష్ట్యా ప్రాశిత్రం యా అప్స నాభ్యాం వ్రజావతేర్పాగోఽన్వాహార్యమేషా తేఽనుష్టుబాగ్నీయ్యేతత్తే వైశ్వదేవమ్ । అగ్నీషోమయాశ్చత్వారి లిజ్గోక్తాని వసుభ్యస్త్వయాణాం పరిధయః సఞ్జానాథాం వ్యన్తు ప్రాన్తరే మరుతాం కపిర్బార్హతం ప్రాన్తరం చక్షుష్యా ఆగ్నీయం యం పరిధిం దేవల ఆగ్నీయమగ్నీః ప్రియం చ సల్ప్రవభాగాః సోమశుష్మో వైశ్వదేవం ఘృతాచీ సుచౌ ॥౭॥

అగ్నేఽదబ్ధాయో గార్హవత్యోఽగ్నయే దక్షిణాగ్నిః సరస్వత్త్యై లిజ్గోక్తములూఖలే హవిరా ప్యాయతాం ధౌవాజ్యం దేవా గాతువిదో మనసస్పతిర్వాతదేవత్యాం విరాజల్ సం బర్హిర్లిజ్గోక్తదేవత్యం త్రిష్టుభిరాడ్రూపం కస్త్వా ప్రాజాపత్యల్ రక్షసాల్ రాక్షసం వేషోఽసి జుహోమ్యుపవేషః ॥౮॥

అథ యాజమానల్ సం వర్చసా త్వాప్తీ త్రిష్టుబ్ యజ్ఞ శల్ శూర్పం చ యవమాన్పిరుద్వాలవా -న్ధానాన్తర్వానితి పఞ్చార్షేయో యజ్ఞదేవత్యో దివి విష్ణుస్త్రీణి వైష్ణవ్యాన్యస్మాదన్నాద్రాగోఽస్యై భూమిరగన్మ

స్వర్దేవల్ సం జ్యోతిషాహవనీయః స్వయంభూః సూర్యస్య ద్వే సౌరే అగ్నే గృహపతే గార్హవత్యః సూర్యస్య సౌరమురు విష్ణో వైష్ణవ్యనుష్టువ్ తతోఽసీతి యజురన్తా, ఇదం మే పౌత్రమగ్ను ఇదమాగ్నీయే ॥౯॥

పితృయజ్ఞః ప్రజాపతేరార్షమ్ । అగ్నయే సోమాయ ద్వే దైవే స్వాహాకారశ్చుతేరపహతా ఆసురం యే రూపాణి కవ్యవాహనోఽగ్నిస్త్రిష్టుబ్నుమా వః షట్ లిజ్గోక్తాని పరే పిత్ర్యే ఉదాయుషామృత దైవత్యమా ధత్త పిత్యా గాయత్ర్యార్ణమపి విరాట్ ॥౧౦॥ ఇతి ద్వితీయాఽధ్యాయః ॥

॥ అథ తృతీయాఽధ్యాయః ॥

అథాగ్నీయం ప్రజాపతేరార్షం దేవానామగ్నీర్గన్ధర్వాణాం వా । సమిధాగ్నీయ్యశ్చతస్రో గాయత్ర్యాః సమిధా విరూప ఆఙ్గీరసః సుసమిద్ధాయ వసుశ్చుతస్తన్తా భరద్వాజో భూర్బువః స్వస్తిస్రో మహావ్యాహృతయోఽగ్నివాయుసూర్యదేవత్యాః క్రమేణ ద్యౌరివ యజమానాశీర్లిజ్గోక్తదేవతా బృహత్యాయజ్ఞః సార్పరాజ్ఞ్యస్తృచో గాయత్రోఽగ్నిః పరావరరూపేణ దేవతా ॥౧౧॥

అగ్నిహోత్రం ప్రజాపతేరార్షమగ్నిజ్యోతిషం త్వా సమిదగ్నిం జ్యోతిర్లిజ్గోక్తదేవతల్ సూర్యజ్యోతిషన్తా సూర్యో జ్యోతిర్ద్వి సమిత్యేరే సజూర్దేవేన ద్వే ఆగ్నీయసౌరే ఇహ పుష్టిం లిజ్గోక్తదేవతమగ్నీయేఽన్నాదాయ దక్షిణాగ్నిమనమిత్రమాగ్నీయమిన్త్రః పశ్చాదైన్త్రీ బృహతీ సమిదసి లిజ్గోక్తమ్ ॥౧౨॥

యజమానాగ్న్యవస్థానం బృహద్దేవానామార్షమువప్రయన్త ఇత్యనువాక ఆద్యే ద్వే ఆగ్నీయ్యో గాయత్ర్యాపువవత్యా గౌతమో రాహుగణో మూర్ధ్వన్వత్యా విరూప ఉభా వాం భరద్వాజ ఐన్త్రాగ్నిం త్రిష్టుభమయన్తే దేవశ్రవా దేవవాతశ్చ భారతావాగ్నీయామనుష్టుభమయమిహ వామదేవో జగతీమస్య ప్రత్నామవత్సారో గవ్యాం వాగ్నీయాం వా పయో దేవత్యాం వా గాయత్రీం తనూపా ఆగ్నీయానీన్ధానా ఆగ్నీయా మహాపఙ్కిస్త్ర్యవసానా చిత్రావసో రాత్రిదేవత్యమృషయోఽపశ్యన్త నన్త్యమాగ్నీయమన్త స్థ రేవతీస్వల్ హితేతి త్రీణి గవ్యాన్యవ త్వాగ్నీయం తృచం గాయత్రం మధుచ్ఛన్దా వైశ్వామిత్రోఽగ్నే త్వం చతస్రో ద్విపదా ఆగ్నీయార్భన్ఢఃసుబన్ఢః శ్చుతబన్ఢర్విప్రబన్ఢరేకైకశ ఇళేకామ్యే గవ్యే సోమానం బ్రాహ్మణస్పత్యం తృచం గాయత్రం బ్రాహ్మణస్పతిర్మేధాతిథిర్వా మహి త్రీణాల్ సత్యధృతిర్వారుణిరాదిత్య దైవతన్తృచం గాయత్రం పథిస్వస్త్రియనం కదా చసైన్త్రీం పథ్యా బృహతీం మధుచ్ఛన్దా స్తత్సవితుర్విశ్వామిత్రః సావిత్రీం గాయత్రీం పరి తే వామదేవ ఆగ్నీయామనిరుక్తాం గాయత్రీం ॥౧౩॥

క్షుల్లకోపస్థానమాసురేరార్షమ్ । భూర్బువః స్వః ప్రవత్యదుపస్థానమాగతోపస్థానం చాదిత్యస్యార్షం నర్యప్రజాం గార్హవత్యః శల్స్య వశూనాహవనీయ ఆగన్మాహవనీయోఽనుష్టుబయ- మగ్నిర్భువకుసారిణీ బృహతీ గార్హవత్యో గృహ మా త్రిష్టుబ్విరాడ్రూపా యేషామనుష్టుబుపహతా మహాపఙ్కిశ్చతురవసానా తిస్రోఽపి వాస్తవీః శంయోర్బార్హస్పత్యః ॥౧౪॥

అథ చాతుర్మాస్యాని ప్రజాపతేరార్షం । ప్రఘాసినో మారుతీ గాయత్రీ యద్దామే మారుత్యనుష్టుబనిరుక్తా మోమాణోఽగత్య(స్య) ఐన్ద్రామారుతీం విరాజమక్రన్ కర్మానిరుక్తాగ్నీయ్యనుష్టువ్ । **అథావభృథః** యజ్ఞదైవతం । పూర్ణాదర్వి ద్వే ఔర్ణవాభా ఐన్ద్రావనుష్టుభౌ । అక్షన్నమిమదస్త ద్వే గౌతమ ఐన్ద్ర్యో వజ్జీ మనో ను మానసస్త్రచం బన్దుర్గాయత్రం వయల్ సౌమిం గాయత్రీం బన్దుః । ఏష తే ద్వే రౌద్రే అవ రుద్రం చతస్రో రౌద్ర్య ఏకా వజ్జీరపరాపకకువ్ త్ర్యంబకం ద్వే అనుష్టుభౌ పూర్వస్యాం వసిష్ఠ ఏతేన రౌద్ర్యాస్తారవజ్జీః । వాజినాం వాజస్త్రిష్టుబ్వజినదేవత్యా వాజ్యహం ద్వే పూర్వదేవతే సవిత్రా ప్రసూతా ఆపం గాయత్రం కశ్యపస్య నారాయణ ఉష్ణిహం యజమానాశిషం యేన ధాతా లౌహ క్షురం చతురవసానం దీర్ఘాయుత్వాయ లిజ్గోక్తదైవతమాశీః ప్రాయం ॥౧౧॥ ఇతి తృతీయోఽధ్యాయః॥

॥ అథ చతుర్థోఽధ్యాయః ॥

అథాగ్నిషోమః ప్రజాపతేరార్షమేదం తిస్రస్త్రిష్టుభ ఆద్యా దేవయజనదేవత్యేమా ఆప ఓషధే కుశతరుణల్ స్వధితే క్షుర ఆపో అస్మానాపో దీక్షాతపసోర్వాసః । మహీనాం నవనీతం వృత్రస్యాంజనం చిత్పతిర్దేవే ప్రాజాపత్యే దేవో మా సావిత్రమావో దైవ్యనుష్టుబాశీః స్వాహో యజ్ఞం చతుర్ణాం యజ్ఞః । ఆకూత్త్య చతుర్ణామౌద్భుభణానామగ్నిరాపో దేవీర్లిజ్గోక్త దేవత్యా విరాట్ విశ్వో దేవస్య స్వస్త్యాత్రీయః సావిత్రీమనుష్టుభమ్ ॥౧౨॥

ఋక్సామయాః కృష్ణాజినే శర్మాసి కృష్ణాజినమూర్గస్యజ్గోభిర్ద్విష్టం మేఖలల్ సోమస్య నీవిర్విష్టోర్వాస ఇన్ద్రస్య సుసస్యాః కృష్ణవిషాణోచ్చ్రయస్య దణ్డః । వ్రతం యజ్ఞో దైవీన్దీర్యే దేవా వాక్పాణోదానౌ చక్షుః శ్రోత్రమధ్యాత్మ -మగ్నిర్మిత్రావరుణావాదిత్యో విశ్వేదేవా అధిదైవతల్ శ్వాత్రా ఆపో జగతీయం తే లోష్టమపో మూత్రం పృథివ్యా లోష్టమగ్నీ త్వమగ్నీయ్యనుష్టువ్ పునర్మన ఆగ్నీయం త్వమగ్నీ వత్స ఆగ్నీయాం గాయత్రీల్ రాస్వేయత్సామ్యమ్ । ఏషా తే హిరణ్యాజ్యదైవతం జూరసి వాగ్దైవతం చన్ద్రశుక్రమసి హిరణ్యం చిదసి గౌః సోమక్రయణీ వాగ్రూపాధ్యారోపకల్పనయా ॥౧౩॥

వస్యనుష్టుబ్బుహతీ వా సోమక్రయణ్యాస్తుతిరదిత్యా ఆజ్యమస్మే షణ్ణాం లిజ్గోక్త దేవతాః సమఖ్యే వత్స్యాశీరాస్తారవజ్జీః । ఏష తే లిజ్గోక్తదేవతమాస్మాకోఽసి సామ్యమభిత్త్యల్ సావిత్ర్యష్టిః ప్రజాభ్యస్తావ ప్రజాస్తావ । చన్ద్రన్తావ సౌమ్యాని సగ్మోఽస్మే లిజ్గోక్తదేవతే తపసోర్దేవే సోమా మిత్రో న ఇన్ద్రస్య సౌమ్యే స్వానాదీని ధిష్ణ్యానామాని పరిమాగ్నీయా పురస్తాద్బుహతీ ప్రతి పన్థామనుష్టుప్పధిదేవతీ । ఆదిత్యాః కృష్ణాజినమదిత్యే సౌమ్యమస్తభ్నాత్ త్రిష్టుభౌ వారుణ్యో సూర్యస్యానుష్టువ్ కృష్ణాజినముస్సావూర్ధ్వ - బృహత్యానడుహీ భద్రో మే సౌమ్యం నమా మిత్రస్యాభివన సౌర్యః సౌరీం జగతీం వరుణస్య వఇన్

వారుణాని యా తే సోమీం త్రిష్టుభం గౌతమః ॥౧౦౮॥ ఇతి చతుర్థోఽధ్యాయః ॥

॥ అథ పంచమోఽధ్యాయః ॥

అగ్నేస్తనూరసి పంచ వైష్ణవాన్యగ్నేర్జనిత్రుప్ శకలం వృషణౌ స్థో దర్భతరుణకీ ఉర్వశ్యసి త్రయాణాం లిజ్గోక్తా దేవతా గాయత్రీణ త్రీణ్యాగ్నేయాని భవతన్నః పజ్జీరగా అగ్నిర్విరాళేతయోర్నిర్మథ్యా హవనీయాగ్ని దేవతే । ఆ పతయే వాయవ్యమనాధృష్టమాజ్యమగ్నే వ్రతపా ఆగ్నేయమల్శురల్శుః ప్రకృతిః షళవసానా సౌమ్యేష్టా రాయ ఇత్యన్త్యోఽర్ధర్వో లిజ్గోక్తదేవతో యా తే అగ్నే త్రీణ్యాగ్నేయాని । తప్తాయనీ చత్వారి పార్థివాని విదేరాగ్నేయమగ్నే ఆజ్గిరో యోఽస్యామను త్వా లిజ్గోక్తాని సిల్హ్యసి త్రయాణాం వేదిరిన్త్ర ఘోషశ్చతుర్ణాముత్తరవేదిః ఇదమహమాపల్ సిల్హ్యసి పంచానాం వాగ్బూతేభ్యః సుగ్ధ్రువోఽసి పరిధయస్త్రయాణామగ్నేర్భస్మ సంభారా గుల్గుల్వాదయః ॥౧౦౯॥

యుజ్జతే శ్యావాన్యః సావిత్రీం జగతీమిదం విష్ణుర్మేధాతిథిర్వైష్ణవీం గాయత్రీం యజురన్తామిరావతీ వసిష్ఠస్త్రీష్టుభం దేవశ్చుతావక్షదురో ప్రాచీ స్వజ్గోష్టమత్ర రమేథాల్హవిర్ధానం విష్ణోర్ను తిస్తో వైష్ణవ్యస్త్రీష్టుభ ఆద్యే యజురన్తే విష్ణోర్ను ప్ర తద్ధీర్లుతమా ఔతథ్యో విష్ణో రరాటం పంచ వైష్ణవాని । ఆ దదేఽభిరిదమహల్ రక్షోఘ్నం బృహన్నౌవరనమిదమహం పంచ లిజ్గోక్తాని స్వరాళస్యావరవాణి చత్వారి రక్షోహణః (రక్షోహణోవః) సప్త వైష్ణవాని । యవోఽసి యవో దివే త్వోదుంబరీ శున్ధన్తాం పిత్ర్యే ఉద్దివం పంచానామౌదుంబరీ ఘృతేన ద్యావాపుథివ్యమిన్త్రస్యైన్త్రం పరి త్వా మధు చ్చన్దా అనిరుక్తామైన్త్రీమనుష్టుభమిన్త్రస్యైన్త్రాణి త్రీణి చతుర్థం వైశ్వదేవం ॥౧౧౦॥

విభూరస్యష్టానాం ధిష్ణ్యా అగ్నయ బుతధామౌదుంబరీ సముద్వోఽసి బ్రహ్మీసనమోజోఽసి శాలాద్వార్యోహిరసి ప్రాజహితః సమ్రాళాహవనీయః పరిషద్యో బహిష్టవమానదేశో నభోఽసి చాత్వాలో ము(ష్టోఽసి)శామిత్రః సమూహ్యో ఽస్యక్తరోగ్నయో ధిష్ణ్యః ॥౧౧౧॥

జ్యోతిరసి వైశ్వదేవన్త్రుప్ సోమక్రతుర్భార్గవః సోమీం గాయత్రీం జుషాణో అస్తు ర్దేవతైకపదావి రాళ్యజురన్తాగ్నే నయాగస్త్య ఆగ్నేయీం త్రిష్టుభమయన్నస్త్రీష్టుబ్యజురన్తాగ్నేయీ । ఉరు విష్ణో వైష్ణవ్యనుష్టుబ్యజురన్తా దేవనవితః సావిత్రమేతత్త్వల్ సౌమ్యల్ స్వాహా నిర్లిజ్గోక్తదేవతమగ్నే వ్రతపా ఆగ్నేయమత్రన్యాన్వనస్పతిరోషధే కుశతరుణల్ స్వధితే పరశుర్దివం మాతస్త్వం వనస్పతిః ॥౧౧౨॥ ఇతి పంచమోఽధ్యాయః ॥

॥ అథ షష్ఠోఽధ్యాయః ॥

అగ్రీణీశ్శకలం దేవస్త్వా యూపః సుపిప్పలాభ్యశ్చషాలం దివమగ్రేణ యూపో యా తే దీర్ఘతమా యూపదేవత్యాం త్రిష్టుభం బ్రహ్మవని బ్రహ్మ దృష్టా యూపదేవత్యే విష్ణోః కర్మాణి ద్వే మేధాతిథిర్వైష్ణవ్యో గాయత్ర్యై పరివీర్యూపో దివః స్వరురేష తే యూప | ఉపావీరస్త్రాణముప దేవాం లిజ్గోక్తమృతస్య త్వా పశురగ్నీషోమాభ్యాం లిజ్గోక్తమద్భ్యోఽపాం పశురాపో దేవీరాపల్ సస్తే పశుర్ఘృతే న స్వరుశాసౌ రేవతీ వాగ్వరో త్పాణల్స్వాహా దైవే మాహిర్భూరజ్జః ॥౨౩॥

నమస్తే యజ్ఞో దేవీరాపోర్దేవీ మావమర్థమాశీర్వాచం తే మనస్తే పశుః శమహోభ్యో లిజ్గోక్తమోషదే త్పాణల్స్వధితేఽసీ రక్షసాం లిజ్గోక్తం నిరస్తమిదమహల్రక్షోహణీ ఘృతేన ద్యావాపుథివ్యం వాయో వాయవ్యమగ్నిరాజ్యస్యాగ్నీయల్ స్వాహాకృతే వపాశ్రవణ్యో | సస్తే హృదయల్ రేళసి వసా ప్రయుతం లిజ్గోక్తం ఘృతం వైశ్వదేవం దిశః పశ్చ దిశ్యాన్వైన్తః ప్రాణః పశ్యజ్గప్రాణదానం లిజ్గోక్తం దేవ త్వాష్ట్రీ త్రిష్టుప్ ॥౨౪॥

సముద్రం లిజ్గోక్తదైవతాని ద్వాదశ దివం తే స్వరుర్మాపో హృదయశూలం ధామ్నోధామ్నో వారుణం యదాహుర్వారుణీ గాయత్ర్యనవసానా సుమిత్రయా న ఆపమిదమాప ఆప్యనుష్టుప్ | హవిష్టుతీర్లిజ్గోక్తదేవతానుష్టుబగ్నీర్వశ్చత్వార్యాపాన్యమూరాపీం గాయత్రీం మేధాతిథిః | హృదే త్వా సోమ రాజన్విష్వాస్త్వాల్ సౌమ్యాని శృణోతు లిజ్గోక్త దేవతా త్రిష్టుభేవీరాప ఆపీ పజ్క్తిశ్చతురవసానా యజురన్తాకార్షిరాజ్యమనుష్టుప్సముద్రస్య సమాప ఆపే యమగ్నీమధుచ్ఛన్తా ఆగ్నీయాం గాయత్రీం యజురన్తామ్ | ఆ దదే గ్రావా నిగ్రాభ్యా ఆపమిన్త్రాయ త్వా పశ్చ సౌమ్యాని యత్తే సౌమీ విపరీతా బృహతీ శ్వాత్రాః పథ్యాబృహతీ మాభేః సౌమ్యమర్థం ద్యావాపుథివ్యమర్థం ప్రాగపాక్ సౌమ్యుష్టిక్త్యమజ్గ గౌతమ ఐన్ద్రీం పథ్యాబృహతీమ్ ॥౨౫॥ ఇతి షష్ఠోఽధ్యాయః ॥

॥ అథ సప్తమోఽధ్యాయః ॥

వాచస్పతయే ప్రాణదేవత్యే మధుమతీర్లిజ్గోక్తం యత్తే సౌమ్యల్ స్వాహోరు యజుషీ లిజ్గోక్తే స్వాజ్ఘృతోఽస్యపాల్శుర్దేవేభ్యస్త్వా దైవం దేవాల్శో లిజ్గోక్తమాభిచారికం ప్రాణాయ(యా) గ్రహో వ్యానాయాపాల్శుసవనః | ఉపయామగృహీతోఽస్యన్తరైన్త్ర మన్తస్తే మఘవదేవత్యా త్రిష్టుబుదానాయ గ్రహః | ఆ వాయో వసిష్ఠో వాయవ్యాం త్రిష్టుభమిన్త్రవాయూ మధుఛన్తా ఐన్త్రవాయవీం గాయత్రీమ్ | ఆయం వాం గృత్సమదో మైత్రావరుణీల్ రాయా వయం ప్రసదస్యస్త్రిష్టుభం | యా వాం మేధాతిథిరాశ్వినీం గాయత్రీమ్ | తం ప్రత్నథా వత్సారః కాశ్యపో వైశ్వదేవీం జగతీమచ్ఛిన్నస్య సౌమ్యల్ సౌ ప్రథమైన్ద్రీ త్రిష్టుప్ తృంపన్తు యత్స్విష్టం లిజ్గోక్తే ॥౨౬॥

అయం వేనో వేనస్య త్రిష్టుప్సోమస్తుతిరధిదేవతమధియజ్ఞం చ మనో న త్రిష్టుప్ సోమస్తుతిరధియజ్ఞానువాదిన్యపమృష్టః శంఠోఽపమృష్టో మర్క ఆభిచారికే దేవాస్త్యా శుక్రామన్థినావనాధృష్టాసి దక్షిణోత్తరవేదిశ్రోణ్యా సువీరః సుప్రజాః (ఇత్యనయాః) శుక్రామన్థినో నిరస్తో ద్వే ఆభిచారికే శుక్రస్య మన్థినో ద్వయాః శకలమ్ । యే దేవాసః పురుచ్ఛేపో వైశ్వదేవీం త్రిష్టుభమాగ్రయణోఽసి లిజ్గోక్తదేవతాం సోమః పవతే వైశ్వదేవమిన్ద్రాయ త్వా లిజ్గోక్తాని ॥౨౭॥

మూర్ధానం భరద్వాజో వైశ్వానరీం త్రిష్టుభం ధ్రువోఽసి ధ్రువో ధ్రువం ధ్రువేణ బృహతీ పూర్వోఽర్ధర్వో ధ్రౌవ ఉత్తర ఐన్ద్రః । యస్తే దేవశ్రవాః సౌమీం త్రిష్టుభం యజురంతాం దేవానాం చాత్వాలదేవతమ్ । మధవే త్వా లిజ్గోక్తదేవతాని త్రయోదశ ॥౨౮॥

ఇన్ద్రాగ్నీ విశ్వామిత్ర ఐన్ద్రాగ్నీం గాయత్రీమ్ । ఆ ఘృత్రిశోక ఆగ్నేన్నీమ్ । ఓమాసో మధుచ్ఛన్దా వైశ్వదేవీమ్ । విశ్వే దేవాసో గృత్సమదః । ఇన్ద్రమరుత్వస్తిస్తో విశ్వామిత్ర ఐన్ద్రామారుతీస్త్రిష్టుభః । మరుతాం యజుర్మరుత్వతీయం తృతీయమ్ । మహాఽ ఇన్ద్రో భరద్వాజో మాహేన్ధీ త్రిష్టుభమ్ । య ఓజసా వత్సో గాయత్రీమ్ ॥౨౯॥ ఇతి సప్తమోఽధ్యాయః ॥

॥ అథ అష్టమోఽధ్యాయః ॥

కదాచనాదిత్యదేవత్యే బృహత్యే యజ్ఞే దేవానాం కుత్సస్త్రిష్టుభం వివస్వాన్యజాః । శ్రదస్మై జగత్యాశీః । వామమద్య భరద్వాజో బార్హస్పత్యః సావిత్రీం త్రిష్టుభమ్ । సావిత్రోఽసి సావిత్రమ్ । సుశర్మాసి వైశ్వదేవమ్ । బృహస్పతిసుతస్య లిజ్గోక్తదేవతమహం పరస్తాత్ప్రజాపతి రూవేణాత్మ(త్మా) దేవతా త్రిష్టుభగ్నీ వాగాగ్నీయం ప్రజాపతిః ప్రాజాపత్యమ్ । హరిరస్పృక్వామే హర్యోర్యస్తే లిజ్గోక్తే ॥

అథ షోడశీ యుక్ష్వా హి మధుచ్ఛన్దా ఐన్ద్రీమ్ । ఆతిష్ఠేన్ద్రమిదోతమస్తిస్తోఽనుష్టుభో యజురన్దా । యస్మావ్నేన్ద్రీ త్రిష్టుప్పరబ్రహ్మరూపేణ షోడశినస్తుతిరన్ద్రశ్చైన్ద్రావారుణీ షోడశీదేవత్యా వా యజురన్దా । అగ్న ఆయాఽషి ద్వే వైఖానస ఆగ్నీయ్యో గాయత్ర్యే । ఉత్తిష్ఠన్మరుస్తుతిరైన్ద్రీమ్ । అదృశ్రం ప్రస్కణ్య సౌరీ తిస్తోఽపి యజురన్దాః । ఉదుత్యం దేవానామార్షం వా । చిత్రం కుత్స ఆఙ్గిరసస్త్రిష్టుభం । వి నః శాసో భారద్వాజ ఐన్ద్రీమనుష్టుభమ్ । వాచస్పతిం వైశ్వకర్మణీం త్రిష్టుభం । విశ్వకర్మన్ద్రాన్ద్రో వైశ్వకర్మణ్యో । అగ్నయే త్వా దేవార్షాణ్యదాభ్యదేవత్యాని ప్రేశీనాం త్వా సౌమ్యాని ॥౩౦॥ ఇత్యష్టమోఽధ్యాయః ॥

॥ అథ నవమోఽధ్యాయః ॥

ప్రాణాయ మే లిజ్గోక్తదేవతాన్యేకాదశ కోఽసి ప్రాజాపత్యోష్ఠిగ్గర్ధమానా । రూపేణ వో దక్షిణాశ్చతుర్ణాం బ్రాహ్మణమద్య లిజ్గోక్తదేవతాన్యష్టైః । సమిన్ద్రాత్త్రిర్వైశ్వదేవీం త్రిష్టుభం ధాతా లిజ్గోక్తబహుదేవత్యా

సుగా వో దైవీ యాః ఆవహో వయమాగ్నీయ్యా యజ్ఞయజ్ఞమేష తే లిజ్గోక్తదేవతే యజుషీ । ఉరుల్ హి శునఃశేపో వారుణీం త్రిష్టుభం నమో వారుణమగ్నీరనీకమాగ్నీయా త్రిష్టుప్సుముద్రే తే సామీ విరాడ్డేవీరాపః పక్ష్మిబృహతీ వా పూర్వోఽర్ధర్చ ఆప ఉత్తరః సామ్యా దేవానామాగ్నీయమ్ । ఏజతు త్ర్యవసానా మహాపక్ష్మిర్యస్యాస్తీ వశానుష్టుప్ పురుదస్మో గర్భో మరుతో యస్య గోతమో మారుతీం గాయత్రీం మహీద్యౌర్మేధాతిథిర్ధ్యవాపుథివ్యామ్ । ఆ జిఘ్ర హవ్యే కౌ(కు)సురుబిన్దుర్గవ్యే మహాపక్ష్మిప్రస్తారపక్ష్మి ॥౩౧॥

అథ సత్రోత్థానం దేవానామార్షమిహనారతిః పశుదేవతముపసృజన్నుష్ణిగాగ్నీయ్యాగన్తు జ్యోతిరుష్ణిగ్యజమానా మాత్మస్తుతిర్యవన్తం పరుచ్ఛేవ ఐన్త్రమత్యష్ణిమాద్యోఽర్ధర్చ ఐన్దాపార్వతః । పరమేష్ఠీ నైమిత్తికాన్యాధ్యాయాద్వసిష్ఠస్యార్షం లిజ్గోక్తదేవతాని చతుస్త్రిశద్యయోర్వైష్ణవవారుణీ త్రిష్టుజ్జేవాం దివమాశీర్లిజ్గోక్తదేవతా ॥౩౨॥ ఇతి నవమోఽధ్యాయః ॥

॥ అథ దశమోఽధ్యాయః ॥

అథ వాజవేయో బృహస్పతీరార్షమిన్ద్రస్య చ । దేవ సవితః సావిత్రి త్రిష్టుబ్ ధ్రువసదమైనాణీ త్రీణ్యపాల్ రసదేవత్యానుష్టుబ్ గ్రహ లిజ్గోక్తదేవతానుష్టువసంపుచో యజుషీ । ఇన్ద్రస్య రథో వాజస్య పార్థివ్యతిజగత్యంతః పాదః సావిత్రో దేవీరాప ఆశ్వస్యష్ణిగప్సున్తరశ్వదేవత్యాపుర ఉష్ణిగ్వాతో వా తిస్రోఽశ్వస్తుతయ ఉష్ణిక్ త్రిష్టుబ్ జగత్యో వాజినోఽశ్వా । దేవస్య వయం లిజ్గోక్తాని వాజినోఽశ్వా ఏష స్య ద్వే దధిక్రవా వామదేవ్యోఽశ్వదేవత్యే జగత్యో శన్నో వసిష్ఠో విరాజం తే నో నాభానేదిష్ఠో జగతీం వాజీవాజీ వసిష్ఠస్త్రిష్టుభమా మా ప్రాజాపత్యా వాజినోఽశ్వాః ॥౩౩॥

ఆవయ ఆయుర్యజ్ఞేన ప్రాజాపత్యాని జాయే ప్రజాపతే స్వరమృతా యజమానోఽస్మే దిశో గాయత్రీ నమః పృథివి యమాసందీయంతా సున్వన్ । వాజస్య ప్రాజాపత్యం తృచం త్తైష్టుభమగ్నీ చతుర్ముచం తాపస ఆద్యాగ్నీయ్యనుష్టుప్ ద్వితీయా వైశ్వదేవ్యనిరుక్తానుష్టుప్ తృతీయాచతుర్థ్యా లిజ్గోక్తదేవత్యే గాయత్రీత్రిష్టుభౌ సరస్వత్యై సున్వన్ । అగ్నిరేకాక్షరేణ సప్తదశ లిజ్గోక్తదేవతాని ॥౩౪॥ ఇతి దశమోఽధ్యాయః॥

॥ అథ ఏకాదశోఽధ్యాయః ॥

అథ రాజసూయో వరుణస్యార్షమ్ । ఏష తే పార్థివమగ్నినేత్రేభ్యో దేవార్షాన్యాధ్యాయాద్దశాద్యాని దైవాన్యగ్నీ సహస్య దేవశ్రవా దేవవతశ్చ భారతావాగ్నీయామనుష్టుభముపాల్ శోస్త్రీణి రక్షోఘ్నాని యజుల్షి ॥౩౫॥

అపో దేవా ఆపీ త్రిష్టుబ్బృష్ణ ఊర్మిర్లిజ్గోక్తదేవతాని సం మధుమతీరనాధృష్టా ఆపీ । సవితా త్వా

యజమానః | సోమస్య త్వాగ్నీయే లిజ్గోక్తదేవతాన్యనిభృష్టమాపల్ సధమాదో వారుణీ త్రిష్టుప్ క్షత్రస్య చతుర్ణాం (త్రా) తార్యపాణ్డాద్విధీవాసోష్టిషాణీన్త్రస్య త్వాయాయ ధనుర్మిత్రస్య బాహూ రుజాసి పణ్ణాం సప్తానామిషవ ఆవిః ప్రాజాపత్యం పరాణీ లిజ్గోక్తాని ॥౩౬॥

అవేష్టా ప్రాచీం మృత్యునాశనం ప్రాచీం పశ్చానాం యజమానః ప్రత్యస్తమాసురల్ సోమస్య సౌమ్యం మృత్యోరోజోఽసి రుక్మే హిరణ్యరూపౌ మైత్రావరుణీ త్రిష్టుబ్యజరన్తా త్ర్యవసానా | సోమస్య త్వా సున్వన్ ప్ర పర్వతస్యాపీ త్రిష్టుబ్యిష్టోస్తీణీ లిజ్గోక్తాని ప్రజాపతే న ప్రాజపత్యా (త్రిష్టుబ్యజర్మధ్యాఽయమముష్య యజుః) త్రిష్టుబ్యుద్ర యద్దౌద్రమ్ ॥౩౭॥

ఇన్త్రస్య లిజ్గోక్తదేవతాని మా తే సంవరణః ప్రాజాపత్య ఐన్త్రీం త్రిష్టుభమగ్నయే లిజ్గోక్తదేవతాని పృథివీ మాతర్భూమిర్వల్ సో వామదేవః సౌరీల్ సప్రపశ్చపరబ్రహ్మభిదాయినీమతిజగతీ యజరన్తా మియచ్ఛతమానా ఊ(వూ)ర్గసి శాఖేన్త్రస్య బాహూ | స్యోనాన్యాఽసన్దీ క్షత్రస్యాధీవాసల్ స్యోనాల్ సున్వన్ నిషసాద శునఃశేపో వారుణీం గాయత్రీమభిభూరస్యక్షా యజమానో వా బ్రహ్మల్ స్త్వమామన్త్రణాని పశ్చ లిజ్గోక్తదేవతానీన్త్రస్య స్ఫోఽగ్నిః పృథురాగ్నీయల్ స్వాహాకృతా అక్షాః సవిత్రాలిజ్గోక్తదేవతమ్ ॥౩౮॥

అథ చరకసౌత్రామణ్యశ్శినౌరార్షమ్ | అశ్వీభ్యాం త్రీణీ లిజ్గోదేవతాని వాయూః సౌమిగాయత్రీ కువిత్రచల్ సుకీర్తిః కాక్షీవత ఆద్యా సౌమ్యనిరుక్తా త్రిష్టుబ్యువమనుష్టుప్పుత్రమివ త్రిష్టుబ్యశ్శి సరస్వతీన్త్రదేవత్యే అశ్వీసరస్వతీన్త్రదేవత్యే ॥౩౯॥ ఇత్యేకాదశోఽధ్యాయః ॥

॥ ఇతి శ్రీ కాత్యాయనాచార్యకృతే సర్వానుక్రమణీయే ప్రథమోఽధ్యాయః ॥

॥ అథ కాణ్యసర్వానుక్రమణికాయాం ద్వితీయాఽధ్యాయః ॥

॥ అథ సంహితాయాం ద్వాదశోఽధ్యాయః ॥

101 అథాగ్నిం ప్రజాపతిరపశ్యత్సాధ్యా వాపశ్యన్తోఽగ్నిః పశ్చాచితికః । ప్రథమా చితిః ప్రజాపతీర్ద్వితీయా దేవానాం తృతీయేన్ద్రాగ్నేర్విశ్వకర్మణశ్చ చతుర్థ్యుషీణాం పశ్చామీ పరమేష్ఠినః। అథ ప్రతికర్మదర్శినో యుశ్జానోఽష్టః సావిత్రీః సవితా పశ్యదాద్యా తృతీయా చానుష్టుప్తుర్థి షష్ఠ్యా జగత్యో ద్వితీయా గాయత్రీ పశ్చామీ త్రిష్టుభిమన్నో యజురన్తా గాయత్ర్యనవసానా శక్వర్యాదదేఽభిర్హస్తేఽనుష్టుభ్యజురన్తా ॥౪౦॥

121 ప్రతూర్తం నాభానేదిష్ట ఆశ్వీమాస్తారపజ్కీం యుశ్జాథాం కుశ్చిర్గర్భభీం గాయత్రీం యోగేయోగే శునఃశేప ఆజీం ప్రతూర్వల్స్త్రిష్టుభ్యిరాడ్రాపాయజుర్గర్భోరుయజుః పృథివ్యాస్త్రీణ్యాగ్నే యాన్యన్యగ్నిరాగ్నేయాం త్రిష్టుభం పురోధస ఆగత్య మయోభువ ఆశ్వీమనుష్టుభమాక్రమ్యానుష్టుభే ద్యౌస్తే బృహత్పృత్రామ విరాశుదక్రమీత్తిష్టుభా త్వా గృత్సమద ఆగ్నేయ్యో పరిసోమకో గాయత్రీం పరి త్వా పాయురనుష్టుభం త్వమగ్నే గృత్సమదో జగతీమ్ ॥౪౧॥

131 పృథివ్యా ఆగ్నేయమపాం పుష్కరపర్ణల్ స్వరాట్ పజ్కీః శర్మ ద్వే అనుష్టుభౌ కృష్ణాజినపుష్కరపర్ణే పురీష్యోఽగ్నిస్తామగ్నే తృచం భరద్వాజ ఆగ్నేయం గాయత్రల్సీద హోతర్దేవశ్రవాదేవాతశ్చ త్రిష్టుభం నిహోతా గృత్సమదః సల్ సీదస్వ ప్రస్కణ్యో బృహతీమ్ ॥౪౨॥

131 ఆపో దేవీః సిన్ధుద్వీప ఆపీం న్యజ్కసారిణీల్ సస్తే త్రిష్టుప్సార్థివోఽర్థో వాయవ్యోఽర్థపి(ర్థవ) సుజాతోఽనుష్టుభాగ్నేయ్యుదు తిష్ఠ విశ్వమనాః పథ్యాబృహతీమూర్ధ్వా కణ్వ ఉపరిష్టాద్బృహతీల్ సజాతస్త్రీతస్త్రీష్టుభల్ స్థిరో రాసభేయ్యనుష్టుబుష్టిగ్వా శివో భవాజీ పథ్యాబృహతీ ॥౪౩॥

141 ఆపో దేవీః సిన్ధుద్వీప ఆపీం న్యజ్కసారిణీల్ సస్తే త్రిష్టుప్సార్థివోఽర్థో వాయవ్యోఽర్థః సుజాతోఽనుష్టుభాగ్నేయ్యుదు తిష్ఠ విశ్వమనాః పథ్యాబృహతీమూర్ధ్వాః కణ్వ ఉపరిష్టాద్బృహతీల్ సజాతస్త్రీతస్త్రీష్టుభల్ స్థిరో రాసభేయ్యనుష్టుబుష్టిగ్వా శివో భవాజీ పథ్యాబృహతీ పైతు లిజ్గోక్తదేవతా మహోపజ్కీస్త్ర్యవసానాగ్నే గాయత్ర్యకపదాగ్నేయ్యృతమగ్నిమాగ్నేయే ఓషధయస్త్రీష్టు బనుష్టుభావోషధిదేవత్యే వ్యస్యన్నాగ్నేయాఽర్థ్వరో విపాజసోత్కీలః కాత్య ఆగ్నేయాం త్రిష్టుభమ్ ॥౪౪॥

151 ఆపో హ్యపల్ సిన్ధుద్వీపస్తృచం గాయత్రం మిత్ర ఉపరిష్టాద్బృహతీ మౌత్రీ(మైత్రీ) రుద్రా అనుష్టుబౌద్రీ సల్సృష్టాం ద్వే సినీవాలీదేవత్యే ఉఖాబ్జుణోత్వాదిత్యామఘస్య మృత్పిణ్డో వసవస్తావ్ లిజ్గోక్తదేవతాని సర్వత్రాదిత్యై రాస్నాదితి రౌఖం కృత్వాయాదిత్యోష్ణిక్ । అదితిరావటం దేవానాం పశ్చాఖాని

మిత్రస్య విశ్వామిత్రో మైత్రీం గాయత్రీం దేవస్త్వా సావిత్రీ బృహత్యుత్థాయ పూర్వోర్ధ్వ ఔషు ఉత్తరో మైత్రః ॥౪౪॥

1౬1 ఆకూతిం లిజ్గోక్తదేవతాన్యోద్గభణాని మా స్వాఖ్యో గాయత్రీ త్రిష్టుభావగ్నిశ్చ పాద ఆగ్నీయో ద్యన్తః సోమాహుతిరాగ్నీయాం గాయత్రీం పరమస్యావిరూప ఆజ్గిరసః పరస్యా ఆరుణిరనుష్టుభం యదగ్నే జమదగ్నిరహరహర్నాభాసేదిష్టస్త్రిష్టుభౌ యాసేనా అనుష్టుభః సర్వా ఆగ్నీయ్యోఽన్త్యోపరిష్టాద్ బృహతీ యజుర్వైశ్వకర్మణం పునస్త్వా త్రిష్టుభాగ్నీయా ॥౪౫॥ ఇతి ద్వాదశోఽధ్యాయః ॥

॥ అథ త్రయోదశోఽధ్యాయః ॥

1౬2 దృశానో వాత్సప్రీస్త్రిష్టుభల్కరోక్మీం నక్తోషాసా కుత్స ఆగ్నీయాం విశ్వా శ్యావాశ్యః సావిత్రీం జగతీల్కసుపర్ణః కృతిశ్చతుర పశ్చావసానా గారుత్మీ విషమ్నీ విష్ణోర్లిజ్గోక్తాన్యక్రన్దద్వత్సప్రీరాగ్నీయాం త్రిష్టుభమగ్న ఊర్ధ్వబృహత్యగ్నే అజ్గిరో మహా బృహతీ పునర్గాయత్ర్యావత్వా ధ్రువోఽనుష్టు భముదుత్తమల్ శునఃశేవో వారుణీం త్రిష్టుభమగ్నే త్రిత ఆగ్నీయాల్ హల్కస ఉక్తాజగతీహాపి యజురన్తా బృహదితియజుః సీదత్సమాగ్నీయా త్రిష్టుబన్తరగ్నేఽనుష్టుభౌ ॥౪౬॥

1౦1 దివస్పర్యాగ్నీయం త్రిష్టుభం ద్వాదశర్పం వత్సప్రీర్భాలన్దనః । ఉదు త్వా తాప(విత్తాప) సోఽనుష్టుభం ప్రేదనుష్టుప్రప్రాయమాగ్నీయాం వసిష్టస్త్రిష్టుభమాపో దేవీరాప్యస్వగ్నే విరూప ఆగ్నీయాం గాయత్రీం గర్భో అసి తిసోఽనుష్టుభో బోధా మే దీర్ఘతమాస్త్రిష్టుభల్ స బోధి సోమమాహుతిరాగ్నీయాం గాయత్రీం యజురన్తాం వైశ్వకర్మణం యజుః ॥౪౭॥

1౬1 అపేత లిజ్గోక్తబహుదేవత్యా త్రిష్టుస్సంజ్ఞానమూషదేవత్యమగ్నీః సికతాశ్చితాః పరిశ్రితోఽయల్క సః పశ్చార్పమాగ్నీయం త్రిష్టుభం విశ్వామిత్రశ్చతుర్థ్యనుష్టువ్ చిదైష్టకే లోకం పృణ లిజ్గోక్తదేవత్యానుష్టుప్తా అస్యాపీం ప్రీయమేధా ఐన్త ఇన్తజ్జేతా మాధుశ్చన్దస ఐన్తీల్కసమితం చతస్రో ద్యగ్నీగ్నీదేవత్యా ఉష్ణిగుపరిష్టాద్బృహత్యుష్ణిక్ పజ్కయో మాతేవోఖాస్తుతిస్త్రిష్టువ్ ॥౪౮॥

1౦1 అసున్వన్తం (అన్యస్వన్తం) సైర్బుతం త్పంచం త్రిష్టుభం యన్తే యజమానదేవత్యా నమా విరాట్ భూతిదేవత్యైకపదా నివేశన ఐన్తీం త్రిష్టుభం విశ్వావసుర్దేవగన్ధర్వః సీరా ద్వే సీరదేవత్యే బన్దుః సౌమ్యో గాయత్రీ త్రిష్టుభౌ శునం చతస్రః సీతా దేవత్యాః కుమారహారితో ద్వే త్రిష్టుభౌ త్పతీయా పజ్కీశ్చతుర్థ్యనుష్టుబ్ద్వి ముచ్యధ్వమానడ్వహి గాయత్రీ సజూర్లిజ్గోక్తదేవతా జగతీ ॥౪౯॥

1౦1 యా ఓషధిః పశ్చావిల్కతిమనుష్టుభ ఓషధిస్తుతిమాధర్వణో భిషగపశ్యన్ముఞ్చతు బన్దుర్దశానా రభ్యాధీతాః । మా మా హిరణ్యగర్భః కా యీం త్రిష్టుభమభావర్తస్వోష్ణిగాగ్నీయ్యగ్నే యదగాయత్రీషం

త్రిష్టుబగ్నీ తవ పావకోఽగ్నిరాగ్నీయల్పశుభ్రవం ప్రథమే విష్టారపక్ష్మీస్తీస్త్రః సతో బృహత్య ఉవరిష్టాజ్జ్యోతిః
షష్ఠ్యా ప్యాయస్వ గోతమః సౌమిర్గాయత్రీ త్రిష్టుబుష్ణిహో ఆ తే వత్సారస్తుభ్యన్తా ద్వే విరూపస్తీస్త్రో
గాయత్ర్య ఆగ్నీయ్యః ॥౨౦॥ ఇతి త్రయోదశోఽధ్యాయః ॥

॥ అథ చతుర్దశోఽధ్యాయః ॥

1౧౨1 మయి కకుబాగ్నీయా బ్రహ్మదిత్యదేవత్యా త్రిష్టువ్ హిరణ్యగర్భో హిరణ్యగర్భః కాయాం
త్రిష్టుభం ద్రపో దేవశ్రవా ఆదియో నమోఽస్తు సార్పం త్రుచమానుష్టుభం కృణుష్వ పశ్చా ప్రతిసరా
రాక్షోహ్నా దేవానామార్షల్ సర్వాస్త్రీష్టుభ ఆగ్నీయీర్వామదేవశ్చాపశ్యదగ్నీష్ట్యా యజురాగ్నీయ మిన్ద్రవైన్ద్రం
భువస్త్రీశిరా ఆగ్నీయాం త్రిష్టుభమ్ ॥౨౧॥

1౧౩1 ధ్రువాస్యూర్ధ్వబృహతీ ప్రజాపతిరనుష్టుబ్ భూరసి ప్రస్తారపక్ష్మీరేషాల్పస్వయమాతృణ్ణా
దేవతా విశ్వస్మా ఇత్యేతస్య చ యజుషః కాణ్డాత్కాణ్డాదానుష్టుభం ద్వ్యృచమగ్నీనా దృష్టం దర్వేష్టక
దేవతం యాస్త ఆగ్నీయం ద్వ్యృచమానుష్టుభమిన్ద్రాగ్నిభ్యాం దృష్టం విరాళయం లోకః స్వరాళసౌ
లోకః ప్రజాపతిష్ట్యా వైశ్వజ్యోతిషం మధుశ్చర్తుదైవతమషాహ్మసి ద్వే సవితాపశ్యద్దేవాపశ్యన్నిష్టకాదైవతే
విరాళనుష్టుభౌ ॥౨౨॥

1౧౪1 మధు వాతా వైశ్వదేవం త్రుచం గాయత్రం గోతమోఽపాం గంభస్పక్ష్మీస్తీస్త్రనముద్రాల్పస్త్రీష్టువ్
కౌర్మ్యం ద్వ్యృచం ధ్రువాసి త్రిష్టుబిషే బృహత్యౌరయం ద్వ్యృచమగ్నీ యుక్ష్వాగ్నీయం ద్వ్యృచం
గాయత్రమాద్యాయా భరద్వాజో ద్వితీయస్యా విరూపః । సమ్యక్ త్రిష్టుబ్లిజ్గోక్తదేవతా ఋచే త్వా
బృహత్యగ్నిరోజ్జ్యోతిషోష్ణిగాదిత్యం గర్భం పశ్చార్చమాగ్నీయం త్త్రీష్టుభమ్ । ఇమం మా పశ్చార్చమాగ్నీయం
త్త్రీష్టుభమేవ ద్వే ద్వే చాస్తే యజుషీ త్వం యవిష్టోశనా కావ్య ఆగ్నీయీమనిరుక్తాం గాయత్రీమ్ ।
అపాం త్వా విల్పశతిరైష్టకాని । అయం పురః పశ్చాశత్ ప్రాణభృద్దేవత్యాని । లోకం పుణ తా అస్యైన్ద్రం
విశ్వాస్త్రస్రః ప్రతీకోక్తా ఏవల్పసర్వత్ర ॥౨౩॥ ఇతి చతుర్దశోఽధ్యాయః ॥

॥ అథ సంహితాయాం పశ్చాదశోఽధ్యాయః ॥

1౧౫1 అథ ద్వితీయా చితిః । ధ్రువక్షితిః పశ్చాశ్విన్యస్తాసాం ప్రథమా విరాట్ చతస్రస్త్రీష్టుభో
యజురన్తాః శుక్రశ్చర్తువ్యమ్ । సజూః పశ్చా విశ్వేషాం దేవానామార్ష తా ఏవ దేవతాః ప్రాణం మే పశ్చా
వాయవ్యాన్యపః పశ్చాపాని (యా చితిర్భువక్షితిః పశ్చాశ్విన్యః) । మూర్ధా వయ ఏకోనవిల్పశతిలిజ్గోక్త
దేవతాని ॥౨౪॥

1౧౬1 **అథ తృతీయా చితిః** | ఇన్ద్రాగ్నీ అనుష్టుప్ పూర్వోఽర్ధర్చ ఐన్ద్రాగ్న ఉత్తరః స్వయమాతృణ్ణ దేవతో విశ్వకర్మా వాయవ్యమ్ | రాజ్ఞ్యసి పఞ్చ దిగ్దేవత్యాని విశ్వకర్మా వా(వ)యవ్యం నభశ్చేషశ్చర్తవ్యే | ఆయుర్మే దశ లిజ్గోక్త దేవతాని మా చ్చన్దశ్చ షట్త్రిల్శన్మూర్ధాస్యనుష్టుబ్ యన్త్రి పరోష్ఠిక్కుతుర్దశ యజూల్షి ప్రాణదేవత్యాని ॥౧౧౬౧॥

1౧౬2 **అథ చతుర్థీ చితిః** | ఆశురష్టాదశ | అగ్నీర్దశ | ఏకయా సప్తదశ సర్వాణి లిజ్గోక్తదేవతాని సహశ్చర్తవ్యమ్ ॥౧౧౬2॥ ఇతి పఞ్చదశోఽధ్యాయః ॥

॥ అథ షోడశోఽధ్యాయః ॥

1౧౬౩ **అథ పఞ్చమి చితిః** | అగ్నీ జాతానాగ్నీయ్యో త్రిష్టుభౌ షోడశీ చతుశ్చత్వారిల్శో లిజ్గోక్తదేవతే ఆగ్నీః పురీషం త్రిష్టుబేవశ్చత్వారిల్శత్ | రశ్మిన్దేకోనత్రిల్శత్ | రాజ్ఞ్యసి పఞ్చ | అయం పురః పఞ్చైతాని సర్వాణి లిజ్గోక్తదేవత్యాని ॥౧౧౬౩॥

1౧౬4 అగ్నిర్మూర్ధాగ్నీయోఽనువాకః ప్రథమస్తృచో గాయత్రో ద్వితీయస్తైష్టుభో భువస్తృతీయో జాగతోఽయమిహ చతుర్థ ఆనుష్టుభః సఖాయః సన్త్వాం చిత్రశ్రవస్తమ వైకల్పికిం పఞ్చమః ప్రగాథ ఏనా వస్తత్ర పూర్వా బృహతీ సతో బృహత్యుత్తరాభ్యాం తిస్రో బృహత్యః సంపాదితాః షష్ఠ ఔష్ఠిహోఽగ్నీ వాజస్య సప్తమః కాకుభః ప్రగాథో భద్రో నస్తత్ర పూర్వా కకుష్ఠతో బృహత్యుత్తరా తాభ్యాం తిస్రః కకుభః సంపాదితా అష్టమః పాజ్గోఽగ్నిం తం పదపాజ్గో నవమోఽగ్నీ తమగ్నిల్హోతారమతిచన్దా-స్త్రివసానాగ్నీ త్వం దైవపదస్తృచః ॥౧౧౬4॥

1౧౬5 అథైషామృషయోఽయమగ్నిర్విరూపోఽబోధి బుధగవిష్టిరో జనస్య సుతంభరః సఖాయ ఇషః సల్సమితస్సంవనసన్త్వాం ప్రస్కణ్ణా ఏనా వో వసిష్ఠోఽగ్నీ వాజస్య గోతమో భద్రో నః సోభరిరగ్నిం తం కుమారపుషా ఏనాష్ట వాగ్నీయ్యః షట్ త్రిష్టుభో ద్వే అనుష్టుభౌ | తపశ్చర్తవ్యం పరమేష్ఠీ సౌరం ప్రోథదశ్యో వసిష్ఠస్త్రైష్టుభమాగ్నీయీమాయాష్ట్యా ద్వే స్వయమాతృణ్ణదేవతే సహస్రస్య ప్రమా పఞ్చాగ్నీయాని ॥౧౧౬5॥ ఇతి షోడశోఽధ్యాయః ॥

॥ అథ సప్తదశోఽధ్యాయః ॥

1౧౬6 రౌద్రోఽధ్యాయః పరమేష్ఠిన ఆర్షం దేవానాం వా ప్రజాపతేర్వాద్యోఽనువాకః షోడశర్చ ఏక రుద్రదేవత్యః ప్రథమా గాయత్రీ తిస్రోఽనుష్టుభస్త్రైః పజ్క్రయః సప్తానుష్టుభో ద్వే జగత్యౌ మా నో ద్వే కుత్యః ॥౧౧౬6॥

శుక్రజ్యోతిః షణ్మారుత్య ఆద్యా తృతీయా చోష్ఠిగ్ ద్వితీయా చతుర్థీ చ గాయత్రీ పంచమీ జగతీ షష్ఠీ గాయత్ర్యుష్ణిగ్వీన్ద్రం దైవీరూరుతీ శక్వరీ ॥౬౬॥ ఇతి అష్టాదశోఽధ్యాయః ॥

॥ అథ నవదశోఽధ్యాయః ॥

౧౨౮| ఇమం త్రయోదశర్చ ఆగ్నేయస్తైష్ఠ్యభోఽనువాకో **యజ్ఞస్తుతిర్ఘృతస్తుతి**ర్వా వసోర్ధారాభివాదినీ వా ఘృతం మిమిక్షే గృత్సమదః సముద్రాద్వామదేవశ్చత్వారి శృజ్గా యజ్ఞపురుష దేవత్య ఋషభో మన్తః | వాజశ్చ మే దేవానామార్షమేతైర్యజుర్భిర్భజమానోఽగ్నేః కామాన్యాచతే ॥౬౭॥

॥ అథ విల్శోఽధ్యాయః ॥

౧౨౯| వాజప్రసవీయల్ సప్తర్షం విశ్వే (త్రి)తైర్ఘృతం వైశ్వదేవీం లుశోధానాకో వాజో నస్తిస్తోఽన్న దేవత్యా ఆద్యానుష్ఠ్యే త్రిష్ఠుభౌ సం మా విరాజావగ్నీయ్యా సరస్వత్యై లిజ్గోక్తదేవతమ్ | ఋతాషాళ్(ఊ) గన్ధర్వాప్సరసః స నః ప్రాజాపత్యా ప్రస్తారపక్ష్మిః సముద్రోఽసి వాయవ్యాని త్రీణి రుచమాగ్నీయ్య నుష్ఠ్యత్తత్వా వారుణీం త్రిష్ఠుభల్ శునఃశేపః స్వర్ణాగ్నీయాని పంచ | అగ్నిం యునజ్మాగ్నీయ్యస్తీస్త్ర ఆద్యే ద్వే త్రిష్ఠుభౌ పక్ష్మిస్తృతీయా దివో ద్వే ఆగ్నే పరోష్ఠిజుహోపదయ్యా పక్ష్మి ఇష్టో యజ్ఞో ద్వ్యౌచం యజమానాగ్నిదేవత్యం గాలవ ఆద్యోష్ఠిగ్వితీయా గాయత్రీ ॥౬౮॥

౧౩౦| యదాకూతాదష్టర్షమాగ్నీయం విశ్వకర్మణస్తృతీయా(యాం) దైవీ వాద్యా జగతీ తిస్త్రస్తైష్ఠ్యభశ్చతస్తోఽనుష్ఠ్యభో యే అగ్నయోఽనుష్ఠ్యభాగ్నీయా ॥౬౯॥

౧౩౧| వార్తహత్యాయ సప్తర్షమిన్ద్రోఽపశ్యదాద్యే ద్వే వార్తఘ్నో గాయత్రీత్రిష్ఠుభౌ విశ్వమిత్రస్య చ వి నోఽనుష్ఠప్ (మ) మృగో న త్రిష్ఠుప్తథమాల్శాసో భారద్వాజో ద్వితీయాం జయ ఐన్ద్రో ద్వే వైశ్వ(శ్వా)నర్యో గాయత్రీత్రిష్ఠుభౌ పృష్టో దివి కుతస్య చాశ్యామ ద్వే త్రిష్ఠుభావాగ్నీయ్యా కామవత్యావ శ్యామ భరద్వాజస్య వయం తే కాత్యస్యోక్తీలస్య చ ధామచ్ఛదనుష్ఠ్యైశ్వదేవీ వైశ్వదేవీ ॥౭౦॥ ఇతి విల్శోఽధ్యాయః ॥

॥ ఇతి కాణ్యసర్వానుక్రమణికాయాం ద్వితీయోఽధ్యాయః ॥

॥ అథ కాణ్యసర్వానుక్రమణికాయాం తృతీయాఽధ్యాయః ॥

॥ అథ ఏకవిల్కశోఽధ్యాయః ॥

1౧| **అథ సౌత్రామణీ ప్రజాపతేరార్షమశ్వినోః సరస్వత్యాశ్చ** | స్వాద్వీం త్వాఽనుష్టుప్ సురా సోమదేవత్యా సోమోఽసి చత్వారి సౌరాణి పరీతో భరద్వాజః సౌమీం బృహతీం వాయోస్తృచో గాయత్రః సౌమ్య ఆభూతేర్బ్రహ్మ క్షత్రం త్రిష్టుప్సురా సోమదేవత్యా నానా హి జగతీ సురా సోమదేవత్యాన్యాని యజుఃపాల్షి తీజోఽసి వయో దేవత్యా - న్యోజోఽసి సురాదేవత్యాని యా వ్యాఘ్రుల్ హైమవర్షేరనుష్టుబ్వి మాచికాస్తుతిర్యదా పివేషాగ్నీయా బృహతీ సంవృచ స్థ పయోగ్రహాః విపృచ స్థ సురాగ్రహాః | దేవాయజ్ఞం బ్రాహ్మణానువాకో విల్కశతిరనుష్టుభః సోమసంపత్ ॥౧౧॥

1౨| సురావంతం చతుర్ముచం త్రిష్టుభమశ్వినరస్వతీన్త్రదేవత్యం పితృభ్యః సప్త పిత్ర్యాణి పునస్తు మా నవర్చం పావమానామాద్యే ద్వే పిత్ర్యేఽనుష్టుభౌ ప్రజాపతిస్తృతీయాం వైఖానస ఆగ్నీయాం గాయత్రీం చతుర్థీ లిజోక్తదేవతానుష్టుప్ పశ్చామ్యాగ్నీయా గాయత్రీ షష్ఠ్యాగ్నీయా బ్రాహ్మీ చ గాయత్రీ బ్రాహ్మస్తృతీయః పాదః సౌమీ సప్తమీ సావిత్ర్యష్టమీ నవమీ త్రిష్టుబైవ్యశ్వదేవీ యే సమానా అనుష్టుభౌ పిత్ర్యాద్యా ద్వితీయా యజమానాశీర్షే స్పృతీ త్రిష్టుబ్దేవయానపితృయాణాం పన్థానౌ బ్రవీతీదల్ హవిస్త్వవసానాష్ఠిర్యజమానాశీః ॥౧౨॥

1౩| ఉదీరతామేకాదశర్చం పిత్ర్యం త్రిష్టుభల్కంఖోఽష్టమీ జగత్యాచ్యా జాను దశర్షోఽనువాకశేషో నవ పిత్ర్యా దశమైన్స్త్రీ గాయత్రీ తృతీయా చతుర్థీ నవమ్యాఽనుష్టుభస్త్రీష్టుభ ఇతరాః | సోమో రాజాష్టర్చమశ్వినరస్వతీన్త్రా అపశ్యన్నాద్యాస్త్రీస్త్రో మహాబృహత్య ఉపాన్త్యా చ చతుర్థ్యస్త్రీ అతిజగత్యే శేషే అతిశక్వర్యో త్ర్యవసానే | సీసేనతన్త్రమశ్వినరస్వతీన్త్రదేవత్యాః షోఢశ జగత్యః ॥౧౩॥

1౪| క్షత్రస్య నాభిర్ద్విపదా గాయత్ర్యాసన్దీ దేవతాకా మా త్వా కృష్ణాజినం మృత్యోరుక్మావశ్వినో ర్భృషజ్యేన లిజోక్తదేవతాని త్రీణి కోఽసి ప్రాజాపత్యా గాయత్రీ శిరో మే పశ్చార్చమిన్త్రశరీరావయవదేవతాకం తృతీయా గాయత్ర్యన్త్యా మహాపజ్కీస్త్వవసానానుష్టుభోఽన్యాః ప్రతి క్షత్రే వైశ్వదేవం త్రయా దేవా పజ్కీస్త్వవసానా ప్రథమా ద్వితీయైర్వైశ్వదేవమాశీర్షిణ్ణం లోమాన్యనుష్టుబ్ లిజోక్తదేవతా ॥౧౪॥ ఇతి ఏకవిల్కశోఽధ్యాయః ॥

॥ అథ సంహితాయాం ద్వావిల్కశోఽధ్యాయః ॥

1౫| యద్దేవాస్త్రీస్త్రోఽగ్నివాయుసూర్యదేవత్యా అనుష్టుభః కూష్మాణ్డీర్షద్దామే లిజోక్తదైవతల్ సముద్రే తే ద్విపదా విరాళాపీ ద్రుపదాదివానుష్టుబాప్యద్యయల్ సౌర్యనుష్టుప్సున్యాస్యాపో అద్యాగ్నీయా

పజ్జీరేధోఽసి సమిద్దేవత్యే యజుషీ సమావవర్త్యనిరుక్తా గాయత్రీ వైశ్వానరజ్యోతిర్యజురభ్యాద ధామ్యాగ్నీయం త్రుచమానుష్టుభమాశ్వతరాశ్విరల్ శునాసౌర్యనుష్టుప్ సిఞ్చన్తి పరి సౌరైస్త్రి వానుష్టుబ్ధానావన్తమైన్తీ గాయత్రీ విశ్వామిత్రస్య బృహదిన్ద్రాయ బృహతీ నృమేధపురుషమేధయోరధ్వర్యో గాయత్రీ ॥౭౫॥

1౬1 యో భూతానామాత్రప్రవాదా పజ్జీర్నారాయణీయా కౌణ్డిన్యస్య ప్రాణపా మే ద్వే అనుష్టుబుపరిష్షాద్ బృహత్యై లిజ్గోక్తదేవతే సమిద్ధ ఇన్త్ర ఏకాదశాప్రీస్త్రిష్టుభ ఆజ్గిరస(ఇధ్మ)స్తనూనపాన్న రాశల్స ఇతో బర్హిర్ద్వార ఉషాసానక్తా దైవ్యా హోతారా తిస్రో దేవీస్త్వష్టా వనస్పతిః స్వాహాకృతయ ఇత్యేతా ఆప్రీదేవతాః । ఆ యాతు సప్త త్రిష్టుభ ఐన్ద్ర్య ఆమన్తైర్బృహత్యా(యా)తు వామదేవస్తాతారం గర్గ ఆమన్తైర్విశ్వామిత్ర ఏవేద్వసిష్ఠః ॥౭౬॥

1౭1 **అథ హౌత్రం త్రివశోః** । సమిద్ధో అగ్నిరాప్రీర్ద్వాదశ విదర్భిరశ్వసరస్వతీన్త్రదేవత్యా అనుష్టుభః । అశ్వినా హవిస్తిస్రోఽనుష్టుభ ఏకైకాశ్వసరస్వతీన్త్రదేవత్యా య ఇన్త్ర ఇన్త్ర సవిత్ర పరుణ దేవత్యా స్తిస్రోఽనుష్టుభోఽశ్వినా గోభిరశ్వసరస్వతీన్త్రదేవత్యా స్తిస్రోఽనుష్టుభో యువం పుత్రమివానుష్టుప్త్రిష్టుభౌ యస్మిన్నశ్వాస ఆగ్నీయ్యో జగతీ త్రిష్టుభౌ । అశ్వినా తేజసైకాదశర్చల్శన్త్రం గోమద్ధృత్సమదన్త్రుచమాశ్వినం గాయత్రం పావకా నో మధుచ్ఛన్దాః సారస్వతమిన్ద్రాయా హ్యైన్త్రం మధుచ్ఛన్దా ఏవానుక్తమానుష్టుభ మశ్వసరస్వతీన్త్రదేవత్యం(త్యై) ॥౭౭॥ ఇతి ద్వావిల్శోఽధ్యాయః ॥

॥ అథ త్రయోవిల్శోఽధ్యాయః ॥

1౮1 ఇమం మే గాయత్రీత్రిష్టుభౌ వారుణ్యో శునఃశేవస్త్యన్నస్త్రిష్టుభావాగ్నివారుణ్యో వామదేవో మహీమూష త్రిష్టుబాదిత్యా సుత్రామాణం గయః ష్లాతఃసనావం నౌః స్వర్గ్యా గాయత్ర్యా నో మైత్రావరుణీం గాయత్రీం విశ్వామిత్రః ప్ర బాహవా వసిష్ఠస్త్రిష్టుభమ్ । సమిద్ధో అగ్నిరేకాదశాప్రమానుష్టుభం లిజ్గోక్తదేవతల్ స్వస్త్యాత్రేయః । వసన్తేన ఋతునా షళుచమానుష్టుభం లిజ్గోక్తమ్ । హోతాయక్షద్వాదశాప్రీః పైషా అశ్వసరస్వతీన్త్రదేవత్యాః । అశ్వినౌ ఛాగస్య సప్త లిజ్గోక్తదేవతాః పైషా వనస్పతిమభియూపోఽగ్నిల్ స్విష్టకృతల్ స్విష్టకృదగ్నిః । దేవం బర్హిరేకాదశానుయాజపైషా అశ్వసరస్వతీన్త్రదేవత్యా అగ్నిమద్య సూక్తవాకపైషో లిజ్గోక్తదైవతమ్ ॥౭౮॥ ఇతి త్రయోవిల్శోఽధ్యాయః ॥

॥ అథ చతుర్విల్శోఽధ్యాయః ॥

1౯1 **అథాశ్వమేధ శ్చతురోఽధ్యాయాన్ ప్రజాపతిరపశ్యత్** । తేజోఽసి సౌవర్ణన్నిష్కం ఇమామగృభ్ణన్సంవత్సరో యజ్ఞపురుషస్త్రిష్టుభమభిధా లిజ్గోక్తదేవత్యాని యో అర్వన్తం గాయత్యర్ధేనాశ్వ

స్తుతిః వరోఽర్థో లిజ్గోక్తదేవత్యః । అగ్నయే లిజ్గోక్తదేవత్యాన్యేవ హిజ్కారాయేత్యశ్వస్యైకోనవశ్చాశచ్ఛేషితాని ।
హిరణ్యపాణిం పశ్చార్చల్ సావిత్రం గాయత్రమాద్యాం మేధాతిథిరగ్నిల్ సోమేనాగ్నీయం చతుర్ముచం
గాయత్రల్ సుతంభరో విశ్వామిత్రో విరూపో మేధాతిథిర్యథాసభ్యమ్ । అజీజనో హి పావమానీం కృతిం
పిపీలికమధ్యమనుష్టుభం త్ర్యరుణత్రసదస్యూ । విభూరశ్వదేవతం దేవా దైవమిహరన్తిరాగ్నీయాని
చత్వారి । కాయోద్భుభణాని లిజ్గోక్తదేవతాని । ఆబ్రహ్మల్లిజ్గోక్త దేవతాన్యేవాధ్యాయాత్ ॥౭౯॥ ఇతి
చతుర్విల్శోఽధ్యాయః ॥

॥ అథ పశ్చవిల్శోఽధ్యాయః ॥

1౦01 ప్రజాపతయే ప్రాజాపత్యం యస్తే దైవం । యః ప్రాణతస్త్రిష్టుష్కాయా హిరణ్యగర్భస్య ।
యుజ్జన్తి మధుచ్ఛన్దా ఆదిత్యదేవత్యాం గాయత్రీం యుజ్జన్త్యస్యాశ్వస్తుతిర్యద్వాతో బృహతీ వసవస్తాన్
లిజ్గోక్తదేవత్యాని లాజీకనశ్వదేవత్యం కః స్విచ్ఛతస్రోఽనుష్టుభః ప్రశ్నప్రతిప్రశ్నభూతా బ్రహ్మోద్యే
హోతుర్బ్రహ్మణశ్చ । వాయుష్టా లిజ్గోక్తదేవతాని సల్శితస్త్రిస్రోఽశ్వదేవత్యా అనుష్టుభ్విరాట్త్రిష్టుభోఽగ్నిః
పశురాశ్వాని త్రీణి । అమ్బేఽనుష్టుబశ్వస్తుతిర్గణానాం త్వా చత్వారి లిజ్గోక్తదేవత్యాని ॥౮౦॥

1౦02 ఉత్సక్థ్యా గాయత్ర్యాశ్యేకాదశర్చమానుష్టుభం ద్వితీయా తూపరిష్టాద్బృహత్య
ధ్వర్వాదీనాం కుమార్యాదిభిరశ్లీలభాషణన్తా ఏవ దేవతా దధిక్రావో దధిక్రావా వామదేవ్యః
సురభిమతీమనుష్టుభమాశ్వీం । గాయత్రీ షశ్చుచమాశ్వముష్ణిగాద్యా చతస్రోఽనుష్టుభోఽన్త్యా త్రిష్టుప్
కస్త్యా షశ్చుచమాశ్వమాద్యా గాయత్రీ పశ్చానుష్టుభః । కస్త్యిదష్టాదశర్చం బ్రహ్మోద్యల్ హోత్రాదీనాం
(ప్రశ్న) ప్రతిప్రశ్నభూతమాద్యాశ్చతస్రోఽనుష్టుభః । కా స్విదాద్యాశ్చతస్సాన్యా దశ త్రిష్టుభః
సుభూరనుష్టుబ్లిజ్గోక్తదేవతా హోతా యక్షత్ప్రాజాపత్యః పైషః ప్రజాపతే హిరణ్యగర్భః ప్రాజాపత్యాం
త్రిష్టుభమ్ ॥౮౧॥ ఇతి పశ్చవిల్శోఽధ్యాయః ॥

॥ అథ షడ్విల్శోఽధ్యాయః ॥

1౦౨1 అశ్వస్తాపర ఇత్యాదయః పశవోఽధ్యాయేనోక్తా దేవతా వాపర్యజ్ఞస్థథా రోహితాదయో
గుణయుక్తా ఆరణ్యోశ్చ కపిఞ్జలాదయ ఆధ్యాయాచ్ఛాదన్దద్భిరిత్యాది త్వగిత్యేతదన్తం ద్రవ్యదేవత
ముక్తమ్ ॥౮౨॥ ఇతి షడ్విల్శోఽధ్యాయః ॥

॥ అథ సప్తవిల్కశోఽధ్యాయః ॥

1౧౩1 అశ్వస్తుపరో బ్రాహ్మణోఽధ్యాయః । శాదన్దద్భిస్త్యవాంతశ్చ జుంబకాయ వారుణీం ద్విపదాం ముణ్డిభ శౌదన్య ఏషా చాద్యనాశన్యన్తర్జలే । యస్యేమే కాయ్యో త్రిష్టుభౌ హిరణ్యగర్భః ప్రాజాపత్యః । ఆ నో దశర్చం జాగతం వైశ్వదేవం గోతమః స్వస్తి నో విరాట్ స్థానా భద్రజ్యుర్లేభిస్తుచం త్తైష్టుభం । మా నోఽశ్వస్తోమీయం దీర్ఘతమాస్తైష్టుభల్ షోడశర్చమశ్వస్తుతిస్తుతీయా షష్ఠ్యైజగత్యావిమా ను ద్వైపదం వైశ్వదేవస్తుచం భువన ఆప్త్యో వా సాధనో భౌవనో వా ॥౧౩౩॥ ఇతి సప్తవిల్కశోఽధ్యాయః ॥

॥ అథ అష్టవిల్కశోఽధ్యాయః ॥

అగ్నిశ్చ సప్త లిజ్గోక్తాని ప్రియా దేవానాం లౌగాక్షిరనుష్టుభమనవసానాం । బృహస్పతే గృత్సమదో బ్రాహ్మీ త్రిష్టుభమ్ । ఇన్త్రగోమన్నైన్త్రీ గాయత్రీల్ రమ్యాక్షిః । ఋతావానం ప్రాదురాక్షిర్వైశ్వానరీయే గాయత్ర్యై । వైశ్వానరో నో గాయత్రీం వసిష్ఠభరద్వాజౌ । వైశ్వానరస్య త్రిష్టుభం కుత్సః । మరుత్వాన్మారుత్త్యైన్త్రీ త్రిష్టుప్ । మహాఽ ఇన్త్రో మాహేన్త్రీం వసిష్ఠః । అగ్నిర్ఋషిరాగ్నీయీం గాయత్రీం భరద్వాజః । అనువిరైర్మౌద్గలో యజ్ఞపురుషస్త్రిష్టుభమ్ । ఆ నస్త్రిష్టుభం వసిష్ఠ ఐన్త్రీమాశిషమ్ ॥౧౩4॥ ఇతి అష్టవిల్కశోఽధ్యాయః ॥

॥ అథ సంహితాయాం ఏకోనత్రిల్కశోఽధ్యాయః ॥

1౧౩2 సమాస్తాస్త్వికోఽధ్యాయః ప్రజాపతేరార్షల్ సామిధేన్యో నవాగ్నీయ్యస్త్రిష్టుభోఽగ్నినా దృష్టా ఆగ్నిర్ఋషిః కర్మాజ్ఞభూతమగ్నిల్ స్తాతి । ఊర్ధ్వా ద్వాదశర్చమాప్రియమౌష్ఠిహం విషమపాదం ప్రాజాపత్యమాగ్నీయమగ్నిరపశ్యదగ్నిర్హి ప్రజాపతిత్వేన సల్స్తూయతే తేన ప్రాజాపత్యం ॥౧౩5॥

1౧౬1 పివో అన్నాన్ ద్వే త్రిష్టుభౌ వసిష్ఠో వాయురగ్నేగా గాయత్రీ ప్ర యాభిర్వసిష్ఠస్త్రిష్టుభం వాయోయే గాయత్ర్యై కయా చ త్రిష్టుప్, నియుత్వాన్వాయో గాయత్రీజ్ఞత్సమదో వాయో శుక్రోఽనుష్టుభం పురుమిళ్వాజమిళ్వావానస్త్రిష్టుభ మాజమిళ్వస్తవ వాయో వ్యశ్వ ఆజ్గిరసో గాయత్రీల్సర్వా వాయవ్యాః ॥౧౬౬॥

1౧౬2 హిరణ్యగర్భోఽనువాకః ప్రతీకోక్తో యేన ద్యౌః పఞ్చ త్రిష్టుభ ఆద్యే ద్వే హిరణ్యగర్భ ఆపో హ తిస్రః ప్రాజాపత్యదేవత్యాః ప్రజాపతే న ప్రాజాపత్యాత్రిష్టుబభి త్వా ద్వుచం వసిష్ఠ ఐన్త్రం ప్రగాఢం ప్రథమా బృహతీ ద్వితీయా సతోబృహతీ త్వామిదేవల్కశఽయుర్బార్హస్పత్యః కయా న ఐన్త్రం త్వుచం

గాయత్రం వామదేవోఽన్త్యా తు పాద(దా)విచృద్యజ్ఞాయజ్ఞా వ ఊర్జో నపాతల్శం(యుం)యుః
పూర్వవదాగ్నీయమ్ | సంవత్సరోఽస్యాగ్నీయల్ శతాక్షరా(బ్రిమి)కృతి ||౧౭|| ఇతి ఏకోనత్రిల్శోఽధ్యాయః||

|| అథ త్రిల్శోఽధ్యాయః ||

1౧౮| ఇన్ద్రమిశః సౌత్రామణీకోఽధ్యాయ ఏకాదశ ప్రయాజపైషా ఐన్ద్రా ఆప్రీ దేవత్యా ఆద్యేఽనువాకే|
దేవం బర్హిరనుయాజపైషా ఐన్ద్రా ఏకాదశైవాగ్నిమద్యైస్త్రః సూక్తవాకపైషస్త్వామద్య ప్ర(మతీక ఉభయత్రాపి
| సమిధానం మహాఢ్వాయాధస ఆప్రీయ ఏకాదశ ప్రయాజపైషాస్తథైవ దేవం బర్హిరనుయాజపైషా
అగ్నిమద్య వాయాధసః సూక్తవాకపైషః సూక్తవాకపైషః ||౧౮|| ఇతి త్రిల్శోఽధ్యాయః ||

|| ఇతి కాణ్వసర్వానుక్రమణీకాయాం తృతీయోఽధ్యాయః ||

॥ అథ కాణ్యసర్వానుక్రమణికాయాం చతుర్థోఽధ్యాయః ॥

॥ అథ ఏకత్రింశోఽధ్యాయః ॥

1౧| సమిద్ధో అఙ్గాన్నాశ్వమేధికోఽధ్యాయః | ఆద్యా ఆప్రీప్తిష్టుభ ఏకాదశాశ్వస్తుతీర్బ్రహదుక్థో వామదేవ్యో దదర్శాశ్వో వా సాముద్రిః | కేతుబ్బ్రాణ్యన్నాగ్నీయామనిరుక్తాం గాయత్రీం మధుచ్ఛన్నా జీమూతస్యేవ పాయుర్భారద్వాజః సఙ్గామాఙ్గాన్యక్రోఽస్తాషీజ్జీమూతస్యేవేత్యాద్యష్టభిః క్రమాత్సన్నాహం కార్ముకమార్లీ ధనుర్గుణల్ హస్తఘ్నం తూణమిషుల్రథం తతో జగత్యర్థేన సారథిముత్తరార్థేన రశ్మీల్సతతోఽనుష్టుభో కశామన్త్యయా దున్దుభిం యథా మన్త్రలిఙ్గామనుక్తచ్ఛన్నస్యాః సర్వాస్తిష్టుభః | యదక్రన్తస్తయోదశాశ్వస్తుతీస్తిష్టుభో భార్గవో జమదగ్నిర్దదర్శ దీర్ఘతమాశ్చ | సమిద్ధో అద్య ద్వాదశాప్రీప్తిష్టుభో జమదగ్నిః | అగ్నయే గాయత్రాయేతి దశహవిషోవేష్టేర్వవ్యదేవతాః | ఆగ్నీయః కృష్ణగ్రీవ ఇత్యాద్యా ఏకాదశిన్యోర్ద్వయోః పశుదేవతా బ్రాహ్మణేనాభిధీయన్తే ॥౧౯॥ ఇత్యేకత్రింశోఽధ్యాయః॥

॥ అథ ద్వాత్రింశోఽధ్యాయః ॥

1౨| అస్యాజరాసః సప్తదశాగ్నిష్టుత్యాగ్నిష్టోమికే ప్రథమేఽహని పురోరుచ ఆగ్నీయ్య ఆద్యే ద్వే ఐన్దవాయవస్యాస్యాజరాసో వత్సప్రీర్హయో ధూమకేతవో విరూపో యజా నో మైత్రావరుణస్య గౌతమో యుక్ష్వా హ్యశ్వినస్య ద్వే విరూపే శుక్రస్య కుత్సోఽయమిహ మన్థినో వైశ్వదేవగ్రహగ్రహణే త్రీణి శతా విశ్వామిత్ర ఐన్ద్రాగ్నిస్యాగ్నిర్వృత్రాణి భరద్వాజో వైశ్వదేవస్య విశ్వేభిః సోమ్యం మేధాతిథిరాయన్మరుత్వ తీయయార్ద్వే ఆయత్పరాశరః శాక్తోఽగ్నీ శర్ధాత్రిదుహితా విశ్వవారా త్వాల్ హి మాహేన్తస్య భరద్వాజస్త్యే ఆగ్నీ ద్వే బృహత్యా వాదిత్యస్య త్వే ఆగ్నీ వసిష్ఠః శ్రుధి ప్రస్కణ్య ఆదిత్యగ్రహశ్రవణే విశ్వేషామదితిర్వామదేవో గౌతమో మహో ఆగ్నీ (స)సా మిత్రస్య లుశోధానాకోఽనుక్తం గాయత్రం త్రిష్టుభమ్ ॥౨౦॥

1౩| ఇన్త్రస్తుత్యక్త్యే ద్వితీయేఽహస్యైన్త్ర్యః పురోరుచో ద్వాదశ ప్రతీకచోదితే (చ) ద్వే తిప్రశ్నావశ్చిద్వసిష్టో గావ ఉప పురుమిళ్లాజమిళ్లా యదస్య వసిష్ఠ ఆ సుతేఽసునీతిరాతిరాతిష్ఠన్తం విశ్వామిత్రః ప్ర వః సుచీ(చా)కో బృహన్నిత్తిశోక ఇన్ద్రేహి మధుచ్ఛన్నా ఇన్ద్రో వృత్రం విశ్వామిత్రః కుతస్త్య మగస్త్య ఆతద్గౌరివితిః శాక్త్య ఇమాస్తే కుత్సో జగతీమనుక్తం గాయత్రం త్రిష్టుభమ్ ॥౨౧॥

1౪| సూర్యస్తుత్యక్త్యే తృతీయేఽహని సూర్యశ్చతుర్దశ పురోరుచస్తిప్రశ్న ప్రతీకోక్తా విభ్రాడ్బ్రహజగతీం విభ్రాట్ సూర్య ఉదు త్యం తిప్రః ప్రస్కణ్య ఆ నోఽగస్త్యో యదద్య శ్చుతకక్షసుతం కక్షో తరణిః ప్రస్కణ్యస్తతుసూర్యస్య ద్వే కుత్సో బణ్ణాహాన్ ద్వే జమదగ్నిర్బ్రహతీ నతో బృహత్యా శ్రాయన్త ఇవ నృమేధా బృహతీమద్వా దేవాః కుత్స ఆ కృష్ణేన హిరణ్యస్త్వాప ఆఙ్గిరసోఽనాఖ్యాతల్ సూర్యం

గాయత్రం త్రైష్టుభమ్ ॥౯౨॥

1౫1 **వైశ్వదేవస్తుతి చతుర్థేఽహని** వైశ్వదేవ్యః పురోరుచ ఏకాదశ షట్పతీకోక్తాః ప్ర వావుజీ వసిష్ఠ ఇన్ద్రవాయూ బృహస్పతిం ద్వే మేధాతిథిరధి నః కుసీదీ కాణ్వోఽ(గ్ర)గ్న ఇన్ద్ర ప్రతిక్షత్ర ఇన్ద్రాగ్నీ మిత్రావరుణా జగతీం కాశ్యపోవత్సారోఽస్మై రుద్రాః ప్రగాఢోఽర్వాఞ్శో అద్య కూర్మో గార్త నమదో విశ్వే అద్య (లుకోధా)నాకో విశ్వేదేవాః సుహోత్రో దేవేభ్యో హి వామదేవో జగతీమనుక్తం గాయత్రం త్రైష్టుభమ్ ॥౯౩॥

1౬1 **అథానారభ్యాధీ తం మన్తగణమర్వాక్ పితృనృమేధాదాదిత్యయాజ్ఞవల్క్యే దదృశతుః** | ప్ర వాయుం పఞ్చదశర్చుః పురోరుగ్గణో ద్వే చ ప్రతీకోక్తే ప్రవాయుమృజిశ్వో మిత్రల్హూపే ద్వే మధుచ్ఛన్దా మిత్రం లిజ్గోక్షదేవత్యా దస్త్రా యువాకవ(థ) ఆశ్వినీ విదద్యద్వైస్త్రిం కుశికో న హి సృశం విశ్వామిత్రో వైశ్వానరీముగ్రావిఘనిసైన్ద్రాగ్నీం భరద్వాజ ఉపాస్మై సౌమీం దేవలోఽసితో వా యే త్వా విశ్వామిత్రో జనిష్ఠా ఉగ్రో గౌరివితిరా తు వామదేవస్తృచ ఐన్ద్రస్త్వమిన్ద్రాన్ద్రో నృమేధః పథ్యాబృహతీ సతో బృహత్యో యజ్ఞో దేవానాం కుతోఽదభేభిః సావిత్రిం జగతీం భరద్వాజః ॥౯౪॥

1౭1 ప్రవీరయా పఞ్చదశర్చుః పురోరుగ్గణో ద్వే చ ప్రతీకోక్తే ప్రవీరయా వసిష్ఠో వాయవ్యాం కావ్యయారాజానేషు దక్షస్తిరశ్వీనః పరమేష్ఠీప్రజాపతిర్భావవృత్తం తృచమా రోదసీ జగతీం విశ్వామిత్ర ఉక్లేభిర్వృత్తహస్తమా వసిష్ఠ ఉప నః సుహోత్రో వైశ్వదేవీం బ్రహ్మాణి మేఽగస్త్యో ద్వే ఇన్ద్రమరుత్సంవాదే తదిదాధర్వణో బృహద్ధివ ఇమా ఉ త్వా ద్వే బృహత్యో మేధాతిథిరయల్ సహస్రం మేధాతిథిః సతో బృహతీమ్ ॥౯౫॥ ఇతి ద్వాత్రిల్శోఽధ్యాయః ॥

॥ అథ త్రయస్త్రిల్శోఽధ్యాయః ॥

1౮1 యజ్ఞాగ్రతో మానసీం త్రిష్టుభల్ శివసఙ్కల్పః పితృనూష్ఠిహమగస్త్యోఽన్నస్తుతి మన్విత్పృచమానుష్టుభమాద్యాయా అనుమతిర్ద్వయోః సినీవాలీ సరస్వత్యో సినీవాలి పృథుష్టుకే ద్వే గృత్సమదస్త్యమగ్నీ ద్వే ఆగ్నీయ్యో జగత్యో హిరణ్యస్త్వాప ఆఙ్గిరస ఉత్తానాయాం ద్వే దేవశ్రవా దేవవాతశ్చ భారతావాద్యా త్రిష్టుభ్ ద్వితీయానుష్టుప్ ప్ర మన్మహీ నోధా ద్వ్యృచమైన్ద్రం త్రైష్టుభమిచ్ఛన్తి త్వా ద్వ్యృచమైన్ద్రం త్రైష్టుభమేవ దేవశ్రవా దేవవాతశ్చ భారతో ॥౯౬॥

1౯1 అషాళ్తం యుత్సు గోతమశ్చతుర్బుచం త్రైష్టుభల్ సౌమ్యమష్టా వ్యఖ్యచ్ఛతుర్బుచం త్రైష్టుభల్ సావిత్రమాఙ్గిరసో హిరణ్యస్త్వాపో ద్వితీయా జగత్యుభా పిబతమాశ్వినం తృచముభా పిబతం

ప్రస్ఫుణ్యో గాయత్రీమష్టస్వతీమశ్వినా త్రిష్టుభౌ కుతస్యః ॥౯౭॥

1౦౦| ఆ రాత్రి వధ్యాబృహతీల్ రాత్రిదేవత్యాం కశిపాభరద్వాజదుహితోషస్తదుషస్యాం పరోష్ఠిహం గోతమః ప్రాతర్జితం భగం వసిష్ఠో భగదేవత్యాం త్రిష్టుభం పూషం తవ సుహోత్రః వధస్పథః పరివతిమృజిశ్వ ఏతీ పాష్యే గాయత్రీత్రిష్టుభౌ త్రీణి పదా వైష్ణవ్యో గాయత్ర్యే మేధాతిథిర్ఘృతవతీ భువనానాం భరద్వాజో ద్యావాపుథివ్యాం జగతీం యే నో లిజ్గోక్తదేవతాం త్రిష్టుభం విహవ్య ఆ నాసత్యా హిరణ్యస్త్వాప ఆశ్వినీం జగతీమేష వో మారుతీం త్రిష్టుభమగస్త్యః సహస్తోమా(మ) ఋషిసృష్టిప్రతిపాదికాన్ త్రిష్టుభం యజ్ఞః ప్రాజాపత్య ఆయుష్యం వర్చస్యం త్పంచం దక్ష ఉష్ణిక్ శక్వరీ త్రిష్టుభో హిరణ్యస్త్వతిరుత న ఋజిశ్వో బహుదేవత్యాం త్రిష్టుభమిమా గిరః కూర్మో గార్త సమద ఆదిత్యదేవత్యాం త్రిష్టుభల్ సప్త ఋషయోఽధ్యాత్మవాదినీ జగత్పుత్తిష్ట త్పచో బ్రాహ్మణస్పత్య ఆద్యే బృహత్యో కణ్వో ఘోరోఽన్త్యాం త్రిష్టుభం గృత్సమదో య ఇమాం చతుర్ఋచం ప్రతీకోక్తం ॥౯౮॥ ఇతి త్రయస్త్రీల్ శోఽధ్యాయః ॥

॥ అథ చతుస్త్రీల్ శోఽధ్యాయః ॥

1౦౧| దేవసవితర్ద్యావధ్యాయౌ పురుషమేధౌ నారాయణః పురుషో దదర్శ | విశ్వాని దేవ గాయత్రీల్ సావిత్రీల్ శ్యావాశ్వో విభక్తారం మేధాతిథిర్బ్రహ్మణే బ్రాహ్మణమిత్యాది బ్రాహ్మణమాధ్యాయాత్ ॥౯౯॥ ఇతి చతుస్త్రీల్ శోఽధ్యాయః ॥

॥ అథ పంచస్త్రీల్ శోఽధ్యాయః ॥

1౦౨| సహస్రశిర్షా షోళశర్పమానుష్టుభం త్రిష్టుబన్త్యం పురుషో జగద్దీజమత్ర దేవతాద్భ్యః షళుచ ఉత్తరనారాయణో మన్త ఆద్యాస్త్రీస్త్రీష్టుభో ద్వే అనుష్టుభావన్త్యా త్రిష్టుప్ ॥౧౦౦॥

1౦౩| తదేవ సర్వమేధోఽనువాక ఆత్మదైవతః సప్తమేఽహని సర్వహోమే వినియుక్తః సర్వమేధం బ్రహ్మస్వయంభై వ్విక్షత తదీయం మన్తగణం ప్రవాయుమచ్ఛేత్యేతస్మాత్ప్రాగాద్యే ద్వేఽనుష్టుభౌ న తస్య ద్విపదా గాయత్రీ హిరణ్యగర్భశ్చతస్రః ప్రతీకచోదితా బ్రహ్మయజ్ఞేఽధ్యేయాః సర్వత్రైవమేషో హ చతస్రస్త్రీష్టుభో యస్మాన్న ప్రతీకోక్తా పరీత్య భూతాని ద్వే పరమాత్మవాదిన్యౌ త్రిష్టుభావేవ సదసస్పతిం త్ప్రచేన మేధాకామో మేధాం యాచతే ప్రథమా గాయత్రీ లిజ్గోక్తదేవతా ద్వితీయాగ్నీయ్యనుష్టుప్త్రతీయా లిజ్గోక్తదేవతానుష్టుబిదం మే మాన్తవర్ణిక్యనుష్టుబేతయా దేవేభ్యః శ్రీకామో యాచతే శ్రియమ్ ॥౧౦౧॥

1౦౪| అవేతోఽనువాకః పిత్ర్య ఆదిత్యస్యార్షం దేవానాం వాద్యా గాయత్రీ పరం యజుః సవితా తే గాయత్రీ వాయుః పునాతు చత్వారి లిజ్గోక్తదేవత్యాని సవితా తే గాయత్రీ ప్రజాపతౌ త్వా యజుః పరం

మృత్యోసం(క)కుసుకస్త్రిష్టుభం మృత్యుదేవత్యాల్శంవాతోఽనుష్టుబ్బుహత్యో వైశ్వదేవ్యావశ్మన్మతీ
 సుచీకస్త్రిష్టుభం వైశ్వదేవీమపాద్యం లిజ్గోక్తదేవతామనుష్టుభల్ శునఃశేపో దుఃస్వప్ననాశనీమనడ్వాహ
 మానుడుప్యనుష్టుభమాయుష్మానగ్న ఆగ్నీయాం త్రిష్టుభం వైఖానస ఇమం జీవేభ్యః సంకు(క)సుకో
 మృత్యుదేవత్యాం త్రిష్టుభం పరి మేఽనుష్టుభమైన్త్రిం భారద్వాజః శిరింబిఠః క్రవ్యాదమాగ్నీయాం త్రిష్టుభం
 దమనో వహ వపాం జాతపేదసీ త్రిష్టుప్సోనా పృథివి మేధాతిథిః పార్థివీం గాయత్రీం
 యజురన్తామస్మాత్వమాగ్నీయా గాయత్ర్యనిరుక్తా ॥౧౦౨॥ ఇతి పంచత్రిల్శోఽధ్యాయః॥

॥ అథ షట్త్రిల్శోఽధ్యాయః ॥

1౦౫| ఋచం వాచం పంచాధ్యాయీం దధ్యజ్గోధర్వణో దదర్శు | అగ్నికాశ్వమేధికవర్ష
 మాద్యోఽధ్యాయః శన్త్యర్థో వైశ్వదేవ ఆద్యాని యజూల్షి యస్మై భార్తృస్పత్యా పజ్జిః కయా
 త్వమైన్ద్ర్యనిరుక్తా గాయత్రీన్ద్రో విశ్వస్య విరాడ్ద్విపదా శన్నో ద్యే అనుష్టుభా లిజ్గోక్తదేవతే అహాని ద్విపదా
 గాయత్రీ శం న ఇన్ద్రాగ్నీ త్రిష్టుబ్ త్రిష్టుబ్ గాయత్ర్యావన్త్యాశీర్ద్యోః శాన్తిర్యజూల్షి ధృతే ధృల్హా మిత్రదేవత్యే
 ఆద్యా త్ర్యవసానా జగతీ ద్వితీయా ద్విపదా గాయత్రీ నమస్తే అస్త్వనుష్టుభౌ తచ్ఛుక్తుః పజ్జిః సౌరి
 ॥౧౦౩॥ ఇతి షట్త్రిల్శోఽధ్యాయః ॥

॥ అథ సప్తత్రిల్శోఽధ్యాయః ॥

1౦౬| ఆదదే నారిరస్యభిదైవతం దేవీ ద్యావాపుథివ్యం దేవ్యో వమ్రీయో వలీకవవేయత్యగ్రీ
 వరాహవిహితమిన్ద్రస్యాజ ఆదారాః పైతు కణ్వో వైశ్వదేవీం బృహతీం మఖస్యాశ్వస్యర్షవే యమాయ
 దేవస్త్వార్చిరసి ఘర్మదేవత్యాని యా ఘర్మః స ఆదిత్యో య ఏష తవత్యనాధృష్టా పురస్తాత్సప్త
 పార్థివాని యజమానాశీః స్వాహా మరుద్భిర్గర్భో దివస్సల్సృశః సువర్ణం మధు ప్రాణ దేవదేవత్యాని
 గర్భో దేవానామవకాశా మా మా హిల్సీరిత్యేతదన్తా ఘర్మదేవత్యా గర్భో దేవానాం పజ్జిః సమగ్నిర్జగతీ
 ధర్తా దివ ఊర్షబృహత్యవశ్యం గోపాం త్రిష్టుభం దీర్ఘతమా విశ్వాసాం భువామత్యష్టిర్షదే త్వా
 పరోష్ణిక్ పితా నోఽసి ద్విపదా గాయత్రీ త్వష్టుమన్తః పత్న్యాశీరహః కేతునా యజుషీ ఘర్మదేవత్యే
 ॥౧౦౪॥ ఇతి సప్తత్రిల్శోఽధ్యాయః ॥

॥ అథ అష్టత్రిల్శోఽధ్యాయః ॥

1౦౭| ఆదదేఽదిత్యైరజ్జురిళ ఏహి గౌర్యస్తే త్రిష్టుభం దీర్ఘతమా ఇన్ద్రాశ్వినా వైశ్వదేవల్ సముద్రాయ
 త్వా వాత నామాని స్వాహా ఘర్మాయ ఘర్మదేవత్యే విశ్వా ఆశా ఆశ్విన్యనుష్టుబ్ధివి ధా ఘర్మదేవత్యమశ్వినా

ఘర్మముష్ణిగపాతాం కకుబమేన్యస్మే ఖరః స్వాహా పూష్ణే సప్త లిజ్గోక్తదేవతాని స్వాహా సంపయో దేవత్యం మధుహుతం ఘర్మోఽభీమం గాయత్రీ బృహత్యావనవసాసే అతిశక్వరీ వాగ్నీయా నమస్తా త్ర్యవసానా యా తే ఘర్మః క్షత్రస్య బృహతీ చతుఃసక్తిర్మహాబృహతీ ఘర్మైతదనుష్టుబచిక్రదత్పరోష్ణిగ్యావతీ ద్యావాపుథివీ దధి ఘర్మో మయి త్యత్ పజ్కిర్ యజమానాశీః పయసో రేతో గాయత్ర్యనవసానా త్విషః సంవృగ్దధి ఘర్మోఽనుక్తం ఘర్మదేవత్యం ॥౧౦౫॥ ఇతి అష్టత్రింశోఽధ్యాయః ॥

॥ అథ ఏకోనచత్వారింశోఽధ్యాయః ॥

1౦౦1 స్వాహా ప్రాణేభ్యో మాన్తవర్ణిక్యో దేవతా మనసః కామమనుష్టుబ్యజమానాశీః శ్రీర్దేవతా ప్రజాపతిః సంభ్రీయమాణో యథాకాలం ప్రాయశ్చిత్తదేవతాః సవితా ప్రథమేఽహన్పత్యహం క్రమేణోగ్రశ్చ మారుతీ గాయత్రీ విముఖాఖ్యో మన్తోఽగ్నౌ వినియుక్తస్తస్మాదాగ్ని(కణ్యాస్యర్షిః)క ఏవాస్యర్షిః పరమేష్ఠీ ప్రాజాపత్యోఽవాగ్నిం హృదయేనాశ్యమేధికాని యజూంషి తతోక్త ఏవర్షిర్లోమభ్యః స్వాహేతి ప్రాయశ్చిత్తాహుతయోఽష్టత్రింశత్ ॥౧౦౬॥ ఇతి ఏకోనచత్వారింశోఽధ్యాయః

॥ అథ చత్వారింశోఽధ్యాయః ॥

1౦౬1 ఈశా వాస్యమాత్మదేవత్య ఆనుష్టుభోఽధ్యాయోఽనేజదేకం త్రిష్టుప్స పరి జగతీ పూషంశ్చ వాయురనిలం యజుషీ ఓమితి పరమాక్షరస్య యోగినామాలంబభూతస్య పర(మ)స్య బ్రహ్మణః ప్రణవాఖ్యస్యాస్థూలాదిగుణయుక్తస్య బ్రహ్మో ఋషిశ్చన్దో గాయత్రం పరమాత్మా దేవతా బ్రహ్మరమ్భే విరామే చ(ప్రయోగ) యాగహోమాదిషు శాన్తిపుష్టికర్మసు చాస్యేష్వపి కామ్యనైమిత్తికాదిషు సర్వేషు వినియోగోఽస్య క్రతో చతుర్భిర్యజుర్భిర్యజస్తే యజ్ఞాన్యోగీ స్మారయత్యగ్నీ నయాస్తే నమస్కారోక్తిర్హిరణ్మయేనాదిత్యోపాసనమాదిత్యోపాసనమ్ ॥౧౦౭॥ ఇతి చత్వారింశోఽధ్యాయః ॥

॥ ఇతి కాణ్యసర్వానుక్రమణికాయాం చతుర్థోఽధ్యాయః ॥

॥ అథ కాణ్వసర్వానుక్రమణికాయాం పంచమోఽధ్యాయః ॥

101 **అథాతశ్చందోదేవతాః** | గాయత్ర్యా అగ్నిరుష్ణిషః సవితానుష్టుభః సోమో బృహత్యా బృహస్పతిః పఙ్క్తిర్వరుణస్త్రిష్టుభ ఇన్ద్రో జగత్యా విశ్వేదేవా విరాజో మిత్రః స్వరాజో వరుణోఽతిచ్ఛన్దసః ప్రజాపతిర్విచ్ఛన్దసో వాయుర్ద్విపదాయాః పురుష ఏకపదాయా బ్రహ్మో సర్వా ఋచ ఆగ్నేయ్యః సర్వాణి యజుఃషి వాయవ్యాని సర్వాణి సామాని సౌరాణి సర్వాణి బ్రాహ్మణాని చ స్వాహాకారస్యాగ్నిర్వషట్కారస్య విశ్వేదేవాః | కర్మారంభే మన్తాణాం దేవతాః వేదితవ్యాః | సన్యస్య మనసి దేవతాం తతో హవిర్వాయతే | దేవతామవిజ్ఞాయ యో జుహోతి, దేవాస్తస్య హవిర్న జషన్తే | స్వాధ్యాయమపి యోఽధీతే మన్తదైవతజ్ఞః సోఽముష్మిల్లోకే దేవైరపీడ్యతే | తస్మాత్తు దేవతా వేద్యా మస్తేమస్తే ప్రయత్నతః | మన్తాణాం దేవతాజ్ఞానాన్మన్తార్థమధిగచ్ఛతి, మన్తార్థస్య పరిజ్ఞానాదుద్ధాతపాపో దివం వ్రజేత్ | న హి కశ్చిదవిజ్ఞాయ యథాతథ్యేన దేవతాః, శ్రౌతానాం కర్మణాం విప్రః స్మార్తానాం చాశ్నుతే ఫలమ్ ॥౧౦౦॥

102 **అనాదిష్టమధ్వరాదౌ సవాస్తే కర్మణి పరిభాషితం మన్తగణం వక్ష్యామః** | సర్వమాగ్నేయం గాయత్రం గౌతమీయల్ సర్వల్ సావిత్రమౌష్ణిహం భారద్వాజీయల్ సర్వల్ సౌమ్యమానుష్టుభమాథర్వణికల్ సర్వం బార్హస్పత్యం బార్హతమాజ్గీరసల్ సర్వం వారుణం పాఙ్క్తిమాలంబాయనీయల్ సర్వమైన్ద్రం త్రైష్టుభం యాజ్ఞవల్క్రీయల్ సర్వమాదిత్యదైవతం జాగతం కౌత్సమ్ ॥౧౦౧॥

103 **జ్యోతిషోమే దీక్షాప్రభృతి వక్ష్యామః** | దీక్షాయాం భృగురగ్ని(గ్నా)విష్ణుగాయత్రీ ప్రాయణీయ ఆఙ్గీరసోఽదితిరుష్ణిక్ త్రయే విశ్వామిత్రః సోమోఽనుష్టుబాతిథ్యే వసిష్ఠో విష్ణుర్బృహతీ ప్రవర్గ్యే కశ్యప ఆదిత్యః పఙ్క్తిరుపస స్వాత్రేయ ఉపసద్దేవతా త్రిష్టుభమగ్ని(త్రిష్టుబగ్ని)షోమియేఽగస్త్యోఽగ్నిషోమౌ జగతీ ప్రాయణీయేఽతిరాత్ర ఆగ్నివేశ్యోఽహోరాత్రే అతిజగతీ చతుర్విల్శత్యహే సౌకరాయణిః సంవత్సరః శక్వర్యభిష్లవే షళహే సావరోఽర్ధమాసా మాసాశ్చాతిశక్వరీ పృష్ఠ్యే షళహే సాయకాయన ఋతవోఽష్టరభిజితి ప్రియవ్రతోఽగ్నిరత్యష్ఠిః స్వరసామసు సరస్వ- త్యాపో ధృతిర్విషువతి రౌహిణాయన ఆదిత్యోర్విధృతిర్విశ్వజితి సౌరభ ఇన్ద్రః కృతిర్గో ఆయుషోర్వార్మలిర్మిత్రావరుణౌ ప్రకృతిర్దశరాత్ర ఆచార్యో విశ్వేదేవా ఆకృతిర్దశరాత్రికే పృష్ఠ్యే షళహే భాల్(పే)బేయో దిశో వికృతిశ్చన్దో మేఘు శౌల్బాయన ఇమే లోకాః సజ్ప్రతిర్దశమేఽహని పరాశరః సంవత్సరోఽభికృతిర్మహావ్రతే శైలినః ప్రజాపతిరుత్కృతి రుదయనీయేఽతిరాత్రే భౌవాయనో వాయుశ్చన్దాల్సి సర్వాణి ॥౧౦౨॥

1౪| ఋషిభిరుపలక్షితం వాక్యమృషయశ్చనోభిరుపలక్షితా దేవతా మన్తవర్ణాద్భగ్యజుషయోర్విని
 యోగతశ్చ విజ్ఞేయాః | సర్వమేతచ్ఛనో దైవతమార్షం చ విజ్ఞాయ యత్ప్రిశ్చిత్తపహోమాది కరోతి,
 తస్య ఫలమశ్నుతే | బ్రహ్మాయజ్ఞారంభే యథావిధి స్నాత్వా ఛందఃపురుషమేనో నిర్ణోదనల్శరీరే న్యసేత్
 | తిర్యగ్బలశ్చమస ఊర్ధ్వబుద్ధస్త(థా)స్యాక్షిణీ, గోతమభరద్వాజౌ శ్రోత్రీ, విశ్వామిత్రజమదగ్నీ నాసికే,
 వసిష్ఠకశ్యపౌ వాక్, అత్తిర్గాయత్రీం ఛందోఽగ్నిం దేవతాల్ శిరసి విన్యసేదేవమేవోష్ఠిహల్ సవితారం
 గ్రీవాస్యనూకే(ప్ర)ష్ఠవల్శే) బృహతీం బృహస్పతిం బాహ్వోర్ బృహద్రథస్తరే ద్యావాపుథివీ (మధ్యే)హృది
 త్రిష్టుభమిన్త్రల్ శ్రోణ్యోర్జగతీమాదిత్యం మేధ్రేఽతిచ్ఛందసం ప్రజాపతిం పాయౌ యజ్ఞాయజ్ఞాయం
 వైశ్వానరమూర్వోరనుష్టుభం విశ్వాన్దేవాన్ జాన్వోష్ఠివతోః పఙ్క్తిం మరుతః పాదయార్ ద్విపదాం విష్టుం
 ప్రాణేషు విచ్ఛందసం వాయుం న్యూనాతిరిక్తేష్టజ్ఞేషు న్యూనాక్షరం ఛంద ఆపో దేవతేత్యేవల్ సర్వాజ్ఞేషు
 యోజయిత్వా వేదమయః సంపద్యతే, తథా శాపానుగ్రహసమర్థో భవతి, బ్రాహ్మ్యం తేజః ప్రవర్తతే, న
 కుతశ్చిద్భయం విన్యతే, ఋజ్ఞుయో యజుర్మయః సామమయస్తేజోమయో బ్రహ్మమయోఽమృతమయః
 సంభూయ బ్రహ్మైవాభ్యేతి, తస్మాదేతన్నాబ్రహ్మచారిణే నాతపస్వినే నాసంవత్సరోపితాయ న
 చాప్రవక్త్రేఽనుబ్రూయాదసేనాధీతేన చాన్త్రాయణారబ్ధఫలమవాప్నోత్యసేన చ సమ్యగ్ జ్ఞా(తే)సేన బ్రహ్మణః
 సాయుజ్యల్ సలోకతామాప్నోతి ॥౧౧౧॥

1౫| **అథ ఛందాల్సినా గాయత్ర్యష్టిగనుష్టుబ్బృహతీపఙ్క్తిత్రిష్టుబ్జగత్యతిజగతీ**
శక్వర్యతిశక్వర్యష్ట్యత్యష్టిధృత్యతిధృతయః | కృతిప్రకృత్యాకృతివికృతి
సజ్కృత్యభికృత్యత్కృతయః | చతుర్విల్శత్యక్షరాదీని చతురుత్తరాణి | న్యూనాధికేసైకేన
 నిచుద్భురిజౌ | ద్వాభ్యం విరాట్ స్వరాజౌ | పాదపూరణార్థం క్షేప్రసంయోగైకాక్షరేభావాన్స్వప్యహేత్ |
 ఆద్యే తు సప్తవర్గే పాదవిశేషాత్సంజ్ఞావిశేషాః| తాననుక్రామస్త ఏవోదాహరిష్యామః | విరాడ్రూపా
 విరాటాన్సానాశ్చ బహూనామపి త్రిష్టుభ ఏవేత్యుద్దేశః| తత్ర దశైకాదశద్వాదశాక్షరాణాం
 వైరాజత్త్రైష్టుభజాగతా ఇతి సంజ్ఞా | అనాదేశేఽష్టాక్షరాః పాదాశ్చతుష్ట దాశ్చర్పః ॥౧౧౨॥

1౬| ప్రథమం ఛందస్త్రపదా గాయత్రీ | పంచకాశ్చత్వారః షట్కుశైకశ్చతుర్థశ్చతుష్కో వా పదపఙ్క్తిః|
 షట్కుశైకాదశా ఉష్టిగ్గర్భా | త్రయః సప్తకాః పాదా నిచృత్ | మధ్యమః షట్కుశ్చేదతినిచృత్ | దశకశ్చేద్యవ
 మధ్యా యస్యాస్తు షట్కుసప్తకాష్టకాః సా వర్ధమానా వివరీతా ప్రతిష్ఠా (ద్వౌ షట్కో సప్తకశ్చేతి హ్రసీయసీ)
 ॥౧౧౩॥

1౭1 ద్వితీయముష్టిక్ | త్రిపదాన్ద్యో ద్వాదశకః | ఆద్యశ్చేత్పుర ఉష్టిక్ | మధ్యమశ్చేత్కుకుప్ | త్తైష్ఠుభజాగత చతుష్కాః కకుబ్బ్యంకుశిః | ఏకాదశినోః పరః షట్కస్తనుశిరా | మధ్యే చేత్పిపీలికమధ్యా | ఆద్యః పంచకస్తయోఽష్టకాః అనుష్ఠుబ్గర్భా చతుఃసప్తకోష్ఠిగేవ ॥౧౧౪॥

1౮1 తృతీయమనుష్ఠుప్తుప్తుషదా | అథ పంచపంచకాః షట్కశ్చే(శ్చై)కో మహాపదపఙ్క్తిః | జాగతావష్టకశ్చ కృతిః | మధ్యే చేదష్టకః పిపీలికమధ్యా | దశక ఏకాదశకో విరాట్ | నవకయోర్మధ్యే జాగతః కావిరాట్ | నవపైరాజత్రయోదశైర్నష్టరూపా దశకాస్తయో విరాళేకాదశకా వా ॥౧౧౫॥

1౯1 చతుర్థం బృహతీ తృతీయో ద్వాదశకః | ఆద్యశ్చేత్పురస్తాద్బృహతీ | ద్వితీయశ్చేన్యజ్ఞా సారిణ్యురోబృహతీ స్సన్ధో గ్రీవా వా | అన్తశ్చేదుపరిష్టాద్బృహతీ | అష్టినోర్మధ్యే దశకా విష్టారబృహతీ | త్రిజాతోర్ధ్వబృహతీ | త్రయోదశినోర్మధ్యేఽష్టకః పిపీలికమధ్యా | నవకాష్టకైకాదశాష్టినో విషమపదా | చతుర్నవకా బృహత్యేవ ॥౧౧౬॥

1౧౦1 పంచమం పఙ్క్తిః పంచపదా | అథ చతుష్పదా విరాట్ దశకా | అయుజౌ జాగతౌ సతోబృహతీ | వ్యుజౌ చేద్విపరీతా | ఆద్యో చేత్ప్రస్తారపఙ్క్తిః | అన్త్యో చేదాస్తారపఙ్క్తిః | ఆద్యన్త్యో చేత్ సప్తస్తారపఙ్క్తిర్మధ్యమో చేద్విష్టారపఙ్క్తిః ॥౧౧౭॥

1౧౧1 షష్ఠం త్రిష్ఠుష్టైష్ఠుభపదా | ద్వౌ తు జాగతౌ యస్యాః సా జాగతే జగతీ | [త్తైష్ఠుభే త్రిష్ఠుభే] వైరాజౌ జాగతౌ చాభిసారిణీ | నవకౌ వైరాజస్తైష్ఠుభశ్చ ద్వౌ వా వైరాజౌ నవకస్తైష్ఠుభశ్చ విరాట్స్థానా | ఏకాదశినస్తయోఽష్టకశ్చ విరాడ్రూపా | ద్వాదశినస్తయోఽష్టకశ్చ జ్యోతిష్ఠతీ | నవకయోర్మధ్యే జాగతౌ సా విరాట్ | యతోఽష్టకస్తతో జ్యోతిః | చత్వారోఽష్టకా జాగతశ్చ మహాబృహతీ | మధ్యే జాగతశ్చేద్యవమధ్యా | ఆద్యో దశకావష్టకాస్తయః పఙ్క్త్యుత్తరా విరాట్పూర్వా వా ॥౧౧౮॥

1౧౨1 సప్తమం జగతీ జాగతపదా | అష్టినస్తయః స్వా చ ద్వౌ మహాసతో బృహతీ | అష్టకౌ సప్తకః షట్కో దశకో నవకశ్చ షళష్టకా వా మహాపఙ్క్తిః | షడష్టకా వా మహాపఙ్క్తిః | బృహతీసతోబృహత్యై బార్హతప్రగాథఃఇతి | కకుప్ చేన పూర్వా కాకుభః ప్రగాథః ఇతి | అనుష్ఠుబ్ గాయత్ర్యై చానుష్ఠుభః ప్రగాథః ॥ ఇతి వాజసనేయకే కాణ్వీయే యజుర్వేదామ్నాయే సర్వానుక్రమణికైషా కృతిర్భగవతః కాత్యాయనస్యైషా కృతిర్భగవతః కాత్యాయనస్య ॥౧౧౯॥

॥ ఇతి కాణ్యసర్వానుక్రమణికాయాం పంచమోఽధ్యాయః ॥

॥ ఇతి కాణ్యసర్వానుక్రమణికా సంపూర్ణా ॥

॥ అథ కాతీయం చతుర్థం పరిశిష్టమ్ ॥

॥ అనువాకసంఖ్యాసంజ్ఞకమ్ ॥

అథానువాకాన్ ప్రవక్ష్యామి బ్రహ్మణా నిర్మితాన్పురా ।

శిష్యాణాముపదేశాయ యజ్ఞసంస్కార ఏవ చ ।

విప్రాణాం యజ్ఞకాలేషు జవహోమార్చనాదిషు ॥

అనువాకానితి ॥ ఇదమనువాకసంఖ్యా పరిశిష్టం గృహ్యశ్రోతోభయపరిశేషభూతమ్ । ఉభయత్ర వాత్సప్రేణ చ దివస్పరీత్యేకాదశభిరనువాకేనైకే కా ॥ శ్రౌ ॥ సూ ॥ ౧౬-౫-౩౧,౩౨ ॥ 'ఉదీరతామిత్యను వాకద్వయస్య శ్రాద్ధేఽశ్చతుస్ ద్విజేషు జపః ఇతి మహీధరః । ఇత్యాద్యనువాకానాం వినియోగదర్శనాత్ । **అను వక్ష్యస్తే వివక్షితా మస్త్రగణా యేషు తే అనువాకాస్తేషాం** అధ్యాయశః సంఖ్యా యత్ర పరిగణితా తదనువాకసంఖ్యా సంజ్ఞం పరిశిష్టమ్ । బ్రహ్మణేతి - బ్రహ్మణా వేదేన ॥ అథవా పేదావిర్భావకేన ప్రథమేనాధ్యేత్రా హిరణ్యగర్భేన । పురేతి - పురా సృష్టిః ప్రాక్ శబ్దరాశ్యాత్మకపేదావిర్భవనసమయే । యజ్ఞసంస్కార ఇతి యజ్ఞే చతుర్విధపాకయజ్ఞే హవిఃపశుసవిధే శ్రౌతయజ్ఞే సంస్కారే బ్రాహ్మదైవాత్మ సంస్కారకర్మణి చ । విప్రాణామితి విప్రాణాం కృతే ఇతి శేషః । యజ్ఞకాలేష్వేతి యజ్ఞాఙ్గతయా విహితేషు, ఆదిష్వేతి అత్రాదిః స్వగతప్రకారవచనః । తేన అధ్యయనాధ్యాపనతర్పణ మార్జనార్ఘ్య ప్రదానాద్యాః స్వస్వావాస్తరాః ప్రకారాః బోధ్యాః ।

॥ అథ ప్రథమోఽధ్యాయః ॥

ఇషే త్వా తిస్రః, ద్యౌరసి చతస్రః, అగ్నీ వ్రతపతేఽష్ట, పవిత్రే స్థశ్చతస్రః, శర్మాసి సప్త, ధృష్ణిరసి చతస్రః, శర్మాసి పునః పఞ్చ, దేవస్య త్వా చతస్రః, ద్వితీయో దేవస్య త్వా షట్, ప్రత్యుష్టం పఞ్చ । ఇషే త్వా దశానువాకేషు పఞ్చాశత్ ॥ ఇషే-దేవస్య-సమాః పఞ్చాశత్ ॥

తిస్రః కణ్డికాః ప్రథమేఽనువాకే । ౧ ఇషే త్వా । ౨ ఆ ప్యాయధ్వమ్ । ౩ ధ్రువా అస్మిన్ । ఇతి ప్రథమోఽనువాకః ।

చతస్రః కణ్డికాః ద్వితీయేఽనువాకే । ౧ ద్యౌరసి । ౨ దృష్ణిహస్త్వ మా । ౩ దేవస్త్వా సవితా । ౪ సా విశ్వాయుః । ఇతి ద్వితీయోఽనువాకః ।

అష్ట కణ్డికాః తృతీయేఽనువాకే । ౧ అగ్నీ వ్రతపతే । ౨ కస్త్వా యునక్తి । ౩ ప్రత్యుష్టప్రక్షః । ౪ ధూరసి । ౫ దేవానామసి । ౬ విష్ణుస్త్వా । ౭ అగ్నయే జుష్టమ్ । ౮ దృష్ణిహస్త్వాన్మర్యాః । ఇతి తృతీయోఽనువాకః ।

చ॒త॒స్రః॑ క॒ణ్డికాః॑ చతు॒ర్థే॒ను॒వాకే॑ । ౧ ప॒విత్రే॑ స్థః । ౨ దే॒వీ॒రా॒పః । ౩ యు॒ష్మా॒ ఇ॒స్త్రః । ౪ దై॒వ్యా॒య॒ క॒ర్మణే॑ । ఇతి చతు॒ర్థో॒ను॒వాకః॑ ।

సప్త॑ క॒ణ్డికాః॑ ప॒ఞ్చమే॒ను॒వాకే॑ । ౧ శ॒ర్మా॒సి । ౨ అ॒ద్రి॒రసి॑ । ౩ అ॒గ్నే॒స్త॒నూ॒రసి॑ । ౪ బృ॒హన్ గ్రా॒వాసి॑ । ౫ కు॒క్కు॒టో॒ఽసి । ౬ వ॒ర్ష॒వృ॒ద్ధమ॑సి । ౭ అప॒హ॒త॒ల్ప॒ రక్షః॑ । ఇతి ప॒ఞ్చమో॒ను॒వాకః॑ ।

చ॒త॒స్రః॑ క॒ణ్డికాః॑ షష్ఠే॒ను॒వాకే॑ । ౧ ధృ॒ష్టి॒రసి॑ । ౨ ధృ॒వ॒మసి॑ । ౩ అ॒గ్నే॒ బ్ర॒హ్మ (౪అ॒ర్థాః) । ౪ వి॒శ్వా॒భ్యస్తా॑ । ఇతి షష్ఠో॒ను॒వాకః॑ ।

ప॒ఞ్చ క॒ణ్డికాః॑ సప్తమే॒ను॒వాకే॑ । ౧ శ॒ర్మా॒సి । ౨ ధి॒షణా॑సి । ౩ ధా॒న్య॒మసి॑ । ౪ ప్రా॒ణాయ॑ త్వా । ౫ వే॒దో॒ఽసి । ఇతి సప్తమో॒ను॒వాకః॑ ।

చ॒త॒స్రః॑ క॒ణ్డికాః॑ అష్టమే॒ను॒వాకే॑ । ౧ దే॒వ॒స్య॑ త్వా (౪అ॒ర్థాః) । ౨ ఇ॒ద॒మ॒గ్నేః॑ । ౩ అ॒గ్ని॒ష్టే త్ప॒చమ్ । ౪ మా భే॒ర్మా । ఇతి అష్టమో॒ను॒వాకః॑ ।

షట్ క॒ణ్డికాః॑ నవమే॒ను॒వాకే॑ । ౧ దే॒వ॒స్య॑ త్వా (౪అ॒ర్థాః) । ౨ పృ॒థి॒వ్యై వ॒ర్మాసి॑ । ౩ వృ॒జ॒ఙ్గ॒చ్ఛ । ౪ అ॒పార॑రుం వ॒ధ్యా॒సమ్ (౬అ॒ర్థాః) । ౫ గా॒య॒త్రేణ॑ త్వా (౩అ॒ర్థాః) । ౬ పు॒రా క్రూ॒రస్య॑ (౩అ॒ర్థాః) । ఇతి నవమో॒ను॒వాకః॑ ।

ప॒ఞ్చ క॒ణ్డికాః॑ దశమే॒ను॒వాకే॑ । ౧ పృ॒త్యు॒ష్టల్ప॒ రక్షః॑ (౪అ॒ర్థాః) । ౨ అది॒త్యై॒ రా॒స్నాసి॑ । ౩ అ॒గ్నే॒ర్జి॒హ్వ (౪అ॒ర్థాః) । ౪ తే॒జో॒ఽసి । ౫ య॒స్తే ప్రా॑ణః । ఇతి దశమో॒ను॒వాకః॑ ॥ ఇతి ప్రథమో॒ను॒వాకః॑ ॥

॥ అథ ద్వితీయో॒ను॒వాకః॑ ॥

కృష్ణో॒ఽసి నవ, అగ్నే॑ వాజ॒జిచ్ఛ, దే॒వస॒విత॑రేకాదశ, అగ్ని॒షోమీ॑యోః షట్, అగ్నే॒ద॒బ్ధా॒యో॒ఽష్ట, సం వర్చ॑సా దశ, అగ్న॒యే క॒వ్య॒వాహ॑నాయ సప్త । కృష్ణో॒ఽసి సప్తా॑నువాకేషు షష్టిః । కృష్ణ ఇ॒మం మే షష్టిః॑ ॥

నవ॑ క॒ణ్డికాః॑ ప్రథమే॒ను॒వాకే॑ । ౧ కృ॒ష్ణో॒ఽసి । ౨ అది॒త్యై వృ॒న్ద॒నమ్ । ౩ భూ॑ప॒తయే॑ స్వా॒హా । ౪ య॒జమా॑నస్య ప॒రిధిః॑ (౫అ॒ర్థాః) । ౫ వీ॒తి॒హో॒త్ర॒న్త్వా । ౬ స॒మిద॑సి । ౭ ఊ॒ర్ణ॒మృద॑సన్త్వా । ౮ ఘృ॒తా॒చ్యసి॑ (౪అ॒ర్థాః) । ౯ ధృ॒వా అ॒సదన్॑ । ఇతి ప్రథమో॒ను॒వాకః॑ ।

నవ॑ క॒ణ్డికాః॑ ద్వి॒తీయే॒ను॒వాకే॑ । ౧ అ॒గ్నే॒ వా॒జ॒జిత్ । ౨ అ॒స్క॒న్న॒మ॒ద్య । ౩ వ॒సు॒మతీ॑మగ్నే । ౪ అ॒గ్నే వేః । ౫ స్వి॒ష్టకృ॑ద్దేవే॒భ్యః । ౬ అ॒త్ర పి॑తరః । ౭ ఉప॒హూ॒తా పృ॒థివీ॑ । ౮ ఉప॒హూ॒తో ద్యౌః । ౯ మ॒యీదమ్ । ఇతి ద్వి॒తీయో॒ను॒వాకః॑ ।

ఏకాదశ కణ్డికాః తృతీయేననువాకే | ౧ దేవ సవితః | ౨ మనో గాయత్ర్యై | ౩ బృహస్పతిర్దేవానామ్ |
 ౪ మిత్రస్య త్వా (౪అర్థాః) | ౫ ఆ దదే | ౬ స్వాహాకృతఞ్జరమ్ | ౭ ఇన్ద్రస్య త్వా | ౮ ప్రాణాపానో మే
 | ౯ ఏషా తే | ౧౦ ఏతత్తే | ౧౧ మనో జ్యోతిః | ఇతి తృతీయోననువాకః |

షట్ కణ్డికాః చతుర్థేననువాకే | ౧ అగ్నిషోమయోరుజ్జితిమ్ | ౨ వసుభ్యస్త్వా | ౩ వ్యన్తు వయః |
 ౪ చక్షుష్వా అసి | ౫ తన్త ఏతమ్ | ౬ సప్తవభాగా స్థ (౩అర్థాః) | ఇతి చతుర్థోననువాకః |

అష్ట కణ్డికాః పంచమేననువాకే | ౧ అగ్నేదబ్ధాయో | ౨ అగ్నేయే సప్తేషపతయే | ౩ ఉత్పృషో
 విప్రుషః (౩అర్థాః) | ౪ దేవా గాతువిదః | ౫ సం బర్హ్వాః | ౬ కన్త్యావి ముఞ్చతి | ౭ వేషోఽసి | ౮ ఋద్ధాః
 కర్మణ్యాః | ఇతి పంచమోననువాకః |

దశ కణ్డికాః షష్ఠేననువాకే | ౧ సప్తవర్చసా | ౨ యజ్ఞ శమ్ | ౩ దివి విష్ణుః (౬అర్థాః) |
 ౪ అస్మాదన్నాత్ | ౫ స్వయంభూరసి | ౬ అగ్నే గృహపతే | ౭ అస్థూరి ణః | ౮ ఉరు విష్ణో | ౯ తతోఽసి
 ౧౦ ఇదం మే కర్మేదమ్ | ఇతి షష్ఠోననువాకః |

సప్త కణ్డికాః సప్తమేననువాకే | ౧ అగ్నేయే కవ్యవాహనాయ | ౨ యే రూపాణి | ౩ అత్ర పితరః |
 ౪ నమా వః (౪అర్థాః) | ౫ ఉదాయుషా | ౬ ఆ ధత్త | ౭ ఊర్జ్జత్ వ్యహన్తిః | ఇతి సప్త కణ్డికాః
 సప్తమోననువాకః ॥ ఇతి ద్వితీయోననువాకః ॥

॥ అథ తృతీయోననువాకః ॥

సమిధాగ్నిమష్ట, అగ్నిజ్యోతిషన్త్యాష్ట, ఉపప్రయన్తోష్టావిశ్రతిః, భూర్భువః స్వః సప్త, ప్రఘాసినః
 పఞ్చ, పూర్ణా దర్వి ద్వే, అక్షన్నమీమదన్త షట్, ఏష తే షట్, వాజినాం వాజః షట్, సమిధాగ్నిం
 నవానువాకేషు షట్సప్తతిః |

అష్ట కణ్డికాః ప్రథమేననువాకే | ౧ సమిధాగ్నిమ్ | ౨ సుసమిద్ధాయ శోచిషే | ౩ తన్త్యా సమిద్భిః |
 ౪ ఉప త్వా | ౫ భూర్భువః స్వః | ౬ ఆయజ్ఞాః | ౭ అన్తశ్చరతి | ౮ త్రిశ్రద్ధామ్ | ఇతి ప్రథమోననువాకః |

అష్ట కణ్డికాః ద్వితీయేననువాకే | ౧ అగ్నిజ్యోతిషన్త్యా | ౨ సూర్యజ్యోతిషన్త్యా | ౩ సజూర్ధేవేన |
 ౪ సజూర్ధేవేన | ౫ ఇహ పుష్టిమ్ (౩అర్థాః) | ౬ అనమిత్రం మే | ౭ ఇన్ద్రః పశ్చాత్ | ౮ సమిదసి |
 ఇత్యష్టకణ్డికాః ద్వితీయోననువాకః |

అష్టావిశ్రతి కణ్డికాః తృతీయేననువాకే | ౧ ఉపప్రయన్తో అధ్వరమ్ | ౨ అగ్నిర్మూర్ధా | ౩ ఉభా
 వామ్ | ౪ అయన్తే యానిః | ౫ అయమిహ | ౬ అస్య ప్రత్నామ్ | ౭ తనూపా అగ్నేఽసి | ౮ అగ్నే యస్మై

౯ వయస్వస్తో వయస్సుతమ్ | ౧౦ చిత్రావసో స్వస్తి | ౧౧ సం ప్రియేణ | ౧౨ ఊర్జ స్థ | ౧౩ ఇహైవ
 ౧౪ ఉప త్యాగ్నీ | ౧౫ రాజస్తమధ్వరాణామ్ | ౧౬ స నః పితేవ | ౧౭ అగ్నీ త్వం నః | ౧౮ తన్వా శోచిష్ఠ
 ౧౯ ఇళ ఏహి | ౨౦ సోమానల్ స్వరణమ్ | ౨౧ యో రీవాన్యః | ౨౨ మా నః | ౨౩ మహి త్రీణామ్ |
 ౨౪ నహి తేషామ్ | ౨౫ తే హి పుత్రాసః | ౨౬ కదా చన | ౨౭ తత్సవితుః | ౨౮ పరి తే(౩అర్ధః) |
 ఇతి తృతీయోఽనువాకః |

సప్త కణ్డికాః చతుర్థోఽనువాకే | ౧ భూర్భువః స్వః | ౨ నర్య ప్రజామ్ | ౩ అగ్నీ సమ్రాట్ | ౪ అగ్నీ
 గృహపతే | ౫ ఊర్జం బిభ్రత్ | ౬ గృహానుప హ్వయామహే | ౭ అథో అన్నస్య (౩అర్ధః) | ఇతి
 చతుర్థోఽనువాకః |

పఞ్చ కణ్డికాః పఞ్చమోఽనువాకే | ౧ ప్రఘాసినో హవామహే | ౨ యద్ద్రామే | ౩ మో షూణః |
 ౪ అక్రన్కర్మ | ౫ అవభృథ నిచుమ్ముణ | ఇతి పఞ్చమోఽనువాకః |

ద్వీ కణ్డికే షష్ఠోఽనువాకే | ౧ పూర్ణా దర్వి | ౨ దేహి మే | ఇతి షష్ఠోఽనువాకః |

షట్ కణ్డికాః సప్తమోఽనువాకే | ౧ అక్షన్నమీమదన్త | ౨ సుసన్ద్వశన్వా | ౩ మనో ను | ౪ ఆ న
 ఏతు | ౫ పునర్నః | ౬ వయల్సోమ | ఇతి సప్తమోఽనువాకః |

షట్ కణ్డికాః అష్టమోఽనువాకే | ౧ ఏష తే | ౨ అవ రుద్రమ్ | ౩ భే షజమసి |
 ౪ త్ర్యమ్బకఽయ్యజామహే | ౫ త్ర్యమ్బకఽయ్యజామహే | ౬ ఏతేన రుద్ర | ఇతి అష్టమోఽనువాకః ॥

షట్ కణ్డికాః నవమోఽనువాకే | ౧ వాజినాఽవాజః | ౨ వాజ్యహమ్ | ౩ సవిత్రా ప్రసూతాః |
 ౪ కశ్యపస్య త్రాయుషమ్ | ౫ యేన ధాతా | ౬ దీర్ఘాయుత్వాయ బలాయ ॥ ఇతి నవమోఽనువాకః
 ॥ ఇతి తృతీయోఽధ్యాయః ॥

॥ అథ చతుర్థోఽధ్యాయః |

ఏదమగన్మ తిస్రః, మహీనాఞ్చతస్రః, ఆకూత్త్యే ద్వే, ఋక్సామయోశ్చతస్రః, వ్రతఙ్కృణుత నవ,
 ఏషా తే పఞ్చ, వస్వ్యసి చతస్రః, ఏష తే చ, చన్తన్వా షట్, అదిత్యాస్త్యగష్ట | ఏదమగన్మ
 దశానువాకేషు ఏకోనపఞ్చాశత్ |

తిస్రః కణ్డికాః ప్రథమోఽనువాకే | ౧ ఏదమగన్మ | ౨ ఇమా ఆపః | ౩ విశ్వల్ హి రిప్రమ్ | ఇతి
 ప్రథమోఽనువాకః |

చతస్రః కణ్డికాః ద్వితీయోఽనువాకే | ౧ మహీనాం పయః | ౨ చిత్పతిర్మా పునాతు | ౩ ఆ వో

దేవాసః | ౪ స్వాహా యజ్ఞమ్ | ఇతి ద్వితీయానువాకః |

ద్వీ కణ్డికే తృతీయేనువాకే | ౧ ఆకూత్త్యై ప్రయుజే (౪అర్థాః) | ౨ విశ్వో దేవస్య | ఇతి తృతీయానువాకః |

చతస్రః కణ్డికాః చతుర్థేనువాకే | ౧ ఋక్సామయోః శిల్పే | ౨ శర్మాసి | ౩ సోమస్య నీవిః | ౪ ఉచ్చయస్య వనస్పతే | ఇతి చతుర్థేనువాకః |

నవ కణ్డికాః పంచమేనువాకే | ౧ వ్రతబృణుత | ౨ దైవీన్ధియమ్ | ౩ యే దేవాః | ౪ శ్వాత్రాః ప్లితాః | ౫ ఇయస్తే యజ్ఞియా | ౬ అగ్నే త్వమ్ | ౭ పునర్మనః | ౮ త్వమగ్నే వ్రతపాః | ౯ రాస్వేయత్ | ఇతి పంచమోనువాకః ||

పంచ కణ్డికాః షష్ఠేనువాకే | ౧ ఏషా తే | ౨ తస్యాస్తే | ౩ చిదసి | ౪ మిత్రస్త్వా | ౫ సా దేవి | ఇతి షష్ఠోనువాకః |

చతస్రః కణ్డికాః సప్తమేనువాకే | ౧ వస్వస్యసి | ౨ అదిత్యాస్త్వా | ౩ అస్మై రమస్వ | ౪ మా వయమ్ (౩అర్థాః) | ఇతి సప్తమోనువాకః |

చతస్రః కణ్డికాః అష్టమేనువాకే | ౧ ఏష తే | ౨ ఆస్మాకోఽసి | ౩ అభి త్వమ్ | ౪ ప్రజాభ్యస్త్వా | ఇతి అష్టమోనువాకః |

షట్ కణ్డికాః నవమేనువాకే | ౧ చన్త్రస్త్వా | ౨ తపసస్తనూరసి | ౩ మిత్రో న ఏహి | ౪ స్వాన భ్రాజ | ౫ పరి మాగ్ని | ౬ ప్రతి పన్థామ్ | ఇతి నవమోనువాకః |

అష్టకణ్డికాః దశమేనువాకే | ౧ అదిత్యాస్త్వక్(౩అర్థాః) | ౨ వనేషు వ్యన్తరిక్షమ్ | ౩ సూర్యస్య చక్షుః | ౪ ఉస్త్వా ఏతమ్ | ౫ భద్రో మేఽసి (౩అర్థాః) | ౬ నమా మిత్రస్య | ౭ వరుణస్యోత్తమ్పనమ్ | ౮ యా తే ధామాని | ఇతి దశమోనువాకః || ఇతి చతుర్థోఽధ్యాయః ||

॥ అథ పంచమోఽధ్యాయః ॥

అగ్నిస్తనూరసి చతస్రః, ఆవతయేఽష్ట, తప్తాయనీ ద్వే, ఇన్త్రఘోషశ్చతస్రః, యుజ్జతే నవ, దేవస్య త్వా పంచ, ద్వితీయా దేవస్య త్వా షట్, విభూరసి పంచ, జ్యోతిరసి సప్త, ఉరు విష్ణో పంచ, అగ్నిస్తనూరసి దశానువాకేషు పంచపంచాశత్ || అగ్నిస్తనూరసి సహస్రశీర్షా పంచపంచాశత్||

చతస్రః కణ్డికాః ప్రథమేనువాకే | ౧ అగ్నిస్తనూరసి | ౨ అగ్నిర్జన్త్రమ్(౩అర్థాః) | ౩ భవతన్నః | ౪ అగ్నా అగ్నిః || ఇతి ప్రథమోనువాకః |

అష్ట కణ్డికాః ద్వితీయేనువాకే | ౧ ఆ పతయే త్వా | ౨ అనాధృష్టమసి | ౩ అజ్ఞాసా సత్యమ్ |

౪ యా తవ | ౫ అ॒ల్పశు॑ర॒ల్పశు॑ష్ఠే | ౬ ఆ ప్సా॑యయ | ౭ ఏ॒ష్టా రా॑యః | ౮ యా తే॑ అగ్నే (౬అర్థాః) |
ఇతి ద్వితీయోఽనువాకః |

ద్వే కణ్డికే తృతీయేఽనువాకే | ౧ త॒ప్తాయ॑నీ మే | ౨ వి॒దే॒రగ్నేః (౮అర్థాః) | ఇతి ద్వే కణ్డికే
తృతీయోఽనువాకః |

చ॒తస్రః॑ కణ్డికాః చతుర్థేఽనువాకే | ౧ ఇ॒న్త॒ఘోష॑స్త్వా | ౨ ఇ॒దమ॑హమ్ | ౩ సి॒ల్ప॑హ్యసి |
౪ ధ॒వోఽసి | ఇతి చతుర్థోఽనువాకః |

నవ కణ్డికాః పంచమేఽనువాకే | ౧ యు॒జ్జాతే॑ మనః | ౨ ఇ॒దఽ॒వ్విష్ణుః | ౩ ఇ॒రా॒వతీ॑ ధే॒నుమతీ॑
| ౪ దే॒వశ్రు॑తౌ దే॒వీషు | ౫ స్వ॒జ్గోష్ఠమ్ | ౬ వి॒ష్ణోర్ను॑ కమ్ | ౭ ది॒వో వా | ౮ ప్ర తద్విష్ణుః | ౯ వి॒ష్ణో
ర॒రాట॑మసి | ఇతి పంచమోఽనువాకః |

పంచ కణ్డికాః షష్ఠేఽనువాకే | ౧ దే॒వస్య॑ త్వా (౪అర్థాః) | ౨ ఇ॒దమ॑హమ్ (౪అర్థాః) | ౩ స్వ॒రాళ॑సి |
౪ ర॒క్షోహ॑ణో వలగహనః | ౫ ర॒క్షోహ॑ణో వలగహనౌ | ఇతి పంచ కణ్డికాః షష్ఠోఽనువాకః |

షట్కణ్డికాః సప్తమేఽనువాకే | ౧ దే॒వస్య॑ త్వా (౪అర్థాః) | ౨ శు॒న్ధన్తా॑ల్లీకాః | ౩ ద్యు॒తాన॑స్త్వా |
౪ బ్ర॒హ్మ దృ॒ల్పహ॑ (౩అర్థాః) | ౫ పరి॑ త్వా | ౬ ఇ॒న్తస్య॑ సూ్యః | ఇతి షట్కణ్డికాః సప్తమోఽనువాకః |

పంచ కణ్డికాః అష్టమేఽనువాకే | ౧ వి॒భూర॑సి | ౨ ఉ॒శిగ॑సి | ౩ ఋ॒తధా॑మాసి | ౪ స॒మ్రాళ॑సి |
౫ స॒మూహో॑ఽసి | ఇతి పంచ కణ్డికాః అష్టమోఽనువాకః |

సప్త కణ్డికాః నవమేఽనువాకే | ౧ జ్యోతి॑రసి (౪అర్థాః) | ౨ అగ్నే॑ నయ | ౩ అ॒యన్నో॑ అగ్నిః |
౪ ఉ॒రు వి॒ష్ణో | ౫ దే॒వ స॒వితః | ౬ ఇ॒దమ॑హమ్ | ౭ యా తవ | ఇతి సప్త కణ్డికాః నవమోఽనువాకః |

పంచ కణ్డికాః దశమేఽనువాకే | ౧ ఉ॒రు వి॒ష్ణో | ౨ అ॒త్యన్యాన్ | ౩ త॒న్తా జు॑షామహే | ౪ ఓ॒షధే॑
త్రాయస్వ | ౫ అ॒యల్ప॑ హి త్వా | ఇతి పంచ కణ్డికాః దశమోఽనువాకః || ఇతి పంచమోఽధ్యాయః ||

॥ అథ షష్ఠోఽధ్యాయః ॥

దేవస్య త్వా సప్త, ఉపావీరస్యష్ట, నమస్తే సప్త, సస్తే పంచ, సముద్రం పంచ, హవిష్మతీస్తిస్రః,
హృదే త్వా సప్త, దేవస్య త్వాష్ట | దేవస్య త్వాష్టానువాకేషు పంచాశత్ | ఇషే-దేవస్య-సమాః పంచాశత్ |

సప్త కణ్డికాః ప్రథమేఽనువాకే | ౧ దే॒వస్య॑ త్వా (౫అర్థాః) | ౨ అ॒గ్రీణీ॑రసి (౩అర్థాః) | ౩ యా తే
ధా॒మాని | ౪ బ్ర॒హ్మవ॑ని త్వా | ౫ వి॒ష్ణోః క॒ర్మాణి॑ | ౬ తద్వి॒ష్ణోః | ౭ ప॒రివీ॑రసి | ఇతి సప్త కణ్డికాః
ప్రథమోఽనువాకః |

అష్ట కణ్డికాః ద్వితీయేఽనువాకే || ౧ ఉ॒పా॒వీర॑సి | ౨ రే॒వతీ॑ రమధ్యమ్ (౩అర్థాః) | ౩ అ॒గ్నిషో॑మాభ్యాం

జుష్టమ్ (౩అర్థాః) | ౪ అపాం పేరుః | ౫ సస్తే ప్రాణః | ౬ ఘృతేనాక్తా | ౭ ఉరోరస్తరిక్షాత్ | ౮ వర్షో
వర్షీయసి | ఇత్యష్ట కణ్డికాః ద్వితీయేననువాకే |

సప్త కణ్డికాః తృతీయేననువాకే | ౧ నమస్తే | ౨ దేవీరాపః | ౩ వాచస్తే శున్దామి | ౪ మనస్త
ఆప్యాయతాం (౩అర్థాః) | ౫ ఓషధే త్రాయస్వ | ౬ ఇదమహమ్ | ౭ ఘృతేన ద్యావాపుథివీ(౩అర్థాః) |
ఇతి సప్త కణ్డికాః తృతీయోననువాకః |

పఞ్చ కణ్డికాః చతుర్థేననువాకే | ౧ సస్తే మనః | ౨ వాతస్య త్వా | ౩ ఘృతం ఘృతపావానః |
౪ దిశః ప్రదిశః | ౫ దేవ త్వష్టః | ఇతి పఞ్చ కణ్డికాః చతుర్థోననువాకః |

పఞ్చ కణ్డికాః పఞ్చమేననువాకే | ౧ సముద్రఙ్గచ్ఛ స్వాహా(౬అర్థాః) | ౨ దివస్తే | ౩ మాపో
మోషధీః | ౪ సుమిత్రియా నః | ౫ ఇదమాపః | ఇతి పఞ్చ కణ్డికాః పఞ్చమోననువాకః |

తిస్రః కణ్డికాః షష్ఠేననువాకే | ౧ హవిష్మతీరిమాః | ౨ అగ్నీర్వః | ౩ అమూర్యా ఉప | ఇతి తిస్రః
కణ్డికాః షష్ఠోననువాకః |

సప్త కణ్డికాః సప్తమేననువాకే | ౧ హృదే త్వా | ౨ సోమ రాజన్ | ౩ శృణోత్స్వగ్నిః | ౪ దేవీరాపః |
౫ తన్దేవేభ్యః | ౬ కార్షిరసి | ౭ యమగ్నీ | ఇతి సప్త కణ్డికాః సప్తమోననువాకః |

అష్ట కణ్డికాః అష్టమేననువాకే | ౧ దేవస్య త్వా(౪అర్థాః) | ౨ మనో మే | ౩ ఇన్ద్రాయ త్వా | ౪ యత్రే
సోమ | ౫ శ్వాత్రా స్థ | ౬ మాభేర్మా | ౭ ప్రాగపాక్ | ౮ త్వమఙ్గ | ఇత్యష్ట కణ్డికాః అష్టమోననువాకః |
ఇతి షష్ఠోననువాకః ॥

॥ అథ సప్తమోననువాకః ॥

వాచస్పతయే తిస్రః, ఉపయామగృహీతోననువాకే ద్వే, ఆ వాయో ద్వే, అయం వాం ద్వే, యా వామేకా,
తం ప్రతన్నథా చతస్రః, అయం వేసః పఞ్చ, యే దేవాసశ్చతస్రః, ఇన్ద్రాయ త్వా ద్వే, మూర్ధానం తిస్రః,
యస్త ఏకా, మధవ ఏకా, ఇన్ద్రాగ్నీ ఆగతమేకా, ఆఘా య ఏకా, ఓమాసశ్చర్షణీధృత ఏకా, విశ్వే
దేవాస ఏకా, ఇన్ద్ర మరుత్వ ఏకా, మరుత్వస్తం వృషభమేకా, మరుతామోజస ఏకా, సజోషా ఇన్ద్ర ఏకా,
మహాః ఇన్ద్ర ఏకా, మహాః ఇన్ద్ర ఏకా | వాచస్పతయే ద్వావిల్కత్యనువాకేషు చత్వారిల్కత్ |

తిస్రః కణ్డికాః ప్రథమేననువాకే | ౧ వాచస్పతయే | ౨ యత్రే సోమ | ౩ మనస్త్వాష్ట(౩అర్థాః) |
ఇతి ప్రథమోననువాకః

ద్వే కణ్డికే ద్వితీయేననువాకే | ౧ ఉపయామగృహీతోననువాకే | ౨ అన్తస్తే (౫అర్థాః) | ఇతి

ద్వితీయాఽనువాకః ।

ద్వీ కణ్డికే తృతీయేఽనువాకే । ౧ ఆ వాయో । ౨ ఇన్ద్రవాయూ ఇమే(౩అర్ధాః) । ఇతి తృతీయాఽనువాకః

ద్వీ కణ్డికే చతుర్థేఽనువాకే । ౧ అయం వామ్(౩అర్ధాః) । ౨ రాయా వయమ్(౩అర్ధాః) । ఇతి
చతుర్థేఽనువాకః ।

ఏకా కణ్డికా పంచమేఽనువాకే । ౧ యా వామ్(౩అర్ధాః) । ఇతి పంచమోఽనువాకః ।

చతస్రః కణ్డికాః షష్ఠేఽనువాకే । ౧ తం ప్రత్నథా(౩అర్ధాః) । ౨ ఏష తీ(౩అర్ధాః) । ౩ అచ్ఛిన్నస్య తీ
౪ స ప్రథమః । ఇతి షష్ఠోఽనువాకః ।

పంచ కణ్డికాః సప్తమేఽనువాకే । ౧ అయం వేస్వినః (౩అర్ధాః) । ౨ మనో న । ౩ ఏష తీ (౩అర్ధాః) ।
౪ అచ్ఛిన్నస్య తీ । ౫ స ప్రథమః । ఇతి సప్తమోఽనువాకః ॥

చతస్రః కణ్డికాః అష్టమేఽనువాకే । ౧ యే దేవాసః । ౨ ఉపయామగృహీతోఽసి । ౩ విష్ణుస్త్యా
౪ అస్మై బ్రహ్మణే (౩అర్ధాః) ॥ ఇతి అష్టమోఽనువాకః ।

ద్వీ కణ్డికే నవమేఽనువాకే । ౧ ఉపయామగృహీతోఽసి । ౨ దేవేభ్యస్త్యా (౪అర్ధాః) । ఇతి
నవమోఽనువాకః ।

తిస్రః కణ్డికాః దశమేఽనువాకే । ౧ మూర్ధానన్ద్రివః । ౨ ఉపయామగృహీతోఽసి । ౩ ధ్రువన్త్రువేణ
ఇతి దశమోఽనువాకః ।

ఏకా కణ్డికా ఏకాదశేఽనువాకే । ౧ యస్తే । ఇతి ఏకాదశోఽనువాకః ।

ఏకా కణ్డికా ద్వాదశేఽనువాకే । ౧ ఉపయామగృహీతోఽసి మధవే త్వా (౭అర్ధాః) । ఇతి
ద్వాదశోఽనువాకః ।

ఏకా కణ్డికా త్రయోదశేఽనువాకే । ౧ ఇన్ద్రాగ్ని ఆగతమ్ (౩అర్ధాః) । ఇతి త్రయోదశోఽనువాకః ।

ఏకా కణ్డికా చతుర్దశేఽనువాకే । ౧ ఆ ఘా యే (౩అర్ధాః) । ఇతి చతుర్దశోఽనువాకః ।

ఏకా కణ్డికా పంచదశేఽనువాకే । ౧ ఓమాసశ్చర్షణీధృతః (౩అర్ధాః) । ఇతి పంచదశోఽనువాకః ।

ఏకా కణ్డికా షోఢశేఽనువాకే । ౧ విస్వే దేవాసః(౩అర్ధాః) । ఇతి షోఢశోఽనువాకః ।

ఏకా కణ్డికా సప్తదశేఽనువాకే । ౧ ఇన్ద్ర మరుత్వః (౩అర్ధాః) । ఇతి సప్తదశోఽనువాకః ।

ఏకా కణ్డికా అష్టాదశేఽనువాకే । ౧ మరుత్వన్తం వృషభమ్ (౩అర్ధాః) । ఇతి అష్టాదశోఽనువాకః ।

ఏకా కణ్డికా నవదశేఽనువాకే । ౧ ఉపయామగృహీతోఽసి । ఇతి నవదశోఽనువాకః ।
 ఏకా కణ్డికా వింశతితమేఽనువాకే । ౧ సజోషా ఇన్ద్రః(౩అర్ధః) । ఇతి వింశతిరనువాకః ।
 ఏకా కణ్డికా ఏకవింశతితమేఽనువాకే । ౧ మహాః ఇన్ద్రః(౩అర్ధః) । ఇతి ఏకవింశతితమోఽనువాకః ।
 ఏకా కణ్డికా ద్వావింశతితమేఽనువాకే । ౧ మహాః ఇన్ద్రః(౩అర్ధః) । ఇతి ద్వావింశతితమోఽనువాకః ।
 ॥ ఇతి సప్తమోఽధ్యాయః ॥

॥ అథ అష్టమోఽధ్యాయః ॥

కదాచన తిస్రః, శ్రదస్మా ఏకా, వామమద్య, సావిత్రః, సుశర్మేత్యేకైకా, బృహస్పతిసుతస్య చతస్రః,
 హరిరసి ద్వే, యుక్ష్వా ప్యేకా, ఆ తిష్ఠ ఏకా, ఇన్ద్రమిత్యేకైకా, యస్మాన్న జాత ఇతి ద్వే, అగ్నీ ఆయాల్షి,
 అగ్నీ పవస్య, ఉత్తిష్ఠన్, అదృశమ్, ఉదుత్యమ్, చిత్రస్థేవానాం, వి నః, వాచస్పతిమ్, విశ్వకర్మన్,
 విశ్వకర్మన్మిత్యేకైకా, అగ్నీయే త్వా చతస్రః, । కదాచన ద్వావిల్కత్యనువాకేషు ద్వాత్రిల్కత్ ।

తిస్రః కణ్డికాః ప్రథమేఽనువాకే । ౧ కదా చన స్తరీరసి । ౨ కదా చన ప్రయుచ్ఛసి । ౩ యజ్ఞో
 దేవానామ్ (౩అర్ధః) । ఇతి ప్రథమోఽనువాకః ।

ఏకా కణ్డికా ద్వితీయేఽనువాకే । ౧ శ్రదస్మై । ఇతి ద్వితీయోఽనువాకః ।

ఏకా కణ్డికా తృతీయేఽనువాకే । ౧ వామమద్య । ఇతి తృతీయోఽనువాకః ।

ఏకా కణ్డికా చతుర్థేఽనువాకే । ౧ ఉపయామగృహీతోఽసి సావిత్రః । ఇతి చతుర్థోఽనువాకః ।

ఏకా కణ్డికా పంచమేఽనువాకే । ౧ ఉపయామగృహీతోఽసి సుశర్మాసి । ఇతి పంచమోఽనువాకః ।

చతస్రః కణ్డికాః షష్ఠేఽనువాకే । ౧ ఉపయామగృహీతోఽసి బృహస్పతిసుతస్య । ౨ అహం
 పరస్మాత్ । ౩ అగ్నీ వాక్ । ౪ ప్రజాపతిర్వృషా । ఇతి షష్ఠోఽనువాకః ।

ద్వే కణ్డికే సప్తమేఽనువాకే । ౧ ఉపయామగృహీతోఽసి హరిరసి । ౨ యస్తే దేవ । ఇతి
 సప్తమోఽనువాకః ।

ఏకా కణ్డికా అష్టమేఽనువాకే । ౧ యుక్ష్వా హి (౩అర్ధః) । ఇతి అష్టమోఽనువాకః ।

ఏకా కణ్డికా నవమేఽనువాకే । ౧ ఆ తిష్ఠ (౩అర్ధః) । ఇతి నవమోఽనువాకః ।

ఏకా కణ్డికా దశమేఽనువాకే । ౧ ఇన్ద్రమిద్ధరీ (౩అర్ధః) । ఇతి దశమోఽనువాకః ।

ద్వే కణ్డికే ఏకాదశేఽనువాకే । ౧ యస్మాన్న జాతః । ౨ ఇన్ద్రశ్చ । ఇతి ఏకాదశోఽనువాకః ।

ఏకా కణ్డికా ద్వాదశేఽనువాకే । ౧ అగ్న ఆయాల్షి (౫అర్థాః) । ఇతి ద్వాదశోఽనువాకః ।
 ఏకా కణ్డికా త్రయోదశేఽనువాకే । ౧ అగ్నీ పవస్వ (౫అర్థాః) । ఇతి త్రయోదశోఽనువాకః ।
 ఏకా కణ్డికా చతుర్దశేఽనువాకే । ౧ ఉత్తిష్ఠన్నోజసా (౫అర్థాః) । ఇతి చతుర్దశోఽనువాకః ।
 ఏకా కణ్డికా పంచదశేఽనువాకే । ౧ అదృశ్రమస్య (౫అర్థాః) । ఇతి పంచదశోఽనువాకః ।
 ఏకా కణ్డికా షోఢశేఽనువాకే । ౧ ఉదు త్యమ్ (౫అర్థాః) । ఇతి షోఢశోఽనువాకః ।
 ఏకా కణ్డికా సప్తదశేఽనువాకే । ౧ చిత్తన్దేవానామ్ (౫అర్థాః) । ఇతి సప్తదశోఽనువాకః ।
 ఏకా కణ్డికా అష్టాదశేఽనువాకే । ౧ వి నః (౩అర్థాః) । ఇతి అష్టాదశోఽనువాకః ।
 ఏకా కణ్డికా నవదశేఽనువాకే । ౧ వాచస్పతిమ్ (౩అర్థాః) । ఇతి నవదశోఽనువాకః ।
 ఏకా కణ్డికా వింశేఽనువాకే । ౧ విశ్వకర్మన్ హవిషా (౩అర్థాః) । ఇతి విల్శోఽనువాకః ।
 ఏకా కణ్డికా ఏకవింశేఽనువాకే । ౧ విశ్వకర్మన్ హవిషా (౩అర్థాః) । ఇతి ఏకవిల్శోఽనువాకః ।
 చతస్రః కణ్డికాః ద్వావింశేఽనువాకే । ౧ ఉవయామగుహీతోఽస్యగ్నయే త్వా । ౨ వ్రేశీనాం త్వా
 (౩అర్థాః) । ౩ కకుహల్ రూపమ్ । ౪ ఉశిక్త్వమ్ । ఇతి ద్వావిల్శోఽనువాకః ॥ ఇత్యష్టమోఽధ్యాయః ॥

॥ అథ నవమోఽధ్యాయః ॥

ప్రాణాయ మే పఞ్చ, ఉదుత్యన్నవ, సమిన్ద్ర ణోఽష్ట, మాహిశ్చతస్రః, ఏజతు దశమాస్యః పఞ్చ,
 ఆజిఘ్న షట్, పరమేష్ఠీ నవ ॥ ప్రాణాయ మే సప్తానువాకేషు షట్పుత్వారిల్శత్ । ప్రాణా-వాజ-హోతా-
 యజ్ఞ షట్పుత్వారిల్శత్ ॥

పఞ్చ కణ్డికాః ప్రథమేఽనువాకే । ౧ ప్రాణాయ మే । ౨ క్రతూదక్షాభ్యాం మే । ౩ ఆత్మనే మే ।
 ౪ కోఽసి । ౫ భూర్భువః స్వః । ఇతి ప్రథమోఽనువాకః ।
 నవ కణ్డికాః ద్వితీయేఽనువాకే । ౧ ఉదు త్యమ్ । ౨ చిత్తన్దేవానామ్ । ౩ అగ్నీ నయ । ౪ అయన్షః ।
 ౫ రూపేణ వః । ౬ వి స్వః । ౭ అస్మద్రాత్రా । ౮ ఆయుర్దాత్రే (౭అర్థాః) । ౯ కోఽదాత్ । ఇతి ద్వితీయోఽనువాకః ।
 అష్ట కణ్డికాః త్రుతీయేఽనువాకే । ౧ సమిన్ద్ర ణః । ౨ సం వర్షసా । ౩ ధాతా రాతిః । ౪ సుగా వః ।
 ౫ యాః ఆవహః । ౬ వయల్ హి । ౭ దేవా గాతువిదః । ౮ యజ్ఞయజ్ఞం గచ్ఛ । ఇతి త్రుతీయోఽనువాకః ।
 చతస్రః కణ్డికాః చతుర్థేఽనువాకే । ౧ మాహిః (౪అర్థాః) । ౨ అగ్నీరనీకమ్ । ౩ సముద్రే తీ ।
 ౪ దేవీరావః (౫అర్థాః) । ఇతి చతుర్థోఽనువాకః ।

ప॒ఞ్చ క॑ణ్డికాః ప॒ఞ్చమే॒నువా॑కే | ౧ ఏ॒జతు॑ ద॒శమా॑స్యః | ౨ య॒స్యాస్తే॑ | ౩ పు॒రుద॒స్మో వి॑షు॒రూపః॑ |
 ౪ మ॒రుతో॑ య॒స్య | ౫ మ॒హీ ద్యోః | ఇతి॑ ప॒ఞ్చ క॑ణ్డికాః ప॒ఞ్చమో॒నువా॑కః |

షట్ క॑ణ్డికాః షష్ఠే॒నువా॑కే | ౧ ఆ జి॒ఘ్ను క॒లశ॑మ్ | ౨ హ॒వ్యే కా॑మ్యే | ౩ ఇ॒హ ర॑తిః | ౪ అగ॑న్తు॒
 జ్యోతిః॑ | ౫ యు॒వన్తమ్ | ౬ భూ॑ర్భువః స్వః | ఇతి॑ షష్ఠో॒నువా॑కః |

నవ క॑ణ్డికాః సప్తమే॒నువా॑కే | ౧ ప॒రమే॑స్త్వభి॒ధీతః॑ | ౨ ఇ॒న్తశ్చ॑ | ౩ వి॒ష్ణుః శి॒పివి॒ష్ణుః |
 ౪ అగ్ని॑రాగ్ని॒ధ్రే | ౫ వి॒ష్ణురా॑ప్రీ॒తపాః॑ | ౬ శు॒క్రః క్షీ॒రశ్రీః | ౭ రు॒ద్రో హూ॑యమా॒నః | ౮ య॒యోరో॑జసా |
 ౯ దే॒వాన్ది॑వమ్ | ఇతి॑ సప్తమో॒నువా॑కః | ఇతి॑ నవమో॒ధ్యాయః॑ |

॥ అథ దశమోధ్యాయః ॥

దేవసవితః షట్, ఇన్తస్య వజ్రః సప్త, దేవస్య వయం త్రయోదశ, ఆపయే పఞ్చ, వాజస్యేమమష్ట, అగ్నిరేకాక్షరేణ చతస్రః | దేవ సవితః షళనువాకేషు త్రయశ్చత్వారిల్శత్ | దేవసవితరిమల్సనం త్రయశ్చత్వారిల్శత్ |

షట్ క॑ణ్డికాః ప్రథమే॒నువా॑కే | ౧ దే॒వ స॑వితః | ౨ ధృ॒వస॑దన్తా | ౩ అ॒ప్సుష॑దన్తా (౪అర్థాః) |
 ౪ అ॒పాల్ ర॑సమ్ (౪అర్థాః) | ౫ గ్రా॒హ ఊ॑ర్జాహుతయః (౩అర్థాః) | ౬ సం॒వృచ॑ స్థ | ఇతి॑ ప్రథమో॒నువా॑కః |

సప్త క॑ణ్డికాః ద్వితీయే॒నువా॑కే | ౧ ఇ॒న్తస్య॑ వజ్రః (౩అర్థాః) | ౨ దే॒వీరా॑పః | ౩ అ॒ప్స్వన్తః | ౪ వా॒తో
 వా | ౫ వా॒తర॑ల్హా భవ | ౬ జ॒వో యః | ౭ వా॒జినో॑ వాజజితః | ఇతి॑ ద్వితీయో॒నువా॑కః |

త్రయోదశ క॑ణ్డికాః తృతీయే॒నువా॑కే | ౧ దే॒వస్య॑ వయమ్ (౪అర్థాః) | ౨ బృ॒హస్ప॑తే వా॒జమ్ |
 ౩ ఇ॒న్త వా॑జమ్ | ౪ ఏ॒షా వః | ౫ దే॒వస్య॑ వయమ్ | ౬ వా॒జినో॑ వా॒జమ్ | ౭ ఏ॒షః స్వః | ౮ ఉ॒త స్మా॑స్య |
 ౯ శ॒న్నో భ॑వన్తు | ౧౦ తే॒నో అ॑ర్వన్తః | ౧౧ వా॒జీ వా॒జీ॒వత॑ | ౧౨ ఆ మా వా॒జస్య॑ | ౧౩ వా॒జినో॑ వా॒జజితః॑ |
 ఇతి॑ తృతీయో॒నువా॑కః ॥

ప॒ఞ్చ క॑ణ్డికాః చతుర్థే॒నువా॑కే | ౧ ఆ॒పయే॑ స్వా॒హా (౩అర్థాః) | ౨ అ॒యుర్వ॑జ్ఞేన | ౩ జా॒య ఏ॒హీ |
 ౪ అ॒స్మే వః | ౫ న॒మో మా॒త్రే | ఇతి॑ చతుర్థో॒నువా॑కః |

అష్ట క॑ణ్డికాః ప॒ఞ్చమే॒నువా॑కే | ౧ వా॒జస్యే॑మమ్ | ౨ వా॒జస్యే॑దమ్ | ౩ వా॒జస్యే॑మామ్ | ౪ అగ్నే॑
 అ॒చ్ఛ | ౫ సో॒మల్ రా॑జానమ్ | ౬ ప్ర॒నో య॑చ్ఛతు | ౭ అ॒ర్చమ॑ణం బృ॒హస్ప॑తిమ్ | ౮ దే॒వస్య॑ త్వా
 (౩అర్థాః) | ఇతి॑ ప॒ఞ్చమో॒నువా॑కః |

చతస్రః క॑ణ్డికాః షష్ఠే॒నువా॑కే | ౧ అ॒గ్నిరే॑కాక్షరేణ | ౨ పు॒షా ప॑ఞ్చాక్షరేణ | ౩ మి॒త్రో న॑వాక్షరేణ |
 ౪ వ॒సవ॑స్త్వయోదశాక్షరేణ | ఇతి॑ షష్ఠో॒నువా॑కః |

॥ ఇతి దశమోధ్యాయః ॥

॥ ఇతి ప్రథమదశకమ్ ॥

॥ అథ ద్వితీయదశకమ్ ॥

॥ అథ ఏకాదశోఽధ్యాయః ॥

ఏష తే చతస్రః, అపో దేవాశ్చతస్రః, సవితా త్వా తిస్రః, సోమస్య త్విషిఃషట్, అవేష్టాః సప్త, సోమస్య త్వా షట్, ఇన్ద్రస్య వజ్రః పఞ్చ, స్యోనాసి షట్, సవిత్రా ద్వే, అశ్వీభ్యాం చతస్రః । ఏష తే దశానువాకేషు సప్తచత్వారింశత్ ॥

చతస్రః కణ్డికాః ప్రథమేఽనువాకే । ౧ ఏష తే నిర్ఘ్నుతే । ౨ యే దేవాః । ౩ అగ్నీ సహస్వ(౩అర్థాః) । ౪ ఉపాల్సశోర్వీర్యేణ । ఇతి ప్రథమోఽనువాకః ।

చతస్రః కణ్డికాః ద్వితీయేఽనువాకే । ౧ అపో దేవాః । ౨ వృష్ణ ఊర్మిరసి । ౩ అర్థేత స్థ(౧౫అర్థాః) । ౪ సం మధుమతీః । ఇతి ద్వితీయోఽనువాకః ।

తిస్రః కణ్డికాః తృతీయేఽనువాకే । ౧ సవితా త్వా । ౨ ఇమన్దేవాః । ౩ ఏష వః । ఇతి తృతీయోఽనువాకః ।
 షట్ కణ్డికాః చతుర్థేఽనువాకే । ౧ సోమస్య త్విషిః । ౨ ఇన్ద్రాయ స్వాహా (౩అర్థాః) । ౩ సధమాదో ద్యుమ్నీనీః । ౪ క్షత్రస్యోల్బమసి । ౫ రుజాసి । ౬ ఆవిర్మర్యాః । ఇతి చతుర్థోఽనువాకః ।

సప్త కణ్డికాః పఞ్చమేఽనువాకే । ౧ అవేష్టా దన్తశూకాః । ౨ దక్షిణామారోహా । ౩ ప్రతీచీమా రోహా । ౪ ఉదీచీమా రోహా । ౫ ఊర్ధ్వామా రోహా (౩అర్థాః) । ౬ సోమస్య త్విషిః । ౭ హిరణ్యరూపా ఉషసః(౩అర్థాః) । ఇతి పఞ్చమోఽనువాకః ।

షట్కణ్డికాః షష్ఠేఽనువాకే । ౧ సోమస్య త్వా । ౨ ఇమన్దేవాః । ౩ ఏష వః । ౪ ప్ర పర్వతస్య । ౫ ప్రజాపతే న । ౬ రుద్ర యతే । ఇతి షష్ఠోఽనువాకః ।

పఞ్చ కణ్డికాః సప్తమేఽనువాకే । ౧ ఇన్ద్రస్య వజ్రః (౩అర్థాః) । ౨ మా త ఇన్ద్ర । ౩ అగ్నయే గృహపతయే (౩అర్థాః) । ౪ హల్సశ్శుచిషత్ । ౫ ఇయదసి । ఇతి సప్తమోఽనువాకః ।

షట్కణ్డికాః అష్టమేఽనువాకే । ౧ స్యోనాసి । ౨ ని షసాద । ౩ అభిభూరసి । ౪ సవితాసి । ౫ ప్రియజ్కర శ్రేయస్కర । ౬ అగ్నిః పృథుః (౩అర్థాః) । ఇతి అష్టమోఽనువాకః ।

ద్వే కణ్డికే నవమేఽనువాకే । ౧ సవిత్రా ప్రసవిత్రా । ౨ బృహస్పతీనా బ్రహ్మణా । ఇతి నవమోఽనువాకః ।

చ॒తస్యః॑ కణ్డి॒కాః దశ॑మే॒నువాకే॑ । ౧ అ॒శ్వీభ్యాం॑ ప॒చ్యన్వ (౩అ॒ర్థాః) । ౨ కు॒విద॒జ్గ య॑వమ॒న్తః (౩అ॒ర్థాః) ।
౩ యు॒వల్ సు॒రామమ్ । ౪ పు॒త్రమి॒వ పి॒తరౌ । ఇతి॑ దశమో॒నువాకః॑ ॥ ఇత్యే॒కాదశో॑ఽధ్యాయః ॥

॥ అథ ద్వాదశోఽధ్యాయః ॥

యు॒జ్జాన॑ ఏ॒కాదశ, ప్ర॒తూర్తం॑ వాజిన్ షో॒శశ, దే॒వస్య॑ త్వా దశ, అపో॑ దే॒వీస్త్ర॑యోదశ, ఆపో॑
ప్యే॒కాదశ, అది॑తిష్ఠ్వా ప॒ఞ్చ, ఆకూ॑తిమేకో॒నవి॒ల్శతిః । యు॒జ్జానః॑ సప్త॒నువాకే॑షు ప॒ఞ్చశీ॑తిః ।

ఏ॒కాదశ॑కణ్డి॒కాః ప్ర॒థమే॒నువాకే॑ । ౧ యు॒జ్జానః॑ ప్ర॒థమమ్ । ౨ యు॒క్తేన॑ మ॒నసా॑ । ౩ యు॒క్త్వా॒య
స॒వితా॑ । ౪ యు॒జ్జత్తే॑ మ॒నః । ౫ యు॒జే వామ్ । ౬ యస్య॑ ప్ర॒యాణమ్ । ౭ దే॒వ స॒వితః । ౮ ఇ॒మన్నః॑ ।
౯ దే॒వస్య॑ త్వా (౩అ॒ర్థాః) । ౧౦ అభ్రీ॒రసి । ౧౧ హస్త॑ ఆ॒ధాయ॑ । ఇతి॑ ప్రథమో॒నువాకః॑ ।

షో॒శశకణ్డి॒కాః ద్వి॒తీయే॒నువాకే॑ । ౧ ప్ర॒తూర్తం॑ వాజిన్ । ౨ యు॒జ్జాథాల్ రా॑సభమ్ ।
౩ యోగే॑యోగే॒ తవ॑స్త॒మ్ । ౪ ప్ర॒తూర్వస్నే॑హి । ౫ పు॒థివ్యాః॑ స॒థస్థాత్ । ౬ అ॒న్వగ్నిః । ౭ ఆ॒గత్య॑ వాజీ॒
౮ ఆ॒క్రమ్య॑ వాజిన్ । ౯ ద్యౌస్తే॑ పు॒ష్కమ్ । ౧౦ ఉ॒త్రామ॑ మ॒హతీ॑ । ౧౧ ఉ॒దక్ర॑మిత్ । ౧౨ ఆ త్వా జి॒ఘర్మి॑
౧౩ ఆ వి॒శ్వతః॑ । ౧౪ పరి॑ వా॒జప॑తిః । ౧౫ పరి॑ త్వాగ్నీ॒ । ౧౬ త్వ॑మగ్నీ॒ ద్యుభిః॑ । ఇతి॑ ద్వి॒తీయో॒నువాకః॑ ।

దశ॑కణ్డి॒కాః తృ॒తీయే॒నువాకే॑ । ౧ దే॒వస్య॑ త్వా (౪అ॒ర్థాః) । ౨ అ॒పాం పు॒ష్కమ॑సి । ౩ శ॒ర్మ చ ।
౪ స॒ వృ॑సా॒థామ్ (౩అ॒ర్థాః) । ౫ త్వా॑మగ్నీ॒ పుష్క॑రాత్ । ౬ త॒ము త్వా ద॒ధ్యజ్ । ౭ త॒ము త్వా పా॒థ్యః ।
౮ సీ॒ద హో॑తః । ౯ ని హో॑తా । ౧౦ సల్ సీ॒దస్య॑ । ఇతి॑ తృ॒తీయో॒నువాకః॑ ।

త్రయో॑దశకణ్డి॒కాః చతు॑ర్థే॒నువాకే॑ । ౧ అపో॑ దే॒వీః । ౨ సం తే॑ వా॒యః । ౩ సు॒జాతో॑ జ్యోతి॒షా
౪ ఉ॒దు తి॒ష్ఠ । ౫ ఊ॒ర్ధ్వ ఊ॒షణః॑ । ౬ స॒జాతో॑ గ॒ర్భః । ౭ స్థి॒రో భ॑వ । ౮ శి॒వో భ॑వ । ౯ వై॒తు ।
౧౦ వు॒షాగ్నిమ్ । ౧౧ ఓ॒షధ॑యః ప్ర॒తి మో॒దధ్యమ్ । ౧౨ ఓ॒షధ॑యః ప్ర॒తి గృ॒భ్ణీత॑ । ౧౩ వి॒పాజ॑సా । ఇతి॑
చతు॑ర్థో॒నువాకః॑ ।

ఏ॒కాదశ॑ కణ్డి॒కాః ప॒ఞ్చమే॒నువాకే॑ । ౧ ఆపో॑ హి । ౨ యో వః । ౩ తస్మా॑ అ॒రమ్ । ౪ మి॒త్రస్సల్స॑సృ॒జ్య
౫ రు॒ద్రాః సల్స॑సృ॒జ్య । ౬ సల్స॑సృ॒ష్టాఽవ్య॑సు॒భిః । ౭ సి॒నీవాలీ॑ సు॒కప॒ర్దా । ౮ ఉ॒ఖాఙ్గ్రు॑ణోతు । ౯ మ॒ఖస్య॑
శి॒రః (౯అ॒ర్థాః) । ౧౦ కృ॒త్వా॒య సా॑ । ౧౧ వస॑వస్త్వా (౩అ॒ర్థాః) । ఇతి॑ ప॒ఞ్చమో॒నువాకః॑ ।

ప॒ఞ్చకణ్డి॒కాః షష్ఠీ॒నువాకే॑ । ౧ అది॑తిష్ఠ్వా । ౨ దే॒వానా॑న్త్వా (౧౦అ॒ర్థాః) । ౩ మి॒త్రస్య॑ చ॒ర్షణీ॑ధృ॒తః ।

౪ దే॒వస్తా॒స్వ స॒వితా॑ । ౫ ఉ॒త్థాయ॑ బృ॒హతీ॑ । ఇతి॑ షష్ఠో॒ఽనువా॑కః ।

అష్టాదశకణ్డికాః సప్తమే॒ఽనువా॑కే । ౧ ఆ॒కూ॒తిమ॑గ్నిం (౩అర్థాః) । ౨ విశ్వా॑ దే॒వస్య॑ । ౩ మా॒సు
భి॒త్థాః । ౪ దృ॒ల్పహ॑స్వ దే॒వి । ౫ ద్ర॒వ్వున్నః॑ స॒ర్పిః । ౬ వ॒రస్యా॑ అధి॑ । ౭ వ॒రమ॑స్యాః వ॒రావ॑తః । ౮ యదగ్ని॑
౯ యదత్తి॑ । ౧౦ అ॒హర॑హ॒రప్ర॑యావమ్ । ౧౧ నా॒భా పృ॑థి॒వ్యాః । ౧౨ యా॒స్సేనాః॑ । ౧౩ ద॒ల్పష్ట్రా॑భ్యాం
మలి॑మున్ । ౧౪ యే జ॒నేషు॑ । ౧౫ యో అ॒స్మభ్య॑మ్ । ౧౬ స॒ల్పశి॑తం మే । ౧౭ ఉదే॑షాం బా॒హూ ।
౧౮ అన్న॑పతే॒ఽన్నస్య॑ ॥ ఇతి॑ సప్తమో॒ఽనువా॑కః ॥ ఇతి॑ ద్వాదశో॒ఽధ్యాయః॑ ॥

॥ అథ త్రయోదశో॒ఽధ్యాయః॑ ॥

దృశానో॒ఽష్టాదశ॑, దివస్పరి ద్వాదశ, సమిధాగ్నిం పంచదశ, అవేత సప్తదశ, అసున్వంతం త్రయోదశ,
యా ఓషధీః పంచావి॒ల్పశతిః॑, మా మా షో॒ఢశ॑ । దృశానః సప్తానువాకేషు షో॒ఢశోత్తర॑శతమ్ ॥

అష్టాదశ కణ్డికాః ప్రథమే॒ఽనువా॑కే । ౧ దృ॒శానో॑ రు॒క్మః । ౨ నక్తో॒షాసా॑ స॒మన॑సా । ౩ విశ్వా
రూ॒పాణి॑ । ౪ సు॒పర్ణో॒ఽసి । ౫ స్తో॒మ ఆ॒త్మా । ౬ సు॒పర్ణో॒ఽసి (౯అర్థాః) । ౭ అక్ర॑న్దదగ్నిః ।
౮ అగ్నే॑ఽభ్యావర్తిన్ । ౯ అగ్నే॑ అజ్గి॒రః । ౧౦ పు॒నరూ॒ర్జా । ౧౧ స॒హ ర॒య్యా । ౧౨ ఆ త్వా॑హోర్షమ్ ।
౧౩ ఉదు॑త్తమమ్ । ౧౪ అగ్నే॑ బృ॒హత్ । ౧౫ హ॒ల్పః శు॑చిషత్ । ౧౬ సీద॑ త్వమ్ । ౧౭ అ॒న్తర॑గ్నే ।
౧౮ శి॒వో భూ॑త్వా । ఇతి॑ ప్రథమో॒ఽనువా॑కః ।

ద్వాదశకణ్డికాః ద్వితీయే॒ఽనువా॑కే । ౧ ది॒వస్పరి॑ । ౨ వి॒ద్యా తీ॑ । ౩ స॒ముద్రే॑ త్వా । ౪ అక్ర॑న్దదగ్నిః ।
౫ శ్రీ॒ణాము॒దారః॑ । ౬ విశ్వ॑స్య కే॒తుః । ౭ ఉ॒శిక్వా॑వకః । ౮ దృ॒శానో॑ రు॒క్మః । ౯ యస్తే॑ అ॒ద్య । ౧౦ ఆ
తం భ॑జ । ౧౧ త్వా॒మగ్నే॑ య॒జమా॑నాః । ౧౨ అ॒స్త్వావ్య॑గ్నిః । ఇతి॑ ద్వితీయో॒ఽనువా॑కః ।

పంచదశకణ్డికాః తృతీయే॒ఽనువా॑కే । ౧ స॒మిధా॒గ్నిమ్ । ౨ ఉదు॑ త్వా । ౩ ప్రే॒దగ్నే॑ । ౪ అక్ర॑న్దదగ్నిః ।
౫ ప్ర॒ప్తాయ॑మగ్నిః । ౬ అపో॑ దే॒వీః । ౭ అ॒ప్స్వగ్నే॑ । ౮ గ॒ర్భో అ॒సి । ౯ ప్ర॒సద్య॑ భ॒స్మనా॑ । ౧౦ పు॒నరా॑సద్యః ।
౧౧ పు॒నరూ॒ర్జా । ౧౨ స॒హ ర॒య్యా । ౧౩ బో॑ధా మే । ౧౪ స బో॑ధి । ౧౫ పు॒నస్తా॑ । ఇతి॑ తృతీయో॒ఽనువా॑కః ।

సప్తదశకణ్డికాః చతుర్థే॒ఽనువా॑కే । ౧ అవే॑త । ౨ సం॒జ్ఞాన॑మసి (౩అర్థాః) । ౩ అ॒యల్ప॑ సః । ౪ అగ్నే
య॒తీ । ౫ అగ్నే॑ ది॒వః । ౬ పు॒రీష్యా॑సో అ॒గ్నయః॑ । ౭ ఇ॒శామ॑గ్నే । ౮ అ॒యస్తే॑ । ౯ చి॒దసి॑ తయా ।
౧౦ లో॒కం పృ॑ణ । ౧౧ తా అ॒స్య । ౧౨ ఇ॒న్త్రం వి॒శ్వాః । ౧౩ స॒మిత॑మ్ । ౧౪ స॒వాం మనా॑ల్పసి । ౧౫ అగ్నే

త్వమ్ | ౧౬ భవతన్నః | ౧౭ మాతేవ పుత్రమ్ | ఇతి చతుర్థోఽనువాకః |

త్రయోదశకణ్డికాః పఞ్చమేఽనువాకే | ౧ అసున్వన్తమయజమానమ్ | ౨ నమః సు తే | ౩ యస్యాస్తే | ౪ యస్తే దేవీ | ౫ నివేశనః సజ్గమనః | ౬ సీరా యుజ్జన్తి | ౭ యునక్త సీరా | ౮ శునల్ సు ఫాలాః | ౯ ఘృతేన సీతా | ౧౦ లాజ్గలం పవీరవత్ | ౧౧ కామజ్కామదుఘే | ౧౨ వి ముచ్యధ్వమ్ | ౧౩ సజూరబ్ధః | ఇతి పఞ్చమోఽనువాకః |

పఞ్చవింశతి కణ్డికాః షష్ఠేఽనువాకే | ౧ యా ఓషధీః | ౨ శత్రవో అమ్బు | ౩ ఓషధీః పృతి | ౪ ఓషధీరితి | ౫ అశ్వత్థే వః | ౬ యత్రాషధీః | ౭ అశ్వావతీల్ సోమావతీమ్ | ౮ ఉచ్యుష్మాః | ౯ ఇష్పుతిర్నామ | ౧౦ అతి విశ్వాః | ౧౧ యదిమాః | ౧౨ యస్యాషధీః | ౧౩ సాకర్యక్ష్మ | ౧౪ అన్యా వః | ౧౫ యాః ఫ్ఫలినీః | ౧౬ ముఞ్చన్తు మా | ౧౭ అవయతీః సమ్ | ౧౮ యా ఓషధీః | ౧౯ యా ఓషధీః | ౨౦ యాశ్చేదమ్ | ౨౧ నాశయిత్రీ బలాసస్య | ౨౨ మా వః | ౨౩ ఓషధయః సమ్ | ౨౪ త్వాజ్గన్ధర్వాః | ౨౫ త్వముత్తమా | ఇతి షష్ఠోఽనువాకః |

షోడశకణ్డికాః సప్తమేఽనువాకే | ౧ మా మా హిల్ సీత్ | ౨ అభ్యావర్తస్య | ౩ అగ్ని యత్రే | ౪ ఇషమూర్ణమ్ | ౫ అగ్ని తవ | ౬ పావకవర్చాః శుక్రవర్చాః | ౭ ఊర్ణో నపాత్ | ౮ ఇరజ్యన్నగ్నీ | ౯ ఇష్పూర్తారమధ్వరస్య | ౧౦ ఋతావానం మహిషమ్ | ౧౧ ఆప్యాయస్య | ౧౨ సస్తే పయాల్ సీ | ౧౩ ఆప్యాయస్య మదిన్తమ | ౧౪ ఆ తే వత్సః | ౧౫ తుభ్యన్తాః | ౧౬ అగ్నిః ప్రియేషు | ఇతి సప్తమోఽనువాకః ॥ ఇతి త్రయోదశోఽధ్యాయః ॥

॥ అథ చతుర్థోఽధ్యాయః ॥

మయిగృహ్ణామి పఞ్చదశ, ధ్రువాసి త్రయోదశ, మధువాతా ఏకాదశ, సమ్యక్సవన్తి నవ, ఇమమ్మా షట్, అపాస్త్యేకా, అయం పురో దశ, మయిగృహ్ణామి సప్తానువాకేషు పఞ్చషష్ఠిః |

పఞ్చదశకణ్డికాః ప్రథమేఽనువాకే | ౧ మయి గృహ్ణామి | ౨ అపాం పృష్ఠమసి | ౩ బ్రహ్మ జజ్ఞానమ్ | ౪ హిరణ్యగర్భః సమ్ | ౫ ద్రుప్సశ్శస్యన్త | ౬ నమోఽస్తు సర్వేభ్యః | ౭ యా ఇషవః | ౮ యే వామి | ౯ కృణుష్వ పాజః | ౧౦ తవ భ్రమాసః | ౧౧ ప్రతి సృశః | ౧౨ ఉదగ్నీ తిష్ఠ | ౧౩ ఊర్ధ్వో భవ | ౧౪ అగ్నిష్ట్యా (౪అర్ధాః) | ౧౫ భువో యజ్ఞస్య | ఇతి ప్రథమోఽనువాకః ॥

త్రయోదశ కణ్డికాః ద్వితీయేఽనువాకే | ౧ ధ్రువాసి | ౨ ప్రజాపతిష్ట్యా | ౩ భూరసి | ౪ విశ్వస్మై

ప్రాణాయ | ౫ కాణ్డాత్కాణ్డాత్ ప్రరోహన్తి | ౬ యా శతీన | ౭ యాస్తే అగ్ని | ౮ యా వో దేవాః |
 ౯ విరాడ్యోతిః | ౧౦ విశ్వస్మై ప్రాణాయ | ౧౧ మధుశ్చ మాధవశ్చ(౫అర్థాః) | ౧౨ అషాహ్సీ |
 ౧౩ సహస్వేమాః | ఇతి ద్వితీయాఽనువాకః |

ఏకాదశ కణ్డికాః తృతీయేఽనువాకే | ౧ మధు వాతాః | ౨ మధు నక్తమ్ | ౩ మధుమాన్యః |
 ౪ అపాఙ్గమ్బన్ | ౫ త్రీన్తస్ముద్రాన్ | ౬ మహీ ద్యౌః | ౭ విష్ణోః కర్మాణి | ౮ ధ్రువాసీ | ౯ ఇషే రాయే |
 ౧౦ అగ్నీ యుక్ష్వ | ౧౧ యుక్ష్వా హి | ఇతి తృతీయాఽనువాకః |

నవ కణ్డికాః చతుర్థేఽనువాకే | ౧ సమ్యక్ప్రవన్తి | ౨ ఋచే త్వా | ౩ అగ్నిర్జ్యోతిషా |
 ౪ ఆదిత్యఙ్గర్భమ్ | ౫ వాతస్య జూతిమ్ | ౬ అజస్తమిన్దమ్ | ౭ వరూత్రీన్త్వమ్ | ౮ యో అగ్నిః |
 ౯ చిత్రస్తేవానామ్ | ఇతి చతుర్థేఽనువాకః |

షట్కణ్డికాః పంచమేఽనువాకే | ౧ ఇమమ్నా హిల్సీర్ద్విపాదమ్(౩అర్థాః) | ౨ ఇమమ్నా
 హిల్సీరేకశఫమ్ (౩అర్థాః) | ౩ ఇమల్ సాహస్రమ్(౪అర్థాః) | ౪ ఇమమ్నూర్ణాయమ్ (౪అర్థాః) | ౫ అజో
 హ్యగ్నీః (౪అర్థాః) | ౬ త్వః య్యవిష్ఠ | ఇతి పంచమేఽనువాకః |

ఏకా కణ్డికా షష్ఠేఽనువాకే | ౧ అపాన్త్వా (౮అర్థాః) | ఇతి షష్ఠేఽనువాకః |

దశకణ్డికాః సప్తమేఽనువాకే | ౧ ఆయం పురః | ౨ గాయత్త్ర్య గాయత్రమ్ | ౩ ఆయన్తక్షిణా |
 ౪ త్రిష్టుభః స్వారమ్ | ౫ ఆయం పశ్చాత్ | ౬ జగత్యౌ ఋక్సమమ్ | ౭ ఇదముత్తరాత్ | ౮ ఆనుష్టుభ
 ఐళమ్ | ౯ ఇయముపరి | ౧౦ పజ్జై నిధనవత్ | ఇతి సప్తమేఽనువాకః || ఇతి చతుర్దశోఽధ్యాయః||

॥ అథ పంచదశోఽధ్యాయః ॥

ధ్రువక్షితిః పంచ, సజూర్ ఋతుభిస్తిస్యః, మూర్ధా వయః పుంచ, ఇన్ద్రాగ్ని తిస్యః, ఆయుర్మే షట్,
 మూర్ధాసి ద్వే, ఆశుశ్చ, అగ్నిర్భాగః పుంచ, ఏకయా చతస్యః | ధ్రువక్షితిర్నవానువాకేషు పంచత్రిల్శతే |

పంచకణ్డికాః ప్రథమేఽనువాకే | ౧ ధ్రువక్షితిర్నవాయానిః | ౨ కులాయినీ ఘృతవతీ |
 ౩ స్వైర్దక్షే | ౪ పృథివ్యాః పురీషమ్ | ౫ అదిత్యాస్త్వా(౬అర్థాః) | ఇతి ప్రథమేఽనువాకః |

తిస్యః కణ్డికాః ద్వితీయేఽనువాకే | ౧ సజూర్ ఋతుభిః(౧౦అర్థాః) | ౨ ప్రాణం మే | ౩ అపః ప్షీన్స |
 ఇతి ద్వితీయాఽనువాకః |

పఞ్చ కణ్డికాః తృతీయేఽనువాకే | ౧ మూర్ధా వయః | ౨ బస్తో వయః | ౩ సింహో వయః |
 ౪ అనడాన్వయః | ౫ పఞ్చావిర్వయః | ఇతి తృతీయోఽనువాకః |

తిస్రః కణ్డికాః చతుర్థేఽనువాకే | ౧ ఇన్ద్రాగ్ని అవ్యథమానామ్ | ౨ విశ్వకర్మా త్వా(౪అర్ధాః) |
 ౩ రాజ్ఞ్యసి (౧౨అర్ధాః) | ఇతి చతుర్థోఽనువాకః |

షట్కణ్డికాః పఞ్చమేఽనువాకే | ౧ ఆయుర్మే | ౨ మా చ్ఛన్తః | ౩ బ్రహ్మతీ చ్ఛన్తః | ౪ పృథివీ
 చ్ఛన్తః | ౫ మనశ్చన్తః | ౬ అగ్నిర్దేవతా(౪అర్ధాః) | ఇతి పఞ్చమోఽనువాకః |

ద్వీ కణ్డికే షష్ఠేఽనువాకే | ౧ మూర్ధాసి రాట్ | ౨ యన్త్రీ రాట్ | ఇతి ద్వీ కణ్డికే షష్ఠోఽనువాకః |

ద్వీ కణ్డికే సప్తమేఽనువాకే | ౧ ఆశుస్త్రివృత్ | ౨ గర్భాః పృఞ్చావిల్కశః | ఇతి సప్తమోఽనువాకః |

పఞ్చ కణ్డికాః అష్టమేఽనువాకే | ౧ అగ్నిర్భాగః | ౨ నృచక్షసాం భాగః | ౩ వసూనాం భాగః |
 ౪ అదితీర్భాగః | ౫ యవానాం భాగః(౬అర్ధాః) | ఇతి అష్టమోఽనువాకః |

చతస్రః కణ్డికాః నవమేఽనువాకే | ౧ ఏకయాస్తువత | ౨ నవభిరస్తువత | ౩ సప్తదశభిరస్తువత |
 ౪ పఞ్చావిల్కశ్యాస్తువత (౪అర్ధాః) | ఇతి నవమోఽనువాకః | ఇతి పఞ్చదశోఽధ్యాయః |

॥ అథ షోడశోఽధ్యాయః ॥

అగ్నేజాతానష్ట, రశ్మినా సత్యాయ సప్త, రాజ్ఞ్యసి పఞ్చదశ, అయం పురో దశ, అగ్నిర్మూర్ధా
 త్రిల్కత్, యేన ఋషయోఽష్ట, తపశ్చ సప్త | అగ్నేజాతాన్ సప్తానువాకేషు పఞ్చాశీతిః ॥

అష్టకణ్డికాః ప్రథమేఽనువాకే | ౧ అగ్నే జాతాన్ | ౨ సహసా జాతాన్ (౩అర్ధాః) | ౩ అగ్నేః
 పురీషమ్ | ౪ ఏవశ్చన్తః | ౫ సిన్ధుశ్చన్తః | ౬ అక్షరపక్ష్మీశ్చన్తః | ౭ బ్రహ్మచ్ఛన్తః | ౮ ఏవశ్చన్తః (౩అర్ధాః) |
 ఇతి ప్రథమోఽనువాకః |

సప్త కణ్డికాః ద్వితీయేఽనువాకే | ౧ రశ్మినా సత్యాయ | ౨ ప్రతిధినా పృథివ్యా | ౩ ఉశిజా
 వసుభ్యః | ౪ ఐశీనోషధీభిః | ౫ ప్రతివదసి | ౬ త్రివృదసి | ౭ ఆక్రమోఽసి(౩అర్ధాః) | ఇతి ద్వితీయోఽనువాకః |

పఞ్చదశకణ్డికాః తృతీయేఽనువాకే | ౧ రాజ్ఞ్యసి | ౨ త్రివృత్వా | ౩ ఋషయస్త్యా | ౪ విరాళసి |
 ౫ పఞ్చదశస్త్యా | ౬ ఋషయస్త్యా | ౭ సమ్రాళసి | ౮ సప్తదశస్త్యా | ౯ ఋషయస్త్యా |

౧౦ స్వరాశసీ | ౧౧ ఏకవిల్కశస్త్యా | ౧౨ ఋషయస్త్యా | ౧౩ అధిపత్న్యసీ | ౧౪ త్రిణవత్తయస్త్రల్కశా
త్వా | ౧౫ ఋషయస్త్యా | ఇతి తృతీయాఽనువాకః ॥

దశకణ్డికాః చతుర్థేఽనువాకే | ౧ అయం పురః | ౨ తేభ్యో నమః | ౩ అయన్తక్షణా | ౪ తేభ్యో
నమః | ౫ అయం పశ్చాత్ | ౬ తేభ్యో నమః | ౭ అయముత్తరాత్ | ౮ తేభ్యో నమః | ౯ అయముపరి
౧౦ తేభ్యో నమః | ఇతి చతుర్థోఽనువాకః |

త్రిల్కశత్కణ్డికాః పంచమేఽనువాకే | ౧ అగ్నిర్మూర్ధా | ౨ అయమగ్నిః | ౩ త్వామగ్నీ | ౪ భువో
యజ్ఞస్య | ౫ అబోధ్యగ్నిః | ౬ అవోచామ కవయే | ౭ అయమిహ | ౮ జనస్య గోపాః | ౯ త్వామగ్నీ |
౧౦ సఖాయః సమ్ | ౧౧ సల్ సమిత్ | ౧౨ త్వామగ్నీ | ౧౩ త్వాం చిత్రశ్రవస్తమ | ౧౪ ఏనా వో అగ్నిమ్ |
౧౫ విశ్వస్య దూతమ్ | ౧౬ స దుద్రవత్ | ౧౭ అగ్నీ వాజస్య | ౧౮ స ఇధానః | ౧౯ క్షపో రాజన్ |
౨౦ భద్రో నో అగ్నిః | ౨౧ భద్రా ఉత | ౨౨ యేనా సమత్స | ౨౩ అగ్నిన్తమ్ | ౨౪ సో అగ్నిః | ౨౫ ఉభే
సుశ్చన్త | ౨౬ అగ్నీ తమద్య | ౨౭ అధాహ్యగ్నీ | ౨౮ ఏభిర్నః | ౨౯ అగ్నిల్ హోతారమ్(౩అర్థాః) |
౩౦ అగ్నీ త్వన్నః (౩అర్థాః) | ఇతి పంచమోఽనువాకః |

అష్టకణ్డికాః షష్ఠేఽనువాకే | ౧ యేన ఋషయః | ౨ తం పత్నీభిః | ౩ ఆ వాచః | ౪ అయమగ్నిః |
౫ సం ప్రచ్యవధ్వమ్ | ౬ ఉద్బుధ్యస్య | ౭ యేన వహసి | ౮ అయస్తే | ఇతి షష్ఠోఽనువాకః |

సప్త కణ్డికాః సప్తమేఽనువాకే | ౧ తపశ్శ(౭అర్థాః) | ౨ లోకం పుణ | ౩ తా అస్య | ౪ ఇన్త్రం విశ్వాః |
౫ ప్రోధదశ్వః | ౬ ఆయాష్ట్యా(౬అర్థాః) | ౭ సహస్రస్య ప్రమాసీ | ఇతి సప్తమోఽనువాకః ॥ ఇతి
షోఢశోఽధ్యాయః ॥

॥ అథ సప్తదశోఽధ్యాయః ॥

నమస్తే షోఢశ, నమో హిరణ్యబాహవే పంచ, నమ ఉష్ణిషిణే, నమస్తక్షభ్యః, నమో జ్యేష్ఠాయ,
నమస్సుత్యాయ, నమః పార్యాయేతి పంచ పంచ, ద్రావే అన్ధసస్పత ఇత్యష్టాదశ | నమస్తే అష్టానువాకేషు
చతుఃషష్ఠిః ॥

షోఢశ కణ్డికాః ప్రథమేఽనువాకే | ౧ నమస్తే రుద్ర | ౨ యా తే రుద్ర | ౩ యామిషమ్ | ౪ శివేన

వచసా | ౫ అధ్యవోచత్ | ౬ అసౌ యస్తామ్యః | ౭ అసౌ యోఽవసర్పతి | ౮ నమోఽస్తు | ౯ ప్రముఖా
 ౧౦ విజ్యున్ధనుః | ౧౧ పరి తే | ౧౨ యా తే హేతిః | ౧౩ అవతత్య ధనుః | ౧౪ నమస్త ఆయుధాయ |
 ౧౫ మా నో మహాన్తమ్ | ౧౬ మా నస్తోకే | ఇతి ప్రథమోఽనువాకః |

పంచకణ్డికాః ద్వితీయేఽనువాకే | ౧ నమో హిరణ్యబాహవే | ౨ నమో బభ్రుశాయ | ౩ నమో
 రోహితాయ | ౪ నమః కృత్స్నాయతాయ | ౫ నమో వశతే | ఇతి ద్వితీయోఽనువాకః |

పంచకణ్డికాః తృతీయేఽనువాకే | ౧ నమ ఉష్ణిషిణే | ౨ నమో విస్పజద్భ్యః | ౩ నమః సభాభ్యః |
 ౪ నమో గణేభ్యః | ౫ నమస్సేనాభ్యః | ఇతి తృతీయోఽనువాకః ||

పంచకణ్డికాః చతుర్థేఽనువాకే | ౧ నమస్తక్షభ్యః | ౨ నమః శ్వభ్యః | ౩ నమః కపర్దినే | ౪ నమో
 హ్రస్వాయ | ౫ నమ ఆశవే | ఇతి చతుర్థోఽనువాకః

పంచకణ్డికాః పంచమేఽనువాకే | ౧ నమో జ్యేష్ఠాయ | ౨ నమః సోభ్యాయ | ౩ నమో వన్యాయ |
 ౪ నమో బిల్వినే | ౫ నమో ధృష్ణవే | ఇతి పంచమోఽనువాకః |

పంచకణ్డికాః షష్ఠేఽనువాకే | ౧ నమః సుత్యాయ | ౨ నమః కూప్యాయ | ౩ నమో వాత్యాయ |
 ౪ నమః శంఖవే | ౫ నమో వృక్షేభ్యః | ఇతి షష్ఠోఽనువాకః ||

పంచకణ్డికాః సప్తమేఽనువాకే | ౧ నమః ప్సార్యాయ | ౨ నమస్సికత్యాయ | ౩ నమో వ్రజ్యాయ |
 ౪ నమః శుక్యాయ | ౫ నమః పర్ణాయ (౩అర్థాః) | ఇతి సప్తమోఽనువాకః |

అష్టాదశకణ్డికాః అష్టమేఽనువాకే | ౧ ద్రావే అన్ధసః | ౨ ఇమా రుద్రాయ | ౩ యా తే రుద్ర |
 ౪ పరి ణో హేతిః | ౫ మీహ్నుష్టమ శివతమ | ౬ వికిరిద్ర విలోహిత | ౭ సహస్రాణి సహస్రశః |
 ౮ అసజ్ఞాతా సహస్రాణి | ౯ ఆస్మిన్మహతి | ౧౦ నీలగ్రీవాః శితికణ్ఠాః | ౧౧ నీలగ్రీవాః శితికణ్ఠాః |
 ౧౨ యే వృక్షేషు | ౧౩ యే భూతానామ్ | ౧౪ యే పథామ్ | ౧౫ యే తీర్థాని | ౧౬ యేఽన్నేషు |
 ౧౭ య ఏతావన్తశ్చ | ౧౮ నమోఽస్తు రుద్రేభ్యః (౧౨అర్థాః) | ఇతి అష్టమోఽనువాకః || ఇతి సప్తదశోఽధ్యాయః ||

॥ అథ అష్టాదశోఽధ్యాయః ॥

అశ్మన్నార్ణం పంచదశ, అగ్నిస్తిగ్మీన నవ, చక్షుషః ప్పితాష్ట, ఆశుఃశిశానః సప్తదశ, ఉదేనం పంచదశ,
 క్రమధ్యమగ్నినా చ, శుక్రజ్యోతిశ్చ సప్త, అశ్మన్నార్ణం సప్తానువాకేషు షళశీతిః ||

పంచదశకణ్డికాః ప్రథమేననువాకే | ౧ అశ్రున్నూర్జమ్ | ౨ ఇమా మే అగ్నీ | ౩ అర్బుదం చ |
 ౪ బుతవ స్థ | ౫ సముద్రస్య త్వా | ౬ హిమస్య త్వా | ౭ ఉప జ్యున్ | ౮ అపామిదమ్ | ౯ అగ్నీ పావక |
 ౧౦ స నః ప్వావక | ౧౧ పావకయా యః | ౧౨ నమస్తే (౩అర్ధః) | ౧౩ యే దేవాః | ౧౪ యే దేవాః
 | ౧౫ ప్రాణదా అపానదాః | ఇతి ప్రథమోననువాకః ||

నవ కణ్డికాః ద్వితీయేననువాకే | ౧ అగ్నిస్తిగ్మీన | ౨ య ఇమా | ౩ కిల్ స్వీత్ | ౪ విశ్వతశ్చక్షురుత |
 ౫ కిల్ స్విద్వనమ్ | ౬ యా తే | ౭ వాచస్పతిమ్ | ౮ విశ్వకర్మహ్నవిషా | ౯ విశ్వకర్మహ్నవిషా | ఇతి
 ద్వితీయోననువాకః ||

అష్టకణ్డికాః తృతీయేననువాకే | ౧ చక్షుషః పితా | ౨ విశ్వకర్మా విమనాః | ౩ యో నః పితా |
 ౪ త ఆయజన్త | ౫ పరో దివా | ౬ తమిద్గర్భమ్ | ౭ న తం విదాథ | ౮ విశ్వకర్మా హి | ఇతి
 తృతీయోననువాకః ||

సప్తదశకణ్డికాః చతుర్థేననువాకే | ౧ ఆశుః శిశానః | ౨ సజ్మన్తనీనానిమిషేణ | ౩ స ఇమహస్తిః |
 ౪ బృహస్పతే పరి | ౫ బలవిజ్ఞాయ స్థవిరః | ౬ గోత్రభిదజ్ఞోవిదమ్ | ౭ అభి గోత్రాణి | ౮ ఇన్త
 ఆసామ్ | ౯ ఇన్తస్య వృష్టః | ౧౦ ఉద్ధర్షయ మఘవన్ | ౧౧ అస్మాకమిన్తః | ౧౨ అమిషాశ్చిత్తమ్ |
 ౧౩ అవస్పష్టా పరా | ౧౪ ప్రేతా జయతా నరః | ౧౫ అసౌ యా | ౧౬ యత్ర బాణాః | ౧౭ మర్మాణి
 తే | ఇతి చతుర్థోననువాకః ||

పంచదశకణ్డికాః పంచమేననువాకే | ౧ ఉదేనముత్తరామ్ | ౨ ఇన్త్రేమమ్ | ౩ యస్య కుర్మః | ౪
 ఉదు త్వా | ౫ పంచ దిశః | ౬ సమిద్ధే అగ్నౌ | ౭ ధైవ్యాయ కర్మణే | ౮ వీతల్ హవిః | ౯
 సూర్యరశ్మిర్వారికేశః | ౧౦ విమాన ఏషః | ౧౧ ఉక్షా సముద్రః | ౧౨ ఇన్త్రం విశ్వాః | ౧౩ దేవహూర్యజ్ఞః
 | ౧౪ వాజస్య మా | ౧౫ ఉద్ద్రాభశ్చ | ఇతి పంచమోననువాకః |

పంచదశకణ్డికాః షష్ఠేననువాకే | ౧ క్రమధ్వమగ్నినా | ౨ ప్రాచీమను | ౩ పృథివ్యా అహమ్ | ౪
 స్వర్యన్తః | ౫ అగ్నీ ప్రేహి | ౬ నక్తోషాసా సమనసా | ౭ అగ్నీ సహస్రాక్ష | ౮ సువర్ణోనసి | ౯ ఆజుహ్వనః
 సుప్రతీకః | ౧౦ తాల్ సవితుః | ౧౧ విధేమ తే | ౧౨ ప్రేద్ధో అగ్నీ | ౧౩ అగ్నీ తమద్య | ౧౪ చిత్తిం
 జుహోమి | ౧౫ సప్త తే అగ్నీ | ఇతి షష్ఠోననువాకః |

సప్త కణ్డికాః సప్తమేఽనువాకే | ౧ శుక్రజ్యోతిశ్చ | ౨ ఈదృజ్చ | ౩ ఋతజిచ్ఛ | ౪ ఋతశ్చ
సత్యశ్చ | ౫ ఈదృక్షాస ఏతాదృక్షాసః | ౬ స్వతవాల్శ్చ | ౭ ఇన్త్రం దైవీ | ఇతి సప్తమోఽనువాకః || ఇతి
అష్టాదశోఽధ్యాయః ||

॥ అథ నవదశోఽధ్యాయః ॥

ఇమల్ స్తనన్ద్వాదశ, వాజశ్చతస్రః, సత్యం చ, ఊర్కృ, అశ్మా చ తిస్రః, ద్వితీయోఽగ్నిశ్చ,
అల్శుః పఞ్చ, ఏకా చతస్రః, వాజాయేతి చ | ఇమల్స్తనం నవానువాకేషు త్రయశ్చత్వారిల్శత్ |
దేవసవితరిమల్స్తనం త్రయశ్చత్వారిల్శత్ ||

ద్వాదశకణ్డికాః ప్రథమేఽనువాకే | ౧ ఇమల్ స్తనమ్ | ౨ ఘృతం మిమిక్షే | ౩ సముద్రాదూర్మిః |
౪ వయన్నామ | ౫ చత్వారి శృజ్గ | ౬ త్రిధా హితమ్ | ౭ ఏతా అర్షన్తి (౩అర్థాః) | ౮ సిన్ధోరివ ప్రాధ్వనే |
౯ అభి ప్రవన్త | ౧౦ కన్యాఇవ వహతుమ్ | ౧౧ అభ్యర్షత సుష్టుతిమ్ | ౧౨ ధామస్తే విశ్వమ్ | ఇతి
ప్రథమోఽనువాకః |

చతస్రః కణ్డికాః ద్వితీయేఽనువాకే | ౧ వాజశ్చ మే | ౨ ప్రాణశ్చ మే | ౩ ఓజశ్చ మే (౩అర్థాః) |
౪ జ్యైష్ఠ్యం చ మే | ఇతి ద్వితీయోఽనువాకః |

చతస్రః కణ్డికాః తృతీయేఽనువాకే | ౧ సత్యం చ మే (౩అర్థాః) | ౨ విత్తం చ మే (౩అర్థాః) | ౩
యన్తా చ మే | ౪ శం చ మే | ఇతి తృతీయోఽనువాకః |

చతస్రః కణ్డికాః చతుర్థేఽనువాకే | ౧ ఊర్కృ మే (౩అర్థాః) | ౨ ఋతం చ మే (౩అర్థాః) |
౩ రయిశ్చ మే (౩అర్థాః) | ౪ వ్రీహాయశ్చ మే (౩అర్థాః) | ఇతి చతుర్థోఽనువాకః |

తిస్రః కణ్డికాః పఞ్చమేఽనువాకే | ౧ అశ్మా చ మే (౩అర్థాః) | ౨ అగ్నిశ్చ మే (౩అర్థాః) | ౩ వసు
చ మే | ఇతి పఞ్చమోఽనువాకః |

తిస్రః కణ్డికాః షష్ఠేఽనువాకే | ౧ అగ్నిశ్చ మ ఇన్త్రశ్చ మే (౩అర్థాః) | ౨ మిత్రశ్చ మే (౩అర్థాః) |
౩ పృథివీ చ మే (౩అర్థాః) | ఇతి షష్ఠోఽనువాకః |

పఞ్చకణ్డికాః సప్తమేఽనువాకే | ౧ అల్శుశ్చ మే (౩అర్థాః) | ౨ ఆగ్రయణశ్చ మే (౩అర్థాః) |

౩ సుచశ్చ మే (౩అర్థాః) | ౪ అగ్నిశ్చ మే(౩అర్థాః) | ౫ వ్రతం చ మే | ఇతి సప్తమోఽనువాకః |

చతస్రః కణ్డికాః అష్టమేఽనువాకే | ౧ ఏకా చ మే (౩అర్థాః) | ౨ చతస్రశ్చ మే | ౩ త్ర్యవిశ్చ మే (౩అర్థాః) | ౪ పష్టవాట్ చ మే | ఇతి అష్టమోఽనువాకః |

చతస్రః కణ్డికాః నవమేఽనువాకే | ౧ వాజాయ స్వాహా (౩అర్థాః) | ౨ ఇయస్తే రాట్ | ౩ ఆయుర్యజ్ఞేన (౩అర్థాః) | ౪ స్తోమశ్చ | ఇతి నవమోఽనువాకః || ఇత్యేకోనవిల్కోఽధ్యాయః ||

|| అథ విల్కోఽధ్యాయః ||

వాజస్య ను సప్త, ఋతాషాట్ త్రయోదశ, అగ్నిః య్యునజ్మి సప్త, యదాకూతాన్నవ, వార్తహత్యాయ దశ | వాజస్య ను పఞ్చానువాకేషు షట్పత్వారిల్కోత్ | ప్రాణా-వాజ-హోతా-యజ్ఞా షట్పత్వారిల్కోత్ |

సప్త కణ్డికాః ప్రథమేఽనువాకే | ౧ వాజస్య ను | ౨ విశ్వే అద్య | ౩ వాజో నః సప్త | ౪ వాజో నో అద్య | ౫ వాజః పురస్తాత్ | ౬ సం మా సృజామి | ౭ పయః పృథివ్యామ్ | ఇతి ప్రథమోఽనువాకః |

త్రయోదశకణ్డికాః ద్వితీయేఽనువాకే | ౧ ఋతాషాళ్ళతధామా(౩అర్థాః) | ౨ సల్కహితో విశ్వసామా (౩అర్థాః) | ౩ సుషుమ్ణః సూర్యరశ్మిః(౩అర్థాః) | ౪ ఇషిరో విశ్వవ్యవాః(౩అర్థాః) | ౫ భుజ్యః సువర్ణః(౩అర్థాః) | ౬ ప్రజాపతిర్విశ్వకర్మా(౩అర్థాః) | ౭ స నో భువనస్య పతే | ౮ సముద్రోఽసి(౩అర్థాః) | ౯ యాస్తే అగ్ని | ౧౦ యా వో దేవాః | ౧౧ రుచన్నః | ౧౨ తత్త్వా యామి | ౧౩ స్వర్ణ ఘర్మః | ఇతి ద్వితీయోఽనువాకః |

సప్త కణ్డికాః తృతీయేఽనువాకే | ౧ అగ్నిః య్యునజ్మి | ౨ ఇమో తే | ౩ ఇన్దుర్దక్షః | ౪ దివో మూర్ధాసి | ౫ విశ్వస్య మూర్ధన్ | ౬ ఇష్టో యజ్ఞః | ౭ ఇష్టో అగ్నిః | ఇతి తృతీయోఽనువాకః |

నవ కణ్డికాః చతుర్థేఽనువాకే | ౧ యదాకూతాత్ | ౨ ఏతల్ సధస్థ | ౩ ఏతళ్ళానాథ | ౪ ఉద్బుద్ధ్యస్వాగ్నీ | ౫ యేన వహసి | ౬ ప్రస్తరేణ పరిధినా | ౭ యద్దత్తమ్ | ౮ యత్ర ధారాః | ౯ యే అగ్నయః | ఇతి చతుర్థోఽనువాకః |

దశ కణ్డికాః పఞ్చమేఽనువాకే | ౧ వార్తహత్యాయ శవసే | ౨ సహదానుం పురుహూత | ౩ వి న ఇన్ద్ర | ౪ మృగో న భీమః | ౫ వైశ్వానరో నః | ౬ పృష్టో దివి | ౭ అశ్యామ తమ్ | ౮ వయస్తే | ౯ ధామచ్ఛదగ్నిః | ౧౦ త్వః* య్యవిష్ట | ఇతి పఞ్చమోఽనువాకః | ఇతి విల్కోఽధ్యాయః ||

|| ఇతి ద్వితీయదశకమ్ ||

॥ అథ తృతీయదశకం ॥

॥ అధైకవిల్కశోఽధ్యాయః ॥

స్వాద్వీస్త్వైకాదశ, దేవా యజ్ఞం విల్కశతిః, సురావంతమేకోనవిల్కశతిః, ఉదీరతామేకవిల్కశతిః, సోమో రాజా పఞ్చ, సీనేన తన్త్రం షోఢశ, క్షత్రస్యనాభిశ్చతుర్దశ, ॥ స్వాద్వీన్త్వా సప్తానువాకేషు షళుత్తరశతం ॥

ఏకాదశ కణ్డికాః ప్రథమేఽనువాకే | ౧ స్వాద్వీన్త్వా | ౨ పరీతోఽషిఞ్చతా సుతం | ౩ వాయోః ప్సౌతః (౪అర్ధః) | ౪ పునాతి తే | ౫ బ్రహ్మక్షత్రం (౬అర్ధః) | ౬ నానా హి వాం | ౭ ఉపయామగృహీతోఽసి | ౮ తేజోఽసి | ౯ యా వ్యాప్సుం | ౧౦ యదాపివేష మాతరం | ౧౧ సంపుచః స్థ | ఇతి ప్రథమేఽనువాకే |

విల్కశతిః కణ్డికాః ద్వితీయేఽనువాకే | ౧ దేవా యజ్ఞమ్ | దీక్షాయై రూపం | ౩ ఆతిథ్యరూపం మాసరం | ౪ సోమస్య రూపం | ౫ ఆసన్దీ రూపం | ౬ వేద్యా వేదిః | ౭ హవిర్ధానఽయ్యత్ | ౮ పైషేభిః ప్రైషాన్ | ౯ పశుభిః ప్షశూన్ | ౧౦ ధానాః కృరంభః | ౧౧ ధానానాల్కరూపం | ౧౨ పయసో రూపం | ౧౩ ఆ శ్రావయేతి | ౧౪ అర్థ ఋచైరుక్కానాం | ౧౫ అశ్వీభ్యం ప్రాతఃసవనం | ౧౬ వాయుప్యైర్వాయవ్యాన్ | ౧౭ యజుర్భిరావ్యస్తే | ౧౮ ఇళాభిర్భుక్షాన్ | ౧౯ వ్రతేన దీక్షాం | ౨౦ ఏతావద్రూపం | ఇతి ద్వితీయోఽనువాకః |

ఏకోనవిల్కశతి కణ్డికాః తృతీయేఽనువాకే | ౧ సురావంతం బర్హిషదం | ౨ యస్తే రసః | ౩ యమశ్వినా నముచేః | ౪ యదత్ర రిప్తం | ౫ పితృభ్యః స్వధాయీభ్యః | ౬ అక్షన్పితరః | ౭ పునస్తు మా | ౮ పునస్తు మా | ౯ అగ్న ఆయుల్షి | ౧౦ పునస్తు మా దేవజనాః | ౧౧ పవిత్రేణ పునీహి | ౧౨ యత్రే పవిత్రం | ౧౩ పవమానః సో అద్య | ౧౪ ఉభాభ్యం దేవ సవితః | ౧౫ వైశ్వదేవీ పునతీ | ౧౬ యే సమానాః | ౧౭ యే సమానాః | ౧౮ ద్వే సృతీ | ౧౯ ఇదల్ హవిః | ఇతి తృతీయోఽనువాకః |

ఏకవిల్కశతిః కణ్డికాః చతుర్థేఽనువాకే | ౧ ఉదీరతామవరే | ౨ త్వల్ సోమ | ౩ త్వయా హి నః | ౪ త్వల్ సోమ | ౫ బర్హిషదః ప్పితరః | ౬ ఉపహూతాః ప్పితరః | ౭ ఆహం పిత్రాన్ | ౮ అగ్నిష్వాత్తాః ప్పితరః | ౯ ఆ యన్తు నః | ౧౦ యే అగ్నిష్వాత్తాః | ౧౧ అగ్నిష్వాత్తాన్పతుమతః | ౧౨ ఆచ్యా జాను | ౧౩ ఆసీనాసో అరుణీనాం | ౧౪ యమగ్నీ | ౧౫ యో అగ్నిః | ౧౬ త్వమగ్న ఉళితః | ౧౭ ఇదం పితృభ్యః | ౧౮ యే చేహ | ౧౯ అధా యథా | ౨౦ ఉశన్తస్త్వా | ౨౧ అపాం ఫేనేన | ఇతి చతుర్థోనువాకః |

పఞ్చ కణ్డికాః పఞ్చమేఽనువాకే | ౧ సోమో రాజా | ౨ అద్భ్యః క్షీరం (౬అర్థాః) | ౩ రేతో మూత్రం (౩అర్థాః) | ౪ దృష్ట్వా రూపే (౩అర్థాః) | ౫ వేదేన రూపే (౪అర్థాః) | ఇతి పఞ్చమోఽనువాకః |

షోఢశ కణ్డికాః షష్ఠేఽనువాకే | ౧ సీసేన తన్త్రం | ౨ తదస్య రూపం | ౩ తదశ్వినా భిషజా | ౪ సరస్వతీ మనసా | ౫ పయసా శుక్రం | ౬ ఇన్త్యః సుత్రామా | ౭ ఆన్తాణి స్థాలీః | ౮ కుంభో వనిష్ఠః | ౯ ముఖల్ సదస్య | ౧౦ అశ్వీభ్యాం చక్షుః | ౧౧ అవిర్న మేషః | ౧౨ ఇన్తస్య రూపం | ౧౩ ఆత్మన్నవస్థే | ౧౪ అఙ్గాన్యాత్మన్ | ౧౫ సరస్వతీ యోన్యాం | ౧౬ తేజః పశూనాం | ఇతి షష్ఠోఽనువాకః |

చతుర్దశ కణ్డికాః సప్తమేఽనువాకే | ౧ క్షత్తస్య నాభిః (౬అర్థాః) | ౨ అశ్వినోర్భైషజ్యేన | ౩ కోఽసి | ౪ శిరో మే శ్రీః | ౫ జిహ్వో మే | ౬ బాహూ మే | ౭ పుష్టిర్మే రాష్ట్రం | ౮ నాభిర్మే చిత్తం | ౯ జఙ్ఘాభ్యాం పద్భ్యాం | ౧౦ ప్రత్యజ్ఞేషు | ౧౧ త్రయా దేవాః (౩అర్థాః) | ౧౨ ప్రథమా ద్వితీయైః | ౧౩ సామాన్యగ్నిః | ౧౪ లోమాని ప్రయతిః | ఇతి సప్తమోఽనువాకః | ఇతి ఏకవిల్ శోఽధ్యాయః |

॥ అథ ద్వావిల్ శోఽధ్యాయః ॥

యద్దేవా అష్ట, అభ్యాదధామీతి చ, యో భూతానాం చతస్రః, సమిద్ధ ఇన్త్ర ఏకాదశ, ఆ యాత్పష్ట, సమిద్ధో అగ్నిర్ద్వాదశ, అశ్వినా హవిస్త్రయాదశ, అశ్వినా తేజసైకాదశ ॥ యద్దేవా అష్టానువాకేషు పఞ్చసప్తతిః ॥

అష్ట కణ్డికాః ప్రథమేఽనువాకే | ౧ యద్దేవాః | ౨ యది దివా | ౩ యది జాగ్రత్ | ౪ యద్దామే (౯అర్థాః) | ౫ ద్రుపదాదివ ముముచానః | ౬ ఉద్వయం | ౭ అపో అద్య (౩ అర్థాః) | ౮ సమావవర్తి పృథివీ (౩ అర్థాః) | ఇతి ప్రథమోఽనువాకః |

అష్ట కణ్డికాః ద్వితీయేఽనువాకే | ౧ అభ్యా దధామి | ౨ యత్ర బ్రహ్మ | ౩ యత్రేన్త్రః | ౪ అల్ శునా తే | ౫ సిన్చన్తి పరి | ౬ ధానావన్తం కరమ్భిణం | ౭ బృహదిన్త్రాయ | ౮ అధ్వర్యో అద్రిభిః | ఇతి ద్వితీయోఽనువాకః ॥

చతస్రః కణ్డికాస్త్రతీయేఽనువాకే | ౧ యో భూతానాం | ౨ ఉపయామగృహీతోస్యశ్వీభ్యాం త్వా | ౩ వ్రాణవా మే | ౪ అశ్వినకృతస్య తే | ఇతి త్రతీయోఽనువాకః ॥

ఏకాదశ కణ్డికాశ్చతుర్థేఽనువాకే | ౧ సమిద్ధో ఇన్ద్రః | ౨ నరాశల్సః ప్రతి | ౩ ఈళితో దేవైః |
 ౪ జుషాణో బర్హిః | ౫ ఇన్ద్రన్దరః | ౬ ఉషాసానక్తా బృహతీ | ౭ దైవ్యా మిమానా | ౮ తిస్రో దేవీః |
 ౯ త్వష్టా దధత్ | ౧౦ వనస్పతిరవస్పష్టః | ౧౧ స్తోకనామిన్దం | ఇతి చతుర్థేఽనువాకః |

అష్ట కణ్డికాః పంచమేఽనువాకే | ౧ ఆ యాతు | ౨ ఆ న ఇన్ద్రో దూరాత్ | ౩ ఆ న ఇన్ద్రో హరిభిః |
 ౪ త్రాతారమిన్దం | ౫ ఇన్ద్రః సుత్రామా | ౬ తస్య వయం | ౭ ఆ మన్తైః | ౮ ఏవేదిన్దం | ఇతి
 పంచమేఽనువాకః |

ద్వాదశ కణ్డికాః షష్ఠేఽనువాకే | ౧ సమిద్ధో అగ్నిః | ౨ తనూపా భిషజా | ౩ ఇన్ద్రాయేన్దం |
 ౪ ఆజుహ్వనా సరస్వతీ | ౫ అశ్వినా నముచేః | ౬ కవచ్ఛ్యో న | ౭ ఉషాసానక్తమశ్వినా | ౮ పాతన్నో
 అశ్వినా | ౯ తిస్రస్త్రీధా | ౧౦ అశ్వినా భేషజం | ౧౧ ఋతుభేన్ద్రః | ౧౨ గోభిర్న | ఇతి షష్ఠేఽనువాకః |

త్రయోదశ కణ్డికాః సప్తమేఽనువాకే | ౧ అశ్వినా హవిః | ౨ యమశ్వినా | ౩ తమిన్దం | ౪ య
 ఇన్ద్ర ఇన్ద్రీయం | ౫ సవితా వరుణః | ౬ వరుణః క్షత్రం | ౭ అశ్వినా గోభిః | ౮ తా నాసత్యా | ౯ తా
 భిషజా | ౧౦ యువల్ సురామం | ౧౧ పుత్రమివ పితరో | ౧౨ యస్మిన్నశ్వాసః | ౧౩ అహవ్యగ్నీ | ఇతి
 సప్తమేఽనువాకః ||

ఏకాదశ కణ్డికాః అష్టమేఽనువాకే | ౧ అశ్వినా తేజసా | ౨ గోమదూషణాసత్యా | ౩ నయత్పరః |
 ౪ తా న ఆవోహ్సం | ౫ పావకా నః | ౬ చోదయిత్రీ సూన్వతానాం | ౭ మహో అర్ఘః | ౮ ఇన్ద్రా యాహి
 చిత్రభానో | ౯ ఇన్ద్రా యాహి ధియేషితః | ౧౦ ఇన్ద్రా యాహి తూతూజానః | ౧౧ అశ్వినా పిబతాం |
 ఇత్యష్టమేఽనువాకః || ఇతి ద్వావిల్శోఽధ్యాయః ||

॥ అథ త్రయోవిల్శోఽధ్యాయః ॥

ఇమమ్మీ వరుణ ద్వాదశ, సమిద్ధో అగ్నిరేకాదశ, వసన్తీన షట్, హోతా యక్షద్వాదశ, హోతా
 యక్షదశ్వినో చాగస్య పంచ, దేవమ్బర్హిశ్చతుర్దశ || ఇమమ్మీ షళనువాకేషు షష్టిః || కృష్ణ ఇమమ్మీ షష్టిః ||

ద్వాదశ కణ్డికాః ప్రథమేఽనువాకే | ౧ ఇమమ్మీ | ౨ తత్త్వా యామి | ౩ త్వన్నో అగ్నీ | ౪ స త్వన్నో
 అగ్నీ | ౫ మహీమూషు మాతరం | ౬ సుత్రామాణం పృథివీమ్ | ౭ సునావమారుహీయమ్ | ౮ ఆ నో

మిత్రావరుణా | ౯ ప్ర బాహవా | ౧౦ శన్నో భవన్తు | ౧౧ తే నో అర్వన్తః | ౧౨ వాజీవాజీవత | ఇతి ప్రథమోఽనువాకః |

ఏకాదశ కణ్డికాః ద్వితీయోఽనువాకే | ౧ సమిద్ధో అగ్నిః | ౨ తనూనపాచ్ఛుచివ్రతః | ౩ ఇళాభిరగ్నిః | ౪ సుబర్హిరగ్నిః | ౫ దురో దేవీః | ౬ ఉషే యప్వీ | ౭ దైవ్యా హోతారా | ౮ తిస్ర ఇళా | ౯ త్వష్టా తురీపః | ౧౦ శమితా నః | ౧౧ స్వాహా యజ్ఞం | ఇతి ద్వితీయోఽనువాకః |

షట్ కణ్డికాస్తృతీయోఽనువాకే | ౧ వసన్తేన ఋతునా | ౨ గ్రీష్మేణ ఋతునా | ౩ వర్షాభిర్ ఋతునా | ౪ శారదేన ఋతునా | ౫ హేమన్తేన ఋతునా | ౬ శైశిరేణ ఋతునా | ఇతి తృతీయోఽనువాకః |

ద్వాదశ కణ్డికాశ్చతుర్థోఽనువాకే | ౧ హోతా యక్షత్సమిధాగ్నిమ్ | ౨ హోతా యక్షత్తనూనపాత్స రస్వతీం | ౩ హోతా యక్షన్నరాశల్సమ్ | ౪ హోతా యక్షదిశేళితః | ౫ హోతా యక్షద్భర్హిరూర్ణమృదాః | ౬ హోతా యక్షద్దురో దిశః | ౭ హోతా యక్షత్సవేశసోషే | ౮ హోతా యక్షద్దైవ్యా హోతారా | ౯ హోతా యక్షత్తిస్రో దేవీః | ౧౦ హోతా యక్షత్సరేతసమృషభం | ౧౧ హోతా యక్షద్వనస్సృతిమ్ | ౧౨ హోతా యక్షద్గ్నిల్ స్వాహా | ఇతి చతుర్థోఽనువాకః |

పఞ్చ కణ్డికాః పఞ్చమోఽనువాకే | ౧ హోతా యక్షదశ్వినౌ చ్చాగస్య (౩అర్థాః) | ౨ హోతా యక్షదశ్వినౌ సరస్వతీమ్ (౩అర్థాః) | ౩ హోతా యక్షదశ్వినౌ చ్చాగస్య హవిషః (౯అర్థాః) | ౪ హోతా యక్షద్వనస్సృతిమభి (౬అర్థాః) | ౫ హోతా యక్షద్గ్నిల్ స్వష్టకృత్ (౫అర్థాః) | ఇతి పఞ్చమోఽనువాకః |

చతుర్థశ కణ్డికాః షష్ఠోఽనువాకే | ౧ దేవమృత్విః సరస్వతీం | ౨ దేవీర్దావో అశ్వినా | ౩ దేవీ ఉషాసా అశ్వినా | ౪ దేవీ జోష్ఠీ సరస్వతి | ౫ దేవీ ఊర్జాహూతీ | ౬ దేవా దేవానాం భిషజా | ౭ దేవీస్తీస్రః | ౮ దేవ ఇన్ద్రః | ౯ దేవో దేషైర్వనస్సృతిః | ౧౦ దేవమృత్విర్వారితీనాం | ౧౧ దేవో అగ్నిః (౩అర్థాః) | ౧౨ అగ్నిమద్య | ౧౩ సూపస్థా అద్య | ౧౪ త్వామద్య ఋషే | ఇతి షష్ఠోఽనువాకః || ఇతి త్రయోవిల్శోఽధ్యాయః ||

॥ అథ చతుర్విల్శోఽధ్యాయః ॥

తేజోఽసి పఞ్చ, అగ్నయ ఏకా, హిజ్కారాయ షట్, తత్సవితుర్దశ, అజీజనోప్యేకా, విభూర్ద్యే, కాయ చతస్రః, ఆబ్రహ్మన్సిన్ద్రస్రః, ప్రణాయేకా, ప్రాచ్య ఏకా, అద్య ఏకా, వాతాయేకా, అగ్నయ ఏకా,

నక్షత్రేభ్యో ద్వే, మూలేభ్య ఏకా, పృథివ్యా ఏకా, అసవే ద్వే, మధవ ఏకా, వాజాయైకా, ఆయుర్యజ్ఞేసైకా,
ఏకస్మా ఇత్యేకైకా ॥ తేజోఽసి ఏకవిల్కత్యనువాకేషు సప్తచత్వారిల్కత్ ॥ ఏష తే,తేజోఽసి చ
సప్తచత్వారిల్కత్ ॥

పఞ్చ కణ్డికాః ప్రథమేఽనువాకే । ౧ తేజోఽసి । ౨ ఇమామగృభ్ణన్ । ౩ అభిధా అసి । ౪ ప్రజాపతయే
బ్రహ్మన్ (౩అర్థాః) । ౫ యో అర్వంతం । ఇతి ప్రథమోఽనువాకః ।

ఏకా కణ్డికా ద్వితీయేఽనువాకే । ౧ అగ్నయే స్వాహా । ఇత్యేకా కణ్డికా ద్వితీయోఽనువాకః ।

షట్ కణ్డికాస్తృతీయేఽనువాకే । ౧ హిజ్కారాయ స్వాహా । ౨ నివిష్టాయ స్వాహా । ౩ కూజతే
స్వాహా । ౪ యతీ స్వాహా । ౫ జవాయ స్వాహా । ౬ ఈక్షమాణాయ స్వాహా । ఇతి తృతీయోఽనువాకః ।

దశ కణ్డికాశ్చతుర్థేఽనువాకే । ౧ తత్సవితుః । ౨ హిరణ్యపాణిమూతయే । ౩ దేవస్య చేతతః ।
౪ సుష్టుతిల్ సుమతీవృధః । ౫ రాతిల్ సత్పుతిం । ౬ దేవస్య సవితుః । ౭ అగ్నిల్ స్తోమేన । ౮ స
హవ్యవాట్ । ౯ తస్త్వా ఘృతస్నో । ౧౦ అగ్నిన్దతం । ఇతి చతుర్థోఽనువాకః ।

ఏకా కణ్డికా పఞ్చమేఽనువాకే । ౧ అజీజనో హి । ఇతి పఞ్చమోఽనువాకః ।

ద్వే కణ్డికే షష్ఠేఽనువాకే । ౧ విభూర్మాత్రా । ౨ దేవా ఆశాపాలాః । ఇతి షష్ఠోఽనువాకః ॥

చతస్రః కణ్డికాః సప్తమేఽనువాకే । ౧ కాయ స్వాహా । ౨ అదిత్యై స్వాహా । ౩ పూష్టే స్వాహా
(౩అర్థాః) । ౪ విశ్వో దేవస్య । ఇతి సప్తమోఽనువాకః ।

తిస్రః కణ్డికాః అష్టమేఽనువాకే । ౧ ఆ బ్రాహ్మన్ । ౨ దోగ్ధీ ధేనుః । ౩ నికామేనికామే నః । ఇతి
అష్టమోఽనువాకః ।

ఏకా కణ్డికా నవమేఽనువాకే । ౧ ప్రాణాయ స్వాహా । ఇతి నవమోఽనువాకః ।

ఏకా కణ్డికా దశమేఽనువాకే । ౧ ప్రచ్యై దిశే స్వాహా (౩అర్థాః) । ఇతి దశమోఽనువాకః ।

ఏకా కణ్డికా ఏకాదశేఽనువాకే । ౧ అద్భ్యః స్వాహా । ఇతి ఏకాదశోఽనువాకః ।

ఏకా కణ్డికా ద్వాదశేఽనువాకే । ౧ వాతాయ స్వాహా (౩అర్థాః) । ఇతి ద్వాదశోఽనువాకః ।

ఏకా కణ్డికా త్రయోదశేఽనువాకే । ౧ అగ్నయే స్వాహా । ఇతి త్రయోదశోఽనువాకః ।

ద్వే కణ్డికే చతుర్దశేఽనువాకే । ౧ నక్షత్రేభ్యః స్వాహా । ౨ చన్త్రాయ స్వాహా । ఇతి చతుర్దశోఽనువాకః ।
 ఏకా కణ్డికా పంచదశేఽనువాకే । ౧ మూలేభ్యః స్వాహా । ఇతి పంచదశోఽనువాకః ।
 ఏకా కణ్డికా షోఢశేఽనువాకే । ౧ పృథివ్యై స్వాహా । ఇతి షోఢశోఽనువాకః ।
 ద్వే కణ్డికే సప్తదశేఽనువాకే । ౧ అసవే స్వాహా । ౨ శూషాయ స్వాహా । ఇతి సప్తదశోఽనువాకః ।
 ఏకా కణ్డికాఽష్టదశేఽనువాకే । ౧ మధవే స్వాహా (౩అర్థాః) । ఇతి అష్టదశోఽనువాకః ।
 ఏకా కణ్డికా నవదశేఽనువాకే । ౧ వాజాయ స్వాహా (౩అర్థాః) । ఇతి నవదశోఽనువాకః ।
 ఏకా కణ్డికా వింశత్యనువాకే । ౧ ఆయుర్యజ్ఞేన కల్పతాం (౪అర్థాః) । ఇతి వింశత్యనువాకః ।
 ఏకా కణ్డికా ఏక వింశత్యనువాకే । ౧ ఏకస్మై స్వాహా । ఇతి ఏకవింశత్యనువాకః ॥ ఇతి
 చతుర్వింశోఽధ్యాయః ॥

॥ అథ పంచవింశోఽధ్యాయః ॥

హిరణ్యగర్భో ద్వే, యః ప్రణతశ్చ, యుజ్ఞన్తి నవ, వాయుష్వాషట్, ప్రాణాయ తిస్రః, ఉత్సక్యా
 ద్వాదశ, గాయత్రీ షట్, కస్త్యా చ, కస్విదష్ట, కా స్విత్రయోదశ, హిరణ్యగర్భో దశానువాకేషు సప్తషష్టిః॥

ద్వే కణ్డికే ప్రథమేఽనువాకే । ౧ హిరణ్యగర్భః సం । ౨ ఉపయామగృహీతోఽసి ప్రజాపతయే
 త్వా (౩అర్థాః) । ఇతి ప్రథమోఽనువాకః ।

ద్వే కణ్డికే ద్వితీయేఽనువాకే । ౧ యః ప్రాణతః । ౨ ఉపయామగృహీతోఽసి ప్రజాపతయే త్వా
 (౩అర్థాః) । ఇతి ద్వితీయోఽనువాకః ।

నవ కణ్డికాః తృతీయేఽనువాకే । ౧ యుజ్ఞన్తి బ్రథ్నం । ౨ యుజ్ఞన్త్యస్య కామ్యా । ౩ యద్వాతః ।
 ౪ వసవస్త్వా । ౫ భూర్భువః స్వః । ౬ కస్విత । ౭ సూర్య ఏకాకీ । ౮ కా స్విత । ౯ ద్యౌరాసీత్ । ఇతి
 తృతీయోఽనువాకః ।

షట్ కణ్డికాశ్చతుర్థేఽనువాకే । ౧ వాయుష్వాషట్ । ౨ ఏష స్వః । ౩ సల్శితో రశ్మినా । ౪ స్వయం
 వాజిన్ । ౫ న వా ఉ ఏతత్ । ౬ అగ్నిః పృశుః (౬అర్థాః) । ఇతి చతుర్థోఽనువాకః ।

తిస్రః కణ్డికాః పంచమేఽనువాకే । ౧ ప్రాణాయ స్వాహా (౩అర్థాః) । ౨ గణానాన్త్వా । ౩ ఆహమజాని

గర్భధమ్ । ఇతి పఞ్చమోఽనువాకః ॥

ద్వాదశ కణ్డికాః షష్ఠీఽనువాకే । ౧ ఉత్సక్త్యా అవ । ౨ యకాఽసకౌ । ౩ యకోఽసకౌ । ౪ మాతా
చ । ౫ మాతా చ । ౬ ఊర్ధ్వామేనాం । ౭ ఊర్ధ్వమేనం । ౮ యదస్యాః । ౯ యద్దేవాసః । ౧౦ యద్ధరిణః ।
౧౧ యద్ధరిణః । ౧౨ దధిక్రావ్ణో అకారిషం । ఇతి షష్ఠీఽనువాకః ।

షట్ కణ్డికాః సప్తమీఽనువాకే । ౧ గాయత్రీ త్రిషుప్ । ౨ ద్విపదా యాః । ౩ మహానామ్నో
రేవత్యః । ౪ నార్యస్తే । ౫ రజతా హరిణీః । ౬ కువిదజ్గ । ఇతి సప్తమోఽనువాకః ।

షట్ కణ్డికాః అష్టమీఽనువాకే । ౧ కస్త్యా చ్యుతి । ౨ ఋతవస్తే । ౩ అర్థమాసాః పరూల్షి ।
౪ దైవ్యా అధ్వర్యవః । ౫ ద్యౌస్తే పృథివీ । ౬ శస్తే పరేభ్యః । ఇత్యష్టమోఽనువాకః ॥

అష్ట కణ్డికాః నవమీఽనువాకే । ౧ కస్వీత్ । ౨ సూర్య ఏకాకీ । ౩ కిల్స్వీత్ । ౪ బ్రహ్మ సూర్యసమమ్ ।
౫ పుచ్ఛామి త్వా । ౬ అపి తేషు । ౭ కేష్వంతః । ౮ పఞ్చస్వంతః । ఇతి నవమోఽనువాకః ।

త్రయోదశ కణ్డికాః దశమీఽనువాకే । ౧ కా స్వీత్ । ౨ ద్యౌరాసీత్ । ౩ కా ఈమరే । ౪ అజారే ।
౫ కత్యస్య విష్టాః । ౬ షళస్య విష్టాః । ౭ కో అస్య । ౮ వేదాహమస్య । ౯ పుచ్ఛామి త్వా । ౧౦ ఇయం
వేదిః । ౧౧ సుభూః స్వయంభూః । ౧౨ హోతా యక్షత్తృజాపతిమ్ । ౧౩ ప్రజాపతే న ॥ ఇతి దశమోఽనువాకః
॥ ఇతి పఞ్చవింశోఽధ్యాయః ॥

॥ అథ షడ్వింశోఽధ్యాయః ॥

అశ్వస్తాపరో నవ, కృష్ణగ్రీవాః పఞ్చ, ధూమ్రాన్వసన్తాయ పఞ్చ, అగ్నయేఽనీకవతే పఞ్చ,
సముద్రాయ శిశుమారాన్పఞ్చ, భూమ్యా ఆఖూన్పఞ్చ, మయుః ప్రాజాపత్యః పఞ్చ, ఏణ్యహ్నాః పఞ్చ,
అశ్వస్తాపరోఽష్టానువాకేషు చతుశ్శత్రావింశత్ ॥

నవ కణ్డికాః ప్రథమీఽనువాకే । ౧ అశ్వస్తాపరః । ౨ ఆశ్వినా అధోరామౌ । ౩ త్వాష్ట్రే లోమశసక్థా ।
౪ శితిరన్తోఽన్యతఃశితిరన్తః । ౫ శుద్ధవాలః సర్వశుద్ధవాలః । ౬ అవలిప్తా రౌద్రాః । ౭ ఫల్గూర్లోహితోర్ణి ।
౮ కృష్ణగ్రీవః శితికక్షః । ౯ శిల్పా వైశ్వదేవ్యః । ఇతి ప్రథమోఽనువాకః ।

పఞ్చ కణ్డికాః ద్వితీయేననువాకే | ౧ కృష్ణగ్రీవా ఆగ్నీయాః | ౨ ఉన్నత ఋషభః | ౩ ఏతా
ఐన్ద్రాగ్నాః | ౪ కృష్ణగ్రీవా ఆగ్నీయాః (శ్వేతా వాయవ్యాః) | ౫ కృష్ణా భౌమాః | ఇతి ద్వితీయాననువాకః |

పఞ్చ కణ్డికాస్తృతీయేననువాకే | ౧ ధూమ్రస్వస్వంతాయ | ౨ త్ర్యవయో గాయత్త్ర్యై | ౩ వష్టవాహో
విరాజే | ౪ కృష్ణగ్రీవా ఆగ్నీయాః (ఉపధ్వస్తాః) | ౫ ఉక్తాః సఞ్చరాః | ఇతి తృతీయాననువాకః |

పఞ్చ కణ్డికాశ్చతుర్థేననువాకే | ౧ అగ్నయేనీకవతే | ౨ ఉక్తాః సఞ్చరాః | ౩ ధూమ్ర బభ్రునీకాశాః |
౪ ఉక్తాః సఞ్చరాః | ౫ వస్వంతాయ కపిఞ్జలాన్ | ఇతి చతుర్థోననువాకః |

పఞ్చ కణ్డికాః పఞ్చమేననువాకే | ౧ సముద్రాయ శిశుమారాన్ | ౨ సోమాయ హల్సాన్ |
౩ అగ్నయే కుటరూన్ | ౪ సోమాయ లబాన్ | ౫ అహ్ని పారావతాన్ | ఇతి పఞ్చమోననువాకః |

పఞ్చ కణ్డికాః షష్ఠేననువాకే | ౧ భూమ్యా ఆఖూన్ | ౨ వసుభ్య ఋశ్యాన్ | ౩ ఈశానాయ
పరస్వతః | ౪ ప్రాజాపతయే పురుషాన్ | ౫ ప్రాజాపతయే చ | ఇతి షష్ఠోననువాకః ||

పఞ్చ కణ్డికాః సప్తమేననువాకే | ౧ మయః ప్రాజాపత్యః | ౨ సోమాయ కులుఙ్గః | ౩ సౌరీ
బలాకా | ౪ సుపర్ణః పార్శ్వస్యః | ౫ పురుషమృగశ్చస్త్రమసః | ఇతి సప్తమోననువాకః |

పఞ్చ కణ్డికా అష్టమేననువాకే | ౧ ఏణ్యహ్నః | ౨ అన్యవాపోర్థమాసానాం | ౩ వర్షాహూర్
ఋతునాం | ౪ శ్విత్ర ఆదిత్యానాం | ౫ ఖడ్గో వైశ్వదేవః | ఇతి అష్టమోననువాకః || ఇతి షడ్వింశోఽధ్యాయః ||

॥ అథ సప్తవింశోఽధ్యాయః ॥

శాదం దద్భిర్ద్యే, వాతం ప్రాణీన ద్యే, మశకాస్మేశ్చైర్ద్యే, అగ్నీః పక్షతిరేకా, ఇన్ద్రాగ్నోః పక్షతిరేకా,
మరుతాల్సన్ధాః ఏకా, పూషణం వనిష్ఠునైకా, ఇన్ద్రస్య క్రోఠో ద్యే, విధృతిమేకా, హిరణ్యగర్భశ్చతస్రః, ఆ
నో దశ, మా నోఽష్ట, యదశ్శస్య సప్త, యదశ్వాయైకా, ఇమానుకం ద్యే, శాదస్తద్భ్యః పఞ్చదశానువాకీషు వఞ్చచత్వారిల్శతీ

ద్యే కణ్డికే ప్రథమేననువాకే | ౧ శాదస్తద్భ్యః | ౨ ఆదిత్యాన్ శ్మశ్చుభిః | ఇతి ప్రథమోననువాకః |
ద్యే కణ్డికే ద్వితీయేననువాకే | ౧ వాతం ప్రాణీన | ౨ కర్ణాభ్యాల్ శ్రోత్రం | ఇతి ద్వితీయాననువాకః |
ద్యే కణ్డికే తృతీయేననువాకే | ౧ మశకాస్మేశ్చైః | ౨ జవఞ్జజ్ఞాభ్యాం | ఇతి తృతీయాననువాకః |
ఏకా కణ్డికా చతుర్థేననువాకే | ౧ అగ్నీః పక్షతిః | ఇతి చతుర్థోననువాకః |

ఏకా కణ్డికా పఞ్చమేఽనువాకే | ౧ ఇన్త్రాగ్నోః పక్షతిః | ఇతి పఞ్చమోఽనువాకః |

ఏకా కణ్డికా షష్ఠేఽనువాకే | ౧ మరుతాల్ స్కన్ధాః | ఇతి షష్ఠోఽనువాకః |

ఏకా కణ్డికా సప్తమేఽనువాకే | ౧ పూషణః వ్యనిష్ఠునా | ఇతి సప్తమోఽనువాకః |

ద్వీ కణ్డికే అష్టమేఽనువాకే | ౧ ఇన్త్రస్య క్రోశః | ౨ నభ ఉదర్యేణ | ఇతి అష్టమోఽనువాకః |

ఏకా కణ్డికా నవమేఽనువాకే | ౧ విధృతిన్నాభ్యా | ఇతి నవమోఽనువాకః |

చతస్రః కణ్డికాః దశమేఽనువాకే | ౧ హిరణ్యగర్భః సమ్ | ౨ యః ప్రాణతః | ౩ యస్యేమే హిమవన్తః | ౪ య ఆత్మదాః | ఇతి దశమోఽనువాకః |

దశ కణ్డికాః ఏకాదశేఽనువాకే | ౧ ఆ నో భద్రాః | ౨ దేవానాం భద్రాః | ౩ తాన్పూర్వయా | ౪ తన్నో వాతః | ౫ తమీశానం | ౬ స్వస్తి న ఇన్త్రః | ౭ పుషదశ్వా మరుతః | ౮ భద్రం కర్ణేభిః | ౯ శతమిన్ను | ౧౦ అదితిర్ద్యౌః | ఇత్యేకాదశోఽనువాకః |

అష్టకణ్డికాః ద్వాదశేఽనువాకే | ౧ మా నో మిత్రః | ౨ యన్నిర్ణజా | ౩ ఏష చ్చాగః | ౪ యద్ధవిష్టమ్ | ౫ హోతాధ్వర్యుః | ౬ యూపప్రస్కా ఉత | ౭ ఉప ప్రాగాత్ | ౮ యద్వాజినః | ఇతి ద్వాదశోఽనువాకః |

సప్త కణ్డికాః త్రయోదశేఽనువాకే | ౧ యదశ్వస్య | ౨ యదూవధ్యం | ౩ యత్తే గాత్రాత్ | ౪ యే వాజినం | ౫ యన్నిర్ణజా | ౬ మా త్వాగ్నిః | ౭ నిక్రమణం నిషదనం | ఇతి త్రయోదశోఽనువాకః |

ఏకా కణ్డికా చతుర్దశేఽనువాకే | ౧ యదశ్వాయ | ఇతి చతుర్దశోఽనువాకః |

ద్వీ కణ్డికే పఞ్చదశేఽనువాకే | ౧ ఇమా ను కమ్ (౩అర్థాః) | ౨ అగ్నే త్వమ్ (౩అర్థాః) | ఇతి పఞ్చదశోఽనువాకః || ఇతి సప్తవిల్శోఽధ్యాయః ||

॥ అథ అష్టావిల్శోఽధ్యాయః |

అగ్నిశ్చ తిస్రః, బృహస్పత ఏకా, ఇన్త్ర గోమన్నేకా, ఋతావానమేకా, వైశ్వానరమేకా, వైశ్వానర ఏకా, వైశ్వానరస్యైకా, మరుత్వాః ఇన్త్రైకా, మహాః ఇన్త్ర ఏకా, అగ్నిర్ ఋషిరేకా, అనువీరైరేకా, ఆ న ఏకా, అగ్నిశ్చ ద్వాదశానువాకేషు చతుర్దశ |

తిస్రః కణ్డికాః ప్రథమేఽనువాకే | ౧ అగ్నిశ్చ | ౨ సకామాః అధ్వనః | ౩ బ్రహ్మరాజన్యాభ్యాల్

శూద్రాయ | ఇతి ప్రథమోఽనువాకః |

- ఏకా కణ్డికా ద్వితీయేఽనువాకే | ౧ బృహస్పతే అతి (౩అర్థాః) | ఇతి ద్వితీయోఽనువాకః |
- ఏకా కణ్డికా తృతీయేఽనువాకే | ౧ ఇన్ద్ర గోమన్ (౩అర్థాః) | ఇతి తృతీయోఽనువాకః |
- ఏకా కణ్డికా చతుర్థేఽనువాకే | ౧ ఋతావానం వైశ్వానరం (౩అర్థాః) | ఇతి చతుర్థోఽనువాకః |
- ఏకా కణ్డికా పంచమేఽనువాకే | ౧ వైశ్వానరం హవామహే (౩అర్థాః) | ఇతి పంచమోఽనువాకః |
- ఏకా కణ్డికా షష్ఠేఽనువాకే | ౧ వైశ్వానరో నః (౩అర్థాః) | ఇతి షష్ఠోఽనువాకః |
- ఏకా కణ్డికా సప్తమేఽనువాకే | ౧ వైశ్వానరస్య సుమతౌ (౩అర్థాః) | ఇతి సప్తమోఽనువాకః |
- ఏకా కణ్డికా అష్టమేఽనువాకే | ౧ మరుత్వాః ఇన్ద్ర (౩అర్థాః) | ఇతి అష్టమోఽనువాకః |
- ఏకా కణ్డికా నవమేఽనువాకే | ౧ మహాః ఇన్ద్రః (౩అర్థాః) | ఇతి నవమోఽనువాకః |
- ఏకా కణ్డికా దశమేఽనువాకే | ౧ అగ్నిర్ ఋషిః | ఇతి దశమోఽనువాకః |
- ఏకా కణ్డికా ఏకాదశేఽనువాకే | ౧ అను వీరైః | ఇతి ఏకాదశోఽనువాకః |
- ఏకా కణ్డికా ద్వాదశేఽనువాకే | ౧ ఆ నః | ఇతి ద్వాదశోఽనువాకః || ఇతి అష్టావింశోఽధ్యాయః ||

॥ అథ ఏకోనత్రింశోఽధ్యాయః ॥

సమాస్త్వా దశ, ఊర్ధ్వా ద్వాదశ, పీవో అన్నాన్ దశ, హిరణ్యగర్భశ్చతస్రః, అగ్న ఆయాంషి ద్వాదశ, సంవత్సరో ద్వే, సమాస్త్వా షళనువాకేషు పంచాశత్, ఇషే దేవస్య సమాః పంచాశత్ ||

దశ కణ్డికాః ప్రథమేఽనువాకే | ౧ సమాస్త్వా | ౨ సం చేధ్యస్వాగ్నే | ౩ త్వామగ్నే వృణతే | ౪ ఇహైవాగ్నే | ౫ క్షత్రేణాగ్నే | ౬ అతి నిహః | ౭ అనాధ్యుష్యో జాతవేదాః | ౮ బృహస్పతే సవితః | ౯ అముత్రభూయాదధ | ౧౦ ఉద్వయమ్ | ఇతి ప్రథమోఽనువాకః |

ద్వాదశ కణ్డికాః ద్వితీయేఽనువాకే | ౧ ఊర్ధ్వా అస్య | ౨ తనూనపాదసురః | ౩ మధ్య యజ్ఞమ్ | ౪ అచ్ఛాయమేతి | ౫ స యక్షత్ | ౬ ద్వారో దేవీః | ౭ తే అస్య | ౮ దైవ్యా హోతారా | ౯ తిస్రో దేవీః | ౧౦ తన్నస్తురీవమ్ | ౧౧ వనస్పతేఽవ | ౧౨ అగ్నే స్వాహా | ఇతి ద్వితీయోఽనువాకః |

దశ కణ్డికాః తృతీయేఽనువాకే । ౧ పీవో అన్నా రయివృధః । ౨ రాయే నుయమ్ । ౩ వాయురగ్నీ
గాః । ౪ ప్రయాభిః । ౫ వాయో యే తే । ౬ ఏకయా చ । ౭ నియుత్వాన్ వాయో । ౮ వాయో శుక్రః ।
౯ ఆ నో నియుద్భిః । ౧౦ తవ వాయో । ఇతి తృతీయోఽనువాకః ।

చతుస్రః కణ్డికాః చతుర్థేఽనువాకే । ౧ హిరణ్యగర్భః ఇత్యేషః (౩అర్థాః) । ౨ యం క్రన్దసీ । ౩ ఆపో
హ యత్ । ౪ యశ్చిదాపః । ఇతి చతుర్థోఽనువాకః ।

ద్వాదశ కణ్డికాః పంచమేఽనువాకే । ౧ అగ్న ఆయాల్షి । ౨ అగ్నే పవస్వ । ౩ అగ్నిర్ బుషిః ।
౪ అభి త్వా । ౫ న త్వావాన్ । ౬ త్వామిద్ధి హవామహి । ౭ స త్వన్నః । ౮ కయా నః । ౯ కస్త్యా సత్యః ।
౧౦ అభీషు ణః । ౧౧ యజ్ఞాయజ్ఞా వః । ౧౨ ఊర్జో నపాతం । ఇతి పంచమోఽనువాకః ।

ద్వీ కణ్డికే షష్ఠేఽనువాకే । ౧ సంవత్సరోఽసి । ౨ ప్రేత్యా ఏత్యై । ఇతి షష్ఠోఽనువాకః ॥ ఇతి
ఏకోనత్రిల్శోఽధ్యాయః ॥

॥ అథ త్రిల్శోఽధ్యాయః ॥

హోతాయక్షదేకాదశ, దేవంబర్హిర్ద్వాదశ, హోతాయక్షదేకాదశ, దేవం బర్హిర్ద్వాదశ, హోతాయక్షత్
చతురనువాకేషు షట్చత్వారిల్శత్ । ప్రాణా-వాజ-హోతా-యజ్ఞా షట్చత్వారిల్శత్ ॥

ఏకాదశ కణ్డికాః ప్రథమేఽనువాకే । ౧ హోతా యక్షత్సమిధేన్త్రం । ౨ హోతా
యక్షత్తనూనపాతమూతిభిః । ౩ హోతా యక్షదిళాభిరిన్త్రమ్ । ౪ హోతా యక్షద్భ్రష్టిన్త్రం । ౫ హోతా
యక్షదోజో న వీర్యమ్ । ౬ హోతా యక్షదుషే ఇన్త్రస్య । ౭ హోతా యక్షద్దైవ్యా హోతారా । ౮ హోతా
యక్షత్తిస్త్రో దేవీః । ౯ హోతా యక్షత్త్విష్టారమిన్త్రమ్ । ౧౦ హోతా యక్షద్వనస్పతిల్ శమితారం ।
౧౧ హోతా యక్షదిన్త్రల్ స్వాహా । ఇతి ప్రథమోఽనువాకః ।

ద్వాదశ కణ్డికాః ద్వితీయేఽనువాకే । ౧ దేవం బర్హిరిన్త్రం । ౨ దేవీర్ద్వార ఇన్త్రం । ౩ దేవీ
ఉషాసానక్తేన్త్రం । ౪ దేవీ జోష్ఠీ వసుధితీ । ౫ దేవీ ఊర్జాహుతీ । ౬ దేవా దైవ్యా హోతారా ।
౭ దేవీస్తిస్రస్తిస్రః । ౮ దేవ ఇన్త్రః । ౯ దేవో దేవైర్వనస్పతిః । ౧౦ దేవం బర్హిర్ద్వారితీనాం । ౧౧ దేవో అగ్నిః
స్వీష్టకృత్ । ౧౨ అగ్నిమద్య హోతారం (౪అర్థాః) । ఇతి ద్వితీయోఽనువాకః ।

ఏకాదశ కణ్డికాః తృతీయేననువాకే | ౧ హోతా యక్షత్సమిధానమ్ | ౨ హోతా
 యక్షత్తనూనపాతముద్భిదమ్ | ౩ హోతా యక్షదీశేన్యమిళితమ్ | ౪ హోతా యక్షత్సుబర్హిషమ్ |
 ౫ హోతా యక్షద్వ్యచస్పతీస్సుప్తాయణాః | ౬ హోతా యక్షత్సువేశసా సుశిల్పే | ౭ హోతా యక్షత్ప్రచేతసా
 దేవానామ్ | ౮ హోతా యక్షత్ప్రేశస్పతీస్తిస్రః | ౯ హోతా యక్షత్సురేతసన్త్వష్టారమ్ | ౧౦ హోతా
 యక్షద్వనస్పతిల్శమితారమ్ | ౧౧ హోతా యక్షత్స్వాహాకృతీరగ్నిమ్ | ఇతి తృతీయాననువాకః |

ద్వాదశ కణ్డికాః చతుర్థేననువాకే | ౧ దేవం బర్హిర్వయోధసమ్ | ౨ దేవీర్ద్వారో వయోధసమ్ |
 ౩ దేవీ ఉషాసానక్తా | ౪ దేవీ జోష్ఠీ వసుధితీ | ౫ దేవీ ఊర్జాహుతీ | ౬ దేవా దైవ్యా హోతారా |
 ౭ దేవీస్తిస్రస్తిస్రః | ౮ దేవో నరాశల్సం | ౯ దేవో వనస్పతిః | ౧౦ దేవం బర్హిర్వారితీనాం | ౧౧ దేవో అగ్నిః
 స్విష్టకృత్ | ౧౨ అగ్నిమద్య హోతారం (౪అర్ధాః) | ఇతి చతుర్థేననువాకః | ఇతి త్రిల్శోనధ్యాయః ॥

॥ ఇతి తృతీయదశకం ॥

॥ అథ చతుర్థదశకం ॥

॥ అథ ఏకత్రింశోఽధ్యాయః ॥

సమిద్ధో అఙ్గాన్నేకాదశ, కేతుబ్రుణ్వాద్వాదశ, యదక్రన్తస్త్రయోదశ, సమిద్ధో అద్య ద్వాదశ, అగ్నయే గాయత్రాయైకా, ఆగ్నీయః కృష్ణగ్రీవ ఏకా, అగ్నయేఽనీకవతఇత్యేకైకా, సమిద్ధో అఙ్గాన్ సప్తానువాకేష్వేక పఞ్చాశత్ ।

ఏకాదశ కణ్డికాః ప్రథమేఽనువాకే । ౧ సమిద్ధో అఙ్గాన్ । ౨ ఘృతేనాఙ్గాన్ । ౩ ఈడ్యశ్చాసీ । ౪ స్తీర్ణం బర్హిః । ౫ ఏతా ఉ వః । ౬ అస్తరా మిత్రావరుణా । ౭ ప్రథమా వాం । ౮ ఆదిత్యైర్షుః । ౯ త్వష్టా వీరమ్ । ౧౦ అశ్వో ఘృతేన । ౧౧ ప్రజాపతేస్తపసా । ఇతి ప్రథమోఽనువాకః ।

ద్వాదశ కణ్డికాః ద్వితీయేఽనువాకే । ౧ కేతుబ్రుణ్వాన్ । ౨ జీమూతస్యేవ భవతి । ౩ ధన్వనా గాః । ౪ తే ఆచరన్తీ । ౫ వక్ష్యన్తీవేదాగనీగన్తి । ౬ అహిరివ భోగైః । ౭ బహ్వీనాం పితా । ౮ సుపర్ణం వస్తీ । ౯ వనస్పతే విడ్యఙ్గః । ౧౦ రథే తిష్ఠన్ । ౧౧ ఆ జఙ్ఘన్తి । ౧౨ ఉప శ్వాసయ । ఇతి ద్వితీయోఽనువాకః ।

త్రయోదశ కణ్డికాః తృతీయేఽనువాకే । ౧ యదక్రన్తః । ౨ యమేన దత్తం । ౩ ఆసీ యమః । ౪ త్రిణీ త ఆహుః । ౫ ఇమా తే వాజిన్ । ౬ ఆత్మానన్తీ । ౭ అత్రా తే । ౮ అను త్వా రథః । ౯ హిరణ్యశృఙ్గోఽయః । ౧౦ ఈర్మాన్తాసః సిలికమధ్యమాసః । ౧౧ తవ శరీరం । ౧౨ ఉప ప్రాగాచ్ఛసనమ్ । ౧౩ ఉప ప్రాగాత్పరమ్ । ఇతి తృతీయోఽనువాకః ।

ద్వాదశ కణ్డికాః చతుర్థేఽనువాకః । ౧ సమిద్ధో అద్య । ౨ తనూనపాత్పథః । ౩ నరాశల్సస్య మహిమానమ్ । ౪ ఆజుహ్వీన ఈడ్యః । ౫ ప్రాచీనం బర్హిః । ౬ వ్యచస్పతీరుర్వియా । ౭ ఆ సుష్వయన్తీ । ౮ దైవ్యా హోతారా ప్రథమా । ౯ ఆ నో యజ్ఞమ్ । ౧౦ య ఇమే । ౧౧ ఉపావస్పజ త్మన్యా । ౧౨ సద్యో జాతః । ఇతి చతుర్థోఽనువాకః ।

ఏకా కణ్డికా పఞ్చమేఽనువాకే । ౧ అగ్నయే గాయత్రాయ । ఇతి పఞ్చమోఽనువాకః ।

ఏకా కణ్డికా షష్ఠేఽనువాకే । ౧ ఆగ్నీయః కృష్ణగ్రీవః । ఇతి షష్ఠోఽనువాకః ।

ఏకాకణ్డికాసప్తమేఽనువాకే । ౧ అగ్నయేఽనీకవాతే । ఇతి సప్తమోఽనువాకః ॥ఇతిఏకత్రింశోఽధ్యాయః॥

॥ అథ ద్వాత్రింశోఽధ్యాయః ॥

అస్యాజరాసః సప్తదశ, ఆపశ్చిద్వాదశ, విభ్రాట్ చతుర్దశ, ప్ర వావృజ ఏకాదశ, ప్రవాయుం పఞ్చదశ, ప్రవీరయ పఞ్చదశ, అస్యాజరాసః షళనువాకేషు చతురశీతిః ।

సప్తదశ కణ్డికాః ప్రథమేఽనువాకే । ౧ అస్యాజరాసః । ౨ హరయో ధూమకేతవః । ౩ యజూ నో మిత్రావరుణా । ౪ యుక్ష్వా హి । ౫ ద్వే విరూపే । ౬ అయమిహ । ౭ త్రీణి శతా । ౮ మూర్ధానన్దివః । ౯ అగ్నిర్వృత్తాణి । ౧౦ విశ్వేభిస్సోమ్యం । ౧౧ ఆ యదిషే । ౧౨ అగ్ని శర్ధ । ౧౩ త్వాల్ హి । ౧౪ త్వే అగ్ని । ౧౫ శ్రుధి శ్రుత్కర్ణ । ౧౬ విశ్వేషామదితిః । ౧౭ మహో అగ్నేః । ఇతి ప్రథమోఽనువాకః ।

ద్వాదశ కణ్డికాః ద్వితీయేఽనువాకే । ౧ ఆపశ్చిత్ । ౨ గావ ఉప । ౩ యదద్య । ౪ ఆ సుతీ । ౫ ఆతిష్ఠంతం పరి । ౬ ప్ర వో మహే । ౭ బృహన్నిదిధృః । ౮ ఇస్త్రీ హి । ౯ ఇస్త్రో వృత్రం । ౧౦ కుతస్తవమ్ (౩ఆర్ధాః) । ౧౧ ఆ తత్త ఇన్త । ౧౨ ఇమాస్తే ధియమ్ । ఇతి ద్వితీయోఽనువాకః ।

చతుర్దశ కణ్డికాః తృతీయేఽనువాకే । ౧ విభ్రాట్ బృహత్ । ౨ ఉదు త్యమ్ । ౩ యేనా పావక । ౪ దైవ్యా అధ్వర్యూ (౩ఆర్ధాః) । ౫ ఆ న ఇళాభిః । ౬ యదద్య కచ్చ । ౭ తరణిర్విశ్వదర్శతః । ౮ తత్సూర్యస్య దేవత్వమ్ । ౯ తన్మిత్రస్య । ౧౦ బణ్ణాహః అసి । ౧౧ బట్ సూర్యస్య । ౧౨ శ్రాయన్త ఇవ సూర్యమ్ । ౧౩ అద్యా దేవాః । ౧౪ ఆ కృష్ణేన । ఇతి తృతీయోఽనువాకః ।

ఏకాదశ కణ్డికాః చతుర్థేఽనువాకే । ౧ ప్ర వావృజీ । ౨ ఇన్త్రవాయూ బృహస్పతిం । ౩ వరుణః ప్రావితా । ౪ అధి న ఇన్తః (౩ఆర్ధాః) । ౫ అగ్న ఇన్త । ౬ ఇన్త్రాగ్ని మిత్రావరుణా । ౭ అస్మీ రుద్రాః । ౮ అర్వాఞ్స్ అద్య । ౯ విశ్వే అద్య । ౧౦ విశ్వే దేవాః । ౧౧ దేవేభ్యో హి । ఇతి చతుర్థోఽనువాకః ।

పఞ్చదశ కణ్డికాః పఞ్చమేఽనువాకే । ౧ ప్ర వాయుమ్ । ౨ ఇన్త్రవాయూ ఇమే । ౩ మిత్రల్ హుపే । ౪ దస్త్రా యువాకవః (౩ఆర్ధాః) । ౫ విదద్యదీ సరమా । ౬ న హి స్పశం । ౭ ఉగ్రా విఘునినా । ౮ ఉపాస్మై గాయత । ౯ యే త్వాఽహిహత్యే । ౧౦ జనిష్ఠా ఉగ్రః । ౧౧ ఆ తూ నః । ౧౨ త్వమిన్త్ర । ౧౩ అను తే । ౧౪ యజ్ఞో దేవానామ్ । ౧౫ అదభేభిః సవితః । ఇతి పఞ్చమోఽనువాకః ।

పఞ్చదశ కణ్డికాః షష్ఠేఽనువాకే । ౧ ప్ర వీరయా । ౨ గావ ఉప । ౩ కావ్యయారాజునేషు । ౪ దైవ్యా అధ్వర్యూ (౩ఆర్ధాః) । ౫ తిరశ్చిన్ వితతః । ౬ ఆ రోదసీ । ౭ ఉక్లేభిర్వృత్రహన్తమా । ౮ ఉప నః

నూ॒న॒వః | ౯ బ్ర॒హ్మ॒ణీ మే | ౧౦ అ॒ను॒త్త॒మా తే | ౧౧ తది॒దా॒స | ౧౨ ఇ॒మా ఉ॒త్వా | ౧౩ య॒స్యా॒యం
వి॒శ్వః | ౧౪ అ॒య॒ల్ స॒హ॒స్రమ్ | ౧౫ అద॒భే॒భిః స॒వితః | ఇతి॒ షష్ఠో॒ఽను॒వాకః ॥ ఇతి॒ ద్వాత్రి॒ంశో॒ఽధ్యాయః॥

॥ అథ త్రయస్త్రింశోఽధ్యాయః ॥

యజ్ఞాగ్రతః పఞ్చవింశతిః, ఆరాత్ర్యైకవింశతిః, ద్వయోరనువాకయోః షట్పత్వారింశత్ |
ప్రాణా-వాజ-హోతా-యజ్ఞా షట్చత్వారింశత్ |

పఞ్చవింశతిః కణ్డికాః ప్రథమేఽనువాకే | ౧ యజ్ఞాగ్రతః | ౨ పితున్ను స్తోషం | ౩ అన్విదనుమతీ |
౪ సినీవాలి పృథుష్టుకే | ౫ పఞ్చ నద్యః | ౬ త్వమగ్నీ ప్రథమః | ౭ త్వన్నో అగ్నీ | ౮ ఉత్తానాయామవ |
౯ ఇళాయాస్తా | ౧౦ ప్ర మన్మహే | ౧౧ ప్ర వో మహే మహి | ౧౨ ఇచ్ఛన్తి త్వా | ౧౩ న తే దూరే |
౧౪ అషాహ్వాః య్యుత్సు | ౧౫ సోమో ధేనుం | ౧౬ త్వమిమాః | ౧౭ దేవేన నః | ౧౮ అష్టా వ్యఖ్యత్ |
౧౯ హిరణ్యపాణిః సవితా | ౨౦ హిరణ్యహస్తో అసురః | ౨౧ యే తే పన్థాః | ౨౨ ఉభా పిబతం |
౨౩ అప్సస్వతీమశ్వినా | ౨౪ ద్యుభిరక్తుభిః | ౨౫ ఆ కృష్ణేన | ఇతి ప్రథమోఽనువాకః |

ఏకవింశతిః కణ్డికాః ద్వితీయేఽనువాకే | ౧ ఆ రాత్రి | ౨ ఉషస్తత్ | ౩ ప్రాతర్జితం భగమ్ |
౪ పూషంతవ | ౫ పథస్పథః పరిపతిం | ౬ త్రీణి పదా | ౭ తద్విప్రాసః | ౮ ఘృతవతీ భువనానామ్ |
౯ యేనః సపత్నాః | ౧౦ ఆ నాసత్యా | ౧౧ ఏష వస్తోమః | ౧౨ సహస్తోమాస్సహాఛన్దసః | ౧౩ ఆయుష్యం
వర్సస్యమ్ | ౧౪ న తద్రక్షాల్ససి | ౧౫ యదాబధ్నన్ | ౧౬ ఉత నోఽహిః | ౧౭ ఇమా గిరః | ౧౮ సప్త
ఋషయః | ౧౯ ఉత్తిష్ఠ బ్రహ్మణస్పతే | ౨౦ ప్రనూనం బ్రహ్మణః | ౨౧ బహ్మణస్పతే త్వమ్ (౩ఆర్థాః) |
ఇతి ద్వితీయోఽనువాకః ॥ ఇతి త్రయస్త్రింశోఽధ్యాయః ॥

॥ అథ చతుస్త్రింశోఽధ్యాయః |

దేవసవితరష్ట్రసన్ధయే జారం పఞ్చ, మన్యవే పఞ్చ, ప్రతిశ్చుత్కాయై చతస్రః, చతురనువాకేషు
ద్వావింశతిః |

అష్ట కణ్డికాః ప్రథమేఽనువాకే | ౧ దేవ సవితః | ౨ తత్సవితుః | ౩ విశ్వాని దేవ సవితః |
౪ విభక్తారల్ హవామహే | ౫ బ్రహ్మణే బ్రాహ్మణామ్ | ౬ నృత్తాయ సూతమ్ | ౭ తపసే కౌలాలమ్ |
౮ నదీభ్యః ప్సౌశ్ణిష్టమ్ | ఇతి ప్రథమోఽనువాకః |

పఞ్చ కణ్డికాః ద్వితీయేఽనువాకే | ౧ సన్ధయే జారమ్ | ౨ ఉత్సాదేభ్యః కుబ్జమ్ | ౩ అర్మేభ్యో
హస్తీపమ్ | ౪ భాయై దార్వాహారమ్ | ౫ ఋతయే స్తేనహృదయమ్ | ఇతి ద్వితీయాఽనువాకః |

పఞ్చ కణ్డికాః తృతీయేఽనువాకే | ౧ మన్యవేఽయస్తాపమ్ | ౨ యమాయ యమసూమ్ |
౩ సరోభ్యో ధైవరమ్ (౩అర్థాః) | ౪ బీభత్సాయై పౌల్కనమ్ | ౫ అక్షరాజాయ కితవమ్ | ఇతి తృతీయాఽనువాకః |

చతస్రః కణ్డికాః చతుర్థేఽనువాకే | ౧ ప్రతిశ్చుత్కాయా అర్తనమ్ | ౨ నర్మాయ పుల్శళూమ్ |
౩ అగ్నయే పీవానమ్ | ౪ అఘ్రైతానఘ్నై | ఇతి చతుర్థేఽనువాకః ॥ ఇతి చతుస్త్రింశోఽధ్యాయః ॥

॥ అథ పఞ్చత్రింశోఽధ్యాయః ॥

సహస్రశీర్షాషోశశ, అద్భ్యః సంభృతఃషట్, తదేవాగ్నిర్ద్వాదశ, అపేతో యస్త్వేకవిల్కతిః, సహస్రశీర్షా
చతురనువాకేషు పఞ్చపఞ్చాశత్ | అగ్నేస్తనూరసి సహస్రశీర్షా పఞ్చపఞ్చాశత్ |

షోశశ కణ్డికాః ప్రథమేఽనువాకే | ౧ సహస్రశీర్షా పురుషః | ౨ పురుష ఏవ | ౩ ఏతావానస్య |
౪ త్రిపాదూర్ధ్వః | ౫ తతో విరాళజాయత | ౬ తస్మాద్ద్యజ్ఞాత్ | ౭ తస్మాద్ద్యజ్ఞాత్ | ౮ తస్మాద్దశ్వాః
| ౯ తః య్యజ్ఞం | ౧౦ యత్పురుషం | ౧౧ బ్రాహ్మణోఽస్య | ౧౨ చన్తమా మనసః | ౧౩ నాభ్యా ఆసీత్
| ౧౪ యత్పురుషేణ | ౧౫ సప్తాస్యాసన్ | ౧౬ యజ్ఞేన యజ్ఞం | ఇతి ప్రథమోఽనువాకః |

షట్ కణ్డికాః ద్వితీయేఽనువాకే | ౧ అద్భ్యః సంభృతః | ౨ వేదాహమేతం | ౩ ప్రజాపతిశ్చరతి
౪ యో దేవేభ్యః | ౫ రుచం బ్రాహ్మం | ౬ శ్రీశ్చ తే లక్ష్మీః | ఇతి ద్వితీయాఽనువాకః |

ద్వాదశ కణ్డికాః తృతీయేఽనువాకే | ౧ తదేవాగ్నిః | ౨ సర్వే నిమేషాః | ౩ న తస్య ప్రతిమా |
౪ ఏషో హ దేవః (౩అర్థాః) | ౫ వేనస్తత్ | ౬ ప్ర తద్వోచేత్ | ౭ స నో బన్ధుః | ౮ పరీత్య భూతాని | ౯ పరి
ద్యావాపుథివీ | ౧౦ సదసస్సతిమద్భుతం | ౧౧ యాం మేధాం | ౧౨ ఇదం మే బ్రహ్మ | ఇతి
తృతీయాఽనువాకః |

ఏకవిల్కతిః కణ్డికాః చతుర్థేఽనువాకే | ౧ అపేతో యన్తు | ౨ ద్యుభిరహోభిః (౩అర్థాః) |
౩ వాయుః పునాతు | ౪ అశ్వతే వః | ౫ సవితా తే (౩అర్థాః) | ౬ పరం మృత్యో | ౭ శం వాతః | ౮
కల్పన్తాస్తే | ౯ అశ్మన్వతీ రీయతే | ౧౦ అపాఘమప | ౧౧ సుమిత్రియా నః | ౧౨ అనద్వాహమన్వారభామహే

౧౩ ఉద్వయమ్ | ౧౪ అగ్న ఆయుల్షి | ౧౫ ఆయుష్మానగ్ని | ౧౬ ఇమజ్జీవేభ్యః | ౧౭ పరీమే
గామసేషత | ౧౮ క్రవ్యాదమగ్నిమ్ | ౧౯ వహ వపామ్ | ౨౦ స్యోనా పృథివి (౩ఆర్ధాః) | ౨౧ అస్మాత్ప్రమథి
(౩ఆర్ధాః) | ఇతి చతుర్థోఽనువాకః | ఇతి పంచ త్రిల్శోఽధ్యాయః |

॥ అథ షట్త్రిల్శోఽధ్యాయః |

ఋచం వాచమిత్యేకానువాకే చతుర్విల్శతిః ॥

అష్టాదశ కణ్డికాః ప్రథమేఽనువాకే | ౧ ఋచం వాచమ్ ప్రపద్యే | ౨ యస్మై చ్చిద్రం | ౩ భూర్భువః
స్వః (౩ఆర్ధాః) | ౪ కయా నః | ౫ కస్త్యా సత్యః | ౬ అభీమ ణః | ౭ కయా త్వన్నః | ౮ ఇన్తో విశ్వస్య |
౯ శన్నో మిత్రః | ౧౦ శన్నో వాతః | ౧౧ అహాని శం (౩ఆర్ధాః) | ౧౨ శన్నో దేవిః | ౧౩ స్యోనా పృథివి |
౧౪ ఆపో హి ష్ఠ | ౧౫ యో వః | ౧౬ తస్మా అరం | ౧౭ ద్యౌః శాన్తిః | ౧౮ దృతే దృల్హమా (౩ఆర్ధాః) |
౧౯ దృతే దృల్హమా | ౨౦ నమస్తే హరసే | ౨౧ నమస్తే అస్తు | ౨౨ యతో యతః | ౨౩ సుమిత్రీయా
నః | ౨౪ తచ్ఛక్ష్ఠః | ఇతి ప్రథమోఽనువాకః ॥ ఇతి షట్త్రిల్శోఽధ్యాయః ॥

॥ అథ సప్త త్రిల్శోఽధ్యాయః ॥

దేవస్య త్వా దశ, యమాయ తిస్యః, గర్భో దేవానాల్ సప్త, దేవస్య త్వా త్ర్యనువాకేషు విల్శతిః |

దశ కణ్డికాః ప్రథమేఽనువాకే | ౧ దేవస్య త్వా | ౨ యుజ్జతే మనః | ౩ దేవీ ద్యావాపృథివీ |
౪ దేవ్యో వమ్రీయః | ౫ ఇయత్యగ్నే | ౬ ఇన్తస్యోజః (౪ఆర్ధాః) | ౭ పైతు బ్రహ్మణస్పతిః (౫ఆర్ధాః) |
౮ మఖస్య శిరః (౬ఆర్ధాః) | ౯ అశ్వస్య త్వా (౭ఆర్ధాః) | ౧౦ ఋజవే త్వా (౪ఆర్ధాః) | ఇతి ప్రథమోఽనువాకః |

తిస్యః కణ్డికాః ద్వితీయేఽనువాకే | ౧ యమాయ త్వా (౩ఆర్ధాః) | ౨ అనాధృష్టా పురస్తాత్ (౩ఆర్ధాః) |
౩ స్వాహా మరుద్భిః | ఇతి ద్వితీయోఽనువాకః |

సప్త కణ్డికాః తృతీయేఽనువాకే | ౧ గర్భో దేవానామ్ | ౨ సమగ్నిరగ్నినా | ౩ ధర్తా దివః |
౪ అపశ్యం గోపామ్ | ౫ విశ్వాసాం భువామ్ (౪ఆర్ధాః) | ౬ పితా నః | ౭ అహః కేతునా | ఇతి
తృతీయోఽనువాకః ॥ ఇతి సప్తత్రిల్శోఽధ్యాయః ॥

॥ అథ అష్ట త్రిల్శోఽధ్యాయః ॥

దేవస్య త్వా షట్, సముద్రాయ త్వాష్ట, స్వాహా పూష్టే ద్వే, అభీమమేకా, యాతే సప్త, యావతీ ద్వే, త్విషః సంవృగేకా,(ఇళా) దేవస్య త్వా సప్తానువాకేషు సప్తవిల్శతిః ।

షట్ కణ్డికాః ప్రథమేఽనువాకే । ౧ దేవస్య త్వా । ౨ ఇళ ఏహి । ౩ అదిత్యై రాస్నాఽసి । ౪ అశ్వినోభ్యాం పిన్వస్వ । ౫ యస్తే స్తనః (౩అర్థాః) । ౬ గాయత్రం చ్యవోఽసి (౩అర్థాః) । ఇతి ప్రథమోఽనువాకః ।

అష్ట కణ్డికాః ద్వితీయేఽనువాకే । ౧ సముద్రాయ త్వా (౩అర్థాః) । ౨ ఇన్త్రాయ త్వా । ౩ యమాయ త్వా । ౪ విశ్వా ఆశాః । ౫ దివి ధాః । ౬ అశ్వినా ఘర్మమ్ । ౭ అపాతామశ్వినా । ౮ ఇషే పిన్వస్వ । ఇతి ద్వితీయోఽనువాకః ।

ద్వే కణ్డికే తృతీయేఽనువాకే । ౧ స్వాహా పూష్టే । ౨ స్వాహా రుద్రాయ (౩అర్థాః) । ఇతి తృతీయోఽనువాకః ।

ఏకా కణ్డికా చతుర్థేఽనువాకే । ౧ అభీమం మహిమా । ఇతి చతుర్థోఽనువాకః ।

సప్త కణ్డికాః పంచమేఽనువాకే । ౧ యా తే ఘర్మ (౬అర్థాః) । ౨ క్షత్రస్య త్వా । ౩ చతుః స్రక్తిః । ౪ ఘర్మైతత్ । ౫ అచిక్రదద్వృషా । ౬ సుమిత్రియా నః । ౭ ఉద్వయమ్ (౩అర్థాః) । ఇతి పంచమోఽనువాకః ।

ద్వే కణ్డికే షష్ఠేఽనువాకే । ౧ యావతీ ద్యావాపుథివీ । ౨ మయిత్యదిన్త్రియం (౩అర్థాః) । ఇతి షష్ఠోఽనువాకః ।

ఏకా కణ్డికా సప్తమేఽనువాకే । ౧ త్విషః సంవృక్ । ఇతి సప్తమోఽనువాకః ॥ ఇతి అష్టత్రిల్శోఽధ్యాయః ॥

॥ అథ నవత్రిల్శోఽధ్యాయః ॥

స్వాహా ప్రాణేభ్య ఏకా, వాచే ద్వే, ప్రజాపతిః సంభ్రీయమాణ ఏకా, సవితా ప్రథమ ఏకా, ఉగ్రశ్చైకా, అగ్నిల్ పౌదయేనైకా, ఉగ్రలోహితేనైకా, లోమభ్యః స్వాహైకా, ఆయాసాయ తిస్రః, స్వాహాప్రాణేభ్యో నవానువాకేషు ద్వాదశ ।

ఏకా కణ్డికా ప్రథమేఽనువాకే । ౧ స్వాహా ప్రాణేభ్యః । ఇతి ప్రథమోఽనువాకః ।

ద్వే కణ్డికే ద్వితీయేఽనువాకే । ౧ వాచే స్వాహా । ౨ మనసః కామం । ఇతి ద్వితీయోఽనువాకః ।

ఏకా కణ్డికా తృతీయేఽనువాకే । ౧ ప్రజాపతిః సంభ్రయమాణః । ఇతి తృతీయేఽనువాకే ।

ఏకా కణ్డికా చతుర్థేఽనువాకే । ౧ సవితా ప్రథమే । ఇతి చతుర్థేఽనువాకః ।

ఏకా కణ్డికా పంచమేఽనువాకే । ౧ ఉగ్రశ్చ భీమశ్చ । ఇతి పంచమోఽనువాకః ।

ఏకా కణ్డికా షష్ఠేఽనువాకే । ౧ అగ్నిల్ హృదయేన । ఇతి షష్ఠోఽనువాకః ।

ఏకా కణ్డికా సప్తమేఽనువాకే । ౧ ఉగ్రః లోహితేన । ఇతి సప్తమేఽనువాకః ।

ఏకా కణ్డికా అష్టమేఽనువాకే । ౧ లోమభ్యః స్వాహా (౩అర్ధాః) । ఇతి అష్టమోఽనువాకః ।

తిస్రః కణ్డికాః నవమేఽనువాకే । ౧ ఆయాసాయ స్వాహా । ౨ తపసే స్వాహా । ౩ యమాయ
స్వాహా । ఇతి నవమోఽనువాకః ॥ ఇతి నవ త్రిల్శోఽధ్యాయః ॥

॥ అథ చత్వారిల్శోఽధ్యాయః ।

ఈశా వాస్యమిత్రేకానువాకే అష్టాదశ ।

అష్టాదశ కణ్డికాః ప్రథమేఽనువాకే । ౧ ఈశా వాస్యం । ౨ కుర్వన్నేవేహ । ౩ అసుర్యా నామ ।
౪ అనేజదేకం । ౫ తదేజతి । ౬ యస్తు సర్వాణి । యస్మిన్తస్సర్వాణి । ౮ సపర్యగాత్ । ౯ అన్తం తమః ।
౧౦ అన్యదేవాహుః । ౧౧ విద్యాం చ । ౧౨ అన్తం తమః । ౧౩ అన్యదేవాహుః । ౧౪ సమ్భూతిం చ ।
౧౫ హిరణ్మయేన పాత్రేణ । ౧౬ పూషన్నేకర్షే । ౧౭ వాయురనిలం । ౧౮ అగ్నే నయ । ఇతి ప్రథమోఽనువాకః
॥ ఇతి చత్వారిల్శోఽధ్యాయః ॥

॥ ఇతి చతుర్థదశకం ॥

॥ ఇత్యనువాకసంఖ్యాపరిశిష్టం సమాప్తమ్ ॥

౨౮౮

॥ కాఙ్కసంహితా ॥

॥ వాజసనేయి ప్రాతిశాఖ్యమ్ ॥ {మూలంమాత్రం}

॥ అథ ప్రథమాఽధ్యాయః ॥

- ౧. స్వరసంస్కారయోశ్చన్దసి నియమః ।
- ౨. లౌకికానామర్థపూర్వకత్వాత్ ।
- ౩. న సమత్వాత్ ।
- ౪. స్యాద్వామ్నాయధర్మిత్వాచ్ఛన్దసి నియమః
- ౫. యత్తన్న ।
- ౬. వాయుః ఖాత్ ।
- ౭. శబ్దస్తత్ ।
- ౮. సజ్కరోపహితః ।
- ౯. స సజ్ఘాతాదీన్ వాక్ ।
- ౧౦. త్రీణి స్థానాని ।
- ౧౧. ద్వే కరణే ।
- ౧౨. శరీరాత్ ।
- ౧౩. శరీరమ్
- ౧౪. శారీరే ।
- ౧౫. తేషాంసమూహాత్ స
ఉదయంస్త్వైకాత్వమ్।
- ౧౬. క్రమికారః స్వాధ్యాయాదౌ ।
- ౧౭. క్రమికారాథకారౌ ।
- ౧౮. క్రమికారం వేదేషు ।
- ౧౯. అథకారం భాష్యేషు ।
- ౨౦. ప్రయతః ।
- ౨౧. శుచౌ ।
- ౨౨. ఇష్టమ్ ।
- ౨౩. ఋతుం ప్రాప్య రాత్రౌ ।
- ౨౪. యోజనాన్న పరం ।
- ౨౫. భోజనం మధురంస్నిగ్ధమ్ ।
- ౨౬. వర్ణదోషవివేకార్థమ్ ।
- ౨౭. తిజ్జీకృత్తద్ధితచతుష్టయసమాసాఃశబ్దమయమ్।
- ౨౮. తాం వాచమోజ్కారం పుచ్ఛామః ।
- ౨౯. అథ శిక్షా విహితాః ।

- ౩౦. సవనక్రమేణోరః కణ్ఠభ్రూమధ్యాని ।
- ౩౧. ఆయామమార్దవాభిఘాతాః ।
- ౩౨. ఉచ్చనీచవిశేషః ।
- ౩౩. అథాఖ్యాఃసమామ్నాయాధికాః ప్రాగ్రిఫితాత్ ।
- ౩౪. ఉపదిష్టా వర్ణాః ।
- ౩౫. అన్త్యాద్వర్ణాత్ పూర్వ ఉపధా ।
- ౩౬. నిర్దేశ ఇతినా ।
- ౩౭. కారేణ చ ।
- ౩౮. అవ్యవహితీన వ్యజ్జనస్య ।
- ౩౯. ర ఏఫేన చ ।
- ౪౦. స్వరై రపి ।
- ౪౧. నానుస్వారయమవిసర్జనీయజిహ్వమూలీయోపధ్మానీయాః।
- ౪౨. దన్త్యస్య మూర్ధన్యాపత్తిర్నతిః ।
- ౪౩. సమానస్థానకరణాస్యప్రయత్నః సవర్ణః ।
- ౪౪. సిమాదితోఽష్టై స్వరాణామ్ ।
- ౪౫. సన్ధ్యక్షరం పరమ్ ।
- ౪౬. అకణ్ఠ్యో భావి ।
- ౪౭. వ్యజ్జనం కాది ।
- ౪౮. అనన్తరం సంయోగః ।
- ౪౯. స్పర్శేష్టేవ సంఖ్యా ।
- ౫౦. ద్వౌ ద్వౌ ప్రథమౌ జిత్ ।
- ౫౧. ఊష్మాణశ్చ హవర్జమ్ ।
- ౫౨. ముచ్చ ।
- ౫౩. ధి శేషః ।
- ౫౪. ద్వితీయచతుర్థాః సోష్మాణాః ।
- ౫౫. అమాత్రస్వరో హ్రస్వః ।
- ౫౬. మాత్రా చ ।
- ౫౭. ద్విస్తావాన్ దీర్ఘః ।
- ౫౮. ప్లుతః స్త్రిః ।
- ౫౯. వ్యజ్జనమర్థమాత్రా ।

౧౦. తదర్థమణు |
 ౧౧. పరమాణ్యర్థాణుమాత్రా |
 ౧౨. స్థాసే |
 ౧౩. హ్రస్వగ్రహణీ దీర్ఘప్లుతౌ ప్రతీయాత్ |
 ౧౪. ప్రథమగ్రహణీ వర్గమ్ |
 ౧౫. ఋఃకౌ జిహ్వీమూలే |
 ౧౬. ఇచశీయాస్తాలో |
 ౧౭. షటౌ మూర్ధని |
 ౧౮. రో దంతమూలే |
 ౧౯. లృలసితా దన్తే |
 ౨౦. ఉవోః ప్వా ఓష్ఠే |
 ౨౧. అహవిసర్జనీయాః కణ్ఠే |
 ౨౨. సవర్ణవచ్చు |
 ౨౩. ఐకారౌకారయాః కణ్ఠ్యాపూర్వామాత్రా
 తాల్వోష్ఠయారుత్తరా |
 ౨౪. యమానుస్వారనాసిక్యానాం నాసికే |
 ౨౫. ముఖనాసికాకరణోఽనునాసికః |
 ౨౬. దన్త్యా జిహ్వోగ్రకరణాః |
 ౨౭. రశ్మ |
 ౨౮. మూర్ధన్యాః ప్రతివేష్ట్యాగ్రమ్ |
 ౨౯. తాలుస్థానా మధ్యేన |
 ౩౦. సమానస్థానకరణా నాసిక్యోష్ఠ్యాః |
 ౩౧. వో దన్తాద్వైః |
 ౩౨. నాసికామూలేన యమాః |
 ౩౩. జిహ్వీమూలీయానుస్వారా హనుమూలేన |
 ౩౪. కణ్ఠ్యా మధ్యేన |
 ౩౫. ప్రథమోత్తమాః **పదాన్తీయాః** అచ్ఛౌ |
 ౩౬. విసర్జనీయః |
 ౩౭. స్వరాశ్చ లృకారవర్జమ్ |
 ౩౮. ణకార్యారావగ్రహే |
 ౩౯. అనునాసికాశ్చోత్తమాః |
 ౪౦. స్పృశాన్తస్య స్థానకరణవిమోక్షః |

౧౧. అవసాసే చ |
 ౧౨. **ప్రగుహ్యమ్** |
 ౧౩. ఏకారేకారౌకారా ద్వివచనాన్తాః |
 ౧౪. ఓకారశ్చ పదాన్తేఽనవగ్రహాః |
 ౧౫. ఉకారోఽప్పక్షః |
 ౧౬. చమూ అస్మీ త్వే |
 ౧౭. మే ఉదాత్తమ్ |
 ౧౮. అమీ పదమ్ |
 ౧౯. స్వరోఽక్షరమ్ |
 ౧౦౦. సహోద్యైర్వ్యఙ్గస్తైః |
 ౧౦౧. ఉత్తరైశ్చావసితైః |
 ౧౦౨. సంయోగాదిః పూర్వస్య |
 ౧౦౩. యమశ్చ |
 ౧౦౪. క్రమజం చ |
 ౧౦౫. తస్మాచ్ఛ్చోత్తరల్ సుర్భే |
 ౧౦౬. అవసితం చ |
 ౧౦౭. వ్యఙ్గనల్ స్వరేణ సస్వరమ్ |
 ౧౦౮. ఉచ్చైర్చరుదాత్తః |
 ౧౦౯. నీచైరనుదాత్తః |
 ౧౧౦. ఉభయవాన్స్వరితః |
 ౧౧౧. ఏకపదే నీచపూర్వః సయవో జాత్యః |
 ౧౧౨. ఉదాత్తాదయః పరే సప్త |
 ౧౧౩. త్రయో నీచస్వరపరాః |
 ౧౧౪. ఏదోద్భ్యామకారో లుగభినిహితః |
 ౧౧౫. యువర్ణౌ యవౌ క్షైప్రః |
 ౧౧౬. ఇవర్ణ ఉభయతో హ్రస్వః ప్రశ్లిష్ఠః |
 ౧౧౭. స్వరో వ్యఙ్గనయుతస్వైరోవ్యఙ్గనః |
 ౧౧౮. ఉదవగ్రహస్వైరోవిరామః |
 ౧౧౯. వివృత్తిలక్షణః పాదవృత్తః |
 ౧౨౦. ఉదాద్యన్తో న్యవగ్రహస్తాథాభావ్యః |
 ౧౨౧. హస్తేన తే |
 ౧౨౨. చత్వారస్తీర్యక్స్వరితాః |

౧౨౩. అనుదాత్తంచేత్పూర్వం తిర్యగ్జీహత్యకాణ్యస్య |
 ౧౨౪. ఋజున్నిహత్య ప్రణిహన్యతే ఉదాత్తే |
 ౧౨౫. తీక్ష్ణోఽభినిహితః పరం పరం మృదుస్త్వస్యః
 ౧౨౬. తస్యాదిత ఉదాత్తల్స్వరార్థమాత్రమ్ |
 ౧౨౭. సప్త |
 ౧౨౮. త్రీన్ |
 ౧౨౯. ద్వౌ |
 ౧౩౦. ఏకమ్ |
 ౧౩౧. సామజపన్యూజ్ఞవర్ణమ్ |
 ౧౩౨. ప్రావచనో వా యజుషి |
 ౧౩౩. తమితి వికారః |
 ౧౩౪. తస్మిన్నితి నిర్దిష్టే పూర్వస్య |
 ౧౩౫. తస్మాదిత్యుత్తరస్యాదేః |
 ౧౩౬. షష్ఠీ స్థానేయాగా |
 ౧౩౭. తేనేత్యాగమః |
 ౧౩౮. అన్తరేణ పర్వణీ |
 ౧౩౯. పర ఏకస్మాత్ |
 ౧౪౦. ఉభయోర్వికారః |
 ౧౪౧. వర్ణస్యాదర్శనం లోపః |
 ౧౪౨. వికారీ యథాసన్నమ్ |
 ౧౪౩. సజ్ఞాతానామనూద్దేశో యథాసజ్ఞ్యమ్ |
 ౧౪౪. సన్నికృష్టవిప్రకృష్టయాః సన్నికృష్టస్య |
 ౧౪౫. పూర్వోత్తరయారుత్తరస్య |
 ౧౪౬. ద్వీరుక్తమామ్రేడితం పదమ్ |
 ౧౪౭. సల్హితాల్స్థితోపస్థితమ్ |
 ౧౪౮. సల్హితావదవగ్రహః స్వరవిధౌ పరఞ్చసర్వం
 చేదనుదాత్తమ్ |
 ౧౪౯. ఇతి పరస్తిర్యగ్జీచోఽన్తోదాత్తేమద్ధ్యోదాత్తే
 పర్వణీ కాణ్యస్య వా |
 ౧౫౦. ఉదాత్తమయాఽన్యత్ర నీచ ఏవ |
 ౧౫౧. ఏకవర్ణః పదమపుక్తమ్ |
 ౧౫౨. స ఏవాదిరన్తశ్చ |

౧౫౩. అవగ్రహః పదాన్తవత్ |
 ౧౫౪. నత్ప్రితి కరణమ్ |
 ౧౫౫. పూర్వేణోత్తరః సల్హితః |
 ౧౫౬. పదవిచ్ఛేదోఽసల్హితః |
 ౧౫౭. ఏకపదద్విపదత్రిపదచతుష్పదానేకపదాః
 పాదాః |
 ౧౫౮. వర్ణానామేకప్రాణయోగః సల్హితా |
 ౧౫౯. విప్రతిషేధ ఉత్తరం బలవదలోపే |
 ౧౬౦. విసర్జనీయా రిఫితః |
 ౧౬౧. కరనుదాత్తమ్ |
 ౧౬౨. అన్తరనాద్యుదాత్తమ్ |
 ౧౬౩. అహరభకారపరమ్ |
 ౧౬౪. ఆవర్పరితి సమానర్పి |
 ౧౬౫. స్తోతర్వస్తః సనుతరభార్వార్వాః |
 ౧౬౬. స్వః పదమనరణే |
 ౧౬౭. పదాదిశ్చాజిత్పరః |
 ౧౬౮. హ్యోః సవితః పునస్త్వష్టర్షేష్టరక్తోత్రాత్రాతః
 ప్రాతర్జామాతరజీగః ప్రణేతరితి చ |
 ౧౬౯. వృద్ధం వృద్ధిః ||

ఇతి ప్రథమాఽధ్యాయః ॥

॥ అథ ద్వితీయాఽధ్యాయః ॥

౧. స్వరితవర్ణమేకోదాత్తం పదమ్ |
 ౨. అనుదాత్తమ్ |
 ౩. నో నౌ మే మదర్థే త్రిద్వ్యేకేషు |
 ౪. మా చ |
 ౫. వో వాం తే త్వదర్థే |
 ౬. త్వా చ |
 ౭. పూర్వావాననుదేశః |
 ౮. అసీ |
 ౯. యథా గృభో భువోఽగ్నిభ్యః |
 ౧౦. గిర్వణః |

౧౧. అగ్ని ఘృతేనేతి చ । ౧౨. ప్రచికితశ్చ । ౧౩. ఏనోఽపాపే । ౧౪. ఇహ పూర్వఽశ్చుతమ్ । ౧౫. మన్యే పదపూర్వఽ సర్వత్ర । ౧౬. వా చ కము చిత్సమస్మాద్ధ్వా హ స్మ త్వ ఈం మర్యా అరే స్విన్నిపాతాశ్చేత్ । ౧౭. పదపూర్వమామన్త్రితమనానార్థేఽపాదాదౌ । ౧౮. తేనానన్తరా షష్ఠ్యేకపదవత్ । ౧౯. న పృథివి దేవయజన్యోషధ్యా దేవభూరేః పవిత్రపతే పవిత్రపూతస్యాపాన్నపాన్నృణా న్నృపతే సోమాగ్నేః సోమేన్తస్య సోమ సువీర్యస్య సోమ విశ్వేషాం దేవానాం ప్రజావతే యస్య యస్య దేవాగ్నీ తవాగ్నీ వాజస్యాగ్నీ వరుణస్యాపో అస్మాకమ్ । ౨౦. సుమజ్గలసత్యరాజన్వికిరిద్రవిలోహిత దరిద్ర నీలలోహిత శ్రేయస్కరభూయస్కరామ్బే అమ్బికేఽమ్బాలికే శరవ్యే బ్రహ్మసఽశితే మరుతో అశ్వినా యవ్యే గవ్యే ద్యావాపృథివి ఉర్వగ్నా౩ఇ పత్నీపల్లాజీ౩చ్ఛాచీ౩న్ మీహ్యుష్ణమ శివతమ సహస్రాక్ష శతేషుధే వసుపతే వసుదావన్ । ౨౧. హవ్యోత్తరాణి నవ స్వానోత్తరాణి షట్ అగ్న్యోత్తరాణి చత్వారి భగోత్తరాణి చేన్త్రోత్తరమేకఽసినీవాల్మ్యుత్తరఇచ్చ ప్రజావతేయే బ్రహ్మన్నితి చ । ౨౨. భూతిరాద్యుదాత్తమ్ । ౨౩. కదా న రివ్యేమ పూర్వమ్ । ౨౪. ఆమన్త్రితం చ । ౨౫. కృష్ణో మృగసంయోగే । ౨౬. వ్యయవాఽశ్చాన్తః । ౨౭. పరః ప్రధానే ।	౨౮. మాత్రా చ పరిమాణే । ౨౯. దక్షిణా చ । ౩౦. న దశ విశ్వకర్మా నిషద్యేన్తస్య పాతు సదఃసద్భ్యేషు । ౩౧. కర్ణః స్వాజ్ఞే । ౩౨. మహో నపుంసకే । ౩౩. శ్రవశ్చ । ౩౪. అన్ధో విద్యే । ౩౫. ఏతా వర్ణే । ౩౬. రోహితశ్చ కేవలః । ౩౭. యన్త్రి రాట్ । ౩౮. ఓషధీరనామన్త్రితే । ౩౯. సర్వవిశ్వమానుషాశాః స్వాహా వాజః పయోనమః ౪౦. అసీ శివా సుషదా పయస్వతీ యత్తే మధుమతీర్వర్వస్వానోజస్వాన్పాజస్వాచ్ఛుష్మణీ భద్రవాచ్యాయ వన్ద్యో మేధ్యో యమాదిత్య స్త్రితః సోమేన స్వసేత్యేతేషు । ౪౧. ధనదారత్నధాభ్యాం చ । ౪౨. రాయోఽపోషే । ౪౩. న భాగమిశిషయోః । ౪౪. త్రిధాబద్ధహితయోః । ౪౫. సుకృతంభూతే । ౪౬. ద్విరుదాత్తాని । ౪౭. బృహస్పతిర్వనస్పతిర్నరాశఽ సస్తనూనప్తే తనూనపాన్నక్తోషాసోషాసానక్తా ద్యావాపృథివీ ద్యావాక్షామా క్రతూదక్షాభ్యామేతవా అస్వేతవా ఇతి చ । ౪౮. దేవతాద్వన్ద్వాన్యనామన్త్రితాని చ । ౪౯. ఇనా బృహస్పతిభ్యామిన్త్రా బృహస్పతీ ఇతి త్రీణి । ౫౦. సర్వమగ్నా౩ఇ లాజీ౩చ్ఛాచీ౩నితి త్రిమాత్రాణిచ । ౫౧. ప్రణవశ్చ । ౫౨. వివేశా౩ ఇతి చానుదాత్తమ్ ।

౫౩. ఆసీదితి చోత్తరం విచారే ।
 ౫౪. పూర్వమన్తోదాత్తమ్ ।
 ౫౫. ద్వన్ద్వం చేన్ద్రసోమపూర్వంపూషాగ్నివాయుషు ।
 ౫౬. అగ్నిశ్చేన్ద్రే ।
 ౫౭. ఋక్సామ్ని చ ।
 ౫౮. యతో గతౌ ।
 ౫౯. పాయోర్విశః ।
 ౬౦. ఆయురర్యమార్వశ్యస్తిభ్యః ।
 ౬౧. అస్య రోచనాసౌ బోధా మే పారంపుర ఏతారోదివః
 క్షోఽహం త్వమ్మహీం య ఈశ ఈశానేభ్యః ।
 ౬౨. ప్రత్యాం యజ్ఞస్య హవిషః పాహీత్పాతం మధ్యో
 యజమానస్య హోతురజరాసో లోకేషు చ ।
 ౬౩. అనుదాత్తమన్యత్ ।
 ౬౪. పక్షీర్హసయారన్త ఉదాత్త ఆదిర్వా ।
 ౬౫. వృద్ధం వృద్ధిః ॥
 ॥ ఇతి ద్వితీయోఽధ్యాయః ॥

॥ అథ తృతీయోఽధ్యాయః ॥

౧. సల్హితాయామ్ ।
 ౨. అర్థః పదమ్ ।
 ౩. పదాన్తపదాద్యోః సన్ధిః ।
 ౪. న పరకాలః పూర్వకాలే పునః ।
 ౫. హ్యన్తరాః కాలాః ।
 ౬. విసర్జనీయః ।
 ౭. చఛయాః శమ్ ।
 ౮. తథయాః సమ్ ।
 ౯. ప్రత్యయసవర్ణం ముది శాకటాయనః ।
 ౧౦. అవికారల్హకల్యః శషనేషు ।
 ౧౧. ప్రకృత్యా కఖయాః పఫయాశ్చ ।
 ౧౨. జిహ్వోమూలీయోపధ్యానీయౌ
 శాకటాయనః ।

౧౩. లుక్ముది జిత్పరే ।
 ౧౪. ఉవవసనే పీవః ।
 ౧౫. స ఓషధీమయాః ।
 ౧౬. వ్యఙ్జనే చ ।
 ౧౭. స్య ఏష చ ।
 ౧౮. నిశబ్దో బహులమ్ ।
 ౧౯. అనితావధ్యాయే ।
 ౨౦. ఇతివచ్చర్పాయామ్ ।
 ౨౧. కకారపకారయోః సకారమ్ ।
 ౨౨. భావ్యపథః షకారమ్ ।
 ౨౩. ఆవిర్నిరిశ ఇళాయావసతిర్వరివః ।
 ౨౪. దివోఽకకుత్సృథివ్యోః ।
 ౨౫. రాయః సహసః పోషపుత్రయోః ।
 ౨౬. తమసోఽపరస్తాత్ ।
 ౨౭. తపసస్సృథివ్యామ్ ।
 ౨౮. అధ్వనో రజసో రిషః స్పృషః స్పాతౌ ।
 ౨౯. అధ్వనస్కర్పితి చ ।
 ౩౦. సమానపదే చ ।
 ౩౧. పరావపసాసే ।
 ౩౨. కవిష్కరత్సృథిషు ।
 ౩౩. కృషీశ్చ కృధౌ సకారమ్ ।
 ౩౪. సదో ద్యౌర్నమస్కృతం పితా పథేషు ।
 ౩౫. పత్యౌ తాలవ్యస్వరోదయే ।
 ౩౬. పదే చ ।
 ౩౭. న పరుషః పరుషి ।
 ౩౮. వాజపతిర్వాస ఏదిథిషురన్తఃపర్శవ్యేనాన్తః
 పార్శ్వ్యమితి చ ।
 ౩౯. అహః పతౌ రేఫమ్ ।
 ౪౦. పరశ్చ మూర్ధన్యమ్ ।
 ౪౧. స్వర్ధాః సాల్సహయాః ।
 ౪౨. ఉకారం దుర్దే ।
 ౪౩. నాశే చ ।

౪౪. పురో దాశే ।
 ౪౫. అనసో వాహశా సకారో డకారమ్ ।
 ౪౬. ఓకారమితః సిఞ్చతౌ సోపధః ।
 ౪౭. షడ్దశదంతయోః సఙ్ఖ్యవయోఽర్థయాశ్చ ।
 ౪౮. త ఆఘాదనాడమ్బరాత్ ।
 ౪౯. వనసదేఽవేటో రేఫేణ ।
 ౫౦. వత్యౌ చ సకారేణ ।
 ౫౧. ఋతావరౌ చ పతివరయోః ।
 ౫౨. తద్బ్రుహతౌ కరవత్యోస్తలోపశ్చ ।
 ౫౩. పరికృతే షకారేణ ।
 ౫౪. చస్త్రే సు శకారేణ ।
 ౫౫. దుధుక్షన్దో దకారమ్ ।
 ౫౬. భావిభ్యః సః షల్ సమానపదే ।
 ౫౭. అనుస్వారాచ్చ తత్పూర్వాత్ ।
 ౫౮. కరేఘాభ్యమ్ ।
 ౫౯. నేఃసీదతేః ।
 ౬౦. ససాద చ ।
 ౬౧. ఓకారాత్సు ।
 ౬౨. ఊఞ్చాప్తాత్ ।
 ౬౩. అభేశ్చ ।
 ౬౪. పరేశ్చ సిఞ్చతేః ।
 ౬౫. అవ్యవహితోఽపి ।
 ౬౬. వేర్యదయః ।
 ౬౭. హేర్మథోదయః ।
 ౬౮. ద్యవేశ్చ ।
 ౬౯. నేఃస్త్యాస్తనోః ।
 ౭౦. తతక్షౌ ।
 ౭౧. అనోఃస్తువన్త్యామ్ ।
 ౭౨. దుఃష్వప్యమ్ ।
 ౭౩. వన్దారుర్మాకిః ।
 ౭౪. సహేః ప్రతనాయాః ।
 ౭౫. సధిరల్శురదితిః ।

౭౬. వాయురగ్నిరగ్నేరేకాక్షరే ।
 ౭౭. అసర్వమేధే ।
 ౭౮. సకారపరే చ ।
 ౭౯. మాతృభిరర్పిభిః పాయుభిర్వరూత్రిః ।
 ౮౦. షాత్తథౌ మూర్ధన్యమ్ ।
 ౮౧. ప్రకృత్యా నానాపదస్థే తకారే ।
 ౮౨. అనుసంతనోతు బృహస్పతిసుతస్య సుసమిద్ధాయ
 సుసందృశమభిసత్త్వాభిసంవిశన్తు సుసస్యా
 అతిస్థూలం ముసలే పత్నీసంయాజాన్
 క్రతుస్థలాఞ్జీసక్తో దివిస్సృశా హృదిస్సృశల్
 హిల్సీర్ఘ్ముక్సామయోర్ఘుక్సామాభ్యాం
 తిత్తిరిః సీసేన సీసాఃసీసంపశుసని గోసని
 ప్రతిసదృక్షే ప్రతిసదృక్షాసశ్చతుస్త్రిల్శత్ ।
 ౮౩. ఋకారరేఘారుదయశ్చ ।
 ౮౪. వృథివిదివ్యుపరిచర్షణీశకునియాసిభ్యః ।
 ౮౫. ఋషరేఘేభ్యో నకారో ణకారల్సమానపదే ।
 ౮౬. స్వరయవహకపైశ్చ ।
 ౮౭. నిషణ్ణాయ రథవాహణమిన్ద్ర ఏణం పరిణీయతే
 సమిన్ద్ర ణ ఉరుష్యాణో రక్షా ణః ఘాణః ఘణః
 ఘణాసత్యా స్వర్ణాస్థూరిణౌ ప్ర ణ ఆయాల్షి
 ౮౮. పరి ణ ఇతి శాకటాయనః ।
 ౮౯. ప్రనేతి నుదాతి హినోమినామ్ ।
 ౯౦. ప్రకృత్యా పదాన్తీయః ।
 ౯౧. ని వని నసః ప్రపీనమ్ ।
 ౯౨. శ్రీమనా ఇత్యేకే ।
 ౯౩. ఇన్ద్రాగ్నీ చిత్రభానో వార్తఘ్నుం దుఃష్వప్యం
 ధ్రువయోనిఃపురోఽనువాక్యాభిః పురోఽనువాక్యా
 శ్చర్మమ్ ।
 ౯౪. తవర్గే చ ।
 ౯౫. షాదనన్తర ఋకారే ।
 ౯౬. శిలీసీ వర్గమధ్యమవ్యవహితోఽపి ।
 ౯౭. దీర్ఘమ్ ।

౯౮. అశ్వ రశ్మిమతి సుమతి శ్వసుత చారయ ఘృణి
 నేదిమేన్ద్రియ ధారయచిత్రభంగర వయునాశ్వస్య
 హృదయఘుష్కర్తాభ్యవతా ధ్యర్చ శక్తి పురుశచి
వకారే ।
 ౯౯. నాశ్వవద్ధిరణ్యాత్ ।
 ౧౦౦. అభివిఖ్యేషం వీరవిశ్వ వత్స వృత్ర
 వాజయస్తేషు ।
 ౧౦౧. అశ్వస్య వాజిన ఇతి చ ।
 ౧౦౨. విశ్వసహభువపూష వసుషు ।
 ౧౦౩. నరహామిత్రేషు చ ।
 ౧౦౪. తిష్ఠాద్వ్యదాత్తమ్ ।
 ౧౦౫. ప్రవణ శృణ్గ యాసేషు ।
 ౧౦౬. నివారహారయోరనవగ్రహే ।
 ౧౦౭. నావనయామి ।
 ౧౦౮. ధారయామ యోజావ సచస్వ నుద మోషు
 జయతోరుప్య రక్ష యజ యచ్ఛమత్సథ
 పిప్రత గాయతా తు యేన నకారే ।
 ౧౦౯. భవ చ ।
 ౧౧౦. సచా వరూఢ్య వాజస్య పాయుషు చ ।
 ౧౧౧. అప్సక్తః సౌ ।
 ౧౧౨. రథి తకారనకారయాః ।
 ౧౧౩. శ్రథోదారిథ శోచ పనయ సాదయర్జు వృష
 శత్రు సలక్ష్మ ఘాఘూరాత్ప్రత భవత యకారే ।
 ౧౧౪. వవృధవృజోః ।
 ౧౧౫. అద్య తప్రహకార చకార భవత వృణీమహే
 దేవేషు ।
 ౧౧౬. న హోతరి ।
 ౧౧౭. శృణుత త్రిషి ధృజి భవతపిబేత స్మ తిష్ఠ
 రక్షా మకారే ।
 ౧౧౮. విశ్వ దేవ్య సోమో వత్యాం ।
 ౧౧౯. ఉష మహోభిర్నక్షేమికారైకారౌకారనకారేభ్యః ।
 ౧౨౦. పూరుషోఽవసాసే ।

౧౨౧. పూషో జహీమస్తేష్వత్ర ।
 ౧౨౨. నరస్సప్తఋషీన్నస్తఆహుర్నియుద్భిష్షయత్ర ।
 ౧౨౩. అభిమాతి పృతనాసు సవత్స ధూర్విశ్వ
 సమత్స పృతనావ్రాతేభ్యః సహేః ।
 ౧౨౪. ఉక్థాచ్ఛ శసేః ।
 ౧౨౫. ఏవాచ్ఛ చకృమాథ ।
 ౧౨౬. విద్రాసౌత్రామణ్యామ్ ।
 ౧౨౭. అధాయత్సగ్నా వాయుషు ।
 ౧౨౮. పూర్వో ద్వన్వేష్వవాయుషు ।
 ౧౨౯. హరిశయేత్యేకే ।
 ౧౩౦. పిబా సోమం పిబా సుతస్య స్థా మయాభువో
 నూరణే శమిశ్వ మామహానో మామహాంతా
 మశీతమ రీరిషో రీరిషత యామయన్తి హిష్యా
 తే వర్ధయా రయిల్ శ్చుధీహవం చరాసోమ
 సూయవసనీ శ్రోతా గ్రావణో ధర్షా మానుషః
 పాథా దివో యుక్త్యా హి గమయా తమః
 సిఞ్చతాసుతం పరివాప ఉక్థా శస్త్రాణ్యత్తా
 హవిల్ప్యోచ్యా జానుక్షామా రేరిహత్ క్షామా
 భిన్దన్తో రుహేమా స్వస్తయే జనయథా చ
 ధారయా మయి తరా మృధో బోధా మే
 విచృతా బన్ధమవతా హవేషు శ్చుణుధీ గిరో
 రక్షా తోకం చర్షణీసహం చర్షణీధృతో యేనా
 సమత్స వసేమా త ఋధ్యామా తే శిక్షా
 సఖిభ్యస్తత్రా రథం దీయా రథేనేతా జయత
 వర్ధయా త్వం ప్రబ్రవామా ఘృతస్యా జగన్థా
 పరస్యా రరిమా హి పురీతతా ప్లిహాకర్ణ
 శ్చుణాకర్ణౌ ప్రకృతిదీర్ఘావిత్యేకే । నీకాశా
 అనూకాశేన చక్రా జరసం మిథూకస్తరతా
 సఖాయః సాసహ్యనపామార్గోభయాదత
 ఋతీషహమభీషు సుష్ఠరీమా జుషాణా యజా
 దేవాన్ యేనా పావకాశ్వాయన్తో యదీ సరమా
 స్వదయా సుజిహ్వ నిషద్యా దధిష్వ సదతనా

రణిష్టనభరా చికిత్వాల్శ్చికిత్వా గవిష్టా
వవాదదద్రక్షా చాయునకృజా రరాణః
సాదన్యమితి చ ।

- ౧౩౧. అనునాసికముపధా ప్రాగస్తస్థాయాః ।
- ౧౩౨. స్వర జౌపశవిః ।
- ౧౩౩. అనుస్వరేణ వ్యఙ్గానే ।
- ౧౩౪. నుః ।
- ౧౩౫. చఛయాః శమ్ ।
- ౧౩౬. తథయాః సమ్ ।
- ౧౩౭. దధన్వాన్ స్వవాన్ యకారే లోపమ్ ।
- ౧౩౮. రయివృధే చ ।
- ౧౩౯. నపుంసకాదికారస్య ।
- ౧౪౦. న సప్తమ్యామన్త్రితయోః ।
- ౧౪౧. న్మాన్ పకారే విసర్జనీయమ్ ।
- ౧౪౨. శత్రూన్ పరిధీన్ క్రతూన్ వనస్పతీన్ స్వరే
రేఫమ్ ।
- ౧౪౩. ఆకారోపథో యకారమ్ ।
- ౧౪౪. న తమే ।
- ౧౪౫. నిర్జగన్వాన్ తమసి ।
- ౧౪౬. ధామఙ్చత్పూఙ్చికిత్వాన్ త్వం పూషన్వర్వన్మితి
చ ।
- ౧౪౭. అశ్వాదౌ చాధ్యాయే ।
- ౧౪౮. మనూష్యాస్త్రాల్లోకానమిత్రానుది ।
- ౧౪౯. ఆప్నోతీత్యోశ్చ ।
- ౧౫౦. సజ్కమే చ వైష్ణవాన్ ।
- ౧౫౧. గృహో నైమి గృహో నుపహ్వయామహే
వర్చస్వానహం మనుష్యానన్తరిక్షమగ్నిష్వాత్తా
న్పతుమతః పయస్వానగ్నే తానశ్వినా
పతజ్గాననన్దితః స్వర్గానపాంపతిః సవత్సానిన్త్రః
సపత్సానిద్రాగ్నీ నభస్వానార్తదానుర్విద్వానగ్నే
ర్దేవానస్తేధతాన డ్వనాశురథైతానషో
విరూపానాలభత ఏతావానస్యాయుష్మానగ్నే

వాయవ్యానారణ్యాః ప్రవిద్వానగ్నినానడ్వా
నధోరామౌ శత్రూనను యం
యాతుధానానస్థాదస్మానరిష్టేభిరితి ।

- ౧౫౨. వృద్ధం వృద్ధిః ।
- ॥ ఇతి తృతీయోఽధ్యాయః ॥

॥ అథ చతుర్థోఽధ్యాయః ॥

- ౧. అనుస్వారల్ రోష్ఠసు మకారః ।
- ౨. నుశ్చాన్తఃపదేఽరేఫే ।
- ౩. వల్శ ।
- ౪. అనునాసికా చోపధా ।
- ౫. లోపం కాశ్యపశాకటాయనౌ ।
- ౬. ప్రకృత్యా సమ్రాట్ సామ్రాజీ ।
- ౭. శం చే పకారాదుకారోదయాత్ ।
- ౮. సమన్తః పదే కఖపఫేష్వనూష్ఠపరేషు ।
- ౯. నుశ్చామ్నేడితే ।
- ౧౦. అన్తఃస్థామన్తస్థాస్వనునాసికాం పరసస్థానామ్ ।
- ౧౧. హి ।
- ౧౨. సర్వే పరపఙ్చమమ్ ।
- ౧౩. తకారో లే లమ్ ।
- ౧౪. నుశ్చానునాసికమ్ ।
- ౧౫. జ్నో క్తాభ్యాల్ సకారే ।
- ౧౬. న దాల్భ్యస్య ।
- ౧౭. రలావృల్పవర్ణాభ్యామూష్మణి స్వరోదయే సర్వత్ర ।
- ౧౮. ప్రగృహ్యం చర్పాయామితి నా పదేషు ।
- ౧౯. రిఫితఙ్చ సల్హితాయామనిరుక్తమ్ ।
- ౨౦. పదావృత్తౌ చాన్తరేణ ।
- ౨౧. క్రమోక్తావృత్తిః పదేషు ।
- ౨౨. సుపదావసానవర్ణమ్ ।
- ౨౩. అనితావన్తర్వికారాగమం ప్రాగుక్త్వా ।
- ౨౪. విశ్పతీపేతి చ ।

౨౫. స్వరశ్చకారే చకారేణ సర్వత్ర ।
 ౨౬. యస్యాతిహాయ సహేతి న ।
 ౨౭. విశ్వా ఊష్మాంతం పరిద్విషస్త్యం త్వాం
 యదజయో విరాజత్యనిరా అవీవుధన్ పరిష్కాః
 సుక్రీతయ ఆశా ఓషధీరాభాహ్యామివా హి
 మాయాస్తేఽసీత్యేతేషు ।
 ౨౮. పృథివ్యా స్వరాంత్రల్ల సంభవ శుక్రో మల్లి పృథివిం
 పరో దేవేభిరిత్యేతేషు ।
 ౨౯. చ విశ్వా వో బ్రహ్మ విశ్వా హరి యుక్తాస్తే
 శఫానాం జజాన ను కమిత్యేతేష్విమా ।
 ౩౦. హవేమోతేమా చ ।
 ౩౧. విష్ణో తే బభూవ నాసత్యా భిషజా న
 ఆవోఢంయా దేవా హవిషో నో మృడాతో నో
 అచ్చ విముఞ్చేత్యేతేషు తా ।
 ౩౨. తాతా చ ।
 ౩౩. హవిర్దంపత్యోః సాధ్యా దా ।
 ౩౪. ధిష్ణ్యా వరివోవిదం ధిష్ణ్యా యువమితి చ ।
 ౩౫. భావ్యుపధశ్చ రిద్విసర్జనీయః ।
 ౩౬. రేఫే లుప్యతే దీర్ఘం చోపధా ।
 ౩౭. రేఫల్ స్వరథౌ ।
 ౩౮. కణ్యప్రూర్వో యకారమరిఫితః ।
 ౩౯. లోపం ధౌ ।
 ౪౦. భూమేశ్చకారేఽపుక్తే ।
 ౪౧. యకారాకారయోర్జాస్పత్యే పదే ।
 ౪౨. అలోపో మాల్స్పచన్యాః ।
 ౪౩. సర్వో అఃకార ఓకారమ్ ।
 ౪౪. అకారే చ ।
 ౪౫. ఏషో హ చ ।
 ౪౬. స్వో రుహావహశ్చ రాత్ర్యామ్ ।
 ౪౭. స్వరే భావ్యస్తస్థామ్ ।
 ౪౮. సన్ధ్యక్షరమయవాయావమ్ ।
 ౪౯. ఉదాత్తస్యాస్తస్థిభావే స్వరితం పరమనుదాత్తమ్ ।

౫౦. కణ్య ఋకారే హ్రస్వమ్ ।
 ౫౧. అధైకముత్తరశ్చ ।
 ౫౨. సిల్ సవర్ణే దీర్ఘమ్ ।
 ౫౩. అనునాసికవత్యనునాసికమ్ ।
 ౫౪. కణ్యాదివర్ణ ఏకారమ్ ।
 ౫౫. ఉవర్ణ ఓకారమ్ ।
 ౫౬. సముద్రస్యేమల్స్వేమల్స్వోద్వద్మన్నితి చ ।
 ౫౭. ఏజత్యోజోరేకేషామ్ ।
 ౫౮. సన్ధ్యక్షర ఐకారౌకారౌ ।
 ౫౯. వాహౌ చ స్వరభూతే ।
 ౬౦. ఆరమృకారోఽపుక్తాత్ ।
 ౬౧. లృకారశ్చాల్కారమ్ ।
 ౬౨. ఏదోద్భ్యం పూర్వమకారః ।
 ౬౩. తౌ చేదుదాత్తావనుదాత్తే స్వరితౌ ।
 ౬౪. న దేశేఽభవదితి ।
 ౬౫. గాహమానః శివో భరన్తో ద్వేషోభ్యో జంభయన్తో
 వాజే వాజజితో మదన్తఃశోచేఽవసే సుషువే
 జ్యోతే సువర్ణో విరుధః సువిరో ధాతవే సూనవే
 ద్రూణాన ఆశవో వహతఃస్త్కన్తనో బాహవో
 ఽయుధ్యోఽద్రుహః ।
 ౬౬. వోఽహల్ సోఽహల్ సోఽస్మాకం తేఽభిగరో
 వోఽర్వాచీ ।
 ౬౭. యేన్నాత్రయాః ।
 ౬౮. ఆవిద్యాసంభూత్యోశ్చ ।
 ౬౯. ఉవస్థేఽస్తస్థేభ్యోఽకరమ్ ।
 ౭౦. నమోఽస్త్యసౌత్రామణ్యామ్ ।
 ౭౧. విశ్వేఽగ్రే విశో రాయోఽనగ్నౌ ।
 ౭౨. సూర్యేఽగ్రేఽభౌ ।
 ౭౩. రిషో యవసే పురుప్రియోఽన్నపతేఽర్ణవే ।
 ౭౪. వ్యపరే చ ।
 ౭౫. గవే మే మనసో వాజయన్తః సోమ్యాసః పాశినో
 విదానోఽన్వతే మూజవతో వృష్ణేఽపాకో

<p>దీదివస్తయస్త్రీలశే బ్రహ్మణే యకో రథో విశ్వతః పాదో వసంతః । ౨౬. అవోఽస్త్యగ్నీ గృహపతేఽభి సత్త్వానోఽహం నోఽజస్తయా విమానోఽజస్తఃసుతేఽశ్వినా నమోఽగ్నయే తేఽగ్రం తేఽగ్రే వృక్షస్య ప్రథమోఽస్తస్తేఽస్యేన । ౨౭. వణయా జహీమోఽంబికే । ౨౮. నోనుమోఽదుగ్ధాశ్వా ప్రచేతసోఽశ్వాన్నరోఽస్మాకం వృషాణయాఽశ్వాః ప్రదిశోఽనూదితేఽనాగా అన్ధసోఽర్చా పనస్యతేఽద్ధా యజ్ఞియేభ్యో ఽమృతత్వం విపశ్చితోఽభి జనోఽనమివా ఆయువోఽను నోఽద్యదేశేఽభ వద్వ యుసేఽజనిష్ఠ విద్రునా పసోఽజాయస్త పూర్వ్యాసోఽరేణవో నోఽశ్మా నోఽదితిర్వోఽహిః । ౨౯. బ్రాహ్మణః । ౩౦. యజుషు చ । ౩౧. సజ్కమే చ సర్వత్ర । ౩౨. ప్రకృతిభావ ఋక్షు । ౩౩. జుషాణశ్చానధ్వని । ౩౪. తే చానుదాత్తమనుదాత్తే । ౩౫. హేళ ఆపో గువోఽపాగ్నీ ధీరాసో దేవాస ఉరో రక్షాణో మో వైశ్వానరో వృషభో వచః ప్రాణ ఉదానోఽఙ్గ ఇమా మే వృష్ణో దశమాస్యోఽన్ధ ఆవిత్తేఽరిష్టో అర్జునః ప్రత్యాశ్రవః స్విష్టో ఘాసే ప్రణీతస్తేభ్యో నమో అస్తు దూరే నో అధ్య యజ్ఞే సధస్థే సో అధ్వరాయేస్త్రే హిరణ్యపర్ణో ద్వారో దేవోఽబ్ధో రథిభ్యో మహద్భ్యః సల్సదః । ౩౬. ఛన్దో అజ్కాపమజ్కాజ్కమస్త్రీవయః । ౩౭. కా ధ్రువోతీ సదనా హోతారా జ్యో స్వధా పుథివిప్రతిమేమసదన్నశ్యామాకర్మోర్ధ్వ మియమవస్తాదుతాస్తిషు । ౩౮. ప్రగృహ్యల్ స్వరే ।</p>	<p>౩౯. న రోదసీమే । ౪౦. విశ్వతీవోపస్థితే । ౪౧. ఉకారోఽప్రక్తోఽస్పర్శాత్ । ౪౨. ప్లుతమితౌ । ౪౩. ఓకారశ్చ । ౪౪. ఉకారోఽప్రక్తో దీర్ఘమనునాసికమ్ । ౪౫. ఇతేశ్చ వరం పదం చర్పాయామ్ । ౪౬. తకారవర్గశ్చకారవర్గే చకారవర్గమ్ । ౪౭. శకారే చ । ౪౮. పరశ్చాస్పర్శపరశ్చమ్ । ౪౯. ఉదఃస్తభాసే లోపమ్ । ౫౦. అశ్వాత్ స్థే తకారల్ సంజ్ఞాయామ్ । ౫౧. స్వరాత్ సంయోగాదిర్ద్విరుచ్యతే సర్వత్ర । ౫౨. వరం తు రేఫహకారాభ్యామ్ । ౫౩. ఊష్మాన్తస్థాభ్యశ్చ స్పర్శః । ౫౪. జిహ్వోమూలీయాపథ్మానీయాభ్యాం చ । ౫౫. యెస్తు వరం తైర్న పూర్వమ్ । ౫౬. నాస్వరపూర్వా ఊష్మాన్తస్థాః । ౫౭. విసర్జనీయాద్యృజ్జనవరః । ౫౮. జ్ఞా చేద్రస్వపూర్వో స్వరే పదాన్తౌ । ౫౯. సంయోగపూర్వవృజ్జనాన్తావసానగతాః స్వరా ద్విమాత్రాః । ౬౦. ప్రథమైర్ద్వితీయాస్త్రుతీయైశ్చతుర్థాః । ౬౧. నానుస్వారః । ౬౨. సవర్ణే । ౬౩. ఋవర్ణే । ౬౪. లృవర్ణే । ౬౫. యమే । ౬౬. విసర్జనీయః । ౬౭. స్వవర్ణియే చానుత్తమే । ౬౮. అవసితశ్చా । ౬౯. నాన్తఃపదే స్వరపశ్చమాన్తస్థాసు ।</p>
--	---

౧౨౦. స్పర్శోఽపఞ్చమః స్వరథౌ తృతీయమ్ |
 ౧౨౧. జితి ప్రథమమ్ |
 ౧౨౨. అసస్థాసే ముది ద్వితీయల్శానకస్య |
 ౧౨౩. పఞ్చమే పఞ్చమమ్ |
 ౧౨౪. హశ్చ తస్మాత్ పూర్వచతుర్థమ్ |
 ౧౨౫. నర్కారపరో జాతూకర్ణస్య |
 ౧౨౬. హి |
 ౧౨౭. యవయోః పదాంతయోః స్వరమధ్యే లోపః |
 ౧౨౮. న వకారస్యాసస్థాన ఏకేషామ్ |
 ౧౨౯. ఆసౌ చ శాకటాయనః |
 ౧౩౦. ప్ర ఉ గమితి యకారఓపః |
 ౧౩౧. అనాదేశేఽవికారః |
 ౧౩౨. ప్రాగువర్ణదక్షరాణామేకీభావః |
 ౧౩౩. స్వరితవాన్ స్వరితః |
 ౧౩౪. ఉదాత్తవానుదాత్తః |
 ౧౩౫. ఇవర్ణముభయతో హ్రస్వముదాత్తపూర్వ
 మనుదాత్తపరం స్వరితమ్ |
 ౧౩౬. విక్షీతాయేతి చ |
 ౧౩౭. ఉదాత్తాచ్చానుదాత్తల్ స్వరితమ్ |
 ౧౩౮. నిహితముదాత్తస్వరితపరమ్ |
 ౧౩౯. అనవగ్రహే |
 ౧౪౦. స్వరితస్య చోత్తరో దేశః ప్రణిహన్యతే |
 ౧౪౧. స్వరితాత్పరమనుదాత్తముదాత్తమయమ్ |
 ౧౪౨. అనేకమపి |
 ౧౪౩. నోదాత్తస్వరితోదయమ్ |
 ౧౪౪. ద్వివర్ణమేకవర్ణవద్ధారణాత్స్వరమధ్యే
 సమానపదే |
 ౧౪౫. ఐకారౌకారౌ చ |
 ౧౪౬. డఢౌ శ్శ్చావేకేషామ్ |
 ౧౪౭. ద్విసకారల్శాస్వరాస్సేవ్వితి |
 ౧౪౮. ఋల్పవర్ణే రేఫలకారౌ సల్శ్చిష్టావశ్చుతిధరా
 వేకవర్ణే |

౧౪౯. మాత్రార్థమాత్రాణుమాత్రా వర్ణాపత్తినామ్ |
 ౧౫౦. అనుస్వారో హ్రస్వపూర్వోఽధ్యర్థమాత్రా పూర్వా
 చార్థమాత్తేతి |
 ౧౫౧. దీర్ఘదర్థమాత్రా పూర్వా చాధ్యర్థా |
 ౧౫౨. ద్వియకారమ్ |
 ౧౫౩. ఆప్యాయ్యమానో యమో రయ్య
 ధాయ్యారూపల్శ్చవాయ్యం నృపాయ్యం
 పౌరుషేయ్య హృదయ్యాయ సహ రయ్య
 నిచాయ్య సాన్నాయ్య సన్తాయ్యేతి చ |
 ౧౫౪. ఏకః |
 ౧౫౫. జ్యోతిశ్శ్యవనః శ్యేనః శ్యామం శ్యామాకాః శ్యేతో
 జ్యేష్ఠో జ్యోగ్జ్య చ్చ్యతి |
 ౧౫౬. జుషస్వ యవిష్వ్య శోషాయవిష్వ్యేతి చ |
 ౧౫౭. స్వేతి ణ్యత్వం చ |
 ౧౫౮. స్వరపూర్వాశ్చ శచజాః సమానపదే ద్విరుక్తాః |
 ౧౫౯. వ్యఙ్జనపరాశ్చ న |
 ౧౬౦. కశ్యపస్యానార్షేయే జాతూకర్ణస్య |
 ౧౬౧. ఉచై రజ్జుమజ్జనశ్చ |
 ౧౬౨. మర్తోపురీత మర్తేష్వగ్నిః పరోమర్తస్తే
 మర్తఇతిచ |
 ౧౬౩. అంతఃపదేఽపఞ్చమః పఞ్చమేషు విచ్ఛేదమ్ |
 ౧౬౪. ఊష్ణభ్యః పఞ్చమేషు యమాపత్తిర్దోషః |
 ౧౬౫. సోటనం చ కకారవర్గే వా స్పర్శాత్ |
 ౧౬౬. స్వరాత్స్వరే సమానపదే జోయంనతు ఋకారే |
 ౧౬౭. ఖ్యతేః ఖయౌకశౌ గార్గ్యః సఖ్యోఖ్యముఖ్య
 వర్ణమ్ |
 ౧౬౮. త్రిపదాద్యావర్తమాసే సజ్కమః |
 ౧౬౯. ద్విపదైకపదాన్యప్యనువాకే |
 ౧౭౦. ఆనన్తరే |
 ౧౭౧. అపరాజ్ఞే |
 ౧౭౨. ఆస్వరవికారే |
 ౧౭౩. అలిఙ్గవికారే |

౧౭౪. అసమానే |
 ౧౭౫. త్రిరావుత్తే |
 ౧౭౬. గూఢే |
 ౧౭౭. పదసమూహే |
 ౧౭౮. సల్హితాయాం చ |
 ౧౭౯. అవసానార్థం పునర్మహణమ్ |
 ౧౮౦. అవికారార్థం చ |
 ౧౮౧. ఉత్సర్గశ్చ |
 ౧౮౨. క్రమఃస్మృతిప్రయోజనః |
 ౧౮౩. ద్వే ద్వే పదే సన్దధాత్యుత్తరేణోత్తర
 మావసానాదపుక్తవర్జమ్ |
 ౧౮౪. అపుక్తమధ్యాని త్రీణి స త్రిక్రమః |
 ౧౮౫. పునరాకారేణోత్తరమ్ |
 ౧౮౬. మోషాణాభీషణౌ చ |
 ౧౮౭. చత్వార్యపుక్తపుర్వే నకారపరే సౌ |
 ౧౮౮. మకారపరే చైకే |
 ౧౮౯. పునః సుపదేనోత్తరమ్ |
 ౧౯౦. పూర్వస్యోత్తరసల్హితస్య స్థితోపస్థితమవ
 గృహ్యస్య |
 ౧౯౧. సుపదే శాకటాయనః |
 ౧౯౨. అన్తః పదదీర్ఘిభావే |
 ౧౯౩. వినామే |
 ౧౯౪. ప్రగృహ్యే |
 ౧౯౫. రిఫితేఽనిరుక్తే |
 ౧౯౬. అవసానే చ |
 ౧౯౭. యథాసమామ్నాతం క్రమావసానల్
 సజ్కమేషు |
 ౧౯౮. వృద్ధం వృద్ధిః |
 ॥ ఇతి చతుర్థోఽధ్యాయః ॥

॥ అథ పఞ్చమోఽధ్యాయః ॥

౧. సమానేఽవగ్రహో హ్రస్వసమకాలః |
 ౨. తరతమయోశ్చాతిశయే దక్షిణప్రత్యాసజ్గే |
 ౩. వితమహాతమసూతమగోపాతమరత్నధాతమ
 వసుధాతమాః పూర్వేణ |
 ౪. సర్పదేవజనేభ్యశ్చ |
 ౫. తూణవధ్మముత్తరేణ |
 ౬. రాయస్సోషదే విజాపేతి చ |
 ౭. బహుప్రకృతావాగన్తనా పర్వణా |
 ౮. తద్వృత్తితద్ధితేఽన్యాయసల్హితం చేత్ |
 ౯. శస్త్రం త్రాతాతిషు చ |
 ౧౦. ధాత్వర్థే యకారే స్వరపూర్వే |
 ౧౧. వాల్సౌ చ భూతకాలే స్వరేణ హ్రస్వాదనుషి
 ౧౨. ప్రత్నపూర్వవిశ్వమర్తుభ్యస్థా |
 ౧౩. హ్రస్వవ్యఙ్జనాభ్యాం భకారాదౌ విభక్తిప్రత్యయే |
 ౧౪. స్వీతి చానతౌ |
 ౧౫. వర్ణసజ్ఞ్యేఽన్యతరతః |
 ౧౬. అనుదాత్తోపసర్గే చాఖ్యాతే |
 ౧౭. గిరి త్రశయాః |
 ౧౮. ఇవకారామ్రేడితాయనేషు చ |
 ౧౯. ఏకాత్సమిచీ |
 ౨౦. త్వాయవః శంయోర్బహిర్థాస్మయముం
 మృన్మయీల్ సుమ్నయాశుయాసాధుయా
 ధృష్ణయా విశాలమనుయా |
 ౨౧. మృగయుముభయాదతోఽపామార్గ కింపూరుష
 మితి చ |
 ౨౨. పారావతానాగ్నిమారుతాశ్చేతి జాతూకర్ణ్యస్య |
 ౨౩. అధీవాసమిత్యేకే |
 ౨౪. ప్రతిషేధేనానవగ్రహః |
 ౨౫. ఉత్తరేణ చాకారేణ |
 ౨౬. ద్వాపూర్వమ్ |
 ౨౭. సజ్ఞ్యపూర్వశ్చ ధా |

౨౮. ద్వన్ద్వాని ద్వివచనాన్తాని స్వారాన్త పూర్వపదాని |
 ౨౯. తద్ధితే చైకాక్షరవృద్ధావనిహితే |
 ౩౦. అఙ్శతి సహత్యోః కృల్లీపే |
 ౩౧. అనురుసుభ్యామ్ |
 ౩౨. సమిదాభ్యాం వత్సరః |
 ౩౩. ప్రాగ్నిభ్యామ్నిన్దో ప్రశ్నేషే |
 ౩౪. పాఙ్త్రానుద్దోఽభ్యాయ సల్శయాత్ |
 ౩౫. జనయత్యా ఓషధయా వృషాయిషత నహి
 చనాస్మభ్యమజావయో వలయమ్ |
 ౩౬. సమానోఽనశ్వమేధే |
 ౩౭. వాయురసజాతః సముద్రమహోరాత్రే విశ్వానరో
 విశ్వాహగ్రయణోఽసపత్నా గోధా గోధూమా
 ఆ శు శుక్షణీ ర్నో గ్రోధః పురోఞా శః
 ప్రావణీభిరశీతమ తస్కరా మస్మసాశ్వత్థ
 ఉవస్తిర్మాకిర్విశ్వామిత్రో గోపాం ప్ర ఉ గమజ్గాని
 కక్షీవన్తమదధాత్పవీరవన్నీహారేణ ప్రావృతా
 ఘనాఘన ఈదృజ్ఞే చాన్యాదృజ్ఞాఘనాసః
 కుయవం కుచరః ప్రియఙ్గవో నీవార ఏకాదశ
 షోఢశ చన్తమా ఆయువో వ్యాఘ్రోఽనడ్వాన్
 గవిష్ఠిరః కవర్దిసే పులస్తీసే నిషఙ్గణీ కులాతేభ్యః
 కర్మారేభ్యః పుఞ్జేష్ఠేభ్యో ద్వీప్యాయ నీప్యాయ
 కిల్శిలాయైః కబుదాః శూకరాయ శూకృతాయ
 చరాచరేభ్యః పారావతాన్ గోలత్తికాఖురజగరో
 విపన్యవో దాక్షాయణా ఆయుధల్ సురామం
 బృహస్పతిర్వనస్పతి ర్నరాశల్సః సురభి
 ర్నరిష్టాయై |
 ౩౮. ఉత్తంభనాదీన్యాదిసల్శయాత్ |
 ౩౯. విశౌజా ఇత్యన్యాయసమాసాత్ |
 ౪౦. దిత్యోహీ తుర్యోహీ పఞ్చోహీ హృదయౌపశినీతిచ |
 ౪౧. దుష్ఠరో విష్ఠరో విష్ఠపో విష్ఠంభో విష్ఠంభనీమ్ |
 ౪౨. ఊవధ్యముగణా ఉఖ ఇష్టృతిరిష్టర్తారముదర
 మిత్యుపసర్నేకదేశలోపాత్ |

౪౩. సల్స్సృతల్ సల్స్సృతిర్మాల్స్సచన్యాః
 పుల్శ్చలూమిత్యనునాసికోవధత్వాత్ |
 ౪౪. అనుస్వారాగమత్వాదిత్యేకే |
 ౪౫. పరీత్తోఽవత్తానాల్ సువితాయసగ్గిరితి చ |
 ౪౬. వృద్ధం వృద్ధిః |

॥ ఇతి పఞ్చమోఽధ్యాయః ॥

॥ అథ షష్ఠోఽధ్యాయః ॥

౧. అనుదాత్తమాక్యాతమామన్త్రితవత్ |
 ౨. ఉపసర్గ ఉపసర్గే |
 ౩. ఆమ్నేడితే చోత్తరః |
 ౪. కృదాఖ్యాతయాశ్చోదాత్తయోః |
 ౫. నాభ్యేకాక్షరశ్చ స్వరసన్ధ్యేఽకృతి |
 ౬. ఆపూతజాతయోః |
 ౭. అధి ని ప్ర ప్రతి శ్రితాత్రిణం భానవః పచతేషు |
 ౮. ఉజ్జేషమావర్త ఆపనీఫణత్సల్సనిష్వదత్
 సంవతం ప్రయాణల్ సంచరన్తల్ సల్శరభధ్వం
 ప్రసీతిం విక్రమస్వేత్యేతేష్వను |
 ౯. ఓప ప్లోదాత్తే |
 ౧౦. అభివేహ్యూపసంప్రయాతప్రత్యాతనుష్వాసుషావ
 ౧౧. ప్రకృత్యాఖ్యాతమాఖ్యాతపూర్వమ్ |
 ౧౨. ఉదాత్తాచ్ఛామన్త్రితాదనన్తరమ్ |
 ౧౩. ఏకాన్తరాదపి |
 ౧౪. యద్వృత్తోపపదాచ్ఛ |
 ౧౫. హేశ్చ |
 ౧౬. ఉత్తరేఽపి |
 ౧౭. నేత్ |
 ౧౮. సమనసస్కరత్ |
 ౧౯. ద్వయోః పూర్వల్సముచ్చయే |
 ౨౦. వా విచారణే |

౨౦. అహ వినియోగే ।
 ౨౧. ఏవావధారణే ।
 ౨౩. ఉపపదప్రయోగేఽపి చ ।
 ౨౪. పరోపాపావ ప్రతి పర్యన్వప్యత్యధ్యాజ్ ప్ర సం
 నిర్దురున్ని వి స్వభి ।
 ౨౫. ద్విస్పర్శమ్ ।
 ౨౬. వేత్తువిత్యాస్మద్ద్ర్యక్ పాత్తమభిత్త్యం
 మృత్తికాద్ధ్వం దాత్తం సమావవర్త్యోద్ధి
 ర్వృద్ధిరరాద్యా అర్ధశుద్ధబుద్ధనక్రం
 నిషణ్ణస్పిన్నాన్న సన్నాశ్చ ।
 ౨౭. న క్షవచిశ్వసత యేభ్యస్తైకమ్ ।
 ౨౮. ఈద్యాయ వార్షీనసోద్వాశ్చరాశ్చేత్ ।
 ౨౯. ఉపోత్తితా ఉత్తంభనముత్తభానోత్థాయో
 త్తితాయేతి త్రీణి ।
 ౩౦. బర్హిరజ్జాఙ్ఘం భద్రేణ పృజ్ఙ్ఘం పజ్జిఙ్ఘః
 సమజ్జిఙ్ఘం పరివృజ్జిఙ్ఘం పాజ్జాఙ్ఘనితి ద్వా -
 వనునాసికౌ పూర్వావారపన్నీవర్ణమితి చ ।
 ౩౧. వృద్ధం వృద్ధిః ।
 ॥ ఇతి షష్ఠోఽధ్యాయః ॥

॥ అథ సప్తమోఽధ్యాయః ॥

౧. అథావసానాని ।
 ౨. కణ్యస్వరమేకారేణ పరిగృహ్ణీయాత్
 ప్లుతవర్ణమ్ ।
 ౩. ఇవర్ణమికారేణ ।
 ౪. ఉవర్ణం వకారేణ ।
 ౫. ఔకారఞ్చ ।
 ౬. ప్రాస్వకణ్యోపధం విసర్జనీయాన్తమరిఫితం
 వివృత్యా ।
 ౭. దీర్ఘకణ్యోపధం విసర్జనీయాన్తమేకారాన్త
 మైకారాన్తం ప్లుతం ప్రగృహ్యం చ ।

౮. ఔకారాన్తం చైకే ।
 ౯. భావ్యపథరిద్విసర్జనీయాన్తాని రేఫేణ ।
 ౧౦. ప్రథమాన్తం తృతీయేన ।
 ౧౧. ఉత్తమాన్తముత్తమేన ।
 ౧౨. వృద్ధం వృద్ధిః ।
 ॥ ఇతి సప్తమోఽధ్యాయః ॥

॥ అథాష్టమోఽధ్యాయః ॥

౧. అథాతో వర్ణసమామ్నాయం వ్యాఖ్యాన్యాయః ।
 ౨. తత్ర స్వరాః ప్రథమమ్ ।
 ౩. అ ఇతి ఆ ఇతి ఆ౩ఇతి ఇఇతి ఈఇతి ఈ౩ఇతి
 ఉఇతి ఉ౩ఇతి ఊ౩ఇతి ఋఇతి ఋ౩ఇతి
 ౠ౩ఇతి లృఇతి లృ౩ఇతి లృ౩ఇతి ।
 ౪. అథ సన్ధ్యక్షరాణి ।
 ౫. ఏ ఇతి ఏ౩ఇతి ఐఇతి ఐ౩ఇతి ఓఇతి ఓ౩ఇతి
 ఔఇతి ఔ౩ఇతి ।
 ౬. ఇతి స్వరాః ।
 ౭. అథ వ్యంజనాని ।
 ౮. కితి ఖితి గితి ఘితి జీతి కవర్ణః ।
 ౯. చితి ఛితి జితి ఝితి ఞీతి చవర్ణః ।
 ౧౦. టితి రితి డితి ఢితి ణీతి టవర్ణః ।
 ౧౧. తితి థితి దితి ధితి నితి తవర్ణః ।
 ౧౨. పితి ఫితి బితి భితి మితి పవర్ణః ।
 ౧౩. ఇతి స్పర్శాః ।
 ౧౪. అథాన్తస్థాః ।
 ౧౫. యితి రితి లితి వితి ।
 ౧౬. అథోష్ఠాణః ।
 ౧౭. శితి షితి సితి హితి ।
 ౧౮. అథాయోగవాహాః ।
 ౧౯. ఃక ఇతి జిహ్వములీయః ।
 ౨౦. ఃవ ఇత్యుపధానీయః ।

౨౦. అం ఇత్యనుస్వారః ।
 ౨౧. అః ఇతి విసర్జనీయః ।
 ౨౨. హుః ఇతి నాసిక్యః ।
 ౨౩. కుః ఖుః గుః ఘుః ఇతి యమాః ।
 ౨౪. ఏతే పఞ్చషష్టివర్ణాః బ్రహ్మరాశిరాత్మవాచః ।
 ౨౫. యత్ప్రీణ్విద్వాజ్మయం లోకే సర్వమత్ర ప్రతిష్ఠితమ్ ।
 ౨౬. శుచినా ।
 ౨౭. శుచౌ దేశే ।
 ౨౮. శూద్రవతితయారసల్లవల్ స్వాధ్యాయా
     ఽధ్యేతవ్యః ।
 ౨౯. జ్ఞానే ।
 ౩౦. పౌరుష్యమ్ ।
 ౩౧. స్వర్గ్యమ్ ।
 ౩౨. యశస్యమ్ ।
 ౩౩. ఆయుష్యమ్ ।
 ౩౪. తథా విభక్తిపరిజ్ఞానమ్ ।
 ౩౫. అథాపి శ్లోకో భవతి ।
 ౩౬. వేదస్యాధ్యయనాద్ధర్మః సమృదానాత్తథా శ్రుతేః ।
     వర్ణశోఽక్షరశో జ్ఞానాద్విభక్తిపదశోఽపి చ ॥
 ౩౭. త్రయోవిల్లశతిరుచ్యస్తే స్వరాః శబ్దార్థచిన్తకైః ।
     ద్విచత్వారిల్లశద్వ్యజ్ఞనాస్యేతావాన్వర్ణసజ్మహాః ।
 ౩౮. తస్మిన్ శహ్వాజిహ్వములీయోపధ్మానీయ
     నాసిక్యా న సన్తి మాధ్యన్తినానాం లృకారో
     దీర్ఘఃపుతాశ్శోక్తవర్జమ్ ।
 ౩౯. అథ వర్ణదేవతాః ।
 ౪౦. ఆగ్నేయాః కణ్ఠ్యాః ।
 ౪౧. సైర్ముత్యా జిహ్వములీయాః ।
 ౪౨. సౌమ్యాస్తాలవ్యాః ।
 ౪౩. రౌద్రా దన్త్యాః ।

౪౪. ఓష్యో ఆశ్వినాః ।
 ౪౫. వాయవ్యా మూర్ధన్యాః ।
 ౪౬. శేషా వైశ్వదేవాః ।
 ౪౭. తత్సముదాయోఽక్షరమ్ ।
 ౪౮. వర్ణో వా ।
 ౪౯. అక్షరసముదాయః పదమ్ ।
 ౫౦. అక్షరం వా ।
 ౫౧. తచ్చతుర్థా ।
 ౫౨. నామాఖ్యాతోపసర్గనిపాతాః ।
 ౫౩. తత్ర ప్రతివిశేషాః ।
 ౫౪. క్రియావాచకమాఖ్యాతం ఉపసర్గో విశేషకృత్ ।
     సత్త్వాభిధాయకం నామ నిపాతః
     పాదపూరణః ।
 ౫౫. చతుర్థశ నిపాతా యేఽనుదాత్తాస్తేఽపి
     సంజ్ఞితాః । నిహన్యనే ఖల్వాఖ్యాతముపసర్గ
     చతుష్టయే ॥
 ౫౬. అథ పదగోత్రాణి ।
 ౫౭. భారద్వాజకమాఖ్యాతం భార్గవం నామ
     భాష్యతే । వాసిష్ఠ ఉపసర్గస్తు నిపాతః కాశ్యపః
     స్మృతః ।
 ౫౮. అథ పద దేవతాః ।
 ౫౯. సర్వం తు సౌమ్యమాఖ్యాతం నామ
     వాయవ్యమిష్యతే । ఆగ్నేయస్తూపసర్గః
     స్యాన్నివతో వారుణః స్మృతః ॥
 ౬౦. ఇత్యాహ స్వరసల్లస్కారప్రతిష్ఠాపయితా
     భగవాన్ కాత్యాయనః ।
 ౬౧. వృద్ధం వృద్ధిః ॥

॥ ఇత్యష్టమోఽధ్యాయః ॥

॥ ఇతి వాజసనేయప్రాతిశాఖ్యం
     సమాప్తమ్ ॥

అథ మంత్రానుక్రమణికా

॥ ఆ ॥

	ఆ-సం	మం-సం			
			అగ్నిస్తోత్రం ।	౨౪	౨౨
			అగ్నిఁ య్యునజ్జి ।	౨౦	౨౧
			అగ్నిల్ స్తోమేన ।	౨౪	౧౯
అల్శునా తీ ।	౨౨	౧౨	అగ్నిల్ హృదయేన ।	౩౯	౦౭
అల్శురల్శుష్టే ।	౦౫	౦౯	అగ్నిల్ హోతారమ్ ।	౧౬	౬౯
అల్శుశ్చ మే ।	౧౯	౩౧	అగ్నిః పశుః ।	౨౫	౧౯
అక్రన్కర్మ ।	౦౩	౫౫	అగ్నిః పృథుః ।	౧౧	౪౧
అక్రన్దదగ్నిః ।	౧౩	౦౭	అగ్నిః ప్రియేషు ।	౧౩	౧౧౬
అక్రన్దదగ్నిః ।	౧౩	౨౨	అగ్నిమద్య హోతారం ।	౨౩	౫౮
అక్రన్దదగ్నిః ।	౧౩	౩౪	అగ్నిమద్య హోతారం ।	౩౦	౨౩
అక్షన్నమీమదన్త ।	౦౩	౫౯	అగ్నిమద్య హోతారం ।	౩౦	౪౬
అక్షన్వితరః ।	౨౧	౩౭	అగ్నిరాగ్నీధ్ర ఇన్ద్రః ।	౦౯	౪౧
అక్షరపక్ష్మిశ్చన్దః ।	౧౬	౦౬	అగ్నిర్పషిః ।	౨౯	౩౯
అక్షరాజాయ కీతవం ।	౩౪	౧౮	అగ్నిర్పషిః ।	౨౮	౧౨
అగన్మ జ్యోతిః ।	౦౯	౩౫	అగ్నిరేకాక్షరేణ ।	౧౦	౪౦
అగ్న ఆయాల్షి ।	౦౮	౧౯	అగ్నిర్జ్యోతిషా ।	౧౪	౪౨
అగ్న ఆయాల్షి ।	౨౧	౪౦	అగ్నిర్దేవతా ।	౧౫	౨౨
అగ్న ఆయాల్షి ।	౨౯	౩౭	అగ్నిర్మూర్ధా ।	౦౩	౧౮
అగ్న ఇన్ద్ర ।	౩౨	౪౮	అగ్నిర్మూర్ధా ।	౧౬	౪౧
అగ్న ఆయాల్షి ।	౩౫	౪౮	అగ్నిర్వృత్తాణి ।	౩౨	౦౯
అగ్నయే కవ్యవహనాయ ।	౦౨	౫౪	అగ్నిశ్చ పృథివీ చ ।	౨౮	౦౧
అగ్నయే కుటరూన్ ।	౨౬	౨౭	అగ్నిశ్చ మ ఆపశ్చ మే ।	౧౯	౨౬
అగ్నయే గాయత్రాయ ।	౩౧	౪౯	అగ్నిశ్చ మ ఇన్ద్రశ్చ మే ।	౧౯	౨౮
అగ్నయే గృహపతయే ।	౧౧	౩౩	అగ్నిశ్చ మే ఘర్మశ్చ మే ।	౧౯	౩౪
అగ్నయే జుష్టమ్ ।	౦౧	౧౪	అగ్నిష్వాత్తాః పితరః ।	౨౧	౫౮
అగ్నయేఽనీకవతే ।	౨౬	౨౦	అగ్నిష్వాత్తాన్పతుమతః ।	౨౧	౬౧
అగ్నయేఽనీకవతే ।	౩౧	౫౧	అగ్నిష్టే త్వచమ్ ।	౦౧	౩౮
అగ్నయే పీవానం ।	౩౪	౨౧	అగ్నిస్తీగ్మీన ।	౧౮	౧౬
అగ్నయే సఁవ్యేశపతయే ।	౦౨	౩౭	అగ్నిషోమయారుజ్జితిమ్ ।	౦౨	౩౦
అగ్నయే స్వాహా ।	౨౪	౦౬	అగ్నిషోమాభ్యామ్ ।	౦౬	౧౦
అగ్నయే స్వాహా ।	౨౪	౩౭	అగ్నే అచ్ఛ ।	౧౦	౩౫
అగ్నా అగ్నిః ।	౦౫	౦౪	అగ్నే అజ్గిరః ।	౧౩	౦౯
అగ్నిజ్యోతిషన్త్యా ।	౦౩	౦౯	అగ్నే గృహపతేఽభి ।	౦౩	౪౮
అగ్నిన్దమ్ ।	౧౬	౬౩	అగ్నే గృహపతే సుగృహపతిః ।	౦౨	౪౯

అగ్నే జాతాన్	౧౬	౦౧	అగ్నే శర్ధ	౩౨	౧౨
అగ్నే తమద్య	౧౬	౬౬	అగ్నేష్ట్యా	౧౪	౧౪
అగ్నే తమద్య	౧౮	౭౭	అగ్నే సమ్రాట్	౦౩	౪౭
అగ్నే తవ	౧౩	౧౦౫	అగ్నే సహస్వ	౧౧	౦౩
అగ్నే త్వన్నః	౦౩	౩౩	అగ్నే సహస్రాక్ష	౧౮	౭౧
అగ్నే త్వన్నః	౧౬	౭౦	అగ్నేస్తనూరసి వాచః	౦౧	౨౨
అగ్నే త్వన్నః	౨౭	౪౫	అగ్నేస్తనూరసి విష్ణవే	౦౫	౦౧
అగ్నే త్వం పురీష్యః	౧౩	౬౦	అగ్నే స్వాహా	౨౯	౨౨
అగ్నే త్వం	౦౪	౧౯	అగ్నేః పక్షతిః	౨౭	౦౭
అగ్నేఽదబ్ధాయా	౦౨	౩౬	అగ్నేః పురీషమ్	౧౬	౦౩
అగ్నే దివః	౧౩	౫౦	అగ్నే బృహత్	౧౩	౧౪
అగ్నే నయ	౦౫	౪౫	అగ్నేణీరసి	౦౬	౦౨
అగ్నే నయ	౦౯	౦౮	అఙ్గాన్యాత్మన్	౨౧	౯౦
అగ్నే నయ	౪౦	౧౮	అచిక్రదద్వృషా	౩౮	౨౨
అగ్నే పవస్వ	౦౮	౨౦	అచ్యాయమేతి	౨౯	౧౪
అగ్నే పవస్వ	౨౯	౩౮	అచ్చినస్య తే	౦౭	౧౩
అగ్నే పావక	౧౮	౦౯	అచ్చిన్నస్య తే	౦౭	౧౮
అగ్నే ప్రేహి	౧౮	౬౯	అజప్రమిన్దుమ్	౧౪	౪౫
అగ్నే బ్రహ్మ	౦౧	౨౯	అఙ్గాసా సత్యమ్	౦౫	౦౭
అగ్నేర్భాగః	౧౫	౨౭	అఙ్గారే పిశఙ్గిలా	౨౫	౫౮
అగ్నేఽభ్యావర్తిన్నభి	౧౩	౦౮	అజీజనో హి	౨౪	౨౩
అగ్నే యత్యే దివి	౧౩	౪౯	అజో హ్యగ్నేః	౧౪	౫౩
అగ్నే యత్యే శుక్రమ్	౧౩	౧౦౩	అత్యన్యాన్	౦౫	౫౨
అగ్నే యస్మే	౦౩	౨౪	అతి నిహః	౨౯	౦౬
అగ్నే యుక్ష్వ	౧౪	౩౮	అతి విశ్వాః	౧౩	౮౫
అగ్నేరనీకమ్	౦౯	౨౪	అత్ర పితరః	౦౨	౫౬
అగ్నేర్జనిత్రమ్	౦౫	౦౨	అత్ర పితరః	౦౨	౧౫
అగ్నేర్జిహ్వో	౦౧	౪౮	అత్రా తే	౩౧	౩౦
అగ్నేర్వః	౦౬	౩౪	అథో అన్నస్య	౦౩	౫౧
అగ్నే వాక్	౦౮	౧౦	అథైతానష్టై	౩౪	౨౨
అగ్నే వాజజితే	౦౨	౧౦	అదబ్ధేభిః సవితః	౩౨	౬౯
అగ్నే వాజస్య	౧౬	౫౭	అదబ్ధేభిః సవితః	౩౨	౮౪
అగ్నే వేః	౦౨	౧౩	అద్యా దేవాః	౩౨	౪౨
అగ్నే వ్రతపతే	౦౧	౦౮	అదితిర్ద్యౌః	౨౭	౨౭

అదితిష్టాః ।	౧౨	౬౨	అన్తరా మిత్రావరుణా ।	౩౧	౦౬
అదితీర్భాగః ।	౧౫	౩౦	అన్తశ్చరతి ।	౦౩	౦౭
అదిత్యాస్త్యగసి ।	౦౪	౪౨	అన్తస్తే ।	౦౭	౦౫
అదిత్యాస్త్యా పృష్ఠే ।	౧౫	౦౫	అన్తం తమః ।	౪౦	౦౯
అదిత్యాస్త్యా మూర్ధన్ ।	౦౪	౨౯	అన్తం తమః ।	౪౦	౧౨
అదిత్యై రాస్నాసీన్త్రాణ్యాః ।	౦౧	౪౭	అన్తపతేఽన్తస్య ।	౧౨	౦౪
అదిత్యై రాస్నాసీన్త్రాణ్యై ।	౩౮	౦౩	అన్తదేవాహుస్సంభవాత్ ।	౪౦	౧౩
అదిత్యై పృష్ఠనమ్ ।	౦౨	౦౨	అన్తదేవాహుర్విద్యయా ।	౪౦	౧౦
అదిత్యై స్వాహా ।	౨౪	౨౭	అన్తవాపోఽర్థమాసానాం ।	౨౬	౪౧
అదృశ్రమస్య ।	౦౮	౨౨	అన్త్యా వో అన్త్యామ్ ।	౧౩	౦౯
అద్భ్యః క్షీరం ।	౨౧	౭౩	అన్తిదనుమతే ।	౩౩	౦౩
అద్భ్యః సంభృతః ।	౩౫	౧౭	అపశ్యం గోపాం ।	౩౭	౧౭
అద్భ్యః స్వాహా ।	౨౪	౩౫	అపహతల్ రక్షః ।	౦౧	౨౬
అద్రిరసి ।	౦౧	౨౧	అపః పిన్వ ।	౧౫	౦౮
అథా యథా ।	౨౧	౬౯	అపాఙ్గమ్భన్ ।	౧౪	౩౨
అథాహ్యగ్నీ ।	౧౬	౬౭	అపాస్తేమన్ ।	౧౪	౫౫
అథి న ఇన్త్రః ।	౩౨	౪౭	అపాం పృష్ఠమసి ।	౧౪	౦౨
అథిపత్న్యసి ।	౧౬	౨౮	అపాం పృష్ఠమసి ।	౧౨	౨౯
అధ్యవోచత్ ।	౧౭	౦౫	అపాం పేరుః ।	౦౬	౧౧
అధ్వర్యో అద్రిభిః ।	౨౨	౧౬	అపాం ఫేనేన ।	౨౧	౭౧
అనద్వాన్వయః ।	౧౫	౧౨	అపాల్ రసమ్ ।	౧౦	౦౪
అనద్వాహమన్వారభామహే ।	౩౫	౪౬	అపాఘమవ ।	౩౫	౪౪
అనమిత్రం మే ।	౦౩	౧౪	అపాతామశ్వినా ।	౩౮	౧౩
అన్వగ్నిః ।	౧౨	౧౭	అపామిదమ్ ।	౧౮	౦౮
అనాధృష్టమసి ।	౦౫	౦౬	అపారరుం వధ్యాసమ్ ।	౦౧	౪౩
అనాధృష్టా పురస్తాత్ ।	౩౭	౧౨	అపి తేషు ।	౨౫	౫౨
అనాధృష్ట్యో జాతపేదాః ।	౨౯	౦౭	అప్సుషదన్త్యా ।	౧౦	౦౩
అను తే శుష్మమ్ ।	౩౨	౬౭	అవేత వేత ।	౧౩	౪౬
అనుత్తమా తే ।	౩౨	౭౯	అవేతో యన్తు ।	౩౫	౩౫
అను త్యా రథః ।	౩౧	౩౧	అపో అద్య ।	౨౨	౦౭
అను వీరైః ।	౨౮	౧౩	అపో దేవా మధుమతీః ।	౧౧	౦౫
అనుష్టుభ ఐశమ్ ।	౧౪	౬౩	అపో దేవీరుపస్పజ ।	౧౨	౩౮
అనేజదేకం ।	౪౦	౦౪	అప్సుస్వతీమశ్వినా ।	౩౩	౨౩
అన్తరగ్నీ ।	౧౩	౧౭	అప్స్వగ్నీ ।	౧౩	౩౭

అష్వస్తాః ।	౧౦	౦౯	అయం పశ్చాత్ ।	౧౬	౩౫
అర్బుదం చ ।	౧౮	౦౩	అయం పురో భువః ।	౧౪	౫౬
అబోధ్యగ్నిః ।	౧౬	౪౫	అయం పురో హరికేశః ।	౧౬	౩౧
అభి గోత్రాణి ।	౧౮	౩౯	అయం వామ్ ।	౦౭	౦౮
అభి త్యమ్ ।	౦౪	౩౪	అయఁ వేసః ।	౦౭	౧౫
అభి త్వా ।	౨౯	౪౦	అయల్ సహస్రం ।	౩౨	౮౩
అభిధా అసి ।	౨౪	౦౩	అయల్సః ।	౧౩	౪౮
అభి ప్రవన్త ।	౧౯	౦౯	అయల్ హి త్వా ।	౦౫	౫౫
అభిభూరసి ।	౧౧	౩౮	అర్థేత స్థ ।	౧౧	౦౭
అభీమం మహిమా ।	౩౮	౧౭	అర్థ ఋచైరుక్థానాం ।	౨౧	౨౫
అభీషు ణః ।	౨౯	౪౬	అర్థమాసాః పరూల్షి ।	౨౫	౪౩
అభీషు ణః ।	౩౬	౦౬	అర్థేభ్యో హస్తిపం ।	౩౪	౧౧
అభ్యర్షత సుష్టుతిమ్ ।	౧౯	౧౧	అర్యమణం బృహస్పతిమ్ ।	౧౦	౩౮
అభ్యా దధామి ।	౨౨	౦౯	అర్వాశ్నో అద్య ।	౩౨	౫౧
అభ్యావర్తస్వ ।	౧౩	౧౦౨	అవతత్య ధనుః ।	౧౭	౧౩
అభ్రీరసి ।	౧౨	౧౦	అవభృథ నిచుమ్పుణ ।	౦౩	౫౬
అమీషాశ్చోత్తమ్ ।	౧౮	౪౪	అవయతీః సమ్ ।	౧౩	౯౨
అముత్రభూయాదధ ।	౨౯	౦౯	అవ రుద్రమ్ ।	౦౩	౬౬
అమూర్యా ఉప ।	౦౬	౩౫	అవలిప్తా రౌద్రాః ।	౨౬	౦౬
అయమగ్నిస్సహస్త్రిణః ।	౧౬	౪౨	అవసృష్టా పరా ।	౧౮	౪౫
అయమగ్నిర్వీరతమః ।	౧౬	౭౪	అవిర్న మేషః ।	౨౧	౮౭
అయమిహ ।	౦౩	౨౧	అవేష్టా దన్తశూకాః ।	౧౧	౧౮
అయమిహ ।	౧౬	౪౭	అవోచామ కవయే ।	౧౬	౪౬
అయమిహ ।	౩౨	౦౬	అశ్మన్నూర్ణమ్ ।	౧౮	౦౧
అయముత్తరాత్ ।	౧౬	౩౭	అశ్మన్వతీ రీయతే ।	౩౫	౪౩
అయముపరి ।	౧౬	౩౯	అశ్మా చ మే ।	౧౯	౨౫
అయస్తే యోనిః ।	౦౩	౨౦	అశ్యామ తమ్ ।	౨౦	౪౩
అయస్తే యోనిః ।	౧౬	౭౮	అశ్వత్థే వః ।	౧౩	౮౦
అయస్తే యోనిః ।	౧౩	౫౩	అశ్వత్థే వః ।	౩౫	౩౮
అయన్దక్షిణా ।	౧౪	౫౮	అశ్వస్తావరః ।	౨౬	౦౧
అయన్దక్షిణా ।	౧౬	౩౩	అశ్వస్య త్వా ।	౩౭	౦౯
అయన్నః ।	౦౯	౦౯	అశ్వావతీల్ సోమావతీమ్ ।	౧౩	౮౨
అయన్నో అగ్నిః ।	౦౫	౪౬	అశ్వినకృతస్య తే ।	౨౨	౨౦
అయం పశ్చాత్ ।	౧౪	౬౦	అశ్వినా గోభిః ।	౨౨	౫౮

అశ్వినా ఘర్మం ।	౩౮	౧౨	అస్మై బ్రహ్మణే ॥	౦౭	౨౩
అశ్వినా తేజసా ।	౧౨	౬౫	అస్య ప్రత్నామ్ ।	౦౩	౨౨
అశ్వినా నముచేః ।	౨౨	౪౪	అస్యాజరాసః ।	౩౨	౦౧
అశ్వినా పిబతాం ।	౨౨	౭౫	అహరహరప్రయావమ్ ।	౧౨	౭౬
అశ్వినా భేషజం ।	౨౨	౪౯	అహం పరస్తాత్ ।	౦౮	౦౯
అశ్వినా హవిః ।	౨౨	౫౨	అహః కేతునా ।	౩౭	౨౦
అశ్వినోర్భైషజ్యేన ।	౨౧	౯౪	అహాని శం ।	౩౬	౧౧
అశ్వేభ్యాం చక్షుః ।	౨౧	౮౬	అహావ్యగ్నీ ।	౨౨	౬౪
అశ్వేభ్యాం వచ్యస్వ ।	౧౧	౪౪	అహిరివ భోగైః ।	౩౧	౧౭
అశ్వేభ్యాం పిన్వస్వ ।	౩౮	౦౪	అహ్నే పారావతాన్ ।	౨౬	౨౯
అశ్వేభ్యాం ప్రాతస్సవనం ।	౨౧	౨౬			
అశ్వో ఘృతేన ।	౩౧	౧౦	॥ ఆ ॥		
అషాహ్నాయ్యుత్సం ।	౩౩	౧౪	ఆకూతిమగ్నిం ।	౧౨	౬౭
అషాహ్నాసీ ।	౧౪	౨౭	ఆకూత్యై ప్రయుజే ।	౦౪	౦౮
అష్టా వ్యఖ్యత్ ।	౩౩	౧౮	ఆ కృష్ణేన ।	౩౨	౪౩
అసంజ్యతా సహస్రాణి ।	౧౭	౫౪	ఆ కృష్ణేన ।	౩౩	౨౫
అసవే స్వాహా ।	౨౪	౪౨	ఆక్రమోఽసి ।	౧౬	౧౫
అసి యమః ।	౩౧	౨౬	ఆక్రమ్య వాజిన్ ।	౧౨	౧౯
అసున్వంతమయజమానమ్ ।	౧౩	౬౩	ఆగత్య వాజీ ।	౧౨	౧౮
అసుర్యా నామ ।	౪౦	౦౩	ఆగ్నీయః కృష్ణగీవః ।	౩౧	౫౦
అస్థూరి ణః ।	౦౨	౫౦	ఆగ్రయణశ్చ మే ।	౧౯	౩౨
అసౌ యస్తామ్రః ।	౧౭	౦౬	ఆ ఘా యే ।	౦౭	౩౨
అసౌ యా ।	౧౮	౪౭	ఆచ్యా జాను ।	౨౧	౬౨
అసౌ యాఽవసర్పతి ।	౧౭	౦౭	ఆ జఙ్ఘన్తి ।	౩౧	౨౨
అస్మన్నమద్య ।	౦౨	౧౧	ఆ జిఘ్ర కలశమ్ ।	౦౯	౩౨
అస్తావ్యగ్నిః ।	౧౩	౩౦	ఆజుహ్వోన ఈడ్యః ।	౩౧	౪౦
అస్మద్రాత్రా ।	౦౯	౧౨	ఆజుహ్వోనః సుప్రతీకః ।	౧౮	౭౩
అస్మాకమిన్ద్రః ।	౧౮	౪౩	ఆజుహ్వోనా సరస్వతీ ।	౨౨	౪౩
అస్మాత్సమధి ।	౩౫	౫౫	ఆ తం భజ ।	౧౩	౨౮
అస్మాదన్నాత్ ।	౦౨	౪౭	ఆ తత్త ఇన్ద్ర ।	౩౨	౨౮
అస్మిన్మహతి ।	౧౭	౫౫	ఆతిథ్యరూపం మాసరం ।	౨౧	౧౪
అస్మై రమస్వ ।	౦౪	౩౦	ఆ తిష్ఠంతం పరి ।	౩౨	౨౨
అస్మై రుద్రాః ।	౩౨	౫౦	ఆ తిష్ఠ ।	౦౮	౧౫
అస్మై వః ।	౧౦	౩౦	ఆ తూ నః ।	౩౨	౬౫
			ఆ తే వత్సః ।	౧౩	౧౧౪

ఆత్మనే మే ।	0౯	03	ఆ మా వాజస్య ।	00	౨౫
ఆత్మన్నుపస్థే ।	౨0	౮౯	ఆయజ్ఞోః ।	03	0౬
ఆత్మానస్తే ।	30	౨౯	ఆ యన్తు నః ।	౨0	౫౯
ఆ త్వా జిఘర్మి ।	0౨	౨3	ఆ యాతు ।	౨౨	3౨
ఆ త్వాహార్షమ్ ।	03	0౨	ఆ యదిషే ।	3౨	00
ఆ దదే ।	0౨	౨3	ఆయాసాయ స్వాహా ।	3౯	00
ఆదిత్యఙ్గర్భమ్ ।	0౪	౪3	ఆయుర్దాత్రే ।	0౯	03
ఆదిత్యాన్ శ్మశ్రుభిః ।	౨౭	0౨	ఆయుర్మే ।	0౫	0౭
ఆదిత్యైర్మః ।	30	0౮	ఆయుర్యజ్ఞేన ।	00	౨౮
ఆ ధత్త ।	0౨	౫౯	ఆయుర్యజ్ఞేన ।	0౯	౪౨
ఆ న ఇశాభిః ।	3౨	3౪	ఆయుర్యజ్ఞేన కల్పతాం	౨౪	౪౬
ఆ న ఇన్ద్రో దూరాత్ ।	౨౨	33	ఆయుష్మానగ్నీ ।	3౫	౪౯
ఆ న ఇన్ద్రో హరిభిః ।	౨౨	3౪	ఆయుష్యం వర్చస్యం ।	33	3౮
ఆ న ఏతు ।	03	౬౨	ఆయోష్ట్యా ।	0౬	౮౪
ఆ నాసత్యా ।	33	3౫	ఆ రాత్రి ।	33	౨౬
ఆ నో గోత్రా ।	౨౮	0౪	ఆ రోదసీ ।	3౨	౭౫
ఆ నో నియుద్భిః ।	౨౯	30	ఆ వాచః ।	0౬	౭3
ఆ నో భద్రాః ।	౨౭	0౮	ఆ వాయో ।	0౭	0౬
ఆ నో మిత్రావరుణా ।	03	0౮	ఆవిర్మర్యాః ।	00	0౭
ఆ నో యజ్ఞం ।	30	౪౫	ఆ విశ్వతః ।	0౨	౨౪
ఆన్తాణీ స్థాలీః ।	౨0	౮3	ఆ వో దేవాసః ।	0౪	0౬
ఆపతయే త్వా ।	0౫	0౫	ఆశుః శిశానః ।	0౮	33
ఆపయే స్వాహా ।	00	౨౭	ఆశుస్త్రివృత్ ।	0౫	౨౫
ఆపశ్చిత్ ।	3౨	0౮	ఆ శ్రావయేతి ।	౨0	౨౪
ఆపో దేవీః ।	03	3౬	ఆశ్వినా అధోరామౌ ।	౨౬	0౨
ఆపో హ యత్ ।	౨౯	3౫	ఆసన్దీ రూపం ।	౨0	0౬
ఆపో హి ష్మ ।	0౨	౫0	ఆ సువ్యయన్తీ ।	30	౪3
ఆపో హి ష్మ ।	3౬	0౪	ఆ సుతే ।	3౨	౨0
ఆ ప్యాయధ్వమ్ ।	00	0౨	ఆస్మాకోఽసి ।	0౪	33
ఆ ప్యాయయ ।	0౫	00	ఆసీనాసో అరుణీనాం ।	౨0	౬3
ఆప్యాయమానో అమృతాయ ।	03	003	ఆహమజాని గర్భధం ।	౨౫	౨౨
ఆప్యాయస్వ ।	03	000	ఆహం పితృన్ ।	౨0	౫౭
ఆ బ్రాహ్మన్ ।	౨౪	30			
ఆ మన్తైః ।	౨౨	3౮			
			॥ ఇ ॥		
			ఇచ్ఛన్తి త్వా ।	33	0౨

ఇదమగ్నీః ।	00	32	ఇన్ద్రస్య రూపం ।	20	00
ఇదమహం తప్తం ।	08	09	ఇన్ద్రస్య వజ్రః ।	00	02
ఇదమహం తఽవ్వలగమ్ ।	08	29	ఇన్ద్రస్య వజ్రః ।	00	30
ఇదమహం మనుష్యాన్ ।	08	49	ఇన్ద్రస్య వృష్ణః ।	00	40
ఇదమహం రక్షః ।	09	20	ఇన్ద్రస్య స్యూరసి ।	08	30
ఇదమాపః ।	09	32	ఇన్ద్రస్యోజ స్థ ।	32	09
ఇదముత్తరాత్ ।	08	92	ఇన్ద్రాగ్ని అవ్యథమానామ్ ।	08	08
ఇదం మే కర్మేదమ్ ।	02	83	ఇన్ద్రాగ్ని ఆగతమ్ ।	02	30
ఇదం మే బ్రహ్మ ।	38	38	ఇన్ద్రాగ్ని మిత్రావరుణా ।	32	49
ఇదం పితృభ్యః ।	20	92	ఇన్ద్రాగ్నోః పక్షతిః ।	22	00
ఇదఽఽ విష్ణుః ।	08	20	ఇన్ద్రాయ త్వా వసుమతీ ।	09	48
ఇదం హవిః ।	20	80	ఇన్ద్రాయ త్వా వసుమతీ ।	30	00
ఇన్ద్రర్షక్షః ।	20	23	ఇన్ద్రాయ స్వాహా ।	00	03
ఇన్ద్ర ఆసామ్ ।	00	40	ఇన్ద్రా యాహి చిత్రభానో ।	22	22
ఇన్ద్రన్దరః ।	22	28	ఇన్ద్రా యాహి తూతూజానః ।	22	28
ఇన్ద్రం ధైవీః ।	00	09	ఇన్ద్రా యాహి ధియేషితః ।	22	23
ఇన్ద్రం విశ్వాః ।	03	82	ఇన్ద్రాయేన్ద్రం ।	22	42
ఇన్ద్రం విశ్వాః ।	09	02	ఇన్ద్రేమమ్ ।	00	80
ఇన్ద్రం విశ్వాః ।	00	90	ఇన్ద్రేహి ।	32	28
ఇన్ద్రః పశ్చాత్ ।	03	08	ఇన్ద్రో విశ్వస్య ।	39	00
ఇన్ద్రః సుత్రామా స్పవాన్ ।	22	39	ఇన్ద్రో వృత్రం ।	32	29
ఇన్ద్రః సుత్రామా హృదయేన ।	20	02	ఇమణ్ణేవేభ్యః ।	38	80
ఇన్ద్ర గోమన్ ।	20	08	ఇమన్దేవాః ।	00	00
ఇన్ద్ర ఘోషస్త్వా ।	08	08	ఇమన్దేవాః ।	00	29
ఇన్ద్ర మరుత్వః ।	02	38	ఇమన్దః ।	02	00
ఇన్ద్రమిద్ధరీ ।	00	09	ఇమమ్మా హిల్సీః ।	08	80
ఇన్ద్రవాజమ్ ।	00	09	ఇమమ్మా హిల్సీః ।	08	49
ఇన్ద్రవాయూ ఇమే ।	02	02	ఇమమూర్ణాయుమ్ ।	08	82
ఇన్ద్రవాయూ ఇమే ।	32	89	ఇమమ్మే ।	23	00
ఇన్ద్రవాయూ బృహస్పతిం ।	32	48	ఇమం సాహస్రమ్ ।	08	80
ఇన్ద్రశ్చ మరుతశ్చ ।	09	39	ఇమం సాహస్రమ్ ।	09	00
ఇన్ద్రశ్చ సమ్రాడ్ ।	00	00	ఇమా ఆపః ।	08	02
ఇన్ద్రస్య క్రోశః ।	22	00	ఇమా ఉ త్వా ।	32	00
ఇన్ద్రస్య త్వా ।	02	28	ఇమాస్తే ధియం ।	32	29

ఇమా గిరః ।	33	42	॥ ఈ ॥		
ఇమా తే వాజిన్ ।	30	20	ఈక్షమాణాయ స్వాహా ।	28	02
ఇమా ను కం ।	22	48	ఈద్భక్షస ఏతాద్భక్షసః ।	05	08
ఇమామగృభ్లాన్ ।	28	02	ఈద్భజ్జ ।	05	00
ఇమా మే అగ్నీ ।	05	02	ఈడ్యశ్శాసీ ।	30	03
ఇమా రుద్రాయ ।	02	45	ఈర్మాన్తాసః సీలికమధ్యమాసః ।	30	33
ఇమా తే పక్షా ।	20	22	ఈళితో దేపైః ।	22	23
ఇయత్యగ్నీ ।	32	08	ఈశానాయ పరస్వతః ।	22	32
ఇయముపరి ।	08	28	ఈశా వాస్యం ।	40	00
ఇయన్తే యజ్ఞియాః ।	08	05	॥ ఉ ॥		
ఇయన్తే రాట్ ।	05	40	ఉక్తాః సఞ్చరాః ।	22	05
ఇయదసీ ।	00	38	ఉక్తాః సఞ్చరాః ।	22	20
ఇయం వేదిః ।	28	28	ఉక్తాః సఞ్చరాః ।	22	23
ఇరజ్యన్నగ్నీ ।	03	005	ఉక్లేభిర్వృత్రహన్తమా ।	32	22
ఇరావతీ ధేనుమతీ ।	08	20	ఉక్షా సముద్రః ।	05	20
ఇళ ఏహి ।	03	38	ఉఖాఙ్కృణోతు ।	02	35
ఇళ ఏహి ।	35	02	ఉగ్రః లోహితేన ।	35	05
ఇళాభిరగ్నిః ।	23	08	ఉగ్రశ్చ భీమశ్చ ।	35	02
ఇళాభిర్భక్షాన్ ।	20	25	ఉగ్రా విఘనినా ।	32	20
ఇళామగ్నీ ।	03	32	ఉచ్చయస్వ వనస్పతే ।	08	03
ఇళాయాస్త్యా ।	33	05	ఉచ్చష్టాః ।	03	03
ఇషమూర్ణమ్ ।	03	008	ఉత నోఽహిః ।	33	40
ఇషిరో విశ్వవ్యవాః ।	20	00	ఉత స్మ ।	00	20
ఇషే త్వా ।	00	00	ఉత్తామ మహతే ।	02	20
ఇషే పిన్వస్వ ।	35	08	ఉత్తానాయామవ ।	33	05
ఇషే రాయే ।	08	32	ఉత్తిష్ట బ్రహ్మణస్పతే ।	33	48
ఇష్కర్తారమధ్వరస్య ।	03	005	ఉత్తిష్టన్నోజసా ।	05	20
ఇష్కృతిర్నామ ।	03	08	ఉత్తాయ బృహతీ ।	02	22
ఇష్టో అగ్నిః ।	20	22	ఉత్ప్రషో విపుషః ।	02	35
ఇష్టో యజ్ఞః ।	20	22	ఉత్సక్త్యా అవ ।	28	23
ఇహ పుష్టిమ్ ।	03	03	ఉత్సాదేభ్యః కుబ్జం ।	38	00
ఇహ రతిః ।	05	38	ఉదక్రమీత్ ।	02	22
ఇహైవ స్తేతః ।	03	25	ఉదగ్నీ తిష్ఠ ।	08	02
ఇహైవాగ్నీ ।	25	08	ఉదాయుషా ।	02	35

ఉదీచీమారోహ ।	౧౧	౨౧	ఉపయామగృహీతోఽసి సావిత్రో ।	౦౮	౦౬
ఉదీరతామవరే ।	౨౧	౫౧	ఉపయామగృహీతోఽసి సుశర్మాసి ।	౦౮	౦౭
ఉదుత్తమమ్ ।	౧౩	౧౩	ఉపయామగృహీతోఽసి హరిః ।	౦౮	౧౨
ఉదుత్యమ్ ।	౦౯	౦౬	ఉపయామగృహీతోఽసీన్త్రాయ ।	౦౭	౨౪
ఉదు త్యమ్ ।	౦౮	౧౩	ఉపయామగృహీతోఽస్యగ్నయే ।	౦౮	౨౯
ఉదు త్యం ।	౩౨	౩౧	ఉపయామగృహీతోఽస్యస్తర్యచ్ఛ ।	౦౭	౦౪
ఉదు త్వా ।	౧౩	౩౨	ఉపయామగృహీతోఽస్యశ్విభ్యాం ।	౨౨	౧౮
ఉదు త్వా ।	౧౮	౫౩	ఉపయామగృహీతోఽస్యాగ్రయ ।	౦౭	౨౧
ఉదు త్విష్ఠ ।	౧౨	౪౧	ఉపయామగృహీతోఽస్యశ్విసం ।	౨౧	౦౭
ఉదేషాం బాహూ ।	౧౨	౮౩	ఉప శ్వాసయ ।	౩౧	౨౩
ఉదేనముత్తరామ్ ।	౧౮	౫౦	ఉపహూతాః పితరః ।	౨౧	౫౬
ఉద్భాభఞ్చ ।	౧౮	౬౪	ఉపహూతా పృథివీ ।	౦౨	౧౬
ఉద్ధర్షయ మఘవన్ ।	౧౮	౪౨	ఉపహూతో ద్యౌః ।	౦౨	౧౭
ఉద్బుద్ధ్యస్వాగ్నీ ।	౧౬	౭౬	ఉపాఽఘోర్వీర్వేణ ।	౧౧	౦౪
ఉద్బుద్ధ్యస్వాగ్నీ ।	౨౦	౩౧	ఉపావసృజత్మన్యా ।	౩౧	౪౭
ఉద్వయం ।	౨౨	౦౬	ఉపావీరసి ।	౦౬	౦౮
ఉద్వయం ।	౨౯	౧౦	ఉపాస్మై గాయత ।	౩౨	౬౨
ఉద్వయం ।	౩౫	౪౭	ఉభా పిబతం ।	౩౩	౨౨
ఉద్వయం ।	౩౮	౨౪	ఉభాభ్యాం దేవ సవితః ।	౨౧	౪౫
ఉన్నత ఋషభః ।	౨౬	౧౧	ఉభా వామిన్త్రాగ్నీ ।	౦౩	౧౯
ఉప జ్మన్ ।	౧౮	౦౭	ఉభే సుశ్చన్త ।	౧౬	౬౫
ఉప త్వాగ్నీ దివేదివే ।	౦౩	౩౦	ఉరు విష్ణో ।	౦౨	౫౧
ఉప త్వాగ్నీ హవిష్మతీః ।	౦౩	౦౪	ఉరు విష్ణో ।	౦౫	౫౧
ఉప నః సూనవః ।	౩౨	౭౭	ఉరు విష్ణో ।	౦౫	౪౭
ఉపప్రయన్తో అధ్వరమ్ ।	౦౩	౧౭	ఉరోరన్తరిక్షాత్ ।	౦౬	౧౪
ఉప ప్రాగాచ్ఛసనం ।	౩౧	౩౫	ఉశన్తస్త్వా ।	౨౧	౭౦
ఉప ప్రాగాత్పరమం ।	౩౧	౩౬	ఉశిక్త్వమ్ ।	౦౮	౩౨
ఉప ప్రాగాత్సమత్ ।	౨౭	౩౪	ఉశిక్పావకః ।	౧౩	౨౫
ఉపయామగృహీతోఽసి ధ్రువో ।	౦౭	౨౭	ఉశిగసి ।	౦౫	౪౦
ఉపయామగృహీతోఽసి ప్రజా ।	౨౫	౦౪	ఉశిజా వసుభ్యః ।	౧౬	౧౧
ఉపయామగృహీతోఽసి ప్రజా ।	౨౫	౦౨	ఉషస్తత్ ।	౩౩	౨౭
ఉపయామగృహీతోఽసి బృహ ।	౦౮	౦౮	ఉషాసానక్తమశ్వినా ।	౨౨	౪౬
ఉపయామగృహీతోఽసి మధవే ।	౦౭	౩౦	ఉషాసానక్తా బృహతీ ।	౨౨	౨౬
ఉపయామగృహీతోఽసి మరు ।	౦౭	౩౭	ఉషే యప్వీ ।	౨౩	౧౮

ఉస్మా ఏతమ్ ।	04	47	ఋషయస్తా ।	09	20
	॥ ఊ ॥		ఋషయస్తా ।	09	24
ఊర్క మే ।	09	20	ఋషయస్తా ।	09	28
ఊర్జ స్థ ।	03	20	ఋషయస్తా ।	09	30
ఊర్జం బిభృత్ ।	03	49		॥ ఏ ॥	
ఊర్జః వహన్తీః ।	02	10	ఏకయా చ దశభిశ్చ ।	29	20
ఊర్జో నపాతం ।	29	40	ఏకయాస్తువత ।	07	32
ఊర్జో నపాత్ ।	03	02	ఏకవిశ్శస్తా ।	09	21
ఊర్ధ్వ ఊషణః ।	02	42	ఏకస్మై స్వాహా ।	24	42
ఊర్ధ్వమేనాం ।	27	29	ఏకా చ మే ।	09	31
ఊర్ధ్వ అస్య ।	29	00	ఏజతు దశమాస్యః ।	09	22
ఊర్ధ్వమేనం ।	27	20	ఏణ్యహ్నః ।	21	40
ఊర్ధ్వమారోహ ।	00	22	ఏతత్తే ।	02	20
ఊర్ధ్వ భవ ।	04	03	ఏతా ఆర్షన్తి ।	09	02
ఊర్ణంమదసన్త్వా ।	02	02	ఏతా ఉ వః ।	30	07
	॥ ఋ ॥		ఏతా ఐన్త్రాగ్నాః ।	21	02
ఋక్సామయాః శిల్పే ।	04	00	ఏతావద్రాపం ।	20	30
ఋచం వాచమ్ ప్రవద్యే ।	31	00	ఏతావానస్య ।	37	03
ఋచే త్వా ।	04	40	ఏతేన రుద్ర ।	03	20
ఋజవే త్వా ।	32	00	ఏతజ్ఞానాథ ।	20	30
ఋతం చ మే ।	09	22	ఏతల్ సధస్థ ।	20	29
ఋతుధేన్త్రః ।	22	70	ఏదమగన్తు ।	04	00
ఋతజిచ్ఛ ।	00	02	ఏనా వో అగ్నిమ్ ।	09	74
ఋతధామాసి ।	07	40	ఏభిర్మః ।	09	10
ఋతయే స్తేనహృదయం ।	34	03	ఏవశ్శన్తః ।	09	00
ఋతవస్తే ।	27	42	ఏవశ్శన్తః ।	09	04
ఋతవ స్థ ।	00	04	ఏవేదిన్త్రం ।	22	39
ఋతావానం మహిషమ్ ।	03	00	ఏష చ్చాగః ।	22	30
ఋతావానం వైశ్వానరం ।	20	01	ఏష తే గాయత్రః ।	04	32
ఋతశ్చ సత్యశ్చ ।	00	03	ఏష తే నిర్ఋతే ।	00	00
ఋతాషాశ్చత్రధామా ।	20	00	ఏష తే యానిః ప్రజాః ।	02	02
ఋద్ధాః కర్మణ్యాః ।	02	03	ఏష తే యానిర్విరతామ్ ।	02	02
ఋషయస్తా ।	09	43	ఏష తే రుద్రభాగః ।	03	17